Bundel van de Natuur, Landbouw, Water & Milieu van 24 januari 2019

Agenda bijlagen

Spreektijdenoverzicht NLWM 24-01-2019.docx

Schriftelijke beantwoording Mondelinge rondvraag D66 PASO gronden NLWM 3 december 2018.pdf

Antwoorden op Technische vragen cie NLWM 24-01-2019.pdf

Concept-verslag vergadering Commissie NLWM 24-01-2019 voorvisie.docx

0 12:30 - Technische briefing Bodemtaken provincie Noord-Holland (vergaderzaal 1.5)

De briefing wordt gegeven door mevrouw Holst-Touber, Beleidsadviseur omgevingsbeleid bij de provincie Noord-Holland.

Presentatie technische briefing Bodemtaken Noord-Holland commissie NLWM 24 januari 2019 voortgang.pdf

1 13:15 - Opening en mededelingen

2.a 13:20 - Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

GEWIJZIGDE Concept-agenda commissie NLWM 24-01-2019.docx

Lijst openstaande Toezeggingen NLWM.docx

Lijst openstaande en aangehouden Moties NLWM 24-01-2019.docx

StrA NLWM voor 24-01-2019.docx

concept-verslag commissie NLWM 03-12-2018.pdf

2.b Vaststellen verslag besloten vergadering 10-12-2018

Indien er opmerkingen zijn op het verslag of naar aanleiding van dan dient dit in besloten te gebeuren (aan het eind van de vergadering).

3 13:25 - Inspreekhalfuur

4 A-agenda Water

4.a 13:55 - Water: Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht (A-agenda NLWM 24-01-2019)

De commissie kan de voordracht bespreken met de gedeputeerde en adviseren voor de Statenvergadering van 4 februari 2019.

Brief GS aan PS. Wijziging reglement voor Waterschap Amstel Gooi en Vecht 2017.pdf

Voordracht Wijziging reglement van het Waterschap Amstel Gooi & Vecht 2017.docx

Bijlage ter kennisname. Originele tekst regelement Waterschap AGV.pdf

Kaart grondgebied Waterschap Amstel Gooi en Vecht.pdf

5 B-agenda Water

5.a 14:05 - Water: Ingekomen brief aan PS. Contracten camping Bakkum (C-agenda NLWM 03-12-2018, B-agenda 24-01-2019 op verzoek van SP)

Bespreking op verzoek van de heer Bruggeman (Statenlid SP)

Behandelvoorstel SP:
Het gaat hier om een wijziging in het verhuurbeleid van Camping Bakkum, onderdeel van Kennemer Duincampings B.V., onderdeel van Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland N.V. PWN. Wanneer eigenaren hun stacaravan of huisje op de camping willen verkopen, werkt Kennemer Duincampings niet langer mee aan overdracht van de grondhuur aan de nieuwe eigenaar. Dit kan leiden tot onverkoopbaarheid van caravan of huisje.

Enkele gedupeerde huurders willen hun standpunt verwoorden in het inspreekhalfuur in de komende vergadering van de commissie. Teneinde leden van de commissie in de gelegenheid te stellen daarop eventueel kort te reageren en zo nodig de gedeputeerde daarover te bevragen, is het doelmatig het agendapunt te verplaatsen naar de B-agenda.

Ingekomen brief over contracten camping Bakkum.pdf

inspraakbijdrage dhr. Enno van der Schans camping Bakkum.docx

Inspraakbijdrage mw. Jobien Monster camping Bakkum.docx

Inspraakbijdragen mw. Anne Reinke over camping Bakkum.pdf

6 14:35 - Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

7 B-agenda Landbouw & Faunabeheer

7.a 14:40 - Landbouw / Economie: Discussienota PvdA inz. "Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen!" (met uitnodiging EEB)

Dit is een doorgeschoven agendapunt van de commissievergadering van 3 december 2018.

De commissie kan de discussienota van de PvdA met elkaar en GS bespreken incl. de vragen van de PvdA aan de commissie:

1. Is de commissie van mening dat aandacht voor gezonde voeding van belang is voor onze Noord-Hollandse inwoners?;
2. Dat bijgaand programma (zie bijlage 1) aanknopingspunten kan bieden om initiatieven te bevorderen op het gebied van betaalbare en gezonde voeding?;
3. De verschillende werkgroepen (zie bijlage 3) zullen activiteiten ontwikkelen die aansluiten op de vraagstukken van hun eigen thema's. Wij van de PvdA Noord-Holland zouden graag nadat de werkgroep 'Gezonde voeding' haar plannen heeft gepresenteerd met andere partijen willen onderzoeken hoe we dit onderwerp verder kunnen brengen. Welke partijen willen er met ons meedenken?

Voor de bespreking van dit agendapunt zijn ook de leden van de commissie EEB uitgenodigd.

Discussienota Gezonde Voeding toegankelijk voor iedereen PvdA NH.doc

Brief GS aan PS. Stand van zaken 'Voedsel verbindt' MRA.pdf

Bijlage 1. Uitdagingen aangaan en kansen pakken.pdf

Bijlage 2. Regionaal manifest 'Voedsel verbindt'.pdf

Bijlage 3. Voorstel Food MRA - strategie en governance.pdf

Bijlage 4. Provinciale rol en inzet 'Voedsel verbindt'.pdf

7.b 15:20 - Fauna: Discussienota PvdD inz. uitroeien rosse stekelstaart (B-agenda NLWM 03-12-2018, NLWM 24-01-2019)

De commissie kan de discussienota van de PvdD nogmaals met elkaar en GS bespreken incl. het voorstel van de indiener om GS te verzoeken het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten in te trekken.

Discussienota tegen uitroeien rosse stekelstaart.docx

7.b.1 Fauna: Ingekomen brief natuurorganisaties over Rosse Stekelstaart (Betrekken bij agendapunt 7.a. NLWM 03-12-2018, 7.b. NLWM 24-01-2019)

Ingekomen Brief natuurorganisaties bij agendapunt 7.a. Rosse stekelstaart.pdf

7.b.2 Fauna: Brief GS aan PS over discussienota Rosse Stekelstaart (Betrekken bij B-agendapunt 7.b. NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS over Discussienota rosse stekelstaart.pdf

8 15:45 - Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

9 A-agenda Milieu

9.a 15:50 - Luchtvaart: Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg Luchthaven Texel (A-agenda NLWM 24-01-2019)

De commissie kan de voordracht bespreken met de gedeputeerde en adviseren voor de Statenvergadering van 4 februari 2019.

Brief GS aan PS. Benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel.pdf

Voordracht + ontwerpbesluit benoeming voorzitter Commissie regionaal overleg luchthaven Texel.docx

Bijlage. Brief gemeente Texel. Benoeming voorzitter cro luchthaven Texel.pdf

Bijlage. Verordening commissie Regionaal overleg Luchthaven Texel.pdf

9.b 16:00 - Milieu/ Energie/ Mobiliteit: Initiatiefvoorstel GL & PvdD Naar een toekomst zonder (plastic) Zwerfafval (A-agenda NLWM 24-01-2019, met uitnodiging cie M&F en cie EEB)

De commissie kan het initiatiefvoorstel met advies van GS bespreken met de indieners, met de overige commissieleden en met de gedeputeerde. De commissie kan vervolgens PS adviseren voor de PS-vergadering van 4 februari 2019.

Voor de bespreking van dit agendapunt zijn ook de leden van de commissies EEB en M&F uitgenodigd.

Initiatiefvoorstel Toekomst zonder (plastic) zwerfafval PvdD en GL.docx

Brief GS aan PS. Advies bij Initiatiefvoorstel GL en PvdD 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval'.pdf

Inspraakbijdrage dhr. D.L. Groot initiatiefvoorstel Zwerfafval.pdf

Inspraakbijdrage KLEAN bij initiatiefvoorstel Zwerfaval.pdf

10 16:40 - Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

11 16:45 - Sluiting

12 C-agenda Algemeen

12.a Heel PS: Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 21 (C-agenda M&F en EEB 21-1-2019, NLWM en R&W 24-1-2019)

Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 21.pdf

12.b Financiën: Brief GS aan PS inz. Voortgang uitvoering motie 110 aanvullende initiatieven coalitieakkoord (C-agenda alle commissies: M&F & EEB 21-01-2019 / NLWM & R&W 24-01-2019)

Voortgang uitvoering motie 110 aanvullende initiatieven coalitieakkoord bijlage 1.pdf

Voortgang uitvoering motie 110 aanvullende initiatieven coalitieakkoord.pdf

12.c Heel PS: Brief GS aan PS inz. regiodeals in Noord-Holland (C-agenda M&F en EEB 21-1-2019 en NLWM en R&W 24-1-2019)

Brief GS aan PS inz. regiodeals in Noord-Holland.pdf

Kamerbrief besluit regiodeals.pdf

12.d Heel PS: Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 22 (c-agenda M&F en EEB 21-1-2019, NLWM en R&W 24-1-2019)

Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 22.pdf

12.e Ruimte / Heel PS: Lakmoesproef voor het omgevingsbeleid (Raad voor de leefomgeving en infrastructuur) (C-agenda R&W, NLWM, EEB en M&F)

advies_nationale_omgevingsvisie._lakmoesproef_voor_het_omgevingsbeleid_.pdf

13 C-agenda Natuur

13.a Natuur/Grond: Brief GS inz. Gebiedsproces Harger- en Pettemerpolder (c-agenda NLWM 24-1-2019 en M&F 21-1-2019)

Brief GS aan PS inz. Gebiedsproces Harger- en Pettemerpolder.pdf

13.b Natuur: Brief partij voor de bomen Texel aan PS. Stop grootschalige bomenkap Staatsbosbeheer (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief Partij voor de bomen op Texel aan PS. Stop SBB met bomekap op Texel.docx

Bijlage. Foto bomenkap.jpg

13.c Natuur: Uitvoeringsregeling subsidieplafond SKNL (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Uitvoeringsregeling subsidieplafond SKNL.pdf

13.d Natuur: Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen NH 2019.pdf

Bijlage. GS-besluit Vaststelling uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen NH 2019.pdf

13.e Mobiliteit/ Natuur/ Milieu: Rapport Bijen in de berm (C-agenda M&F 21-01-2019 en NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Rapport Bijen in de berm.pdf

Rapport Bijen in de berm.pdf

13.f Ruimte / Natuur: Besluit GS tot wijziging van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de PRV (C-agenda R&W 24-01-2019 (leidend) en NLWM 24-01-2019)

BESLUIT tot wijziging van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de PRV.pdf

Brief GS aan PS Besluit wijziging kaart 4 (ecologie) en 5b (bufferzone) van de PRV.pdf

14 C-agenda Milieu

14.a Milieu: Voortgang diffuus lood in de bodem (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Voortgang diffuus lood in de bodem.pdf

Bijlage. Inventarisatie risicolocaties diffuus lood Provincie Noord-Holland.pdf

Bijlage. Diverse kaarten.pdf

Bijlage. Folder Let op lood.pdf

14.b Milieu / Mobiliteit: Actieplan geluid 2018-2022 (C-agenda NLWM 24-01-2019 (leidend) en M&F 21-01-2019)

Brief GS aan PS. Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022.pdf

Actieplan geluid 2018-2022.pdf

14.c Milieu: Uitvoeringsprogramma’s omgevingsdiensten 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Uitvoeringsprogramma's omgevingsdiensten 2019.pdf

Bijlage bij brief. Uitvoeringsprogramma's omgevingsdiensten 2019.pdf

Bijlage. Uitvoeringsprogramma 2019 OD IJmond.pdf

Bijlage. Uitvoeringsprogramma 2019 OFGV.pdf

Bijlage. Uitvoeringsprogramma RUD NHN.pdf

Bijlage. Uitvoeringsprogramma RUD NHN. Bijlage.pdf

14.d Milieu / Mobiliteit: Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245 (C-agenda NLWM 24-01-2019 (leidend) en M&F 21-01-2019)

Brief GS aan PS. Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245.pdf

Rapport. Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs N245 Langedijk.pdf

14.e Milieu: Gegevensuitvraag omgevingsdiensten 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245.pdf

Rapport. Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs N245 Langedijk.pdf

14.f Milieu: Definitieve resultaatbestemming Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief OFGV aan PS. Definitieve resultaatbestemming OFGV 2017.pdf

14.g Milieu: Brief Tata met gezondheidsonderzoek RIVM n.a.v. neerslag van grafietdeeltjes (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Ingekomen brief TATA. Gezondheidsonderzoek RIVM n.a.v. neerslag grafietdeeltjes.pdf

14.h Milieu/ Ruimte: Afschrift aan PS van Bedenking Dorpsraad Wijk aan Zee tegen Net op Zee Hollandse Kust (C-agenda NLWM (leidend) 24-01-2019 en RW 24-01-2019)

Afschrift aan PS van Bedenking Dorpsraad Wijk aan Zee tegen Net op Zee Hollandse Kust.pdf

14.i Milieu: Voortgang aanpak Spoediocaties bodemverontreiniging en voortgang Afkopen in kader Gebiedsgericht grondwaterbeheer (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Voortgang aanpak spoedlocaties bodemverontreiniging en voortgang afkopen in kader gebiedsgericht grondwaterbeheer.pdf

Bijlage 1. Monitoringsrapportage Spoed 2018.pdf

Bijlage 2. Stand van zaken afkooplocaties GBG het Gooi.pdf

14.j Milieu: Vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen PNH.pdf

14.k Milieu: Ingekomen mail over Houtstook en Schone lucht akkoord 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Ingekomen mail aan PS over houtstook en het Schone luchtakkoord 2019.docx

Bijlage. Schone lucht akkoord 2019.pdf

Bijlage. Research over langdurige blootstelling aan ultrafijne roetdeeltjes.pdf

15 C-agenda Water

15.a Water/ Landbouw: Brief Agrifirm aan PS. Voornemens betreffende veenweidegebied in Noord-Holland (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief Agrifirm aan PS. Veenweidegebied in Noord-Holland.pdf

15.b Water/ Landbouw: Brief CONO kaasmakers aan PS. Laat onze boeren niet verdrinken! (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief CONO kaasmakers aan PS. Laat onze boeren niet verdrinken!.pdf

15.c Water/ Landbouw: Brief st. Randstad-Tram aan PS. Brandbrief veenweid 'vernatten' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief st. Randstad-Tram aan PS. Veengronden 'vernatten'.docx

15.d Water: Verdelingsoverzicht en - voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Verdelingsoverzicht - en voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018.pdf

Bijlage. Verdelingsoverzicht en -voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018.pdf

15.e Water: Organiseren van het Politiek Bureau van Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) 2020 in Noord-Holland

Brief GS aan PS. Organiseren van politiek bureau van de conference of peripheral Maritime regions (CPMR) 2020 in Noord-Holland.pdf

Bijlage. Afschift Brief GS aan Secretary General CPMR.pdf

15.f Water: Samenwerkingsovereenkomst basismonitoring Wadden (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Samenwerkingsovereenkomst basismonitoring Wadden.pdf

15.g Water / Landbouw / Natuur: Ingekomen brief De Heus diervoeders 'Inspraak gewenst in beleidsvoorstellen terugdringen veenweidegebieden' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Ingekomen brief De Heus diervoeders aan PS. Inspraak gewenst in beleidsvoorstellen terugdringen veenweidegebieden.pdf

15.h Water: Afronding aanbevelingen van Randstedelijke Rekenkamer en Noordelijke Rekenkamer uit rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Afronding aanbevelingen uit rapport RRK en NRK Het Waddenfonds gemonitord.pdf

Bijlage. Brief DB Waddenfonds aan AB Waddenfonds. Realisatie aanbevelingen Rekenkamers.pdf

Bijlage. Overzicht en realisatie aanbevelingen uit rapport RRK en RNK Het Waddenfonds gemonitord.pdf

Bijlage. Contouren van interprovinciale Waddensamenwerking.pdf

15.i Water: Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019.pdf

Bijlage. Besluit GS tot vaststelling uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019.pdf

Bijlage. Besluit GS tot vaststelling subsidieplafond en indieningstermijn 2019 op grond van UVR subsidie verbetering kwaliteit zwemwater NH 2019.pdf

16 C-agenda Landbouw & Faunabeheer

16.a Fauna: Brief Dierenbescherming over verwilderde kattenafschot (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief Dierenbescherming aan PS. Verwilderde kattenafschot.pdf

16.b Landbouw: Besluitvorming inzake Gebiedsakkoord Alton (C-agenda NLWM 24-01-2019)

Brief GS aan PS. Besluitvorming inzake gebiedsakkoord Alton.pdf

16.c Ruimte / Landbouw: Besluit GS tot wijziging van de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied PRV (C-agenda R&W 24-01-2019 (leidend) en NLWM 24-01-2019)

Besluit GS tot wijziging van de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied.pdf

Brief GS aan PS inzake wijziging van de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied.pdf

Spreektijden NLWM 24-01-2019

Voorgesteld wordt om voor de vergadering van 24 januari 2019 de spreektijden voor 3,5 vergaderuren te hanteren. In de tabel hieronder treft u de spreektijdverdeling per fractie.

Fractie	**Vergadering van 3,5 uur**
VVD	12 minuten
D66	11 minuten
PvdA	9 minuten
PVV	9 minuten
SP	9 minuten
CDA	8 minuten
GroenLinks	8 minuten
PvdD	7 minuten
50Plus	6 minuten
CU-SGP	6 minuten
Ouderenpartij NH	6 minuten
GS	Ca. 36 minuten

Mondelinge statenvragen door de heer ir. H.W. Struben (D66)
Gesteld tijdens de rondvraag in de commissie NLWM op 3 december 2018

In de pers (HDC Media) verscheen onlangs een artikel van Bart Boele met de titel "Zorgen voor recreatie is een uitdaging". Hierin werd gesteld dat er onvoldoende geld is om de recreatiegebieden in de Haarlemmermeer te realiseren.

In 2013 en 2014 zijn de PASO gronden aan de gemeente Haarlemmermeer overgedragen met een bedrag van 40 miljoen om Park21 en andere groene gebieden in de Haarlemmermeer te realiseren. Hoe is het mogelijk dat er nu geen geld voor het realiseren van voldoende recreatiemogelijkheden en natuur beschikbaar lijkt te zijn. Waar is deze 40 miljoen dan wel aan besteed? Kan het college daar een toelichting op geven.

Beantwoording vragen

Er lijken hier twee subsidies door elkaar gehaald te worden:

1. De zogenaamde PASO-gelden (Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving) zijn bestemd om de omgevingskwaliteit in de omgeving van Schiphol te verbeteren. Het gaat om een bedrag van **22,3 miljoen euro** dat in december 2013 ter beschikking is gesteld aan de gemeente Haarlemmermeer ten behoeve van de realisatie van Park21. De subsidie wordt bij de afronding van Park21 (voorzien in 2025) vastgesteld en de subsidiebeschikking kent slechts beperkt verplichtingen. Wij hebben de gemeente Haarlemmermeer gevraagd om een voortgangsrapportage te verstrekken en zullen u hier vervolgens over informeren.
2. De Nota Ruimte-gelden (oorspronkelijk bestemd voor het voormalige project Westflank Haarlemmermeer) betreffen **41,5 miljoen euro** en zijn in juli 2014 ter beschikking gesteld aan de gemeente Haarlemmermeer op de grond van het Uitvoeringsplan voor Haarlemmermeer-west 'Parels aan de Ringvaart'. Hierin heeft de gemeente aangegeven welke projecten ze de komende jaren prioriteit wil geven om een belangrijke basis te leggen voor de ontwikkeling van Haarlemmermeer-west, zijnde:
   - **A. "Verbeterd droogmakerijsysteem"** – 15 miljoen euro
     Fase 1: Invoering duurzaam watersysteem PARK21 (afronding 2019)
     Fase 2: Aanleg ondiepe recreatieplas PARK21
   - **B. Groene en recreatieve verbindingen** – 4,5 miljoen euro, afronding 2019
   - **C. Verbetering regionale hoofdwegennetwerk (Duinpolderweg)** – 21 miljoen euro
     Deze middelen worden niet overgemaakt aan de gemeente Haarlemmermeer, maar blijven onder beheer bij de provincie, die de coördinerende taak heeft om de inpassing en aanleg van de Duinpolderweg mogelijk te maken.
   - **D. Stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsing bedrijven (terreinen langs Ringvaart)** – 1 miljoen euro

In 2017 zijn hiervoor 2 aanvragen gedaan (en verleend) voor in totaal 9,3 miljoen (A1) en 2,43 miljoen (B) euro. Er resteert nog een bedrag van bijna 9 miljoen euro.

Technische vragen cie NLWM, 24-01-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	PVV, dhr. Deen	-	Bond	VOG boeren	Moeten Noord-Hollandse veeboeren een VOG overleggen, als ze bijvoorbeeld willen uitbreiden?	Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de beoordeling van uitbreidingsverzoeken. Zij bepalen, op basis van de wet, welke gegevens zij nodig hebben van de aanvrager. Conform de wet is het geen verplichting voor de gemeente om een VOG te vragen. Voor zover bij ons bekend doen gemeenten in NH dit niet.
2	D66	C-agenda Algemeen alle commissies in januari 2019	Heel GS	Brief GS aan PS inz. Regiodeals in Noord-Holland	D66 is uiteraard ingenomen met de investering in terreinen en panden langs het waterfront van de Zaan en het IJ. Hiermee kan nieuw leven worden ingeblazen in deze gebouwen en wellicht een oplossing bieden voor het woningtekort in de regio. D66 heeft nog wel enkele vragen over de regiodeal. 1. Wat is de financiële provinciale bijdrage aan de regiodeal ZaanIJ? 2. Kan worden toegelicht welke provinciale doelen hiermee zijn gediend en hoe de provincie daarop gaat sturen? 3. Hoe en wanneer wordt PS geïnformeerd over de voortgang (en resultaten) van deze regiodeal? 4. Hoe wordt omgegaan met de voorgestelde regiodeals die zijn afgevallen? 5. Hoe vindt de verdeling van de beschikbare	1. Dat wordt nu uitgewerkt in overleg met de trekkers van deze regiodeal, nl. Zaanstad en Amsterdam en de dealmakers van LNV namens het Rijk. 2. In hoofdlijn sluit de deal aan bij de beweging “Metropool in ontwikkeling” van de Omgevingsvisie. Het gaat om de uitwerking van de gewenste binnenstedelijke verstedelijkingsopgave en het vinden van de juiste balans met het Metropolitane Landschap, incl. een groene gezonde klimaatadaptieve stad. De deal “ZaanIJ duurzaam verbonden” gaat in brede zin om verbinden: tussen de verstedelijkingsopgave in Amsterdam en Zaanstad, tussen (de opgaven in) de bestaande wijken en de nieuwe toekomstige woningbouw en tussen de stad en het groen (van voordeur tot in het landschap). Concreter draagt de deal

Technische vragen cie NLWM, 24-01-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					middelen (29 miljoen) van de provincie voor de regiodeals plaats?	bij aan doelen op gebied van Groen Kapitaal/Metropolitane Landschap incl. fietsverbindingen; arbeidsmarktbeleid en ondermijning. Er is ook een bereikbaarheidsopgave, die loopt primair via de Corridorstudie Amsterdam-Hoorn. Aangezien het Rijk minder middelen beschikbaar heeft gesteld dan gevraagd loopt nog overleg over wat wel/niet in de deal komt. In februari is hier hoog ambtelijk (op DG niveau bij het Rijk, waarschijnlijk LNV en BZK) overleg over. Op basis van de definitieve inhoud bepaalt de provincie – naast haar definitieve financiële bijdrage - hoe zij daar op gaat sturen. 3. Uiterlijk voor het Zomerreces moet de bestuursovereenkomst rond zijn. In het voorjaar wordt PS geïnformeerd over de voortgang. 4. Die mogelijkheden worden verkend. Het is bijvoorbeeld mogelijk om in een later stadium via het ministerie van LNV wederom voorstellen in te dienen voor een nieuwe tranche. Er bestaat echter geen garantie dat het Rijk afgewezen voorstellen dan alsnog zal honoreren.

Technische vragen cie NLWM, 24-01-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						5. In totaal heeft de provincie Noord-Holland in de Kaderbrief 2019-2022 over drie opeenvolgende jaarschijven een bedrag van 29 miljoen euro ter beschikking gesteld als cofinanciering voor de regiodeals. Een mogelijke provinciale bijdrage aan de regiodeal ZaanIJ zal binnen die middelen gezocht worden. De overige middelen zijn in principe beschikbaar voor het opnieuw indienen van de afgewezen regiodeals, of mogelijke nieuwe voorstellen voor een volgende tranche.
3						
4						
5						
6						

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum commissievergadering	:	24 januari 2019
Commissievoorzitter	:	H.J. de Graaf
Commissiegriffier	:	E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmane@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	H.J. de Graaf	
Commissiegriffier	E. Krijgsman	
Leden van de Commissie	50PLUS	mw. O.A.C. de Meij
	CDA	P.J. de Kam
	CU/SGP	mw. M. Terlouw, M.C.A. Klein
	D66	W. Bakker, (plv. Lid), H.W. Struben,
	GroenLinks	F.J. Kramer, mw. Z. Pels
	ONH	B.I.M. Bouberg Wilson (duo)
	PvdA	mw. S.S. Doevendans (lid EEB), mw. A.A.J. Jellema, N. Papineau Salm
	PvdD	A.E. van Liere, mw. L.D. Vermaas
	PVV	D.J. van der Sluijs
	SP	mw. J.M.E. de Groot, J.M. Bruggeman (plv. lid)
	VVD	mw. E.A.S. Rommel, N.J.L. Tromp
CdK en Gedeputeerden	J. Bond, C.J.M. Loggen, A. Tekin	
Ambtelijke ondersteuning	mw. M. Holst- Touber (tech. briefing), A. Bouwens (tech. briefing)	
Notulist	Moneypenny / mw. I.N.M. de Senerpont Domis	

Afwezig met kennisgeving: mw. Alberts (SP), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), J.H. Rook (D66), mw. C. Weemhoff (D66)

Agenda

0. Technische briefing Bodemtaken provincie Noord- Holland
1. Opening en mededelingen
2a. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
2b. Vaststellen verslag besloten vergadering 10-12-2018
3. Inspreekhalfuur
4. A- agenda Water
4a. Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht
5. B- agenda Water
5a. Ingekomen brief aan PS, contracten camping Bakkum
6. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden in Europa
7. B- agenda Landbouw & Faunabeheer
7a. Landbouw / Economie: Discussienota PvdA inzake ‘Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen!’
7.b Fauna: Discussienota PvdD inzake uitroeien rosse stekelstaart
7b.1 Ingekomen brief natuurorganisaties over Rosse Stekelstaart
8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden in Europa
9. A- agenda Milieu
9a. Luchtvaart: Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg Luchthaven Texel
9.b Milieu/ Energie/ Mobiliteit: Initiatiefvoorstel GL en PvdD ‘Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval’

10. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden in Europa
11. Sluiting

Besloten mededeling gedeputeerde Tekin

0. Technische briefing Bodemtaken provincie Noord- Holland

De **voorzitter** geeft het woord aan mevrouw Holst-Touber.

Mevrouw **Holst-Touber** is beleidsmedewerker sector Omgevingsbeleid. De heer Bouwens is ook beleidsmedewerker sector Omgevingsbeleid en projectleider van de warme overdracht naar de gemeenten. De commissie NLWM wordt geïnformeerd over het Bodemconvenant 2016- 2020, de warme overdracht, de spoedlocaties, diffuus lood en PFOS/ PFOA.

De heer **Tekin** (ged.) laat weten dat GS zich nog zullen uitspreken of zij bij de overdracht kiezen voor een harde of zachte (financiële) landing. De beslissing is afhankelijk van de regeling die de provincie met het Rijk zal sluiten.

De heer **Struben** (D66) vraagt wat de rol is van de Omgevingsdiensten (OD's). Mevrouw **Holst-Touber** legt uit dat de gemeenten zelf de afweging kunnen maken om bepaalde taken bij de Omgevingsdiensten onder te brengen of niet.

De heer **Klein** (CU/ SGP) vraagt wat afkopen inhoudt. Mevrouw **Holst-Touber** meldt dat de provincie eigenaar wordt van de grond, en daarmee verantwoordelijk wordt voor het beheersen van de vervuiling.

De heer **Klein** (CU/ SGP) vraagt wat de loodwitindustrie inhield. Mevrouw **Holst-Touber** laat weten dat deze industrie loodwit produceerde voor bijvoorbeeld dakpannen en verf. Locaties hiervan zijn bijvoorbeeld terug te vinden in vooroorlogse steden.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of het intra uteriene kind buiten beschouwing is gelaten in het onderzoek naar de schadelijkheid van diffuus lood voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Mevrouw **Holst-Touber** beaamt dat het intra uteriene kind buiten beschouwing is gelaten omdat kinderen het lood voor 95% via hand- mond contact binnen krijgen.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of de onderzoeksresultaten en het daaraan gekoppelde advies van de GGZ ten aanzien van diffuus lood dienen te worden opgenomen in besluitvorming. Mevrouw **Holst-Touber** vertelt dat GS en de DG hierover met het Rijk hebben gesproken. Ook het RIVM heeft een beroep gedaan op het Rijk om deze resultaten in beleid om te zetten. De reactie op deze oproepen is dat het een locale en provinciale zaak betreft.

De heer **Struben** (D66) vraagt naar de aanpak van bijvoorbeeld Het Twiske. Hij ziet dat daar grote verschillen bestaan in loodconcentraties. Mevrouw **Holst-Touber** legt uit dat er is onderzocht waar kinderen langdurig spelen en waar er dus sprake is van blootstellingsrisico's. Vastgesteld is, is dat kinderspeelplaatsen risicogebieden zijn, en recreatiegebieden dat niet zijn. Er is bekend welke kinderspeelplaatsen er in risicogebieden liggen.

Mevrouw **Holst-Touber** spreekt over het vervolgproject diffuus lood. Medio 2019 zal het onderzoek worden afgerond.

De heer **Tekin** (ged.) voegt toe dat de discussie over het vergroenen van speelpleinen en de blootstelling aan diffuus lood ook wordt gevoerd binnen PS.

De heer **Klein** (CU/ SGP) vraagt naar de aanpak van plekken met een potentieel risico, zoals bijvoorbeeld de stranden van de Ouderkerkerplas. Mevrouw **Holst-Touber** laat weten dat recreatiegebieden niet als risicogebied worden gekenmerkt omdat daar geen sprake is van langdurige blootstelling.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt wat de aanleiding is van de transitie van deze taken. Mevrouw **Holst-Touber** meldt dat de provincie haar bevoegdheid over deze taken verliest na het in werking treden van de Omgevingswet.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt van welke gemeenten een wethouder aanwezig was bij de bijeenkomst op 23 januari 2019. Mevrouw **Holst-Touber** laat weten dat van 70% van de gemeenten iemand aanwezig was, waaronder een wethouder uit Den Helder.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of de Provincie de pleit voortzet voor normering van deze schadelijke stoffen. Mevrouw **Holst-Touber** beaamt dit.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt hoe de bodemreiniging van een kinderspeelplaats plaatsvindt op het moment dat er een natuurspeelplaats wordt gecreëerd. Mevrouw **Holst-Touber** legt uit dat er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het creëren van een dergelijke speelplaats in een risicogebied. Er kan worden gekozen voor afgraving of het leggen van een dichte grasmat.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt hoe kan worden voorkomen dat speelterreinen in risicogebieden worden verhard. Mevrouw **Holst-Touber** antwoordt dat een goede informatievoorziening aan de gemeenten hierbij behulpzaam is. Er is nog niet bekend of deze communicatie tot resultaten leidt. De heer **Tekin** (ged.) brengt de toezegging in herinnering dat GS een plan zullen opstellen over eventuele mogelijkheden tot financiële steun aan de gemeenten.

De heer **Tromp** (VVD) vraagt of diffuus lood schadelijk is voor huisdieren. Mevrouw Holst-Touber laat weten dat niet bekend is of diffuus lood invloed heeft op de ontwikkeling van de hersenen van een huisdier.

De heer **De Kam** (CDA) vraagt of gemeenten dezelfde prioriteit zullen hangen aan de aanpak van diffuus lood als de provincie dat nu doet. Mevrouw **Holst-Touber** meldt dat in het Bodemconvenant 2016 -2020 afspraken zijn opgenomen over diffuse verontreiniging. In een mid-term review van het convenant, aangeboden aan de Staatssecretaris, is de aanbeveling opgenomen dat na 2020 hier weer afspraken over dienen te worden gemaakt.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of er een taakstelling wordt gekoppeld aan het budget dat overgaat naar de gemeenten. Mevrouw **Holst-Touber** legt uit dat de bekostiging van kinderspeelplaatsen bij de gemeente ligt en zij de beschikbare kennis over diffuus lood kunnen meenemen in hun (onderhouds)plannen. Indien er hoge concentraties worden vastgesteld, waarbij sprake is van humane risico's, kan de locatie worden gekenmerkt als een spoedlocatie, waarmee de locatie onder verantwoordelijkheid van de provincie komt te vallen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wat er werd bedoeld met de gedane uitspraak dat er 'geen kinderspeelplaatsen in risicogebieden liggen'. Mevrouw **Holst-Touber** legt uit dat er nog geen onderzoeksresultaten bekend zijn waarbij er sprake is van een onvoldoende bodemkwaliteit.

De heer **Struben** (D66) vraagt of de Provincie verantwoordelijk is voor nieuwe centrales, of voor het stilleggen van centrales. Mevrouw **Holst-Touber** heeft geen antwoord op deze vraag.

De heer **Struben** (D66) vraagt of de kennis bij de provincie behouden blijft. Mevrouw **Holst-Touber** meldt dat de kennis en capaciteit nog enkele jaren bij de provincie blijft.

Mevrouw **Holst-Touber** zegt toe de presentatie zo spoedig mogelijk aan de commissie te doen toekomen. De presentatie is bij de vergaderstukken gevoegd.

De **voorzitter** dankt mevrouw Holst-Touber en de heer Bouwens voor hun toelichting en sluit de technische briefing om 13.10 uur.

1. Opening, mededelingen en terugblik werkbezoeken

Mededelingen:
- De **voorzitter** stelt voor om op donderdagavond 7 maart 2019 een afscheidsbijeenkomst te organiseren voor deze commissie en vraagt de commissieleden mee te denken over een activiteit en/ of locatie.
- Op maandag 28 januari 2019 vindt een Benen-Op-Tafel (BOT) overleg plaats over de samenstelling van de Faunabeheereenheid Noord- Holland in zaal 1.4.
- Aan het einde van deze vergadering heeft gedeputeerde Tekin een mededeling in beslotenheid.

De spreektijden zijn vastgesteld voor 3,5 vergaderuur.

2a. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De heer **Kramer** (GroenLinks) heeft de technische aanpassing voorgesteld om in regel 831 'bestemming natuurgebied' te wijzigen in 'bestemmingen in NNN-gebieden'.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) heeft het als onprettig ervaren dat zijn afwezigheid bij de vergadering van 3 december 2018 via Twitter bekend werd gemaakt. De **voorzitter** neemt de opmerking ter harte.

Het verslag van 3 december 2018 wordt, onder dankzegging aan de notulist, met inachtneming van de voorgestelde wijziging vastgesteld.

De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
De moties- en toezeggingenlijsten worden ongewijzigd vastgesteld.
De C-agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2.b Vaststellen verslag besloten vergadering 10 december 2018

Het verslag van de besloten vergadering van 10 december 2018 wordt ongewijzigd vastgesteld.
De commissie besluit de geheimhouding op het verslag per direct op te heffen.

3. Inspreekhalfuur

Er is één aanmelding voor het inspreekhalfuur.

INSPRAAK

De heer **Meijer** uit Wijk aan Zee spreekt in op persoonlijke titel. De heer Meijer spreekt over de 30 dwangsommen die de Omgevingsdienst aan Harsco heeft gegeven. Naar het idee van de spreker stellen GS zich te afwachtend op. De huidige tijdgeest vraagt erom Tata Steel ertoe te bewegen een schone fabriek te bouwen in Nederland. Wat denken de Statenleden dat het effect is van een verhoogde dwangsom die fiscaal aftrekbaar is? Op welke wijze kan de Omgevingsdienst zich professionaliseren zodat zij met kennis van zaken kan inspelen op een betere samenwerking?

VRAGENRONDE

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of de spreker een suggestie heeft voor het oplossen van het probleem indien met de aftrekbare dwangsom geen resultaat wordt geboekt. De heer **Meijer** herhaalt dat een fiscaal aftrekbare dwangsom niet wordt gevoeld door Tata Steel.

De heer **De Kam** (CDA) vraagt hoe het mogelijk is dat de grafietregens al plaats vonden voor juli 2018. De heer **Meijer** legt uit dat in 2014 Harsco na een pilot zonder vergunning bleef werken volgens het proces van uitgieten in bakken.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt waarop de inspreker baseert dat de Omgevingsdienst zich dient te professionaliseren. De heer **Meijer** heeft bemerkt dat GS niet op de hoogte waren van bijvoorbeeld de stikstofnormen. Er is veel specifieke technisch kennis nodig om de processen binnen Tata Steel te begrijpen.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) heeft een vraag van orde. Is het mogelijk tijdens deze vergadering de gestelde vragen van de inspreker te behandelen? Speelt de angst in de regio voor het vertrek van

Tata Steel, indien er strengere handhaving zal gaan plaatsvinden? De heer **Meijer** legt uit dat de insteek niet is dat Tata Steel zou dienen te vertrekken. Er dient gewerkt te worden aan een schone fabriek, omdat dat het beste is voor alle partijen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of er sprake is van meer of minder gezondheidsklachten in de directe omgeving van de inspreker sinds 2014. De heer **Meijer** vertelt dat zijn vriendin bij zuidenwind niet in Wijk aan Zee verblijft.

RONDVRAAG
De **voorzitter** stelt voor de rondvragen aan de heer Tekin (ged.) betreffende dit onderwerp, te behandelen in aanwezigheid van de inspreker. De commissie gaat akkoord met het voorstel.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) heeft de volgende vragen. 1. Was de Omgevingsdienst op de hoogte van de pilot van Harsco in 2014? 2. Was de Omgevingsdienst op de hoogte van de het feit dat de pilot in de periode van 2014 tot 2016 is doorgezet en de schaal is vergroot? 3. Hoe kan het dat bij een risico voor de volksgezondheid twee jaar geen controle heeft plaatsgevonden? 4. Op welke plek op de escalatieladder van de provincie Noord- Holland en de landelijke nalevingsstrategie bevinden Tata Steel en Harsco zich, en is er reden voor opschaling?

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of het bedrag van de huidige dwangsom per overtreding proportioneel is, of hoger zou dienen te zijn. Wanneer gaan GS over tot bestuursdwang?

De heer **Struben** (D66) vraagt of de bouw van de loods versneld kan worden.

De heer **Tekin** (ged.) heeft het informatieverzoek van het Ministerie aangegrepen om het Ministerie vragen te stellen over de onduidelijkheden omtrent de fiscaliteit. Dit was tot nu alleen bekend bij de Staatsecretaris van financiën. De heer Tekin (ged.) heeft, aan de hand van deze casus, de Minister van advies gediend bij het opstellen van de Omgevingswet. De heer Tekin (ged.) heeft de huidige regelgeving tot zijn beschikking. Op dit moment voldoen Tata Steel en Harsco in het totaal aan de normen, echter zijn er individuele bronnen die de normen overschrijden. GS gaan in gesprek met het ILT, tezamen met de Omgevingsdienst en Tata Steel, over de beoordeling van de normen. GS menen dat de Omgevingsdienst bekwaam is. De Omgevingsdienst is bekend met de ingewikkelde processen binnen Tata Steel. Er worden open gesprekken gevoerd tussen Tata Steel, de Omgevingsdienst en GS.

In reactie op mevrouw Pels (GroenLinks) meldt de heer **Tekin** (ged.) dat in december 2016 de grafietregens bekend werden. Voor de eerste twee proefnemingen in 2014 heeft Harsco van de Omgevingsdienst toestemming gekregen. Harsco heeft echter geen toestemming gevraagd voor het doorzetten van de werkwijze zoals van 2014 tot en met 2016 heeft plaatsgevonden. De Omgevingsdienst heeft Harsco hier in de zomer 2016 over aangeschreven. In de periode van 2014 tot 2016 is Harsco op de reguliere wijze gecontroleerd. In december 2016 werd de stofoverlast bekend. De Omgevingsdienst heeft hier direct op geacteerd. Harsco bevindt zich op dit moment op stap 2 van de escalatieladder.

In reactie op mevrouw De Groot (SP) meldt de heer **Tekin** (ged.) dat de provincie Noord- Holland de landelijke nalevingsstrategie volgt. Indien er geen verbetering optreedt zal er worden opgeschaald op de escalatieladder. De heer Tekin (ged.) meldt dat Harsco per direct onder verscherpt toezicht is gesteld. Bestuursdwang achten GS op dit moment nog niet aan de orde. Daaraan voorafgaand dienen andere stappen te worden doorlopen.

In reactie op de heer Struben (D66) meldt de heer **Tekin** (ged.) dat het voorstel van Tata Steel om in april 2020 de hal gereed te hebben niet afdoende is. GS onderzoeken de mogelijkheden voor het verkorten van de periode voor de vergunningsverlening. GS zetten in op het creëren van een hal voor het gehele productieproces van Harsco, waarbij de bouw van een dergelijke hal het stoppen van de grafietregens niet dient te vertragen.

GS wachten het resultaat van het vooronderzoek van OM af inzake de grafietregens en gaswolk bij Tata Steel.

De heer **Tekin** (ged.) zegt toe de brief betreffende het verscherpte toezicht, de beslissing op bezwaar en de last onder dwangsom aan de commissie te doen toekomen.

De **voorzitter** dankt de heer Meijer voor zijn bijdrage.

4. A-agenda Water
4a. Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht

De commissieleden geven aan dat *Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht* als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 4 februari 2019.

5. A-agenda Water
5a. Ingekomen brief aan PS, contracten camping Bakkum
Er hebben zich drie insprekers gemeld.

INSPRAAK
Mevrouw **Reinke** spreekt in namens een groep van ongeveer 70 seizoenshuurders van Camping Bakkum. In 2015 werd haar gemeld dat de toen bestaande overdrachtregeling reeds jaren bestond en zou blijven bestaan. In 2017 heeft de directie besloten de regeling te stoppen, waardoor bij de verkoop het recht op de plek vervalt. Omdat er geen overkoepelende organisatie is die het bestuur van de Kennemer Duincampings B.V. controleert en er geen aanspreekpunt is voor de seizoenshuurders, vraagt de inspreker de commissie opdracht te geven aan GS te bemiddelen in dit conflict.

VRAGENRONDE
De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt in hoeverre de insprekers zich conformeren aan de brief die door hun advocaat is geschreven.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt wat de seizoenskampeerders verkopen. Mevrouw **Reinke** legt uit dat vanaf 2020 het huisje alleen zonder grond kan worden doorverkocht, hetgeen minimale waarde heeft.

INSPRAAK
De heer **Van der Schans** voegt aan de inspraak van mevrouw Reinke toe dat de camping aangeeft andere winstgevende activiteiten op de vrijvallende plekken te gaan uitvoeren, terwijl de B.V. reeds aanzienlijke winsten maakt. Dit beleid staat ver af van het oorspronkelijk beoogde doel van deze camping. De inspreker vraagt GS om hulp bij het verkrijgen van meer openheid vanuit de Kennemer Duincampings B.V. en PWN en vraagt GS te helpen bij het tot oplossing brengen van dit geschil.

VRAGENRONDE
De heer **Papineau Salm** (PvdA) stelt vast dat het huidige systeem prijsopdrijvende is. Heeft de spreker ideeën hoe dit kan worden voorkomen? De heer **Van der Schans** meldt dat de seizoenskampeerders enkele alternatieve voorstellen hebben ingediend.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) meent dat door het betalen van deze aanzienlijke bedragen het systeem zichzelf in stand houdt. De heer **Van der Schans** legt uit dat de kampeerders hebben voorgesteld het huidige systeem te handhaven voor de huidige seizoenskampeerders, en dit systeem los te laten bij het vrijvallen van een plek.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt of er overeenkomsten worden gesloten met betrekking tot dit 'sleutelgeld'. De heer **Van der Schans** ontkent dit.

De heer **De Kam** (CDA) vraagt of huurders hun seizoensplaats mogen exploiteren. De heer **Van der Schans** meldt dat hier een regeling voor bestaat.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) denkt dat op dit moment er niet veel mogelijkheden tot kamperen op Camping Bakkum zijn voor mensen die minder te besteden hebben. De heer **Van der Schans** herhaalt dat er alternatieven zijn voorgesteld.

De heer **Bakker** (D66) vraagt welke redenen het campingbestuur aanvoert om niet in gesprek te gaan. De heer **Van der Schans** laat weten dat het bestuur alleen met de kampeervereniging in gesprek wil gaan. Hier kan men echter al jaren geen lid meer van worden.

INSPRAAK

Mevrouw **Monster** spreekt in als juridisch gemachtigde van de groep seizoenskampeerders. De camping stelt zich op het standpunt dat zij een louter privaatrechtelijke verhouding heeft met de huurders en de camping eigenaar is van de grond. De inspreker meent dat de provincie Noord-Holland de eigenaar is van de grond. Indien er echter sprake is van een inbesteding en uitvoering van een publieke taak, dan zijn de beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing. In dit geval dient de camping de huurders inspraak te geven. De inspreker vraagt de commissie te kiezen voor de tweede optie en daarop sturing in te zetten om escalatie van het conflict te voorkomen.

VRAGENRONDE

De heer **Bakker** (D66) vraagt wat het juridisch verweer van de camping is. Mevrouw **Monster** herhaalt dat de camping een louter privaatrechtelijke verhouding heeft met de kampeerders, met het recht op kamperen voor één seizoen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of het campingbestuur in gaat op het gewoonterecht. Mevrouw **Monster** laat weten dat de camping een opeenvolging van korte contracten niet als gewoonterecht beschouwt.

De heer **De Kam** (CDA) vraagt waar de winst van de camping naar toe gaat, naar GS of naar de Kennemer Duincampings B.V. Mevrouw **Monster** heeft geen antwoord op deze vraag.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt of de Kennemer Duincampings B.V. en PWN schriftelijk hebben gereageerd op het schrijven van 5 november 2018 van mevrouw Monster namens de seizoenskampeerders. Waarom willen deze partijen geen gesprek aangaan? Mevrouw **Monster** meldt dat deze partijen aangeven dat er niets meer valt te zeggen dan dat per brief is gemeld.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt wie de probleemeigenaar is, gezien mevrouw Monster voorstelt door de Kennemer Duincampings B.V. een arbiter te laten benoemen. Mevrouw **Monster** meent dat de Kennemer Duincampings B.V. primair de probleemeigenaar is. Zij doet dit voorstel om op constructieve wijze dit conflict aan te pakken.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) hoorde dat het nog de vraag is of er sprake is van een privaat- of publiekrechtelijke overeenkomst. Mevrouw **Monster** geeft aan dat er naar haar idee, sprake is van een privaatrechtelijke overeenkomst waar de beginselen van behoorlijk bestuur in doorwerken omdat er sprake is van een geprivatiseerde publieke dienst.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt wat mevrouw Monster vraagt van de commissie. Hoe denkt mevrouw Monster over het 'sleutelgeld'. Mevrouw **Monster** ziet het sleutelgeld als een investering. Zij meent dat het eenzijdig opleggen van deze maatregel een onrechtmatige daad is in het kader van behoorlijk bestuur.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of de jurisprudentie over de taxi vergunningen in Amsterdam van toepassing is. Mevrouw **Monster** meldt dat er sprake is van een juridisch wezenlijk andere situatie. Het verzoek aan de commissie is te kiezen voor de tweede optie, waarbij de beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing zijn, en te onderzoeken wat er voor nodig is om tot het rechtmatig maken van deze tweede optie te komen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt namens hoeveel mensen mevrouw Monster spreekt. Waarom wil het bestuur niet met deze groep huurders spreken en wel met de kampeerdersvereniging? Mevrouw **Monster** legt uit dat zij spreekt namens ongeveer 70 huurders. Al enige jaren accepteert de kampeervereniging geen leden meer.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of de campinghouder gerechtigd is de vrijkomende plaatsen anders te exploiteren. Mevrouw **Monster** legt uit dat de camping een andere vorm van exploitatie voor ogen heeft voor de vrijvallende plaatsen.

EERSTE TERMIJN

De heer **Bruggeman** (SP) vat het probleem samen voor de seizoenshuurders, namelijk dat bij verkoop van het huisje zonder de grond, dit vrijwel niets meer opbrengt. In 2017 heeft de spreker hier reeds schriftelijke vragen over gesteld. Het verzoek van D66 aan GS is om te bemiddelen tussen de seizoenshuurders en de Kennemer Duincamping B.V. en PWN om tot een oplossing te komen.

De heer **Kramer (**GroenLinks) acht het betoog van mevrouw Monster plausibel. GroenLinks zou GS willen vragen overleg te faciliteren tussen de betrokken partijen.

De heer **De Kam** (CDA) denkt dat het een juridisch conflict betreft, en geen politieke zaak. CDA verzoekt GS zich uit te spreken over wat GS in dit conflict kunnen betekenen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) steunt het voorstel van de heer Bruggeman (SP).

De heer **Bakker** (D66) is van mening dat de provincie een rol heeft in dit conflict en dat daarbij bezien dient te worden welk doel de camping wil nastreven. Wat is de visie van GS ten aanzien van het eigenaarschap van de gronden en het recht tot exploiteren daarvan. Wat zijn de voorwaarden en doelen die aan de Kennemer Duincamping B.V. zijn opgelegd en wat zijn de ideeën van GS daarover?

Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) vraagt of GS een rol voor zichzelf zien weggelegd in dit conflict.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) laat weten dat de PvdA hecht aan de toegankelijkheid van de camping voor mensen met een lager te besteden budget. Hebben GS contact met de Kennemer Duincamping B.V.? Zijn GS bereid een ondersteunende rol te spelen in dit conflict?

De heer **Van der Sluijs** (PVV) denkt dat de huidige regeling niet gunstig is voor mensen met een laag te besteden budget.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt de gedeputeerde te bezien of hij, en welke, rol GS kunnen spelen om dit conflict tot een oplossing te brengen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat, indien er sprake zou zijn van een geprivatiseerde publieksrechtelijke situatie, het oogmerk van de camping niet winstmaximalisatie zou moeten zijn. De ONH is voorstander van het, zo nodig, tot oplossing brengen van dit conflict door middel van arbitrage.

De heer **Loggen** (ged.) stelt een gebrek aan empathie vast bij de campingeigenaar. Daarbij meldt hij dat PS geen formele positie hebben in dit conflict. De spreker vraagt de commissie hem de kans te geven uit te zoeken welke mogelijkheden er voor GS bestaan om eventueel een rol te nemen in dit conflict. De gedeputeerde stelt voor dit schriftelijk af te doen, evenals het antwoord op de vragen van de heer Bakker.

De heer **Bruggeman** (SP) dankt GS voor de welwillendheid. Naar zijn idee is de provincie Noord-Holland eigenaar van de camping.

TWEEDE TERMIJN
De heer **Kramer** (GroenLinks) kan zich vinden in het voorstel van de heer Loggen (ged.). De spreker roept GS op na te denken over de situatie die zou ontstaan in het geval dit conflict tot een rechtszaak zou leiden.

De heer **Loggen** (ged.) meldt dat de provincie Noord- Holland een beheersovereenkomst met PWN heeft waarbij het zakelijk recht voor 50 jaar uit handen is gegeven. GS zullen zich inzetten de situatie te verbeteren.

De **voorzitter** concludeert dat de commissie instemt met het voorstel van GS de positie en rol van de provincie Noord- Holland in dit conflict te onderzoeken. GS zullen een schriftelijke terugkoppeling geven.

6. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden in Europa

De heer **Struben** (D66) heeft een opmerking over het C- agendapunt 15.E. Hij ondersteunt het organiseren van het Politiek Bureau van Conference of Peripheral Maritime Regions.

7. B- agenda Landbouw & Faunabeheer

7a. Landbouw / Economie: Discussienota PvdA inzake 'Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen!'

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking. Voor de bespreking zijn de leden van de Commissie EEB uitgenodigd.

TOELICHTING en EERSTE TERMIJN

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) licht het voorstel toe. De PvdA acht het bereikbaar zijn van gezond voedsel voor alle burgers van belang. De PvdA heeft drie vragen aan de Commissie NLWM. 1. Is de commissie van mening dat gezonde voeding van belang is voor onze inwoners? 2. Biedt het bijgaand programma (bijlage 1) aanknopingspunten om initiatieven te bevorderen op het gebied van betaalbare en gezonde voeding? 3. Welke partijen willen met de PvdA meedenken over hoe het onderwerp verder gebracht kan worden nadat de werkgroep 'Gezonde voeding' haar plannen heeft gepresenteerd?

De heer **Tromp** (VVD) antwoordt bevestigend op de drie vragen. Welke plannen ten aanzien van dit onderwerp bestaan er reeds vanuit gemeenten en het Rijk? De VVD is geen voorstander van het oprichten van een werkgroep kort voorafgaand aan de verkiezingen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het voorstel. De ONH beaamt vraag 1 en 2 en wacht de plannen van de werkgroep 'Gezonde voeding' af, alvorens antwoord te geven op vraag 3.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) stelt aan de orde dat de vragen niet de ruimte geven om gezonde voeding in een groter kader te plaatsen. Welke positie hebben GS en welke rol wil zij nemen ten aanzien van voedsel? GroenLinks acht landbouw een kerntaak van de provincie, waardoor de provincie een rol kan spelen in het ondersteunen van boeren bij het produceren van gezond voedsel.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) is een groot voorstander van gezond voedsel. De PvdD mist in het voorstel aandacht voor biologisch voedsel. De PvdD is bereid dit voorstel nader invulling te geven.

De heer **De Kam** (CDA) is tevreden dat het voorstel spreekt over gezond voedsel voor iedereen. De CDA mist in de nota concrete ideeën en maatregelen die leiden tot gezond en duurzaam voedsel. Het CDA is bereid hierover mee te denken.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vindt het voorstel sympathiek maar meent dat het onderwerp niet bij PS thuishoort, omdat het gaat over inkomenspolitiek.

De heer **Bakker** (D66) vindt gezond voedsel een belangrijk onderwerp. D66 meent dat de GS hun rol reeds maximaal vorm geven ten aanzien van dit onderwerp. Welke rol denkt de initiatiefnemer dat de provincie op zich kan nemen?

Mevrouw **De Groot** (SP) sluit zich aan bij het idee van de PvdA dat alle burgers recht hebben op gezond voedsel. Gezond voedsel is echter in het algemeen veel duurder van minder gezond voedsel. In Amsterdam bestaat het educatieve programma Jong Leren Eten.

Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) vindt het voorstel sympathiek. Het past bij het Nationaal Preventie Akkoord. Zijn GS willens zich aan te sluiten bij dit akkoord? De spreker kan zich vinden het versterken van de connectie tussen boer en burger.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt op welke wijze de versterking van deze relatie bijdraagt aan betaalbaar gezond voedsel.

Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) meent dat het goed is meer bewustzijn te kweken over waar en hoe voedsel wordt geproduceerd.

De heer **Bond** (ged.) beaamt dat voeding een belangrijke rol speelt in gezonder leven. Dit onderwerp lijkt echter net te vroeg te worden behandeld, gezien de initiatieven binnen de MRA. De heer Bond (ged.) meent dat de nota past binnen het takenpakket van de provincie. De provincie kan hier een rol in spelen vanuit de Greenport NHN, door vanuit een interdisciplinaire benadering te streven naar een

goede positie van de agrariërs uit Noord- Holland, door middel van korte logistieke lijnen (met de MRA), betaalbare voeding, het aanbieden van seizoengroenten etc. De heer Bond (ged.) stelt voor een technische briefing te geven vanuit het programma 'Voedsel verbind', om de leden te informeren over hetgeen GS reeds aan acties ondernemen. Vervolgens kan de werkgroep die mogelijk ontstaat naar aanleiding van dit initiatiefvoorstel van de PvdA, haar input leveren.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) neemt het misverstand weg dat de statenleden zelf een werkgroep zouden oprichten. Het voorstel is om na te denken over het ondersteunen van de ideeën die uit de werkgroepen van de MRA naar voren komen. Indien biologisch eten naar voren komt uit deze werkgroepen kan dit worden opgenomen in de voorstellen. Concrete ideeën zullen volgen uit de vervolgstappen. In reactie op de commissieleden vraagt de spreker te denken in mogelijkheden en niet in onmogelijkheden. De PvdA onderkent de breedte van het onderwerp maar zoekt naar mogelijkheden om als provincie aan te sluiten bij dit onderwerp. In reactie op GS meent de PvdA dat dit onderwerp nu niet te vroeg aan de orde komt, maar juist op tijd om een reactie te kunnen geven op het moment dat de plannen worden gepresenteerd.

TWEEDE TERMIJN
Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat het voor mensen met een klein besteedbaar budget niet altijd mogelijk is om gezonde keuzes te maken.

De heer **Bakker** (D66) is tevreden over de betrokkenheid van GS over dit onderwerp. D66 sluit zich aan bij het voorstel van de PvdA verder te spreken op het moment dat er plannen bekend worden.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt welke concrete vervolgstappen de PvdA voor ogen heeft.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) sluit zich aan bij de vraag van de PvdD. De spreker acht het wenselijk om vooraf punten aan de werkgroep van de MRA mee te geven. Het lijkt haar wenselijk het onderwerp over de verkiezingen heen te tillen.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meldt dat de provincie sinds 2017 is aangehaakt op dit onderwerp, door middel van het ondertekenen van het Regionaal Manifest.

De heer **Tromp** (VVD) sluit zich aan bij de vraag van de PvdD. Het lijkt de VVD niet gewenst op provinciaal niveau inkomensbeleid uit te zetten. Voedsel en voedselvoorziening kan een onderwerp zijn waar partijen die dat nodig achten, zich voor gaan beijveren, bijvoorbeeld tijdens of na de verkiezingen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) meent dat niet iedereen altijd de keuze kan maken voor het kopen van gezond voedsel. De PVV acht educatie van belang.

De heer **Bond** (ged.) beveelt aan de technische briefing vanuit het programma Voedsel verbind vooraf te laten gaan aan het oprichten van een werkgroep. De gedeputeerde denkt dat gezond eten voor een billijke prijs mogelijk is. Er is echter een cultuuromslag nodig om tot deze keuzes te komen.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) heeft kennis genomen van de positieve reacties op het voorstel. De spreker noemt de concrete stappen die kunnen worden ondernomen, zijnde PvdA het uitvoeren van het voorstel voor een technische briefing en het bijwonen van de presentaties van de werkgroepen van de MRA. Er kan vervolgens worden bekeken hoe de werkgroepen van de MRA vanuit PS kunnen worden gevoed en gesteund.

7b. Fauna: Discussienota PvdD inzake uitroeien rosse stekelstaart
7b.1 Ingekomen brief natuurorganisaties over Rosse Stekelstaart
De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking.

De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat er sprake is van een Kafkaëske toestand. De voorstellen lijken hem helder.

EERSTE TERMIJN
Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) vraagt waarom de discussie opnieuw ter agenda is gesteld.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vond de discussienota tijdens de vorige vergadering pover behandeld en heeft daarom gevraagd de nota nogmaals te behandelen.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt GS een onderzoek te doen welke gevaren er hangen aan vermenging van soorten.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt naar de gevolgen te onderzoeken, in het geval de rosse stekelstaart niet zou worden besteden.

De heer **De Kam** (CDA) legt uit dat in Europese regelgeving is vastgelegd dat de rosse stekelstaart dient te worden bestreden. PS kunnen een lobby starten voor het anders samenstellen van de Europese lijst waarop dit besluit is gebaseerd.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) meent dat PS verplicht zijn tot het uitvoeren van de Europese wetgeving.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is van mening dat dit onderwerp Europese regelgeving betreft.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt wat het gevaar is dat de rosse stekelstaart veroorzaakt.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt in hoeverre GS gehouden is aan de Europese verordening die het uitroeien van de rosse stekelstaart gebied. De persoonlijke mening van mevrouw Jellema is dat het maakbaarheidsdenken dient te worden losgelaten.

De heer **Bond** (ged.) legt uit dat de rosse stekelstaart, als zijnde een invasieve exoot, als een gevaar wordt gezien voor de Europese biodiversiteit. De provincie Noord- Holland heeft de opdracht van het Rijk gekregen maatregelen te treffen. Indien de provincie Noord- Holland dit niet doet, zal Nederland, als zijnde Europees lidstaat, daarop worden aangesproken. Ook de IPO zal de provincie Noord- Holland aanspreken op de verplichting. Een juridische gevolg kan zijn dat Nederland een boete wordt opgelegd. De heer Bond (ged.) meldt dat artikel 3.17 van de Wet natuurbescherming niet van toepassing is, maar 3.18 en 3.19 dat wel zijn.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt waarop de heer Bond (ged.) dit baseert. Het verbaast de heer Van Liere (PvdD) dat de gedeputeerde de PvdD verwijt alle wettelijke belangen na te lopen, terwijl GS dat ook doen.

De heer **Bond** (ged.) herhaalt zijn standpunt.

De heer **Van Liere** (PvdD) meldt dat in het besluit het artikel 3.17 van toepassing is, en de grondslag voor het besluit te vinden is in artikel 3.18 en 3.19.

De heer **Van Liere** (PvdD) laat weten dat de populatie rosse stekelstaarten kwijnend is. In artikel 3.19 is opgenomen ‘zo veel mogelijk’ stekelstaarten te verwijderen. In de verordening is niet opgenomen dat de provincie Noord- Holland verplicht is de opdracht te geven de rosse stekelstaart volledig te verwijderen. Indien GS alle stekelstaarten willen verwijderen, zouden hiervoor betaalde krachten ingezet dienen te worden. De PvdD kan zich vinden in de opmerking te opmerking van mevrouw Jellema om op houden met het maakbaarheidsdenken. Het voorstel is gebaseerd op het idee de natuur meer op zijn beloop te laten.

TWEEDE TERMIJN
Mevrouw **Terlouw (**CU/ SGP) herhaalt het standpunt van de CU/ SGP zoals in december 2018 is verwoord. De partijen staan achter het besluit van GS om aan de Europese regelgeving te voldoen.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt welke schade de rosse stekelstaart mogelijk zou aanrichten.

De heer **Struben** (D66) wil voldoen aan de regelgeving. De voorkeur van D66 is om de populatie te monitoren en zo nodig op te treden.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt D66 wanneer er zou moeten worden opgetreden.

De heer **Struben** (D66) laat de beslissing hierover over aan GS.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) meent dat de Europese regelgeving niet een toetsingskader biedt voor het afschieten van levende wezens. De spreker herhaalt haar vraag over de schadelijke gevolgen indien er niet wordt gehandhaafd.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) wil dat er aandacht wordt besteed aan de geconstateerde motiveringsvereiste waaraan niet is voldaan.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt naar de uitvoerbaarheid van het besluit. Wat zijn de kosten voor het uitvoeren van het besluit?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) sluit zich aan bij de vraag van de SP. Bestaan er andere manieren om de rosse stekelstaart te bestrijden? De spreker zal navraag doen bij het IPO over hoe andere provincies omgaan met deze verordening.

De heer **Bond** (ged.) laat weten dat andere provincies de verordening reeds uitvoeren. De heer Bond (ged.) zal zich houden aan de wet- en regelgeving.

De heer **Van Liere** (PvdD) meldt dat in artikel 3.18 van de Wet natuurbescherming wordt terugverwezen naar artikel 3.17 van dezelfde wet.

8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Het stemt de heer **Struben** (D66) tevreden, naar aanleiding over C- agendapunt 16.b., dat het weer goed gaat met Alton- gebied. Echter, klopt het dat er sprake is van een uitbreiding van het kassengebied van 385 ha.?

De heer **Bond** (ged.) meldt er een herstructurering heeft plaatsgevonden van het Alton- gebied waarbij een glasconcentratie is uitgevoerd. Op 3 december 2018 is dit onderwerp besproken met PS. In totaal is er een aanvullende ruimtebehoefte aan extra glasareaal van tussen de 14 en 40 ha.

9. A-agenda Milieu

9a. Luchtvaart: Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg Luchthaven Texel

De commissieleden geven aan dat deze voordracht als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

De **voorzitter** concludeert dat de *Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg Luchthaven Texel* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 4 februari 2019.

9b. Milieu/ Energie/ Mobiliteit: Initiatiefvoorstel GL en PvdD 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval'

Er hebben zich twee insprekers gemeld.

INSPRAAK

De heer **Groot** spreekt in op persoonlijke titel als zijnde de 'zwerfinator'. De spreker vraagt GS de burgerinitiatieven betreffende zwerfafval te ondersteunen en nieuwe initiatieven te stimuleren, zonder daarin het voortouw te nemen. De inspreker meent dat PS weinig ambitie tentoon spreiden door bijvoorbeeld de schouwen af te wijzen. De spreker roept op het kwaliteitsniveau naar A te brengen. De spreker vraagt GS creatieve oplossingen te zoeken.

VRAGENRONDE

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of de inspreker voorstander is van het neerzetten en verzetten van afvalbakken zodat deze aan looproutes zijn gesitueerd. Worden de metingen continue gedaan? De heer **Groot** legt uit dat continue monitoring nodig is voor goed beheer. Op basis van ervaring kan worden geanticipeerd op te verwachten zwerfafval.

De heer **Tromp (**VVD) spreekt zijn waardering uit voor het werk van de heer Groot. Waaruit bestaat de ondersteuning van de inspreker? Wat mist de inspreker in het voorstel? De heer **Groot** meldt dat gemeenten zwerfafvalrapers ondersteunen en bijvoorbeeld het Hoogheemraadschap een website ondersteunt. De inspreker vraagt om erkenning van de afvalrapers. Hij vraagt GS te zoeken naar

nieuwe soorten oplossingen, bijvoorbeeld door middel van samenwerkingen met andere organisaties en bedrijven.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt of er overkoepelende organisaties bestaan, die een regisserende rol hebben richting gemeenten. De heer Groot meldt dat die niet bestaan.

De heer **De Kam** (CDA) heeft met interesse kennis genomen van de verzameling van data. Waar kunnen deze data worden ingezien? De heer **Groot** meldt dat een app in ontwikkeling is, maar dat de funding daarvoor op zich laat wachten door de shutdown in de Verenigde Staten.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) spreekt haar waardering uit voor het werk van de heer Groot. Zij kan zich vinden in het voorstel .

Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat GS meer kunnen doen ten bate van het schoonhouden van de openbare ruimte. Bij locale initiatieven wordt geen onderscheid gemaakt tussen een gemeentelijke of provinciale berm. De heer **Groot** meldt dat bermen aan provinciale bermen vaak verboden gebied zijn, of te gevaarlijk om te komen.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) vraagt of de inspreker ideeën heeft hoe de provincie haar preventie van zwerfafval beter kan inrichten. De heer **Groot** heeft hier geen pasklaar antwoord op. Voorlichting op scholen is een methode.

INSPRAAK
De heer **Smith** spreekt in namens de stichting KLEAN. De heer Smith brengt sinds 2010 zwerfafval onder brede publieke en politieke de aandacht. De inspreker is tevreden over het voorliggende voorstel. De inspreker merkt op dat de overheid de niet verantwoordelijk is voor zwerfafval maar dat iedereen dat is. Niet zozeer meer kennis zet mensen aan tot actie, maar wel dat zij hun buurtgenoten en vrienden actie zien ondernemen.

VRAGENRONDE
Er zijn geen vragen aan de heer Smith.

De **voorzitter** dankt de insprekers voor hun bijdrage en neemt het behandelvoorstel door. De leden van de commissies EEB en Mobiliteit & Financiën zijn uitgenodigd.

TOELICHTING
Mevrouw **Vermaas** (PvdD) meldt dat GroenLinks en PvdD menen dat GS de inspanningen ten aanzien van zwerfafval efficiënter en effectiever dienen te maken, onder andere door meer afvalbakken te plaatsen op plaatsen met veel zwerfafval en door het kwaliteitsniveau omhoog te brengen. PS dienen een regisserende rol op zich te nemen. De initiatiefnemers willen weten of de commissieleden zich willen inzetten voor het worden van de eerste afvalloze provincie.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) licht de presentatie toe, zijnde beelden van de inhoud van de twee volle vuilniszakken zwerfafval die de vader van mevrouw Pels dagelijks uit de gracht haalt waaraan hij woont. De provincie dient aan te haken aan de maatschappelijke beweging van zwerfafvalrapers om gezamenlijk dit probleem aan te pakken.

EERSTE TERMIJN
Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) dankt de indieners voor het goede voorstel en GS voor de gedane toezeggingen. De spreker pleit ervoor de ambitie van het kwaliteitsniveau wel te verhogen naar A+, en voor het invoeren van statiegeld op flesjes en blikjes.

Het spijt **mevrouw De Groot** (SP) dat GS melden over slechts weinig gebied zeggenschap te hebben. De spreker roept op materialen en een beloning ter beschikking te stellen aan rapers.

De heer **Struben** (D66) wil GS een verbindende rol laten spelen. GS dienen zich te richten op de preventie van zwerfafval. De spreker is voorstander van het stimuleren van private initiatieven. Er dient een mentaliteitsverschuiving plaats te gaan vinden. D66 is voorstander van het stimuleren van de activiteiten van de provincie, en merkt daarbij op dat deze activiteiten dienen te passen in het geheel van maatregelen en activiteiten.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) is tevreden over het initiatief, met name over voorstellen 1 en 2. Voorstellen 6, 7, 8, 9 zijn kansrijk indien PS deze ondersteunen.

De heer **De Kam** (CDA) dankt de initiatiefnemers voor het voorstel en GS voor de handreiking. Het CDA sluit zich aan bij de heer Smith dat de overheid niet de regie dient over te nemen, maar dient in te zetten op het maken van afspraken met burgers, wegbeheerders etc. Het inzetten op een hoger kwaliteitsniveau zou een vertrekpunt kunnen zijn van een nieuwe coalitie.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) stelt aan de hand van de inspreker vast dat er nog veel wat te winnen valt. De spreker wil bij het zoeken naar oplossingen gebruik maken van de kennis die reeds bestaat bij burgers en organisaties die werken aan zwerfafval.

De heer **Tromp** (VVD) dankt de initiatiefnemers voor het concrete voorstel. De VVD is tegen zwerfvuil en voor het sluiten van productieketens. De spreker doet de suggestie bewustwording, bijvoorbeeld door voorlichting aan jongeren, op te nemen in het voorstel.

De heer **Van der Sluijs** (PVV) denkt dat GS in overleg met gemeenten en organisaties, meer initiatieven kunnen ontplooien en ziet met name een rol voor de provincie weggelegd in preventie en voorlichting.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) staat achter het initiatiefvoorstel. De spreker vraagt aan GS of er nog ruimte is voor extra inzet, bijvoorbeeld voor het voeren van een publiekscampagne?

De heer **Tekin** (ged.) complimenteert de indieners voor het voorstel en dankt de insprekers voor hun bijdragen. De spreker geeft aan dat de ondersteuning van particuliere initiatieven begint bij het in gesprek komen van GS met deze initiatieven. De keuze op te schalen naar kwaliteitsniveau A+ kent een belangrijke financiële component. Het lijkt de gedeputeerde niet opportuun in deze regeerperiode daar nog nieuwe afspraken over te maken. GS zijn niet onwelwillend in het opnemen van een regisserende rol, maar willen niet gemeenten voor de voeten lopen. GS hebben reeds toegezegd met de TBO's in gesprek te gaan over mogelijkheden. Met een aantal voorstellen kunnen GS actief aan de slag. Er is nog niet te voorzien waar dit toe zal leiden.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) dankt de commissieleden en GS voor de positieve reacties. De PvdD sluit zich aan bij D66 dat beleid gericht op de bronnen het beste is. De spreker brengt onder de aandacht dat binnen de Provincie Noord- Holland sprake is van kwaliteitsniveau A tot en met D. De overheid kan niet aan burgers het opruimen van bermen van provinciale wegen overlaten.

De heer **Tekin** (ged.) laat weten dat voor GS veiligheid voorop staat. Bij de keuze voor een hoger kwaliteitsniveau zullen contracten moeten worden aangepast.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) vraagt of GS bij het opstellen van nieuwe contracten de insteek hebben om een hoger kwaliteitsniveau te realiseren. Het initiatiefnemers kunnen zich vinden in de suggestie van de VVD ten aanzien van voorlichting aan jongeren. De initiatiefnemers vragen GS toe te zeggen geen plastic bekertjes meer beschikbaar te stellen tijdens commissievergaderingen.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt welke mogelijkheden GS zien om de gemeenten op de hoogte te brengen van de steun die PS willen bieden. GroenLinks pleit ervoor PS te laten uitdragen dat de provincie een afvalloze provincie wil worden en GS en PS zich daarvoor willen inzetten.

TWEEDE TERMIJN
Mevrouw **Terlouw** (CU/ SGP) meent dat voorlichting aan jongeren zinvol is. De spreker roept op notie te nemen van haar oproep tot het invoeren van statiegeld op flesjes en blikjes.

De heer **Struben** (D66) herhaalt zijn standpunt dat de maatregelen en activiteiten in het totaal in balans dienen te zijn.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) doet de suggestie om bermtoerisme te stimuleren.

De heer **Tekin** (ged.) kan geen toezeggingen doen over het opwaarderen van het kwaliteitsniveau door middel van de invulling van contracten in deze fase van de regeerperiode. De gedeputeerde zegt toe contact op te nemen met de VNG om de bereidheid tot het bieden van hulp kenbaar te

maken. De gedeputeerde zegt toe terug te komen op het verzoek geen plastic bekers meer beschikbaar te stellen tijdens commissievergaderingen.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) laat weten het voorstel aan te passen aan de hand van de suggesties. De initiatiefnemers zetten zich in het voorstel op 4 maart 2019 aan PS voor te kunnen leggen.

De **voorzitter** concludeert dat het *Initiatiefvoorstel GL en PvdD 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval'* naar alle waarschijnlijkheid zal worden doorgeleid naar PS van 4 maart 2019.

10. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De rondvraag van de heer **Struben** (D66) over C- agendapunt 14k over diffuus lood is reeds beantwoord.

De heer **Struben** (D66) heeft een rondvraag over C- agendapunt 14k. Wat is de rol van PS in het tegengaan van private houtstook?

De heer **Tekin** (ged.) laat weten dat private houtstook een gemeentelijke aangelegenheid is. Op landelijk niveau zijn ook gesprekken gaande. GS hebben hierin weinig bevoegdheden.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt namens mevrouw Albers of GS die commissie kunnen informeren over de ontwikkelingen voor het Gaasperpark. Zijn deze ontwikkelingen in overeenstemming zijn met de NNN. Worden de WKW's toegepast?

De heer **Tekin** (ged.) zegt toe de commissie te informeren over de ontwikkelingen voor het Gaasperpark.

MEDEDELING GEDEPUTEERDE

De heer **Tekin** (ged.) meldt dat hij de laatste hand legt aan de toezegging een beleidsregel op te stellen voor het niet meer uitgeven van vergunningen voor het ontbranden van vuurwerk in vogelrichtlijngebieden in het broedseizoen. In het kader van de Omgevingswet wordt bezien of het Vuurwerkbesluit, de Wet Natuurbescherming en Milieuregelgeving stiltegebieden meer kunnen worden geïntegreerd.

11. Sluiting

De **voorzitter** dankt allen voor hun bijdrage en sluit de vergadering om 16.55 uur.

Technische briefing bodem

Voortgang Bodemconvenant 2016-2020

Andre Bouwens BEL/OMB

Manja Holst-Touber BEL/OMB

24 januari 2019

Provincie
Noord-Holland

Opzet

- Bodemconvenant 2016-2020
- Warme overdracht
- Spoedlocaties
- Diffuus lood
- PFOS/PFOA

Provincie Noord-Holland

Bodemconvenant 2016-2020

Ondertekend op 17 maart 2015 door:

- Ministerie IenM
- Interprovinciaal overleg (IPO)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Unie van Waterschappen (UvW)

Ambitie:

- Per 2020 zijn spoedlocaties gesaneerd of de risico's in elk geval beheerst
- Budget Rijk voor uitvoering convenant DUB

Provincie Noord-Holland

Provinciaal uitvoeringsprogramma

- Integrale sturing op doelen Bodemconvenant:
  - Spoedlocaties
  - Gebiedsgericht grondwaterbeheer
  - Regionale waterbodems
  - Diffuse bodemverontreiniging
  - Nieuwe bedreigingen
  - Nazorg en voormalige stortplaatsen
  - Warme Overdracht
- Zwaartepunt blijft liggen bij saneren van spoedeisende bodemverontreinigingen

Provincie Noord-Holland

Warme overdracht

- Wbb stopt per 2021 Ow ingaat, behalve voor taken onder overgangsrecht
- Provincie en gemeenten moeten overdracht samen ‘warm’ regelen
- Rondgang m.b.t bewustwording gemeente jan-mei 2018
- Deltares-project (VNG) en Warme overdracht (PNH)
  - Gemeenten:
  - positief over gesprekken
  - Overdracht bodemkwaliteitszorgtaak bij meesten niet bekend
  - Willen duidelijkheid over aanpak
  - Goede communicatie/terugkoppeling in het proces
  - Rol OD’s in proces en uitvoering

Provincie Noord-Holland

Warme overdracht

- Plan van aanpak (Concept) :

Hoofdlijnen:

- Werkgroep 4 omgevingsdiensten
- Klankbordgroep met 10 gemeenten uit 4 regio’s
- Terugkoppeling regionaal
- Kennisontwikkeling en informatie uitwisseling: pilots/proj. groepen:
- beleidsregels (Huizen)
- gebiedsgericht werken (Beverwijk)
- bodeminformatie/ overdracht dossiers (Purmerend, Huizen, BUCH)
- nieuwe stoffen (Haarlemmermeer)
- screening werkvoorraad

Bestuurlijk bodemberaad 23 januari

- Belangrijkste uitkomsten/discussiepunten:

- Betrokkenheid
- Bewustwording bij bestuurders
- 1-locatielijst->informatie bij elkaar houden → Motie kamer bodeminformatie inbrengen in BRO
- Onduidelijkheid wat wordt er overgedragen
- Samenwerking OD/gemeenten/provincie
- Uniformiteit in beleid
- Nazorg

Provincie Noord-Holland

Aanpak spoedlocaties

- Spoed = actuele risico's voor mens, plant of dier (direct of door verspreiding)
- PNH heeft 92 spoedlocaties
- PS geïnformeerd d.d. 19-12-2018
- Voortgang spoedlocaties:
  - locaties: 33 locaties afgehandeld
  - locaties: 30 sanering loopt
  - 29 Overige locaties worden nog onderzocht of onderhandeling
- GBG: 46 locaties ->30 spoedlocaties
  - locaties: 16 locaties afgekocht
  - locaties: 5 stadium van onderhandeling
  - locaties: 9 voorbereiding

Provincie Noord-Holland

Diffuus lood

- 28 november 2018 PS per brief geïnformeerd

Hoe komt lood nu in de bodem:

- Oude (vesting)steden c.q. vooroorlogse wijken
- De aanwezigheid van loodwitindustrie
- Oude lintbebouwing en dorpskernen
- Toemaakdekken
- Loodhoudende benzine

Provincie Noord-Holland

Diffuus lood

- RIVM rapport (eind 2015)

Effecten inname lood blijken groter dan voorheen werd gedacht voor kleine kinderen tussen 0-6 jr. in de ontwikkeling van de hersenen ⟹ lager IQ

- GGD Advies (begin 2016)

Gezondheidskundige advieswaarde

- 21 december 2016
- Gezamenlijk optrekken PNH, PZH en PU
- Bestuurlijk aandacht vragen bij I&M (landelijke werkgroep)

Provincie Noord-Holland

Diffuus lood

Handelingsperspectief:

- Inventarisatie aandachtsgebieden en risicolocaties
- Starten met aanpak kinderspeelplaatsen binnen de aandachtgebieden
- Communicatietoolkit met o.a. gebruiksadviezen
- Bodemonderzoek start november 2018 doorlooptijd tot medio 2019

Provincie Noord-Holland

Diffuus lood

Inventarisatie risicolocaties:

- Voor het kunnen aanwijzen van potentiele risicolocaties dienen twee aspecten inzichtelijk te worden gemaakt:

1. Waar liggen de locaties met een kwetsbaar bodemgebruik?

2. Wat zijn de loodconcentraties daar ter plaatse?

Provincie Noord-Holland

Inventarisatie risicolocaties

PNH inventarisatie uitgevoerd van verdachte locaties i.c.m. kwetsbare functies (bijv. kinderspeelplaatsen) – gehele provincie; op basis van bodemdata uit BIS en BKK – rapport Arcadis

Type kwetsbaar object	Totaal	(Nog) geen bodemdata*	>=800	>=390 – < 800	>=100 – < 390	< 100
Volkstuinen	257	10	8	21	140	78
Park, Plantsoen en Recreatie	1.398	66	41	125	718	448
KDV, BSO, Peuterspeelzalen	908	45	22	130	498	213
Scholen	1.037	42	26	121	479	369
Kinderspeelplaatsen	5.244	227	122	523	2.757	1.615
Wonen met tuin	451.082	22.404	15.060	65.358	247.487	100.773

Provincie Noord-Holland

Home > Regio > West-Friesland

West-Friesland onderzoekt lood bij speelplekken

Plezier op de nieuwe natuurspeeltuin in Berkhout.
© Foto Theo Groot

Martin Menger

HOORN

In West-Friesland wordt de komende tijd onde aanwezigheid van lood in de bodem onder 366 jongste kinderen.

Het Parool HOME AMSTERDAM OPINIE STADSGIDS

Gemeente contro 1000 kinderspeelsplaa lood

Lood in de bodem kan gevolgen hebben voor de hersenontwikkeling © ANP

Amsterdam gaat zo'n duizend plekken waar zes jaar spelen controleren op de aanwezigh

DOOR: HET PAROOL 26 JULI 2018, 16:26

Kleine hoeveelheden lood kunnen schadelijk het inslikken, blijkt uit onderzoek van het R Volksgezondheid en Milieu (RIVM) . Daaro uitgebreid kijken naar speelplekken waar geen gras of de grond zit.

milieu te verminderen. Toch kom voor in de bodem en is het moge direct met lood in de bodem in c komen. Daarom informeren de p gemeenten, omgevingsdiensten ouders en verzorgers van jonge kinderen over het drinkwater ook lood binnen.

Speeltuin Sterrebos. © William Hoogteyling

Hoe komt lood in de bodem?
Door de eeuwen heen is er in heel Nederland veel lood gebruikt in huishoudens en in industrieën. Bijvoorbeeld in verf, maar ook in waterleidingen en loodslabben van gebouwen. Ook in het landelijk gebied is bij ophogingen gebruik gemaakt van grond en slib waar lood in zat. In

den wassen na
edekte
ale bodem")
net een
planten. Een

Tielenaren nucht op speelplaatsen

TIEL - Een aantal speelplaatsen in Tiel b onderzoek naar bodemverontreiniging d weinig lood aangetroffen, stelt de gemee

Menno Provoost 18-08-18, 09:02

Er zijn in Tiel twintig speelplaatsen onderzo lood in de bodem kan zitten. Drie speelplaa bodemkwaliteit, op één speelplaats is de kw speelplaatsen zijn per brief geïnformeerd.

Noordhollands Dagblad

Lees de digikrant

HOME REGIO'S SPORT EXTRA

Alkmaar Noordkop West-Friesland IJmond Zaanstreek-Waterland Amsterdam Haarlem Goo

Home > Regio >

Onderzoek

Hans Swierstra
Gisteren om 23:

EDAM

Op een aant onderzocht hoog gehalt

Recent onder maatregelen t lood aanwezi samen met d kinderspeelpl gebruik in de

AD Nieuws Regio Sport Show Video Koke

Almelo Alphen Amersfoort Amsterdam Apeldoorn Arnhem Bergen op Zoom Boxtel

De provincie Utrecht kijkt op 95 speelplaatsen of de bodem vervuild is met lood. © ANP

Op 95 plekken in provincie onderzoek naar lood in bodem onder kinderspeelplekken

De provincie Utrecht laat tientallen kinderspeelplaatsen onderzoeken op de aanwezigheid van lood in de bodem.

Provincie Noord-Holland

Diffuus lood

Vervolg project:

- Concept resultaten bespreken per gemeente -> OD NZKG gebied concept resultaten bekend.
- Overleg over maatregelen → Aanpak gemeenten.
- Groene schoolpleinen
- Afronden onderzoek kinderspeelplaatsen gehele provincie medio 2019.
- Gemeenten suggestie: handelingsperspectief opstellen voor kinderspeelplaatsen.
- Handelingsperspectief diffuus lood provincie

Provincie Noord-Holland

PFOS/PFOA

- PFOS en PFOA zijn niet-genormeerde stoffen die tot bodemverontreiniging kunnen leiden- Beleidsregel PNH.

- Gemeente Haarlemmermeer, Amstelveen, Aalsmeer en Amsterdam ook een beleidsregel opgesteld evenals Hoogheemraadschap Rijnland.

- 28 mei brief verstuurd aan ministerie van I&W (PNH, Haarlemmermeer en Rijnland) voor landelijke normering.

- Gemeente in het werkgebied ZHZ en IPO ondersteunende brief verstuurd.

- 12 december 2018 Rijk toegezegd verantwoordelijkheid te nemen

Provincie
Noord-Holland

Vragen?

Provincie
Noord-Holland

Agenda Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum	24-01-2019
Tijd	12:30 - 16:45
Locatie	Vergaderzaal 1.4
Voorzitter	Hermen de Graaf
Omschrijving	Deze commissievergadering is openbaar en dus toegankelijk voor publiek. Ook is het mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dit kan op punten die ter bespreking staan geagendeerd of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten. Voor het inspreken moet u zich aanmelden. Dat kan bij de commissieadviseur Eric Krijgsman: krijgsmane@noord-holland.nl Let op: Alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 ca. 30 minuten eerder beginnen. De vergadering is live te volgen via: noord-holland.stateninformatie.nl/ De leden van de commissie EEB zijn uitgenodigd voor agendapunt 7.a. De leden van de commissie EEB en M&F zijn uitgenodigd voor agendapunt 9.b. Voorafgaand aan de vergadering is er een technische briefing voor de commissieleden over Bodemtaken (12.30-13.10 uur, vergaderzaal 1.5).

0	**Technische briefing Bodemtaken provincie Noord-Holland (vergaderzaal 1.5)**	
12:30	De briefing wordt gegeven door mevrouw Holst-Touber, Beleidsadviseur omgevingsbeleid bij de provincie Noord-Holland.	
1	**Opening en mededelingen**	
13:15		
2.a	**Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda**	
13:20		

2.b **Vaststellen verslag besloten vergadering 10-12-2018**

Indien er opmerkingen zijn op het verslag of naar aanleiding van dan dient dit in besloten te gebeuren (aan het eind van de vergadering).

3 **Inspreekhalfuur**

13:25

4 **A-agenda Water**

4.a **Water: Voordracht wijziging reglement voor Waterschap Amstel, Gooi & Vecht**
13:55 **(A-agenda NLWM 24-01-2019)**

De commissie kan de voordracht bespreken met de gedeputeerde en adviseren voor de Statenvergadering van 4 februari 2019.

5 **B-agenda Water**

5.a **Water: Ingekomen brief aan PS. Contracten camping Bakkum (C-agenda NLWM**
14:05 **03-12-2018, B-agenda 24-01-2019 op verzoek van SP)**

Bespreking op verzoek van de heer Bruggeman (Statenlid SP)

Behandelvoorstel SP:

Het gaat hier om een wijziging in het verhuurbeleid van Camping Bakkum, onderdeel van Kennemer Duincampings B.V., onderdeel van Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland N.V. PWN. Wanneer eigenaren hun stacaravan of huisje op de camping willen verkopen, werkt Kennemer Duincampings niet langer mee aan overdracht van de grondhuur aan de nieuwe eigenaar. Dit kan leiden tot onverkoopbaarheid van caravan of huisje.

Enkele gedupeerde huurders willen hun standpunt verwoorden in het inspreekhalfuur in de komende vergadering van de commissie. Teneinde leden van de commissie in de gelegenheid te stellen daarop eventueel kort te reageren en zo nodig de gedeputeerde daarover te bevragen, is het doelmatig het agendapunt te verplaatsen naar de B-agenda.

6 **Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname**
14:35 **gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa**

7 **B-agenda Landbouw & Faunabeheer**

7.a **Landbouw / Economie: Discussienota PvdA inz. "Gezonde voeding toegankelijk**
14:40 **voor iedereen!" (met uitnodiging EEB)**

Dit is een doorgeschoven agendapunt van de commissievergadering van 3 december 2018.

De commissie kan de discussienota van de PvdA met elkaar en GS bespreken incl. de vragen van de PvdA aan de commissie:

1. Is de commissie van mening dat aandacht voor gezonde voeding van belang is voor onze Noord-Hollandse inwoners?;
2. Dat bijgaand programma (zie bijlage 1) aanknopingspunten kan bieden om initiatieven te bevorderen op het gebied van betaalbare en gezonde voeding?;
3. De verschillende werkgroepen (zie bijlage 3) zullen activiteiten ontwikkelen die aansluiten op de vraagstukken van hun eigen thema's. Wij van de PvdA Noord-Holland zouden graag nadat de werkgroep 'Gezonde voeding' haar plannen heeft gepresenteerd met andere partijen willen onderzoeken hoe we dit onderwerp verder kunnen brengen. Welke partijen willen er met ons meedenken?

Voor de bespreking van dit agendapunt zijn ook de leden van de commissie EEB uitgenodigd.

7.b **Fauna: Discussienota PvdD inz. uitroeien rosse stekelstaart (B-agenda NLWM**
15:20 **03-12-2018, 24-01-2019)**

De commissie kan de discussienota van de PvdD met elkaar en GS nogmaals bespreken incl. het voorstel van de indiener om GS te verzoeken het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten in te trekken.

7.b.1 **Fauna: Ingekomen brief natuurorganisaties over Rosse Stekelstaart (Betrekken bij agendapunt 7.b. NLWM 03-12-2018, NLWM 24-01-2019)**

8 **Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname**
15:45 **gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa**

9 **A-agenda Milieu**

9.a **Luchtvaart: Voordracht benoeming voorzitter commissie regionaal overleg**
15:50 **Luchthaven Texel (A-agenda NLWM 24-01-2019)**

De commissie kan de voordracht bespreken met de gedeputeerde en adviseren voor de Statenvergadering van 4 februari 2019.

9.b **Milieu/ Energie/ Mobiliteit: Initiatiefvoorstel GL & PvdD Naar een toekomst**
16:00 **zonder (plastic) Zwerfafval (A-agenda NLWM 24-01-2019, met uitnodiging cie M&F en cie EEB)**

De commissie kan het initiatiefvoorstel met advies van GS bespreken met de indieners, met de overige commissieleden en met de gedeputeerde. De commissie kan vervolgens PS adviseren voor de PS-vergadering van 4 februari 2019.

Voor de bespreking van dit agendapunt zijn ook de leden van de commissies EEB en M&F uitgenodigd.

10 **Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname**
16:40 **gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa**

11 **Sluiting**
16:45

C-Agenda NLWM 24-01-2019

12 C-agenda Algemeen

12.a Heel PS: Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 21 (C-agenda M&F en EEB 21-1-2019, NLWM en R&W 24-1-2019)

12.b Financiën: Brief GS aan PS inz. Voortgang uitvoering motie 110 aanvullende initiatieven coalitieakkoord (C-agenda alle commissies: M&F & EEB 21-01-2019 / NLWM & R&W 24-01-2019)

12.c Heel PS: Brief GS aan PS inz. regiodeals in Noord-Holland (C-agenda M&F en EEB 21-1-2019 en NLWM en R&W 24-1-2019)

12.d Heel PS: Maandelijks MRA Raads en Statenleden bericht - editie 22 (c-agenda M&F en EEB 21-1-2019, NLWM en R&W 24-1-2019)

12.e Ruimte / Heel PS: Lakmoesproef voor het omgevingsbeleid (Raad voor de leefomgeving en infrastructuur) (C-agenda R&W, NLWM, EEB en M&F)

13 C-agenda Natuur

13.a Natuur/Grond: Brief GS inz. Gebiedsproces Harger- en Pettemerpolder (c-agenda NLWM 24-1-2019 en M&F 21-1-2019)

13.b Natuur: Brief partij voor de bomen Texel aan PS. Stop grootschalige bomenkap Staatsbosbeheer (C-agenda NLWM 24-01-2019)

13.c Natuur: Uitvoeringsregeling subsidieplafond SKNL (C-agenda NLWM 24-01-2019)

13.d Natuur: Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

13.e Mobiliteit/ Natuur/ Milieu: Rapport Bijen in de berm (C-agenda M&F 21-01-2019 en NLWM 24-01-2019)

13.f Ruimte / Natuur: Besluit GS tot wijziging van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de PRV (C-agenda R&W 24-01-2019 (leidend) en NLWM 24-01-2019)

14 C-agenda Milieu

14.a Milieu: Voortgang diffuus lood in de bodem (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.b Milieu / Mobiliteit: Actieplan geluid 2018-2022 (C-agenda NLWM 24-01-2019 (leidend) en M&F 21-01-2019)

14.c Milieu: Uitvoeringsprogramma's omgevingsdiensten 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.d Milieu / Mobiliteit: Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245 (C-agenda NLWM 24-01-2019 (leidend) en M&F 21-01-2019)

14.e Milieu: Gegevensuitvraag omgevingsdiensten 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.f Milieu: Definitieve resultaatbestemming Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.g Milieu: Brief Tata met gezondheidsonderzoek RIVM n.a.v. neerslag van grafietdeeltjes (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.h Milieu/ Ruimte: Afschrift aan PS van Bedenking Dorpsraad Wijk aan Zee tegen Net op Zee Hollandse Kust (C-agenda NLWM (leidend) 24-01-2019 en RW 24-01-2019)

14.i Milieu: Voortgang aanpak Spoediocaties bodemverontreiniging en voortgang Afkopen in kader Gebiedsgericht grondwaterbeheer (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.j Milieu: Vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (C-agenda NLWM 24-01-2019)

14.k Milieu: Ingekomen mail over Houtstook en Schone lucht akkoord 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15 C-agenda Water

15.a Water/ Landbouw: Brief Agrifirm aan PS. Voornemens betreffende veenweidegebied in Noord-Holland (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.b Water/ Landbouw: Brief CONO kaasmakers aan PS. Laat onze boeren niet verdrinken! (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.c Water/ Landbouw: Brief st. Randstad-Tram aan PS. Brandbrief veenweid 'vernatten' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.d Water: Verdelingsoverzicht en - voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.e Water: Organiseren van het Politiek Bureau van Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) 2020 in Noord-Holland

15.f Water: Samenwerkingsovereenkomst basismonitoring Wadden (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.g Water / Landbouw / Natuur: Ingekomen brief De Heus diervoeders 'Inspraak gewenst in beleidsvoorstellen terugdringen veenweidegebieden' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.h Water: Afronding aanbevelingen van Randstedelijke Rekenkamer en Noordelijke Rekenkamer uit rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' (C-agenda NLWM 24-01-2019)

15.i Water: Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019 (C-agenda NLWM 24-01-2019)

16 C-agenda Landbouw & Faunabeheer

16.a Fauna: Brief Dierenbescherming over verwilderde kattenafschot (C-agenda NLWM 24-01-2019)

16.b Landbouw: Besluitvorming inzake Gebiedsakkoord Alton (C-agenda NLWM 24-01-2019)

16.c Ruimte / Landbouw: Besluit GS tot wijziging van de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied PRV (C-agenda R&W 24-01-2019 (leidend) en NLWM 24-01-2019)

Lijst openstaande toezeggingen NLWM

Onderwerp	Behandeld in	Behandeld in datum	Behandelen in	Portefeuille houder	Inhoud	Stand van zaken
Update Overzicht kapmaatregelen	NLWM	24-09-2018	NLWM	Tekin, A.	De heer Tekin (ged.) heeft eerder een overzicht van kapmaatregelen aan de commissie toegestuurd. Hij zegt een update hiervan toe.	Het meest recente overzicht van kapmaatregelen is op 18 september 2017 op de B-agenda van de commissie NLWM besproken. Update in Brief GS aan PS 08-11-2018: "Wij zullen op korte termijn een update van dit overzicht maken en aan uw Staten toesturen."
Energiebesparing Omgevingsdiensten	NLWM	25-06-2018	NLWM	Tekin, A.	De heer Bond (ged.) zegt toe PS te informeren over de energiebesparingen bij de OD's.	Er volgt nog een technische briefing op 25-02-2019
Luchthavenbesluit VU MC	PS	02-10-2017	NLWM	Tekin, A.	Gedeputeerde TEKIN: Terecht dat de heer Hoogervorst aandacht vraagt voor het Luchthavenbesluit. Wij hebben ook al wat technische vragen beantwoord, dat heeft u kunnen zien. VUmc en AMC zaten in	VUmc en provincie hebben begin dit jaar afgesproken gezamenlijk een verdiepend

Onderwerp	Behandeld in	Behandeld in datum	Behandelen in	Portefeuille houder	Inhoud	Stand van zaken
					een traject naar bestuurlijke fusie, ten minste daar willen ze naartoe, alleen om daar een akkoord voor te krijgen van het mededingingsrecht hebben zij ACM om goedkeuring gevraagd en die is pas begin vorige maand afgegeven. Dat maakt de weg vrij om die gesprekken serieus aan te gaan. Ik begrijp uw ongenoegen en ook vanuit de omgeving, maar ik kan u toezeggen dat wij de gesprekken nu aangaan. Het eerste wat moet gebeuren, is de bestuurlijke fusie bekrachtigen, dat moet heel snel gebeuren, en vervolgens moeten onderzoeken plaatsvinden voor eventuele verplaatsing. Daarom kan ik niet positief reageren op de door u ingediende motie, want u vraagt een afronding rond 1 januari 2018, dat kan ik u niet toezeggen. Wat ik u wel kan toezeggen, is dat nu de weg vrij is om serieus deze gesprekken met elkaar te gaan voeren, maar wel in de juiste volgorde. VUmc en AMC moeten eerst de gesprekken voeren, daarna onderzoek	onderzoek te doen, in vervolg op het eerdere onderzoek uit 2016 waartoe de provincie destijds opdracht heeft gegeven. (Eind september heeft gedeputeerde Tekin de voortgang van het verdiepend onderzoek met de heer Kramer, lid van de Raad van Bestuur van het VUmc, besproken.) Het is de bedoeling om op basis van de resultaten van het verdiepende onderzoek een keuze te maken over de wijze waarop het Luchthavenbesluit gestalte zal krijgen.

Onderwerp	Behandeld in	Behandeld in datum	Behandelen in	Portefeuille houder	Inhoud	Stand van zaken
					doen en dan kom ik bij u terug. Misschien is het goed als ik de heer Hoogervorst toezeg om hier binnenkort in de commissie wat nader bij stil te staan, want ik begrijp uw ongenoegen en het ongeduld dat hij hier tentoonspreidt.	Gedeputeerde Tekin heeft aangegeven die keuze voor het einde van deze coalitieperiode te willen maken.
def lijst met meekoppelkansen	RWW	15-05-2017	NLWM	Loggen, C.	Dhr. Bakker vraagt hoe de conceptlijst op waarde geschat moet worden en hoe de verdeling van middelen eruit komt te zien en wat uitgevoerd kan worden. Daarnaast vraagt hij hoe de verdeling van de middelen bewaakt gaat worden. De heer Bakker heeft gelezen dat het voornemen is om de middelen middels een subsidieregeling beschikbaar te stellen, terwijl hij dacht dat er overleg zou plaatsvinden over de verdeling. Wie het eerst komt, wie het eerst maalt, lijkt hem geen goede methode voor een eerlijke verdeling. Gedeputeerde Loggen zegt toe dat als er een lijst met projecten komt, de commissie betrokken wordt bij de verdere uitwerking daarvan. De	Update 31 augustus 2017: tijdens het werkbezoek en de technische briefing op 28 september 2017 komt het onderwerp aan de orde. De verwachting is dat eind 2017 een concretere lijst komt en mogelijk een voorstel voor verdeling van de middelen en dus voor de subsidieregeling.

Onderwerp	Behandeld in	Behandeld in datum	Behandelen in	Portefeuille houder	Inhoud	Stand van zaken
					gedeputeerde zal hierover met de commissie overleggen.	
Evaluatie Faunabeheereenheid Noord-Holland	NLM	23-06-2016	NLWM	Bond, J.	De heer Bond (ged.) stelt voor om over twee jaar een tussenevaluatie te doen naar de voortgang van de aanbevelingen, ook in het licht van de nieuwe Wet natuurbescherming.	

Lijst openstaande en aangehouden moties NLWM

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
Motie Vreemd a/d Orde tegemoetkoming preventie wildschade.	PS verzoeken het College van GS: * vaart te zetten via het IPO achter het onderzoek naar regelgeving voor gecoördineerd en gebiedsgericht beleid voor faunabeheer met daarin een tegemoetkoming aan boeten- en tuinders ten behoeve van het nemen van preventieve maatregelen tegen wildschade * PS regelmatig (minimaal elk	M30-2017	Aange-nomen	Langen van-Visbeek, A. (VVD)	Bond, J.	10-07-2017	17-10-2018 De Maatschappelijke Advies Raad Fauna streeft ernaar de adviezen over het gebiedsgericht faunaschadebeleid en de schadesystematiek omstreeks eind november 2018 vast te stellen, zodat het desgewenst in de Bestuurlijke Advies Commissie Vitaal Platteland begin december besproken kan worden. Zodra dit advies uitgebracht is zal dit met uw Staten gedeeld worden, inclusief een voorstel tot afdoening van de motie 18-06-2018: Het rapport naar de effectiviteit van de agrilaser is opgeleverd en aan uw Staten gestuurd. Met betrekking tot het onderzoek van de Maatschappelijke	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
	kwartaal) te informeren via de commissie over de voortgang van dit onderzoek.						Advies Raad Fauna: de Raad streeft ernaar de adviezen over het gebiedsgericht faunaschadebeleid en de schadesystematiek omstreeks eind september 2018 gecombineerd uit te brengen. Zodra dit advies uitgebracht is zal dit met uw Staten gedeeld worden, inclusief een voorstel tot afdoening van de motie 10-04-2018: Het onderzoek is nog niet opgeleverd maar wij verwachten deze op korte termijn. Deze zal dan gedeeld worden met de commissie. 10-01-2018: In de commissievergadering Natuur, Landschap, Milieu en Water van 4 december 2018 heeft gedeputeerde Bond de commissieleden op de hoogte gesteld van de voortgang van de	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							verschillende onderzoekslijnen. Hierin werd onder andere genoemd dat in januari/februari 2018 het eindrapport van de proef met de agrilaser zal worden opgeleverd. Hier zal de commissie te zijner tijd over geïnformeerd worden 24-10-2017: het IPO is bezig met een onderzoek, de commissie wordt hiervan op de hoogte gehouden.	
Begroting 2018: opvolging rapport waterbestendig Westpoort	PS verzoeken GS: * de regierol op te pakken om te komen met alle betrokken partijen tot concrete plannen voor een betere bescherming van vitale en kwetsbare	M109-2017	Aangenomen	Bakker, W. (D66)	Loggen, C.	06-11-2017	23-10-2018 Volgens planning worden deze drie delen/producten, samen met de producten van klimaatbestendig wonen, op 10 december in het BO MRA besproken. Na deze vergadering kan het werkteam het plan van aanpak 2019 een verdere invulling geven. Belangrijk	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
	infrastructuur * te onderzoeken of er voor andere regio's in Noord-Holland ook pilots "vitaal en kwetsbaar" nodig zijn						onderdeel is het verbinden met onderdelen van andere MRA pijlers, zoals energietransitie en landschap. 27-06-2018 Voor 2018 heeft een werkteam, bestaande uit vertegenwoordigers van de provincie, waterschappen, gemeenten, vervoersregio en veiligheidsregio een Plan van Aanpak 2018 klimaatbestendige vitale en kwetsbare infrastructuur MRA opgesteld. Het product bestaat uit drie delen: Een ambitiedocument, geconcretiseerd voor elektriciteit en mobiliteit Kaartenatlas op basis van een QuickScan van de vitale en kwetsbare infrastructuur in de MRA Plan van aanpak voor het vervolg, 2019 en verder . De QuickScan wordt	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							nu uitbesteed en is in principe in oktober 2018 klaar. De andere werkzaamheden zijn gestart. Ook wordt het werkteam verder ingevuld. Op 10 december worden de producten in het bestuurlijk overleg m.b.t. MRA klimaatbestendig gepresenteerd 12-04-2018 GS pakken de regierol actief op. Aan het Platform Ruimte van de MRA is de Ontwikkelrichting actie 6 “Metropoolregio Amsterdam Klimaatbestendig” gekoppeld. Er zal een visie met bijbehorende strategie opgeleverd worden met twee hoofdproducten waaronder) hoe en waar klimaatbestendige woningbouw moet plaats vinden. De provincie is	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							trekker van dit onderdeel. De inzichten die opgedaan zijn in de pilot Westpoort worden in dit onderdeel meegenomen. Uit de analyses kunnen nieuwe pilots elders in de MRA volgen. Voor het gebied boven het Noordzeekanaal loopt het project Bovenregionale calamiteitenorganisatie en overstromingen. Vitaal en Kwetsbaar is daar een belangrijk onderdeel van. Samen met hetwaterschap en veiligheidsregio's worden deze activiteiten geïnventariseerd en aan een soort stresstest onderworpen. Vervolgens wordt bepaald wat de urgentie is op dit thema.	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
overlegjaar agrarisch natuurbeheer	PS verzoeken GS: * in het komende verkenningsjaar in overleg te treden met de agrarische collectieven en TBO's over hoe de biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het NNN gehaald zouden kunnen worden (zoals al door de gedeputeerde toegezegd in de expert-bijeenkomst) en daarvoor een neutrale procesbegeleider aan te trekken * hiervan regelmatig een	M126-2017	Aange-nomen	Weemhoff, C. (D66)	Tekin, A.	13-11-2017	21-11-2018: Partijen hebben eind september een voortgangsrapportage opgesteld en deze is ook PS ter beschikking gesteld. Door middel van veldbezoek is kennis gemaakt met diverse vormen van samenwerking en natuurbeheer (o.a. erfpacht en natuurboeren, model Eemland en realisatie NNN met het gebied in Krimpenerwaard). Er worden instrumenten verkend die kunnen bijdragen aan realisatie van natuur en faciliteren van partijen in een gebied. (Natuur: Tussenrapportage verkenningsjaar NNN (C-agenda NLWM 29-10-2018)) 17-10-2018: zie stand van zaken bij 10-04-2018 18-06-2018: zie stand van zaken bij 10-04-2018 10-	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
	terugkoppeling te geven aan de commissie NLM * te onderzoeken welke andere werkwijzen en/of financiële of juridische instrumenten er nodig zijn om de provinciale doelen op dit gebied te behalen met inzet van samenwerkende agrarische collectieven en TBO's en de resultaten van het onderzoek zo mogelijk in te zetten om de bestaande instrumentenkoffer ten behoeve						04 -2018: met de terreinbeheerders, de agrarische collectieven en LTO-Nederland is het verkenningsjaar gestart, onder leiding van de heer F Evers als onafhankelijk proceseigenaar. Wij hebben de ambitie om uw Staten bij de behandeling van het Natuurbeheerplan 2019 (in uw vergadering in het najaar 2018) zicht te kunnen bieden op een akkoord tussen alle betrokken partijen. Uiteraard is de vraag of een dergelijk akkoord tot stand komt, en wat de inhoud hiervan is, afhankelijk van het verloop van de werkbijeenkomsten. 22-02-2018: uit besluiten-lijst GS d.d. 20-02-2018: Het college besluit: Provinciale Staten door middel van brief te	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
	van de realisatie van NNN te vergroten						informeren over de voortgang bij de uitvoering van motie M126 (aangenomen door PS op 13 november 2017) inzake het verkenningsjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). 8-1-2018: Een extern proces-begeleider is ingeschakeld en deze procesbegeleider voert oriënterende gesprekken met vertegenwoordigers van de agrarische collectieven en de terreinbeheerders. Wanneer deze oriënterende gesprekken leiden tot consensus over de aanpak van het verkenningsjaar, zal de opdracht aan de extern procesbegeleider door GS worden vastgesteld en ter kennisname aan uw	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							Statencommissie NLWM worden gezonden. 18-06-2018: zie stand van zaken bij 10-04-2018 10-04 - 2018: met de terreinbeheerders, de agrarische collectieven en LTO-Nederland is het verkenningsjaar gestart, onder leiding van de heer F Evers als onafhankelijk proceseigenaar. Wij hebben de ambitie om uw Staten bij de behandeling van het Natuurbeheerplan 2019 (in uw vergadering in het najaar 2018) zicht te kunnen bieden op een akkoord tussen alle betrokken partijen. Uiteraard is de vraag of een dergelijk akkoord tot stand komt, en wat de inhoud hiervan is, afhankelijk van het verloop van de werkbijeenkomsten. 22-02-2018: uit	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							besluitenlijst GS d.d. 20-02-2018: Het college besluit: Provinciale Staten door middel van brief te informeren over de voortgang bij de uitvoering van motie M126 (aangenomen door PS op 13 november 2017) inzake het verkenningsjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). 8-1-2018: Een extern procesbegeleider is ingeschakeld en deze procesbegeleider voert oriënterende gesprekken met vertegenwoordigers van de agrarische collectieven en de terreinbeheerders. Wanneer deze oriënterende gesprekken leiden tot consensus over de aanpak van het verkenningsjaar, zal	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							de opdracht aan de extern procesbegeleider door GS worden vastgesteld en ter kennisname aan uw Statencommissie NLWM worden gezonden.	
Onderzoek naar luchthaven in Noordzee	GS wordt verzocht: - Er zorg voor te dragen dat de Gedeputeerde Staten nauw betrokken is bij dit onderzoek - Er op toe te zien dat ook specifiek Noord-Hollandse aspecten gedegen worden onderzocht	M 13-2018	Aange-nomen	Meij, O. de (50PLUS)	Tekin, A.	11-06-2018	23-10-2018 In de brief waarnaar verwezen wordt geeft de minister aan dat ze de uitkomsten meeneemt in de luchtvaartnota. Dat is een traject dat nu loopt en pas eind volgend jaar wordt afgerond. 27-06-2018 De gedeputeerde heeft contact gehad met het ministerie. Het ministerie heeft toegezegd dat wij worden betrokken. Dit wordt in onderstaande brief bevestigd. In de brief geeft de minister aan hoe zij met het onderzoek naar Schiphol in zee omgaat. Wij zijn als provincie goed aangehaakt	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
							op de genoemde trajecten. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/06/22/aanpak-participatie-luchtvaart-en-reikwijdte-luchtvaartnota-2020-2050	
Betrek de betrokken inwoners Markermeer dijken	PS verzoeken GS • met de betrokken partners binnen de 'Alliantie Markermeerdijken' voor de verdere uitwerking van de ruimtelijke invulling een concept plan van aanpak burgerparticipatie op te stellen waarin tenminste tot uitdrukking komt a. het	M 37-2018	Aange-nomen	Voskuil, L.Hj (PvdA)	Loggen, C.	08-10-2018	17-10-2018 - Het overleg met de betrokken partners binnen de Alliantie Markermeerdijken is gestart en genoemde punten a/c worden daarin meegenomen. - het opstellen van dit plan van aanpak is meegenomen in een voorschrift bij de omgevingsvergunning (E.1. Voorschriften betreffende het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een provinciaal monument)	

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
	niveau van participatie b. de vormen van participatie c. de verwachtingen die inwoners en belanghebbenden bij het participatieproces mogen hebben • het opstellen van dit plan van aanpak als voorwaarde op te nemen bij het verlenen van de vergunning							
Tusseneval uatie FBP Damherten AANGEHOU DEN	PS verzoeken GS: na de telling van 1 april 2019 een tussenevaluatie van het FBP damherten te maken	M52-2018	Aange-houden	Liere, A.E. van (PvdD)	Bond, J.	12-11-2018		23-11-2018: reden aanhouden motie uit notulen PS 12 en 19 november

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
								2018: "Gedeputeerde BOND: Ik weet dat die eraan komt en wat de waarheid is en dat is wat er speelt. Wij maken dit plan af en er komt een evaluatie voordat het nieuwe beheerplan damherten wordt gemaakt. Dat is ook een vereiste. Het wordt gemonitord en wat ik met u wil doen, dat is dat ik in het voorjaar van

Onderwerp	Inhoud	Nr	Status	Indiener	Portefeuille houder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
								2019 na de telling van 2019, PS uitgebreid zal informeren over de voortgang en stand van zaken van het huidige Faunabeheerplan Damherten. De heer VAN LIERE (PvdD): Ik hou de motie aan. Ik ga hem agenderen bij de commissie en dan mag de gedeputeerde uitleggen en onderbouwen wat hij hier heeft gezegd."

Strategische Statenagenda Commissie NLWM voor NLWM 24-01-2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2018 (d.d.)	2019 (d.d.)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLWM	**3 dec**	**24 jan**	**25 feb**			
Natuur						
Natuurbeheerplan				Tekin	Jaarlijks vast te stellen/ BOB	Onderwerp komt jaarlijks terug Vanaf 2018 wordt dit het Programma Natuurontwikkeling
Provinciaal meerjaren-programma Groen				Tekin	Gedeeltelijk Bob	Jaarlijks vast te stellen door PS Vanaf 2018 wordt dit het Programma Natuurontwikkeling
Toekomst Gooise Natuurreservaat				Tekin	Gedeeltelijk Bob	Eind 2015 begin 2016 besluitvorming over GNR verwacht. Evaluatie 1 jaar na invoering transitie. 1-6-2016 brief ontvangen GNR aangepast transitieplan nav zienswijzen ter besluitvorming in AB GNR op 23-06-2016 November 2017: Transitie is in volle gang, naar verachting kan in maart 2018 een evaluatie in de commissie besproken worden.
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit				Tekin	Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda
Groene Hart Visie				Tekin	Gedeeltelijk BOB, 3 provincies	Startnotitie 2e helft 2016 besproken, visie (gedeelde visie met ZH en Utrecht). Woensdag 20 september 2017 gezamenlijke bijeenkomst UT, ZH en NH. De visie als bouwsteen is door provincies afzonderlijk vastgesteld (oktober-november 2017). In de volgende fase moet aan de slag gegaan worden om visie te concretiseren. Er volgt afstemming tussen de griffies hoe de Statencommissies gezamenlijk betrokken kunnen worden bij het vervolg. Een overleg met drie Statencommissies Groen is op dinsdagavond 27 maart 2018 geweest. In het najaar 2018 volgt nog een gezamenlijke bijeenkomst.
Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing				Tekin		27-02-2017: Transitie naar collectieven: er is een evaluatie van PBL ontvangen. Gedeputeerde Tekin stelt voor deze evaluatie gezamenlijk met de NNN-begrenzing te agenderen voor de commissievergadering van mei 2017. Op 12 oktober 2017 wordt voor de commissie NLM een expertmeeting georganiseerd over NNN, biodiversiteit en de rol van agrariërs November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017).
Metropolitaan landschap				Tekin		Op verzoek PvdA (ook RW). Komt medio 2017 een Actieplan. Er is een werkbezoek met TBO's aan Amsterdamse bos geweest in 2016. Zit in Agenda MRA, informatie voor commissie via C-agenda
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EEB/NLWM)	Via RW			Tekin	BOB	De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM.

Strategische Statenagenda Commissie NLWM voor NLWM 24-01-2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2018 (d.d.)	2019 (d.d.)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLWM	**3 dec**	**24 jan**	**25 feb**			
Milieu						
Luchtkwaliteit				Tekin		Technische briefing op 25-06-2018
Luchthaven-besluiten				Tekin		Besluiten over Loodswezen (verwacht 2e helft 2017), VUmc (nog niet bekend) en Westpoort (medio 2018) 4-12-17: Voordracht Luchthavenbesluit Middenmeer 29-01-18: Voordracht helihaven Loodswezen IJmuiden
Zienswijzen op financiële stukken Omgevings-diensten				Tekin		Jaarlijks ontvangen PS de financiële stukken van de 4 Noord-Hollandse omgevingsdiensten voor zienswijzen op de Jaarrekening * bestemmingsresultaat en op de (meerjaren)Begroting. Het gaat om: - Omgevingsdienst IJmond - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied - Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland noord - Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek
Actualisatie/ herijking beleid stiltegebieden				Tekin	Bob-model	In cie. Januari 2016 t.k.n. onderzoeksrapport. Medio 2017 vervolg. Over Stiltegebieden is ook een onderzoeksrapport van de Randstedelijke Rekenkamer verschenen. Presentatie november 2016. Inhoudelijke behandeling Rekenkamerrapport 27 maart in NLM en 10 april PS. Beleidsstuk GS wordt eind 2017 verwacht (o.v.b.) November 2017: Beleidsstuk wordt naar verwachting 1e kwartaal 2018 opgeleverd en vervolgens besproken in de commissie Beeldvorming over de voorgestelde maatregelen n.a.v. de uitkomsten van de stiltetafels. (B-agenda 03-12-18)
Schiphol				Tekin		27-02-2017: Gedeputeerde Tekin stelt voor om in maart een technische briefing te geven over de lopende dossiers en de inzet van de provincie. Het bestuurlijke standpunt volgt zo snel mogelijk. Tech briefing geweest, in 4e kwartaal 2017 notitie met bestuurlijk standpunt. November 2017: Met het nieuwe kabinet en regeerakkoord is het dossier Schiphol in beweging. Bestuurlijk standpunt GS wordt in 1e kwartaal 2018 verwacht. In 2e helft 2018 volgt een technische briefing stand van zaken. Maart 2018: De MER procedure is uitgesteld (met drie maanden). Net voor of net na de zomer 2018 wordt de commissie verder geïnformeerd.
Vliegveld Lelystad en betekenis voor NH				Tekin		Werkbezoek op verzoek van commissie, 22 november 2018
Bodem		*Tech. briefing*		Tekin		**Briefing na Bodemberaad, overdracht bodemtaken naar gemeenten**
Initiatiefvoorstel Naar een toekomst zonder (plastic)						

Strategische Statenagenda Commissie NLWM voor NLWM 24-01-2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2018 (d.d.)	2019 (d.d.)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLWM	**3 dec**	**24 jan**	**25 feb**			
zwerfafval (PvdD/GL)						
Landbouw/ Fauna						
Innovatieve ganzenverjaging				Bond		Aangehouden initiatiefvoorstel PvdD
Grondgebonden melkveehouderij met koe in de wei				Bond		Initiatiefvoorstel PvdD
Pilot Natuurinclusieve landbouw	*Confe-rentie*			Bond		N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken waar ook PS voor wordt uitgenodigd.
Water						
Ruimtelijk programma Markermeerdijken				Loggen	Geen BOB-model	Werkbezoek op 28 september 2017. Behandeling Verklaring van geen bedenkingen (VVGB) in RWW van 19-10-2017 en PS van 13-11-2017 Planning 2018 VVGB Technische briefing op 20 september 2018 Inhoudelijke bespreking VVGB najaar 2018 op 24 september 2018
Aangepaste Reglementen waterschappen				Loggen		Reglement Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) komt op 19 oktober 2017 naar de commissie. Het reglement AGV is vorig jaar al behandeld. Het reglement Rijnland moet nog worden gepland (in overleg met de provincie Zuid-Holland) Voor de Aanpassing reglementen waterschappen is de planning voor Waterschappen Rijnland en HHNK: - behandeling in de commissie van oktober 2018. Het is ter besluitvorming (voordracht voor PS)
Implementatie Kaderrichtlijn Water			TB 25-2-2019	Loggen		PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang **Toezegging gedeputeerde Loggen om een technische briefing te organiseren. Een eerste in ieder geval nog voor de PS-verkiezingen van maart 2019**
Aangepaste Waterverordening Rijnland met een wijziging inzake peilbesluiten.				Loggen		Is uitgesteld tot nader order.

Strategische Statenagenda Commissie NLWM voor NLWM 24-01-2019

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2018 (d.d.)	2019 (d.d.)		GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLWM	**3 dec**	**24 jan**	**25 feb**			
Verdroging/ Bodemdaling				Loggen / Tekin		Voorstel: technische briefing RWW en NLM (medio september). Bij dit onderwerp ook het door de gemeente Amsterdam opgedragen onderzoek, genaamd Inklinking veen in Waterland meenemen.(Valt ook onder portefeuillehouder Water, cie RWW) I.v.m. andere tech. briefing tussen NLM en RWW (over MRA) is deze verschoven naar september 2017. Thema wordt ook opgepakt binnen de Omgevingsvisie Noord-Holland 11 t/m 13 april Buitenlands werkbezoek over o.a. Bodemdaling Conferentie volgt daarna. Bespreking uitkomsten werkbezoek op 28-5 op B-agenda besproken. **Najaar 2018 vervolg over programma Bodemdaling**
Stand van zaken Watervisie				Loggen		
Initiatiefvoorstel PvdD Welzijn van vissen				Loggen/ Bond		
Algemeen						
Jaarstukken				Heel GS		Juni 2019
Kaderbrief				Heel GS		Juni 2019
Begroting				Heel GS		Oktober 2019
Omgevingsvisie NH2040 en invoering Omgevingswet (Cie R&W leidend)	*In R&W*			Heel GS	BOB	De Omgevingsvisie NH 2040 raakt de beleidsthema's van de diverse Statencommissies, waaronder die van NLWM. Door het presidium is gekozen om de commissie R&W de leidende commissie voor dit traject te maken. <u>Planning:</u> 7 december 2017, extra gezamenlijke commissievergadering over voordracht Koers NH2050. 18 december 2017, besluitvorming in PS over voordracht Koers NH2050 December 2017 t/m mei 2018: opstellen ontwerp omgevingsvisie 8 februari 2018: participatiebijeenkomst met gemeenteraden en leden AB van waterschappen. 11 juni 2018: terinzagelegging omgevingsvisie Oktober/november 2018: definitieve besluitvorming PS
Klimaatakkoord				Heel GS	BOB	Alle commissies B-agenda

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum commissievergadering	:	3 december 2018
Commissievoorzitter	:	H.J. de Graaf
Commissiegriffier	:	E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmane@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	H.J. de Graaf	
Commissiegriffier	E. Krijgsman	
Leden van de Commissie	50PLUS	mw. O.A.C. de Meij
	CDA	P.J. de Kam, mw. W. Koning-Hoeve
	CU/SGP	M.C.A. Klein, mw. M. Terlouw
	D66	mw. C. Weemhoff, H.W. Struben, J.H. Rook
	GroenLinks	F.J. Kramer, mw. Z. Pels
	ONH	
	PvdA	mw. A.A.J. Jellema, N. Papineau Salm, L.Hj. Voskuil
	PvdD	A.E. van Liere, mw. L.D. Vermaas
	PVV	
	SP	mw. R. Alberts, mw. J.M.E. de Groot
	VVD	mw. E.A.S. Rommel, M.N.J.L. Tromp
CdK en Gedeputeerden	J. Bond, C.J.M. Loggen, A. Tekin, J. van der Hoek	
Ambtelijke ondersteuning		
Notulist	Moneypenny / mw. C.E.L. Smits	

Afwezig met kennisgeving: B.I.M. Bouberg Wilson (duo ONH), D.J. van der Sluijs (PVV)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
3. Inspreekhalfuur
4. B-agenda Algemeen

4a. Consultatie tussenstand Klimaatakkoord

5. B-agenda Water

5a. Water/Landbouw/Milieu: Notitie voor richtinggevende uitspraken over bodemdaling in veenweidegebieden

6. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. B-agenda Landbouw en Faunabeheer

7a. Fauna: Discussienota PvdD inzake Uitroeien rosse stekelstaart

7b. Landbouw/Economie: Discussienota PvdA inzake Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen

8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
9. A-agenda Natuur

9a. Wijziging PRV en vaststellen WKW's

10. A-agenda Milieu

10a.Milieu: Voordracht zienswijze 1e Begrotingswijziging 2018 OD IJmond

11. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering en heet allen welkom.

Desgevraagd blikt de heer **Struben** (D66) kort terug op het nuttige werkbezoek van de commissie aan Vliegveld Lelystad. De commissie heeft inzicht gekregen in de invloed van vliegbewegingen op Noord-Holland.

De **voorzitter** meldt dat er op 21 januari 2019 voor de commissies EEB en NLWM een technische briefing wordt georganiseerd over biomassa. PS kunnen vragen over dit onderwerp indienen bij de griffier.

Mevrouw Jellema en mevrouw Pels willen een BOT-overleg over de Faunabeheereenheid organiseren op maandagmiddag 28 januari. De commissie stemt in met dit voorstel en met het besloten en niet-politieke karakter van deze bijeenkomst.

2. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda NLWM, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld, met dien verstande dat agendapunt 5a als eerste wordt behandeld. De PvdA heeft het verzoek ingediend bij agendapunt 4 twee woordvoerders te hebben. De commissie gaat hiermee akkoord. De voorzitter hanteert de spreektijd voor 3,5 vergaderuur.

De heer Bruggeman (SP) wil het C-agendapunt 16.h. 'Ingekomen brief over contacten camping Bakkum' op de B-agenda te plaatsen. Dit kan op 24 januari 2018. De commissie stemt in met dit voorstel.

De verslagen van 29 oktober 2018 en 8 november 2018 worden vastgesteld met twee wijzigingen: de heer Kramer had een opmerking over het verkeerd gebruik van de term WKW en de heer Struben had een kleine tekstuele wijziging.

De heer **Struben** (D66) merkt naar aanleiding van het verslag op dat zijn vraag over de WKW's en de consequenties voor de PRV nog niet is beantwoord.

De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
De moties- en toezeggingenlijsten worden ongewijzigd vastgesteld.
De C-agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Inspreekhalfuur

Er zijn geen aanmeldingen voor het inspreekhalfuur.

5. B-agenda Water

5a. Water/Landbouw/Milieu: Notitie voor richtinggevende uitspraken over bodemdaling in veenweidegebieden

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft allereerst het woord aan acht insprekers.

INSPREKERS

De heer **Korrel** (melkveehouder in Ouderkerk aan de Amstel) spreekt op persoonlijke titel in over het volgens hem boeronvriendelijke plan van GS om bodemdaling te stoppen. De overgang naar natte teelt betekent het einde van zijn bedrijf. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt waarom de overgang naar natte teelt leidt tot bedrijfssluiting. De heer **Korrel** legt uit dat veengrasland het gewicht van de koeien niet meer kan dragen als het nat is. Het is niet zijn streven om koeien te houden die alleen maar in de stal staan.

Mevrouw **De Groot** (SP) hoort dat er een proef is met onderwaterdrainage op 100 ha grasland en vraagt hoeveel land de betreffende veehouders in totaal hebben. De heer **Korrel** legt uit dat de negen veehouders gemiddeld 50 ha land hebben. Ieder levert ongeveer 10 ha voor de proef.

De heer **De Leeuw** (melkveehouder in Assendelft) spreekt in op persoonlijke titel. Hij is bang dat het zogenaamde moerasplan zorgt voor veel land onder water zonder koeien, vogels en andere dieren. Hij benadrukt dat kringlooplandbouw in veenweidegebieden een alternatief biedt en dat de sector samen met de provincie aan een nieuwe plan wil werken dat zorgt voor perspectief voor de toekomst. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of de heer De Leeuw last heeft van bodemdaling. De heer **De Leeuw** bevestigt dit.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of de heer De Leeuw aan onderwaterdrainage doet. De heer **De Leeuw** is benieuwd naar de resultaten van de proef die zijn buurman daarmee doet. Hij staat zeker open voor deze optie voor de bedrijfsvoering van de toekomst.

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vraagt of het mogelijk is om andere koeien te houden. De heer **De Leeuw** wil het liefste doorgaan zoals hij nu doet. Zijn werkwijze voelt goed.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of de heer De Leeuw kansen ziet om de bodemdaling en de CO_2-uitstoot de reduceren en om daar samen met de provincie een plan voor te maken. De heer **De Leeuw** ziet zeker mogelijkheden als de provincie in gesprek gaat met de belangenorganisaties.

De heer **Straver** (melkveehouder in veenweidegebied) spreekt op persoonlijke titel in over de nieuwe regels die boeren laten verzuipen. Hij benadrukt dat het plan voor natte teelt niet is onderzocht op effecten, verdienmodel, uitvoerbaarheid en kosten en roept de provincie op verder onderzoek te doen om de bodemdaling te beperken. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Rook** (D66) vraagt welke opties de heer Straver ziet om de bodemdaling te remmen. De heer **Straver** legt uit dat onderwaterdrains om het veen vochtig te houden en verkleiing van de bodemlaag kunnen helpen.

Mevrouw **Bakhuijsen** spreekt in namens de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV). Ze benadrukt dat agrariërs veel wet- en regelgeving opgelegd krijgen zonder overleg en zonder dat er voldoende inzicht is op de consequenties ervan voor boerengezinnen. Ze is blij dat de sector vandaag kan inspreken. Haar bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt hoeveel tijd nodig is om minder bodemdaling te realiseren binnen nu en tien jaar. Mevrouw **Bakhuijsen** zegt dat dit afhankelijk is van de uitkomsten van de lopende onderzoeken. Daaruit moet blijken wat het meest haalbaar is. Het hangt ook af van de financiële uitgangspositie en het eventuele verdienmodel. Ze verwijst ook naar de onderhandelingen voor het veenweidegebied in het kader van het Klimaatakkoord. De maatregelen daarin moeten deels voor 2030 zijn geïmplementeerd.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt wat mevrouw Bakhuijsen als oplossing ziet voor de waterstijging, omdat de politiek, ondanks dat nog lang niet alle effecten in kaart zijn, wel tijdig moet handelen. Mevrouw **Bakhuijsen** roept de provincie op een doel te stellen en samen met de wetenschap en alle betrokken partijen te bepalen welke maatregelen daarbij passen, waarna de ondernemer uit die maatregelen kan kiezen. Ze ziet ook mogelijkheden voor de uitruil van natuur en landbouwgrond.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt welke oplossingen de deskundigen zien voor het verlagen van CO_2-emmissies. Mevrouw **Bakhuijsen** herhaalt dat drainage van land en het aanbrengen van klei in de toplaag gunstig lijken te werken. Het is duidelijk dat er gedeeltelijke peilverhogingen nodig zijn, maar ze roept op het landbouwkundig gebruik van de gronden in de besluiten mee te wegen.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of mevrouw Bakhuijsen het gestelde doel qua bodemdaling deelt. Mevrouw **Bakhuijsen** weet dat het noodzakelijk is om bodemdaling tegen te gaan, maar vindt de richting van de plannen niet wenselijk.

De heer **Rook** (D66) vraagt of er alternatieven zijn om bodemdaling te voorkomen. Mevrouw **Bakhuijsen** ziet mogelijkheden om boeren uit te kopen en gebieden een andere bestemming te geven.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of het doel van PS een realistisch doel is. Mevrouw **Bakhuijsen** kan dit niet inschatten. Voor het stoppen van bodemdaling zijn waarschijnlijk heel drastische maatregelen nodig, waarbij de vraag is of landbouwkundig gebruik van de gronden mogelijk blijft.

De heer **Rol** spreekt in namens de huiseigenaren in Markenbinnen. Zij maken zich zorgen over de gevolgen van peilveranderingen voor de funderingen van hun huizen. Hj pleit voor een

gebiedsgerichte aanpak voor de Markerpolder. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt of een peilverhoging helpt om het probleem met de funderingen tegen te gaan. De heer **Rol** beaamt dat het peil voldoende hoog moet blijven, maar vraagt zich af of de natte teelt rendabel is.

De heer **Rook** (D66) vraagt of de heer Rol met de boeren in de omgeving heeft gesproken over de alternatieven. De heer **Rol** legt uit dat vier agrariërs in de Starnmeer interesse hebben in weidevogelbeheer, maar weet dat de diversiteit tussen de bedrijven groot is.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of het waterpeil in de Starnmeer lager is dan verantwoord is. De heer **Rol** legt uit dat de Starnmeer een droogmakerij is en de Markerpolder een veenweidegebied. Het dorp heeft een hoog waterpeil, maar in de polder is het lager. Hij is bezorgd over het feit dat het feitelijke waterpeil lager is dan in het peilbesluit. Dit is op 28 maart 2017 na inspectie vastgesteld.

Mevrouw **Uitentuis** spreekt in namens LTO Noord-Regio Noord-Holland. LTO heeft een ambitieuze visie op bodemdaling opgesteld en wil gedegen onderzoek doen naar kansrijke maatregelen en werken aan het vergroten van het draagvlak en bewustwording. Haar bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

Mevrouw **Rommel** (VVD) vraagt waarom er zorgen zijn over de natuurgebieden. Mevrouw **Uitentuis** maakt zich zorgen over de verdiencapaciteit van veenweidegebied. Natuurgebied kost geld, op veenweidegebied in agrarisch eigendom zit een positief saldo waardoor er ruimte is voor investeringen bijvoorbeeld voor drainage.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of de notitie van LTO gericht is op aanpassing van de brief van GS. Mevrouw **Uitentuis** legt uit dat deze notitie antwoord geeft op vragen van Statenleden en aangeeft waar de pijn zit, met bijbehorende tekstsuggesties.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt waarom LTO de notitie met oplossingen en voorwaarden betitelt als "schieten uit de heup". Mevrouw **Uitentuis** legt uit dat LTO pleit voor het doen van goed onderzoek en het gebruik van onomstreden onderzoeksresultaten. Het schieten uit de heup verwijst naar de huidige tegenstrijdige geluiden.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt hoeveel tijd nodig is voor voldoende goed onderzoek naar de juiste maatregelen. Mevrouw **Uitentuis** kan dit niet inschatten.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt welke overlegvorm LTO bepleit. Mevrouw **Uitentuis** ziet LTO zeker als overlegpartij, maar benadrukt dat er ook gesprekken met individuele agrariërs nodig zijn om een gebiedsproces van onderaf vorm te geven en de best passende maatregelen boven tafel te krijgen.

De heer **Rook** (D66) vraagt wat de "valse start" is in dit proces. Mevrouw **Uitentuis** benadrukt dat veel mensen zijn geraakt door de notitie. Ze roept de provincie op in overleg te gaan met alle stakeholders over de nieuwe onderzoeksresultaten.

De heer **Van Liere** (PvdD) meent dat er altijd weerstand is bij veranderingen, welke snelheid het proces ook heeft, maar dat dit noodzakelijke maatregelen zijn. Mevrouw **Uitentuis** is een andere mening toegedaan. Het feit dat de sector is gestart met het Innovatieprogramma Veen (IPV) zegt genoeg.

De heer **Hoogendoorn** (melkveehouder en voorzitter Water, Land & Dijken (WLD)) spreekt in namens WLD en namens Collectief Noord-Holland Zuid. Hij benadrukt dat het jammer is dat de discussie rondom bodemdaling en CO_2-uitstoot polariseert, omdat er nu oplossingen nodig zijn. Het IPV moet wetenschappelijk verantwoorde resultaten opleveren en alle betrokkenen moeten openstaan voor de brede maatschappelijke discussie over de noodzakelijke veranderingen in het landschap. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Rook** (D66) is blij met de oproep voor verdere samenwerking, maar vraagt hoeveel tijd WLD nodig heeft om hiermee te starten. De heer **Hoogendoorn** benadrukt dat het overleg morgen kan starten, maar dat de notitie van GS daartoe wel een breder uitgangspunt moet krijgen. Onderzoek

heeft nog lang niet alles uitgewezen, maar het is nodig om nu al te starten. In de praktijk is men ook al aan de slag.

De heer **De Vries** spreekt onaangekondigd op persoonlijke titel in en roept de provincie op niet te sturen op een sterfhuisconstructie voor veehouders in veenweidegebieden en ook het behoud van de weidevogels mee te wegen in de besluitvorming.

De **voorzitter** dankt alle insprekers voor hun bijdrage en geeft het agendapunt na een korte schorsing voor overleg in de fracties in bespreking.

EERSTE TERMIJN

De heer **Klein** (CU/SGP) is blij met de discussie, de inspraakbijdragen en de bezoekers. Daaruit blijkt de gedeelde inzet van alle betrokkenen om bodemdaling tegen te gaan. PS hebben dit doel in de Omgevingsvisie vastgesteld voor de toekomstbestendigheid van de landbouw en om CO_2-uitstoot uit veen te stoppen. Helaas polariseert de discussie. De oplossing is intensief in gesprek gaan met de landbouworganisaties. GS moeten hier dus mee doorgaan. De heer Klein voelt voor het voorstel van mevrouw Bakhuijsen om samen met ondernemers te zoeken naar goede oplossingen voor het stoppen en zo mogelijk omkeren van bodemdaling. De provincie moet daartoe verder onderzoek financieren en niet-effectieve oplossingen niet verder uitwerken. De paludicultuur heeft grote consequenties. Het is goed om ook op veeteelt gebaseerde oplossingen te bekijken. Hij wil het proces gebiedsgericht aanpakken en benadrukt dat de notitie van GS een denkrichting geeft om met alle betrokkenen het beleid te ontwikkelen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) sluit zich aan bij een groot deel van het betoog van de CU/SGP. Ze benadrukt dat draagvlak heel belangrijk is en wil gezamenlijk bezien welk onderzoek nodig is. Ze pleit voor het tegengaan van bodemdaling, maar de provincie moet mensen de tijd geven om in deze transitie mee te gaan. Ze wil de uitgangspunten pas vaststellen als er voldoende draagvlak voor is.

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt welke termijn mevrouw De Meij daarvoor voor ogen heeft.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) is geen expert, maar wil de onderzoeksresultaten afwachten en experts, belangenorganisaties en de boeren betrekken bij de discussie. Uiteindelijk moet er uiteraard een termijn aan dit traject worden verbonden.

De heer **Van Liere** (PvdD) geeft aan dat het Nederlandse veenweidegebied evenveel CO_2 uitstoot als een kolencentrale en dat hiervoor een oplossing moet worden gezocht. Bodemdrainage is gezien de kosten, de niet bewezen effectiviteit en de kortetermijnwerking volgens hem niet het ei van Columbus. Het vertraagt de CO_2-uitstoot, maar is geen structurele oplossing van het probleem. De doelstelling "klimaatverandering voorkomen" is noodzakelijk.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of is bewezen dat peilgestuurde drainage niet effectief is.

De heer **Van Liere** (PvdD) zegt dat dit niet bewezen is en dat verder onderzoek zeker nodig is, maar benadrukt dat ook stappen gezet moeten worden om bewezen oplossingen te implementeren. Hij ziet dat de meningen over de notitie niet zo ver uiteenlopen. Alle partijen willen verder onderzoek en samen oplossingen kiezen. De doelstelling om klimaatverandering tegen te gaan is het vertrekpunt daarbij. Dit is ook het kabinetsbeleid. De PvdD snapt dat de moerige gronden buiten de reikwijdte van de aangehouden motie en de Omgevingsvisie worden gehouden. De opgave voor het dikke veenpakket is overal urgent, waarbij de aanpak van sommige veenweidegebieden zeer urgent is. De heer Van Liere realiseert zich dat de maatregelen die noodzakelijk zijn voor de bewoners van deze gebieden grote consequenties zullen hebben. Het is evident dat de provincie hen daarin moet bijstaan.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of de PvdD in dat geval voor financiële compensatie is.

De heer **Van Liere** (PvdD) vindt dat bij beëindiging van een bedrijf uiteraard compensatie moet worden gegeven, maar wil eerst bezien of dit nodig is.

De heer **Kramer** (GroenLinks) stelt vast dat de ambitieuze notitie van GS ter bespreking en niet ter vaststelling voorligt. Hij kan de uitspraken in essentie onderschrijven, maar maakt ook het verschil tussen urgent en zeer urgent. Er moeten keuzes gemaakt worden op basis van de Omgevingsvisie, die na een afstemmingstraject van twee jaar is vastgesteld. De discussie over bodemdaling loopt dus

al jaren. Het terugdringen, stoppen en waar mogelijk herstellen van bodemdaling is noodzakelijk. Het landgebruik in veenweidegebied moet worden aangepast aan een meer natuurlijk waterpeil. De aangenomen motie daarover moet nog worden verwerkt in de notitie. De mate van vernatting houdt rekening met de aanwezige gebiedskenmerken. Natte teelt is een van de opties, maar alle mogelijkheden moeten worden onderzocht. Hij roept op GS de uitgezette koers voortvarend uit te werken in overleg met alle betrokken partijen. Hij verwijst daarbij naar de brieven van de Natuurorganisaties en de Boerenorganisaties.

Mevrouw **De Groot** (SP) is blij dat PS worden betrokken in de discussie over het afremmen en stoppen van bodemdaling in veenweidegebieden en dat er zoveel betrokkenheid blijkt bij de stakeholders. De SP vindt dat in de discussie over klimaatverandering en bodemdaling alle aspecten moeten worden meegenomen, dus ook de CO_2-uitstoot van Schiphol en van auto's. Het doel is minder CO_2-uitstoot, dus het stoppen van bodemdaling is urgent. Boeren moeten wel de gelegenheid krijgen om hierop in te spelen. Partijen moeten alle effectieve mogelijkheden betrekken in de discussie, die snel tot resultaat moet leiden. De SP is benieuwd naar de tussenresultaten van de lopende onderzoeken en hoopt dat de bodemdaling in 2030 is gestopt.

Mevrouw **Koning** (CDA) meent dat de voorliggende notitie niet de juiste kaders biedt om bodemdaling tegen te gaan. Ze vraagt waarom eerst richtinggevende uitspraken zijn gedaan en daarna pas het gesprek wordt aangegaan. De opdracht in de motie was ook om gezamenlijk integrale oplossingen voor bodemdaling te zoeken. Ze is blij met de ruimte om de tekst aan te passen. Daarnaast zijn de landbouwsector en andere stakeholders onvoldoende betrokken bij het opstellen van de notitie. Er is dus onvoldoende draagvlak in het gebied. Ze vraagt of GS in gesprek gaan met de sector. Verder zijn de kaders te eenzijdig gericht op vernatting en paludicultuur, zoals beschreven op p.2 en p.14 van de notitie. De tekst impliceert dat 27.000 ha moet omschakelen naar paludicultuur als de lisdoddeteelt winstgevend blijkt te zijn.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt wat er tegen winstgevendheid voor boeren is.

Mevrouw **Koning** (CDA) is tegen het verdwijnen van 27.000 ha veenweidegebied en tegen verplichte omschakeling naar paludicultuur. Ze wil de onderzoeksresultaten afwachten en breder bezien welke oplossingsrichtingen passen. Ook ontbreekt de inhoudelijke onderbouwing voor de keuze voor vernatting en paludicultuur en is er op dit moment nog geen afzetmarkt voor lisdodden. Tot slot vindt het CDA dat de provincie de problematiek in groter verband moet oppakken met het Rijk en andere provincies. Zuid-Holland en Friesland doen wel op grote schaal pilots. De Klimaattafel van het Rijk werkt ambities en maatregelen uit. Daar moet het Noord-Hollandse beleid bij aansluiten, ook qua financiële stromen. Het CDA vindt het stoppen van bodemdaling nu niet realistisch. Het tegengaan ervan, met een reductie van 90 tot 95% van de CO_2-uitstoot, is al een mooi resultaat.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt waarom het niet realistisch is om te streven naar het stoppen van veendaling.

Mevrouw **Koning** (CDA) merkt op dat de CO_2-uitstoot in andere sectoren nu ook niet geheel naar nul moet worden teruggebracht. Nieuwe innovaties maken zo'n streven op termijn misschien wel realistisch.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of er andere oplossingen tegen bodemdaling zijn dan vernatting.

Mevrouw **Koning** (CDA) vindt de insteek op paludicultuur te eenzijdig. Ze herhaalt dat aanpassing van het plan belangrijk is omdat van de 38.000 ha Noord-Hollands veenweidegebied 11.000 ha natuur is en 27.000 ha landbouw. Het is niet realistisch en wenselijk om dit gehele gebied om te zetten naar paludicultuur.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt waar GS deze volledige omschakeling noemen.

Mevrouw **Koning** (CDA) leest op p.2 dat als paludicultuur winstgevend is, alles omgezet moet worden. Zo veel moeras is niet wenselijk, ook niet als de afzet van lisdodde rendabel is. In de plannen moet aandacht zijn voor het tegengaan van bodemdaling in steden en dorpen. Er is maatwerk nodig om realistische oplossingen te vinden, omdat de verschillen tussen de veenweidegebieden groot zijn en er veel investeringen in de bedrijven zijn gedaan door de boeren.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt wat mevrouw Koning vindt van de hoge kosten voor funderingsherstel.

Mevrouw **Koning** (CDA) wil juist daarom een eigen waterpeil voor de bebouwde kom. Ze pleit voor een gebiedsgerichte aanpak om natuurbeheer in stand te kunnen houden. De sector wil met de provincie een programma opstellen om bodemdaling tegen te gaan. Ze roept GS op om de insprekers serieus te nemen en gezamenlijk een plan te maken.

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt waarom het CDA een nieuw kader wil. De meerderheid van PS is voor het voorliggende kader.

Mevrouw **Koning** (CDA) pleit voor het opstellen van een nieuw document om bodemdaling tegen te gaan en wil als kader daarbij het zo veel mogelijk tegengaan van bodemdaling, met waar mogelijk het stoppen en herstellen ervan.

De heer **Voskuil** (PvdA) vindt het betoog van het CDA voor het handhaven van de status quo wat kortzichtig.

Mevrouw **Koning** (CDA) meent dat een reductie van 90 tot 95% van de CO_2-uitstoot ook een goede ambitie is.

De heer **Voskuil** (PvdA) wil de juiste richting kiezen en dat is het volledig stoppen van bodemdaling. Dit heeft niet alleen met CO_2-uitstoot maar ook met verzilting, waterveiligheid en de zoetwatervoorraad te maken. Vasthouden aan het bestaande systeem biedt geen soelaas en is kortzichtig. Hij dankt de insprekers en alle bezoekers voor hun betrokkenheid. De PvdA is blij met de heldere keuze in de richtinggevende uitspraken, die overigens zijn gebaseerd op uitspraken van PS: bodemdaling moet stoppen en in ieder geval worden afgeremd. Het huidige veeteeltgebruik van het land is niet meer houdbaar. De verandering van akkerbouw naar veeteelt was destijds overigens ook het gevolg van veranderende omstandigheden. De situatie vraagt nu omschakeling naar nieuwe activiteiten die passen bij het stoppen van bodemdaling en uitstoot.

Mevrouw **De Groot** (SP) meent dat de veenweidepolders vroeger meren waren.

De heer **Voskuil** (PvdA) refereerde aan de ontginning van het Noord-Hollands moeras, niet aan de droogmakerijen in de polders. De bodemdaling zat destijds de akkerbouw in de weg, waardoor omschakeling naar nieuwe veeteeltactiviteiten nodig was. Actie is ook nu noodzakelijk, omdat de urgentie hoog is voor de bodem, het klimaat en de inwoners. Bodemdaling en uitstoot moeten binnen niet al te lange tijd stoppen. Dit is voor de PvdA het vertrekpunt en dit blijkt ook uit de notitie. Alle partners moeten nauw betrokken worden bij de uitwerking ervan en er is aanvullend onderzoek nodig naar technische innovaties, ontwikkeling van natte teelten en afzetmarkten, een agrarisch verdienmodel en ondersteuning bij transformatie daarnaartoe. De heer Voskuil heeft begrip voor de emoties bij de betrokkenen, maar benadrukt dat verandering ook positief kan zijn, mits deze gezamenlijk wordt opgepakt. In de evolutie van een duurzaam, milieuvriendelijk en klimaatnegatief Noord-Hollands veen 4.0. moet de provincie alle belanghebbenden meenemen, betrekken en ondersteunen.

De heer **Rook** (D66) dankt de insprekers voor hun bijdrage en benadrukt dat alle partijen gezamenlijk aan de lat staan voor deze uitdaging. Nader onderzoek is nodig, maar het tempo moet behouden worden en het overleg kan starten. De motie Veenweidebodemdaling betekent dat het huidige beleid geen optie meer is, dat onderzoek naar volwaardige alternatieven nodig is en dat de hoge urgentie wordt gedeeld. GS kennen de ambities en opgaven, maar D66 wil perspectief bieden aan boeren en bewoners, bijvoorbeeld met kringlooplandbouw. Het is van groot belang dat de transitie breed gedragen wordt en dat er in de toekomst een alternatief beschikbaar is. Het tijdpad beslaat waarschijnlijk verschillende decennia. D66 wil doorgaan met de Taskforce Bodemdaling, samenwerking zoeken met alle partijen en pilots starten om ervaring op te doen. Het vinden van een sluitend verdienmodel is lastig. De resultaten van de lopende onderzoeken naar onder andere nieuwe gewassen zijn noodzakelijke input voor het vervolgproces. D66 vindt de vertrekpunten goed gekozen, maar ziet graag een genuanceerdere formulering van vertrekpunt 8 voor de financiering van moerige gronden en vertrekpunt 9 met gesprekken over de betekenis en de kansen van de transitie.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of de heer Rook bereid is indien nodig boeren financieel te compenseren.

De heer **Rook** (D66) vindt het nog te vroeg om over compensatie te praten.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of D66 het eens is met de notitie of toch een verbreding van de onderzoeken en uitspraken bepleit.

De heer **Rook** (D66) vindt de ingeslagen weg goed, maar wil de uitgangspunten wat nuanceren.

Mevrouw **Rommel** (VVD) dankt de insprekers en bezoekers voor hun betrokkenheid. Daaruit blijkt dat de enorme uitdaging van het terugdringen van bodemdaling en CO_2-uitstoot een breed draagvlak heeft. Er is nog wel veel aanvullende kennis nodig. Voor de veenweide- en NNN-gebieden is maatwerk nodig, waarbij in overleg met alle belanghebbenden keuzes worden gemaakt. Deze kunnen ingrijpende consequenties hebben. Ze ontvangt graag een visie op de urgentie van de gebieden, inclusief een cijfermatige onderbouwing. De VVD wil voor de landbouwgronden in de onderzoeksfase niet alleen focussen op de paludicultuur, maar ook kennis vergaren over andere oplossingen en de bijbehorende financiële onderbouwing. Het is van belang om in dit proces met alle partijen over alle opties in overleg te blijven. Mevrouw Rommel heeft vertrouwen in gedeputeerde Loggen en is blij dat er breed draagvlak in PS is om alle opties mee te nemen.

De heer **Van Liere** (PvdD) gaat ervan uit dat alles wordt onderzocht, maar dat de VVD alleen effectieve maatregelen wil implementeren, waarbij de kostenverdeling eerlijk is.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is blij dat de PvdD alles wil onderzoeken en ziet de financiën graag in kaart gebracht in de onderzoeksfase. Draagvlak bij alle partijen is de belangrijkste voorwaarde.

De heer **Voskuil** (PvdA) vraagt of het voor de VVD acceptabel is als er alleen draagvlak is voor een minder snelle bodemdaling en niet op een stop daarvan, terwijl de risico's doorlopen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) lost problemen pas op als ze zich voordoen. Ze verwacht dat er voldoende oplossingen voorhanden zijn.

De heer **Loggen** (ged.) geeft aan dat de notitie is opgesteld door vier GS-leden. Aandacht voor bodemdaling is goed, niet alleen qua uitstoot van CO_2 maar ook vanwege de gevolgen voor waterveiligheid en kustverdediging en het Nederlandse watersysteem. Bij mogelijke aanpassingen moeten alle belangen goed worden meegenomen, waarbij de urgentie moet meewegen.
GS waren benieuwd of de notitie de juiste richting had en zijn blij met alle inspraakbijdragen en suggesties. Gedeputeerde heeft begrip voor de emoties en de zorgen voor de toekomst en wil deze een plek geven in de verdere uitwerking. Hij wil framing voorkomen, omdat dit niet goed is voor de komende discussie. Verwijzen naar een kolencentrale of de notitie zien als voldragen plan is niet correct.

De heer **Van Liere** (PvdD) herhaalt dat de CO_2-uitstoot van veenweidegebieden gelijk is aan de uitstoot van een kolencentrale. Hij wil de urgentie niet kleiner maken.

De heer **Loggen** (ged.) wil de urgentie realistisch benaderen en een realistisch plan opstellen. Er is nog geen plan van aanpak. Het einddoel is duidelijk en er leiden verschillende wegen naartoe. Nu moet onderzocht worden wat de meest effectieve weg is, terwijl ondertussen een aanpak voor korte, middellange en lange termijn wordt opgesteld. GS willen aan de voorkant glashelder zijn over het doel, ook gezien de vele belangen die spelen. De heer Loggen begrijpt uit de bijdragen van de commissieleden dat GS de insteek goed hebben vastgelegd in de notitie, en dus met deze insteek in gesprek gaan. Hij denkt dat ook nieuwe oplossingen die niet in de notitie staan acceptabel zijn voor PS, als het doel maar wordt behaald.
De discussie gaat nu over het proces, daarna komt de inhoud. GS willen de tijd nemen voor het overleg met reflectie op alle maatregelen, op de technische en financiële haalbaarheid en om voldoende draagvlak te zoeken. Partijen moeten elkaar op inhoud overtuigen van de effectiviteit van maatregelen. Agrariërs zijn al eeuwenlang een graag geziene gast in het Noord-Hollands landschap en zullen dat wat GS betreft nog lang blijven. Daarbij moet in urgente gebieden wel worden bezien welke functies nog passen.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of agrariërs gedoogd worden.

De heer **Loggen** (ged.) bedoelt dat agrariërs passen in het landschap, maar benadrukt dat alle keuzes voor landschapsverandering consequenties zullen hebben.
Hij benadrukt dat de discussie niet gepolariseerd moet worden.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of GS de doelen bijstellen als er geen draagvlak is.

De heer **Loggen** (ged.) legt uit dat PS de kaders stellen en dat GS die uitvoeren. De aangenomen motie in de Omgevingsvisie is een politieke opdracht. PS kunnen de kaders aanpassen. De vragen van het CDA zijn in het Spoorboekje beantwoord. Hij heeft het CDA daarover destijds niet gehoord. Het CDA was bij het Koersdocument tegen de motie, maar heeft toen de vergaande consequenties niet aangekaart. Gedeputeerde is wat verbaasd door de stevigheid van de opstelling van het CDA.

Mevrouw **Koning** (CDA) heeft wel geageerd tegen de motie.

De heer **Loggen** (ged.) vindt het probleem te groot voor politiek geharrewar. De hoofdlijn is dat GS de inzet goed hebben begrepen en dus nu het gesprek aangaan en het proces gaan vormgeven. Alle stakeholders worden uitgenodigd en kunnen hun bijdrage leveren aan het proces. Daarna volgt de discussie over de inhoud. De spanning zit in het feit dat PS willen dat bodemdaling afgeremd, gestopt en teruggebracht wordt versus de opstelling dat bodemdaling remmen voldoende is. Deze vraag moet via gebiedsgerichte gesprekken en afspraken worden ingevuld.
Gedeputeerde legt uit dat het veenpakket in moerige gebieden zo dun is dat de oplossingen duur zijn en weinig kans hebben. Daarom focust de provincie zich op de andere gebieden.

De heer **Rook** (D66) vraagt wat GS verstaan onder "duur".

De heer **Loggen** (ged.) legt uit dat onduidelijk is of de benodigde investering in een dun veenpakket een goed resultaat oplevert.
Het financiële plaatje is nog niet beschikbaar, omdat er nog veel onderzocht moet worden. In de uitwerking komen uiteindelijk compensatie, herverkaveling en herverdeling aan bod, maar hij wil niet op deze discussie vooruitlopen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) doelde op de informatie uit de al afgebakende proefprojecten.

De heer **Loggen** (ged.) zegt toe PS over deze proefprojecten te informeren.
Het tijdpad dat GS beogen is in het Spoorboekje en in de brief opgenomen. De opmerkingen van PS leiden wellicht tot bijstelling. De provincie moet alle stakeholders betrekken, de emoties die leven een plek geven en alle opties openhouden, maar wel met de gekozen richting in het achterhoofd.

TWEEDE TERMIJN
De heer **Klein** (CU/SGP) dankt gedeputeerde voor de uitleg over het proces en heeft vertrouwen in het vervolg. Hij vraagt of ook de veeteeltgerelateerde oplossingen worden meegenomen en wil dat carbon credits er niet toe leiden dat de landbouwsector wordt opgezadeld met de lasten van de industrie.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) is blij met de inzet van GS en het belang dat zij hechten aan draagvlak. Ze vindt het bij gebiedsgerichte maatregelen ook van belang dat boeren financieel gecompenseerd worden.

De heer **Van Liere** (PvdD) herhaalt dat alle dikke veenpakketten urgente gebieden zijn, uitgezonderd de moerige gronden. Hij onderschrijft de opmerking van de heer Klein over de carbon credits en ziet het pleidooi voor minder vliegen als bijvangst van de wens van PS om bodemdaling en CO_2-uitstoot te stoppen. Hij weet dat natte moerasgebieden een netto-CO_2-afvangst hebben en vindt dat het CDA het probleem niet serieus neemt. Er moeten dingen veranderen en de provincie moet mensen helpen bij de transitie. De VVD was ook tegen de kaders, maar denkt wel mee. Hij betreurt het dat mevrouw Rommel geen problemen oplost voordat ze zich voordoen, maar hoorde dat niet terug in haar bijdrage.

Mevrouw **Rommel** (VVD) wil juist problemen oplossen die voorliggen. Het probleem dat de heer Voskuil beschreef lag niet voor.

De heer **Kramer** (GroenLinks) geeft GS met de kanttekeningen van de CU/SGP en de PvdD groen licht om voort te gaan op de ingeslagen weg.

Mevrouw **De Groot** (SP) is blij dat GS op korte termijn in gesprek gaan met alle partijen. Ze hoopt dat ook de waterschappen wordt uitgenodigd is en hoort graag meer over het proces, het tussenresultaat en het tijdpad voor het eindresultaat.

Mevrouw **Koning** CDA) neemt dit complexe probleem heel serieus en wil bodemdaling tegengaan. Ze is blij dat alle stakeholders betrokken worden en dat GS het belang van draagvlak delen. Ze roept GS op aan te sluiten bij de landelijke Klimaattafels en niet alleen hun eigen weg te volgen en vraagt of de notitie wordt aangepast conform de wens van LTO en WLD en op haar opmerking over paludicultuur op p.2.

De heer **Rook** (D66) vraagt of het CDA het gevoel heeft dat de provincie met de eigen weg van het CDA wegdrijft.

Mevrouw **Koning** (CDA) wil aansluiten bij de uitkomst van de landelijke Klimaattafels.

De heer **Voskuil** (PvdA) vindt een aanpassing op p.2 ongewenst en denkt dat dit voor de meerderheid van de commissie geldt. Hij is blij met de reactie van GS. Het doel, het stoppen van de bodemdaling en de CO_2-uitstoot, is duidelijk en er zijn vele wegen om er te komen.

De heer **Rook** (D66) dankt GS voor de toelichting en de oproep om het proces gezamenlijk op te pakken. Hij vraagt welke stap na de consultatie- en reflectiefase is voorzien en hoe het oordeel over de investering in de moerige gronden tot stand is gekomen.

Mevrouw **Rommel** (VVD) is blij met de verheldering over de werkrichting, dat alle stakeholders worden betrokken om draagvlak te creëren en dat alle opties openstaan.

De heer **Loggen** (ged.) legt uit dat in de voetnoot op p.2 wordt uitgelegd dat GS in de notitie onder paludicultuur verstaan "alle denkbare vormen van natte landbouw, zoals bijvoorbeeld de teelt van lisdodde, veenmos, azolla en het houden van diersoorten onder natte omstandigheden". Daarin zitten dus ook veeteeltoplossingen.
De richtinggevende uitspraken zijn de aanzet voor de verdere discussie. GS hebben goed geluisterd naar de inzet van de meerderheid van PS en die inzet vertaald in de notitie. Het is dus niet aan GS om de notitie aan te passen. GS nemen uiteraard wel de inbreng van alle stakeholders mee in het proces. Mogelijke toevoegingen komen in het plan van aanpak terug in PS.
De provincie kan dit niet alleen, maar heeft het Rijk, de gemeenten en de waterschappen hard nodig. Het is te vroeg voor het toezeggen van financiële compensatie. In de plannen die worden opgesteld worden tal van maatregelen beschreven inclusief een financiële paragraaf. PS kiezen uiteindelijk de maatregelen en bepalen dus de kosten.
De provincie sluit al aan bij de landelijke discussies, bijvoorbeeld via het IPO. Andere industrieën hebben ook Klimaattafels en krijgen ook de nodige maatregelen voor de kiezen. Alles is in beweging en de beste oplossing is nog onduidelijk. Het probleem is wel duidelijk en het moet gezamenlijk worden opgelost. Het draait nu om de zoektocht naar de meest effectieve en betaalbare maatregel.

De **voorzitter** rondt de discussie over de *Notitie voor richtinggevende uitspraken over bodemdaling in veenweidegebieden* voor dit moment af.

4. B-agenda Algemeen

4a. Consultatie tussenstand Klimaatakkoord

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft het in bespreking.

COMMISSIEBEHANDELING
Mevrouw **Rommel** (VVD) benadrukt dat de provincie realistisch moet blijven en is benieuwd naar het eindbeeld.

De heer **Struben** (D66) vraagt of bedrijven zich aan de reductieafspraken houden en of de Omgevingsdiensten (OD's) voldoende geëquipeerd zijn voor handhaving daarvan. De methaanproductie moet dalen. Het tegengaan van bodemdaling en de omvang van de veestapel zijn hierbij essentieel. Hij vraagt wat de provincie kan doen om het aantal vakantievluchten in te dammen. D66 steunt het beperken van het aantal vluchten van prijsvechters vanaf Schiphol.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt of D66 tegen de opening van vliegveld Lelystad is.

De heer **Struben** (D66) wil Schiphol reduceren tot vluchten die voor de ontwikkeling van de MRA essentieel zijn. Hij kan vakantievluchten niet tegengaan, maar wil het treinreizen meer stimuleren.

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt of de opening van vliegveld Lelystad leidt tot een afname in het aantal vluchten op Schiphol.

De heer **Struben** (D66) pleit voor het reduceren van het aantal vakantievluchten op Schiphol.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt of de provincie of het Rijk hierover gaat.

De heer **Struben** (D66) weet dat de provincie belang heeft bij het functioneren van Schiphol en dat ze
het Rijk moet voeden met informatie om de juiste beslissingen te nemen.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt hoe het verplaatsen van de vakantievluchten naar vliegveld Lelystad bijdraagt aan de oplossing van het klimaatprobleem.

De heer **Struben** (D66) hoopt dat het reduceren van het aantal vakantievluchten Schiphol geschikt kan houden voor de vluchten die voor de ontwikkeling van de MRA essentieel zijn. Hij beaamt dat vakantievluchten waar mogelijk moeten worden beperkt, bijvoorbeeld door de eenvoud van vliegen en de lage prijs daarvan aan te pakken. Productieprocessen waarbij fossiele grondstoffen worden gebruikt, moeten worden afgeremd. Hij vraagt of de provincie hier invloed op kan hebben, bijvoorbeeld met voorwaarden in de subsidieverlening en het niet meer toelaten van niet-duurzame biomassa in energieproductie.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat klimaatoplossingen in de landbouw meer vragen dan aandacht voor bodemdaling. De provincie moet steeds de kosten van de benodigde maatregelen bespreken en ze roept GS op ook de aanbevelingen van het Planbureau voor de Leefomgeving inzake kennisopbouw, grootschalige pilots, selectie van gebieden en draagvlak voor implementatie mee te nemen.

De heer **Voskuil** (PvdA) is blij dat de Industrietafel aangeeft dat de doelen voor 2030 haalbaar lijken. Hij uit de zorg dat hierbij zwaar wordt geleund op de opslag van CO_2 en benadrukt dat de economische gevolgen van verschillende maatregelen groot zijn. De overheid moet garanderen dat het behalen van de klimaatdoelen niet ten koste gaat van de werknemers. Hij heeft waardering voor de inzet van bijvoorbeeld Tata. Het is een grote omissie dat luchtvaart en zeescheepvaart aan een aparte tafel besproken worden. De grote complexiteit in deze sectoren vraagt een internationale aanpak, maar de milieueffecten zijn enorm en moeten eigenlijk in één slag meegenomen worden. Accijns op kerosine of btw op tickets zijn goede maatregelen om ticketprijzen meer in verhouding met de kosten van een treinreis te brengen.

Mevrouw **Alberts** (SP) wil het Tweede Kamerdebat niet overdoen, maar in de provincie kijken naar alles wat werkt. De provincie moet luchtvaart en vervuilende schepen niet ontzien en inzetten op de overstap van vliegen naar treinen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt hoe de SP deze overstap wil bewerkstellingen zolang de trein zo duur is.

Mevrouw **Alberts** (SP) wil de grote aanslag op het klimaat van vleesproductie terugdringen door de vraag te helpen afnemen. De urgentie is hoog, omdat de maatregelen voor 2030 gereed moeten zijn. De SP heeft twee keer een motie Klimaatrechtvaardigheid ingediend, om de gevolgen van maatregelen niet onevenredig laten neerkomen bij één bepaalde groep mensen en iedereen te faciliteren om bij te dragen aan klimaatverandering.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) vraagt nogmaals hoe de SP bewerkstelligt dat mensen de trein nemen als dat te duur voor ze is.

Mevrouw **Alberts** (SP) refereert aan de bespreking van het rapport van Milieudefensie, waarbij experts hebben aangegeven dat de treinprijzen zullen dalen. Ook vraagt ze steeds aandacht voor dit

onderwerp in PS. De randmaatregelen moeten worden vergemakkelijkt en er moet belasting worden betaald op kerosine.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) ziet voor de provincie een ongekende opgave in milieudoelen en waterstijging en benadrukt de rol van de landbouw en de luchtvaart hierbij. Met kringlooplandbouw, inzet op kassen als energiebron en de warme sanering van de veestapel zet de provincie fors in op landbouw. Daarbij moet belang worden gehecht aan de rol en plek van grote, middelgrote en kleine boeren, omdat het voor hen een spannende en angstaanjagende transitie is. GroenLinks wil boeren een nieuwe rol geven als hoeder van het maatschappelijk vastgoed, het groene landschap, en wil boeren zeker compenseren als zij bijdragen aan deze grote transitie. GroenLinks vindt dat Schiphol niet mag groeien en dat Lelystad niet open mag. De provincie moet eerst grip krijgen op de luchtvaart en daarna kan wellicht over groei worden gesproken. Mevrouw Pels vraagt of GS actief lobbyen voor het openen van vliegveld Lelystad en voor het omvormen van Schiphol tot een multimodale HUB. Een stelling als "Tata en Schiphol moeten sluiten" is niet werkbaar in dit moeilijke debat.

De heer **Voskuil** (PvdA) distantieerde zich juist van dit soort opmerkingen.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) wil Schiphol en Tata niet sluiten en wil deze extreme opstelling niet meenemen in het debat.

Mevrouw **Vermaas** (PvdD) benadrukt dat de krimp van de veestapel en de krimp van Schiphol noodzakelijk zijn om de klimaatdoelstellingen te halen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) heeft haar opmerkingen in een andere commissie al ingebracht. Daar bleek dat onduidelijk blijft wie de rekening betaalt. Ze vindt het lastig om nu al te bepalen welke onderwerpen aan het IPO moeten worden doorgegeven. In februari ontvangen PS meer informatie over de betalingen. Ze schort het oordeel van haar fractie op tot dat moment.

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) benadrukt dat het draagvlak voor klimaatverandering van groot belang is en wil dat zichtbaar wordt gemaakt wat in alle sectoren wordt gedaan. Dit kan stimulerend werken voor de industrie, de landbouw en de burgers en kan het draagvlak bevorderen.

De heer **Tekin** (ged.) zegt toe voor februari een technische briefing te organiseren over de OD's en VTH 2.0 (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Op dit moment wordt uitgezocht welke gevolgen er zijn voor de milieuvergunningen, het proces, de monitoring en inhoud en kennis. De uitdagingen op deze punten zijn al bekend.
GS vinden dat de luchtvaart- en scheepvaartsector hun afspraken moeten nakomen in het publieke domein. Dit is een diffuus probleem, waarvoor de oplossing niet bij de provincie ligt.
GS lobbyen zowel actief voor Schiphol als multimodale HUB als voor het openen van vliegveld Lelystad.
De substitutie van trein naar vliegen ligt bij de Bestuurlijke Regiegroep Schiphol, maar GS hebben nog geen zicht op het resultaat daarvan.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt hoe de opening van vliegveld Lelystad bijdraagt aan het behalen van de klimaatdoelen.

De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat er in PS brede steun is voor de HUB-functie Schiphol. Bij deze selectiviteit is in de praktijk vliegveld Lelystad nodig. Dit is een afspraak uit 2008.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) meent dat er meer vluchten komen omdat luchtvaart-maatschappijen juridisch niet verplicht zijn om uit te wijken naar Lelystad.

De heer **Tekin** (ged.) herhaalt dat de gesprekken nog lopen en komt bij PS terug als hij meer weet.

De heer **Bond** (ged.) benadrukt in het kader van verwachtingsmanagement dat de provincie maar één partij is aan de Klimaattafels en dat de omvang van de veestapel daar geen doel op zich is. De deelnemers kijken meer naar het integrale doel en vinden dat primair sturen op aantallen niet per se een bijdrage levert aan ontwikkelingsdoelen en milieuwinst.
Gedeputeerde meldt dat de glastuinbouw in 2040 energieneutraal wil zijn. Hij is heel positief over de kracht van en de mogelijkheden in deze sector. Hij hoopt dat deze maatregelen landelijk verder

komen en benadrukt in het kader van het verwachtingsmanagement ook dat het ministerie uiteindelijk kiest uit de resultaten van alle Klimaattafels.

De heer **Struben** (D66) wil graag meedenken over de invulling van de bijeenkomst met de OD's en heeft nog geen antwoord gehad op zijn vraag over de mogelijke rol van de provincie bij het afremmen van processen waarin fossiele grondstoffen worden gebruikt.

De **voorzitter** constateert dat de commissie behoefte heeft aan de technische briefing over de OD's. De griffie plant deze in.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) wil bestaande afspraken gestand doen, maar pleit in het kader van het klimaat voor het terugschakelen van de actieve lobby inzake vliegveld Lelystad.

De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat de energie- en grondstoffentransitie zal leiden tot nieuwe processen. De provincie is daarbij betrokken als gebruiker van andere bronnen, maar dat is een bescheiden rol. De heer Van der Hoek heeft hierover gesproken in de commissie EEB.

De **voorzitter** rondt de discussie over de *Consultatie tussenstand Klimaatakkoord* voor dit moment af.

6. Rondvraag gedeputeerde Loggen en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen voor de heer Loggen.

In verband met de tijd worden eerst de A-agendapunten behandeld.

9. A-agenda Natuur

9a. Wijziging PRV en vaststellen WKW's

De **voorzitter** licht het agendapunt toe. De vooraf gestelde technische vragen van de PvdD zijn beantwoord. Hij geeft als eerste het woord aan twee insprekers.

INSPRAAK

De heer **Clijsen** spreekt in namens de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland en de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland. Hij maakt zich zorgen over het behoud en de ontwikkeling van Noord-Hollandse cultuurlandschappen, natuurgebieden en groen om de stad. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt wat de heer Clijsen wil wijzigen in de PRV. De heer **Clijsen** legt uit dat de PRV niet voldoende is om de wezenlijke kenmerken en natuurwaarden (WKW's) van een gebied te bewaken. Daarvoor zijn aanvullende maatregelen nodig, omdat gemeenten de regels nu blijkbaar kunnen negeren.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of de heer Clijsen tevreden is over de huidige situatie met de festivals in Spaarnwoude. De heer **Clijsen** is niet tevreden, maar heeft oog voor de noodzakelijke exploitatie van het gebied. Hij vindt dat de mogelijkheden voor evenementen nu buiten proportie worden uitgebreid.

De heer **Bakker** (schapenboer op de Hoge Berg op Texel) spreekt in namens de Agrarische en Natuurvereniging de Hoge Berg. Er is in dit gebied veel aandacht voor de stand van weidevogels, de natuur en biodiversiteit, maar de uitwerking van de nieuwe regelgeving pakt deels averechts uit. Zijn bijdrage wordt als bijlage bij de vergaderstukken gevoegd.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) meent dat alleen een procesafspraak niet voldoende is, maar dat ook over de inhoud moet worden gesproken. De heer **Bakker** merkt op dat de vooraf geslagen perkpaaltjes niet helpen nu de gesprekken nog moeten starten. Hij hoopt dat de zorgpunten geschrapt kunnen worden.

De **voorzitter** dankt beide insprekers voor hun bijdrage en geeft het onderwerp in bespreking.

COMMISSIEBEHANDELING

Mevrouw **Rommel** (VVD) heeft geen opmerkingen over de voordracht.

De heer **Van Liere** (PvdD) merkt op dat de voordracht niet rijp is voor besluitvorming in PS. Hij is tegen de wijziging van de bescherming van de bestemming "natuur" in WKW's in artikel 19 en vindt de wijze waarop het uitkleden van deze bescherming wordt onderbouwd onvoldoende. Alles wat beschermd is, moet beschreven zijn in de WKW's, maar volgens de natuurbeherende organisaties missen daarin dingen.

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) kan instemmen met de voordracht. Ze heeft wel enkele opmerkingen voor de commissie R&W. Ze is blij dat de verplichte erfbeplanting is vervallen en hoort graag de reactie van GS op de bijdrage van de heer Bakker.

De heer **Kramer** (GroenLinks) benadrukt dat de inhoud van de WKW correct moet zijn. Hij heeft moeite met de tot het gehele NNN verbrede opdracht, waardoor het onderscheid met de recreatiegebieden is weggevallen. Hij uit zijn zorg over het vrijlaten van de bestemming "natuur", omdat de definitie daarvan verschilt per activiteit en zal leiden tot verschil in handhavingsregimes. Gemeenten bepalen de regels en de significante afwijkingen en de rol van de provincie hierbij is onduidelijk. GroenLinks is akkoord met de introductie van de WKW maar tegen het vrijlaten van de bestemming en wil de provinciale rol met verantwoordelijkheid voor natuur en landschap prominenter aangeven.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of in de WKW voor de Hoge Berg de omschrijving van de rol van schapenboer kan worden aangepast en is verder akkoord met de voordracht.

De heer **Klein** (CU/SGP) kan zich vinden in de aanpak rondom de WKW's.

Mevrouw **De Groot** (SP) is tegen het mogelijk maken van de dubbelbestemming "wonen en natuur" of "recreatie en natuur". Een driedaags festival in een natuurgebied is onwenselijk. De SP denkt dat artikel 19 ruimte biedt voor meer evenementen, hetgeen tot een aantasting van de WKW zal leiden. Het vaststellen van WKW's is goed, omdat veel NNN-gebieden nauwelijks vervangbaar zijn. Toezicht en handhaving door GS moeten zo zijn ingericht dat gemeenten en projectontwikkelaars geen grip krijgen op de NNN-gebieden en de WKW, ook als iets in het zo vage "groot maatschappelijk belang" is. Mevrouw De Groot vraagt waarom de natuurbruggen in het Gooi en Zuid-Kennemerland niet zijn opgenomen in de beschrijving van de natuurverbindingen, of er WKW's komen voor de overige open gebieden, hoe GS erop toezien dat de WKW's in nog niet gerealiseerde natuurgebieden niet worden aangetast en hoe de WKW's op orde blijven als in de toekomst met het oog op de biodiversiteit uitbreiding van het NNN nodig is, die nu niet is voorzien.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) meent dat recreatie en natuur bij bijvoorbeeld een klassiek festival in de natuur goed samengaan.

Mevrouw **De Groot** (SP) vindt dat in veel gevallen recreatie en natuur niet samengaan.

De heer **Struben** (D66) merkt op dat het detailoverzicht veel vragen oproept, onder andere over de natuurverbindingen, en vraagt waarom de wijziging niet kan worden aangehouden tot de PRV Omgevingsvisie. Hij wil inzake de Hoge Berg de wens van de beheerders en eigenaren van het landschap volgen en vraagt of er draagvlak is voor het voorstel dat er nu ligt.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) is positief over de voorgestelde wijzigingen. PS zijn goed meegenomen in het proces. Met de beschrijving van de WKW's is een belangrijke stap gezet in het uitwerken van de motie om de toekomst van de recreatieschappen beter te regelen. Hij vraagt of bij artikel 19 alleen de gemeente de bestemming van gebieden bepaalt of dat de provincie ook een rol heeft en denkt dat een leidraad voor het opstellen eenduidigheid kan brengen. Hij meent dat artikel 4 met de nieuwe activiteiten ruimte biedt voor een verkleining het NNN en wil dat de subsidiegelden op Texel rechtstreeks worden uitgekeerd aan de gebruiker. Hij vraagt GS de omissies die Natuurmonumenten beschrijft voor de PS-bespreking op te nemen in de voordracht en wil weten wat GS vinden van de reactie van Spaarnwoude.

De heer **Tekin** (ged.) licht toe dat het streekfonds dat PS hebben ingesteld voor Texel niet rendeert. Hij is daarom in gesprek gegaan met de gemeente en heeft hierover eerder een mededeling gedaan in de commissie NLWM. De burgemeester probeert met alle partijen in het gebied tot een vergelijk te komen. PS zijn eindverantwoordelijk voor het streekfonds. Gedeputeerde zegt toe na te gaan wat de status van de gesprekken op Texel is.

De beschrijving van de WKW's de Hoge Berg is gemaakt door Tauw. Dit is een onafhankelijke expert. Gedeputeerde wil daarin geen aanpassingen doen, omdat GS en PS geen ecologische experts zijn.

De heer **Struben** (D66) meent dat overleg met de streek toch tot bijstelling kan leiden.

De heer **Kramer** (GroenLinks) sluit zich aan bij dit verzoek en wil dit niet uitstellen tot de evaluatie. Er is meer kritiek en PS moeten de juiste tekst vaststellen.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of Tauw de inbreng kan verwerken in de tekst.

De heer **Tekin** (ged.) zegt toe de tekst met deze bril door te nemen, maar verwijst nogmaals naar het gebiedsproces dat loopt. Alle partijen zijn daarbij betrokken en hij wil dat niet verstoren.
Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland hebben veel NNN-gebied. GS zien 2019 als overgangsjaar om alle onduidelijkheden in te vullen. Dit betekent niet dat dit beleid in de ijskast belandt. De urgentie komt voort uit de discussie over meer balans tussen natuur en recreatie. De provincie heeft het achterstallig onderhoud in het beschrijven van de WKW's van het NNN weggewerkt. Gedeputeerde was eerst wat sceptisch over de beschermingsconstructie, maar is overtuigd van het systeem omdat iedere wijziging moet worden voorgelegd aan de provincie.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt hoe dat wijzigingsproces verloopt.

De heer **Tekin** (ged.) heeft bij de behandeling van het Programma Natuurontwikkeling toegezegd met een procesoptimalisatie te komen en wil dit onderdeel daarin meenemen. Deze optimalisatie komt na de verkiezingen. De aanpassing mag niet leiden tot aanvullende openingen via de achterdeur. Gedeputeerde ziet in artikel 19 overigens veel zekerheden om dit te voorkomen. Het overgangsjaar is ook een periode waarin wordt vooruitgelopen op de nieuwe Omgevingswet. GS willen het proces na twee jaar evalueren.

De heer **Kramer** (GroenLinks) vraagt wat de meerwaarde is van het door de gemeente laten vaststellen van de bestemming "natuurgebied".

De heer **Tekin** (ged.) legt uit dat gemeenten expliciete regels moeten opnemen over natuurbescherming. De provincie ziet daarop toe conform de afspraken in de PRV. Voor natuur is dit nieuw. Er komt in alle gevallen een ecologische toets. Hierover is ook in de BOT-overleggen gesproken. Het is nog niet duidelijk hoe dit in de praktijk uitwerkt, maar gedeputeerde heeft er vertrouwen in.
Het uitgangspunt van dit traject was niet om voor gebieden die nog geen NNN zijn een WKW op te stellen. Voor een nieuw NNN-gebied wordt dat uiteraard wel gedaan. De heer Tekin ziet de WKW als een auto-APK die onderhouden moet worden bij uitbreidingen of wijzigingen. Hij komt bij de evaluatie terug op de wijze en de termijn waarop dit wordt gedaan. De natuurbruggen zijn niet opgenomen omdat ze geen NNN-gebied zijn.
GS gaan in gesprek met de organisaties die vragen hebben gesteld. Gedeputeerde hoopt PS hierover voor zomer meer details te kunnen geven.
Bij het toestaan van nieuwe activiteiten is de stok achter de deur dat het NNN niet kleiner mag worden.
De WKW's moeten hun beslag krijgen per 1 februari 2019. In Velsen en Spaarnwoude lopen verschillende trajecten tegelijk. Gedeputeerde heeft op 5 december een afspraak met de nieuwe wethouder om de uitdaging van het afgelopen seizoen te bespreken en te bezien wat de beste aanpak voor de toekomst is.

De heer **Papineau Salm** (PvdA) vraagt wie leidend is bij beslissingen over een natuurbestemming.

De heer **Tekin** (ged.) verwijst naar het overzicht bij de stukken en benadrukt dat een wezenlijke verandering alleen door de provincie geaccordeerd kan worden.

De heer **Struben** (D66) benadrukt dat D66 een voorbehoud heeft gemaakt bij de dwingende omschrijving voor de Hoge Berg. Het gebiedsproces moet de ruimte krijgen. Hij wil niet wachten tot de evaluatie, maar de tekst nu aanpassen.

De heer **Tekin** (ged.) herhaalt zijn toezegging om de tekst door te nemen. Hij komt hier voor de PS-vergadering van februari op terug, maar wil het gebiedsproces niet verstoren. Het is van belang om met alle partijen tot een structurele oplossing te komen.

De heer **Van Liere** (PvdD) herhaalt dat dit beleidsstuk niet rijp is voor beraadslaging in PS. De commissie moet dit afwegen. Een aantal partijen heeft fundamentele bezwaren. Hij roept GS op deze wijziging niet vlak voor de verkiezingen door te drukken.

Mevrouw **De Groot** (SP) merkt op dat haar vraag over de WKW's of andere beschermingsregimes voor de overige open gebieden niet is beantwoord.

De heer **Tekin** (ged.) herhaalt dat voor gebieden buiten het NNN geen WKW's worden opgesteld. Voor nieuw NNN-gebied worden wel WKW's beschreven.

De **voorzitter** concludeert na een gewogen informele peiling dat de *Wijziging PRV en vaststellen WKW's* met het verslag van deze vergadering wordt doorgeleid naar PS van 14 januari 2019.

De heer **Van Liere** (PvdD) gaat na of deze gang van zaken conform het Reglement van Orde is.

10. A-agenda Milieu

10a. Milieu: Voordracht zienswijze 1e Begrotingswijziging 2018 OD IJmond

De commissieleden geven aan dat deze voordracht als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

De **voorzitter** concludeert dat de **Voordracht zienswijze 1e Begrotingswijziging 2018 OD IJmond** als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 14 januari 2019.

11. Rondvraag gedeputeerde Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Mevrouw **Koning** (CDA) trekt haar vooraf ingediende rondvraag in.

De heer **Kramer** (GroenLinks) stelt voor om een hoorzitting te organiseren over grootschalige bomenkap vanuit verschillende perspectieven, zoals de biodiversiteit, de CO_2-opslag in bossen en de beleving van de natuur, om meer grip te krijgen op dit dossier. Dit kan na de verkiezingen, maar hij heeft een voorkeur om de hoorzitting daarvoor te plannen.
Mevrouw **Rommel** (VVD) en mevrouw **Koning** (CDA) zijn voor het organiseren van deze hoorzitting, maar na de verkiezingen. De meerderheid van de commissie is het hiermee eens.

De heer **Tekin** (ged.) merkt op dat in een vorige commissievergadering de inzet van de BRS is besproken. Voor de provincie is het van belang dat het Luchthavenbesluit snel in procedure komt. De besproken inzet is de basis voor de voorbereidende gesprekken. Het beleidsstuk is wellicht pas gereed in het kerstreces. Als de inhoud afwijkt, leggen GS daarvoor achteraf verantwoording af in de PS-vergadering van januari. Het MER-proces loopt, dus dit dossier is voorlopig nog niet afgehandeld.

De heer **Struben** (D66) wordt graag op de hoogte gehouden van de voortgang. Zijn tweede rondvraag kan schriftelijk worden afgedaan.

7. B-agenda Landbouw en Faunabeheer

7a. Fauna: Discussienota PvdD inzake Uitroeien rosse stekelstaart

De **voorzitter** licht het agendapunt toe en geeft als eerste de indiener van dit agendapunt het woord voor een toelichting.

TOELICHTING

De heer **Van Liere** (PvdD) vindt dat het feit dat twee diersoorten nageslacht kunnen krijgen geen reden mag zijn om deze dieren te doden. De argumenten tegen het uitroeien van de rosse stekelstaart zijn verwoord in de nota. Hij is benieuwd naar de reactie van de commissieleden.

COMMISSIEBEHANDELING

Mevrouw **De Meij** (50PLUS) dankt de PvdD voor het discussiestuk over de haar onbekende eend en vraagt wat de vreselijke gevolgen zijn van het niet schieten van de rosse stekelstaart.

De heer **Bond** (ged.) legt uit dat de discussienota ingaat op artikel 3.17, maar dat het gaat om artikel 3.18 en 3.19 van de Wet natuurbescherming. Daardoor zijn de eisen in de nota niet van toepassing

op hetgeen GS moeten toetsen. De rosse stekelstaart staat op de EU-lijst van invasieve exoten, die schade toebrengt aan de biodiversiteit en/of bestaande soorten die ook uniek zijn. De Europese Unie kiest ervoor om die andere unieke soorten te beschermen.

De heer **Van Liere** (PvdD) ziet graag de reguliere vergaderorde gehandhaafd.

Mevrouw **Terlouw** (CU/SGP) vindt het besluit van GS een juist besluit.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt of andere oplossingen dan schieten zijn meegewogen, zodat er voldoende draagvlak voor het besluit is.

Mevrouw **Alberts** (SP) merkt op dat het bestaan van de rosse stekelstaart volgens een brief van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit geen effect op het ecosysteem of overige effecten heeft. Bovendien waren er na de laatste telling in 2005/2006 97 exemplaren en neemt de populatie sindsdien af. Zij ziet geen nut om deze eenden af te schieten.

Mevrouw **Koning** (CDA) sluit zich aan bij de opstelling van de CU/SGP.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft geen spreektijd meer en kan dus geen bijdrage leveren aan de discussie over dit stuk. Ze vindt dit niet fair omdat de vergadering langer duurt dan gepland.

Mevrouw **Weemhoff** (D66) is geen expert en vindt het lastig om de argumenten van beide partijen af te wegen. Ze snapt de formele opstelling van GS, maar verwijst naar de bestuurlijke opvatting die vorige week in het nieuws kwam, dat "beleid zo geformuleerd kan zijn, maar we geven geen prioriteit aan de handhaving".

Mevrouw **Rommel** (VVD) volgt de inzet van GS. De eend staat op de Europese invasieve exoten-lijst.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) meent dat het willen voorkomen van voortplanting van twee eenden getuigt van een bizar maakbaarheidsdenken.

Mevrouw **Rommel** (VVD) herhaalt dat dit besluit voortvloeit uit de Europese exotenrichtlijn.

De heer **Bond** (ged.) wilde met zijn vroege reactie aangeven dat het beheer van de rosse stekelstaart voor GS een wettelijke verplichting is conform de Wet natuurbescherming artikel 3.18 en 3.19. Bescherming van de witkopeend vraagt bestrijding van de rosse stekelstaart, die thuishoort in Amerika. De Europese richtlijn beschermt de Europese biodiversiteit, vandaar dat GS het initiatief van de PvdD niet steunen.

De heer **Van Liere** (PvdD) geeft aan dat het niet schieten van de rosse stekelstaart geen vreselijke gevolgen heeft. Hij kan het juridische hocus pocus met wetsartikelen van GS niet volgen. De PvdD heeft de gronden voor beoordeling uit de wet benoemd en meent dat er geen argument is voor beheer van de rosse stekelstaart in Nederland. Hij komt in de eerstvolgende PS-vergadering met een motie zodat alle partijen zich kunnen uitspreken.

Mevrouw **Koning** (CDA) maakt bezwaar tegen de zinsnede "hocus pocus met wetsartikelen van GS".

De heer **Van Liere** (PvdD) neemt deze woorden niet terug. Hij is uitgebreid in de juridische context gedoken en vindt dat gedeputeerde de discussie versimpelt, wat niet bijdraagt aan ordentelijke besluitvorming. Zijn woordkeus is dus een adequate beoordeling van het gebeurde.

De **voorzitter** rondt de discussie over de *Discussienota PvdD inzake Uitroeien rosse stekelstaart* voor dit moment af.

7b. Landbouw/Economie: Discussienota PvdA inzake Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen

Dit agendapunt wordt gezien de tijd doorgeschoven naar een volgende vergadering

8. Rondvraag gedeputeerde Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Mevrouw **Koning** (CDA) heeft een rondvraag, maar zal deze schriftelijk stellen. Een en ander speelt voor 6 december.

Mevrouw **Pels** (GroenLinks) vraagt of er langs de Zeeweg in Zandvoort ook dit jaar lichtkranten geplaatst kunnen worden om aanrijdingen met damherten te voorkomen.

990 De heer **Bond** (ged.) zoekt dit uit.

12. Sluiting

De **voorzitter** dankt allen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 17.15 uur.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 19 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. J. Lanting
BEL/OMB

Telefoonnummer 023-5143853
lantingj@noord-holland.nl

Verzenddatum
19 DEC. 2018

Kenmerk
962868/1154807

Uw kenmerk

Betreft: Wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met bijbehorend ontwerpbesluit tot wijziging van het Reglement Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017. U bent hierover begin oktober 2018 ook geïnformeerd, toen dit ontwerpbesluit ter inzage is gelegd.

In het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 is een aantal wijzigingen noodzakelijk. Het betreft de volgende aanpassingen van de kaart, waarop het gebied van het waterschap is aangegeven:

- het nieuwe eiland 'Centrumeiland' - behorend bij IJburg, Amsterdam - wordt toegevoegd;

- de kleine grenswijzigingen die nodig zijn tussen waterschappen worden opgelost i.v.m. de waterschapsverkiezingen in 2019.

Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen van 11 oktober tot en met 21 november 2018. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Op 18 december 2018 is door ons ingestemd met het ontwerpbesluit en met doorzending daarvan ter vaststelling door Provinciale Staten.

Dit ontwerpbesluit wordt bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vastgesteld. Dit omdat dit waterschap deels ook in Utrecht en Zuid-Holland ligt. In Utrecht en Zuid-Holland wordt dit ontwerpbesluit ook aan provinciale staten voorgelegd in februari 2019.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

U wordt gevraagd bijgaande ontwerpbesluit vast te stellen. Voor verdere informatie wordt verwezen naar bijgevoegde Statenvoordracht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

1 bijlage(n)

Statenvoordracht met ontwerpbesluit wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 18 december 2018

Onderwerp: Wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Kenmerk: 962868/1154807

Bijlagen:

Ontwerpbesluit tot wijziging van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017
Bijlage ter kennisname:
– Originele tekst en kaart van het Reglement AGV 2017

1. Inleiding

In de Waterschapswet zijn voorschriften opgenomen omtrent de procedure voor het wijzigen van een reglement. Deze wijziging van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) wordt bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland vastgesteld. Dit omdat AGV deels ook in Utrecht en Zuid-Holland ligt. Voor alle waterschappen binnen Noord-Holland is er een dergelijk reglement vastgesteld.

In 2018 vindt een wijziging van de reglementen plaats. Aanleiding voor deze aanpassingen van de reglementen is dat de waterschappen onderling hebben gekeken naar de grensconflicten tussen waterschappen. Omdat uit de evaluatie van de waterschapsverkiezingen van 2015 naar voren kwam dat dit speelt tussen waterschappen. Naar aanleiding hiervan heeft AGV de grenzen nagelopen en is waar nodig in overleg getreden met de buurwaterschappen. Doel is dat de grenzen zijn gecorrigeerd vóór de waterschapsverkiezingen van 2019.

Daarnaast wordt het nieuwe Centrumeiland, behorend bij IJburg, Amsterdam, toegevoegd op de kaart behorend bij het Reglement AGV.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Het ontwerpbesluit wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 betreft de volgende aanpassingen van de kaart, waarop het gebied van het waterschap is aangegeven:

• het nieuwe eiland ‘Centrumeiland’ – behorend bij IJburg, Amsterdam – wordt toegevoegd;

• de kleine grenswijzigingen die nodig zijn tussen waterschappen worden opgelost i.v.m. de waterschapsverkiezingen in 2019.

Het nieuwe eiland ‘Centrumeiland’ is momenteel in ontwikkeling, als onderdeel van het stedenbouwkundig project ‘IJburg 2e fase’ van de gemeente Amsterdam. Op of langs het Centrumeiland zal binnenkort een primaire kering worden aangelegd die de te bouwen woningen

zal beschermen. Het is de bedoeling dat die primaire kering in beheer zal komen bij AGV. Het IJmeer, de locatie waar het eiland ligt, is nu nog in beheer bij het Rijk. Door het eiland op te nemen op de kaart van het reglement kan overdracht van het Rijk aan AGV worden bewerkstelligd. Daarvoor zal het Rijk op een later moment via een wetswijziging de kaarten behorend bij artikel 3.1 Waterbesluit moeten aanpassen. Tot die tijd blijft het Rijk ter plekke nog waterbeheerder. Hierover is in het voortraject veel afstemming geweest met Amsterdam, het Rijk en AGV.

Ook voor de kleine grenswijzigingen heeft AGV afgestemd met de buurwaterschappen. Tussen veel waterschappen is de grens op punten onduidelijk; het kan gaan om kleine overlap of 'witte vlekken' tussen waterschappen. Het is van belang dat de grenzen goed aansluiten in verband met het bepalen van de kiesgerechtigdheid voor de waterschapsverkiezingen. Om die reden is de kaart op verscheidene plaatsen aangepast.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiële aspecten
Het besluit tot wijziging van het reglement heeft geen financiële consequenties en er zijn geen financiële risico's.

Communicatie
Het besluit is in overleg met AGV opgesteld. Ook is afstemming geweest met de gemeente Amsterdam en het Rijk over de wijziging voor IJburg, Centrumeiland. Daarnaast heeft AGV overleg gevoerd over de kleine grenswijzigingen met de buurwaterschappen en –waterbeheerders. Tevens is overleg geweest over de wijzigingen met provincie Utrecht en Zuid-Holland. In de provincies Utrecht en Zuid-Holland zal dit besluit ongeveer tezelfdertijd worden voorgelegd aan provinciale staten. Ambtelijk is dit afgestemd.

Participatie
De procedure voor de wijziging van een waterschapsreglement is beschreven in de Waterschapswet. De in de artikelen 3 en 4 Waterschapswet voorgeschreven vooroverleggen met het waterschap zijn schriftelijk en gecombineerd afgedaan. AGV heeft ingestemd met het voorontwerp. Na deze overleggen hebben wij op 2 oktober 2018 het ontwerpbesluit vastgesteld en vrijgegeven voor de inspraak. Ongeveer tezelfdertijd hebben ook gedeputeerde staten van Utrecht en Zuid-Holland een gelijk besluit genomen. Wij hebben PS Noord-Holland per brief begin oktober 2018 geïnformeerd over de ter inzage legging. Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen van 11 oktober tot en met 21 november 2018. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Juridische aspecten
Het besluit ziet op een aantal wijzigingen van de begrenzing van het gebied van het waterschap. Het heeft dus met name gevolgen voor de betrokken waterschappen en niet zozeer voor de provincie. De voorgeschreven (inspraak)procedure voor wijziging van het Reglement is gevolgd en tegen het goedkeuringsbesluit van de minister staat beroep open, alleen is in dit geval geen beroep mogelijk omdat er geen zienswijzen zijn ingediend.

4. Proces en procedure
De voorbereiding is conform de Waterschapswet uitgevoerd, zoals ook hiervoor beschreven. Deze wijziging wordt bij gemeenschappelijk besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Utrecht en

Zuid-Holland vastgesteld. Ook in Utrecht en Zuid-Holland zal dit ontwerpbesluit in februari 2018 worden voorgelegd aan provinciale staten.

Na vaststelling door de drie provincies behoeft het wijzigingsbesluit van het reglement goedkeuring van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, omdat het gebied van het waterschap iets wordt aangepast (uitbreiding IJburg en kleine grenswijzigingen). Goedkeuring is nodig op grond van artikel 5 Waterschapswet en kan alleen worden onthouden bij strijd met het recht of het algemeen belang. Zodra provinciale staten van alle drie betrokken provincies de wijziging van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 hebben vastgesteld, zal de Minister worden verzocht om goedkeuring.

Na de goedkeuring wordt het besluit bekendgemaakt in het Provinciaal Blad en op de website Overheid.nl. Het gewijzigde Reglement AGV wordt ook door de provincies Utrecht en Zuid-Holland gepubliceerd in hun Provinciale Bladen. Tenslotte zal, nadat de goedkeuring is afgegeven, ook AGV zelf worden geïnformeerd.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit met bijbehorende kaart.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland tot wijziging van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Nr. 962868/1156949

Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft:

Overwegende dat het wenselijk is om de kaart waarop het gebied van het waterschap is aangegeven te wijzigen;

Gelet op artikel 2 en artikel 6 van de Waterschapswet;

Besluiten:

Artikel I
Het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 wordt als volgt gewijzigd:

De bij het reglement behorende kaart waarop het gebied van het waterschap is aangegeven, bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt vervangen door de kaart bij dit besluit waarop het gebied van het waterschap is aangegeven.

Artikel II
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het laatste uitgegeven provinciaal blad waarin dit besluit wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2019.

Haarlem, [datum]

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, statengriffier

Utrecht, [datum]

Provinciale Staten van Utrecht,

, voorzitter

, statengriffier

Den Haag, [datum]

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

, voorzitter

, statengriffier

Bijlage behorende bij artikel I

Kaart waarop het gebied van het waterschap is aangegeven

Toelichting Wijziging Reglement Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Artikelsgewijs

Artikel I Wijziging gebiedskaart (bijlage)
Het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 wordt gewijzigd omdat er aanpassingen nodig zijn op de kaart waarop het gebied van het waterschap is aangegeven. Het gebied van het waterschap wordt aangegeven op de bijbehorende kaart, die deel uitmaakt van het reglement. Deze kaart wordt gewijzigd op de volgende onderdelen:

IJburg; Centrumeiland toevoegen
Het stedenbouwkundig project 'IJburg 2e fase' van de gemeente Amsterdam bestaat uit een heel aantal eilanden die zullen worden aangelegd in het IJmeer. Momenteel wordt in opdracht van de gemeente Amsterdam het *Centrumeiland* ontwikkeld. Op of langs het Centrumeiland zal een primaire waterkering worden aangelegd, die de te bouwen woningen op het eiland dient te beschermen. Met de aanleg van de kering is in de zomer 2018 begonnen door de gemeente Amsterdam. Daarbij is de bedoeling dat die primaire kering in beheer zal komen bij AGV. Het waterlichaam (IJmeer) waarin het eiland ligt is nu nog in beheer bij het Rijk.
Om die reden wordt dit eiland toegevoegd aan de kaart die behoort bij het reglement. Zie ook de toelichting onder artikel II voor informatie over de inwerkingtreding van de overdracht van het waterbeheer door het Rijk aan AGV voor dit eiland.

Kleine grenswijzigingen
Uit de evaluatie van de waterschapsverkiezingen van 2015 kwam naar voren dat er grensconflicten spelen tussen waterschappen. De Unie van Waterschappen heeft in januari 2017 alle waterschappen opgeroepen om de grensconflicten tussen de waterschappen structureel op te lossen. Doel is dat de grenzen zijn gecorrigeerd vóór de verkiezingen van 2019. Naar aanleiding hiervan heeft AGV de grenzen nagelopen en is waar nodig in overleg getreden met de buurwaterschappen (Vallei & Veluwe, De Stichtse Rijnlanden, Rijnland en Hollands Noorderkwartier).
Bij grensconflicten is de grens tussen beheergebied van Rijkswaterstaat en het waterschap onduidelijk of is de grens tussen waterschappen niet helder. Het kan gaan om relatief kleine overlap of 'witte vlekken' tussen waterschappen. Soms is de situatie ter plekke gewijzigd; een watergang of kering is bijvoorbeeld verplaatst vanwege een bouwproject. Daardoor is de grens die vaak naast een watergang of op een kering ligt verschoven. Kortom; de grenzen sluiten niet goed op elkaar aan. Het is van belang dat de grenzen goed aansluiten in verband met het bepalen van de kiesgerechtigdheid voor de waterschapsverkiezingen. Daarnaast is de woonplaats belangrijk vanwege het kandidaatstellen voor de waterschapsverkiezingen. Om die reden is de kaart op verscheidene plaatsen aangepast.

Artikel II
Omdat vanwege de toevoeging van het Centrumeiland aan het gebied van AGV met deze wijziging het gebied van het waterschap wordt vergroot en door de kleine grenscorrecties wordt gewijzigd, behoeft dit besluit op grond van artikel 5 van de Waterschapswet eerst de goedkeuring van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat). Daarna zal publicatie in de provinciale bladen plaatsvinden en treedt dit besluit in werking. Aangezien deze wijzigingen nodig zijn vóór de

waterschapsverkiezingen 2019 werkt dit besluit terug tot en met 1 januari 2019.

Voor wat betreft het beleggen van het waterbeheer voor IJburg Centrumeiland bij AGV zijn voor de werkelijke inwerkingtreding nog handelingen van het Rijk vereist. Het waterbeheer op het eiland is door deze reglementswijziging alvast opgenomen op de reglementskaart, maar het Rijk blijft beheerder ter plekke totdat via een wetswijziging het rijksbeheer wordt beëindigd. Dit gebeurt door aanpassing van de kaarten behorend bij art. 3.1 Waterbesluit. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen gemeente Amsterdam, AGV en het Rijk. Zie ook art. 5 eerste lid van het Reglement: *De taak van het waterschap is de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, bedoeld in artikel 3, eerste lid, voor zover deze taak niet aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.*

Bijlage ter kennisname:

Originele tekst en kaart van het Reglement Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, van respectievelijk 12 december 2016, 12 december 2016 en 14 december 2016, tot vaststelling van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Provinciale Staten van Noord-Holland, Provinciale Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Zuid-Holland, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland;

Overwegende dat het gewenst is de tenaamstelling van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht in het reglement te wijzigen in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;

Overwegende dat het op grond van de Waterschapswet noodzakelijk is om het reglement te wijzigen, zodat de benoeming in het algemeen bestuur van het waterschap van de vertegenwoordiger van de categorie natuurterreinen in het reglement wordt bepaald;

Gelet op artikel 6 en artikel 14 eerste lid van de Waterschapswet;

Besluiten vast te stellen:

Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017

Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Dit reglement verstaat onder:

a. wet: de Waterschapswet;

b. categorie ingezetenen: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel a, van de wet;

c. categorie ongebouwd: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel b, van de wet;

d. categorie natuurterreinen: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel c, van de wet;

e. categorie bedrijven: de categorie van belanghebbenden, bedoeld in artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de wet;

f. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van Noord-Holland, gedeputeerde staten van Utrecht en gedeputeerde staten van Zuid-Holland, tenzij in het reglement anders is bepaald.

Hoofdstuk 2 Naam, gebied, vestigingsplaats en taak van het waterschap

Artikel 2 Naam

Er is een waterschap met de naam Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, verder aan te duiden als: het waterschap.

Artikel 3 Gebied

1 Het gebied van het waterschap is aangegeven op de bij dit reglement behorende kaart.

2 De grenzen van het in het eerste lid bedoelde gebied kunnen nader worden aangegeven op door gedeputeerde staten vast te stellen detailkaarten.

3 Van elk van de kaarten, bedoeld in het eerste en tweede lid, berust een gewaarmerkt exemplaar bij het waterschap en bij de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

Artikel 4 Vestigingsplaats

Het waterschap is gevestigd in een door het algemeen bestuur te bepalen gemeente.

Artikel 5 Taak

1 De taak van het waterschap is de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, bedoeld in artikel 3, eerste lid, voor zover deze taak niet aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.

2 De taak, bedoeld in het eerste lid, omvat:

a. de zorg voor het watersysteem;

b. de zorg voor het zuiveren van afvalwater, hieronder mede begrepen het stedelijk afvalwater dat afkomstig is vanuit het beheersgebied van een aangrenzende waterbeheerder en dat krachtens artikel 3.4 van de Waterwet om doelmatigheidsredenen wordt gezuiverd op een zuiveringstechnisch werk dat in beheer is bij het waterschap.

Hoofdstuk 3 De samenstelling en inrichting van het bestuur van het waterschap

Paragraaf 1 Benaming bestuursorganen

Artikel 6 Benaming bestuursorganen

1 Het algemeen bestuur kan worden aangeduid als: het college van hoofdingelanden.

2 Het dagelijks bestuur kan worden aangeduid als: het college van dijkgraaf en heemraden.

3 De voorzitter kan worden aangeduid als: de dijkgraaf.

4 De leden van het dagelijks bestuur, met uitzondering van de voorzitter, kunnen worden aangeduid als: heemraden.

Paragraaf 2 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Omvang algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit dertig leden. Hiervan vertegenwoordigen:

a. drieëntwintig leden de categorie ingezetenen;

b. drie leden de categorie ongebouwd;

c. een lid de categorie natuurterreinen;

d. drie leden de categorie bedrijven.

Artikel 8 Benoeming vertegenwoordigers specifieke categorieën

1 De leden, bedoeld in artikel 7, onderdeel b, worden benoemd door de Land- en Tuinbouw Organisatie Noord.

2 Het lid, bedoeld in artikel 7, onderdeel c, wordt benoemd door de Verenging van Bos- en Natuurterreineigenaren.

3 De leden, bedoeld in artikel 7, onderdeel d, worden benoemd door de Kamer van Koophandel op voordracht van de regionale raad van de Regio Noordwest van de Kamer van Koophandel.

Artikel 9 Reglement van orde

Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.

Paragraaf 3 Het dagelijks bestuur

Artikel 10 Omvang dagelijks bestuur

1 Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en een door het algemeen bestuur te bepalen aantal andere leden dat ten hoogste vijf bedraagt.

2 Het besluit van het algemeen bestuur tot bepaling van het in het eerste lid bedoelde aantal andere leden van het dagelijks bestuur wordt onverwijld schriftelijk aan gedeputeerde staten medegedeeld.

Artikel 11 Benoeming andere leden van het dagelijks bestuur

1 Gedeputeerde staten van Noord-Holland kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in artikel 41, tweede lid, van de wet.

2 De tot lid van het dagelijks bestuur benoemde wordt geacht de benoeming niet te aanvaarden, indien op de tiende dag na kennisgeving van de benoeming door middel van een aangetekende brief geen mededeling van hem is ontvangen dat hij de benoeming aanvaardt.

3 Wanneer de benoeming niet is aanvaard, vindt zo spoedig mogelijk een nieuwe benoeming plaats.

4 De benoeming ter vervulling van een plaats die tussentijds openvalt, vindt zo spoedig mogelijk plaats nadat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur is vervuld, tenzij het algemeen bestuur besluit het aantal leden van het dagelijks bestuur te verminderen of toepassing wordt gegeven aan het tweede lid.

Artikel 12 Ontslag op eigen initiatief

1 Een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het algemeen bestuur.

2 Het ontslag gaat in een maand na ontvangst van de mededeling, bedoeld in het eerste lid, of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aanvaard.

Artikel 13 Vervanging leden van het dagelijks bestuur

1 Bij langdurige afwezigheid van een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, of indien een lid van het dagelijks bestuur met de waarneming van het ambt van voorzitter is belast, kan hij worden vervangen door een lid van het algemeen bestuur, aan te wijzen door het algemeen bestuur.

2 Degene die gedurende meer dan dertig dagen onafgebroken voor een lid van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, heeft waargenomen, geniet een vergoeding ten bedrage van de voor dat lid vastgestelde bezoldiging. De vergoeding wordt verminderd met hetgeen als lid van het algemeen bestuur als vergoeding wordt ontvangen.

Artikel 14 Reglement van orde

Het dagelijks bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast, dat aan het algemeen bestuur wordt toegezonden.

Paragraaf 4 De voorzitter

Artikel 15 Benoeming voorzitter

1 Alvorens een aanbeveling voor de benoeming van de voorzitter als bedoeld in artikel 46, derde lid, van de wet, wordt opgemaakt, wordt, behalve in het geval van herbenoeming, een open sollicitatieprocedure gevolgd.

2 Indien de aanbeveling uit meer dan één persoon bestaat, wordt over iedere plaats op de aanbeveling afzonderlijk gestemd.

3 Voor de toepassing van artikel 46, derde en vijfde lid, van de wet wordt onder gedeputeerde staten verstaan: gedeputeerde staten van Noord-Holland.

4 De stemming in verband met de in artikel 46, derde lid, van de wet bedoelde aanbeveling wordt, indien het een vacature ten gevolge van de periodieke aftreding betreft, ten minste twee

maanden voor de datum van aftreding, en indien het een tussentijdse vacature betreft, binnen vier maanden na het ontstaan van de vacature, gehouden.

5 Samen met de aanbeveling voor de benoeming van de voorzitter wordt een uittreksel uit de notulen van de gehouden stemming aan gedeputeerde staten van Noord-Holland gezonden.

6 Gedeputeerde staten van Noord-Holland zenden, na het horen van gedeputeerde staten van Utrecht en gedeputeerde staten van Zuid-Holland, de aanbeveling door aan de minister.

7 De aflegging van de eed (verklaring en gelofte), bedoeld in artikel 50 van de wet, vindt plaats in handen van de Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland.

Artikel 16 Woonplaats voorzitter

1 De voorzitter heeft zijn werkelijke woonplaats in het gebied van het waterschap.

2 Het algemeen bestuur kan, al dan niet voor een bepaalde periode, ontheffing verlenen van de verplichting om de werkelijke woonplaats in het gebied van het waterschap te hebben.

Paragraaf 5 De secretaris

Artikel 17 Benoeming secretaris

De benoeming van de secretaris vindt plaats op voordracht van het dagelijks bestuur door het algemeen bestuur.

Artikel 18 Taken en bevoegdheden

Artikel 33, eerste en tweede lid, van de wet is van overeenkomstige toepassing op de secretaris en zijn vervanger.

Hoofdstuk 4 Toezicht

Artikel 19 Toezichtsbevoegdheid

1 Het toezicht op het waterschap wordt uitgeoefend door gedeputeerde staten van Noord-Holland en van Utrecht gezamenlijk, tenzij anders bepaald.

2 Gedeputeerde staten van Noord-Holland en van Utrecht bepalen in onderling overleg op welke wijze de voorbereiding en besluitvorming zal plaatsvinden over hetgeen ter zake van het gemeenschappelijk toezicht moet worden beslist.

Artikel 20 Meldingen

1 Het dagelijks bestuur zendt onverwijld aan gedeputeerde staten ter kennisneming besluiten tot:

a. oprichting van, deelneming in of opheffing van een rechtspersoon;

b. het vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen, huishoudelijke verordeningen daaronder niet begrepen;

c. het vaststellen, wijzigen of intrekken van een legger;

d. het aangaan, wijzigen of ontbinden van belangrijke overeenkomsten betreffende de waterstaat;

e. het vaststellen van ontwerppeilbesluiten;

f. het vaststellen van ontwerpverordeningen, op grond van artikel 78 van de wet, waarin de regels ten aanzien van grondwateronttrekkingen en -infiltraties zijn opgenomen;

g. het vaststellen van ontwerpcalamiteitenplannen, bedoeld in artikel 5.29, derde lid, van de Waterwet, alsmede de besluiten tot vaststelling van de calamiteitenplannen.

2 In afwijking van het eerste lid zendt het algemeen bestuur de besluiten, bedoeld in de onderdelen c, d, en e toe aan gedeputeerde staten van de provincie, waarin het grondgebied is gelegen, waarop het besluit in hoofdzaak betrekking heeft.

Hoofdstuk 5 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 21 Overgangsrecht
De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit geldende besluiten die op grond van het Reglement voor het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2008 zijn genomen, blijven van kracht zolang het bevoegde bestuursorgaan niet anders beslist.

Artikel 22 Intrekking

Het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht 2008 wordt ingetrokken.

Artikel 23 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2017.

Artikel 24 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

Haarlem, 12 december 2016.
Provinciale Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter.
K. Bolt, statengriffier.

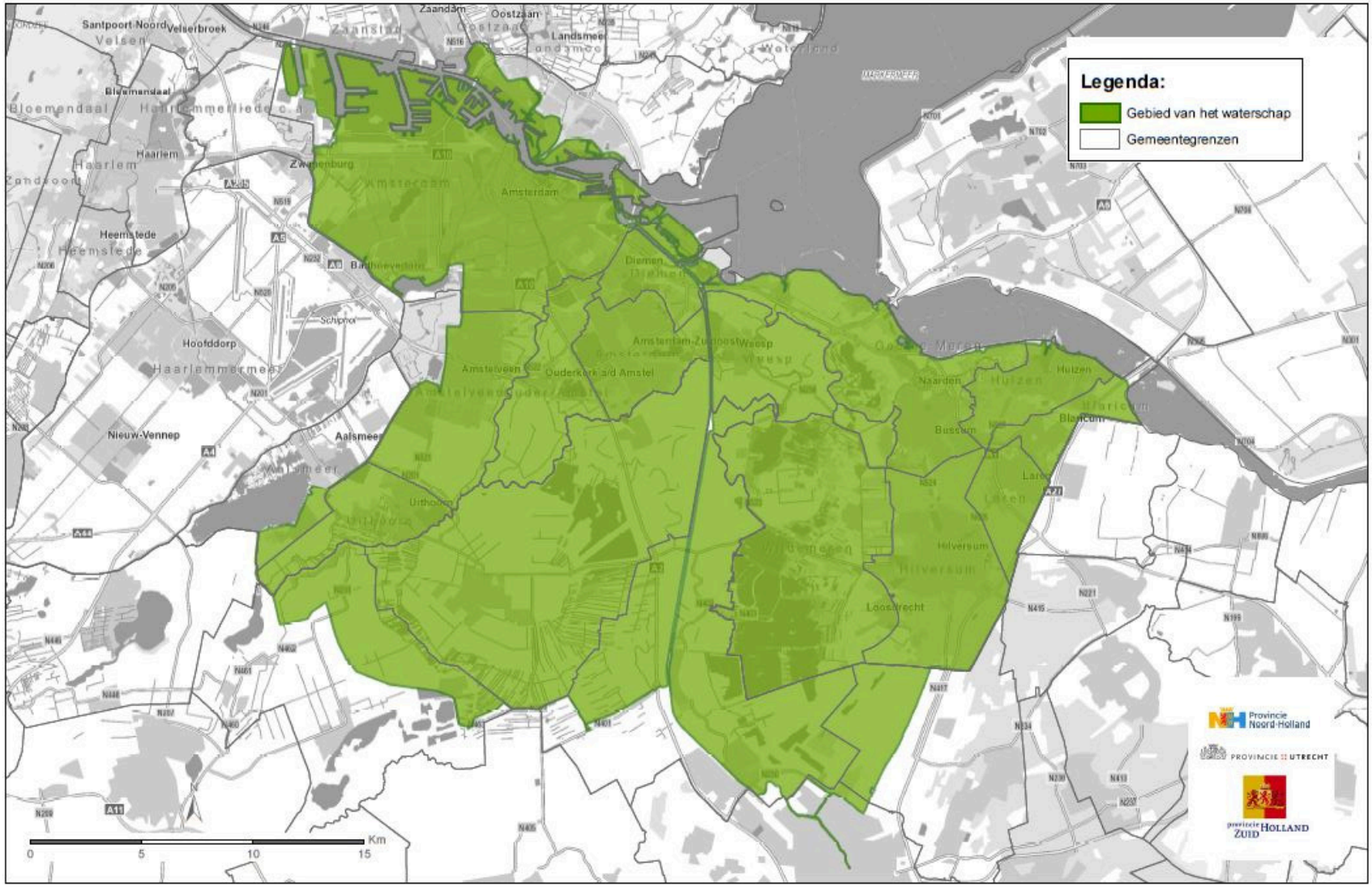
Utrecht, 12 december 2016
Provinciale Staten van Utrecht,

Griffier
Voorzitter

Den Haag, 14 december 2016
Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier
Voorzitter

Kaart als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van het Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017.

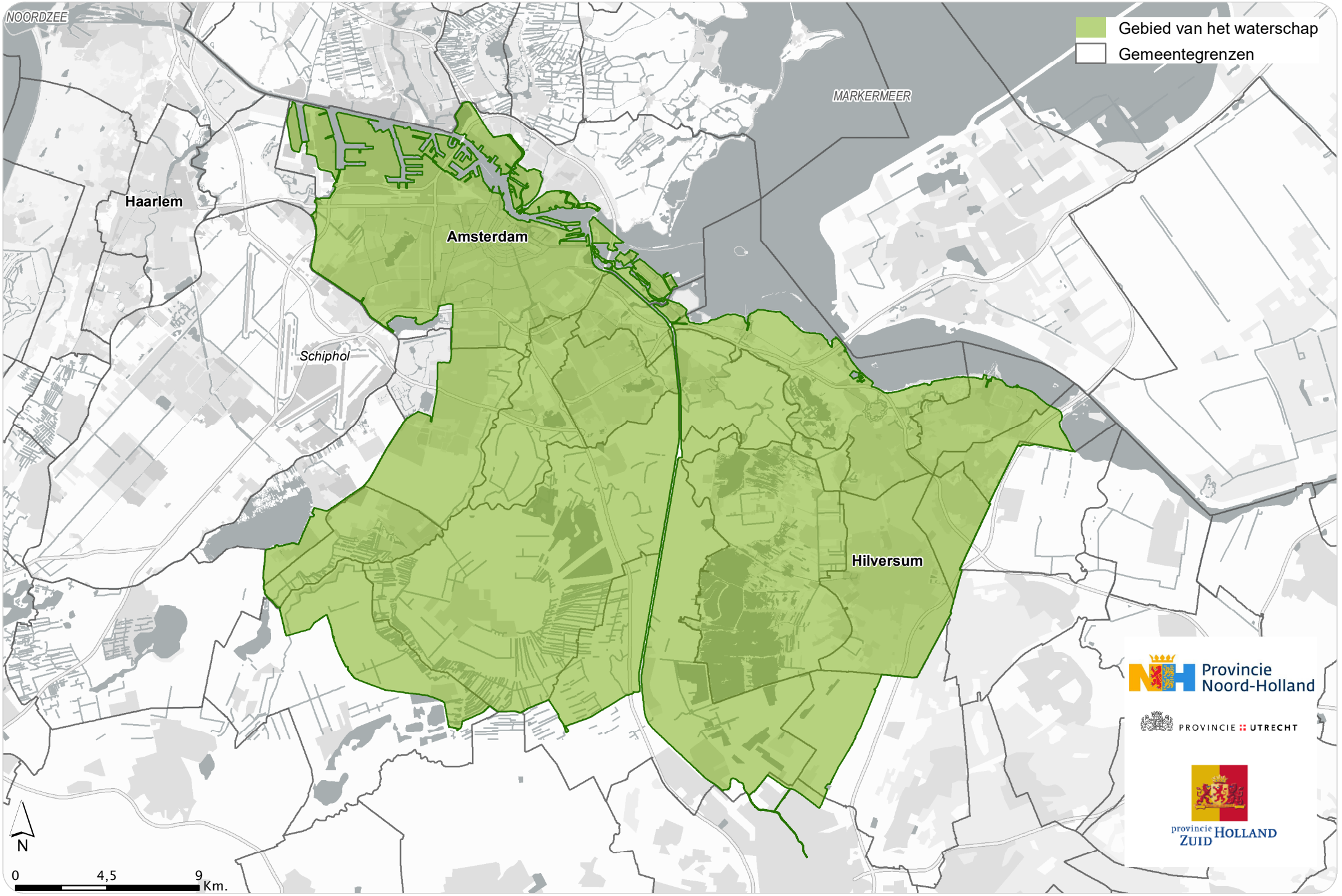

Uitgegeven op 19 december 2016

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Kaart, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van het Reglement voor het Waterschap Amstel- Gooi- en Vecht 2017

ADVIESBUROMONSTER.NL
rechtskundig advies

De Kennemer Duincampings B.V.
Zeeweg 31 a
1901 NZ Castricum

INGEKOMEN - 5 NOV. 2018

PWN N.V.
Postbus 2113
1990 AC Velserbroek

Provinciale Staten Noord Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Geachte bestuurders van camping Bakkum,

Ik vraag uw aandacht voor het volgende.
Camping Bakkum sluit jaarlijks contracten met kampeerders ter zake van het innemen van seizoenplaatsen. Deze contracten hadden tot en met 2018 ieder jaar een vrijwel gelijke inhoud als de contracten van het jaar daarvoor. De contracten voor 2019 kennen echter nieuwe bepalingen, die het gevolg zijn van gewijzigd beleid van Camping Bakkum. In deze brief vind u de argumenten op grond waarvan ik van oordeel ben dat het nieuwe beleid de belangen van de kampeerders zodanig schaadt, dat Camping Bakkum, gelet op de bijzondere rechtsverhouding tussen de Camping en de kampeerders, onrechtmatig handelt jegens de kampeerders. Ik schrijf deze brief namens een groep kampeerders voor wie ik als gemachtigde optreed. Zelf heb ik overigens ook een seizoenplaats op Camping Bakkum. Vooralsnog kunt u deze brief opvatten als een uitnodiging tot overleg. Mocht overleg uitblijven of niet tot een redelijk resultaat leiden, dan zullen verdere juridische stappen, zoals een gang naar de rechter, niet worden geschuwd. Er is haast geboden, omdat in de nieuwe situatie de overdraagbaarheid van de seizoenplek per 31 juli 2019 of 31 juli 2020 vervalt en de kampeerders zich hierop tijdig moeten kunnen instellen. Wij gaan er daarom van uit dat voor 1 december 2018 deze kwestie tussen uw bestuur en ons naar tevredenheid van beide partijen moet zijn opgelost. Na deze datum zullen wij ons vrij voelen u in rechte te betrekken. Deze haast kan overigens uit de weg worden geruimd als u in ieder geval nog in 2019 en 2020 het oude beleid (en de oude contracten) handhaaft. De vorming van nieuw beleid zal vervolgens moeten geschieden met inachtneming van de bijzondere rechtsverhouding tussen partijen en de beginselen van good governance en behoorlijk bestuur in de publiek-private samenwerking.

Ter onderbouwing van mijn standpunt, bespreek ik eerst de relevante feiten. Daarna volgt het het juridisch kader en daarna werk ik de argumenten uit.

1. De relevante feiten

- Camping Bakkum is onderdeel van de Kennemer Duincampings B.V., een onderneming met winstoogmerk. N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland (hierna PWN) is voor 100% aandeelhouder.
- PWN is een publieke instelling en op basis van een beheerovereenkomst belast met de uitvoering van de taak drinkwatervoorziening, natuurbeheer en recreatievoorziening in het noord hollandsduingebied.
- Alle aandelen van N.V. PWN zijn in bezit van de provincie Noord-Holland en het gebied is eigendom van de provincie.
- In het verleden werd aan iedere seizoenskampeerder een vergunning afgeven door de provincie om te mogen kamperen in gebied van de Camping. Tegenwoordig sluiten kampeerders jaarlijks een overeenkomst met de camping voor de huur van een seizoensplek.
- Het sinds tientallen jaren een vaste praktijk dat de huurder elk jaar op dezelfde plek staat tenzij er sprake in van zeer zwaarwegende overwegingen van algemeen belang die verhuizing noodzakelijk maken. De camping heeft altijd aan de overdracht van een plek van vertrekkende huurder aan een nieuwe huurder meegewerkt door wijziging tenaamstelling.
- In 2016 is een aanvang gemaakt met de beperking van de overdraagbaarheid van het huurrecht van seizoensplekken en de contracten die aan kampeerders worden aangeboden, zijn gewijzigd.
- Er is discussie ontstaan over de reden om de overdraagbaarheid te beperken. De officiële reden is dat op deze wijze de marktwerking en handel in seizoensplekken wordt tegen gegaan. Een vaak genoemde andere reden is dat de camping meer ruimte wil om weekendhuisjes en zogenaamde 'glamping' voorzieningen te exploiteren. Een vrij komen van seizoensplekken maakt ruimte voor deze ontwikkeling. Zo staat in het jaarverslag van PWN 2016 bijvoorbeeld: "Camping Bakkum ontwikkelde een nieuw verhuurproduct: de panoramatent. Een extreem luxe tent, met rondom uitzicht op het landschap en de lucht."
- In de periode 2016 tot 2018 hebben zich een groeiende groep verontruste kampeerders gemeld omdat zij de prijs die ze hebben betaald om een seizoensplek over te kopen altijd hebben beschouwd als statiegeld en dus een veilige investering van spaargeld. Door het verlies van de mogelijkheid tot overdragen dreigt dit spaargeld verloren te gaan en dus zien huurders zich genoodzaakt om voor 31 juli 2019 of 31 juli 2020 hun plek over te dragen aan een huurder die zich dit verlies wel kan permitteren.

2. Het juridisch kader

De betreffende bepalingen uit de huurovereenkomst 2018

(Er blijken meerdere versies van het contract te bestaan. In sommigen wordt gesproken van 31 juli 2020 en in andere van 31 juli 2019. Dit is deel is gekopieerd mijn eigen contract)

7. Beëindiging overeenkomst (tijdens seizoen)

a. De seizoenplaats blijft te allen tijde eigendom van Camping Bakkum. Het verkopen van een seizoenplaats is dan ook niet mogelijk.

c. Bij beëindiging van de overeenkomst door de recreant gedurende het kampeerseizoen, is het aan de ondernemer om over de invulling en het gebruik van de seizoenplaats te beslissen gedurende de rest van het kampeerseizoen.

d. Indien gewenst, mag de recreant t/m 31 juli 2019 een nieuwe kandidaat recreant voordragen bij de ondernemer. Deze voordracht dient doormiddel van een aanvraagformulier ingediend te worden, met inachtneming van minimaal veertien dagen voorafgaand aan het tijdstip dat de kandidaat-seizoenrecreant gebruik wil maken van het kampeermiddel van de recreant. Dit kan uiterlijk tot 1 augustus 2019. Op deze voordracht wordt door de ondernemer positief beslist, indien en voor zover géén bedrijfsmatige of andere zwaarwegende belangen zijn, die zich verzetten tegen toewijzing van de seizoenplaats aan de nieuwe kandidaat recreant, met dien verstande dat het de ondernemer vrijstaat een andere seizoenplaats aan te wijzen in verband met de doelmatige invulling van het terrein. De nieuwe recreant kan de seizoenplaats niet meer overschrijven.

e. Behoudens bedrijfsmatige en/of andere zwaarwegende belangen aan de zijde van de ondernemer, als bedoeld onder lid d., gaat de ondernemer een recreant overeenkomst aan met de voorgedragen kandidaat recreant, zij het dat de nieuwe de ondernemer voor het lopende seizoen niet de volledige kampeersom is verschuldigd, maar een vergoeding van € 100,00 overschrijvingskosten, welke vooraf dient te worden voldaan.

f. Recreanten die vanaf 6 juni 2017 een seizoenplaats bij Camping Bakkum huren, kunnen de seizoenplaats niet overschrijven.

g. Bij vertrek van de recreant kan één van de kinderen in aanmerking komen voor het overnemen van de overeenkomst (met alle rechten en plichten). De overschrijvingskosten bedragen €100

De beheerovereenkomst tussen Provincie Noord Holland en PWN 1990

7. De N.V. PWN is met betrekking tot het door haar gevoerde beheer verantwoording schuldig aan Gedeputeerde Staten van Noord—Holland. Gedeputeerde Staten zullen desgewenst de directeur van de N.V. PWN verzoeken om aanwezig te zijn in vergaderingen van de Commissie voor Natuur— en Landschapsbescherming en Openluchtrecreatie, teneinde aldaar toelichting te geven op het gevoerde beheer.

8. Jaarlijks doet de N.V. PWN schriftelijk verslag aan Gedeputeerde Staten van Noord—Holland met betrekking tot het beheer van de gebieden in relatie tot de vastgestelde beheersnota. Dit verslag geeft in ieder geval inzicht in:

1. het intern beheer, gericht op de functie natuurbehoud en de functies dag— en verblijfsrecreatie;
2. het extern beheer, inhoudende de planologische veiligstelling, alsmede de aspecten van het algemeen milieubeheer;
3. het financieel beheer.

Burgerlijk wetboek

Artikel 3:83

1. Eigendom, beperkte rechten en vorderingsrechten zijn overdraagbaar, tenzij de wet of de aard van het recht zich tegen een overdracht verzet.
3. Alle andere rechten zijn slechts overdraagbaar, wanneer de wet dit bepaalt.

Artikel 6:248

1 Een overeenkomst heeft niet alleen de door partijen overeengekomen rechtsgevolgen, maar ook die welke, naar de aard van de overeenkomst, uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.
2 Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.

Artikel 6:236

Bij een overeenkomst tussen een gebruiker en een wederpartij, natuurlijk persoon, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, wordt als onredelijk bezwarend aangemerkt een in de algemene voorwaarden voorkomend beding
a. dat de wederpartij geheel en onvoorwaardelijk het recht ontneemt de door de gebruiker toegezegde prestatie op te eisen;

Artikel 6: 237

Bij een overeenkomst tussen een gebruiker en een wederpartij, natuurlijk persoon, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, wordt vermoed onredelijk bezwarend te zijn een in de algemene voorwaarden voorkomend beding
b. dat de inhoud van de verplichtingen van de gebruiker wezenlijk beperkt ten opzichte van hetgeen de wederpartij, mede gelet op de wettelijke regels die op de overeenkomst betrekking hebben, zonder dat beding redelijkerwijs mocht verwachten;
d. dat de gebruiker van zijn gebondenheid aan de overeenkomst bevrijdt of hem de bevoegdheid daartoe geeft anders dan op in de overeenkomst vermelde gronden welke van dien aard zijn dat deze gebondenheid niet meer van hem kan worden gevergd;

Aanbestedingsrichtlijn 2014/24

Artikel 2 lid 1

Een publiekrechtelijke instelling is iedere instelling:

1. die is opgericht voor het specifieke doel te voorzien in andere behoeften van algemeen belang dan die van commerciële of industriële aard;
2. die rechtspersoonlijkheid bezit;
3. en die:

- merendeels door de staat, regionale of lokale overheidsinstanties of andere publiekrechtelijke lichamen instellingen worden gefinancierd;
- of hun beheer onder toezicht van deze instanties of lichamen staat;
- of zij een bestuurs- leidinggevend of toezichthoudend orgaan hebben waarvan de leden voor meer dan de helft door de staat, de regionale of lokale overheidsinstanties of andere publiekrechtelijke instellingen zijn aangewezen.

In Bijlage I van richtlijn 2014/24 wordt per lidstaat aangegeven welke aanbestedende diensten (plus instanties die hen zijn opgevolgd), kunnen worden aangemerkt als 'centrale overheidsinstanties' in de zin van art. 2 lid 1 sub b. Onder de voormalige aanbestedingsrichtlijn 2004/18 was een dergelijke lijst van publiekrechtelijke instellingen in bijlage III opgenomen. Op deze Nederlandse lijst (annex B) stonden met name instellingen die centraal georganiseerd waren. Bijvoorbeeld diensten en stichtingen die onder ministeries vallen, zoals het CBS, het Kadaster, het SNN, de regionale ontwikkelingsmaatschappijen, etc.

Annex B: Nederland
Entiteiten die water produceren of distribueren overeenkomstig de Waterleidingwet.

RICHTLIJN 2014/25/EU VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG

(12) De begrippen „aanbestedende diensten" en met name „publiekrechtelijke instellingen" zijn regelmatig aan de orde geweest in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Om te preciseren dat het toepassingsgebied van deze richtlijn ratione personae ongewijzigd moet blijven, dient de definitie waarop het Hof zich gebaseerd heeft te worden behouden, met een aantal verduidelijkingen uit die rechtspraak, voor een goed begrip van de definities zelf; daarbij is het niet de bedoeling de interpretatie van het in de rechtspraak uitgewerkte concept te veranderen.

Daartoe moet worden bepaald dat een instelling die onder normale marktvoorwaarden opereert, winst nastreeft, en de verliezen draagt die voortvloeien uit haar activiteiten, niet als een „publiekrechtelijke instelling" mag worden beschouwd, aangezien de behoeften van algemeen belang — en zij is nu juist opgericht of heeft tot taak gekregen in die behoeften te voorzien — kunnen worden geacht een industrieel of commercieel karakter te hebben. Ook de voorwaarde met betrekking tot de oorsprong van de financiering van de bedoelde instelling is in rechtspraak aan de orde gekomen, onder meer in die zin dat onder „grotendeels" financiering van meer dan de helft wordt verstaan, die ook betalingen van gebruikers kan omvatten welke volgens publiekrechtelijke regels worden opgelegd, berekend en geïnd.

3. Toelichting

In de volgende toelichting wordt het verband tussen de feiten en juridisch kader uitgewerkt. Het startpunt is de tekst van de overeenkomst. De camping stelt (onder 7) eigenaar te zijn van de

seizoensplek. Dit is vreemd. De eigenaar van de seizoensplek is immers niet camping, maar de Provincie Noord-Holland. De claim van eigenaarschap in de overeenkomst is kennelijk onjuist. Ik bespreek de gevolgen van deze onjuistheid in vier onderdelen. In het eerste onderdeel kijk ik naar de relatie tussen de camping, PWN en de provincie. In het tweede onderdeel bespreek ik het karakter van het kampeerrecht. In het derde onderdeel betrek ik deze conclusies op de overeenkomst tussen de camping en de kampeerders. Tot slot kijk ik naar oplossingen.

1: De verhouding publiek/privaat

In de analyse van de relatie tussen de camping, PWN en de provincie blijkt dat PWN een publieke instelling is met de Provincie als enig aandeelhouder. PWN heeft de opdracht een publieke taak uit te voeren. Deze publieke taak kan worden samengevat als het faciliteren van duurzame recreatie en dus het vinden van de balans tussen verworven rechten om te kamperen en de belangen van het natuurgebied. PWN is op haar beurt 100% aandeelhouder van de camping. Om te bepalen of de camping kan stellen eigenaar van de grond te zijn, rijst dan de vraag of in het verlengde van PWN ook de camping kan worden aangemerkt als uitvoerder van de publieke taak van de provincie, en dus als semioverheid moet worden beschouwd?

Om het antwoord op deze vraag te geven moet eerst worden bepaald in welke mate het exploiteren van campings gezien kan worden als een publieke taak. Het antwoord op deze vraag is tweedelig. Indien we ervan uitgaan de provincie de taak heeft om de historisch verworven rechten om te kamperen te faciliteren in balans met de natuur is wellicht inderdaad sprake van een publieke taak die wordt uitgevoerd. Echter, de overheid dient natuurlijk geen winstoogmerk te hebben. Het exploiteren van luxe panoramatenten is bijvoorbeeld geen onderdeel van de publieke taak. De overheid runt, althans in Nederland, immers ook geen hotels.

Om dit beter te begrijpen kunnen we kijken naar de begrenzing van de publieke en private sfeer in het aanbestedingsrecht. Met de provincie als 100% aandeelhouder en watervoorziening en natuurbeheer als kerntaken is PWN kennelijk een publieke instelling. Indien een instelling meer wil doen dan haar eigen kerntaak en een commerciële taak wil laten uitvoeren, is het vaste praktijk dat ze deze opdracht dient aan te besteden.
Voor de exploitatie van de camping is de opdracht gegund aan de eigen dochteronderneming, waarvan PWN 100% aandeelhouder is. Deze dochter is echter een b.v. (met winstoogmerk) en valt volgens de bestaande definitie niet onder de reikwijdte van publieke instelling.
Nu mag een publieke stelling als concern wellicht de publieke taak in eigen beheer uitvoeren mits dat valt onder reikwijdte van de beheerovereenkomst. De dochter mag echter niet de publieke middelen op andere wijze en tot het verkrijgen van winst aanwenden. Het is een genuanceerd maar belangrijk verschil, want als een publieke instelling een eigen dochter B.V. voorziet van de middelen om winst te maken buiten de publieke kaders wordt de verwevenheid tussen markt en overheid ondoorzichtig en onrechtmatig. Een voorbeeld zou bijvoorbeeld zijn dat een school ook zelf ijsjes gaat verkopen. Er is ongetwijfeld een markt, maar het is duidelijk dat scholen geen winst dienen te maken door de verkoop van ijs aan de markt scholieren waartoe zij toegang hebben in het kader van de uitvoering van een publieke taak. Wil de camping zich dus terecht aanmerken als meer dan dienstverlener en zelfs als rechthebbende over de grond is dit recht in ieder geval begrensd door de

grenzen van de publieke taak. Bovendien dient de camping zich dan ook te conformeren aan de normen op het gebied van good governance die voor semioverheid en publieke instellingen gelden (zie bijvoorbeeld het CPB-rapport De governance van semipublieke instellingen)
Het op afstand zetten van semipublieke organisaties, zoals de provincie in deze constructie met PWN en de camping heeft gedaan creëert immers de noodzaak tot governance en het houden van toezicht dat bestuurders aanzet of dwingt om de belangen van belanghebbenden ('stakeholders') mee te wegen in beslissingen die zij nemen. Ik citeer het rapport van het CPB over deze kwestie: "Zwakke governance kan immers leiden tot rent seeking door bestuurders" (...) "De inspanning van bestuurders is dan meer gericht op het vergroten van het eigen aandeel in de totale welvaart in plaats van het vergroten van de totale welvaart zelf. Een voorbeeld bestaat uit empire building – het aanwenden van middelen om activiteiten te ontplooien die niet tot de kerntaak behoren, maar aanzien of andere private benefits opleveren. Expansie vergroot de organisatie, levert meer prestige op, en in het kielzog mogelijk meer salaris. Dergelijke activiteiten beïnvloeden ook het risicoprofiel, en daarmee de borging van het publieke belang, dan wel de kosten die daarmee gepaard gaan."

In casu, is zijn de principes van good governance niet geborgd. Bovendien lijkt het reguliere toezicht door de Provincie ondermaats. Zoals blijkt uit de beheerovereenkomst dient PWN te rapporteren welke beleidswijzigingen er zijn in de uitvoering van de publieke taak. De documenten horende bij deze verantwoording zijn opgevraagd door middel van een WOB-verzoek en niet ontvangen. In het jaarverslag van PWN had men dan allicht iets willen lezen over de onderhavige of enig andere lopende discussie. De paragraaf betreffende de dochteronderneming Kennemer duincampings B.V. leest echter als een reclamefolder voor panoramatenten en schiet op het gebied van verantwoording aan stakeholders ernstig te kort.

Eerste conclusie
Het feit dat de camping zich in de overeenkomst als eigenaar aanmerkt is problematisch. Het is een onjuiste simplificatie en verhult dat de rechten van de camping in hoge mate beperkt zijn door de publieke opdracht waar de kampeerders in het bijzonder stakeholders bij zijn. De klacht in dit eerste onderdeel is daarom dat in de context van camping Bakkum de verhouding publiek/privaat niet goed wordt begrepen. Er kan zelfs worden gesteld dat de grens van wat rechtmatig is in de huidige constructie wordt overschreden. Het commerciële oogmerk van de camping kan niet zomaar vallen onder het mandaat van PWN. Het faciliteren van kamperen in balans met natuurbelang vraagt niet om eigen winstgevende activiteiten. Zoals in het voorbeeld: ijsjesverkoop valt niet onder de taak van het geven van onderwijs. Er ontbreekt helder zicht op de publieke taak, voldoende toezicht dat de belangen van stakeholders worden meegewogen en voldoende implementatie van normen van good governance.

2: de aard van het kampeerrecht
Het problematisch karakter van de rechtspositie van de camping is nauw verbonden met de aard van het kampeerrecht. Het huurrecht is van oudsher een vergunning en gedurende meer dan tien jaar is het huurrecht als een overdraagbaar recht van een de facto 'vaste' plek, gezien en behandeld. Feit is dat sinds jaar en dag elk seizoen dezelfde plek door kampeerders wordt betrokken totdat dezen dit recht overdragen of prijsgeven. Deze vaste praktijk heeft ertoe geleid dat het huurrecht, analoog aan

bijvoorbeeld een ligplaatsvergunning van een vaartuig, een overdraagbaar recht is geworden als bedoeld in artikel 3:83 BW. (Voor een uitleg van artikel 3: 83 bw in vergelijkbare gevallen zie b.v. Frank van Ommeren (2005) "De overdracht van vergunningen".)
Deze overdraagbaarheid is gedurende lange tijd door zowel de camping als de huurders benut om zorg te dragen dat de kampeerplekken op basis van marktwerking worden toebedeeld aan diegene die er het meeste voor over hebben.
In de afgelopen tijd is er, en wellicht niet zonder reden, kritiek ontstaan op de gevolgen van deze marktwerking omdat de prijzen bleven stijgen en het zo steeds duurder werd om een plek over te nemen. Echter, ook al is dit misschien inderdaad een probleem, de camping kan niet eenzijdig de aard van de rechten wijzigen en zeker niet een einde aan deze vaste praktijk maken door in de overeenkomst onjuist te stellen dat de camping ten alle tijden eigenaar van de grond zal blijven.
De vraag die voorligt is dus of het huurrecht van een plek op Bakkum niet moet worden begrepen als een overdraagbaar recht in de zin van artikel 3:83 BW. Het systeem van het recht verzet zich daar niet tegen verzet en het recht heeft ook geen sterk persoonsgebonden karakter.
In de jurisprudentie is in de zaak met kenmerk ECLI:NL:RBHAA:2006:AZ502 door de rechtbank Haarlem korte metten gemaakt met de stelling dat er sprake zou zijn van een doorlopend huurrecht bij seizoensverhuur van strandhuisjes en heeft de huurders alle rechten ontzegd die het gevolg zouden van een doorlopende verbintenis. In dit geval is de situatie echter anders dan de Haarlemse situatie. In de eerste plaats omdat op het strand nu eenmaal geen rechten gevestigd kunnen worden, maar op de grond van Bakkum in principe wel. In de tweede plaats was die zaak de gemeente zelf verhuurder en kan dus worden verondersteld dat er niet werd gehandeld vanuit winstoogmerk en er voldoende publiek toezicht was op het beleid. In het geval van de camping hebben we te maken met een privaatrechtelijke exploitant en is rechtsbescherming urgenter. In de derde plaats is er op camping Bakkum sprake van een bijzondere historisch gegroeide situatie. Uit deze vaste praktijk van medewerking aan de wijziging tenaamstelling zijn verwachtingen gegroeid die ertoe hebben geleid dat men spaargeld heeft geïnvesteerd. De redenen waaronder de camping de kampeerder kan manen naar een andere plek te gaan zijn immers uiterst limitatief en in de praktijk bovendien zeer zelden of zelfs nooit benut. In de vierde plaats kan de camping niet zomaar weigeren een kampeerder ieder jaar opnieuw de overeenkomst aan te bieden. Er dus materieel wel sprake van een doorlopende verbintenis.
Gezien deze omstandigheden lijkt het erop dat het kampeerrecht op een vaste plek, net als een ligplaatsvergunning, aan te merken als een recht de zin van artikel 83 boek 3 BW. De rol van de camping is om dit proces en het gebruik van het recht in balans met het natuurbelang, zo goed mogelijk te faciliteren. Regels stellen om speculatie en woekerprijzen te voorkomen kan hierbij nuttig zijn, maar het claimen van de rol van eigenaar en het eenzijdig trachten te veranderen van rechtsposities slaat de plank mis. De camping is niet bij machte eenzijdig de aard van de rechtsverhouding te wijzigen.

Conclusie: Het kampeerrecht is een overdraagbaar recht als bedoeld in artikel 3.83 BW en best begrepen in analogie aan ligplaatsvergunningen. De camping mist de macht om deze rechtsposities te wijzigen.

3: De overeenkomst tussen de camping en kampeerders

Dit derde onderdeel legt het verband tussen het reeds gestelde en de overeenkomst tussen de camping en de kampeerders. De wetenschap dat de camping geen eigenaar verandert de uitgangspositie van de contractanten. De seizoenkampeerders zijn geen klanten van een onderneming maar belanghebbenden bij de uitvoering van een publieke dienst. De camping verhuurt geen starecht, maar heeft de taak het kampeerrecht goed te faciliteren. Deze verschillen hebben een aantal gevolgen voor de huidige overeenkomst. In de eerste plaats is de overeenkomst kennelijk in strijd met de redelijkheid en billijkheid want het gaat uit van onjuiste rechtsposities en machtsverhouding tussen camping en kampeerders. De tekst van de overeenkomst staat er bovendien aan in de weg dat de huurders, datgene wat hun in rechte toekomt, een zo goed mogelijk gefaciliteerde camping voor een redelijke prijs, kunnen afdwingen. Door een recht te claimen want de camping niet heeft, en enkel verantwoording af te leggen aan PWN en niet aan de kampeerders, dwingt de overeenkomst de kampeerders in de rol van consumenten in plaats van stakeholders en doet geen recht aan hun positie. Er is immers de facto wel sprake van een doorlopende verbintenis. De wijzigingen in het contract zijn bovendien niet alleen eenzijdig maar ook onbillijk, nu er sterke twijfel is of deze wijzigingen gericht zijn op het dienen van het publiek of een privaat belang. Hierbij is van belang dat indien de camping haar positie zou definiëren als uitvoerder van een publieke taak zaken als medezeggenschap en verantwoording onderdeel uit dienen te maken van de overeenkomst. Het feit dat in de overeenkomst door de camping een positie van eigenaar wordt geclaimd die het niet heeft, er geen enkele verwijzing is naar de beginselen van good governance, maakt de overeenkomst in strijd met datgene wat partijen redelijkerwijs van elkaar mogen verwachten.

Het ontbreken van enige vorm van medezeggenschap en in samenspel met het feit dat de camping informeel communiceert de vrijgekomen ruimte zal aan benutten voor andere eigen exploitatievormen met hoger winstoogmerk, maakt de gang van zaken voorts ook onrechtmatig als we het benaderen van bestuursrechtelijk perspectief. De onrechtmatigheid volgt uit de doorwerking van de beginselen van behoorlijk bestuur in het contractenrecht in publiek private samenwerkingen. (zie: Dr. mr. M.W. Scheltema, 'Doorwerking van het publiekrecht in het privaatrecht in drievoud', *VA* 2009-2)

In dit kader moet worden bepaald of de beleidswijziging noodzakelijk en proportioneel is aan het daarmee te dienen doel en mensen niet onevenredig in hun belang schaadt. Als we ervan uitgaan dat de beperking van de overdraagbaarheid inderdaad is bedoeld om de prijsstijging te temperen, en dus niet om exploitatieruimte voor de camping vrij te maken, kan worden gesteld dat dit doel wellicht ook op andere wijze nagestreefd kan worden met minder impact voor de positie van kampeerders. Deze vraag is echter typisch een vraag die door middel van zorgvuldige en participatieve besluitvorming beantwoord moet worden. Nu er geen uitvoering wordt gegeven aan de normen van good governance in het bestuur van de camping, kan niet worden aangenomen dat de beleidswijzing noodzakelijk en proportioneel is. De besluitvorming is kennelijk onzorgvuldig. De schade is bovendien groot. Als huurders die sinds 2010 een plek op Bakkum hebben gekocht, gemiddeld 6000 euro hebben betaald voor de overdracht van de plek, dan is het duidelijk hoeveel spaargeld de beleidswijziging doet verdampen. Er is dus ook geen sprake van een redelijke belangenafweging.

Conclusie: De huidige overeenkomst is strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid omdat het contract geen juiste weergave geeft van de rechtsposities van partijen en de aard van de verbintenis en geen uitvoering geeft aan eisen van good governance met betrekking tot medezeggenschap en verantwoording. Er is sprake van strijd met artikel 6:248 jo 6:236 jo 6:237 BW.

4: Oplossingen

Camping Bakkum is een instituut. Het is daarnaast ook een heel bijzonder voorbeeld van het toestaan van privaat gebruik en de vestiging van rechten op publiek land. Als we gaan nadenken over oplossingen is het zinvol om eerst stil te staan bij het feit hoe bijzonder het publiek-private karakter van de camping is en hoeveel we met elkaar te verliezen hebben als we er niet zorgvuldig mee omgaan. Als het ons lukt bovendien om een passende governance structuur te ontwikkelen maken we bovendien iets dat waarvan veel anderen iets kunnen leren.
Het eerste voorstel is daarom om de discussie zorgvuldig aan te gaan. Het tweede voorstel is wel om alle bedoelde contractswijzigingen te annuleren en pas nieuw beleid vast te stellen nadat verhoudingen helder zijn gesteld en normen van good governance in het bestuur van de camping zijn geïmplementeerd. In dit kader kunt u ons voorstel begrijpen. We willen toe naar een structureel meer transparante en zorgvuldige vorm van besluitvorming en als stakeholders medezeggenschap. Pas als dat is geregeld kan een aanvang worden gemaakt om inhoudelijke vraagstukken zoals woekerprijzen en andere zaken die spelen op een goede wijze op te lossen.
Om een conflict te voorkomen is het voorstel om een advies in te winnen op basis van de volgende aanpak. De camping en kampeerders dragen ieder een jurist voor en deze twee juristen kiezen een derde jurist. Dit expert-comité maakt een advies om de governance structuur duurzaam te verbeteren en adviseert op de voorliggen punten van geschil. Deze werkwijze organiseert het vermogen dat nodig is om polarisatie en een gang naar de rechter te voorkomen.

Contactgegevens

Ik ben bereikbaar per email: jobien@adviesburomonster.nl en per telefoon: 0681231059.

Hoogachtend,

Mevr. mr. Jobien Monster

R **AANGETEKENDE BRIEF**
NL frankering betaald 8,40
71gr
D
PostNL
157478 02-11-2018 13:55
RECOMMANDÉ
NL
3SRPKS649934622 2001DA 3007

Provinciale Staten Noord Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

1013 NM 187

MIX
Envelope from responsible sources
FSC® C019249

Inspreken Provincie Noord-Holland 24-01-2019

Geachte statenleden,

Mijn naam is Enno van der Schans. Ik sta op Bakkum sinds 2016. Net als velen andere heb ik destijds een groot bedrag moeten betalen om een plek te bemachtigen. Sinds geruime tijd was er namelijk sprake van een systeem waarbij de vertrekkende seizoenhuurder een nieuwe huurder kon aandragen. Bij de receptie werd het huurcontract overgeschreven op de nieuwe huurder. De nieuwe huurder nam de seizoensplek, meestal inclusief caravan, over van de oude huurder tegen betaling. Het was een soort sleutelgeldsysteem met actieve medewerking van de Camping. Doordat de vraag groter was dan het aanbod, steeg het sleutelgeld ieder jaar. Vertrekkende huurders hebben hieraan goed verdiend en nieuwe huurders hebben de rekening betaald.

Slechts een paar maanden nadat ik op de Camping arriveerde werd ik net als velen verrast door de plotselinge afschaffing van dit systeem door de Camping. Een overgangsregeling voor de bestaande huurders werd niet getroffen. Er werd weliswaar een termijn gehanteerd waarbinnen de overdracht volgens het oude systeem nog kon plaatsvinden, maar dat betekende de facto een keuze tussen twee kwaden: de plek kwijt of je geld kwijt. Dit, terwijl in de zomer van 2016 er nog niets op duidde dat er een beleidswijziging zou plaatsvinden.

In een gesprek dat huurders hebben aangevraagd om de problematiek aan te kaarten, heeft de Camping medegedeeld dat de achtergrond van de beleidswijziging is dat men meer vrijheid wil verkrijgen om op plekken van vertrekkende huurders andersoortige activiteiten te ontplooien. Genoemd zijn daartoe onder andere de weekend- en week verhuur van luxe bungalows. Deze leveren aanzienlijk meer geld op dan de bestaande seizoenplekken met traditionele caravans.

Dit heeft bij mij, maar ook bij veel andere huurders vraagtekens opgeroepen. In de afgelopen jaren heeft de exploiterende BV namelijk forse winsten gemaakt, oplopend van 6 ton in 2014 tot 1,4 miljoen in 2017. Het eigen vermogen bedroeg in 2011 nog 1,5 miljoen. In 2017 is dit gestegen naar 5,7 miljoen. Ook heeft er in 2017 een dividenduitkering plaatsgevonden van vier ton. Tegelijkertijd heeft de Camping de afgelopen jaren het stageld voor huurders significant verhoogd. Vanaf 2013 allen al bedraagt deze stijging meer dan 26%.

Het is de huurders niet duidelijk waarom de BV winsten van dergelijke omvang maakt en wat het doel is van het oppotten en uitkeren van deze winsten. Dit klemt temeer nu de huurders deze winsten grotendeels zelf financieren middels de stageldverhogingen. Het is de huurders evenmin duidelijk waarom deze winsten in de toekomst nog verder zouden moeten toenemen door een toename van commercieel lucratieve activiteiten zoals bungalow verhuur. Het bestaande overschrijfsysteem is volgens de Camping juist om die reden afgeschaft. De huurders plaatsen daarom ook vraagtekens bij de doelmatigheid van de eenzijdige wijziging van de voorwaarden, die voor vele huurders zeer nadelig uitpakt. Het beleid lijkt bovendien ver af te staan van het oorspronkelijke beoogde doel van de Camping op Bakkum.

De huurders willen heel graag helderheid en openheid over deze zaken. Zowel de Camping als PWN zijn, ondanks verschillende pogingen van huurders, niet bereid deze te verstrekken. Wij hopen van harte dat u deze ons wel kunt geven.

Dank voor uw aandacht.

Geachte aanwezigen,

Ik ben de juridisch gemachtigde van de groep van kampeerders. Meestal spreek ik als jurist niet in bij politiek overleggen en ik doe dit alleen wanneer ik zie dat er echt een publiek belang in het geding is en de rechtsvraag die voorligt eigenlijk eerst door de politiek moet worden beantwoord en pas daarna door de rechter.

Mijn expertise is het recht betreffend de verdeling van schaarse vergunningen en exploitatierechten en de verhouding publiek en privaat recht. Mijn belangrijkste dossier is de Amsterdamse rondvaart.

Ik ben hier vandaag omdat in het conflict tussen de kampeerders en camping Bakkum een bijzondere casus is en de vraag betreft wat de rechtspositie is van de camping ten opzichte van de huurders gezien het op haar positie van toepassing zijnde publiek en privaatrecht.

De camping stelt dat er sprake is van een louter privaatrechtelijke tussen de camping als verhuurder en de kampeerders als huurders en meldt in haar contracten met de kampeerders dat ze eigenaar is van de seizoensplekken.

Nu is de eerste vraag die van belang is om het conflict juridisch te begrijpen als volgt: Klopt het dat de camping bv, zoals ze stelt, eigenaar is van de grond?

We weten allemaal het antwoord: Nee de eigenaar is de provincie. Er is een beheersovereenkomst met PWN, een publieke instelling, en die heeft in het kader van de overeenkomst het exploitatierecht aan de camping gegund.

Juridisch betekent dit dat Kennemer Duincamping Bakkum B.V. houder is van een concessie om een publiek gebied, waarop een camping is gelegen, te beheren te en exploiteren. Dit iets heel anders dan een eigendomsrecht. Ik benadruk dit want het is van belang om te zien dat camping Bakkum zelf al honderd jaar bestaat. De kampeerders hadden ooit zelf een kampeervergunning. Over de tijd is de uitvoering van dit regiem en het beheer van de camping dus zo via de beheerovereenkomst met PWN en een concessie belegd bij de Duincamping Bakkum BV.

De tweede vraag is wat dit betekent dit nu voor de verhouding en het conflict. In ieder geval dat het beheer en de exploitatie van de camping een concessie betreft, waarop het recht zoals de concessierichtlijn en ook de dienstenrichtlijn van toepassing is.

Nu zijn er, gezien dit recht, eigenlijk twee opties mogelijk. Als er sprake is van een concessie in de zin van een exploitatierecht om winst te maken dan stelt de wet dat een concessie in principe een maximale looptijd kan hebben van vijf jaar en dan opnieuw moeten worden aanbesteed. Het niet goed implementeren van deze wet leidt tot een onrechtmatige daad. Deze regels bestaan om marktfalen te voorkomen en dat is dat een partij met winstoogmerk zonder enige competitie door uitbating van een publiek bezit alsmaar meer winst ten laste van de consumenten kan maken. Ik verwijs voor de uitleg naar de concessierichtlijn. Dit is dus eerste optie.

De tweede optie is dat er rechtmatig wordt ‘inbesteed’ en dat kan onder de voorwaarden dat concessie gericht is voor minimaal 80% op de uitvoering van de publieke taak,. In casu, is dit de taak die via de beheersovereenkomst bij PWN is gelegd en gaat om natuurbeheer en het mogelijk maken van dag en nacht recreatie.

De vraag is dan: wat is deze publieke taak met betrekking tot camping Bakkum precies? Is het aanbieden van Glamping accommodatie een publieke taak? Heeft de overheid hotels?

Nee, dat is het niet. Maar het faciliteren van een langdurig bestaand gebruik van seizoens-kamperen in de natuur en de zorg dragen voor de balans tussen deze recreatie en de natuur is dit wel.

Dit betekent dat dat de concessie om de camping te beheren vrijgesteld kan zijn van de aanbestedingsplicht indien de camping zich richt op de uitvoering van deze publieke taak.

De is heel relevant voor het conflict. Immers het standpunt van de camping BV dat er sprake is van een exploitatierecht en een louter privaatrechtelijke verhouding is waar als er sprake is van optie 1. Maar als er sprake is van optie 2, uitvoering van de publieke taak en inbesteding dan werken het publieke karakter van de relatie en de beginselen van behoorlijk bestuur door in de rechtsbetrekking tussen de camping BV en de kampeerders.

In de context van het conflict, maar ook als uitwerking van een dergelijke publiek/private verhouding in het algemeen, zijn hier consequenties aan verbonden. Beginselen zoals rechtszekerheid, zorgvuldigheid, geen kostenverhogingen zonder inhoudelijke motivering, de redelijke belangenafweging, toezicht en recht op medezeggenschap zijn onderdeel van de relatie. De camping is dan ook een semi-publieke instelling net als ziekenhuis of een school.

Er ligt dus een hele belangrijke keuze. Als we kiezen voor de privaatrechtelijke weg dan wordt optie 1 en dan is de weg van de rechtsbescherming voor de kampeerders gelegen in aan de orde stellen i van de duur van de concessie en de wijze van aanbesteden. Ik als gemachtigde moet dan eigenlijk via een beroep op dat recht aan de stoel van de camping gaan zagen en zo maken we met elkaar van alles kapot.

Kiezen we optie 2, dan wordt camping Bakkum weer van de mensen, in plaats van een winst-georienteerde uitbater van een exploitatierecht. Dit betekent ook dat de maatregelen, die nu kampeerders zo hard treffen, moeten worden herzien in het licht van de principes van behoorlijk bestuur. Deze optie 2 biedt wel de kans om met elkaar om eerlijke afspraken te maken en voorkomt escalatie van het conflict.

Ik ben hier om u te vragen voor optie 2 te kiezen en daarop te sturen en PWN op basis van de beheerovereenkomst aan te spreken op het feit dat de huidige constructie alleen op deze manier rechtmatig kan zijn. Uit de reactie van camping en de weigering om in overleg te gaan blijkt grote onwil. Er is echt groei van inzicht en een transitie nodig en druk op de camping BV om te veranderen. Ik denk dat als een aantal juristen de koppen bij elkaar steken de conclusie echter is dat ik gelijk heb. Voorkom alstublieft verder conflict.

Dank u voor uw aandacht. Ik deel kopieën van de briefwisseling met de camping rond.

Brief Bakkum - Anne Reinke

Beste statenleden, veel dank dat u tijd voor ons wilt maken.
We komen vandaag inspreken over de verslechterde relatie en een hoogoplopend conflict tussen Camping Bakkum en de seizoenshuurders, namens wie wij hier aanwezig zijn.

Camping Bakkum is de oudste camping van Nederland.
Het kampeerterrein is eigendom van de Provincie Noord Holland. Dit wordt via PWN Drinkwater bedrijf Noord Holland verpacht aan Kennemerduin Campings, Camping Bakkum weer onderdeel van uitmaakt.

In 2016 viel mijn oog op een tenthuisje op een mooie plek op Camping Bakkum dat te koop stond voor 15.000 euro inclusief standplaats. Mijn vader heeft mij toen geld geleend om het te kunnen kopen, zodat mijn man en ik met onze kleine kinderen af en toe de stad kunnen ontvluchten om dichtbij huis vakantie te vieren aan zee voor relatief weinig geld.

Toen ik destijds bij de receptie vroeg welke rechten mij deze aanschaf gaf, kreeg ik te horen dat ik mijn huisje na een paar jaar met het recht op de bijbehorende plek gewoon kon doorverkopen. Zo deden ze dat hier al jaren, zeiden ze, en ze waren niet van plan daar iets aan te veranderen.

Met die belofte van de camping heb ik toen besloten, ondanks de voor ons hoge prijs, het huisje en plek te kopen.

In 2017 kwam de Camping onverwachts met het bericht dat het recht op de plekken niet meer mogen worden doorverkocht. Alle rechten gaan terug naar de camping als je besluit weg te gaan. Wie zijn huisje nog wil verkopen moet dat dit jaar doen.

Inmiddels zijn al veel huurders gedwongen door deze maatregel vertrokken, in de hoop nog iets voor hun plek te kunnen vangen, omdat ze het zich niet kunnen permitteren het geld wat ze hierin hebben gestoken kwijt te zijn.
Op deze manier word de Camping een plek waar de kampeerder met een kleinere beurs niet meer terecht kan.
En dat is jammer, juist voor mensen met een kleiner huis is een camping een enorme meerwaarde.

Camping Bakkum wil ‘de regie over de Camping’ terug, zoals ze zelf zeggen. Maar volgens ons heeft de camping commerciële plannen.
Ze willen meer eigen huisjes gaan verhuren, want daar verdienen ze veel meer aan dan aan de seizoenshuurders.

Daarnaast wordt elk jaar het sta geld aanzienlijk verhoogd zonder dat daar duidelijke nieuwe voorzieningen tegenover staan, veel huurders hebben moeite om deze steeds stijgende prijzen te betalen.

We zijn in 2017 als groep naar de directie gegaan om te praten over een oplossing, maar na één gesprek hebben ze ons te kennen gegeven dat ze ons niet meer te woord willen staan.

Ook onze recente voorstellen om nader tot elkaar te komen zijn verworpen. We vinden dat de camping respectvol met de belangen van kampeerders en onze wens tot inspraak om dient te gaan.

Ook PWN hebben we gevraagd om een gesprek, maar dat is tot op heden niet gelukt.

WAT VRAGEN WE VAN U?

Omdat er geen overkoepelende organisatie is die het bestuur van Kennemerduincampings, waar Bakkum onder valt, controleert, en er geen aanspreekpunt is voor ons als seizoenshuurders, richten wij ons tot u.
En vragen de commissie om gedeputeerde opdracht te geven om in dit conflict te bemiddelen en ons te helpen om een eerlijkere en betere oplossing te vinden samen met de Camping.

Anne Reinke
0624150586
a.reinke@chello.nl

PvdA NOORD-HOLLAND

Discussienota ‘Gezonde voeding toegankelijk voor iedereen!’

Inleiding

Noord-Holland is heel divers als het gaat om haar inwoners. Wel zien we dat de kloof tussen rijk en arm steeds groter wordt. Deze kloof heeft impact op verschillende leef terreinen van onze inwoners. Zo ook als het gaat om toegang tot gezond voedsel. Uit onderzoeken blijkt dat mensen met een kleine beurs sneller geneigd zijn om makkelijk en vaak ongezond voedsel te kopen. Dit komt omdat het vaak goedkoper is en ook nog makkelijk te verkrijgen. Duurzaam en gezonde voeding is vaak prijziger en nog niet bij iedereen bekend genoeg. Vanuit het Provinciale stuk ‘Voedsel Verbindt’ (zie bijlage 1,2,3 en 4) heeft de Provincie in samenwerking met de MRA een strategie ontwikkeld om de verschillende terreinen binnen de voedselketen en hun verschillende uitdagingen met betrekking tot verduurzaming en samenwerking opgesteld. Middels deze discussienota wil de PvdA Noord-Holland aandacht vragen om samen met de partners van de Provincie te kijken wat mogelijk is om gezonde voeding toegankelijk te maken voor iedereen!

Gezonde Voeding en toegankelijkheid

Uit onderzoek is gebleken dat mensen vaker ongezond eten als ze minder geld te besteden hebben. Dit komt mede doordat gezonde voeding vaak duurder is. Mensen willen wel gezond en duurzaam eten, maar uit onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu uit 2017 (Wat ligt er op ons bord) blijkt dat consumenten vaak kiezen op basis van gemak en prijs en winkeliers kiezen om te klant de dienen en winst te maken. Daarnaast zijn mensen steeds drukker. Er is minder tijd om de maaltijden te bereiden. De kinderen moeten van de crèche gehaald worden, we staan in de file, en hebben vaak ook nog mantelzorgtaken. Dit alles zorgt ervoor dat men geneigd is om makkelijk en snel eten te kopen. Als men meer te besteden heeft zijn er gezonde en duurzame makkelijke maaltijden te verkrijgen, maar heeft men een kleinere beurs dan wordt dat al lastiger. Ook kinderen weten vaak te weinig over gezond voedsel. Obesitas groeit steeds verder als ‘ziekte’ in Noord-Holland. Uit onderzoek blijkt dat kinderen later gezonder zullen leven als ze dat in hun jeugd hebben meegekregen. De Greenport NHN heeft hier een project voor ontwikkeld ‘Weet wat je eet!’. Hierin zijn activiteiten ontwikkeld zoals een lesprogramma voor basisscholen, bewustmaken van gezonde voeding, gezonde levensstijl, voedsel uit je eigen regio en maatschappelijke issues over voeding.

Er zijn in Nederland grote gezondheidsverschillen. Mensen met een lage sociaaleconomische positie leven gemiddeld 15 jaar korter in goede gezondheid dan mensen met een hogere positie. Om deze gezondheidsachterstanden te beperken is het van groot belang dat ook kwetsbare doelgroepen op een effectieve manier worden gestimuleerd tot een gezonde leefstijl,

Door de Wageningen University en research en de Rijksuniversiteit van Groningen wordt veel onderzoek gedaan naar de invloed van de omgeving op de leefstijl.

Het is dus belangrijk om mensen te stimuleren om gezond te eten. Dit zorgt ook voor verlaging van de ziektekosten. Daarom is het belangrijk om gezonde voeding betaalbaar en toegankelijk te maken voor iedereen!

Provinciale vraagstukken

Binnen het thema gezonde voeding toegankelijk voor iedereen zijn er een aantal uitdagingen waar we mee te maken hebben.

- Ondernemers stimuleren om gezonde voeding te produceren op een duurzame manier die ook betaalbaar is voor lage inkomens.
- Een betere verbinding maken tussen stad en platteland.
- Bewustwording over gezond eten.
- Zelfredzaamheid van bewoners vergroten.
- Stimuleren van de eiwittransitie. Een betere balans tussen plantaardig en dierlijk voedsel (nu 35/65%)
- Bevorderen van het dierenwelzijn
- Bevorderen van de duurzaamheid in het algemeen (klimaat)

Provincie Noord-Holland

De PvdA Noord-Holland ziet in het vergroten van de toegankelijkheid van gezonde voeding voor iedereen een taak voor de Provincie weggelegd, zoals ook uit de bijgaande stukken blijkt. De Provincie heeft als rol partijen bij elkaar te brengen en burgers te inspireren. Gezonde voeding is voor de Provincie een belangrijke taak. Het is dan ook goed dat de Provincie Noord-Holland op 7 december 2017 het Regionaal Manifest “Voedsel verbindt” (zie bijlage 2) heeft ondertekend. Dit manifest sluit aan bij het Provinciaal beleidskader en Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019. Een mooi aanknopingspunt om serieus werk te maken van gezonde voeding. Met de oprichting van Stichting FOOD MRA (zie bijlage 3) en de verschillende werkgroepen zullen er initiatieven en activiteiten worden ontwikkeld die bijdrage aan de bovengenoemde vraagstukken.

Vragen aan de commissie.

1. Is de commissie van mening dat aandacht voor gezonde voeding van belang is voor onze Noord-Hollandse inwoners?
2. Dat bijgaand programma (zie bijlage 1) aanknopingspunten kan bieden om initiatieven te bevorderen op het gebied van betaalbare en gezonde voeding?
3. De verschillende werkgroepen (zie bijlage 3) zullen activiteiten ontwikkelen die aansluiten op de vraagstukken van hun eigen thema’s. Wij van de PvdA Noord-Holland zouden graag nadat de werkgroep ‘Gezonde voeding’ haar plannen heeft gepresenteerd met andere partijen willen

onderzoeken hoe we dit onderwerp verder kunnen brengen. Welke partijen willen er met ons meedenken?

Sandra Doevendans (PvdA)
Rina van Rooij (PvdA)

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 20 JULI 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw D. Lieuwen
BEL/REE

Telefoonnummer +31235143389
lieuwend@noord-holland.nl

Verzenddatum
19 JULI 2018

Kenmerk
1091790/1091802

Uw kenmerk

Betreft: Stand van zaken 'Voedsel Verbindt' MRA

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) stellen wij u op de hoogte van ons besluit. Verder informeren wij u graag in deze brief over de voortgang van de regionale samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (hierna: MRA) en de omliggende landbouwproductiegebieden op het thema duurzame regionale voedselvoorziening.

Op 17 juli 2018 hebben wij besloten:
a. kennis te nemen van het rapport 'Voedsel Verbindt MRA';
b. kennis te nemen van het voorstel 'Food MRA – Opzet strategie en governance' over de governancestructuur van het voedselnetwerk in de MRA en de omliggende landbouwproductiegebieden Noord-Holland Noord en Flevoland.

Provinciaal beleid 2016-2019 agri & food MRA
In de uitvoeringsagenda Economie 2016-2019 staat dat wij ons inzetten voor agri & food in de MRA bij het realiseren van een Regionaal beleidskader, een Uitvoeringprogramma (Roadmap) en een governance structuur voor het voedselnetwerk. Om onze provinciale duurzame ambities op gebied van agri & food te realiseren sluiten we graag aan bij de ontwikkelingen vanuit het voedselnetwerk MRA.

De complexiteit van het voedselsysteem
Het thema voedsel komt steeds vaker aan de orde op de bestuurlijke agenda. Waar overheidsbeleid tot op heden vaak was gericht op optimalisatie van primaire productieomstandigheden en beperken van milieueffecten, vragen nu in toenemende mate ook andere aspecten aandacht. Het gaat dan om de relatie tussen voortgaande verstedelijking en het omringende land dat de steden voedt, logistieke en circulaire uitdagingen die dit met zich brengt, verschuivende aandacht van voldoende voedsel naar gezond en lokaal geproduceerd voedsel, *branding* en beleving van voedsel (gastronomie, toerisme), belang van kennis en innovatie, enz. Zo is bijvoorbeeld 20% van het

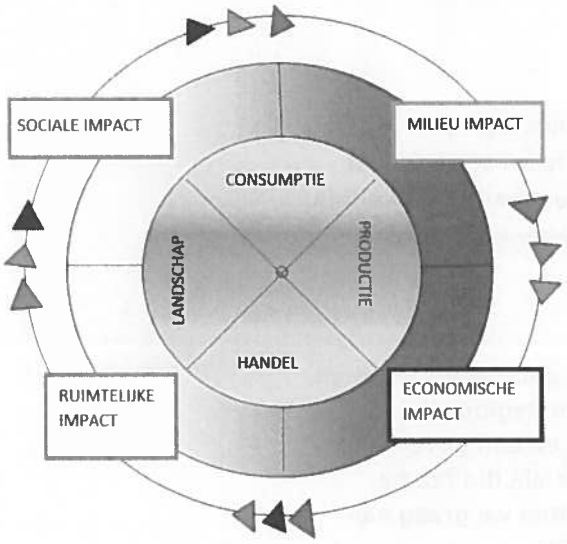
Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

vrachtverkeer in de stad Amsterdam voedsel gerelateerd en is 70% van de welvaartsziekten op de wereld gerelateerd aan wat we eten.

Voedsel is een thema overstijgend onderwerp. Het heeft een relatie met veel andere onderwerpen, zoals milieu, logistiek, gezondheid, ruimte, landschap en (circulaire) economie, klimaat en arbeidsmarkt & onderwijs. Met het uitvoeringsprogramma 'Voedsel Verbindt MRA' willen netwerkpartijen de samenhang en de samenwerking tussen die thema's rondom voedsel versterken. Ze hebben immers impact op elkaar. En omdat de onderwerpen beleidsmatig gefragmenteerd belegd zijn bij verschillende overheden en organisaties biedt netwerkend samenwerken een goede oplossing om voedselvraagstukken op te pakken. Dat gaat natuurlijk niet allemaal tegelijk, het netwerk zal zich moeten inspannen om te kunnen starten met een aantal opgaven waarop zij zich kan focussen. Een manier van werken die ook uitstekend past bij de provinciale organisatie (Samen NH, samen doen en participatief netwerken).

Onderstaande figuur A. geeft een beknopte weergave van hoe het voedselsysteem in elkaar zit en van de invloeden (sociaal, milieu, economisch en ruimtelijk) en de afhankelijkheden binnen het systeem.

Aantal voorbeelden van invloeden en afhankelijkheden:

Sociale domein : onze lifestyle heeft invloed op wat we eten, en daarmee op **hoe** (milieu) en **waar** ons voedsel wordt geproduceerd en soms ook gegeten (ruimtelijk) en hoeveel geld daarvoor wordt uitgegeven (economie).

Milieu domein: het aantal kilometers dat voedsel aflegt, voordat het op ons bord ligt, verminderen van 30.000 km naar 20.000 km heeft invloed op **hoe** het ruimtelijk domein er dan uit zal moeten zien en heeft impact op **wat** (sociaal) er kan worden gegeten en **wie** de extra vraag naar voedsel kunnen produceren/verwerken (economie).

Economisch domein: lokale handel en voedselverwerking leidt tot werkgelegenheid en inkomen in de metropoolregio (sociaal) en heeft invloed **waar** voedselverwerkende industrie (ruimtelijk) zich vestigen en de daarmee samenhangende bedrijvigheid, ruimte die dan niet voor natuur of recreatie kan worden benut (milieu).

Ruimtelijk domein: de inrichting van de ecologische groen structuur en stedelijke groenvoorziening heeft invloed op het gevoel van welbevinden (sociaal), vergroening in steden draagt bij aan het voorkomen van hittestress en het vermogen om grote hoeveelheden regen op te nemen (milieu) dat leidt tot nieuwe economische verdienmodellen zoals urbanfarming (economie).

Figuur A.

Terugblik

In 2017 nam een aantal bestuurders in de MRA, onder wie gedeputeerde Landbouw, het initiatief om inzichtelijk te maken wat er op het terrein van voeding gaande is in de maatschappij en in het bijzonder in de MRA. Dat resulteerde in het rapport 'Voedsel Verbindt MRA' dat wij u hierbij aanbieden (bijlage 1). Hierin is de ambitie geformuleerd dat onze regio toonaangevend wil zijn op het gebied van duurzame moderne voedselvoorziening voor de stad. Daarbij wordt het

begrip 'regio' ruimer geïnterpreteerd dan de MRA en wordt ook gekeken naar de andere delen van de provincies Noord-Holland en Flevoland, omdat daar belangrijke agrarische productiegebieden zijn (inclusief vis) waarvan de metropoolregio mede afhankelijk is.

Eind 2017 ondertekenden wij (GS besluit 1014217/1014235), samen met LTO Noord, provincie Flevoland, Rabobank Amsterdam, Foodcouncil MRA, Aeres Hogeschool, gemeente Zaanstad, Amsterdam Metropolitan Solutions (AMS), Greenport Noord-Holland Noord en Amsterdam Green Campus, ook het manifest Voedsel Verbindt (bijlage 2). Samen spraken we daarmee onze ambitie uit voor een duurzaam voedselsysteem in de metropoolregio en het omliggende productiegebied. Dit is vertaald naar de volgende doelstellingen:

- natuur-inclusieve productie (stimuleren van circulaire economie, innovatie en bodemvruchtbaarheid);
- een uitnodigende omgeving voor bedrijven zowel het midden- en kleinbedrijf als multinationale ondernemingen;
- conservering van het agrarische landschap in de metropool en verhoging van de kwaliteit van groen in de steden;
- realisatie van een duurzame regionale logistiek die het platteland met de stad verbindt;
- verbetering van de gezondheid van de bewoners.

De ondertekenaars van het manifest wilden het niet laten bij het uitspreken van een ambitie. Een aantal partners, waaronder de provincie, heeft daarom begin 2018 een kwartiermaker ingehuurd om te komen tot een concreet uitvoeringsprogramma, met een lichte uitvoeringsstructuur, geïnspireerd op de governance van de bestaande Noord-Hollandse Greenports (bijlage 3). Uiteraard gaan wij daarbij geen dingen doen die al door andere organisaties worden gedaan (bijvoorbeeld door de Amsterdam Economic Board), maar willen we aanvullend de verbindingen leggen met voedsel. Er wordt een programma 'Voedsel in de MRA' uitgewerkt waarin onderstaande lijnen nadere invulling krijgen en innovaties worden aangejaagd:

1. Voedselstromen & Logistiek
2. Gezonde voeding
3. Data & citizen science
4. Voedsellandschappen
5. Circulaire productie

Met het tot stand komen van de uitvoeringsagenda 'Voedsel Verbindt MRA' en bijbehorende organisatiestructuur geven wij uitvoering aan ons provinciaal beleid (uitvoeringagenda Economie 2016-2019).

Provinciale rol en inzet 'Voedsel Verbindt'
In bijlage 4. lichten wij graag toe hoe wij onze rol op de verschillende onderwerpen kunnen invullen. Na de oprichting van de formele governancestructuur nemen wij besluit over onze participatie binnen Voedsel Verbindt MRA, zowel beleidsmatig als financieel.

Planning
Samen met provincie Flevoland, gemeente Zaanstad, LTO Noord, Rabobank Amsterdam en de Foodcouncil MRA nodigen wij in de zomer 2018 alle gemeenten in de MRA uit om mee te werken aan het uitvoeringsprogramma 'Voedsel Verbindt MRA'. Dat doen we, omdat voedsel ook in hun gemeente en provincie een relevant thema is. Om te beginnen doen we dat door kennis te laten nemen van het rapport 'Voedsel Verbindt MRA' en de relevantie van het thema en de cross-overs met andere beleidsonderwerpen te bespreken met de nieuwe colleges van Burgemeester & Wethouders.

Na het zomerreces 2018 gaan we verder met het opstellen van de uitvoeringsagenda 'Voedsel Verbindt MRA' en het uitwerken van de governancestructuur.

Wij hopen u met deze brief te hebben geïnformeerd over de manier waarop wij willen inspelen op het regionaal initiatief 'Voedsel Verbindt MRA' en nodigen u alvast uit om ook te komen op één onze voedsel netwerkbijeenkomsten eind 2018.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

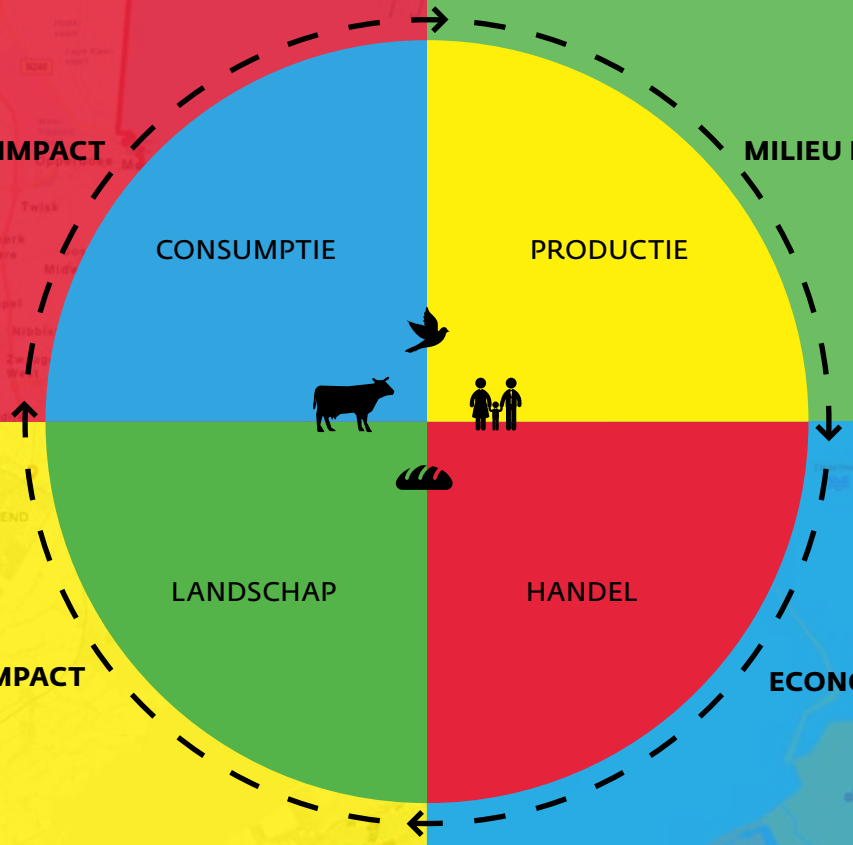
provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
B.A. A. Tellegen

4 bijlagen
1. Rapport 'Voedsel Verbindt MRA; uitdagingen aangaan en kansen pakken'.
2. Manifest 'Voedsel Verbindt MRA'.
3. Voorstel Food MRA – strategie en governance.
4. Provinciale rol en inzet.

Voedselnetwerk MRA

Voedsel Verbindt!

Uitdagingen aangaan en kansen pakken

Hoe het voedselnetwerk in de metropoolregio Amsterdam tot een gezamenlijke Agenda Voedsel komt

Martijn Thijssen, ORG-ID, Juni 2017

0 SAMENVATTING 3
1 INLEIDING 4
2 WAT IS ER AAN DE HAND IN DE SAMENLEVING? 4
2.1 Over bevolking en steden 4
2.2 Over voeding, haar productie en de effecten daarvan 5
2.3 Mondialisering en schaalvergroting 7
2.3 Over voedsel en steden 7
3 HET ECONOMISCH BELANG VAN AGRI-FOOD 9
3.1 Agri-Food in Nederland 9
3.2 Over het economisch belang van Agri & Food in de MRA 9
4 ALLES OVERZIEND 11
4.1 Conclusies 11
4.2 Ambitie 11
4.3 Denkrichtingen 12
4.4 Samenwerking als voedselnetwerk in de MRA is nodig 12
4.5 Wat zijn de volgende stappen om te komen tot een voedselnetwerk MRA en van daaruit tot een Agenda Voedsel MRA? 13
Bijlage 1: Een kenschets van Agri & Food in de MRA 15
Bijlage 2: Wat is een goede ambitie voor een voedselagenda in de MRA? 16
Bijlage 3: Governance 17
Bijlage 4: Manifest 18
Bijlage 5: Geïnterviewden 20
Bijlage 6: Bronnen 21

0. SAMENVATTING

In 2050 zal naar verwachting meer dan twee derde van de wereldbevolking (VN, 2014) in steden leven.[1] In Nederland leven van elke 100 mensen er nu al 86 in de stad. Dat aantal neemt nog toe. Hoe zorgen we ervoor dat die stad ook in de toekomst gevoed wordt? De Metropoolregio Amsterdam (MRA) wil heel veel mensen, bedrijven en overheden verleiden om samen te gaan werken in een voedselnetwerk om met dat vraagstuk voor de MRA en de uitdagingen die daarmee samenhangen aan de slag te gaan. Uitdagingen die voortkomen uit de relatie tussen de productie, de verwerking en het transport van ons dagelijks eten en thema's als ruimtelijke ordening, leefbaarheid, logistiek, sociale cohesie, en energievoorziening.

De voedselvoorziening in Nederland staat op een buitengewoon hoog niveau; voedsel was nog nooit zo veilig, overvloedig aanwezig en divers. Dat is te danken aan een buitengewoon efficiënt productie- en transportsysteem waarin de productie en verwerking daar plaatsvinden waar dit het goedkoopst kan. De toegevoegde waarde voor de MRA is aanzienlijk (€ 3,55 miljard toegevoegde waarde, 33000+ werkzame personen, ruim 5300 bedrijven, circa € 4 miljard export waarde, 9% aandeel regio op patentaanvragen)[2]. Deze efficiënte productie heeft ook zijn schaduwkant; hij is niet duurzaam (energie, natuur, grondstoffen) en leidt tot overconsumptie (obesitas).

Ook vindt de voedselvoorziening veelal plaats buiten de steden en ervaren burgers de binding met 'waar komt het voedsel vandaan' steeds minder. Tegelijkertijd is er een trend naar 'stadslandbouw' of meer 'metropolitan solutions', waarbij groen, voedsel, welzijn, klimaat en duurzaamheid drivers zijn.

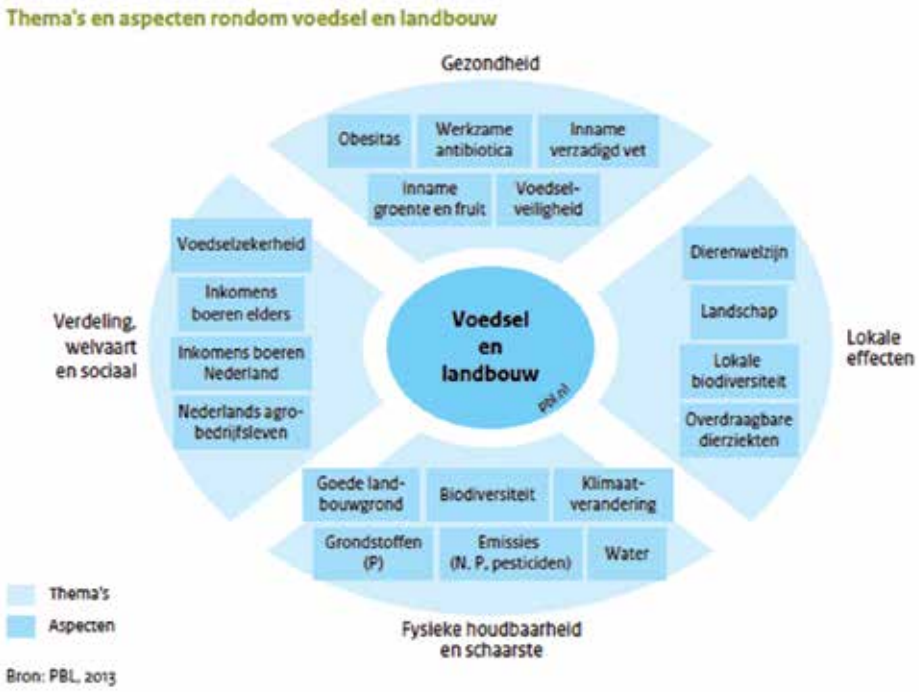
Burgers beschouwen deze situatie tweeledig. Enerzijds is de voedsel-veiligheid en -zekerheid een vanzelfsprekendheid voor hun. Anderzijds bekijken zij de machtsconcentratie bij enkele grote spelers met argusogen. 'Wat als een van die spelers failliet gaat?', 'Wie bepaalt wat ik nog op mijn bord krijg?', 'Is het voedsel veilig? Weet ik waar het vandaan komt ?', 'Alle werk verdwijnt naar het buitenland!'. 'Wat gebeurt er als die grote bedrijven vertrekken?' Het gevolg van deze argusogen is een toenemend wantrouwen en geloof in nationalisme.
Burgers zien ook hele andere waarden in voedsel dan alleen maar 'voeding'; voedsel verbindt mensen en culturen, voedsel brengt levensvreugde, voedsel zorgt voor gezondheid.

Bedrijfsleven en overheden zien Agri & Food als een belangrijke economische waarde binnen Nederland, en zeker ook binnen de MRA. Het is voor alle betrokkenen bij voedsel in de MRA van belang om de grote verworvenheden van de moderne voedselproductie en de mondialisering te combineren met een regionalisering van de voedsel economie. Vanuit het adagium 'Regionaal wat regionaal kan, mondiaal wat mondiaal noodzakelijk is'. Dat moet dan wel duurzaam; '2x meer, met 2x minder en 2x gezonder'. Daarmee kan recht worden gedaan aan de zorgen van de burger, aan de positie van het (internationale) bedrijfsleven, en aan de vraag naar een meer duurzame voedselproductie. Daartoe moet gewerkt worden aan een soort 'ecosysteem' voor Agri en Food waarin er sprake is van continue vernieuwing en innovatie. De MRA heeft daarvoor een unieke positie. De aanwezigheid van een sterke, van lokaal tot mondiaal opererende voedingsindustrie in combinatie met de primaire productie en de stedelijke omgeving maakt dat de MRA vanuit de verbinding nieuwe concepten kan ontwikkelen rond 'Feeding the City'. De bevolkingsopbouw van de MRA zorgt voor creativiteit en hang naar innovatie. De muren tussen overheden, bedrijfsleven en onderzoek zijn relatief laag. De kennis en productie op het terrein van voedselproductie en -processing is van mondiaal topniveau. Wanneer de MRA in staat is bovenstaande combinatie te realiseren zal zij daarmee direct ook een export product naar de andere metropoolregio's in handen hebben. Daarvoor is een intensieve samenwerking nodig die zich richt op 1. het realiseren van een duurzame regionale logistiek die het platteland met de stad verbindt (inclusief de daarbij behorende sociaal/culturele component), 2. een meer natuur-inclusieve productie (circulaire economie, bodemvruchtbaarheid) 3. een bedrijfseconomische context die zowel multinationale ondernemingen als MKB blijvend uitnodigt hun activiteiten binnen de MRA te ontplooien. De kop van Noord-Holland en geheel Flevoland zijn als primaire productie-gebieden onlosmakelijk verbonden met de MRA regio. Daarbij hoort ook het stimuleren van innovatie door een versterkte samenwerking tussen ondernemers en onderwijs.

1) Bron Rabobank 2016 (megatrends economie Rabobank)
2) Bron: https://www.amsterdameconomicboard.com/cluster/agri-food#facts_table

1. Inleiding

Voedsel verbindt mensen, voedsel voedt mensen, voedsel verblijdt mensen, voedsel verrijkt de economie…. Maar voedselproductie en -logistiek verdeelt ook mensen en economieën, voedsel productie vervuilt de omgeving, voedsel productie vernietigt natuur. En voedsel heeft een directe relatie met gezondheid en verdeling van welvaart. Vier zijden van hetzelfde onderwerp. Vier zijden die aandacht behoeven wanneer we kijken naar de positie van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) in de toekomstige voedselvoorziening.

Figuur 1. De context van voedsel

Het thema voedsel heeft een belangrijke positie in de MRA. De metropool moet gevoed worden. Agri-Food vormt een belangrijke economische factor in de MRA.
De wijze waarop dat is ingericht zorgt echter ook voor een kloof tussen producten en consument, en tussen stad en land.

Maar voedsel leeft ook onder de bevolking. De maatschappij heeft de functie van voedsel verbreed naar het sociale domein. Mensen identificeren zich met voedsel, mensen verbinden zich met voedsel (individualisering van de voedselkeuze)), er is een maatschappelijk vraag naar 'gezond' en 'duurzaam', naar 'beleving' van voedsel. Daarbij wordt er zonder meer van uitgegaan dat het voedsel veilig geproduceerd is. De vraag is wat de MRA hier mee moet. Is de toekomst van de voedselvoorziening in de metropool vanzelfsprekend? Wordt de positie van de agri-food keten in de MRA als vanzelf bestendigd? En worden de kansen rond de toekomstige voedselvoorziening als vanzelf verzilverd? En indien niet, wat is er dan vanuit de MRA nodig? Deze vragen komen aan de orde in dit stuk.
Daartoe wordt in hoofdstuk 2. eerst een inleiding gegeven over wat er op het terrein van voeding gaande is in de maatschappij en in het bijzonder de MRA. Daarna wordt in Hoofdstuk 3 ingegaan op de economische betekenis van agri en food voor de MRA; In hoofdstuk 4 worden conclusies getrokken en wordt vooruit gekeken; welke vragen resteren, en wat kan worden gedaan.

2. Wat is er aan de hand in de samenleving?

2.1 Over bevolking en steden.

Van elke 100 mensen in Nederland leven er 86 in de stad[3]. In West Europa ligt dit percentage in alle landen boven de 75%. Wereldwijd ligt het op dit moment nog aanzienlijk lager, met name in Afrika en Azië. Dit zal echter snel veranderen; in 2050 zal naar verwachting meer dan twee derde van de wereldbevolking (VN, 2014) in steden leven.[4] Niet alleen het percentage mensen dat in de stad leeft neemt toe. De absolute omvang van de steden neemt ook toe. Het aantal steden met tien miljoen inwoners of meer zal in de komende 10 jaar met 20% groeien (van dertig nu naar 36 in 2025). Dat brengt grote uitdagingen met zich mee. Want hoe houdt je een dergelijke metropool leefbaar? Hoe behoudt je sociale cohesie? Hoe zorg je er voor dat de stad gevoed wordt? Die laatste vraag wordt des te prangender wanneer je je realiseert dat het aantal mensen op aarde nog aanzienlijk toe zal nemen. Om al die mensen te kunnen voeden zal een flinke toename van de voedselproductie nodig zijn.

2.2 Over voeding, haar productie en de effecten daarvan

De voedingstoestand van de gemiddelde burger in West Europa is sinds de Tweede Wereldoorlog sterk verbeterd. Voedsel is in de meeste westerse landen onbeperkt beschikbaar, veilig, gevarieerd en goedkoop. Voor de Nederlandse consument is dit een vanzelfsprekendheid. De onbeperkte beschikbaarheid is het gevolg van actief beleid van onder andere Mansholt in zijn rol als minister en Eurocommissaris van Landbouw. Kern van dat beleid was in eerste instantie gelegen in specialisatie, mechanisatie en schaalvergroting. De latere neoliberale stroming die ervoor zorgde dat allerlei handelsbelemmeringen wegvielen gaf een extra impuls. Door de globalisering werden productielocatie, verwerkingslocatie en afzetmarkt verder uit elkaar getrokken waardoor de kostprijs afnam. Bovendien heeft mondialisering en de migratie van werknemers geleid tot een wezenlijke verandering in ons voedselpakket; Zuid Europees, Aziatisch, Amerikaans fast-food, Latijns Amerikaanse gerechten, vrijwel alles is tegenwoordig gangbaar. De mogelijkheden van genetische modificatie en (zeer recent) de opkomst van precisielandbouw bieden verdere mogelijkheden om de productie van voedsel te optimaliseren.
De voedingstoestand van de Nederlandse bevolking (in de zin van voldoende nutriënten) is dan ook goed (vaak té goed) te noemen. ‘Voedsel is overal aanwezig, en overal wordt de burger verleid om iets te kopen. Het ‘snacken’ (het tussen maaltijden door eten) is sterk toegenomen. Het voedingspatroon is sinds de jaren ’50 ook sterk veranderd. Het verbruik van aardappelen en groenten is sinds 1950 gedaald, terwijl het verbruik van vlees en kaas is toegenomen.[5]

	1950	Begin 21e eeuw
aardappelen	356	233
groenten	181	164
vlees	48	116
kaas	14	49

Fig. 2. Verandering in voedingspatroon sinds 1950 . Bron: Smakelijk weten; Trends in voeding en gezondheid. CBS, Den Haag/Heerlen, december 2012.

Onder andere hierdoor zijn overgewicht en obesitas in de Nederlandse samenleving sterk toegenomen’ (Pbl 2013)[6]. Het is tekenend dat het CBS bij de determinanten van gezondheid ondervoeding niet heeft staan, maar overgewicht wél[7]. En het is opvallend dat – ondanks het goede en brede aanbod – een deel van de bevolking toch nog een eenzijdig en beperkt voedingspatroon hebben. Daar tegenover staat een groep foodies, hoogopgeleid, die juist zeer bewust eet en met gezondheid bezig is. Zeker in de stad is deze tweedeling/kloof aanwezig.

De specialisatie, mechanisatie en schaalvergroting heeft naast deze zeer belangrijke verworvenheden ook negatieve consequenties. De werkgelegenheid in de agri-food sector is aanzienlijk gedaald. In 1950 waren er in Nederland nog bijna 600 duizend mensen in de landbouw werkzaam. Nu zijn dat er minder dan 200 duizend. De schaalvergroting leidt logischerwijs tot een vermindering van het aantal bedrijven met een nagenoeg gelijkblijvend productieareaal. In 1950 waren er in Nederland nog ruim 400 duizend boerenbedrijven. Nu zijn dat er

3) Bron Unicef Urban Map (Urban map Unicef)
4) Bron Rabobank 2016 (megatrends economie Rabobank)
5) WUR 2013. Voeding, gezondheid en welzijn: Kansen voor Agri.
6) Pbl 2013. De macht van het Menu. Opgaven en kansen voor duurzaam en gezond voedsel’
7) Statline CBS (kerncijfers gezondheid)

minder dan 65.000.[8] en dat aantal daalt snel (Pbl). De inkomenspositie van die bedrijven is heel verschillend per bedrijf en per jaar maar staat in de gehele sector onder druk; de inkomsten per arbeidsjaar in 2015 zijn ruim 14 procent lager dan in 1995. (CBS)[9]

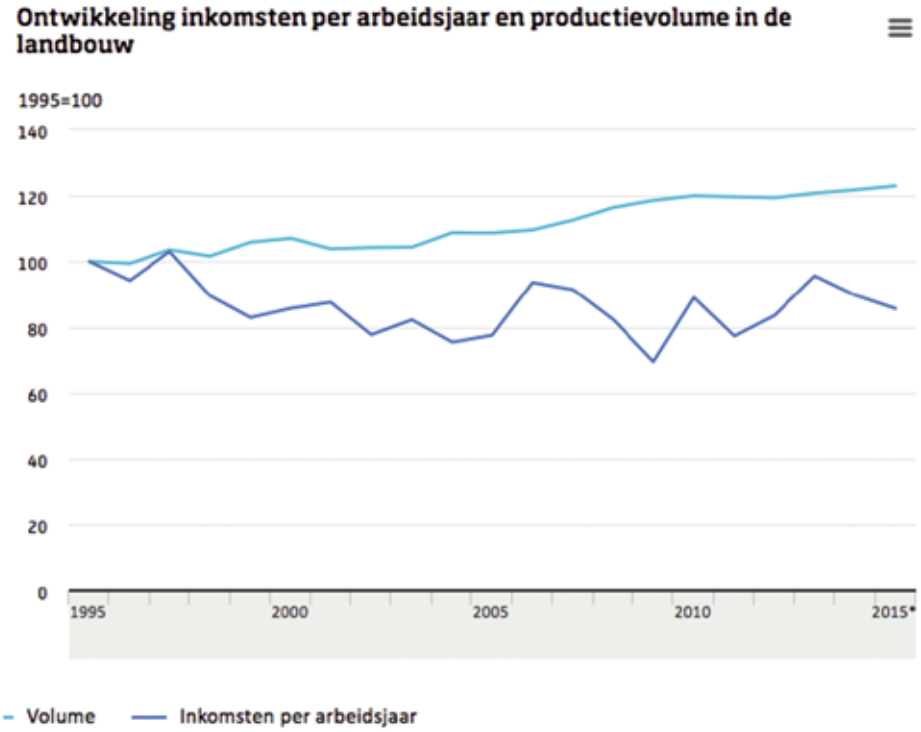

Fig. 3. De relatie tussen inkomen en productievolume in landbouw (Bron CBS)

De mechanisatie en specialisatie heeft directe gevolgen gehad voor de invloed van de landbouw op haar omgeving; er heeft een segregatie plaatsgevonden tussen natuur en landbouw, maar ook tussen landelijk gebied en stad. Allerlei landschappelijke elementen die drager zijn voor de natuur (heggen, bomen , kleine watergangen, poeltjes) zijn grotendeels verdwenen. Voedselproductie – met name de productie van vlees en zuivel – draagt op mondiaal niveau in hoge mate bij aan het verlies aan biodiversiteit, onder andere door de grote 'landvoetafdruk' die ermee gepaard gaat. 'Als Nederlanders de helft minder vlees en zuivel zouden consumeren, neemt het landbeslag voor de Nederlandse voedselconsumptie met een kwart af.' (Pbl 2015)[10]

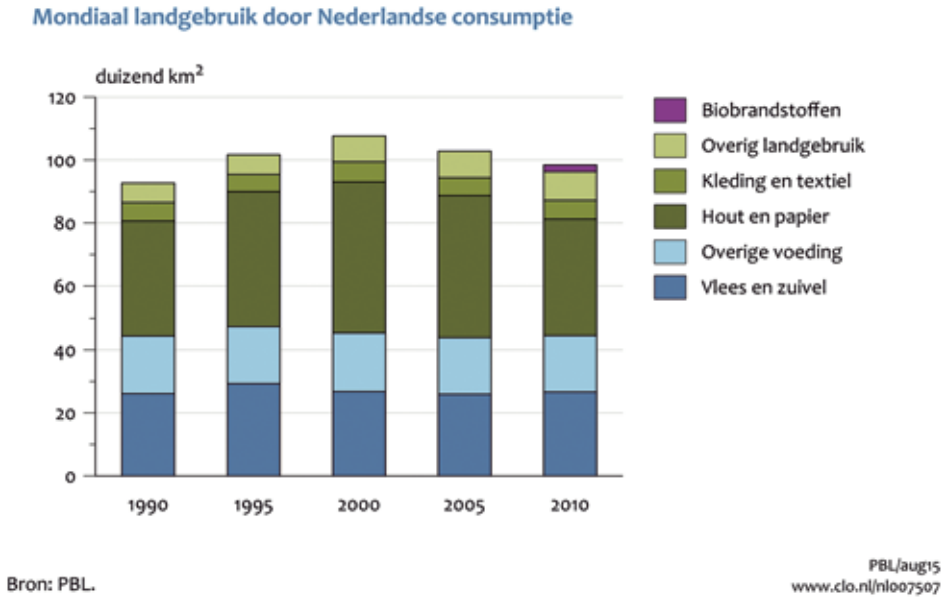

Fig. 4. De 'landvoetafdruk' van de Nederlandse consumptie

Intensief gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest heeft directe gevolgen voor de kwaliteit van het milieu en de natuur. De mondialisering heeft geleid tot een doorbreking van de stikstofkringloop waardoor de bodem uitgeput dreigt te raken (en her en der al raakt). En dat geldt ook voor ons natuurlijk kapitaal. De voedselproductie vraagt een grote input van fossiele energiebronnen en draagt daarmee voor een flink deel bij aan de klimaatverandering.
De verlenging van de keten in de voedselproductie leidt ook tot een vervreemding tussen consument en producent, tussen stad en platteland. Hoewel deze trend de laatste jaren wat lijkt te keren is het sinds de jaren '50 van de vorige eeuw steeds minder 'normaal' dat men weet wie de aardappel heeft geteeld die op het bord ligt. Weliswaar brengt de moderne

8) Bron CBS; (CBS; landbouw sinds 1950)
9) Bron CBS; inkomstendaling in de landbouw
10) Bron Pbl 2015; 'Trends in Nederlandse voetafdrukken'

ict-technologie de mogelijkheid om tot op detail-niveau te weten waar en onder welke omstandigheden een paprika is geteeld, het blijft in de ogen van veel mensen een massa product uit een grootschalige voedingsindustrie. Daarnaast is er de trend dat voedingsmiddelen een steeds meer in bewerkte of samengestelde vorm vorm of in samengestelde, al dan niet kant- en klare' vorm, bij de consument komt, waarin de oorspronkelijke ingrediënten nog nauwelijks herkenbaar zijn ('groeien spruiten dan aan planten ???').

2.3 Mondialisering en schaalvergroting

De mondialisering en de schaalvergroting in het algemeen (los van agri-food) heeft nog een belangrijk effect op de samenleving. Doordat kapitaal en goederen eenvoudig over de wereld reizen wordt het belang van de thuisbasis voor veel multinationale ondernemingen kleiner. Men kan eenvoudig kiezen waar de productie het goedkoopst is. Het toegenomen belang van aandeelhouders maakt de keuze voor die goedkoopste plaats van productie nog vanzelfsprekender. Schaalvergroting leidt tot bedrijven die de hele keten domineren en 'too big to fail' zijn. Het gevolg is dat de baanzekerheid voor de werknemer afneemt, het verschil tussen arm en rijk toeneemt, en er risico's bestaan voor de stabiliteit van regionale economieën. Dat is niet uniek voor voedsel, het is een algemene ontwikkeling. Maar mensen voelen dat. Ze worden er onzeker en wantrouwend van. Dat leidt tot politieke en bestuurlijke instabiliteit.

Over onzekerheid en wantrouwen van de bevolking schreef Rosanne Herzberger in het NRC van 27 mei 2017: *de onderwerpen waar we de wetenschap wantrouwen gaan eigenlijk niet over wetenschap maar het gaat over voedsel, of farma, of landbouw, of energie. Het is niet de wetenschap die we wantrouwen maar de industrie. We wantrouwen de autoriteiten die de praktijken van die industrie moeten goedkeuren en we wantrouwen de overheden die hen regels moeten voorschrijven. En waarom? Daar is wat mij betreft maar één antwoord op: macht. De kloof in de machtsverhoudingen tussen het bedrijfsleven en de burger wordt te groot.'..... het is ironisch: we zijn individualistischer dan ooit - niets is belangrijker dan jouw hyperpersoonlijke keuze waar te wonen, hoe te eten, hoe lief te hebben, hoe te sterven- maar tegelijkertijd stelt dat moderne individu helemaal niets meer voor. Hij leidt een leven in volstrekte afhankelijkheid. Het enige dat hij kan is een beetje consumeren'.*

Er is ook een andere beweging gaande in de maatschappij. Door Hajer[11] genoemd 'de energieke samenleving'; het gegeven dat steeds meer mensen zelf het heft in handen nemen, gezamenlijk maatschappelijke problemen oppakken, hun eigen 'kleine ketens organiseren', kleine bedrijfjes opstarten. Niet vanuit de gedachte van winstmaximalisatie, maar vanuit de zorg om hun directe omgeving. In die beweging vormt voedsel een belangrijke factor. Hier wordt de koppeling tussen voedsel en gezondheid breder gezien dan 'voedingswaarde'. Stadslandbouw valt als absolute productiefactor in het niet bij de mondiale voedselproductie. Maar zij zorgt wél voor cohesie binnen de bevolking. Zij kan ook zorgen voor gezondheid doordat stadslandbouw mensen in beweging brengt. Meer in het bijzonder brengt het kwaliteit van leven in zorginstellingen waar oude mensen betrokken zijn bij de moestuin die producten voor hun keuken levert.
Deze energieke samenleving brengt ook een andere rol voor de overheid met zich mee. Die rol wordt steeds minder spelbepalend, en steeds meer faciliterend (ook wel 'responsieve overheid' genoemd)[12].
Naast de 'energieke samenleving' is er ook de 'kritische consument' die een kracht vormt tegen de door multinationals voorgeschotelde massa productie. Die kritische consument vraagt naar duurzaam, lokaal of regionaal, en ambachtelijk geproduceerd voedsel.
Ook de betekenis van voeding in relatie tot 'gezondheid', zeker in een steeds ouder wordende bevolking, plaatst nieuwe vragen over de positie van voeding in de maatschappelijke context.

Voedsel is niet alleen een economisch vraagstuk, maar steeds meer verweven met maatschappelijke vraagstukken.

2.3 Over voedsel en steden

Bovengenoemde trends zijn algemene trends, maar zijn niet afwijkend voor metropoolregio's. Metropoolregio's bestaan in principe uit aangesloten stedelijke conglomeraten. De stedelijke opgave zal daarom in het algemeen leidend zijn bij de beleidsvorming.

11) Prof. Dr. Maarten Hajer, hoogleraar Urban Futures en voormalig directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving
12) van der Steen, Scherpenisse, Hajer, van Gerwen en Kruitwagen 2014; (Leren door doen, overheidsparticipatie in een energieke samenleving)

Wiskerke[13] benoemt een aantal redenen waarom steden betrokken moeten zijn bij het voedselvraagstuk[14]. Hieronder worden vijf van deze redenen benoemd die specifiek relevant zijn voor de MRA. Wiskerke wijst ten eerste op het belang van *gezondheid en sociale gelijkheid*; de gelijke beschikbaarheid van gezond voedsel voor iedereen. Die is niet vanzelfsprekend; er is een epidemie van obesitas, maar die is veel sterker onder de lagere sociale klassen. Ten tweede wordt benoemd de veel te grote *ecologische voetafdruk* van de Nederlandse voedselvoorziening die uiteindelijk de grenzen van de aarde zal overschrijden. De effecten daarvan zullen zeker op het niveau van de stad of de metropool voelbaar zijn. Ten derde het grote aandeel van voedsel in de *afvalberg*; dat brengt allerlei logistieke problemen met zich mee. Ten vierde zijn steden zeer gevoelig voor *klimaatverandering* en die kan niet worden aangepakt zonder de voedselvoorziening daar in mee te nemen. Voedsel – met name vlees- en zuivelproductie – gaat gepaard met een grote uitstoot van CO_2. Stadslandbouw daarentegen kan bijdragen aan klimaatbestendigheid van de stad. Tot slot, de voedselvoorziening gaat gepaard met een grote *werkgelegenheid*. Op dit moment lijkt er onvoldoende ingespeeld te worden op de kansen die verbonden zijn met kleine bedrijven in de voedselbranche.

Deze aspecten zijn allemaal onderling verweven. Die verwevenheid is inhoudelijk (een circulaire voedseleconomie vermindert klimaatverandering, maar kan ook extra banen leveren), maar ook organisatorisch (een circulaire voedseleconomie vraagt om samenwerking tussen overheden, burgers en bedrijfsleven).

De in hoofdstuk 2 genoemde aspecten houden verband met de afhankelijkheden tussen stad en platteland.

Bijvoorbeeld:

1. voor een duurzamer voedselvoorziening zal (onder andere) het energie-verbruik voor voedsel naar beneden moeten, en de stikstofkringloop worden hersteld. Dat kan door transport afstanden te verkleinen en door de productie van voedsel dichter bij de stad te brengen.
2. Het adequaat managen van het afval van voedsel kan onder andere op basis van een circulaire economie waarbij op basis van organische reststromen de kringloop wordt gesloten. Dit draagt tevens bij tot een diverse werkgelegenheid.

13) Prof. Dr. Maarten Hajer, hoogleraar Urban Futures en voormalig directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving

14) van der Steen, Scherpenisse, Hajer, van Gerwen en Kruitwagen 2014; (Leren door doen, overheidsparticipatie in een energieke samenleving)

Fig. 5. Onderlinge relatie natuurlijk kapitaal en de circulaire economie. Bron: CREM

De positie van voedsel binnen de circulaire economie is een bijzondere. In de circulaire economie van de abiotische grondstoffen is het van belang om deze oneindig lang in de productiecirkel te behouden. Zij zijn immers niet hernieuwbaar. In de circulaire economie van de biotische grondstoffen is het essentieel om een sluitende kringloop met de natuurlijke omgeving te realiseren. Wanneer we dat niet doen raakt het natuurlijk systeem uitgeput.

3. Een kleinschalige(r) en hoogwaardige primaire productie op basis van innovatieve business modellen kan de werkgelegenheid bevorderen.
4. Een betere verbinding tussen producent en consument kan bijdragen aan een redelijk inkomen voor boeren, in Nederland en elders in de wereld (Pbl 2013)[15].

15) Pbl 2013. De macht van het Menu. Opgaven en kansen voor duurzaam en gezond voedsel'

3. Het economisch belang van Agri-Food

3.1 Agri-Food in Nederland.

Agri & Food is één van de negen topsectoren waarmee Nederland internationaal wil excelleren. De sector genereert ongeveer 10 procent van de nationale inkomsten en werkgelegenheid en omvat eigenlijk alles rondom voedsel: van de primaire productie tot het verwerken, vermarkten en verhandelen en uiteindelijk de distributie. De sector bevat dus de hele keten: van zaadje tot bord. Agri & Food is qua omvang de op één na grootste werkgever in Nederland, de grootste maaksector van het land en één van de belangrijkste drijvers van de Nederlandse economie. Nederland staat, na de VS, tweede op de exportranglijst van Agri & Food producten wereldwijd. De belangrijkste handelspartners zijn: Duitsland, België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Naast grote bedrijven is er ook een zeer groot aantal kleine spelers actief. De topsector blinkt verder uit in productiviteit en heeft een sterke relatie met de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Nederland beschikt bovendien over een sterke kennisinfrastructuur voor Agri & Food, met Wageningen UR als internationaal meest bekende kennisinstelling.

De Agri & Food sector is een sterke motor achter de Nederlandse economie – sterker dan veel Nederlanders zich realiseren. Als grootste economische sector van ons land levert ze een bijdrage van bijna 10% aan de Nederlandse economie en werkgelegenheid. In 2012 was de toegevoegde waarde in de agrifoodketen 42 miljard euro (CBS, 2014. Dat is 7,3% van de totale toegevoegde waarde in Nederland. Daarvan kwam 16 miljard van de primaire productie en de levensmiddelenindustrie, terwijl handel en distributie zorgden voor de overige 26 miljard. De sector staat aan de wereldtop: twaalf van de veertig grootste foodbedrijven in de wereld hebben in Nederland een vestiging of belangrijke activiteit op het gebied van research and development (R&D). Na de Verenigde Staten is ons land de tweede exporteur van agri- en foodproducten ter wereld. Met die export neemt de Agri & Food sector 13% van de Nederlandse uitvoer voor zijn rekening.
Bron: Topsector Agri & Food innovatie agenda 2016 – 2019

3.2 Over het economisch belang van Agri & Food in de MRA

De MRA is een belangrijke voedselregio in Nederland. Dit is te danken aan vier zaken:

1. Er is een unieke kern van bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie midden in een druk bevolkt gebied. De metropoolregio Amsterdam kent een bescheiden aantal belangrijke wereldspelers als het gaat om de verwerking van voedsel (met name cacao en palmolie). De voedsel-verwerkende industrie heeft het grootste aantal bedrijfsvestigingen (> 10 medewerkers) van Nederland en is geconcentreerd in de Zaanstreek en Amsterdam Noord in de nabijheid van havens. De metropoolregio Amsterdam staat wereldwijd bekend om haar hoge standaarden voor voedselveiligheid. Naast de prachtige bedrijven die hier soms al meer dan 100 jaar aanwezig zijn, vestigen zich ook steeds meer food-gerelateerde start-ups in de regio en zijn er veel maatschappelijke initiatieven op het gebied van voeding (onder andere. stadsland-bouw, Van Amsterdamse Bodem, slowfood). Amsterdam is door zijn gevarieerde culturele achtergrond een smeltkroes waarin experimen-teren de normaalste zaak van de wereld is.
2. Er is een grote diversiteit aan agrarische bedrijven én zijn er wereldspelers in pootgoed en zaadveredeling gevestigd in de provincies Flevoland en Noord-Holland.

Fig. 6. Agri & Food in de MRA

3. De aanwezigheid van een sterke visserijsector in de metropoolregio Amsterdam.
4. De ligging bij zee- en luchthaven, die ook de internationale oriëntatie van de sector Agri & Food versterkt, waaronder tevens de handel en distributie van bloemen en planten.

Zie bijlage 1 voor een verdere kenschets van Agri & Food in de MRA

Het economisch belang van de Agri & Food in de MRA is groot, zoals blijkt uit bovenstaande kenschets. Dat het belang verder reikt dan deze punten wordt geïllustreerd met een schets van de voedingsmiddelenindustrie, de grootste sub sector van Agri & Food in de regio. Het economische belang gaat namelijk verder dan alleen de verwerkende bedrijven zelf. Andere (sub) sectoren zijn sterk afhankelijk van de voedingsmiddelenindustrie omdat ze toeleverancier zijn. Zo blijkt overduidelijk uit de Monitor Levensmiddelenindustrie 2015 van de Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI) het grote aandeel van de voedings- en genotsmiddelenindustrie aan het Bruto Nationaal Product (BNP) in Nederland. Bij toeleveranciers kan worden gedacht aan de landbouw- en tuinbouwsector, de papier(-verpakkings)industrie, de energiesector en dienstverleners als banken, uitzendbureaus, logistiek, accountants en reclamebureaus. In totaal leidt de productie van € 63,9 miljard in de voedings- en genotsmiddelenindustrie tot maar liefst € 38,3 miljard productie in andere sectoren in Nederland. De € 13,9 miljard directe toegevoegde waarde leidt tot € 17,6 miljard aan indirecte toegevoegde waarde. Op basis daarvan kunnen zogenoemde multipliers worden herleidt. Dat is de factor die aangeeft met hoeveel elke verdiende euro in de voedings- en genotsmiddelenindustrie kan worden vermenigvuldigd. De productiemultiplier voor de gehele voedings- en genotsmiddelenindustrie bedraagt 1,6.
Voor de MRA geldt dezelfde multiplier van 1,6 voor de voedings- en genotsmiddelenindustrie. Dit betekent dat voor elke euro productie, voor € 0,6 in andere sectoren wordt geproduceerd. De toegevoegde waarde multiplier bedraagt 2,3. Daarmee, samen met de eerder genoemde punten, wordt in één oogopslag het belang van de Agri & Food sector duidelijk. Zie cijfers uit 2015 in link opgenomen onderaan de bijlage 1

Uit de gevoerde gesprekken met partijen uit de voedselketen in de MRA (bijlage 7), komen ook kenmerken naar voren die minder positief zijn:

- De R&D inspanning is relatief laag (0,5 % vs. 1,5 % gemiddeld), en neemt af (-3,8 % in 2014)[16]. Specifiek binnen de MRA bestaat de zorg dat de productie van de multinationale ondernemingen voor een belangrijk deel plaats vindt binnen verouderde produktielocaties, terwijl de R&D en marketing elders - vaak buiten nederland - plaats vindt. Juist R&D brengt hoogwaardige werkgelegenheid met zich mee. Een intensieve relatie tussen R&D en universiteit en HBO-instellingen maakt tevens het risico van bedrijfsmigratie kleiner en geeft een goede basis voor een goed opgeleide beroepsbevolking.

- De verhouding multinational versus MKB wordt als onevenwichtig beschouwd m.b.t. de werkgelegenheid in de regio. Veel van de werkgelegenheid in de regio is op multinationale ondernemingen gebaseerd. Dat maakt de regio kwetsbaar voor migratie van grote bedrijven; als er een of meerdere vertrekken dan kan dat grote gevolgen hebben voor de werkgelegenheid. Zie ook paragraaf 2.3

- Er wordt relatief weinig geïnvesteerd in een goed opgeleide beroepsbevolking[17]

- Tegelijkertijd is de Agro- en Food Sector ook van belang voor het beroepsonderwijs, en met name de AOC's zoals Clusius College, Wellant, Groenhorst en HBO instellingen als Aeres (Almere) en Inholland (Amsterdam)

Overigens gaan de belangen in de MRA verder dan de economie alleen. Wanneer we uitgaan van het bredere welvaartsbegrip gaat het ook over welzijn, leefbaarheid, gezondheid in een groene omgeving, die niet alleen bijdraagt aan werkgelegenheid, maar ook aan andere maatschappelijke doelen. Om zoveel mogelijk spelers in de MRA te betrekken is het nodig om die bredere maatschappelijke doelen ook mee te nemen in de agendering en feitelijk te redeneren vanuit alle partijen in de keten.

16) Monitor levensmiddelen industrie 2016 (Fnli monitor 2016)
17) Agri & Food in de metropoolregio Amsterdam. Duurzame groei door samenwerking

4. Alles overziend

4.1 Conclusies

We hebben met ons moderne voedsel/food&agri systeem verworvenheden gerealiseerd qua voedselzekerheid, – diversiteit en – voedingswaarde die in de geschiedenis ongekend zijn. Dat systeem levert ons grote voordelen op het terrein van welzijn en gezondheid. Het levert ook een aanzienlijke bijdrage aan onze economie in Nederland, en aan de MRA in het bijzonder. Tegelijkertijd is duidelijk dat het systeem op termijn niet houdbaar is in verband met druk op milieu, duurzaamheid en maatschappelijk draagvlak. Er is een scherpe scheiding tussen de productiekant en de maatschappij, tussen stad en platteland. En de dominante positie van grote, multinationale ondernemingen brengt risico's met zich mee voor werkgelegenheid en de regionale economie. Bovendien zal de mondiale voedselproductie in de toekomst nog aanzienlijk moeten stijgen.

De uitdaging is dan ook *'hoe combineer je de verworvenheden van de schaalvergroting en de mondialisering met de uitdagingen die de maatschappij ons stelt op het terrein van gelijke kansen, duurzaamheid, milieu? Met andere woorden, wat is binnen het gegeven van mondialisering een Agro-Food systeem 2.0?* Hoe kunnen de we metropool duurzaam voeden en er tegelijkertijd voor zorgen dat de kwetsbaarheid van de regionale economie verminderd wordt? Bestaat er iets als *'glokalisering'*? Welke kansen liggen er in een sterkere verbinding tussen stad en platteland, tussen producenten onderling, en tussen producent en consument? Is er ruimte voor korte ketens? Welke innovaties liggen er in systemen waarin steden zichzelf (mede) voeden (Stadslandbouw, verticaal boeren, …)? En welke kansen liggen er in de verbinding tussen zorg en voeding, tussen voeding en sociale cohesie? Deze vragen en nog vele andere vragen moeten in onderlinge samenhang en gezamenlijk beantwoordt worden.

Kortom, we hebben een zeer goed voedselsysteem dat een belangrijke economische factor vormt, maar dat tegelijkertijd dringend behoefte heeft aan verandering. Om de economische belangen te borgen, het maatschappelijk vertrouwen in stand te houden en de uitdagingen van verstedelijking en de noodzakelijke verduurzaming te realiseren.

> *'Vanuit mondiaal perspectief is een transitie naar een duurzame voedselvoorziening nodig om klimaatverandering tegen te gaan, het verlies aan biodiversiteit te bestrijden, het gebruik van schaarse hulpstoffen te beperken en honger en ondervoeding uit te bannen. Deze transitie is qua belang en impact vergelijkbaar met de transitie naar duurzame energie'*
>
> Prof. Dr. Maarten Hajer in 'De macht van het menu'.

4.2 Ambitie

Om die verandering te kunnen vormgeven is het goed een leidende ambitie te formuleren. Die ambitie kan dan als uitgangspunt dienen voor een actieprogramma.
Ambitie: Het MRA voedselnetwerk creëert condities om de metropoolregio Amsterdam een toonaangevende regio te laten zijn op het gebied van moderne voedselvoorziening voor de stad. Waarin *burgers* gezonde keuzes maken en betrokken zijn bij de productie van hun voedsel. Waarin de *boeren-bedrijven* een goede toekomst hebben doordat – waar mogelijk – de keuze voor regionaal voedsel wordt vergemakkelijkt. Waarin de *verbinding* tussen platteland en de stad vanzelfsprekend is. Waarin *natuur en landbouw hand in hand* een goede leefomgeving vormen. Waarin er een *florerende economie* is voor zowel grote als kleine voedselverwerkende bedrijven.

Een verdere invulling van deze ambitie treft u in bijlage 2.

4.3 Denkrichtingen

De elementen in deze ambitie gaan over een verduurzaming van het voedselsysteem, over een balans tussen mens, milieu en economie. De vraag is dan wel hoe die verduurzaming vorm te geven. Is het mogelijk enige richting vooraf te definiëren. In haar rapport 'De macht van het menu' geeft het Planbureau voor de Leefomgeving vier oplossingsrichtingen voor de verduurzaming van het voedselsysteem.

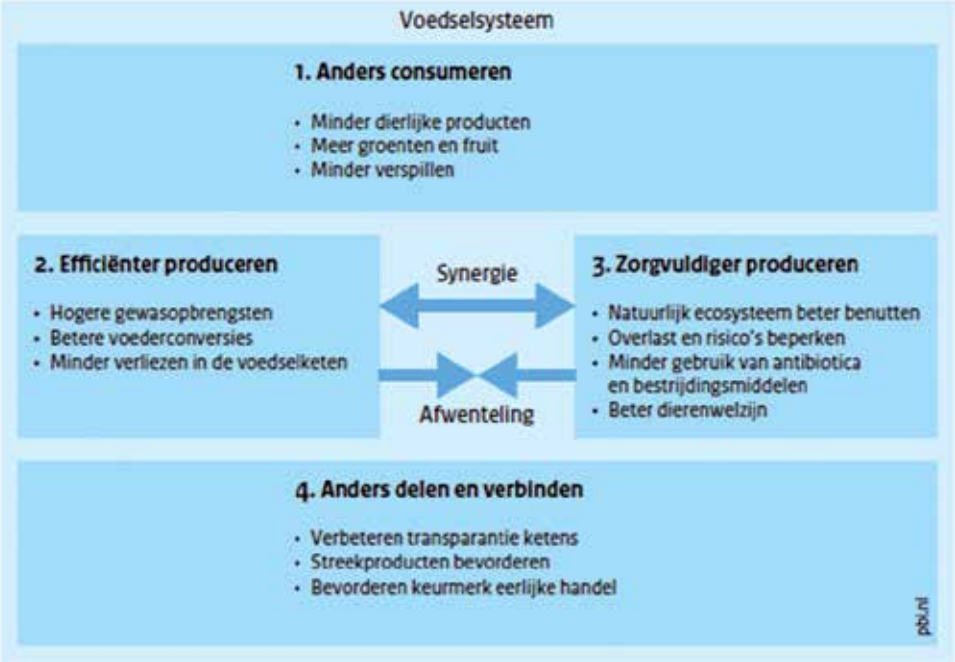

Fig. 7. Denkrichtingen voor verandering (bron Pbl)[18)]

'Anders consumeren' speelt in op de maatschappelijke beweging die op veel plekken gaande is; van 'flexitariërs', restaurants die gebruik maken van restproducten en 'weggooien is zonde', tot het wettelijke verbod in Frankrijk om voedsel weg te gooien.

Efficiënter produceren leidt tot kansen om ook in de toekomst in de mondiale voedselbehoefte te voorzien. Hier ligt ook een belangrijke Nederlandse kracht. Nederland is met haar bedrijfsleven en onderzoek een belangrijke speler, en kan dat blijven. De innovatiekracht van de MRA is groot wanneer de kansen tot samenwerking tussen onderzoek, overheid en onderneming gepakt worden. De ambitie ligt er ook. Zo is een van de strategische sporen in de concept omgevingsvisie van de provincie Flevoland dat de provincie een proeftuin wil zijn van innovaties in de landbouw, of dat nu verduurzaming in de gangbare of biologische landbouw is, grootschalige productie of kleinschalige stadslandbouw, verticale landbouw, robotisering, precisielandbouw of algenteelt. Een dergelijke denklijn zou wellicht naar de gehele MRA kunnen worden uitgebreid.

De efficiëntere productie kan alleen mits we *'zorgvuldiger produceren'* dan nu veelal het geval is. Hier ligt een duidelijke opgave om de biotische cirkels te sluiten, zodat de aarde blijvend kan produceren en we ook beter gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die de natuur ons biedt om onze productie efficiënt te maken.

Door *anders delen en verbinden* worden stad en platteland weer bij elkaar gebracht, worden producent en consument aan elkaar gekoppeld, en kan de regionale economie versterkt worden.

Aan deze denkrichtingen kunnen acties worden gekoppeld door onszelf simpelweg vragen te stellen als 'wat gaan we dan doen om die proeftuin te realiseren?', of 'hoe kunnen we de natuur een steviger rol in de landbouw geven?'.

4.4 Samenwerking als voedselnetwerk in de MRA is nodig

In paragraaf 4.1 wordt geconcludeerd dat een aantal uitdagende vragen beantwoord moet worden. De antwoorden op die vragen gaan aanleiding geven tot stevige veranderingen. Die veranderingen vragen om innovatie op verschillende dimensies. En dat gaat niet vanzelf, daarvoor heb je elkaar hard nodig, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. De in paragraaf 2.2 genoemde rolverandering van de overheid (responsieve overheid) is daarvoor ook nodig; we leven in een tijd waarin alle spelers hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen. Maar niet alleen vanwege die rolverdeling, ook vanwege de daadwerkelijke opgave is samenwerking noodzakelijk. We zijn gewend om 'stap voor stap' te innoveren; de eerstvolgende stap die je kunt bedenken volgt als logisch vervolg op de vorige. Dat heeft als consequentie dat verschillende systemen (oud en nieuw) naast elkaar blijven bestaan en leidt tot suboptimale situaties. Wanneer we bijvoorbeeld kijken naar de introductie van de elektrische auto dan leidt dit niet tot een wezenlijke oplossing van het mobiliteits-probleem dat in metropolen bestaat (en erger gaat worden!). Een echte oplossing ligt bijvoorbeeld in het verminderen van het aantal voertuigen en

18) Bron: Pbl, 'De macht van het menu'

voertuigbewegingen (met name in de stad). Dat vraagt om gedeeld gebruik en (om dat te kunnen) schakelplekken (hubs) rondom de stad, waar kan omgeschakeld van lange afstand vervoer op (opgeladen) lokaal vervoer en andersom[19]. Dat vraagt op zich weer om aanvoerlijnen die op de hubs zijn aangesloten. Daarvoor zijn technologische, systemische, bestuurlijke en sociale innovaties nodig. Wat we dus eigenlijk zoeken zijn systeemveranderingen die bij elkaar op tellen naar een transitie naar een volgend voedselsysteem in een nieuwe verhouding tussen partijen.

Tegelijkertijd is die 'stap voor stap innovatie' onontkoombaar. Het is simpelweg niet mogelijk om in een keer van het souterrain op zolder te komen, omdat je niet weet langs welke paden het uiteindelijke doel gerealiseerd kan worden. Maar het uiteindelijke doelbereik mag daarbij niet stagneren. Dat kan door een gezamenlijke ambitie te benoemen, en een visie en strategie te formuleren. En deze te gebruiken als een sturingsmechanisme, als toetsing die boven de markt hangt. Als de 'stap voor stap' verandering leidt tot het vastlopen van het systeem of onvoldoende snel gaat om de doelen te halen, dan moet tijdig het systeem en de sturing veranderen.

Het niveau van de MRA, in combinatie met Kop van Noord-Holland en heel Flevoland, is daarvoor een goed niveau. Op dat niveau komen immers alle lijnen bij elkaar; van mondiaal tot lokaal, en alles wat daartussen zit. Het is dan wel zaak om ook maatschappelijke partijen zoals NGO's, onderwijs en burgerinitiatieven te betrekken.
Transitieprocessen kunnen niet door sturing van bovenaf opgelegd worden, maar kunnen wel door gevoeld eigenaarschap van vele partijen versneld worden. Het gaat niet om een gevoel van 'moeten', maar van 'ontmoeten'.
De MRA kan een goed platform zijn voor een gedragen (regionale) ontwikkeling, mits men erin slaagt zodanig te agenderen dat er voor deelnemers ook voldoende (interessante) ontwikkelingsmogelijkheden in liggen. Die kunnen liggen op netwerkversterking, kennisdelen, maar ook op nieuwe economische arrangementen, met elkaar (beleids) blokkades definiëren en slechten.

19) zie de studie 'Lage Landen 2030-2100; verkenning van ruimtelijke perspectieven binnen de Eurodeltametropool' van IenM, Departement Ruimte Vlaanderen, Vlaamse bouwmeester en het College van Rijksadviseurs naar effectieve ruimtelijke strategieën voor o.a. energie en mobiliteit

Daarvoor is het nodig dat de 'agenda' als gemeenschappelijk wordt ervaren en de deelnemende actoren ook hun belangen en vragen kunnen agenderen.

Dat vraagt om zowel een duidelijke inhoudelijke focus, maar tegelijkertijd veel aandacht voor flexibiliteit, nieuwe vragen, onverwachte wendingen en goede procesregie. Bestaande initiatieven en samenwerkingsverbanden moeten een plek kunnen vinden in die gezamenlijke agenda (zoals Roadmaps Agri Food cluster & Amsterdam Economic Board, Campus Almere en Floriade enz.).

4.5 Wat zijn de volgende stappen om te komen tot een voedselnetwerk MRA en van daaruit tot een Agenda Voedsel MRA?

De volgende stappen worden doorlopen worden:

1. De bestuurders uit het BO FOOD MRA stellen samen een Manifest 'Voedsel Verbindt' op. Hieruit blijkt het bestuurlijk en politiek draagvlak voor het voedselnetwerk en de wil om samen te willen werken als keten aan een gezamenlijke voedselagenda als concreet werkprogramma. Als eerste concept is het manifest 'Voedsel Verbindt' opgenomen in bijlage 6.
2. De bestuurders uit het BO FOOD MRA werken samen om te komen tot een governance voor de Agenda Voedsel Verbindt, uiterlijk december 2017 ter presentatie op het congres Flows of Food. Een 1e concept van de governance is bijgevoegd in bijlage 3.
3. De bestuurders uit het BO FOOD MRA, AMS en SPAN31 brengen alle partijen uit de keten bij elkaar. Alle ketenpartijen uit de voedselketen MRA zijn samen het voedselnetwerk MRA. Een Community of Practice: dat is dan een breed voedselnetwerk waarin bijvoorbeeld ook ngo's vertegenwoordigd zijn. Nb. ondersteuning EZ (planning: juli – december 2017);
4. Tijdens het congres Flows of Food in december 2017 worden de ambities vanuit het BO Food MRA gedeeld en wordt het manifest door partijen ondertekend.
5. Begin 2018 wordt een kwartiermaker aangesteld om de samenwerkingsvorm verder uit te werken en partijen input te vragen voor de uitvoeringsagenda.

Bijlage 1: Een kenschets van Agri & Food in de MRA

- Agri & Food in de MRA heeft een toegevoegde waarde van € 3,55 miljard.
- Het is een sterke en stabiele sector in de regio met een groei van de toegevoegde waarde van 6%, waar de groei van de gehele MRA op -0,5% ligt.
- Agri & Food heeft de afgelopen jaren, van de negen sectoren met het grootste economische belang binnen de MRA, verreweg de sterkste groei in toegevoegde waarde vertoond.
- Ruim 31.000 werkzame personen. Met een groei van bijna 3% (ten opzichte van een daling van de werkgelegenheid in de MRA van ruim 1%). Van alle sectoren in de regio gaat alleen ICT voor in de behaalde groei in werkgelegenheid.
- De MRA huisvest relatief veel grote food werkgevers (Cargill, Verkade, Ahold, ADM, Duyvis, etc.).
- Door diverse demografische factoren (bijvoorbeeld omvang en diversiteit) staat de regio bekend als proeftuin voor nieuwe voedingsconcepten (nationaal en internationaal).
- De MRA is de grootste afzetmarkt van Nederland.
- Een krachtig netwerk aan onderwijs- en onderzoeksinstellingen van MBO tot WO gericht op Agri & Food.
- 9% van het totaal aantal patentaanvragen in de MRA is afkomstig uit de Agri & Food sector. Het gros hiervan komt voor rekening van de voedselverwerkende industrie.
- Een sterke internationale positie door de ligging bij zee- en luchthaven.
- 8% van de totale exportwaarde van de metropoolregio wordt gerealiseerd door Agri & Food.
- De sterke relatie met de omliggende regio's (Greenports) in Noord-Holland, waarvan 60% landbouwgrond is, is van grote toegevoegde waarde. In Noord-Holland Noord is bijvoorbeeld 91.000 hectare landbouwgrond en werken 15 tot 20 duizend mensen in de primaire productie sectoren. Bovendien bevindt zich hier een sterke kern van voeding gerelateerde zaadbedrijven (Seed Valley) die zeer belangrijk is voor Nederlandse uitgangsmaterialen.
- De sterke relatie met de provincie Flevoland is van grote toegevoegde waarde. Er is ruim 101.000 hectare landbouwgrond en er werken ruim 17 duizend mensen in de primaire sectoren. Bovendien bevindt zich hier een sterke kern van pootgoedbedrijven die zeer belangrijk is voor Nederlandse uitgangsmaterialen.
- Een grote diversiteit, met enerzijds stedelijke agglomeraten, anderzijds industriële terreinen of infrastructuur en deels ook ruimte voor primaire productie

Bijlage 2: Wat is een goede ambitie voor een voedselagenda in de MRA?

Een ambitie in een gezamenlijk agenda voedsel moet verbindend zijn voor alle partijen binnen de MRA. Overheid, bedrijfsleven, onderzoek, ngo's, onderwijs en burgerinitiatieven, als vertegenwoordiging van de samenleving. De uitdagingen zijn te vertalen in de volgende ambities:

1. **Gelukkige en gezonde bevolking die vertrouwen heeft in de samenleving, in bedrijfsleven, overheid , onderwijs, en wetenschap als het gaat om de voeding van de metropool.** Dat betekent:
   a. In 2030 heeft de bevolking gemiddeld een 2 jaar langer leven en een betere kwaliteit van leven, onder andere door de ontwikkeling van nieuwe voedingsmiddelen met een gezondheid bevorderende werking.
   b. In de zorg wordt optimaal ingespeeld op de kansen die voeding en de productie daarvan biedt om de kwaliteit van leven te verhogen

2. **Een duurzaam systeem van voedselproductie. We doen 2x meer met 2x minder en we doen dat 2x gezonder** Dat betekent:
   a. Een groene regio. In 2030 gebruikt de regio voornamelijk schone energie en is er sprake van een betere luchtkwaliteit. De Foodprint is met een factor 2 verminderd.
      i. Een sterk verminderde afhankelijkheid van fossiele energie, een verdergaande integratie van natuur en landbouw, een gezonde bodemvruchtbaarheid, een sterk verminderd aantal 'voedselkilometers', en een veel gezonder voedselpatroon. De landbouw uit de MRA en een direct omliggende straal van ca 50 km draagt voor minimaal 20% bij aan de voeding van de MRA
   b. De verbinding tussen stad en ommeland is sterker, er is een duidelijke aanwezigheid van eetbare gewassen in de stedelijke omgeving en er is nauwelijks nog sprake van verspilling. De landbouw draagt mede zorg voor het natuurlijk kapitaal in de regio.
   c. Een gesloten kringloop. Is 2030 worden (rest)stromen maximaal (her)gebruikt en wordt er minimaal voedsel verspild. Door betere afstemming van vraag en aanbod en recirculatie door waardevermeerdering. Waarbij het doel is om Agri & Food reststromen zo hoog mogelijk te verwaarden.

3. **Een stevige financieel economische positie van Agri&Food in de regio, gebaseerd op een goede balans tussen mondiaal en regionaal. We doen regionaal wat regionaal kan, en internationaal wat internationaal moet.** Dat betekent:
   a. Een sterkere economie in het algemeen, met een belangrijke rol voor de sector Agri & Food, die kansen biedt voor de hele range aan bedrijvigheid van grote bedrijven tot start-ups.
   b. Een robuust landbouwsysteem, flexibel en gemengd in schaal met een unieke koppeling met de urbane omgeving, dat als voorbeeld dient voor andere stedelijke agglomeraties in de wereld.
   c. Een goed vormgegeven verbinding tussen stedelijk gebied en ommeland door slimme (innovatieve logistieke) regionale afzet van agrarische producten.
   d. Een sterke, internationaal erkende kennis infrastructuur op het gebied van Agri en Food.
   e. Een goede balans tussen regionale en mondiale productie en afzet, een gezonde balans tussen grote bedrijven en MKB,
   f. een goed opgeleide en flexibele beroepsbevolking.
   g. Een goed vestigingsklimaat met aandacht voor zowel bulk als 'specialties'.

4. Voedsel is een drager voor sociale verbinding en inclusie
   a. De Agri- & Foodsector binnen de MRA heeft een gevarieerde werkgelegenheid waar ook plek is voor lager geschoold personeel;
   b. Binnen de MRA is goed voedsel beschikbaar, toegankelijk, én vanzelfsprekend toegankelijk voor iedereen;
   c. Voedsel verbindt de mensen, de culturen én de gebieden binnen de MRA;
   d. Stad en platteland zijn gelijkwaardige partners.

BIJLAGE 3. GOVERNANCE CONCEPT SEPTEMBER 2017 (UNDER CONSTRUCTION)

Voorstel governance 'Voedselnetwerk MRA'

versie sept 2017

Tijdens het Bestuurlijk Overleg (BO) van 9 juni jl. hebben de bestuurders aangegeven te willen verkennen of de governance vanuit de Amsterdam Economic Board kan worden ingezet voor het programma Voedsel MRA door en voor het voedselnetwerk. Na twee verkennende gesprekken is onderstaand voorstel uitgewerkt, waarop commitment vanuit het netwerk wordt gevraagd. Een nadere uitwerking op rollen en activiteiten moet nog verder uitgewerkt worden.

Voedselraad (Community of practice)

De Voedselraad vertegenwoordigt alle betrokken MRA partijen in de voedselketen. Zij waken als community over gemaakte afspraken, maar zijn in de praktijk een samenwerkingspartner van de Board.
De voedselraad kan issues bij Board, Stuurgroep en het programmabureau agenderen. Daarbij functioneren zij als een community of practice, omdat zij binnen het netwerk ook zorgen voor een platform om elkaar te ontmoeten en te inspireren. De voedselraad bestaat uit vertegenwoordigers van alle ketenpartijen (6 O's) aangevuld met relevante partijen. Maximaal 50 personen.

Vorm juridische entiteit: voedselnetwerk MRA

Elke uitvoerende instantie heeft een juridische entiteit nodig op basis waarvan er activiteiten kunnen worden uitgevoerd (bijv. het verstrekken van opdrachten of het aannemen van mensen).
Veel regio bestuurders zijn al vertegenwoordigt in de Amsterdam Economic Board. Vanuit dit gremium kan de borging en ondersteuning vanuit de betrokkenheid op het voedselnetwerk plaatsvinden

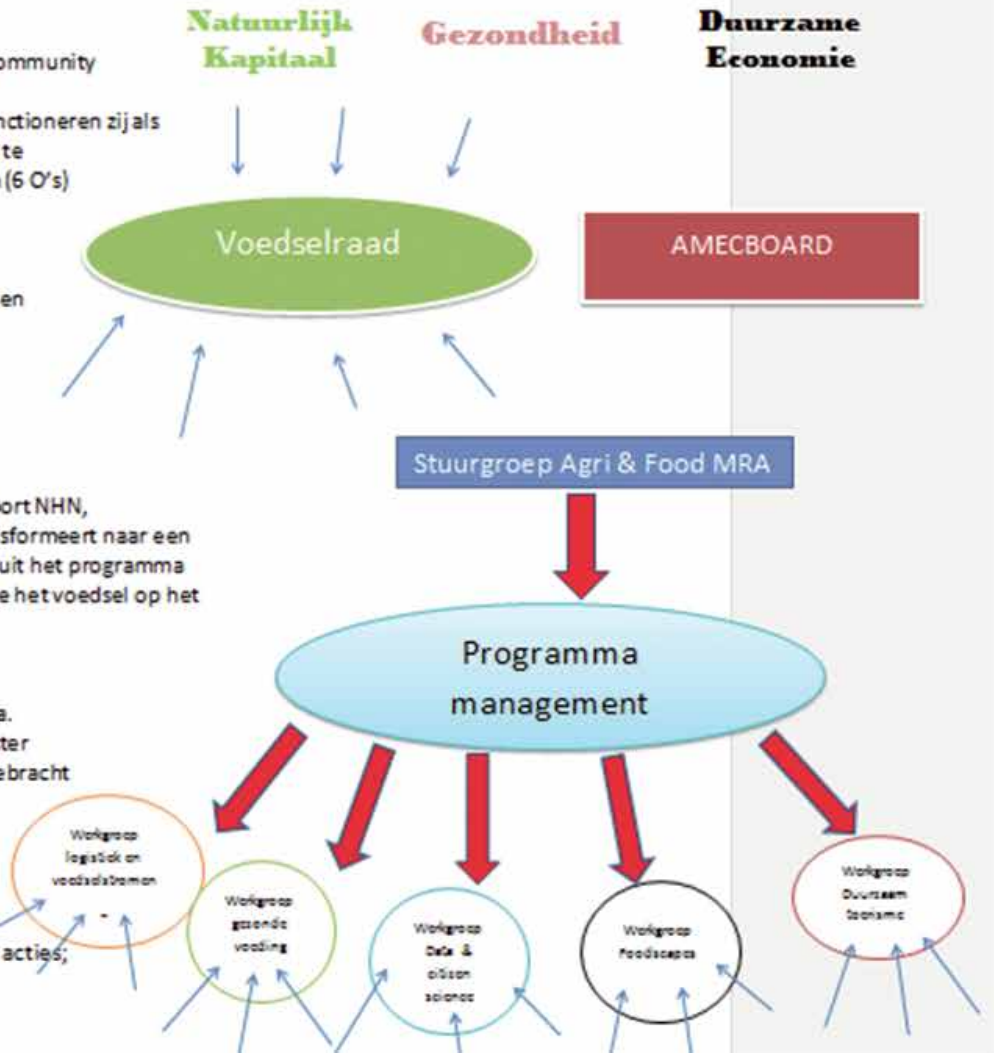
Stuurgroep

Het huidige kernteam Agri Food (Verkade, Pepsi Co, Ahold, Zaanstad, MARVO, LTO Noord, Greenport NHN, WUR, UvA, Amsterdam Green Campus, Exter, Inholland) omarmt het voedselnetwerk MRA en transformeert naar een Stuurgroep Agri & Food MRA. Dit bestuur zal naast de Board Challenges tevens inzet te plegen vanuit het programma Voedsel MRA op ook nieuwe initiatieven en agendapunten als 'het terugdringen van de afstand die het voedsel op het bord aflegt' (klimaatdoelstelling Parijs), impact voedsel en gezondheid, stadslandbouw, enz.

Programmabureau (praktische uitvoering)

In dit programmabureau vindt de uitwerking plaats van de thema's (roadmaps) van het programma.
Dit onder toeziend oog van een programmamanager. De huidige activiteiten van het Agri food cluster worden ondergebracht in één van de werkgroepen. Daarnaast worden nieuwe initiatieven ondergebracht in een aanpalende werkgroepen. Het programmabureau fungeert tevens als loket (vraagbaak) voor de regio, initiatieven en stakeholders. Tevens is het programmabureau aanjager voor de verschillende roadmaps. Taken van het programmabureau zijn:

- Opstellen meerjaren uitvoeringsprogramma aansluitend op de behoeften van het MRA voedselnetwerk.
- Uitvoeren en aanjagen activiteiten en thema's in de MRA; - Bewaken en monitoren van ingezette acties;
- Realiseren van samenwerking van regio's en op thema's.

Bijlage 4. Manifest

1 pager die op het FOODEVENT wordt ondertekend.

REGIONAAL MANIFEST 'Voedsel Verbindt'

Uitdagingen aangaan en kansen pakken

De centrale rol van voedsel in de Metropoolregio Amsterdam (MRA)

OPROEP aan bedrijven, overheden, ngo's, burgerinitiatieven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen binnen de Metropoolregio Amsterdam én haar omliggende voedselproducerend landschap: Wacht niet op de wereld of Parijs, we nemen zelf het voortouw in de overgang naar een duurzaam voedselsysteem in de regio.

De ondertekenaars van dit manifest, zien voedsel als de verbindende kracht in de regio: economisch, ecologisch en maatschappelijk. Dit manifest geeft niet alleen uiting aan het gevoel van urgentie, maar vooral aan de wil om te handelen en de overtuiging dat regionale verbindingen hierin essentieel zijn. Vooruitgang is gebaseerd op de kunst van het verbinden. Dat geldt zeker voor vraagstukken rondom voedsel. Een duurzaam voedselsysteem biedt de sleutel tot de oplossing van een breed scala aan onderling gerelateerde problemen in de sfeer van people, planet en prosperity. Denk aan:

- verbetering van de gezondheid van de bewoners;
- realisatie van een duurzame regionale logistiek die het platteland met de stad verbindt;
- conservering van het agrarische landschap in de metropool en verhoging van de kwaliteit van groen in de steden;
- natuurinclusieve productie (stimuleren van circulaire economie, innovatie en bodemvruchtbaarheid);
- een uitnodigende omgeving voor bedrijven zowel het midden- en kleinbedrijf als multinationale ondernemingen.

Voedseltransitie is winst

Stad, omgeving en voedsel beïnvloeden elkaar permanent op de meest uiteenlopende aspecten. Werken aan een effectief voedselbeleid betekent dan ook een intersectorale en regionale samenwerking. Een inclusieve, sector overstijgende benadering is nodig om te komen tot duurzame oplossingen. Zo'n benadering draait niet alleen om abstracte klimaatbestendige voedselsystemen, of wereldwijde voedselzekerheid, maar levert ook en juist een bijdrage aan concrete lokale werkgelegenheid, gezondheid, sociaal kapitaal en versterking van regionale innovatiekracht bij bedrijven, kennisinstellingen en burgerinitiatieven.
Het Voedselnetwerk in de MRA maakt de potenties van voedsel in de regio zichtbaar. Door slimme verbindingen te realiseren ligt een vooraanstaande rol in de wereld op het gebied van duurzame regionale voedselvoorziening in het verschiet.

Het voedselnetwerk ambieert een toekomst waar burgers drempelloos toegang hebben tot een gezond, betaalbaar, smakelijk en cultureel passend aanbod van voedsel. Het gaat om voedsel dat op duurzame wijze is geproduceerd en waarbij voedselnabijheid, voedselzekerheid, passende beloning voor producenten, milieu- en diervriendelijkheid uitgangspunten zijn voor de productie. Dit systeem is transparant en biedt ruimte voor betrokkenheid van de consument bij de productie van voedsel. Boerenbedrijven krijgen betere toekomstperspectieven, omdat het voor de consument gemakkelijker wordt om te kiezen voor regionaal voedsel. De verbinding tussen platteland en stad wordt hechter en geschoeid op een basis van wederkerige interesse. Natuur en landbouw gaan hand in hand en dragen elk op hun manier bij aan kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. De transitie in het voedselsysteem schept nieuwe arbeidsplaatsen en kansen voor grote en kleine voedselverwerkende bedrijven.

Op weg naar gezond en duurzaam voedsel

Fundamentele veranderingen in het voedselsysteem komen alleen tot stand indien oude dilemma's in een nieuw licht worden bezien, innovaties ingang vinden, nieuwe veerkrachtige allianties tot stand komen en er samen wordt gewerkt. Vertrouwde indelingen, gebaseerd op uitsluiting, gaan op de helling, zoals de verdeling van bevoegdheden over sectoren binnen de overheid en de grenzen tussen disciplines in de wetenschap. De gewenste veranderingen vragen om nieuwe verbanden tussen mensen, organisaties, kennis, technologie, geld en regels.
Ondertekenaars willen een programma 'Voedsel in de MRA' uitwerken waarin onderstaande thema's nadere invulling krijgen en innovaties worden aangejaagd:

1. Voedselstromen & Logistiek
2. Gezonde voeding
3. Data & citizen science
4. Voedsellandschappen
5. Voedselwijs in onderzoek en onderwijs
6. Toerisme (food als een drijvende kracht in leisure)
7. Circulaire productie

Op het congres 'Flows of Food' op 7 en 8 december 2017 in Amsterdam en Almere, onder auspiciën van het voedselnetwerk MRA, worden alle ketenpartners binnen het bedrijfsleven, burgerinitiatieven, overheden, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ngo's uitgenodigd om de overgang naar een volledig duurzaam voedselsysteem in een stroomversnelling te brengen.

Bijlage 5. Geïnterviewden

- F. Bakkum, gemeente Amsterdam
- V. Dam, Milieufederatie Flevoland
- K. Van Hoof, provincie Noord-Holland
- M. van der Kleij, gemeente Amsterdam
- H. Koning, provincie Flevoland
- A. Kurstjens, Rabobank Amsterdam
- A. van der Valk, Amsterdam Metropolitan Solutions
- N. Verduin, LTO Noord
- A. van der Vugt, Exter

Bijlage 6. Bronnen

1. Rabobank 2016 (megatrends economie Rabobank)
2. https://www.amsterdameconomicboard.com/cluster/agri-food#facts_table
3. Unicef Urban Map (Urban map Unicef)
4. Bron Rabobank 2016 (megatrends economie Rabobank)
5. WUR 2013. Voeding, gezondheid en welzijn: Kansen voor Agri.
6. Pbl 2013. De macht van het Menu. Opgaven en kansen voor duurzaam en gezond voedsel'
7. Statline CBS; kerncijfers gezondheid
8. CBS; CBS; landbouw sinds 1950
9. CBS; inkomstendaling in de landbouw
10. Pbl 2015; 'Trends in Nederlandse voetafdrukken'
11. Prof. Dr. Maarten Hajer, hoogleraar Urban Futures en voormalig directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving
12. van der Steen, Scherpenisse, Hajer, van Gerwen en Kruitwagen 2014; Leren door doen, overheidsparticipatie in een energieke samenleving
13. Prof.dr.ir. Han Wiskerke. 'Waarom moeten steden iets met voedsel en wat kunnen ze doen? Zeven redenen en vier aanknopingspunten'.
14. Prof.dr.ir. Han Wiskerke. 'Waarom moeten steden iets met voedsel en wat kunnen ze doen? Zeven redenen en vier aanknopingspunten'.
15. Pbl 2013. De macht van het Menu. Opgaven en kansen voor duurzaam en gezond voedsel'
16. Monitor levensmiddelen industrie 2016 (Fnli monitor 2016)
17. Agri & Food in de metropoolregio Amsterdam. Duurzame groei door samenwerking
18. IenM, Departement Ruimte Vlaanderen, Vlaamse bouwmeester en het College van Rijksadviseurs; 'Lage Landen 2030-2100; verkenning van ruimtelijke perspectieven binnen de Eurodeltametropool'

REGIONAAL MANIFEST 'Voedsel Verbindt'

uitdagingen aangaan en kansen pakken

De centrale rol van voedsel in de Metropoolregio Amsterdam (MRA)

OPROEP aan bedrijven, overheden, ngo's, burgerinitiatieven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen binnen de Metropoolregio Amsterdam én de omliggende (landbouw)productiegebieden: Wacht niet op de wereld of Parijs, we nemen zelf het voortouw in de overgang naar een duurzaam voedselsysteem in de regio.

De ondertekenaars van dit manifest, zien voedsel als de verbindende kracht in de regio: economisch, ecologisch en maatschappelijk. Dit manifest geeft niet alleen uiting aan het gevoel van urgentie, maar vooral aan de wil om te handelen en de overtuiging dat regionale verbindingen hierin essentieel zijn. Vooruitgang is gebaseerd op de kunst van het verbinden. Dat geldt zeker voor vraagstukken rondom voedsel. Een duurzaam voedselsysteem biedt de sleutel tot de oplossing van een breed scala aan onderling gerelateerde problemen in de sfeer van people, planet en prosperity. Denk aan:

- verbetering van de gezondheid van de bewoners;
- realisatie van een duurzame regionale logistiek die het platteland met de stad verbindt;
- conservering van het agrarische landschap in de metropool en verhoging van de kwaliteit van groen in de steden;
- natuur-inclusieve productie (stimuleren van circulaire economie, innovatie en bodemvruchtbaarheid);
- een uitnodigende omgeving voor bedrijven zowel het midden- en kleinbedrijf als multinationale ondernemingen.

Voedseltransitie is winst

Stad, omgeving en voedsel beïnvloeden elkaar permanent op de meest uiteenlopende aspecten. Werken aan een effectief voedselbeleid betekent dan ook een intersectorale en regionale samenwerking. Een inclusieve, sector overstijgende benadering is nodig om te komen tot duurzame oplossingen. Zo'n benadering draait niet alleen om abstracte klimaatbestendige voedselsystemen, of wereldwijde voedselzekerheid, maar levert ook en juist een bijdrage aan concrete lokale werkgelegenheid, gezondheid, sociaal kapitaal en versterking van regionale innovatiekracht bij bedrijven, kennisinstellingen en burgerinitiatieven.

Het Voedselnetwerk in de MRA maakt de potenties van voedsel in de regio zichtbaar. Door slimme verbindingen te realiseren ligt een vooraanstaande rol in de wereld op het gebied van duurzame regionale voedselvoorziening in het verschiet.

Het voedselnetwerk ambieert een toekomst waar burgers drempelloos toegang hebben tot een gezond, betaalbaar, smakelijk en cultureel passend aanbod van voedsel. Het gaat om voedsel dat op duurzame wijze is geproduceerd en waarbij voedselnabijheid, voedselzekerheid, passende beloning voor producenten, milieu- en diervriendelijkheid uitgangspunten zijn voor de productie. Dit systeem is transparant en biedt ruimte voor betrokkenheid van de consument bij de productie van voedsel. Boerenbedrijven krijgen betere toekomstperspectieven omdat het voor de consument gemakkelijker wordt om te kiezen voor regionaal voedsel. De verbinding tussen platteland en stad wordt hechter en geschoeid op een basis van wederkerige interesse. Natuur en landbouw gaan hand in hand en dragen elk op hun manier bij aan kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. De transitie in het voedselsysteem schept nieuwe arbeidsplaatsen en kansen voor grote en kleine voedselverwerkende bedrijven.

Op weg naar gezond en duurzaam voedsel
Fundamentele veranderingen in het voedselsysteem komen alleen tot stand indien oude dilemma's in een nieuw licht worden bezien, innovaties ingang vinden, nieuwe veerkrachtige allianties tot stand komen en er samen wordt gewerkt. Vertrouwde indelingen, gebaseerd op uitsluiting, gaan op de helling, zoals de verdeling van bevoegdheden over sectoren binnen de overheid en de grenzen tussen disciplines in de wetenschap. De gewenste veranderingen vragen om nieuwe verbanden tussen mensen, organisaties, kennis, technologie, geld en regels.
Ondertekenaars willen een programma 'Voedsel in de MRA' uitwerken waarin onderstaande lijnen nadere invulling krijgen en innovaties worden aangejaagd:
1. Voedselstromen & Logistiek
2. Gezonde voeding
3. Data & citizen science
4. Voedsellandschappen
5. Voedselwijs in onderzoek en onderwijs
6. Toerisme (food als een drijvende kracht in leisure)
7. Circulaire productie

Op het congres 'Flows of Food' op 7 en 8 december 2017 in Amsterdam en Almere onder auspiciën van het voedselnetwerk MRA worden alle ketenpartners binnen het bedrijfsleven, burgerinitiatieven, overheden, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ngo's uitgenodigd om de overgang naar een volledig duurzaam voedselsysteem in een stroomversnelling te brengen.

Dit manifest is ondertekend, op 7 december 2017 te Amsterdam, door:

.....

Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland, de heer J.H.M. Bond, gedeputeerde voor Economische Zaken, Landbouw & Visserij, Flora en Fauna, Internationale Marketing & Acquisitie en Sponsoring

.....

Gedeputeerde Staten van de Provincie Flevoland, de heer J.N.J. Appelman, gedeputeerde Economische Zaken, Maritieme Strategie, Landbouw en Visserij, Nieuwe Natuur, Floriade, Hoger onderwijs OMALA N.V. (incl. C.V. Airport Garden City),Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland B.V., Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen Flevoland, Bestuurlijke Adviescommissie Regionale Economie IPO (Interprovinciaal Overleg), Bestuurlijk Overleg Platform Economie MRA (Metropoolregio Amsterdam)

.....

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zaanstad, de heer D. Straat, wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling, Economie en toerisme, Werk & Inkomen, Regeldruk fysiek, Stadsregio Amsterdam, Noordzeekanaalgebied, ZaanIJ, Wijkwethouder Westerkoog, Krommenie en Zaandam Zuid

.....

Rabobank Amsterdam, de heer A.L.J.M. Kurstjens, directievoorzitter

.....

LTO Noord regio West, de heer N. Verduin, voorzitter

.....

Stichting Greenport Noord-Holland Noord, mevrouw R. van Dam, programmamanager

.....

Amsterdam Green Campus, de heer G.J.M. Kooiman, accountmanager

.....

Spang31, de heer J. Spangenberg, directeur

.....

Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions, de heer A.J. J. van der Valk, liaison ARJAN VAN TIJSBERGEN

.....

AERES Hogeschool Almere, mevrouw S.C.O. Wertheim-Heck, Lector Voedsel en Gezond Leven

Voorstel Food MRA – strategie en governance

Food MRA, voor een robuust en duurzaam regionaal voedselsysteem

Grootstedelijke uitdagingen en het voedselsysteem in de metropoolregio Amsterdam

Bij een grootstedelijk gebied horen complexe uitdagingen. Zoals de schaarste van grondstoffen, vervuiling door uitstoot, diffuus eigenaarschap van data, mensen die steeds jonger (chronisch) ziek worden en mensen die een toenemende afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Oplossen van deze uitdagingen leidt tot een toename van groei, innovatie en leefbaarheid in de regio. De metropoolregio Amsterdam heeft vijf grootstedelijke uitdagingen benoemd waaraan zij werkt, namelijk: circulaire economie, gezondheid, mobiliteit, talent voor de toekomst en digitale connectiviteit.

Voedsel verbindt mensen, voedsel voedt mensen, voedsel verblijdt mensen en voedsel verrijkt de economie. Het voedselsysteem raakt alle grootstedelijke uitdagingen. Ter illustratie:

1. Circulaire economie: In veel steden bestaat een kwart van al het afval uit voedsel en voedingsverpakkingsmateriaal.
2. Gezondheid: Overgewicht en obesitas onder met name kinderen is een groeiend probleem. Evenals ondervoeding, bij met name ouderen en patiënten. Daarbij zijn gezondheidsstatistieken van de deelgebieden binnen de regio ongelijk, door wisselende beschikbaarheid, bereikbaarheid, betaalbaarheid en adequaatheid van voedsel.
3. Mobiliteit: Ongeveer 40% van de ecologische voetafdruk van een stad wordt bepaald door de manier waarop de stad van voedsel wordt voorzien. Van de logistieke stromen in de stad behoort de organische stroom tot de twee grootsten.
4. Talent van de Toekomst: Landelijk is ongeveer 10% van de arbeidspopulatie werkzaam in de voedseleconomie: in de productie, verwerking of omdat ze voedsel rondbrengen, verkopen, bereiden of serveren.
5. Digitale connectiviteit: Door technologische ontwikkelingen is het voedselsysteem aan vele veranderingen onderhevig. Bijvoorbeeld: de toenemende kennis over de relatie tussen voeding en gezondheid, de toenemende macht van de consument en beïnvloeders, de mogelijkheden voor slimme teelten, slimme logistiek en slimme consumptie.

Het voedselsysteem in de Metropoolregio Amsterdam staat sterk onder druk, zowel maatschappelijk, ecologisch, ruimtelijk als economisch. Het thema voedsel blijft groeien in populariteit binnen het publieke en politieke debat. Dit benadrukt de urgentie voor gestructureerde aandacht voor voedsel. Een systeemverandering is nodig, maar dat vraagt om samenwerking en bundeling van krachten.

Ambitie Food MRA

Food MRA heeft de ambitie om, door verbinding, een robuust en duurzaam regionaal voedselsysteem te verwezenlijken ten behoeve van een leefbare MRA.

Missie Food MRA

Food MRA creëert condities voor een robuust en duurzaam regionaal voedselsysteem, zodat de metropoolregio Amsterdam een toonaangevende regio wordt op het gebied van moderne voedselvoorziening. In deze toonaangevende regio is er voldoende gezonde voeding voor iedereen, maken burgers gezonde keuzes en zijn zij betrokken bij de productie van voedsel. Daarnaast hebben primaire bedrijven in de regio een goede toekomst doordat, waar mogelijk, de keuze voor regionaal voedsel wordt vergemakkelijkt. Ook is de verbinding tussen platteland en stad vanzelfsprekend en vormen natuur en landbouw hand in hand een goede leefomgeving. Dit alles in een florerende economie voor zowel grote als kleine voedselverwerkende bedrijven.

Voorstel Food MRA – strategie en governance

Bijlage 3

Visie Food MRA

Vanaf 2019 is Food MRA hét knooppunt in het speelveld van Agri & Food in de Metropoolregio Amsterdam. Food MRA geeft vanuit een brede vertegenwoordiging van burgerinitiatieven, NGO's, bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden, richting en ondersteuning aan initiatieven en projecten. Het is een nieuw samenwerkingsverband dat zichzelf tot doel heeft gesteld structuur aan te brengen in het regionale foodlandschap door initiatieven te verbinden, krachten te bundelen, kennis te delen en samenwerking en innovatie te stimuleren en faciliteren.

Om, door verbinding, een robuust en duurzaam regionaal voedselsysteem te verwezenlijken worden vijf werkgroepen opgezet:

- Circulaire economie, bijvoorbeeld gericht op: voorkomen van voedselverspilling, 'biobased economy' en het verbeteren van de bodemkwaliteit.
- Gezonde voeding, bijvoorbeeld gericht op: voedseleducatie, voorkomen obesitas, verbeteren van instellingenvoeding.
- Voedselstromen en Logistiek, bijvoorbeeld gericht op: CO_2 reductie, alternatieve (inrichting) distributiekanalen.
- Voedsellandschappen, bijvoorbeeld gericht op: local for local, voedselbossen en 'vertical farming'.
- Data and Citizen Science. Het benutten van data binnen het netwerk, levert versnelling op in de ontwikkeling van een robuust en duurzaam voedselsysteem. Deze werkgroep zal dan ook ondersteunend zijn voor de andere werkgroepen.

Organisatie Food MRA

Food MRA is een stichting naar voorbeeld van de Greenports en kent een stichtingsbestuur en stuurgroep met beslissers vanuit de verschillende groepen van het voedselnetwerk in de MRA. De stuurgroep bepaalt de strategie en agenda van Food MRA.

Voor de uitvoering komt er een klein programmabureau, dat fungeert als knooppunt in het speelveld van het voedselnetwerk binnen de MRA en heeft een netwerk-, alliantie-, aanjaag- en profileringsfunctie. De volgende taken en verantwoordelijkheden voor het programmabureau zijn gedefinieerd:

- Inzichtelijk maken van bestaande netwerken en initiatieven in de regio.
- Verbinding leggen met en tussen bestaande netwerken en initiatieven in de regio.
- Verbinding leggen met relevante landelijke netwerken en initiatieven.
- In opdracht van de stuurgroep: opstellen van missie, visie en strategie.
- Afstemmen van de door de stuurgroep gekozen focusgebieden/ thema's met thematrekkers en eventueel de invulling van werkgroepen wijzigen.
- Coördineren van activiteiten in de werkgroepen, bewaking van voortgang.
- Communiceren over thema's, projecten, initiatieven, ontwikkelingen en successen (website en sociale media).
- Faciliteren stuurgroep: o.a. organiseren en verslagleggen van overleggen.
- Faciliteren van projecten bij (inzicht in) mogelijke subsidieaanvragen (regionaal, landelijke en Europees).
- Procesmatige ondersteuning van projecten waar relevant.
- Organiseren van een jaarlijkse brede netwerkbijeenkomst waar thema's, projecten en initiatieven zich kunnen profiteren en deelnemers worden geïnspireerd.

Provinciale rol en inzet 'Voedsel Verbindt'

In deze bijlage lichten wij graag toe hoe wij onze rol op de verschillende onderwerpen willen invullen. Wij willen aansluiten bij het uitvoeringsprogramma 'Voedsel Verbindt MRA' vanuit onze vigerende beleidsambities en vanuit verschillende provinciale rollen:

Circulaire Economie (portefeuille gedeputeerde Circulaire Economie en Energie)	In de Actieagenda circulaire economie zijn zes creatiesporen gedefinieerd. Eén van de creatiesporen is de 'Productie van schone grondstoffen'. In de provincie Noord-Holland worden grote hoeveelheden biomassa verwerkt voor onder meer voedsel en veevoer vanwege haar sterke agro-food sector. Een ander creatiespoor betreft het oplossen van problemen als gevolg van belemmerende regelgeving. Veel reststromen zijn in kaart gebracht.	Rol: aanjagen, inspireren, faciliteren, agenderen en lobby. Ambitie: een economisch en ecologisch volhoudbare voedselproductie. Het zo hoog mogelijk verwaarden van biomassa, bijvoorbeeld het verwerken van bermgrassen tot dooimiddel, isolatiemateriaal of bermmeubilair. Het zoveel als mogelijk voorkomen dat voedsel ongebruikt als afval wordt weggegooid (food-rescue) o.a. in samenwerking met horeca. Zoveel als mogelijk lokaal voedsel gebruiken/serveren om zo transport van voedsel te beperken (korte ketens).
Digitale Samenwerking Data en citizen science	Delen van data(kennis) op gebied van o.a. voedselproductie, voedselstromen, logistiek, vervoer, werkgelegenheid	Rol: participatief, faciliteren. Ambitie: delen van kennis en data geeft ons een beter afwegingskader en inzicht in ons handelingsperspectief als samenwerkend netwerk.
Gezondheid (portefeuille gedeputeerde Natuur en Landbouw)	Nieuwe programma Natuurinclusieve Landbouw (gezonde bodem). Vanuit beleidskader Economie aansluitend op het uitvoeringsprogramma van de Greenport Noord-Holland Noord (o.a. Duurzame Landbouwproductie, Ruimte en Gezondheid). Daarnaast om goede voorbeelden te delen, zoals de belevering van het West-Fries Gasthuis met streekproducten en de	Rol: versterken relatie stad-land en stimuleren regionale economie; stimuleren van innovatie; Faciliteren. Ambitie: realiseren meerdere korte ketens, betere regionale afzet mogelijkheden en verdienmodellen voor lokale producenten.

	samenwerking met AZ op gezond eten in een sportieve omgeving (korte ketens). De provincie werkt in MRA-verband samen aan behoud en ontwikkeling van het metropolitane landschap.	Ambitie: een bereikbaar, aantrekkelijk en toekomstbestendig landschap. Belangrijk onderdeel hiervan is verduurzaming van de agrarische sector en voedsel als verbinding van bewoners in steden met het buitengebied.
Mobiliteit (portefeuille gedeputeerde Mobiliteit)	Beleidsontwikkeling rondom goederen vervoer. Op het moment zijn er veel logistieke initiatieven waarop de provincie om advies en samenwerking wordt gevraagd. Lopende initiatieven zijn o.a: onderzoek 'Vervoer over water', Programma 'Beter Benutten'. Korte termijn programma Smart Mobility (groene golf voor vrachtwagens en data-uitwisseling tussen verkeerscentrale en transportplanning systemen). ITS LOG – het uitwisselen van data m.b.t. laad – en losplaatsen vrachtwagens. GO!-NH: versnellingsprogramma duurzame mobiliteit en circulaire economie. Sluit aan bij het programma Mobiliteit van Greenport Nederland en daarmee ook met de Noord-Hollandse Greenports.	Rol: participatief en faciliteren; inspelend op de behoefte vanuit de maatschappij. Ambitie: Het logistieke landschap is nog veel versnipperd. Een meer gecoördineerde netwerk samenwerking op MRA niveau is wenselijk. Te denken valt aan het realiseren van meer mogelijkheden voor elektrisch vervoer (GO!-NH), first & last mile*, slimmere vervoermodaliteiten; onderzoek food hubs t.b.v. de belevering van de stad eventueel in combinaties met andere functies (pakketdiensten). *Vrachtwagens en bestelbusjes hoeven de stad niet meer in, maar rijden simpelweg naar hubs aan de rand van de stad: eenvoudig te bereiken, snel laden en lossen en een supersnelle duurzame verbinding tussen de hub en de rest van de stad.
Talent voor de toekomst	Aansluiten van onderwijs bij vraag vanuit de markt/maatschappij vanuit de beleidskader Economie-	Rol: verbinden, aanjagen, faciliteren van een MBO-campusstructuur van triple helixpartijen rond technologische vernieuwingen van onderwijs en sectoren.

(portefeuille gedeputeerde Arbeidsmarkt)	Arbeidsmarkt en Onderwijs.	Ambitie: inspelen op de behoefte aan arbeidskrachten in de toekomst. Onderwijsprogramma Green Food NH campus. Een mbo curriculum met doorgaande leerlijn naar het HBO, vanuit Inholland en Clusius dat zich specifiek richt op voedselvraagstukken in onze regio onder meer in relatie met technologisering van productie en logistiek. Food en Procestechnologie Campus Zaandam. Een triple helix samenwerking onder het Regiocollege gericht op de toepassingen van procestechnologie in de fooddistributie.

Discussienota tegen uitroeien rosse stekelstaart

Beschrijving

De rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*), oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika, werd in Europa populair in watervogelcollecties. Met zijn kastanjebruine kleur, witte wangen en lichtblauwe snavel is deze kleine eend tegelijkertijd mooi en guitig. Ontsnapte stekelstaarten en hun nazaten broeden vanaf 1973 in ons land. De landelijke aantallen namen maar langzaam toe, tot rond een tiental broedparen, en lijken sinds ongeveer 2010 niet verder te groeien. Succesvolle broedgevallen zijn schaars. De verspreiding blijft beperkt tot enkele plekken in vooral West-Nederland. [i]

Inleiding

Gedeputeerde Staten hebben op 4-7-2018 een besluit doen uitgaan tot bestrijding van de rosse stekelstaart in de provincie Noord-Holland.[ii] De Partij voor de Dieren wil graag met de commissieleden bespreken of feiten over de ontwikkeling van de rosse stekelstaart bejaging rechtvaardigen.

Wettelijke belangen in Nederland

De provincie mag alleen een aanwijzing geven om dieren te doden vanwege een beperkt aantal wettelijke belangen. Deze wettelijke belangen zijn opgesomd in artikel 3.17 lid 1:

- **Landbouwschade:** Er zijn geen gevallen bekend van schade aan Nederlandse of Noord-Hollandse landbouwgewassen door de rosse stekelstaart;
- **Volksgezondheid**: er zijn geen incidenten bekend waarbij of volksgezondheid in Nederland of Noord-Holland in gevaar is gekomen door de rosse stekelstaart;
- **Verkeersveiligheid**: er zijn geen incidenten bekend waarbij de verkeersveiligheid in Nederland of Noord-Holland in gevaar is gekomen door de rosse stekelstaart;
- **Schade flora en fauna**: er zijn geen aanwijzingen dat de rosse stekelstaart op enige wijze een gevaar kan vormen voor Noord-Hollandse of Nederlandse natuur;
- **Schade of overlast**: Er zijn geen incidenten bekend van schade of overlast door de rosse stekelstaart in Noord-Holland;
- **Bestrijden van onnodig lijden**: Er zijn geen incidenten bekend van onnodig lijden door de rosse stekelstaart;
- **Algemeen belang**: Er zijn geen incidenten bekend waarbij het algemeen belang werd bedreigd door de rosse stekelstaart.

Europese Unielijst

De rosse stekelstaart wordt met uitroeiing bedreigd sinds hij op de Brusselse Unielijst terecht kwam. Dit vanwege zijn verwantschap en mogelijke vermenging met de beschermde witkopeend (*Oxyura leucocephala*) in Zuid-Spanje. De witkopeend is beschermd omdat hij zich, net als de stekelstaart nu, bijna uitgeroeid wist door de mens.[iii] Maar ook deze mogelijke vermenging, het enige argument achter de Brusselse uitroeiingsdrang, is maar moeilijk hard te maken. Vermenging op gevaarlijke schaal tussen de Nederlandse stekelstaart en Zuid-Spaanse witkopeend is, vanwege de kleine stabiele of zelfs krimpende en niet zelf-bedruipende Nederlandse populatie rosse stekelstaarten, zeer onwaarschijnlijk.[iv] Daarbij zijn de stekelstaarten geen grote trekvogels en is de afstand tot Zuid-Spanje een moeilijk te nemen obstakel. Maar op geen manier is aangetoond of hard te maken dat de Nederlandse populatie stekelstaarten op het Spaanse witkopeendgebied zijn geweest of zelfs zouden kunnen komen. Nergens is hard gemaakt hoe grote afstanden de Europese rosse stekelstaarten in werkelijkheid afleggen.

Nederland stemde overigens tegen de Brusselse Unielijst voor invasieve exoten.[v]

Faunabeheerplan

In de wet is geregeld dat de jacht, beheer en schadebestrijding in een faunabeheerplan moeten worden beschreven[vi]. In het faunabeheerplan algemene soorten van de Faunabeheereenheid Noord-Holland staat niets over de rosse stekelstaart. Daarmee lijkt dit besluit in strijd te zijn genomen met de wet. Hoewel in artikel 3.17 lid 4 een uitzondering mogen maakt indien de noodzaak ontbreekt van de tussenkomst van de faunabeheereenheid. In het besluit van het college wordt hier echter niet naar verwezen of de noodzaak onderbouwd. Op zijn minst is er dus een motiveringstekort.

Conclusie

De kleine populatie rosse stekelstaarten in Nederland wordt met uitroeiing bedreigd, terwijl geen wettelijke of economische belangen in het geding zijn. De genetische gelijkenis met een populatie vrijwel identieke eenden in Zuid-Spanje is moeilijk als een werkelijk gevaar te bestempelen. En als vermenging toch zou optreden tot ‘witkopstekelstaarten’, is er dan werkelijk sprake van genetische verarming en verlies van biodiversiteit?

Kunt u de twee onderscheiden? Links de rosse stekelstaart, rechts de witkopeend.

Besluit:

Het college te verzoeken het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten in te trekken.

[i] https://www.sovon.nl/nl/soort/2250

[ii] https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/14/ontheffingen/BESLUIT%20Prov%20NH%2004072018%20Opdracht%20rosse%20stekelstaart.pdf

[iii] Nog niet zo lang geleden was de witkopeend bijna verdwenen uit Europa. Niet door de paringsdrang van de rosse stekelstaart, maar door jacht en broedbiotoopverlies als gevolg van menselijke bebouwing. Sinds een paar jaar groeit de populatie witkopeenden echter weer spectaculair. https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/spectaculair-herstel-witkopeend-in-spanje

[iv] https://www.sovon.nl/nl/soort/2250

[v] https://www.partijvoordedieren.nl/bijdragen/inbreng-so-l-v-raad-17-mei-2016

[vi] Wet Natuurbescherming artikel 3.12

Aan: Provinciale Staten van Noord-Holland

Geachte leden van de commissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu,

Op 3 december bespreekt uw commissie de “discussienota tegen uitroeien rosse stekelstaart” van de Partij voor de Dieren. In deze nota wordt voorgesteld om “het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten in te trekken”.

De opkomst van invasieve exoten vormt wereldwijd een van de grootste bedreigingen voor de biodiversiteit. Natuurbeheerders zijn jaarlijks vele miljoen euro’s kwijt aan het bestrijden van woekerende plantensoorten als Japanse duizendknoop, Amerikaanse Vogelkers en de waterplant Cabomba. Helaas is het beheren van invasieve diersoorten als uitheemse rivierkreeften, de Wasbeerhond of roofslakken minder makkelijk uitvoerbaar, waardoor het des te belangrijker is om vestiging te voorkomen.

Om deze reden is na jarenlange discussie in augustus 2016 een Europese verordening van kracht geworden, waardoor bezit, handel en kweek van de 49 meest schadelijke exoten voortaan is verboden, en reeds gevestigde populaties dienen te worden verwijderd. Deze zogenaamde Unielijst wordt op een zorgvuldige manier samengesteld, waarbij rekening wordt gehouden met economische effecten, gevolgen voor de natuur, en volksgezondheid. Op grond van het laatste criterium is bijvoorbeeld de Aziatische Hoornaar (een wespensoort) opgenomen, welke op 31 oktober 2018 in de haven van Amsterdam is waargenomen.

De Rosse Stekelstaart is een van de vier vogelsoorten op de lijst. Zoals in de discussienota terecht is aangegeven, hybridiseert deze van oorsprong Amerikaanse eend met de Witkopeend. Deze soort is een van de meest zeldzame vogels van Europa. Door succesvolle maatregelen in Spanje en Portugal nemen de aantallen weer toe. Juist om deze reden is het van belang om hybridisatie te voorkomen, en om toekomstig herstel van de Witkopeend richting ons land mogelijk te maken.

Door de decentralisatie van het natuurbeleid zijn de provincies sinds 22 februari 2018 verantwoordelijk voor het uitvoeren van de verordening. Omdat een Europese Verordening juridisch gezien rechtstreeks van toepassing is, dient het bevoegd gezag, in dit geval de provincie, de verplichtingen uit de richtlijn om te zetten in concrete maatregelen.

Onze organisaties zijn zoals bekend geen voorstander van jacht. Alleen indien belangrijke natuurwaarden in gevaar komen is actief faunabeheer noodzakelijk. In het geval van invasieve exoten, welke na een uitgebreide beoordeling zijn opgenomen op de Unielijst, is dit het geval. Onze organisaties steunen dan ook de Europese verordening. Wij realiseren ons de gevolgen voor de individuele dieren, maar zijn in dit geval van mening dat het belang van biodiversiteit van groter belang is.

De Rosse stekelstaart komt in Noord-Holland vooral voor in Natura-2000 gebieden zoals het Wormer- en Jisperveld, en de Vechtplassen. Hoogstwaarschijnlijk is een aanvullende toetsing, of een aanpassing van het beheerplan, nodig om de opdracht van de provincie uit te kunnen voeren. Wij gaan er van uit dat de provincie het voornemen heeft om de beheerplannen tussentijds te actualiseren, waardoor het juridisch mogelijk wordt gemaakt om de verplichtingen uit de Europese verordening te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Willem Hellevoort — provinciaal ambassadeur, Vereniging Natuurmonumenten

Ernest Briët — directeur, Landschap Noord-Holland

voor meer informatie kunt u contact opnemen met Martijn de Jong, m.dejong@natuurmonumenten.nl

Provincie Noord-Holland

INGEKOMEN 18 JAN. 2019

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
Dhr P.J. Storm
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144301
stormp@noord-holland.nl

Verzenddatum
18 JAN. 2019

Kenmerk
1170407/1170413

Uw kenmerk

Betreft: Discussienota rosse stekelstaart

Geachte leden,

Voor de vergadering van uw commissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu d.d. 24 januari 2019 is de discussienota van de Partij voor de Dieren over de rosse stekelstaart geagendeerd. Voorafgaand aan de bespreking willen wij u graag enige informatie meegeven over het wettelijk kader dat van toepassing is bij de opdracht die ons college heeft gegeven voor het beheer van de rosse stekelstaart.

De rosse stekelstaart is een invasieve exoot. Invasieve exoten vormen een gevaar voor de biodiversiteit. Dit gevaar is op Europees niveau als een gezamenlijk probleem en een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lidstaten onderkend. Om de verspreiding van invasieve exoten een halt toe te roepen is er een EU-verordening[1] tot stand gekomen die de lidstaten verplicht om maatregelen te treffen voor soorten die zijn aangewezen op de zogenoemde Unielijst. Het Rijk heeft vervolgens deze taken grotendeels middels een ministeriële regeling in maart 2018 overgedragen aan de provincie. Deze overdracht is in overeenstemming met afspraken die bij de decentralisatie van het natuurbeleid zijn gemaakt. Met het in werking treden van de ministeriële regeling zijn de provincies verantwoordelijk, en daarmee verplicht, geworden voor het treffen van maatregelen ter bestrijding van aangewezen soorten.

[1] Verordening nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Het beheren van de rosse stekelstaart is geregeld in de Wet natuurbescherming (artikelen 3.18 en 3.19); niet op basis van artikel 3.17 Wnb, zoals aangegeven in de discussienota. Hierdoor zijn de eisen volgend uit artikel 3.17 zoals de genoemde wettelijke belangen en een faunabeheerplan niet van toepassing.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

E. Post

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 28 NOV. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw G.A. Busweiler
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143661
busweilerg@noord-holland.nl

Betreft: benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel

Verzenddatum
28 NOV. 2018

Kenmerk
1148559/1148562

Uw kenmerk

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht "benoeming voorzitter commissie regionaal overleg vliegveld Texel" met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

1 bijlage(n)
- Statenvoordracht
- Voordracht gemeente Texel
- Verordening CRO-T

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Provincie Noord-Holland

2018

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 27 november 2018

Onderwerp: voordracht voorzitter Commissie Regionaal Overleg luchthaven Texel

Kenmerk: 1148559/1148562

Bijlagen: ontwerpbesluit

1. Inleiding

Op grond van de wet Luchtvaart stellen PS voor luchthavens met een regionale betekenis met een luchthavenbesluit een Commissie Regionaal Overleg in. In Noord-Holland zijn deze commissies ingesteld voor de luchthavens Hilversum en Texel. Deze commissies hebben de taak om door overleg met diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. In deze CRO's hebben zitting: vertegenwoordigers van de gemeente, de exploitant van de luchthaven en omwonenden van de luchthaven.

Op 14 februari 2011 hebben Provinciale Staten de Verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (CRO-T) vastgesteld. Volgens artikel 3 lid 1 van deze verordening benoemen PS, op voordracht van GS, de voorzitter van de CRO-T.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Het is al jarenlang de praktijk dat de wethouder milieu van de gemeente Texel de taak van voorzitter op zich neemt. Dat was ook al het geval in de commissie die aan de CRO-T voorafging, de zogeheten artikel 28-commissie (Commissie van overleg en voorlichting omtrent de milieuhygiëne rond een luchtvaartterrein). De verordening CRO-T biedt ook deze mogelijkheid.

Met de voorliggende Statenvoordracht wordt de wethouder milieu *qualitate qua* voorgedragen als voorzitter van de commissie. Dit betekent dat bij een collegewissel, bijvoorbeeld na gemeenteraadsverkiezingen, geen nieuwe benoemingsprocedure nodig is maar dat het voorzitterschap automatisch overgaat op de nieuwe wethouder.

Ten aanzien van de onafhankelijkheid is er in de verordening CRO-T expliciet een artikel opgenomen om deze te borgen, bij invulling van het voorzitterschap door een wethouder. Bepaald is dat Provinciale Staten kunnen besluiten de voorzitter te schorsen of te ontslaan indien de onafhankelijkheid van de voorzitter in het geding is.

Artikel 2 van de verordening voor de CRO-T bepaalt dat één van de leden van de commissie een lid van B&W van de gemeente Texel is. Dit betekent niet dat er twee wethouders van de gemeente Texel zitting zullen nemen in de commissie: de wethouder milieu is zowel voorzitter als lid.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiële aspecten
Dit besluit heeft geen financiële consequenties. Volgens de verordening CRO-T ontvangt de voorzitter geen vergoeding als deze een lid van B&W van de gemeente Texel is.

Communicatie
De wijziging van de verordening CRO-T zal door het secretariaat van de CRO-T, dat gevoerd wordt door de gemeente, aan de leden van de commissie worden gecommuniceerd.

4. Proces en procedure

Na besluitvorming door uw Staten zullen de leden van de CRO-T worden geïnformeerd over de benoeming.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. ...

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 27 november 2018;

gelet op artikel 8.58 en 8.59 van de Wet luchtvaart en de Provinciale Verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (2010-76384);

besluiten:

de wethouder milieu van de gemeente Texel te benoemen als voorzitter van de Commissie Regionaal overleg Luchthaven Texel.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Postadres
Postbus 200
1790 AE Den Burg

Bezoekadres
Emmalaan 15
1791 AT Den Burg

T 14 0222
F 0222 – 362287
E gemeente@texel.nl
I www.texel.nl

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
t.a.v. mevr. A. Busweiler
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Zaaknummer	1693467	Contactpersoon	D.C. Boot
Uw brief van	nvt	Telefoonnummer	0222 - 362 280
		E-mailadres	DBoot@texel.nl
Onderwerp	Benoeming voorzitter CROLT	Verzenddatum	

Geacht College,

Op Texel is de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel (CROLT) ingesteld welke de taak heeft om door overleg van diverse betrokkenen het gebruik van de luchthaven Texel te bevorderen. De gemeente Texel voorziet in het secretariaat van deze commissie.

Sinds jaar en dag vervult een lid van het college van burgemeesters en wethouders de rol van voorzitter van deze commissie. Dit functioneert naar de mening van alle betrokkenen prima. Als gevolg van de gemeenteraad verkiezingen van dit jaar is het echter noodzakelijk een ander lid van het college te benoemen als voorzitter van de CROLT.

Om te voorkomen dat als gevolg van verkiezingen er periodiek nieuwe besluiten genomen moeten worden omtrent het voorzitterschap, verzoeken wij u om een qualitate qua-benoeming van de wethouder milieu van de gemeente Texel als voorzitter van de CROLT.

Vragen
Heeft u vragen? U kunt ze stellen aan de heer D.C. Boot via telefoonnummer 0222 - 362 280 of e-mail: DBoot@texel.nl. Wilt u het zaaknummer bij de hand houden? Dan kunnen wij u sneller van dienst zijn.

Hoogachtend,

Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel

Edo Kooiman	Don Boot
Voorzitter	Secretaris

Provincie
Noord-Holland

PROVINCIAAL BLAD

2012 | 125

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 14 februari 2011, tot vaststelling van de verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelet op de voordracht van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 18 januari 2011, met kenmerk 2010-76384;

Gelet op artikel 8.58 en 8.59 van de Wet van 18 december 2008, houdende wijziging van de Wet luchtvaart inzake vernieuwing van de regelgeving voor burgerluchthavens en militaire luchthavens en de decentralisatie van bevoegdheden voor burgerluchthavens naar het provinciaal bestuur.

Besluiten vast te stellen:

De verordening Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel

Artikel 1 Instelling en taak

1 Er is een Commissie regionaal overleg luchthaven Texel. Deze commissie fungeert als commissie als bedoeld in artikel 8.58 en 8.59 van bovengenoemde wet.

2 De commissie heeft de taak om door overleg van diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. Tot deze taak behoort ten minste:
- het uitwisselen van informatie tussen de leden over het feitelijke en voorziene gebruik van de luchthaven;
- het in ontvangst nemen, registreren en analyseren van klachten over het gebruik van de luchthaven;
- het geven van advies aan betrokken partijen over het voorkomen van en omgaan met klachten over het gebruik van de luchthaven;
- het geven van advies aan het bevoegd gezag over het (ontwerp-) Luchthavenbesluit;
- het geven van advies aan het bevoegd gezag, gevraagd of ongevraagd, over wijziging van het Luchthavenbesluit;
- het geven van advies aan het bevoegd gezag over de wijze van uitoefening van toezicht op de uitvoering van het Luchthavenbesluit.

3 De CRO treedt niet in de bevoegdheden en rechten van de in haar vertegenwoordigde organen en organisaties.

Artikel 2 Commissie

1 De commissie bestaat uit een onafhankelijk voorzitter en de volgende leden:
- 1 lid namens b. en w. van Texel;
- 1 lid namens de luchthavendirectie;
- 1 lid namens de rechtspersoonlijkheid bezittende gebruikersorganisaties;
- 1 lid namens de omwonenden van de luchthaven, op voordracht van b. en w. van Texel;
- 1 lid namens de plaatselijke milieugroepen, op voordracht van de Milieufederatie Noord-Holland.

2 De voorzitter benoemt een lid overeenkomstig de voordracht van het orgaan of de organisatie die het vertegenwoordigt, tenzij dringende redenen aanleiding zijn om te verzoeken de voordracht te heroverwegen.

3 Een lid wordt benoemd voor een periode van 4 jaar.

4 Herbenoeming van een lid is mogelijk op voordracht van het orgaan of de organisatie die het in de commissie vertegenwoordigt

5 Het lidmaatschap eindigt van rechtswege op de dag dat de grond van het lidmaatschap komt te vervallen of door opzegging door het lid.

6 Een voordragende instantie kan de voorzitter met redenen omkleed verzoeken een lid, dat op haar voordracht is aangewezen, te ontslaan. De voorzitter kan een lid schorsen of ontslaan indien het overleg in de commissie

naar zijn oordeel niet is gediend met voortzetting van het lidmaatschap.
7 De leden ontvangen voor hun werkzaamheden per vergadering een bedrag overeenkomstig artikel 30 van de Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten- en commissieleden Noord-Holland.

Artikel 3 Voorzitterschap
1 De voorzitter van de commissie wordt door ons benoemd, geschorst en ontslagen, op voordracht van Gedeputeerde Staten.
2 Aan de voorzitter wordt een vergoeding toegekend overeenkomstig artikel 30 van de Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten- en commissieleden Noord-Holland.
3 De commissie wijst uit haar midden een lid aan dat bij afwezigheid van de voorzitter diens taken waarneemt.
4 De voorzitter wordt benoemd voor een termijn van vier jaar en is 1 keer herbenoembaar. Deze benoeming gaat in zodra deze verordening in werking is getreden.

Artikel 4 Secretaris
1 B. en w. van Texel voorzien in het secretariaat van de commissie. Hiertoe benoemen zij een secretaris en één of meer plaatsvervangend secretarissen. De secretaris en diens plaatsvervangers zijn geen lid van de commissie.
2 De provincie stelt aan de CRO een budget beschikbaar ten behoeve van het secretariaat van de CRO.
3 De secretaris heeft tot taak:
- het zorg dragen voor een goede inhoudelijke en logistieke voorbereiding van vergaderingen van de CRO;
- het zorg dragen voor de uitvoering van de beslissingen van de CRO, waaronder het opstellen van adviezen en correspondentie.

Artikel 5 Frequentie vergaderingen
1 De CRO vergadert ten minste 2 keer per jaar, op een door haar te bepalen locatie.
2 Indien ten minste een derde van de zitting hebbende leden van de CRO de wens tot een vergadering aan de voorzitter kenbaar maakt, schrijft de voorzitter binnen 4 weken een vergadering uit.
3 De voorzitter bepaalt, na raadpleging van de leden, de datum en het tijdstip van de vergaderingen.
4 De secretaris draagt zorg voor de oproeping van de leden voor de vergadering. De oproeping vermeldt datum, plaats en tijd van de vergadering en wordt ten minste 2 weken vóór de datum van de vergadering aan de leden toegezonden. Bij de oproeping worden de onderwerpen vermeld die in de vergadering besproken zullen worden en worden de benodigde stukken toegezonden. De secretaris draagt er zorg voor dat belangstellenden op de hoogte kunnen zijn van de vergadering.

Artikel 6 Vergaderingen
1 De vergaderingen van de commissie zijn openbaar.
2 Een vergadering of een gedeelte daarvan is niet openbaar, in gevallen waarin de in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur genoemde belangen op de in dat artikel genoemde wijze kunnen worden geschaad.
3 Een vergadering of een gedeelte daarvan is evenmin openbaar, indien tenminste de helft van de aanwezige leden van oordeel is dat openbare behandeling van een bepaald onderwerp niet wenselijk is. Een gemotiveerd voorstel hiertoe kan zowel afkomstig zijn van de voorzitter als van een lid van de commissie.
4 De voorzitter kan leden van Gedeputeerde Staten uitnodigen om een vergadering van de commissie bij te wonen.

Artikel 7 Werkplan
1 De CRO stelt jaarlijks voor 15 november een werkplan en begroting voor het komende kalenderjaar vast en zendt deze stukken naar gedeputeerde staten.
2 Op basis van de in het vorige lid bedoelde stukken stellen gedeputeerde staten de vergoeding voor de CRO vast.

Artikel 8 Nadere regels door Provinciale Staten
1 Provinciale Staten zijn bevoegd nadere regels te stellen betreffende de taken en de werkwijze van de commissie.
2 Provinciale Staten kunnen in afwijking van het gestelde in artikel 2, lid 1, besluiten dat een lid van het college van b. en w. van Texel kan worden benoemd als voorzitter. De leden van de CRO-T doen in dat geval aan ons een voordracht in die zin.
3 Provinciale Staten kunnen aan een besluit en een benoeming als bedoeld in lid 2 voorwaarden verbinden.
4 Aan de ingevolge het bepaalde in lid 2 benoemde voorzitter wordt geen vergoeding als bedoeld in artikel 3, lid 2, toegekend. De benoeming geldt – in afwijking van het bepaalde in artikel 3, lid 4 – voor de periode waarin de op grond van het bepaalde in lid 2 benoemde voorzitter kan gelden als lid van het college van b. en w. van Texel.
5 Provinciale Staten kunnen in afwijking van het gestelde in artikel 3, lid 4, en artikel 8, lid 4, besluiten dat de voorzitter te schorsen of te ontslaan indien de onafhankelijk van de voorzitter in het geding is.

Artikel 9 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als:
Verordening Commissie Regionaal Overleg
Luchthaven Texel.

Artikel 10 Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Haarlem, 14 februari 2011.

Provinciale Staten van Noord-Holland

J.W. Remkes, voorzitter.

I.J.M. Speekenbrink, griffier.

Toelichting

Algemeen

Door een wijziging van de Wet luchtvaart worden bevoegdheden voor burgerluchthavens naar het provinciaal bestuur gedecentraliseerd. De provincie wordt het bevoegd gezag bij inwerkingtreding van het door de minister van verkeer en waterstaat vast te stellen omzettingsbesluit. Voor burgerluchthavens van regionale betekenis moeten Provinciale Staten een luchthavenbesluit, dat doorwerking heeft naar het bestemmingsplan, vaststellen en een commissie regionaal overleg luchthaven instellen. In Noord-Holland is dit alleen verplicht voor de luchthavens Hilversum en Texel. Deze verordening regelt de instelling en samenstelling van de CRO voor vliegveld Texel en is vastgesteld door Provinciale Staten.

Artikelsgewijs

Artikel 1

De CRO komt in de plaats van de huidige commissie van overleg en voorlichting omtrent de milieuhygiëne rond een luchtvaartterrein, de zogeheten artikel 28-commissie. De CRO heeft de taak om door overleg van diverse betrokkenen een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van die betrokkenen. Het gaat daarbij om alle belangen, dus ook om de betekenis van de luchthaven voor economie, werkgelegenheid en recreatie, en niet alleen om de milieubelangen.

De CRO heeft geen formele bevoegdheden en neemt geen bevoegdheden over van één van de leden van de commissie. Ieder lid blijft verantwoordelijk voor zijn eigen taken en bevoegdheden. De CRO heeft wel een platform- en adviesfunctie. Voor de bevoegdheden, rechten en plichten inzake het gebruik van de luchthaven zijn onder andere de gebruiksvergunning en het luchthavenbesluit bepalend.

Artikel 2, eerste lid

Bij de samenstelling van de commissie is gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van alle belangen (zowel van de “lusten” als van de “lasten”). Hoewel de Wet luchtvaart (in artikel 8.58, derde lid) een vertegenwoordiging van milieuorganisaties in een CRO facultatief stelt, vindt de provincie Noord-Holland het uit een oogpunt van duurzaamheid van belang dat milieuorganisaties in een CRO vertegenwoordigd zijn.

Artikel 2, zevende lid

De leden van de CRO ontvangen een vergoeding per bijgewoonde vergadering, met dien verstande dat leden die uit hoofde van hun functie lid zijn van een adviescommissie, of daar primair als belangenbehartiger in zitten, geen recht hebben op een vergoeding per vergadering.

Artikel 3

Voor de CRO is een onafhankelijk voorzitter voorgeschreven (art 8.58, tweede lid). De CRO-voorzitter wordt bij afzonderlijk besluit door ons benoemd en is dus geen vertegenwoordiger van één van de instanties die in de CRO vertegenwoordigd zijn.

Artikel 4

Behoudens benoeming, schorsing en ontslag van de voorzitter en secretariële en financiële ondersteuning houdt de bemoeienis van het provinciaal bestuur met de CRO op nadat de verordening en het luchthavenbesluit tot stand zijn gekomen.

Artikel 6, vierde lid

Om de overlegfunctie van de commissie goed te benutten, kunnen leden van Gedeputeerde Staten voor vergaderingen van de commissie worden uitgenodigd. Het doen van een uitnodiging is niet imperatief geformuleerd. Uiteraard kan de voorzitter ook vertegenwoordigers uitnodigen van andere organisaties die niet in de commissie vertegenwoordigd zijn.

Artikel 8

De artikel 28-commissie had een wethouder van de gemeente Texel als voorzitter. Voor de CRO is een onafhankelijk voorzitter voorgeschreven. Voor de CRO-T vinden wij deze verplichting te zwaar ingezet. Daarnaast heeft de huidige artikel 28- commissie aangegeven dat met een wethouder als voorzitter de onafhankelijkheid niet in het geding is. Daarom kan PS, op voordracht van de partijen in de CRO-T, een lid van het college b. en w. Texel benoemen als voorzitter van de CRO-T. In afwijking van artikel 3 vervalt het voorzitterschap indien deze geen lid is van het college en kan PS de voorzitter schorsen of ontslaan indien de onafhankelijkheid in het geding is.

Uitgegeven op 24 oktober 2012.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.

Initiatiefvoorstel Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval

Zwerfafval is een groot maatschappelijk probleem en kost honderden miljoenen euro's per jaar. Naar schatting belandt in Nederland 50 tot 275 miljoen kilo zwerfafval per jaar op straat of in het groen.[1] Plastic zwerfafval kan door de wind of via rivieren in zee terechtkomen, daar de 'plastic soep' verergeren en een gevaar vormen voor dier, natuur en mens.[2]

Ondanks vele initiatieven om het probleem op te lossen is de hoeveelheid zwerfafval in de afgelopen 13 jaar niet significant afgenomen.[3] Dit initiatiefvoorstel beoogt daar verandering in te brengen en legt de nadruk op de wijze waarop provincie Nood-Holland een bijdrage kan leveren aan het voorkomen en verminderen van (plastic) zwerfafval.

Zwerfafval is een groot probleem
Zwerfafval is slecht voor natuur, dier en mens. In recreatie- en natuurgebieden is de hoeveelheid (plastic) zwerfafval zorgwekkend en leidt het tot vervuiling van natuur en bodem. Zwerfafval vergaat vaak pas na enkele decennia en in de tussentijd eten dieren het op of raken er in verstrikt en sterven.[4] Alleen al rond de 11.000 koeien lopen ernstig letsel op en 4000 sterven doordat zij vermalen blik opeten.[5] Ook de Waddenzee en de Noordzee worden in toenemende mate bedreigd door plasticvervuiling. In de Noordzee wordt circa 20 miljoen kilo plastic afval per jaar gedumpt, waarvan een groot deel vervolgens aanspoelt op de kust.[6]

Afbraaktijden van zwerfafval
Steeds meer onderzoeken geven bovendien aan dat plastic de gezondheid van mensen

---

[1] https://www.kidv.nl/4788/bijlage-a-zwerfafval.pdf

[2] Uit onderzoek van CE Delft blijkt dat er jaarlijks zo'n 50-100 miljoen flesjes en 100-160 miljoen blikjes bij het zwerfafval terechtkomen. Dat is (inclusief grote PET-flessen en drankkartons) 40% van het zwerfafval langs onze wegen, straten en in onze natuurgebieden en wateren (https://www.kidv.nl/7477/ce-delft-onderzoek-statiegeld-flesjes-blikjes.pdf).

[3] https://www.duurzaambedrijfsleven.nl/recycling/27313/is-statiegeld-de-oplossing-om-plastic-zwerfafval-te-verminderen

[4] https://dier-en-natuur.infonu.nl/milieu/181103-zwerfafval-in-de-natuur-milieuvervuiling-of-valt-het-mee.html

[5] foodlog.nl/files/achtergrond/onderzoek_schatting_economische_gevolgen_zwerfafval_voor_veehouderij_- defin.pdf

[6] https://rijkewaddenzee.nl/nieuws/strijd-plastic-soep-waddenzee/

aantast en de gezondheidszorg miljarden euro's kost.[7] Microplastics, die giftige stoffen bevatten en absorberen, komen terecht in de maag van vissen, vogels en andere dieren. De microplastics kunnen op hun beurt terechtgekomen in de menselijke voedselketen en zo een risico voor de volksgezondheid vormen.[8]

Volgens Stichting De Noordzee is daarom het formuleren van ambitieuze 'targets' voor het terugdringen van zwerfafval noodzakelijk. Verder is strengere handhaving van vervuiling op land en het strand een must.

Aanpak zwerfafval te versnipperd
Beheerders zoals waterschappen, Rijkswaterstaat, terreinbeherende organisaties en provincies zijn allen verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud op eigen terreinen en wateren. Afval vergt bij uitstek een gezamenlijke aanpak, maar taken zijn nu soms zo versnipperd dat niemand de verantwoordelijkheid voelt.

Dit blijkt onder andere uit het rapport "Inventarisatie Plastic Probleem Werelderfgoed Waddenzee" waarin een aantal knelpunten geschetst wordt:

"*Beheerders en bestuurders gaan zeer verschillend met het afvalprobleem om. Waar de één al een hele structuur hiervoor heeft opgetuigd, is er bij de ander nog niks geregeld. Opvallend is dat gemeenten zelden opruimactiviteiten initiëren. Zij hebben hiervoor nog geen structuur en/of zien het niet als onderdeel van hun takenpakket. Enkele geven aan dat dit te maken heeft met de onduidelijkheid van wiens verantwoordelijkheid het opruimen is*."[9]

En:*"Het feit dat plastic en ander zwerfafval reist en zich verplaatst maakt dit niet gemakkelijker. Het is onduidelijk bij wie men waarvoor binnen organisaties of gemeentes terecht kan. Het is daardoor niet goed mogelijk om deze aan te spreken op hun*

---

[7] http://pubs.acs.org/doi/pdfplus/10.1021/acs.est.6b02569; https://www.plasticsoupfoundation.org/wp-content/uploads/2016/08/HealthFilesEN2.pdf

[8] https://www.wnf.nl/wat-wnf-doet/themas/oceanen/bedreigingen/plastic-soep-het-probleem.htm; https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/dierenleed/

[9] https://rijkewaddenzee.nl/wp-content/uploads/2016/10/2016-10-06-Rapport-Plastic-Werelderfgoed-Waddenzee_PRW.pdf

verantwoordelijkheid. Bovendien wordt de verantwoordelijkheid voor aangespoeld plastic en ander zwerfafval regelmatig doorgeschoven (net als het afval zelf dat zich verplaatst) wat leidt tot niet-handelen. Immers: het plastic verdwijnt vaak vanzelf naar het gebied van een ander als er niet wordt opgeruimd en daarmee lijkt het probleem van plastic en ander zwerfafval op dat moment opgelost. Het totale belang van het probleem voor het gebied wordt daardoor uit het oog verloren."

Het (plastic) zwerfafval is een gezamenlijk probleem van alle bestuurders en beheerders. Dat kan als een uitgangspunt voor samenwerking worden gebruikt. Uit het bovengenoemde rapport blijkt dat de basisvoorwaarde voor de aanpak van zwerfafval het gezamenlijk erkennen en nemen van de verantwoordelijk voor dit probleem is. Tot deze conclusie kwam recentelijk ook de Europese Commissie, toen deze in mei met een voorstel kwam om waar mogelijk het gebruik van wegwerpplastic te verbieden.[10] Daarbij benadrukt de Commissie ook het belang van samenwerking, juist omdat (plastic) zwerfafval een grensoverschrijdend probleem is.

Wat is onze provinciale rol?
De provincie heeft wel een eigen taak en verantwoordelijkheid als het gaat om het beheer en schoonhouden van de provinciale (vaar)wegen. Verwijderen van zwerfafval langs provinciale (vaar)wegen is onderdeel van de verschillende gebiedscontracten. In de gebiedscontracten wordt uitgegaan van verschillende kwaliteitsniveaus. Voor stroomwegen is dit niveau B, voor provinciale wegen niveau C en voor oevers langs vaarwegen niveau Risicogestuurd (vergelijkbaar met niveau D). Deze classificatie/richtlijn van kwaliteitsniveaus is omschreven in de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW.

Tonnages van ingezameld zwerfafval langs provinciale wegen zijn niet bekend. Uit de praktijk is wel bekend dat de samenstelling van het zwerfafval langs de wegen voor 40 tot 50% bestaat uit plastic flesjes, gevolgd door blikjes en ander (plastic)verpakkingsmateriaal. Het meeste zwerfafval wordt gevonden bij kruisingen en uitvoegstroken in de berm, waar auto's kortstondig stil staan en afval uit het raam wordt gegooid. Langs fietspaden waar veel scholieren en jongeren fietsen wordt ook veel afval gevonden, helemaal op plekken waar bijvoorbeeld een McDonalds of tankstation is.

Goede, zichtbare afvalbakken dragen bij aan het voorkomen van zwerfafval. GroenLinks en de Partij voor de Dieren willen dat een schouw langs provinciale wegen bepaalt of de voorzieningen toereikend zijn. Ontbreken prullenbakken of zijn deze onvoldoende zichtbaar op plaatsen met veel zwerfafval? Welke bakken, locaties, routes of gebieden leveren juist problemen op?

Kwaliteitsniveau omhoog
Bij de vaststelling van de nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) in september 2015 heeft PS de kwaliteitsniveaus vastgesteld. Het kwaliteitsniveau richt zich niet specifiek op zwerfafval maar op het totale 'schoonheidsniveau' van betreffende (vaar)weg. In de huidige gebiedscontracten wordt er 2x per jaar gemaaid. In 2019 wordt een nieuwe nota Infrastructurele Kapitaalgoederen vastgesteld, die ook de basis is voor de gebiedscontracten.

---

[10] http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/single-use_plastics_proposal.pdf

Op jaarbasis wordt door de provincie Noord-Holland ongeveer €400.000,- besteed aan de verwijdering van (zwerf)afval langs provinciale (vaar)wegen. Dit omvat zowel preventieve taken zoals de plaatsing van afvalbakken als het schonen van plantvakken en bermen (inclusief bermsloten).

De Partij voor de Dieren en GroenLinks stellen voor om het kwaliteitsniveau te verhogen tot A+. De nu geldende kwaliteitsniveaus verschillen per wegtype en komen gemiddeld ergens tussen Ben C uit. Om te garanderen dat de bermen overal grotendeels vrij zijn van zwerfafval, bedragen de extra kosten €600.000. Met deze maatregel wordt voorkomen dat afval gaat zwerven en in de natuur terecht komt, in het water belandt en in de voedselketen terecht komt.

Totale begrote kosten zwerfvuil op de verschillende kwaliteitsniveau's

	A+	A	B	C	D
Circa	**€1.000.000,-**	**€850.000,-**	**€550.000,-**	**€300.000,-**	**€275.000,-**

- ➔ Voorstel 1: De provincie hanteert overal het hoogste kwaliteitsniveau om zwerfafval tot een absoluut minimum terug te brengen;

- ➔ Voorstel 2: Er wordt een schouw opgezet langs provinciale (water)wegen, weilanden en bushaltes om pijnpunten in de infrastructuur te identificeren.

Provincie heeft een regierol
Juist omdat de verschillende problemen rond zwerfafval gemeentegrenzen overstijgen en verschillende partijen de neiging kunnen hebben om de problemen te verschuiven, is een verbindende en regisserende rol van de provincie nodig.

Goed beleid om zwerfafval aan te pakken past bovendien in onze verantwoordelijkheid op het gebied van natuur, het beschermen van onze flora en fauna, het voorkomen van gezondheids- en milieuproblemen en om negatieve invloed op lokaal niveau te voorkomen, zoals afbraak van landschappen en water- en luchtvervuiling. De oevers langs onze rivieren, onze recreatiegebieden, de nationale parken en Natura2000-gebieden vragen expliciete aandacht.

De provincie heeft grote verantwoordelijkheden en ambities als het gaat om duurzaamheid, leefbaarheid en flora- en faunabescherming. Verantwoordelijkheden en ambities formuleren aangaande zwerfafval is in lijn met die provinciale taken.

Bij het dossier circulaire economie willen GS al verschillende initiatieven en trends bij elkaar brengen en samenwerken. In het coalitieakkoord ‘Ruimte voor Groei’ hebben GS aangegeven welke rol zij voor de provincie bij de bevordering van de circulaire economie zien: *“De rol van de provincie in deze is die van verbinder van initiatieven en kennismakelaar richting bedrijfsleven en gemeenten.”* Juist deze rol van de provincie als regisseur zou ook

een nuttige toevoeging zijn bij een effectieve aanpak van (plastic) zwerfafval, en goed passen bij de Omgevingsvisie.

In andere provincies zijn al ambitieuze plannen geformuleerd. Gelderland heeft in 2016 uitgesproken dat ze de eerste afvalloze provincie van Nederland wil worden. Er mag dan niets meer worden weggegooid: alles wat nu afval is, moet in de toekomst worden hergebruikt. In 2030 moet de circulaire economie in Gelderland zorgen voor €700 miljoen extra omzet, 5.000 nieuwe banen en 50% minder grondstofgebruik in de industrie.[11] Gedeputeerde van de Provincie Gelderland Josan Meijers en de wethouders van acht deelnemende Gelderse gemeenten, heemraad Waterschap Rivierenland en natuur- en milieuorganisaties beloofden eind vorig jaar zich in te gaan zetten voor schone rivieroevers en minder plastic afval dat via de Nederlandse rivieren naar zee stroomt.[12] Ook Overijssel heeft onlangs een actievere rol op het gebied van het afvalprobleem op zich genomen.

- ➔ Voorstel 3: Neem als provincie een regisserende rol aan en stel in goed overleg een richtlijn op voor de aanpak van zwerfafval voor alle gemeenten in de provincie Noord-Holland.

- ➔ Voorstel 4: Zet een digitaal netwerk voor kennisdeling op waarin o.a. succesvolle oplossingen m.b.t. zwerfafval kunnen worden gedeeld, zodat niet iedere gemeente of provincie opnieuw het wiel hoeft uit te vinden.

Omarm burgerinitiatieven
Er bestaan verschillende maatschappelijke initiatieven die zwerfafval in onze provincie proberen aan te pakken. Inwoners, professionals en vrijwilligers dragen langs deze weg gezamenlijk bij aan een schonere en gezondere provincie. Maar er blijkt ook behoefte aan meer ondersteuning en waardering. Vanuit de provincie bestaat nog geen expliciete waardering voor de inzet van vele burgers en organisaties die zich met reductie van (plastic) zwerfafval bezighouden. Tevens ontbreekt het vaak aan duidelijkheid over hoe de provincie zulke burgerinitiatieven kan ondersteunen.[13]

Bovendien stopt de huidige zwerfafvalvergoeding in 2022. Met de zwerfafvalvergoeding kunnen gemeenten hun zwerfafvalaanpak verbeteren en versterken. Veel lokale initiatieven steunen op dit geld. Het is nog onduidelijk wat er na 2022 mee gaat gebeuren.

Afval opruimen kan ook tijdens recreëren en sporten. ‘Plogging,’ een trend uit Zweden waarbij renners tijdens het lopen zwerfafval opruimen, wint aan populariteit. En strandovergangen waar mensen een juten zak kunnen ophalen om zwerfafval te verzamelen. De tassen en het afval kunnen worden ingeleverd bij één van de deelnemende paviljoens, in ruil voor een kopje koffie of een ijsje.

---

[11] http://www.greentechweek.nl/nieuws/gelderland-eerste-afvalloze-provincie-nederland

[12] https://www.demaasenwaler.nl/nieuws/algemeen/21409/waaljutters-verzamelen-61-000-kilo-afval-

[13] Denk aan het beschikbaar stellen van hesjes, grijpers, vuilniszakken en een wegbeheerder die let op de veiligheid. Voorts moet duidelijk zijn bij wie men terecht kan voor ondersteuning.

Initiatiefnemers stellen voor dat de provincie aan tafel gaat met PWN, recreatieschappen en andere terreinbeherende organisaties om te bespreken hoe dit initiatief in Noord-Holland kan worden uitgerold.

- ➔ Voorstel 5: Er komt een jaarlijkse provinciale prijs voor een initiatief met betrekking tot (zwerf)afvalreductie en preventie. Zo kan bijzondere inzet van burgers of bedrijven voor geheel Noord-Holland beter zichtbaar worden en anderen stimuleren hun bijdragen te blijven of te gaan leveren;

- ➔ Voorstel 6: Provincie stelt budget beschikbaar om kansrijke initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het oplossen van de problemen rond (plastic) zwerfafval;

- ➔ Voorstel 7: De provincie faciliteert initiatieven voor opruimacties langs provinciale (vaar)wegen;

- ➔ Voorstel 8: De provincie sluit zich aan bij landelijke opschoondagen;

- ➔ Voorstel 9: De provincie gaat aan tafel met de terreinbeherende organisaties om de mogelijkheden te bespreken hoe mensen tijdens het sporten of recreëren kunnen bijdragen aan het opruimen van zwerfafval;

- ➔ Voorstel 10: De provincie kan bijvoorbeeld samen met de VNG een lobby starten richting het Rijk om continuïteit op lopende programma's (zoals de zwerfafvalvergoeding) te behouden;

- ➔ Voorstel 11: Provincie Noord-Holland spreekt, naar voorbeeld van Gelderland, de ambitie uit om een afvalloze provincie te worden en zoekt daarvoor de samenwerking met o.a. gemeenten.

De provincie heeft ook de taak om het goede voorbeeld te geven en het gebruik van plastic in eigen huis op orde te hebben.

- ➔ Voorstel 12: ban intern alle gebruik van single-use plastic.

Besluit:

Provinciale Staten spreken uit dat zij een sterke aanpak van het zwerfafvalprobleem, op basis van het hierboven gestelde, van groot belang vinden. Die aanpak houdt onder meer het volgende in:

Voorstel 1: De provincie hanteert overal het hoogste kwaliteitsniveau om zwerfafval tot een absoluut minimum terug te brengen;

Voorstel 2: Er wordt een schouw opgezet langs provinciale (water)wegen, weilanden en bushaltes om pijnpunten in de infrastructuur te identificeren;

Voorstel 3: De provincie neemt een regisserende rol en stelt in goed overleg een richtlijn op voor de aanpak van zwerfafval voor alle gemeenten in de provincie Noord-Holland;

Voorstel 4: Er wordt een digitaal netwerk opgezet voor kennisdeling waarin o.a. succesvolle oplossingen m.b.t. zwerfafval kunnen worden gedeeld, zodat niet iedere gemeente of provincie opnieuw het wiel hoeft uit te vinden;

Voorstel 5: Er komt een jaarlijkse provinciale prijs voor een initiatief met betrekking tot (zwerf)afvalreductie en preventie. Zo kan bijzondere inzet van burgers of bedrijven voor geheel Noord-Holland beter zichtbaar worden en anderen stimuleren hun bijdragen te blijven of te gaan leveren;

Voorstel 6: De provincie stelt budget beschikbaar om kansrijke initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het oplossen van de problemen rond (plastic) zwerfafval;

Voorstel 7: De provincie faciliteert initiatieven voor opruimacties langs provinciale (vaar) wegen;

Voorstel 8: De provincie sluit zich aan bij landelijke opschoondagen;

Voorstel 9: De provincie gaat aan tafel met de terreinbeherende organisaties om de mogelijkheden te bespreken hoe mensen tijdens het sporten of recreëren kunnen bijdragen aan het opruimen van zwerfafval;

Voorstel 10: De provincie kan bijvoorbeeld samen met de VNG een lobby starten richting het Rijk om continuïteit op lopende programma's (zoals de zwerfafvalvergoeding) te behouden;

Voorstel 11: Provincie Noord-Holland spreekt, naar voorbeeld van Gelderland, de ambitie uit om een afvalloze provincie te worden en zoekt daarvoor de samenwerking met o.a. gemeenten;

Voorstel 12: Het intern gebruik van single-use plastic, zoals bekers, borden et cetera, wordt beeindigd;

Linda Vermaas
Partij voor de Dieren Noord-Holland

Zita Pels
GroenLinks Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J.H.M. Klinkhamer
BEL/IOT
Telefoonnummer +31235144179
klinkhamerj@noord-holland.nl

INGEKOMEN 14 JAN. 2019

Verzenddatum
14 JAN. 2019

Kenmerk
1157979/1161235

Uw kenmerk
1157979/1157981

Betreft: Initiatiefvoorstel GroenLinks en Partij voor de Dieren NH 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval'

Geachte leden,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het initiatiefvoorstel 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval' van de fracties van GroenLinks en Partij voor de Dieren Noord-Holland. Het initiatiefvoorstel omvat een twaalftal voorstellen waarmee de provincie Noord-Holland een bijdrage kan leveren aan het voorkomen en verminderen van (plastic) zwerfafval. Wij onderschrijven dat (plastic) zwerfvuil een probleem vormt voor het milieu doordat dit niet- of slecht afbreekbaar is.
De verantwoordelijkheid van de provincie voor het terugdringen en verwijderen van (zwerf)afval in de openbare ruimte beperkt zich echter tot de (vaar)wegen die bij haar in eigendom en beheer zijn. Het beschikbare budget is hierop afgestemd.
In deze brief gaan wij in op de twaalf voorstellen genoemd in het initiatiefvoorstel.

Voorstel 1: De provincie hanteert overal het hoogste kwaliteitsniveau om zwerfafval tot een absoluut minimum terug te brengen;

Verwijderen van zwerfafval langs provinciale (vaar)wegen is opgenomen als onderdeel van de verschillende gebiedscontracten (vaar)wegen die zijn afgesloten. De huidige, door PS vastgestelde kwaliteitsniveaus (zoals omschreven in uw initiatiefvoorstel) met het daaraan gekoppelde beschikbare budget, vormen het uitvoeringskader.

Voorstel 2: Er wordt een schouw opgezet langs provinciale (water)wegen, weilanden en bushaltes om pijnpunten in de infrastructuur te identificeren;

Er wordt geen schouw georganiseerd om 'pijnpunten' in de infrastructuur te identificeren. Reden hiervoor is dat dit niet past in de gehanteerde werkwijze van de gebiedscontracten. De contracten zijn gebaseerd op het schoonheidsniveau/kwaliteitsniveau waaraan moet worden voldaan. De gebiedsaannemer/contractant moet op basis van het gebiedscontract voldoen aan het afgesproken kwaliteitsniveau en is binnen de afspraken van het contract vrij om zelf te bepalen hoe dit te bereiken. Er wordt in de gebiedscontracten dus niet direct gestuurd op

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

maatregelen zoals op bijvoorbeeld de locaties waar afvalbakken moeten worden geplaatst.

Voorstel 3: De provincie neemt een regisserende rol en stelt in goed overleg een richtlijn op voor de aanpak van zwerfafval voor alle gemeenten in de provincie Noord-Holland;

Gegeven de bestaande structuur en afspraken omtrent verantwoordelijkheden is een provinciale regisserende rol op het beleidsterrein van (zwerf)afval richting gemeenten niet van toegevoegde waarde. De Rijksoverheid geeft invulling aan deze rol.
Van oudsher ligt de verantwoordelijkheid voor het verwijderen van (zwerf)afval in de openbare ruimte bij gemeenten en (water)wegbeheerders. Vanaf 2002 heeft de Rijksoverheid samen met de VNG afspraken gemaakt met het verpakkende bedrijfsleven, wat heeft geresulteerd in verschillende convenanten en actieprogramma's. In 2012 is de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 gesloten tussen het toenmalige Ministerie van Infrastructuur en Milieu, VNG en het verpakkende bedrijfsleven. Deze overeenkomst vormt de basis voor de oprichting van het Afvalfonds Verpakkingen en de hieronder vallende organisaties die zich bezighouden met recycling (Nedvang), opbouw en delen van kennis (Kennisinstituut Duurzaam Verpakken- KIDV (ondernemers)) en zwerfafval (Stichting Nederland Schoon (gemeenten en consument)).

Voorstel 4: Er wordt een digitaal netwerk opgezet voor kennisdeling waarin o.a. succesvolle oplossingen m.b.t. zwerfafval kunnen worden gedeeld, zodat niet iedere gemeente of provincie opnieuw het wiel hoeft uit te vinden;

Er zijn al meerdere bestaande digitale netwerken voor kennisdeling. Rijkswaterstaat en de NVRD (Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement) ondersteunen de gemeenten. Stichting Nederland Schoon biedt gemeenten en burgers activiteiten gericht op gedragsbeïnvloeding, schonen en kennisdeling. De Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) verenigt de Nederlandse gemeenten en hun publieke bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het afvalbeheer en het beheer van de openbare ruimte. Daarnaast is er het Kennisplatform VANG waar kennisuitwisseling op het vlak van afvalbeheer plaatsvindt. Er zijn bestaande netwerken van kennisdeling. Versnippering door uitbreiding met nieuwe netwerken, geïnitieerd door de provincie, is niet van toegevoegde waarde en past niet binnen onze rol. Vanuit Rijkswaterstaat en NVRD en VNG wordt dit bevestigd.

Voorstel 5: Er komt een jaarlijkse provinciale prijs voor een initiatief met betrekking tot (zwerf)afvalreductie en preventie. Zo kan bijzondere inzet van burgers of bedrijven voor geheel Noord-Holland beter zichtbaar worden en anderen stimuleren hun bijdragen te blijven of te gaan leveren;

Instellen van een prijs met betrekking tot (zwerf)afvalreductie en preventie ligt in de lijn van Rijkswaterstaat en NVRD om op te pakken met gemeenten omdat dit aansluit bij het taakveld waarop beide organisaties actief zijn. Rijkswaterstaat, de NVRD en Nederland Schoon werken samen aan de Landelijke Aanpak Zwerfafval (LAZ). Het belangrijkste doel van deze samenwerking is tot een effectieve

zwerfafvalaanpak te komen. Alle activiteiten van de LAZ zijn gericht op gedragsbeïnvloeding en het ondersteunen van partijen bij hun zwerfafvalaanpak. Thema's waarop de LAZ zich in haar aanpak richt zijn: participatie en publieksactivatie, beheer en inrichting van de openbare ruimte, aanpak centrumgebieden, verkeer en vervoer, vrije tijd en jeugd. Er vindt kennisdeling plaats over initiatieven en mogelijkheden.

Voorstel 6: De provincie stelt budget beschikbaar om kansrijke initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het oplossen van de problemen rond (plastic) zwerfafval;

De rol van de provincie ligt bij het beheer van de openbare ruimte langs provinciale (vaar)wegen. Initiatieven van derden met betrekking tot bewustwording en verminderen van zwerfafval worden door de provincie Noord-Holland gewaardeerd. Zo heeft medeondertekening van de Statiegeldalliantie plaatsgevonden en wordt het initiatief van de Stichting Hildebrandmonument ondersteund. Laatstgenoemd initiatief betreft de inrichting van een tijdelijke beeldengalerij langs de Dreef en de Fonteinlaan in Haarlem met als thema circulair denken. Dit ter bevordering van de bewustwording. Wanneer er particuliere initiatieven zijn voor opruimacties langs (vaar)wegen in beheer bij de provincie, zijn wij graag bereid te kijken op welke manier deze zijn in te passen in de lopende gebiedscontracten.

Voorstel 7: De provincie faciliteert initiatieven voor opruimacties langs provinciale (vaar)wegen;

Op het moment dat er vraag vanuit het publiek is, staan wij hiervoor open en zal worden bezien hoe dit is in te passen binnen de bestaande gebiedscontracten.

Voorstel 8: De provincie sluit zich aan bij landelijke opschoondagen;

In overleg met de contractanten die het bermbeheer voor de provincie uitvoeren zal worden bezien of, en op welke wijze, in 2019 is aan te sluiten bij de landelijke opschoondagen.

Voorstel 9: De provincie gaat aan tafel met de terrein beherende organisaties om de mogelijkheden te bespreken hoe mensen tijdens het sporten of recreëren kunnen bijdragen aan het opruimen van zwerfafval;

In het overleg met terreinbeherende organisaties zal dit idee worden voorgelegd.

Voorstel 10: De provincie kan bijvoorbeeld samen met de VNG een lobby starten richting het Rijk om continuïteit op lopende programma's (zoals de zwerfafvalvergoeding) te behouden;

Logischer is het dat gemeenten samen met de VNG en NVRD het initiatief nemen een lobby te starten richting het Rijk over continuïteit in lopende programma's. Overigens hebben VNG en NVRD regulier overleg met Rijkswaterstaat over dit punt namens de gemeenten die zij vertegenwoordigen.

Voorstel 11: Provincie Noord-Holland spreekt, naar voorbeeld van Gelderland, de ambitie uit om een afvalloze provincie te worden en zoekt daarvoor de samenwerking met o.a. gemeenten;

De provincie Noord-Holland zet in op optimale duurzaamheid binnen haar eigen taken. Voor wat betreft praktische invulling wijkt deze aanpak overigens niet veel af van die van de provincie Gelderland.

Voorstel 12: Het intern gebruik van single-use plastic, zoals bekers, borden et cetera, wordt beëindigd;

Duurzaamheid is een belangrijk selectiecriterium dat Facility Management gebruikt bij de aanbesteding van diensten en goederen. Bij de aanbesteding van de koffieautomaten is dit ook uitgangspunt geweest. Sinds eind 2015 maakt de provincie bij de koffieautomaten gebruik van de meest duurzame koffiebeker, gemaakt van rietsuikervezel (restafval namelijk suikerriet). Hiermee is een grote stap gemaakt op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Deze beker is gemaakt van rietsuikerpapier in plaats van het voorheen gebruikte FSC-papier. Voor de productie van de beker zijn geen nieuwe grondstoffen nodig en bij het productieproces wordt gebruik gemaakt van groene energie. Hierdoor is de productie praktisch CO2 neutraal. De milieuvriendelijke beker is bedrukt met inkt op basis van de Cradle 2 Cradle-gedachte. De beker is 100% composteerbaar. Sinds 2015 is op de hoofdlocaties Houtplein en Dreef 3 veel geïnvesteerd in faciliteiten om de bekers apart in te zamelen en apart af te voeren voor verwerking tot compost.
Het gebruik van roerstaafjes is beperkt omdat bij de koffieautomaat de keuze voor toevoeging van melk en suiker gemaakt kan worden. Het apart toevoegen en roeren van deze ingrediënten is niet nodig. Overigens zullen de nu gebruikte recycled plastic roerstaafjes met ingang van januari 2019 worden vervangen door roerstaafjes van ongelamineerd hout.

De koffiebar op het Houtplein maakt ook gebruik van rietsuikervezelbekers zodat we één stroom koffiebekers in het gebouw hebben. Op de locaties Dreef 3 en Paviljoenslaan 1 wordt voor de vergaderservice voor het bestuur gebruik gemaakt van porselein.
In het bedrijfsrestaurant en bij de koffiebar worden ook disposables ingezet, hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van recyclebare disposables. Zo zijn er papieren gebaksbordjes en bamboebordjes. Wanneer plastic disposables worden ingezet (vorken, messen, lepels) zijn deze van gerecycled materiaal. In het gebouw zijn op verschillende plekken faciliteiten aanwezig om afval gescheiden in te zamelen, zo ook voor het plastic afval. Afvalstromen kunnen zo gescheiden worden afgevoerd en op een duurzame manier worden verwerkt en waar mogelijk opnieuw ingezet.
De huidig toegepaste variant wordt op basis van voorgaande informatie op dit moment als de meest duurzame gezien.
Facility Management neemt duurzaamheid in al haar contracten met leveranciers mee. Offrerende partijen wordt gevraagd op de minimum eisen extra prestaties te leveren en te omschrijven op welke wijze zij tot een zo duurzaam mogelijke voorziening komen. Gedurende de looptijd van het contract wordt met de leverancier gekeken welke duurzaamheidsontwikkelingen er zijn en of/hoe deze kunnen worden toegepast binnen het contract.

Wij bedanken de fracties van GroenLinks en Partij voor de Dieren Noord-Holland voor het initiatiefvoorstel 'Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval'. Indien er particulier initiatief is voor opruimacties van zwerfafval langs provinciale (vaar)wegen (voorstel 7), zal worden bezien hoe dit is in te passen in de gebiedscontracten. In overleg met de contractanten die het bermbeheer voor de provincie uitvoeren zal worden bezien of, en op welke wijze, in 2019 is aan te sluiten bij de landelijke opschoondagen (voorstel 8). De mogelijkheden omtrent het opruimen van zwerfafval door recreanten en sporters in natuur- en recreatiegebieden (voorstel 9), zal in het regulier overleg aan terreinbeherende organisaties worden voorgelegd. Wij adviseren Provinciale Staten echter, gezien het voorgaande, geen uitvoering te geven aan de overige voorstellen die in het initiatiefvoorstel naar voren zijn gebracht.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

R.M. Bergkamp
provinciesecretaris

A.Th.H. van Dijk
voorzitter

Geachte Gedeputeerden, commissieleden, voorzitter,

Mijn naam is Dirk Groot, ik ben 49 jaar, geboren en getogen in Purmerend, en ben ook bekend als de Zwerfinator. Ik raap zwerfafval op, ik doe onderzoek naar zwerfafval en geef gastlessen en lezingen over zwerfafval en plastic soep.

In het voorstel wordt gesproken over plastic dat in zee terecht komt en dat het daar een gevaar vormt voor dier, natuur en mens. We hoeven daarvoor echter niet naar zee, ook onze Noord-Hollandse dieren hebben er gewoon last van.

Daarnaast begint de plastic soep ook niet pas in zee, die is overal te vinden waar water is, zoals ook bijvoorbeeld in Noord Holland waar we veel water hebben.

Gelukkig zijn er steeds meer vrijwillige zwerfafvalrapers. Ook in Noord-Holland. Zwerfafvalrapers zijn een apart slag dat niet wacht op overheden die schoonmaakacties organiseren. Vaak is men juist begonnen omdat men vond dat de gemeente of andere overheid te weinig doet. Gelukkig krijgen we steeds meer ondersteuning en waardering, en daar mag de provincie ook best aan meedoen wat mij betreft. Mijn advies: Ondersteun en stimuleer en laat waardering blijken, maar ga mensen niet oproepen op te ruimen of zelf teveel het voortouw nemen. Laat dat bij de inwoners die gedreven zijn. Die stimuleren vanzelf weer anderen.

In het voorstel wordt gevraagd het schoonheids- of kwaliteitsniveau naar A te brengen. Ik zeg: doen, alhoewel ook niveau A eigenlijk niets zegt over de hoeveelheid zwerfafval die ergens ligt. De meetmethode die wordt gebruikt inventariseert slechts hoe de omgeving eruit ziet, niet hoeveel zwerfafval ergens daadwerkelijk ligt

Een voorbeeld: het lijkt schoon (Niveau A). Maar toch haalde ik deze hoeveelheid zwerfafval hier nog uit de bermen.

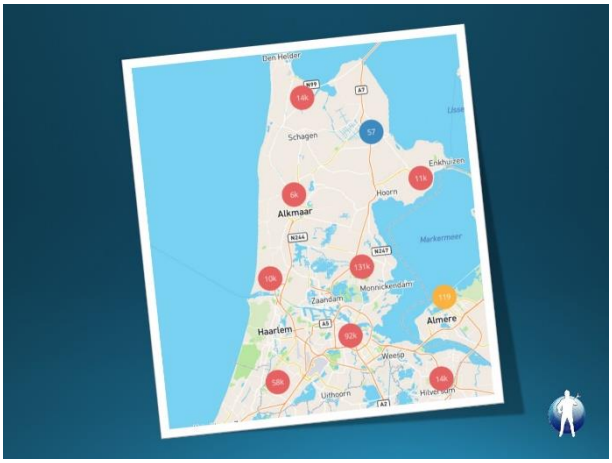

Zelfs niveau A geeft dus geen garantie over de daadwerkelijke hoeveelheid zwerfafval.

Om dit aan te tonen ben ik ruim twee jaar geleden begonnen met gedetailleerd zwerfafvalonderzoek. Ik leg alles wat ik opraap vast met een app, Litterati en breng het zo in beeld. Ik doe dit niet alleen, dit gebeurt wereldwijd. En ook in Noord Holland, we zijn zelfs een van de koplopers.

We leggen vast waar iets ligt voegen gegevens toe over bijvoorbeeld soort en grondstof en verzamelen zo data om nieuwe manieren te vinden om het probleem op te lossen.

De provincie zegt Nee tegen het voorstel om extra te schouwen om zo pijnpunten te identificeren. En dat terwijl gemeentes dit juist wel steeds vaker doen. Ik heb zelf inmiddels gedetailleerd zwerfafvalonderzoek gedaan voor zeven gemeentes in Noord-Holland. Hier een voorbeeld van een onderzoek waarbij de meer vervuilde gedeelten (rood) duidelijk zijn te onderscheiden van de schone gedeelten (groen)

Er kan op allerlei manieren informatie over zwerfafval worden verzameld op deze manier. Met de resultaten van de onderzoeken wordt niet alleen gekeken waar de pijnpunten zijn, maar ook wordt er gekeken naar gerichte oplossing zoals bijplaatsen of verplaatsen van prullenbakken, er wordt samenwerking gezocht met scholen en clubs om specifieke probleemgebieden gezamenlijk te onderhouden, er wordt gekeken of de schoonmaakschema's kunnen worden aangepast, gemeenten gaan met de verzamelde informatie in gesprek met inwoners en bedrijven om naar oplossingen te zoeken en de gegevens worden zelfs gebruikt in lessen over zwerfafval en plastic soep zodat de leerlingen zelf oplossingen kunnen zoeken voor het zwerfafvalprobleem in hun eigen omgeving.

De provincie blijft hier dus erg achter met deze harde Nee.

Als ik de antwoorden op het voorliggende voorstel zie, dan zie ik dat er vooral wordt gedacht in onmogelijkheden en getuigt het in mijn ogen van weinig ambitie. Ik hoop dat dit snel verandert en dat er niet alleen wordt gekeken naar langlopende afspraken die zijn gemaakt door andere instanties en die vaak weinig effectief zijn, maar dat er veel meer naar creatieve en vernieuwende oplossingen wordt gezocht zoals gemeenten ook doen.

In de plannen van de Europese unie wordt gesteld dat de producenten van het zwerfafval in de toekomst op gaan draaien voor de kosten ervan. Ik zou u willen adviseren om hier op voor te sorteren en via de landelijke overheid te vragen welke financiële steun hiervoor te verwachten valt volgens de plannen van de EU en hier druk op te zetten. Tegelijkertijd is het dan logisch om het niveau wel naar A te verhogen of op z'n minst de ambitie uit te spreken dat de provincie dat in bijvoorbeeld 2022 gehaald wil hebben. Want als we dezelfde lage standaards houden en op dezelfde manier tegen de materie aan blijven kijken als we nu doen, dan hebben we straks per saldo – zelfs als de industrie hetallemaal betaalt - niets van het probleem opgelost en dan zijn alle mooie woorden en plannen mijns inziens niet meer dan een wassen neus.

Dank u wel voor uw aandacht

Dirk Groot

Geachte leden van de commissie.

Mijn naam is `Peter Smith, inwoner van Amsterdam en oprichter van KLEAN. Klagen Loont Echt Absoluut Niet.

Een korte voorgeschiedenis: In 2010 ontdekte ik dat je bij problemen er beter iets aan kan doen dan er over te klagen. En dan maakt het niet uit hoe klein dat is. Vandaar KLEAN: Klagen Loont Echt Absoluut Niet. Sindsdien probeer ik als ik een probleem tegenkom de filosofie van Confucius toe te passen: The man who wants to move a mountain starts by picking up stones.
Dit principe ben ik in 2010 gaan toepassen op zwerfafval.

Ik nam mij voor iedere dag een stuk op te ruimen. Dan gebeurt er van alles met je. Als eerste merkte ik dat ik me schaamde. Hoe is het mogelijk je te schamen terwijl je iets goeds doet? Het antwoord: omdat je het nooit iemand ziet doen. Althans in 2010. Daarom ben ik het op een opvallende manier gaan doen.

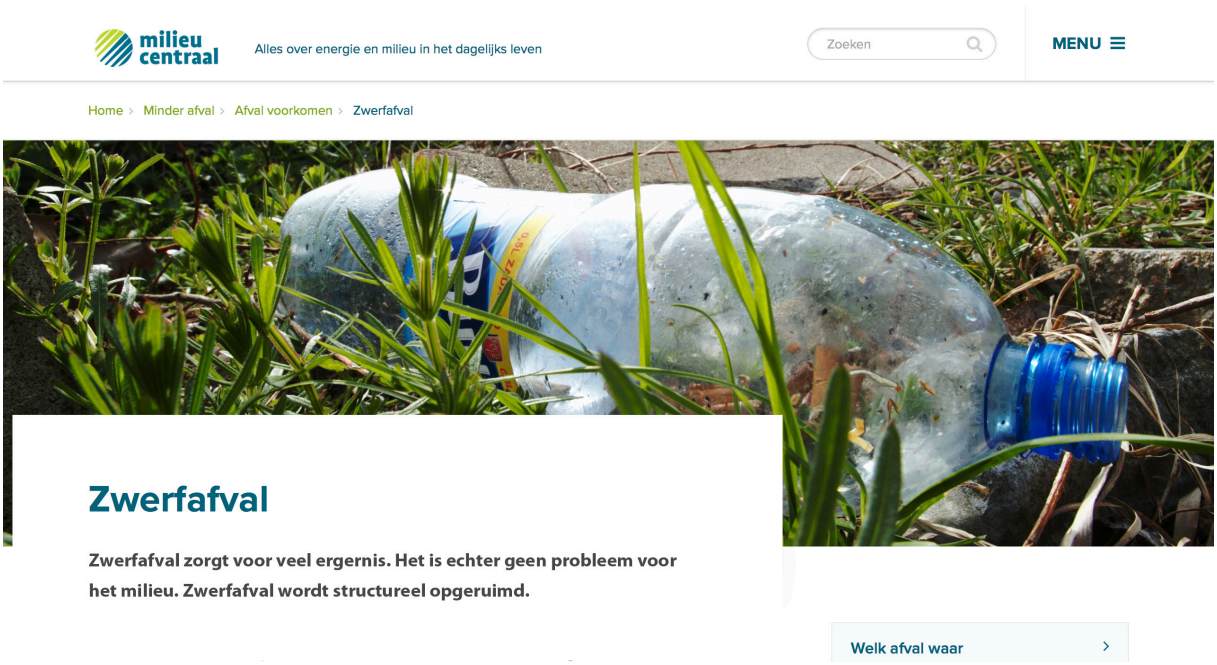
[KLEAN the movie 2011, 8 minuten: https://www.youtube.com/watch?v=eEw9BCa1l4o]

Er gebeurde nog iets; de schellen vielen me van de ogen. Ineens zag ik hoeveel er lag. Veel mensen zien het niet meer. Een proces dat in de psychologie als habituatie wordt aangeduid.

In mijn hoofd probeerde ik mij er een voorstelling van te maken hoeveel dat wereldwijd zou zijn. Als er op dit kleine stukje Aarde waar ik mij begeef al zoveel ligt, dan moeten er wereldwijd gigantische hoeveelheden afval rond zwerven. Ik zag ook hoeveel plastic er lag. ”Er moeten inmiddels ontstellende hoeveelheden plastic in onze oceanen

drijven” Dat was althans mijn vermoeden in 2010. Ik ging googelen. Ik ontdekte de plastic soep omdat ik vermoedde dat die wel moest bestaan.

Ik kreeg nog een ander vermoeden, dat al dat plastic in de voedselketen zou komen.
Ik ging op deuren kloppen. Van de media, van politieke partijen waarvan ik wist dat ze zich inzetten voor het milieu, en bij milieu organisaties. Niemand zag zwerfafval als een milieu-probleem. Op de site van Milieu Centraal, die door de overheid gefinancierd wordt, stond dan ook pontificaal: “Zwerfafval is geen milieu-probleem, het wordt consequent opgeruimd.”

Ik kreeg dus nergens gehoor. Ik ben kunstenaar en bouwde een soort van ”Paard van Troje”. Een enorme wereldbol van Zwerfafval, die in 2012 in het IJ van Amsterdam dreef.

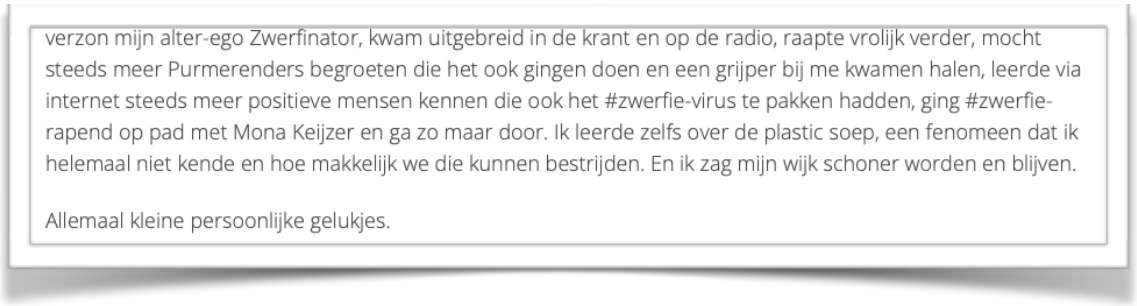
Daarna in de Waal bij de vierdaagse van Nijmegen en bij de Wereldhaven-dagen in Rotterdam. De list werkte: de poorten van de media gingen open. Men vroeg mij waarom ik zo’n enorm kunstwerk van zwerfafval had gemaakt.

Kon ik mooi vertellen dat zwerfafval in de voedselketen kwam en dat je dit kunt voorkomen door het op te ruimen. Dit beeld alleen al heeft 10 miljoen media-impressies opgeleverd.
Sindsdien staat er andere informatie op de site van Milieu Centraal: Zwerfafval wordt in de voedselketen opgenomen.

Ook de oproep om het op te ruimen, door ons zelf, gewone burgers, werkte. Steeds meer mensen gingen opruimen. KLEAN introduceerde #zwerfie, een hashtag waarmee mensen die zwerfafval opruimen elkaar konden vinden. We organiseerden zwerfie-dag, een dag waarbij we mensen opriepen om op de eerste dag van de lente één stuk zwerfafval op te ruimen. Wat we hiermee deden was wat in de psychologie beschreven wordt als “foot in the door”. Je vraagt mensen iets kleins te doen, waarna mensen als vanzelf bereid zijn iets groters te doen. Dat dat werkte, daarvoor is het bewijs hier in deze zaal aanwezig. Dirk Groot, inmiddels beter bekend als de zwerfinator, raapte op zwerfie dag 2014 zijn eerst stuk zwerfafval op. Voorheen was Dirk bezig om de overheid er de schuld van te geven, maar na eenmaal iets opgeraapt te hebben ervoer hij dat zelf iets goed doen veel beter werkt en jezelf een goed gevoel geeft. Dirk had in 2014 nog niet eens van de Plastic Soep gehoord.

[Hieronder een fragment uit het blog dat Dirk schreef over zijn ervaringen als vrijwilliger bij KLEAN “Van Irritatie naar Geluk”

verzon mijn alter-ego Zwerfinator, kwam uitgebreid in de krant en op de radio, raapte vrolijk verder, mocht steeds meer Purmerenders begroeten die het ook gingen doen en een grijper bij me kwamen halen, leerde via internet steeds meer positieve mensen kennen die ook het #zwerfie-virus te pakken hadden, ging #zwerfie-rapend op pad met Mona Keijzer en ga zo maar door. Ik leerde zelfs over de plastic soep, een fenomeen dat ik helemaal niet kende en hoe makkelijk we die kunnen bestrijden. En ik zag mijn wijk schoner worden en blijven.

Allemaal kleine persoonlijke gelukjes.

Dat brengt mij dan bij het voorstel van Groen Links en de Partij voor de Dieren. Ik ben blij met het voorstel. Alleen zou ik het voorstel doen aan ons burgers. Want met één opmerking in het antwoord van de Gedeputeerde Staten verschil ik van mening. Niet dat de overheid verantwoordelijk is voor het verwijderen van zwerfafval, dat zijn wij allemaal.
Door die verantwoordelijkheid bij burgers weg te nemen veroorzaak je wat in de psychologie bekend staat als ‘aangeleerde hulpeloosheid’. een fenomeen dat mensen boos en klagerig maakt. En als we om ons heen kijken zien we dat inmiddels te veel in onze maatschappij.

Als ik iets geleerd heb in de afgelopen jaren is het **dat meer kennis over de grootte van het probleem mensen niet aanzet tot actie**. Wat mensen aanzet is dat ze buurtgenoten, vrienden actie zien ondernemen. In de psychologie staat dit bekend als het doorbreken van het bystanders-effect. Dirk ging niet opruimen omdat hij weet had van de Plastic Soep, maar omdat mensen die door KLEAN geïnspireerd waren om zelf de handen uit de mouwen te steken hem overhaalden dit ook te gaan doen.

Tot slot. Zeker zal statiegeld heel veel zwerfafval terugdringen. Toch denk ik dat er een betere manier is.
Want als alle mensen in Nederland die een beetje liefde voelen voor hun medemens, voor hun kinderen, voor zichzelf één stukje zwerfafval per dag opruimen dan ligt er zelfs te weinig.

[Video verslag van een experiment: Op een van de meest vervuilde locaties hebben we voorbijgangers gevraagd één stukje op te ruimen: https://vimeo.com/186021538 (3 minuten)]

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (**editie 21 – 27 november 2018)**

Geachte Raadsleden en Statenleden van de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u graag in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Het maandelijkse Bericht wordt ook gearchiveerd op de MRA-website.

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Rijk en regio eens over aanpak bereikbaarheid Amsterdam-Hoorn
- Kabinet investeert miljoenen in Regiodeal ZaanIJ
- Dagelijks 14.000 reizigers minder in de spits door slimmer en innovatiever reizen in de MRA
- MRA bundelt krachten rond kunst, cultuur en erfgoed
- Rottepolderplein gaat flink op de schop
- Samenwerkingsovereenkomst belangrijke stap in sluiten textielketen metropoolregio
- Wereldprimeur voor elektrische buslijn tussen Edam en Amsterdam
- Nieuw initiatief TechConnect zet tech-banen in de schijnwerpers
- Lelystad introduceert uniek deelsysteem voor e-bikes en e-auto's

Langetermijn-agenda en MRA-Jaarplanning 2019-2021
Op de MRA-website staat bij de Regiegroep van 10 oktober de langetermijn-agenda.
Tevens de jaarplanning voor de komende jaren (versie 20 november 2018). Deze jaarplanning met overleggen, bijeenkomsten en conferenties wordt bijgewerkt wanneer dat wenselijk is.

Geüpdatete 45 actiepuntenlijst en de MRA Agenda
De geüpdatete versie van de MRA Agenda kunt u downloaden via de MRA-website. Dat geldt ook voor de laatste update van de stand van zaken van de 45 actiepunten (per 25 oktober 2018).

Bestuurders in de MRA Agendacommissie en de Platforms
De leden van de Regiegroep en de agendacommissie zijn bekend. Daarnaast telt de MRA drie platforms: Ruimte, Economie en Mobiliteit. Deze zijn samengesteld uit wethouders en gedeputeerden. Onder het platform Ruimte vallen de portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Duurzaamheid en Landschap. Na de recente gemeenteraadsverkiezingen zijn er enkele mutaties binnen de platforms en de portefeuillehoudersoverleggen. Wie in welk platform zit, is vermeld op de MRA-website: www.metropoolregioamsterdam.nl.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.
Het volgende 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt eind volgende maand.

Met vriendelijke groet,
Rijk van Ark
Directeur MRA Bureau

*) De 36 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdemeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.

**) De 7 regio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.

Overzicht voortgang voorstellen uit motie 2017-110

Stand van zaken december 2018

In bijgaand overzicht wordt weergegeven hoe de stand van zaken is ten aanzien van de beleidsinitiatieven die zijn genomen ter uitvoering van motie 2017-110.

	Omschrijving voorstel	**Financieel beslag**
1	Structurele financiering uitvoering Visie Waterrecreatie	2,00 miljoen per jaar
Voortgang: dit vraagstuk speelt pas na 2019		
2	Bodemdaling veenweidegebieden	1,58 miljoen
Voortgang: Binnen het kader van dit voorstel gaat het om twee activiteiten: het tegengaan van bodemdaling en het realiseren van ecologische oevers. Ten aanzien van **bodemdaling** kan het volgende gemeld worden: Voorjaar 2018 is het spoorboekje bodemdaling veenweiden 2018-2019 door GS vastgesteld en besproken in de Statencommissie NLWM. Het Innovatieprogramma Veen is in uitvoering gegaan op de locatie Nauerna en bij een veehouder in Assendelft. De Taskforce Bodemdaling is gestart. Er is € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor het Innovatieprogramma Veen. €330.000 is bestemd voor het inhuren van mensen om het programma bodemdaling verder uit te werken. En er is € 250.000,- geoormerkt voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs provinciale vaarwegen. Naar verwachting wordt het bedrag in 2019 geheel besteed. Conform het spoorboekje hebben GS in het najaar van 2019 een document met “richtinggevende uitspraken bodemdaling veenweidegebieden” vastgesteld en dit ter bespreking aan de Statencommissie NLWM (d.d. 3 december) gestuurd. Ten aanzien van de aanleg van **natuurvriendelijke oevers** kan het volgende gemeld worden: Uit de motie 110-gelden is in totaal € 500.000,- geoormerkt voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers in provinciale vaarwegen: € 250.000,- uit het budget voor dit project, aangevuld met € 250.000,- uit het budget voor het hieronder genoemde programma Natuurinclusieve landbouw. Een en ander is verwerkt in de Zomernota 2018 en in de begroting 2019. Het bedrag van € 500.000,- wordt in 2019 besteed. Het bedrag is bestemd voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Schermerringvaart, de Huigenvaart en Beverkoog. In 2019 zal in totaal 13 kilometer natuurvriendelijke oevers worden aangelegd. Deze natuurvriendelijke oevers zijn opgenomen in de *Kansenkaart natuurvriendelijke oevers provinciale vaarwegen*, die in februari 2018 aan PS is voorgelegd.		
3	Gezonde leefomgeving	2,6 miljoen
Voortgang: Binnen het kader van dit voorstel gaat het om drie activiteiten: het monitoren van luchtkwaliteit, het terugdringen van geluidsoverlast en het stimuleren van stiltegebieden, en fietsbeleid. Ten aanzien van de **monitoring van luchtkwaliteit** is een bedrag toegewezen van € 1 miljoen. Deze middelen zijn reeds ingezet en besteed aan inhuur van RIVM, GGD, Smart City Haarlem en TNO/ECN. De provincie Noord-Holland gaat in 2019 meetapparatuur aanschaffen. Naar verwachting gaat het budget volledig worden besteed. PS is hier reeds over geïnformeerd. Een update volgt eind dit jaar.		

Ten aanzien van het **terugdringen van geluidsoverlast en het stimuleren van stiltegebieden** zijn in totaal € 1,2 miljoen uitgetrokken voor stil asfalt (€ 500.000 voor de periode 2018-2023), gevelmaatregelen (€ 600.000) en extra handhaving (structureel €100.000 per jaar). Deze middelen zijn nog niet ingezet. Een en ander is momenteel in voorbereiding: het Actieplan Geluid is kortgeleden vastgesteld in PS. Besteding geld gaat vanaf 2019 plaatsvinden. Naar verwachting gaat het budget volledig worden besteed. Ook hierover is PS reeds geïnformeerd.

Ten aanzien van het **fietsbeleid** is in totaal € 600.000 beschikbaar.
Het budget voor extra impuls fietsbeleid is nadrukkelijk gekoppeld aan de in studiefase opgenomen fietsknelpunten (uit de voordracht van april 2017) en doorfietsroutes (kaderbrief 2019). De genoemde projecten zijn eind 2018 daadwerkelijk van start gegaan (in de studiefase). De eerste gesprekken met stakeholders zijn opgestart. Aanvankelijk was de verwachting dat een deel van deze kosten al in 2018 zouden worden gemaakt, maar dat is vanwege de extra inzet om te komen tot het Perspectief Fiets niet gelukt . Wij hebben de intentie deze gelden in 2019 voor deze projecten wel in te gaan zetten. Het gaat dus niet om extra subsidie, maar om extra studie – kosten voor het oplossen van **fietsknelpunten**.

4	Startkapitaal MRA landschapsfonds/kwaliteitsbeeld	0,64 miljoen

Voortgang: De financieringsopgave voor het landschap wordt in MRA-verband opgepakt, waarbij Noord-Holland samen met Amsterdam en Zaanstad bestuurlijk trekkende partij is. De investeringsopgave en de beheeropgave worden in beeld gebracht. Gebiedsateliers zijn in voorbereiding om de effecten van majeure ruimtelijke opgaven op cultuurhistorische, recreatieve en ecologische waarden in beeld te brengen. In 2019 worden, onder regie van bestuurlijk bemiddelaar Job Cohen en op basis van de uitkomsten van deze gebiedsateliers, investeringsopgaven en financieringsconstructies in beeld gebracht. Daarnaast wordt, ten behoeve van de Omgevingsverordening en in opdracht van ons college (besluit van 13 maart 2018), gezocht naar vereenvoudiging van de provinciale planologische beschermingsregimes voor het landschap, inclusief een beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze landschappen.

Voor de inhuur van benodigde expertise zijn procesmiddelen nodig. Hiervoor kan tevens gebruik gemaakt worden van geld uit de MRA-begroting. Voor 2018 is hier bovenop nog ca € 120.000 nodig van de middelen de op basis van motie 110 beschikbaar zijn gesteld. Omdat een deel van de activiteiten in 2019 plaats zal vinden, komt een deel van het geoormerkte bedrag dan tot besteding. De verwachting is dat in 2019 het volledige bedrag zal zijn benut voor:

- Inhuur van de hierboven genoemde bemiddelaar
- Inhuur van expertise over financieringsconstructies en verdieping van benoemde investerings- en beheeropgaven
- Uitwerking van wezenlijke kenmerken en waarden van provinciale landschappen, ten behoeve van de omgevingsverordening (€150.000)

PS zijn hierover op hoofdlijnen geïnformeerd via de MRA-begroting 2019. Begin 2019 begint de heer Cohen als bestuurlijk bemiddelaar. Begin maart 2019 worden GS op hoofdlijnen over de uitkomsten van de gebiedsateliers geïnformeerd. In april/mei 2019 zullen ook raads- en statenleden in een brede bijeenkomst worden geïnformeerd.

5	Natuurdoeleinden	0,9 miljoen

Voortgang: Dit voorstel is uitgewerkt door het beschikbaar stellen van een bedrag van € 450.000 structureel en € 50.000 voor twee opeenvolgende jaren. Deze middelen zijn bedoeld voor intensivering van het toezicht in resp. natuurgebieden en stiltegebieden. Deze middelen worden in de komende maanden aan resp. de terreinbeherende organisaties (SBB, NM, GNR, LNH) en de RUD Noord-Holland Noord beschikbaar gesteld.

6	Natuurinclusieve landbouw	1,0 miljoen

Voortgang: Van het hiervoor ter beschikking gestelde bedrag van € 1,0 miljoen is € 250.000 overgeheveld t.b.v. natuurvriendelijke oevers (zie toelichting hiervoor). Van het resterende bedrag van € 750.000 is momenteel ongeveer € 100.000 uitgegeven. Omdat voor de uitvoering van het programma aanvullende personele inzet moest worden georganiseerd, is deze uitvoering na de zomer van 2018 daadwerkelijk gestart. Inmiddels zijn veel activiteiten in gang gezet; de verwachting is dat medio 2019 het budget grotendeels is besteed.

7	Versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur	0,8 miljoen

Voortgang: Na een fase van voorbereiding is het project *Versterking Kwaliteit & Integriteit Lokaal Bestuur* in september 2018 van start gegaan. Na een rondgang bij de belangrijkste stakeholders ligt het plan van aanpak nu voor bij de opdrachtgever (de CdK). Mogelijkheden worden onderzocht om aan te sluiten bij bestaande initiatieven. Er wordt in kaart gebracht welke partners kunnen meehelpen met het opstellen van een Provinciaal Weerbaarheidsbeeld.

Buiten de personele kosten is het grootste deel van het budget nog beschikbaar. Momenteel overwegen we om mee te doen aan het BZK-project *landelijke impuls Vakantieparken*. daar zouden we in cofinanciering een bijdrage van 25.000 euro willen leveren om van de vakantieparken in Noord-Holland een ondermijningsscan te laten maken. De intentie is om de resterende gelden in 2019 in te zetten. Dat zal voor een deel afhangen van de kosten van het Provinciaal Weerbaarheidsbeeld en de status van de ondermijningsbeelden bij RIEC Noord-Holland. Daarover ontstaat op korte termijn meer duidelijkheid.

Voor wat betreft het informeren over de voortgang zal driemaal een rapportage worden gestuurd aan de CdK. Op basis daarvan kunnen GS en PS nader worden geïnformeerd over de voortgang.

8	Restauratie Rijksmonumenten	4,4 miljoen

Voortgang: In het kader van motie 110 is voor de jaren 2018 en 2019 jaarlijks een bedrag van € 2,2 miljoen euro beschikbaar gesteld en in vervolg op motie 110 is in de kaderbrief voor 2020 en 2021 eenzelfde bedrag jaarlijks beschikbaar gesteld om het subsidieplafond van 4,7 miljoen beschikbaar te houden. De € 2,2 miljoen voor 2018 blijkt niet nodig te zijn omdat de korting op de rijksmiddelen niet al in 2018 maar pas in 2019 wordt geeffectueerd. GS hebben PS hiervan reeds op de hoogte gebracht en aangegeven met een alternatieve bestemming van de eerste € 2.2 miljoen in het cultuurveld te komen. De tweede € 2.2 miljoen voor 2019 wordt geheel voor het doel restauratie Rijksmonumenten aangewend en zal geheel worden verplicht.

9	Versnellen woningbouwproductie	7,72 miljoen

Voortgang: Het geld is toegevoegd aan het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw. Vanuit dat project zijn voorbereidingen getroffen om de flexibele schil (inclusief gebiedsontwikkelingsteams) in te stellen. De fiscale en juridische aspecten die hierbij komen kijken, vereisten een langere voorbereiding dan voorzien. Inmiddels is de flexibele schil (inclusief gebiedsontwikkelingsteams) opgezet en vanaf oktober is via de flexibele schil de eerste planeconoom in Zaanstad van start gegaan. Momenteel wordt er aan gewerkt om nog 3 functies in Zaanstad en twee in Amstelveen in te vullen. Daarnaast lopen er gesprekken met andere geïnteresseerde gemeenten om de flexibele schil en/of gebiedsontwikkelingsteams in te zetten.

Voor de flexibele schil (inclusief gebiedsontwikkelingsteams) is een subsidieaanvraag ingediend, waarna hiervoor € 2,7 miljoen wordt ingezet (€ 700.000 voor de inrichting en in stand houding van de flexibele schil, € 2 miljoen voor de cofinanciering van gebiedsontwikkelingsteams).

Naast de inzet van de flexibele schil kunnen er aanvragen worden gedaan voor projectgerichte maatregelen. De eerste aanvraag voor het versnellen van een woningbouwproject betreft een financiële bijdrage aan het project het Koepelterrein in Haarlem, waarmee dit project kan worden versneld. Door de gemeenten en corporaties wordt nu alle benodigde informatie in beeld gebracht, zodat de aanvraag begin 2019 kan worden ingediend en GS hierover een besluit kunnen nemen.

Daarnaast lopen er gesprekken over het inzetten van de gelden voor twee projecten in Zaanstad (Kogerveld en omgeving station Zaandam) en wordt er met het Ministerie van BZK gesproken over het koppelen van een deel van dit budget aan inzet van het Transformatiefonds van het Rijk. Door een bijdrage te doen, kan een deel van dit Transformatiefonds in Noord-Holland ingezet worden. In Noord-Holland Noord vinden ook gesprekken plaats om concrete projecten te bepalen waarvoor de gelden ingezet kunnen worden. Daarvoor is zeker belangstelling. De verwachting is dat het restantbudget in 2019 grotendeels besteed zal worden.

PS zijn na het zomerreces in een notitie reeds geïnformeerd over de voortgang in de MRA. In november hebben PS een voortgangsnotitie over NHN ontvangen, waarbij tevens een korte update over de MRA is gevoegd.

10	Duinpolderweg	25 miljoen

Voortgang: De PlanMERfase is zo goed als afgerond; nu start de planuitwerkingsfase, waarin in elk geval een projectMER gemaakt wordt. Beraadslaging in de commissie M&F heeft plaatsgevonden op 26 november 2018. De 25 miljoen euro die ten behoeve van dit project beschikbaar is, is een geoormerkte toevoeging aan het fonds infrastructuur, bedoeld voor de uiteindelijke realisatie van het project (investeringseuro's). De directe betekenis van dit bedrag voor dit moment zit in het feit dat de provincie Noord-Holland daarmee zijn financieel partnerschap duidelijk maakt. Het geheel aan geldmiddelen blijft (gelabeld) staan tot realisatiedatum (planning wordt op dit moment verfijnd). Realisatie wordt niet verwacht voor 2024. In de afronding van de PlanMERfase, de bespreking van motie 110 en de zomernota zijn alle financiële consequenties aan de orde geweest in GS en PS. Deze stonden ook vermeld in de financiële bijlage van het GS-besluit van 26 juni 2018.

11	Energietransitie	24,36 miljoen

Voortgang: Er is begin september een uitgebreide brief uitgegaan over de stand van zaken en inhoud van projecten van energietransitie binnen motie 110. De voortgang die de provincie Noord-Holland ten aanzien van dit thema kan boeken, is in sterke mate afhankelijk van de uitkomsten van de nog te sluiten bestuurs- en maatschappelijke akkoorden met het Rijk en de mate waarin de relevante onderwerpen voor Noord-Holland daarin geregeld worden. Onderwerpen waaraan binnen dit kader gewerkt wordt, betreffen geothermie, klimaatadaptatie, Green Deal CO2 (Solar Lab). Het bedrag dat daarvoor is uitgetrokken is € 24,36 miljoen.

Voor wat betreft de CO2 projecten wachten we op het oordeel van Brussel over staatssteun. Naar verwachting kan hierover nog dit jaar een besluit genomen worden. De subsidieaanvraag voor Solar Lab is binnen en in behandeling.

Ten aanzien van **geothermie** kan worden gemeld dat de provincie Noord-Holland in onderhandeling is met het Rijk over een onderzoeksprogramma dat per 2019 gaat worden uitgevoerd. Er is inmiddels € 150.000,- besteed aan de inhuur van expertise. Het grootste deel van het geld wordt naar het Rijk (EBN) overgemaakt na ondertekening van de overeenkomst (eind 2018/begin 2019). Daarnaast houden we nog geld over voor het opzetten van een projectorganisatie (in 2019). De verwachting is dat het voor geothermie beschikbare deelbudget (van € 4 miljoen) volledig wordt besteed.

Ten aanzien van **klimaatadaptatie** werkt de provincie Noord-Holland aan de pilot ‘vitaal en kwetsbaar’ die onderdeel is van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie. Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk dat de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen versnelt en intensiveert. Op dit moment worden bij deze pilot evacuatiescenario’s ontwikkeld, waaraan, behalve de provincie Noord-Holland, ook het waterschap HHNK, Rijkswaterstaat en de veiligheidsregio’s boven het Noordzeekanaalgebied aan meewerken. Tevens wordt er voor het MRA-gebied een plan van aanpak opgesteld over het thema ‘vitaal en kwetsbare infrastructuur en klimaatverandering’. Daarbij zijn het waterschap, Rijkswaterschap en gemeenten betrokken.
Middelen zijn ingezet voor de ROR en Vitaal en kwetsbaar. Er is een voorstel in voorbereiding voor pilots, die worden waarschijnlijk eind 2018 aanbesteed. Nieuw is de aandacht voor het vraagstuk van droogte en zoetwaterbeheer. Dit thema wordt nieuw opgepakt vanwege de droogte in de afgelopen zomer (voor een bedrag van waarschijnlijk € 50.000).
De resultaten van deze pilots zullen eind 2019 worden verwacht.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
Dr. J.J. van den Berg
BEL

Telefoonnummer +31235144076
bergjj@noord-holland.nl

Betreft: Voortgang uitvoering motie 110 aanvullende initiatieven coalitieakkoord

Verzenddatum
12 DEC. 2018

Kenmerk
1145777/1145839

Uw kenmerk

Geachte leden,

In uw vergadering van 6 november 2017 heeft u motie 110 aangenomen. In deze motie constateerde u dat de uitvoering van het coalitieakkoord *Ruimte voor Groei* goed op weg is, maar dat er inmiddels een nieuwe regeerakkoord is dat financiële gevolgen voor de provincie zal hebben.

Tegen die achtergrond verzocht u ons College om zo spoedig mogelijk inzicht te verschaffen in de op dat moment bekende gevolgen van het regeerakkoord, en de financiële mogelijkheden die uit een doorlichting van bestaande reserves en voorzieningen voortkomen.

Ter uitvoering van deze motie heeft ons College een reeks beleidsinitiatieven voorgesteld. Deze voorstellen, die in totaal een financieel beslag hebben van 69 miljoen euro, richten zich op de terreinen van waterrecreatie, infrastructuur, terugdraaien bodemdaling in veenweidegebieden, ecologische oevers, handhaving in natuur- en stiltegebieden, fietsinfrastructuur en versterking van de regionale (duurzame) economie door aanleg van snel internet en CO2-leidingen. De voorstellen zijn bedoeld om nog in deze bestuursperiode tot uitvoering te komen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Ons College vindt het van belang u te informeren over de voortgang van de voorstellen, en biedt u daartoe bijgaand overzicht aan. Het overzicht laat zien dat het merendeel van de beleidsinitiatieven inmiddels in gang is gezet, waarbij wordt aangegeven om welke activiteiten het dan gaat.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

1 bijlage:

- Overzicht voortgang aanvullende initiatieven van motie 2017-110.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt

Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 13 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr J.J. van den Berg
BEL/BS
Telefoonnummer +31235144076
bergjj@noord-holland.nl

Verzenddatum
13 DEC. 2018

Kenmerk
1100288/1152194

Uw kenmerk

Betreft: regiodeals in Noord-Holland

Geachte leden,

In het regeerakkoord heeft het kabinet voor de periode 2018-2022 een budget van 950 miljoen euro uitgetrokken (de 'Regio Envelop') om regionale opgaven aan te pakken samen met partners uit de regio. Uit dit budget kan geput worden om 'regio deals' af te sluiten. Tot 1 september 2018 konden voorstellen voor dergelijke regiodeals worden ingezonden naar de minister van LNV, die het proces rond de regiodeals coördineert. Die voorstellen konden dan meedingen naar een tranche van tweehonderd miljoen euro aan cofinanciering vanuit het Rijk.

We hebben u in de zomer tweemaal geïnformeerd over voorstellen die vanuit Noord-Holland zijn ingestuurd en door ons College zijn ondersteund. Bij drie aanvragen zijn wij intensief betrokken geweest. Het ging daarbij om voorstellen inzake de haven van Den Helder, de Energy & Health-campus Petten en de regiodeal Wadden en Texel (die door de provincie Groningen zou worden ingediend, die daar evenwel vooralsnog van heeft afgezien). In een iets later stadium zijn vervolgens nog twee voorstellen als regiodeal ingediend die ons College wilde ondersteunen. Het ging daarbij om de regiodeal Zaan-IJ en om de regiodeal Media Valley.

Op 16 november 2018 heeft de minister van LNV per brief bekend gemaakt welke regiodeals zijn gehonoreerd van de in totaal 88 voorstellen die er vanuit heel het land zijn ingediend. Uit de brief, die u hierbij als bijlage ontvangt, blijkt dat de regiodeal Zaan-IJ voor verdere uitwerking in aanmerking komt, waarbij door het Rijk een maximale cofinanciering van 7,5 miljoen ter beschikking wordt gesteld. In het voorstel, waarmee een budget van 44 miljoen euro is verbonden, was overigens om een Rijksbijdrage van 15 miljoen euro gevraagd.

De overige door de provincie Noord-Holland gesteunde aanvragen, zijn dus niet door het kabinet geselecteerd voor verdere uitwerking. Dat is teleurstellend.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Dit behoeft echter nog niet te betekenen dat geen nadere uitwerking zou kunnen plaatsvinden van de regiodeals die met steun van ons College in eerste aanzet zijn voorbereid. U heeft op 9 juli 2018 de Kaderbrief 2019-2002 vastgesteld, waarin middelen zijn gereserveerd ten behoeve van Noord-Hollandse regiodeals. Het gaat daarbij om een bedrag van in totaal 29 miljoen euro voor de periode 2019-2021.

In de komende tijd zal ons College, in overleg met het Rijk en in samenwerking met de betrokken partners, nagaan op welke wijze de ambities uit die voorstellen kunnen worden uitgewerkt, gebruik makend van de middelen die daarvoor zijn gereserveerd. Daarbij zal het College tevens bezien of de regiodeals voor de volgende tranche kunnen worden ingediend. Wij zullen u hier nog nader over informeren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Regio Portefeuille LNV

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lnv

Ons kenmerk
DGNVLG / 18266046

Datum 16 november 2018
Betreft Selectie Regio Deals

Geachte Voorzitter,

De oproep voor mogelijke Regio Deals heeft veel energie en ideeën losgemaakt om Nederland te versterken. Overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven hebben elkaar opgezocht om voorstellen voor een Regio Deal te formuleren. Samen hebben zij duidelijk gemaakt wat de kracht van de regio's in Nederland is en aangegeven onder welke uitdagingen we samen de schouders kunnen zetten.

Deze vorm van samenwerking sluit aan bij wat er nodig is om de uiteenlopende regionale opgaven aan te pakken. Verschillende partijen kunnen van elkaar leren en elkaar versterken, en daarmee succesvol zijn. Denkend en werkend vanuit verschillende ervaringen en perspectieven om problemen aan te pakken, kansen te benutten en nieuwe verbindingen te maken, met als doel het versterken van de regio. Dit heeft geresulteerd in een uiteenlopend palet aan opgaven, coalities en voorgestelde aanpakken.

Op 1 september jl. is de termijn voor het aanmelden van voorstellen voor Regio Deals gesloten. Uit alle delen van Nederland zijn in totaal 88 voorstellen aangemeld[1]. Deze voorstellen vragen bij elkaar om € 1,3 mld. aan middelen uit de Regio Envelop. Middels deze brief informeer ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over de voorstellen die zijn geselecteerd om te worden uitgewerkt tot een Regio Deal.

Brede welvaart in de regio
Bij het inzetten van Regio Deals kiest het Rijk met partners in de regio voor een integrale aanpak van economische, sociale en ecologische opgaven die dáár aan de orde zijn. Opgaven die kenmerkend zijn voor de regio vragen een gebiedspecifieke, integrale aanpak. Er zijn regio's die te maken hebben met transities zoals bevolkingsdaling, regio's die onbenut economisch potentieel willen verzilveren en regio's die de leefbaarheid en sociaal welzijn willen verhogen. In alle gevallen is een regionale coalitie nodig om de opgaven effectief aan te pakken. Voor diverse opgaven is betrokkenheid van het Rijk noodzakelijk of biedt een gezamenlijke aanpak kansen om doelstellingen van het Rijk te realiseren. Daarbij kan de Regio Envelop worden ingezet.

[1] Een volledige lijst van de aangemelde voorstellen is beschikbaar op www.rvo.nl/regiodeals.

Selectie uit te werken Regio Deals

Het kabinet heeft de ingediende proposities gezien als een uitnodiging vanuit de verschillende regio's om tot een gezamenlijke aanpak, een Regio Deal, te komen. Het kabinet is voornemens in deze tranche met 12 regio's aan de slag te gaan en hun voorstellen samen verder uit te werken tot Regio Deals. Hierbij is gezamenlijk met de relevante vakdepartementen zorgvuldig gekeken naar de voorstellen op basis van het afwegingskader voor de Regio Deals[2]. Tevens is rekening gehouden met een evenwichtige verdeling over de vier landsdelen[3] en met de vorige tranche van de zes in het regeerakkoord genoemde opgaven[4]. De voorstellen zijn met name beoordeeld op de meervoudigheid van de opgaven en bijdrage aan de brede welvaart, de integrale aanpak, doelmatigheid en doeltreffendheid, de uitvoeringskracht om binnen afzienbare tijd concrete resultaten te kunnen boeken, publiek-private samenwerking en de beschikbaarheid van cofinanciering uit de regio.

Er heeft een uitgebreide kwalitatieve analyse plaatsgevonden van de voorstellen. Er is uitdrukkelijk voor gekozen om verder te gaan met de werkwijze van "dealmaking" zoals dat ook elders is beproefd (City Deals, Green Deals, Zorgakkoorden, Nationaal Programma's). Dit betekent dat er nog een vervolgstap te maken is om tot nieuwe Regio Deals te komen waarbij ook rekening zal worden gehouden met de wensen en inbreng van Rijkszijde en de financiële kaders. De inhoudelijke randvoorwaarden worden in voorliggende brief per voorstel op hoofdlijnen uiteengezet en vormen samen met het afwegingskader en het voorstel uit de regio het startpunt voor het uitwerkingsproces tot een Regio Deal. Een door Rijk en regio gedragen uitwerking van de genoemde thema's moet in het startdocument de aanzet geven tot een brede, meervoudige deal. Het ter beschikking stellen van de rijksbijdrage en het sluiten van de Regio Deal is onder voorbehoud van overeenstemming tussen Rijk en regio.

De totale beschikbare middelen uit de Regio Envelop in deze tranche Regio Deals tellen op tot € 215 mln.[5] De regio financiert minimaal hetzelfde bedrag zodat er in totaal minimaal € 430 mln. beschikbaar is. Hiermee wordt de oorspronkelijke omvang van deze tranche verruimd. Het grote aantal goede voorstellen geeft het kabinet de kans om de impact van de Regio Deals te vergroten en met elkaar meer resultaten te bereiken om de brede welvaart te versterken, rekening houdend met een evenwichtige verdeling over de landsdelen. Om deze reden heeft het Kabinet besloten tot deze beperkte verruiming van het oorspronkelijke bedrag van 200 mln. voor deze tranche. Rijk en regio bepalen de komende maanden samen welke concrete plannen uiteindelijk uitgewerkt worden in de deal. In het pakket van geselecteerde voorstellen komen regionale opgaven aan bod uit stedelijk en landelijk gebied, die zich integraal richten op verschillende thema's. Dit resulteert in een gebalanceerd totaalpakket met een diversiteit aan voorstellen en aan te pakken regionale opgaven in de verschillende landsdelen.

[2] Kamerstuk 29697-48 en stcrt-2018-32735.
[3] Noord (Groningen, Friesland en Drenthe), Oost (Gelderland en Overijssel), Zuid (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg) en West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland).
[4] Brainport Eindhoven, Rotterdam-Zuid, Zeeland, de BES-eilanden, ESTEC en nucleaire problematiek.
[5] Kamerstuk 29697-48.

Twaalf uit te werken Regio Deals

Onderstaande tekst betreft voor de 12 uit te werken Regio Deals een schets van de inhoud van de deal en het maximale beschikbare bedrag uit de Regio Envelop. De volgende voorstellen zullen de komende maanden, in samenwerking met de betrokken partijen in de regio en aan Rijkszijde, worden uitgewerkt tot een Regio Deal:

Tabel 1. Overzicht uit te werken Regio Deals

#	Voorstel Regio Deal	Max. bijdrage RE
Noord		
1.	Noordoost Fryslân (incl verdere uitwerking Holwerd aan Zee)	€ 25 mln.
2.	Zuid- en Oost-Drenthe	€ 20 mln.
3.	Natuurinclusieve landbouw	€ 10 mln.
Totaal Noord		**€ 55 mln.**
Oost		
4.	Twente	€ 30 mln.
5.	Achterhoek	€ 20 mln.
6.	FoodValley	€ 20 mln.
Totaal Oost		**€ 70 mln.**
Zuid		
7.	Parkstad Limburg	€ 40 mln.
8.	Midden- en West-Brabant	€ 10 mln.
Totaal Zuid		**€ 50 mln.**
West		
9.	Bodemdaling Groene Hart	€ 10 mln.
10.	Noordelijk Flevoland	€ 15 mln.
11.	Den Haag Zuid-West	€ 7,5 mln.
12.	ZaanIJ	€ 7,5 mln.
Totaal West		**€ 40 mln.**
Totaal		**€ 215 mln.**

Noordoost Fryslân (inclusief verdere uitwerking Holwerd aan Zee)
Het Rijk gaat samen met een brede coalitie in Noordoost Fryslân aan de slag om het woon-, leef- en vestigingsklimaat in het gebied te versterken. Noordoost Fryslân heeft onder andere te maken met bevolkingsdaling en mismatch op de arbeidsmarkt, resulterend in een gebrek aan vaktechnisch personeel. In het voorstel voor een Regio Deal is een aanpak opgenomen gericht op de versterking van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt, innovatie en ondernemerschap in de sectoren agrifood, bouwnijverheid en maak (metaal)-industrie. Ook wil de regio werk maken van doorontwikkeling van de regionale samenwerking en gebiedsmarketing. Toerisme en recreatie zijn in het gebied kansrijk, mede door de nabijheid van de Wadden. Het voorstel van Holwerd aan Zee – dat in Noordoost

Fryslân ligt - is in die zin een betekenisvolle aanvulling. Dit separaat ingediende voorstel voorziet in het aantrekkelijker maken van het gebied voor bewoners en toeristen door het gebied anders in te richten met respect voor natuur en perspectief voor de aanwezige landbouw. Het kabinet reserveert maximaal € 25 mln. voor de Regio Deal Noordoost Fryslân, waarvan ten minste € 5 mln. beschikbaar zal worden gesteld voor uitwerking en koppeling met Holwerd aan Zee.

Op weg naar een sterke regio Zuid- en Oost-Drenthe
Als gevolg van bevolkingsdaling, mismatch op de arbeidsmarkt, dalende woningwaarde, "overerfbare" armoede, slechte gezondheid en een hoge zorgvraag staat in de regio Zuid- en Oost-Drenthe de leefbaarheid onder druk. Het te vormen partnership tussen Rijk en regio zal erop gericht zijn om een positieve sociaal economische impuls aan het gebied te geven. Projecten op de domeinen wonen, werken en leven moeten resulteren in woningen en voorzieningen die beter toegesneden zijn op veranderende behoeften, een versterkte uitgangspositie voor de maakindustrie, onderwijs dat beter aansluit op de arbeidsmarkt, en een verbeterde bereikbaarheid voor binnen- en buitenlandse markten, mede door grensoverschrijdende samenwerking. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om voort te bouwen op de aanpak "Vierkant voor Werk". Het kabinet reserveert maximaal € 20 mln. voor de Regio Deal Op weg naar een sterke regio Zuid- en Oost-Drenthe.

Natuurinclusieve landbouw
Samen met de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, de regionale landbouw- en natuursector en de wetenschap investeert het Rijk in de toekomst van het platteland in dit gebied. Een goede balans tussen landbouw, natuur en landschapskwaliteit levert hier een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van de woon- en leefgemeenschappen. Gemeenschappen die natuurlijk kapitaal inzetten voor een duurzame voedselvoorziening; een landbouw die de biodiversiteit en het landschap versterkt. De gebiedsgerichte aanpak vormt de kern van het voorstel. Hierbij wordt per gebied (bijvoorbeeld het Groninger Hogeland) mét de lokale betrokkenen gekeken en bepaald welke ecologische, economische en sociaal-culturele componenten regionaal versterkt kunnen worden. Tevens richt dit voorstel zich op het versterken van landschap en het toeristisch recreatieve product. Waar dit voorstel landt in Groningen is het aanvullend op het bredere traject van het Nationaal Programma Groningen dat in oktober 2018 is ondertekend door Rijk en regio. Het kabinet reserveert maximaal € 10 mln. voor de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw.

Twente: Groen Technisch Topcluster
Het Rijk wil samen met de regio Twente investeren in een breed pakket aan maatregelen om de Twentse voorloopfunctie op hightech gebied te ondersteunen. Na de teloorgang van de textielindustrie en de teruggang van de metaalindustrie is veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van vakmanschap, kennis en nieuwe technologie. Twente kent veel hightech gerelateerde maakbedrijven die echter de verdere omslag naar nieuwe technieken nog moeten maken. Nieuwe toepassingsmogelijkheden van hightech in landbouw en milieu verbreden de economische basis en leiden tot een beter woon-, leef- en vestigingsklimaat in

Twente. Investeringen in bijvoorbeeld het aantrekken en behouden van hoog- en laagopgeleid talent zijn essentieel om deze omslag te maken. Er is hierbij sprake van een unieke kans om de grensoverschrijdende samenwerking met Duitse partners te benutten. Het kabinet reserveert maximaal € 30 mln. voor de Regio Deal Twente: Groen Technisch Topcluster.

Achterhoek: Triple Smart met de Toekomst in de Maak
De Achterhoek is een sterke economische en innovatieve regio. Er zijn veel gespecialiseerde maakbedrijven en er is een groeiende sector zorg en welzijn. Tegelijkertijd is de Achterhoek een regio die te maken heeft met bevolkingsdaling. Door de vergrijzing en ontgroening moet de regio de komende jaren een grote inspanning leveren om het woon-, werk-, leer- en leefklimaat op peil te houden. Het voorstel van de Achterhoek is gericht op het toekomstbestendig maken van de regionale economie, woningvoorraad, voorzieningen, bereikbaarheid, retail en landbouw. Aansluitend ziet het Rijk graag aandacht voor het bestrijden van ondermijnende criminaliteit. Deze integrale opgave is geformuleerd in samenspraak met de bevolking en maatschappelijke partijen. De ervaringen met deze aanpak, gericht op het anticiperen op de effecten van de bevolkingsdaling wil de Achterhoek delen met andere krimpregio's in een op te zetten kennisinfrastructuur. In het realiseren van de doelstellingen zal grensoverschrijdend worden samengewerkt met de Duitse partners. Het kabinet reserveert maximaal € 20 mln. voor de Regio Deal Achterhoek: Triple Smart met de Toekomst in de Maak.

FoodValley
Het kabinet zet in op het waarborgen van een gezonde leefomgeving voor mensen en dieren, waarbij burgers en boeren goed met elkaar kunnen samenleven. De voedselproductie speelt hierbij een belangrijke rol. Er is een transitie in de primaire sector nodig, met innovaties die de hinder voor de omgeving verminderen. Ook zijn duurzame en economisch rendabele bedrijfsmodellen nodig voor circulaire productiemethoden. Andere belangrijke thema's die bijdragen aan het versterken van de brede welvaart zijn optimalisatie van voeding in de gezondheidszorg, het ontwikkelen van meer duurzame consumptiepatronen en het toegankelijker maken van faciliteiten voor MKB-ers en startende ondernemingen. Het Rijk investeert samen met de regio FoodValley, de provincies Gelderland en Utrecht, zorg- en kennisinstellingen, private partijen en belangenorganisaties in deze uitdagingen. Het kabinet reserveert maximaal € 20 mln. voor de Regio Deal FoodValley.

Transformatie van de regio Parkstad Limburg
Parkstad Limburg heeft te maken met een urgente, meervoudige opgave in de vorm van achterstanden in de sociaal-fysieke leefomgeving en ruimtelijk-economische structuur. Deze zijn het gevolg van de mijnsluitingen in de jaren zestig en zeventig en daarbovenop een sterke bevolkingsdaling in de jaren negentig. Daardoor zijn de benodigde herstructureringen onrendabel en blijft marktinitiatief uit. Vooral in de verdichte stedelijke gebieden is er sprake van hardnekkige problemen op het gebied van armoede, opleidingsniveau, gezondheid, veiligheid, afstand tot de arbeidsmarkt, schulden, vergrijzing en retail. In een te sluiten Regio Deal wil het kabinet met een brede publieke en

private coalitie in de regio afspraken maken over een duurzame aanpak van de achterstanden om samen met de inwoners een duurzame en levenskrachtige regio te realiseren. Mede door voort te bouwen op bestaande impulsen als IBA-Parkstad en grensoverschrijdende samenwerking met de regio Aken. Aanvullend op het voorstel zal in een te sluiten Regio Deal extra inspanning geleverd moeten worden op sociaal-economische structuurversterking, arbeidsmarkt en het bestrijden van ondermijnende criminaliteit. Versterking van de regionale samenwerking en uitvoeringskracht zijn aandachtspunten daarbij. Het kabinet reserveert maximaal €40 miljoen voor de Regio Deal Transformatie van de regio Parkstad Limburg.

Midden- en West-Brabant Makes and Moves
De ambitie is om met deze uit te werken Regio Deal de huidige kwaliteit van leven, de welvaart, het welzijn en de gezonde leefomgeving voor alle inwoners van Midden- en West-Brabant te doen vergroten en de huidige economische positie op de maakindustrie en logistiek te behouden en te verbeteren. Belangrijke thema's daarbij zijn een vernieuwing van de wijze waarop we grond bewerken en hulpstoffen verbouwen en telen, het versneld geven van een commodity-toepassing aan vernieuwbare materialen om verspilling, vervuiling en gebruik van fossiele stoffen te verminderen, de manier waarop we goederen verplaatsen slimmer en duurzamer maken en het aantrekken, benutten en behouden van menselijk kapitaal, kennis en ondernemerschap. Rijk en regio gaan samen aan de slag om met name het MKB in de maakindustrie en de logistiek slimmer, duurzamer en circulair te maken. Het kabinet reserveert maximaal € 10 mln. voor de Regio Deal Midden- en West-Brabant Makes and Moves.

Bodemdaling Groene Hart
Bodemdaling is een brede maatschappelijke opgave die invloed heeft op de leefbaarheid in landelijk gebied en stedelijk gebied, op ons cultuurhistorisch erfgoed, op het onderhoud van de infrastructuur en CO_2-uitstoot. Het Rijk wil samen met een brede coalitie in het Groene Hart aan de slag om gezamenlijk kennis omtrent bodemdaling verder te ontwikkelen, door middel van innovatie en experimenteren. Met deze deal beogen we de krachten van de betrokken overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen te bundelen om innovatieve oplossingen te vinden en handelingsperspectief te bieden in de transitie van het bodemgebruik. Rijk en regio werken met deze Regio Deal samen aan nationale kennisontwikkeling met testsites in het Groene Hart, vernieuwd ondernemerschap voor agrarische bedrijven, CO_2-reductie en toekomstbestendig bouwen en wonen in het veengebied. Het kabinet reserveert maximaal € 10 mln. voor de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart.

Noordelijk Flevoland
Het Rijk gaat samen met de provincie Flevoland, gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen en andere publieke en private partijen werken aan een Regio Deal om het woon-, werk- en leefmilieu in Noordelijk Flevoland te verbeteren. Noordelijk Flevoland staat voor een aantal uitdagingen, o.a. op het gebied van economie en werkgelegenheid, fysieke leefomgeving, veiligheid en sociale cohesie. Met de Regio Deal worden deze thema's integraal aangepakt. Centraal staat het toekomstbesteding maken van het maritiem cluster rondom Urk, gelet op de grote economische en maatschappelijke betekenis hiervan voor Noordelijk Flevoland.

Rijk en regio werken met de Regio Deal aan initiatieven en projecten voor infrastructuur en haven, IJsselmeervisserij, innovatie, smart mobility, werk & talent en veiligheid en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. Het kabinet reserveert maximaal € 15 mln. voor de Regio Deal Noordelijk Flevoland.

ZaanIJ en de wijken duurzaam verbonden in de metropoolregio
De Metropoolregio Amsterdam kent een sterke economische groei, maar niet iedereen in dit gebied profiteert van de brede welvaart. Oorzaken hiervan liggen in sociaal economische problemen (zoals werkloosheid en opleidingsniveau), fysieke knelpunten (bijvoorbeeld onvoldoende kwaliteit van woningvoorraad en verbindingen) en problemen met leefkwaliteit, gezondheid en ondermijnende criminaliteit. De opgave ZaanIJ concentreert zich op het grensvlak van de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Amsterdam. Met een Regio Deal willen Rijk en regio samen werken aan het verbeteren van de leefomgeving, het bevorderen van gezondheid en de kwaliteit van natuur in dit gebied via investeringen in recreatieve en groenblauwe verbindingen (fiets/water) en aan het vergroten van ontplooiingskansen voor jongeren in de kwetsbare wijken, in een meervoudige aanpak met ook aandacht voor ondermijnende criminaliteit. De verbinding tussen stedelijk en landelijk gebied is een belangrijk aandachtspunt in de deal. Het kabinet reserveert maximaal € 7,5 mln. voor de Regio Deal ZaanIJ en de wijken duurzaam verbonden in de metropoolregio.

Den Haag Zuid-West
Samen met de gemeente Den Haag, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen wil het Rijk met een Regio Deal investeren in het versterken van de brede welvaart en de toekomst van Den Haag Zuid-West. Het gebied Den Haag Zuid-West kent een grote, meervoudige sociaal-economische problematiek: armoede, schulden, polarisatie en opgroeiende kansarme jongeren in een sociaal zwakke omgeving. Daarnaast is er ook een duidelijke ruimtelijke/fysieke opgave. Deze brede opgave vraagt nadrukkelijk om een integrale aanpak om de weerbaarheid en veerkracht van het gebied te kunnen versterken. Rijk en regio werken in deze te ontwikkelen Regio Deal samen aan initiatieven gericht op scholing, veiligheid, werk en daarmee het vergroten van de (arbeids-)participatie om het sociaal welbevinden en de brede welvaart in Den Haag Zuid-West te versterken. Het kabinet reserveert maximaal € 7,5 mln. voor de Regio Deal Den Haag Zuid-West.

Cofinanciering
Bij het sluiten van een Regio Deal is betrokkenheid van alle partijen van groot belang. Dit komt onder meer tot uiting in de randvoorwaarde van cofinanciering. De middelen uit de Regio Envelop zijn een vliegwiel voor investeringen door de regio. De hierboven beschreven bedragen zijn maximaal 50% van de totale financiële omvang van de Regio Deal. In de uit te werken deals wordt verkend of er een koppeling kan worden gemaakt met andere financieringsbronnen, vanuit bijvoorbeeld de EU-fondsen, het toekomstige Invest-NL of departementen.

Vervolgstappen
De komende maanden gaan het Rijk en de geselecteerde regio's samen aan de slag om deze voorstellen uit te werken tot Regio Deals. Bij het sluiten van de

deals zal inzichtelijk worden gemaakt welke definitieve financiële bijdrage aan een Regio Deal uit de Regio Envelop zal worden toegekend en hoe dit in jaartranches zal worden verdeeld. In de Regio Deals zullen ook afspraken worden gemaakt ten aanzien van de doelen, aanpak en resultaten, de governance en monitoring. Mijn streven is dat deze Regio Deals uiterlijk in het voorjaar van 2019 zijn ondertekend. Uiteraard kunnen deals waar eerder overeenstemming over wordt bereikt, ook eerder in 2019 worden ondertekend. De Regio Deals zullen, wanneer zij zijn ondertekend, worden gepubliceerd en uw Kamer zal daarover worden geïnformeerd.

In heel Nederland is met de uitvraag van het kabinet een beweging op gang gekomen die allemaal ten doel hebben de regio te versterken. Ondanks dat het niet mogelijk is met alle aangemelde voorstellen een Regio Deal te sluiten, hebben de initiatiefnemers hiermee aangegeven te willen investeren in de regio. Alle aanmelders van een voorstel zullen schriftelijk op de hoogte worden gebracht, waarbij per brief zal worden ingegaan op de redenen waarom het Rijk er op dit moment niet voor kiest het voorstel verder uit te werken tot een Regio Deal.

De lessen en ervaringen uit deze tranche zullen worden meegenomen bij de voorbereiding van de volgende tranche. Ik zal uw Kamer op een nader moment informeren over deze lessen en over de volgende tranche Regio Deals.

Tot slot
De Regio Deals hebben de motivatie om in Nederland samen aan de slag te gaan verder aangewakkerd. Ik kijk uit naar de komende periode waarin Rijk en regio met elkaar om tafel gaan om concrete plannen uit te werken om de regio’s en de brede welvaart in Nederland te versterken.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (**editie 22 – 18 december 2018)**

Geachte Raadsleden en Statenleden van de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u graag in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Het maandelijkse Bericht wordt ook gearchiveerd op de MRA-website.

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Regionaal Skillsakkoord ondertekend
- Metropoolregio Amsterdam gaat met Job Cohen het landschap in
- Circulair Noordzeekanaalgebied komt van de grond
- Tony's bouwt chocoladefabriek met achtbaan in Zaanstad
- Metropoolregio Amsterdam lanceert website 'MRA Duurzaam'

Langetermijn-agenda en MRA-Jaarplanning 2019-2021
Op de MRA-website staat bij de Regiegroep van 10 oktober de langetermijn-agenda.
Tevens de jaarplanning voor de komende jaren (versie 20 november 2018). Deze jaarplanning met overleggen, bijeenkomsten en conferenties wordt bijgewerkt wanneer dat wenselijk is.

Geüpdatete 45 actiepuntenlijst en de MRA Agenda
De geüpdatete versie van de MRA Agenda kunt u downloaden via de MRA-website. Dat geldt ook voor de laatste update van de stand van zaken van de 45 actiepunten (per 25 oktober 2018).

Bestuurders in de MRA Agendacommissie en de Platforms
De leden van de Regiegroep en de agendacommissie zijn bekend. Daarnaast telt de MRA drie platforms: Ruimte, Economie en Mobiliteit. Deze zijn samengesteld uit wethouders en gedeputeerden. Onder het platform Ruimte vallen de portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Duurzaamheid en Landschap. Na de recente gemeenteraadsverkiezingen zijn er enkele mutaties binnen de platforms en de portefeuillehoudersoverleggen. Wie in welk platform zit, is vermeld op de MRA-website: www.metropoolregioamsterdam.nl.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.
Het volgende 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt eind volgende maand.

Met vriendelijke groet,
Rijk van Ark
Directeur MRA Bureau

*) De 36 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdemeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.
**) De 7 regio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-

Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale ’MRA Raads- en Statenleden Bericht’ verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.

Raad
voor de leefomgeving
en infrastructuur

Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postbus 20906
2500 EX Den Haag

info@rli.nl
www.rli.nl

t. (+31)6 2180 0302

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20022
2500 EA DEN HAAG

Datum:	20 november 2018	**Contact:**	Tim Zwanikken (projectleider)
Kenmerk:	Rli-2018/2768	**Telefoon:**	06 5287 4404
Bijlage:	Advies	**Email:**	tim.zwanikken@rli.nl

Betreft: Rli-advies 'Nationale Omgevingsvisie: lakmoesproef voor het omgevingsbeleid'

Geachte mevrouw Ollongren,

Op 30 oktober heeft u de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) om advies gevraagd over de governance en sturingsaanpak van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI).

Aanleiding voor de adviesaanvraag is uw voornemen om begin 2019 een ontwerp-NOVI naar de Tweede Kamer te sturen. In dat licht heeft u op 5 oktober 2018 het Kabinetsperspectief NOVI uitgebracht met een schets van een aantal urgente beleidsdossiers en nog te maken keuzes. Concreet vraagt u de raad hoe de "hoofdlijnen van governance en sturing, al dan niet aangepast, effectief ingezet kunnen worden voor het realiseren van de inhoudelijke prioriteiten van het kabinet, zoals neergelegd in het Kabinetsperspectief."

De raad richt zich in bijgaand advies 'Nationale omgevingsvisie: lakmoesproef voor het omgevingsbeleid' op de ontwerp-NOVI, waarbij kennis is genomen van het Kabinetsperspectief en eerdere brieven aan de kamer. Voor het werk van de raad wordt de NOVI straks een belangrijk, zo niet het belangrijkste, beleidsmatige referentiekader. De raad hoopt dat de aanbevelingen uit dit advies u helpen bij het realiseren van een inspirerende en richtinggevende NOVI. Indien u daar prijs op stelt, wisselen wij hierover graag nader met u van gedachten. De raad wenst u ten slotte veel succes met het werk aan de NOVI.

Hoogachtend,

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur,

ir. J.J. de Graeff
voorzitter

dr. R. Hillebrand
algemeen secretaris

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

- Minister van Defensie
- Minister van Economische Zaken en Klimaat
- Minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
- Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
- Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Minister van Medische Zorg en Sport
- Voorzitters van Eerste en Tweede Kamer

Nationale omgevingsvisie: lakmoesproef voor het omgevingsbeleid

Samenvatting

Werken aan majeure transitieopgaven
Nederland staat voor een aantal majeure transitieopgaven. De klimaatverandering, de energietransitie, de voedseltransitie, de mobiliteitstransitie en een circulaire economie impliceren voor Nederland een ingrijpende gedaanteverandering. De Rli ziet de eerste NOVI als een belangrijk instrument dat ervoor moet zorgen dat deze transities bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving. Van de NOVI moet daartoe allereerst een sturende werking uitgaan. Dit kan door het schetsen van een robuuste visie op Nederland in 2050. De tweede functie is om duidelijk te maken hoe samen met betrokken partijen uitvoering wordt gegeven aan de visie. Hiervoor zijn spelregels nodig voor de samenwerking tussen betrokken partijen gekoppeld aan de inzet van financiële en juridische instrumenten.

Een robuuste, wervende en gedragen visie
De NOVI moet overheden, bedrijven, maatschappelijke partijen en burgers een robuuste, samenhangende en wervende visie bieden opdat zij toekomstbestendige investeringen kunnen doen. Tegelijkertijd is draagvlak voor de uitvoering ervan onontbeerlijk. Dit stelt eisen aan het verwerven van draagvlak bij de betrokken partijen. De raad is hierbij geen voorstander van een allesomvattende blauwdruk. Het gaat om een langetermijnvisie die de knelpunten en keuzes op de vier eerder bepaalde prioriteiten van het kabinet in samenhang zichtbaar maakt.

Werken aan de NOVI
De raad hecht een groot belang aan het slagen van de NOVI als instrument binnen het vernieuwde stelsel van omgevingsrecht. Dit vergt een enorme cultuurverandering in de interdepartementale samenwerking. De ambitie om geen rijks- maar een nationale omgevingsvisie te maken betekent bovendien dat de verschillende bestuurslagen samen moeten optrekken. Op beide vlakken ligt er nog een belangrijke opdracht voor het kabinet. Bij deze communicatieve sturingsaanpak zijn ondersteunende financiële en juridische instrumenten onontbeerlijk.

Werken mét de NOVI
In de regio moet gewerkt worden aan de ruimtelijke inpassing van de verschillende opgaven. De raad beschrijft in dit advies wat dit betekent voor de organisatie van de governance, in het bijzonder in de regio. De regio kan de grote transitieopgaven niet oppakken zonder steun van het Rijk als partner. Er zal opnieuw geïnvesteerd moeten worden in de beleidsmatige aanwezigheid van het Rijk in de regio. De raad is in dit licht geen voorstander van de aanwijzing van perspectiefgebieden. Dit impliceert selectiviteit, terwijl de raad van mening is dat het Rijk in alle circa dertig regio's een bijdrage heeft te leveren.

1. Opdracht aan het kabinet

De Nationale Omgevingsvisie wordt de eerste nationale nota binnen het ingrijpend vernieuwde stelsel van het omgevingsrecht (die resulteerde in de Omgevingswet die 2021 in werking treedt). De NOVI is het centrale beleidsinstrument om op nationaal niveau inhoud en richting te geven aan het brede beleid voor de fysieke leefomgeving (zie kader). Dit betekent dat in de NOVI de belangrijkste nationale opgaven in samenhang moeten worden bekeken. Het Kabinetsperspectief[1] bevat een selectie van urgente beleidsdossiers, maar nog geen samenhangende visie op de aanpak daarvan. De raad heeft in dit licht grote zorgen of het NOVI-traject wel zal beantwoorden aan deze opdracht van de Omgevingswet. Hij tekent daarbij aan, dat alleen een NOVI die voldoende interdepartementaal en interbestuurlijk draagvlak heeft verworven, betekenisvol kan bijdragen aan de gewenste fundamentele verandering in cultuur bij de aanpak van opgaven in de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie in de Omgevingswet

De omgevingsvisie is een nieuw instrument uit de Omgevingswet. Een omgevingsvisie is volgens die wet een politiek-bestuurlijk document met een integrale visie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op de lange termijn. Het betreft een samenhangende visie op strategisch niveau die meer is dan een optelsom van sectorale beleidsvisies. De wet stelt geen inhouds- of vormvereisten aan omgevingsvisies. Uitgangspunt is dat een omgevingsvisie alleen het bestuursorgaan bindt dat het vaststelt. De binding voor burgers, bedrijven en medeoverheden vindt plaats door andere instrumenten (zoals Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), projectbesluiten of bestuurlijke afspraken).

De inhoud van het omgevingsbeleid bestrijkt het werkterrein van negen ministeries en een veelvoud aan beleidsdirecties. Dit leidt tot een enorme afstemmingsopgave en vereist ook een cultuurverandering in de interdepartementale samenwerking. Voorkomen moet worden dat de in de wet gewenste integrale benadering van de leefomgeving strandt in Haagse kokers en een sectorale verantwoordingscultuur. De raad is daarom van mening dat de stelselherziening van het omgevingsrecht gepaard moet gaan met een fundamentele aanpassing in de cultuur van samenwerken. Daarnaast vergt de ambitie om geen rijks- maar een nationale omgevingsvisie te maken dat verschillende bestuurslagen samen moeten optrekken. Het Interbestuurlijk Programma (IBP – Samen één overheid) geeft hier in de ogen van de raad nog te weinig hulp bij. De raad is zich bewust van de worsteling die bij de cultuurverandering hoort. Het is helder wat er niet meer moet, maar minder duidelijk is hoe het dan wél moet.

Tegen de achtergrond van de grote transitieopgaven (zie volgende paragraaf) is een gedeelde visie op de toekomst van Nederland onmisbaar. Het proces van totstandkoming van de NOVI tot nu toe laat zien dat de ontwikkeling van die gedeelde visie nog moeizaam verloopt. De raad ziet de totstandkoming daarvan – in nauwe samenwerking tussen betrokken departementen en bestuurslagen – als een lakmoesproef voor het werken aan het nieuwe omgevingsbeleid. Hier ligt een belangrijke opdracht voor het kabinet.

[1] Tweede Kamer (2018). *Kabinetsperspectief Nationale Omgevingsvisie (NOVI).* Bijlage bij brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 5 oktober 2018. Vergaderjaar 2018-2019, 34682, nr. 6. Den Haag.

2. Een inspirerende, richtinggevende en gedragen NOVI

Aanbevelingen:

1. ***Zorg dat de NOVI een inspirerende en robuuste visie op de toekomst van Nederland biedt, die overheden, bedrijven, maatschappelijke partijen en burgers in staat stelt toekomstbestendige beslissingen te nemen. Breng deze visie als concept zo snel mogelijk in discussie, zodat deze kan rijpen en kan worden verrijkt in het politiek-maatschappelijke debat.***
2. ***Werk deze langetermijnvisie in de ontwerp-NOVI vervolgens uit tot samenhangende perspectieven voor de vier prioriteiten, opdat knelpunten en te maken keuzes op deze prioriteiten inzichtelijk worden.***

In het Kabinetsperspectief staat dat de NOVI de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving beschrijft, waarbij het kabinet streeft naar een gezonde en veilige leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit. In een eerder advies gericht op de Nationale Omgevingsagenda adviseerde de raad te focussen op een selectief aantal integrerende opgaven.[2] In de Startnota NOVI[3] en de brief van 13 april 2018 aan de Tweede Kamer[4] schetst het Kabinet inderdaad **vier prioriteiten**:

- Duurzaam economisch groeipotentieel voor Nederland;
- Ruimte voor klimaatverandering en energietransitie;
- Sterke, leefbare en klimaatbestendige steden en regio's met voldoende ruimte om te wonen, werken en bewegen;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

In het Kabinetsperspectief worden deze vier prioriteiten nog niet uitgewerkt. De raad gaat er echter van uit dat de vier prioriteiten nog steeds richtinggevend zijn voor de inhoud van de ontwerp-NOVI.

2.1 Een richtinggevende visie

Van de NOVI moet een sturende werking uitgaan. Dit kan in de eerste plaats door het schetsen van een robuuste visie. De NOVI moet in de tweede plaats spelregels bevatten voor de samenwerking tussen betrokken partijen als het gaat om de uitvoering. Hier ligt een koppeling met de inzet van financiële en juridische instrumenten. In de paragrafen 3 en 4 gaat de raad hier nader op in.

Hoewel de Omgevingswet geen eisen stelt aan de vorm van de NOVI moet deze volgens de raad richting geven bij het nemen van beslissingen over de leefomgeving. Daarbij gaat het om het neerleggen van een robuuste visie op de toekomst van Nederland, die overheden, bedrijven, maatschappelijke partijen en burgers in staat stelt om toekomstbestendige beslissingen te nemen. Een visie die partijen uitnodigt om hun investeringen te richten op die nieuwe toekomst. De raad is in dit licht geen voorstander van een visie waarvan de doelen en randvoorwaarden voortdurend bijgesteld worden. De NOVI moet juist garanties bieden over de langdurige inzet van het Rijk, inclusief financiële middelen van de rijksoverheid. Adaptiviteit heeft dan betrekking op instrumentele doelen en middelen en is alleen mogelijk als er duidelijkheid is over de doelen op langere termijn.

---

[2] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (2015). *Vernieuwing omgevingsrecht: maak de ambities waar*. Den Haag.
[3] Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2017). *De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie.* Den Haag.
[4] Tweede Kamer (2018). *De Nationale Omgevingsvisie.* Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 13 april 2018.

De door de raad bedoelde visie is zeker niet allesomvattend of 'holistisch' en ook geen blauwdruk voor de toekomst. Het gaat namelijk niet om een *integraal*, maar om een *integrerend* opgavegericht beeld. Hiermee bedoelt de raad dat de visie sectorale visies en plannen met beleid – nationaal én regionaal – voor de fysieke leefomgeving op strategisch niveau moet verbinden voor zover dat relevant is voor de geprioriteerde opgaven. Hierbij wordt relevant fysiek beleid voor de leefomgeving in samenhang bezien en wordt de sectorale logica overstegen.

De keuze om het Kabinetsperspectief vorm te geven rond drie actuele beleidsdossiers is enigszins te begrijpen vanuit het doel om politieke urgentie te creëren rond de NOVI. De raad betreurt het echter dat hiermee de discussie over een robuuste toekomstvisie onnodig is uitgesteld. De raad had graag gezien dat een dergelijke visie in de aanloop naar de NOVI tijdig aan de Tweede Kamer was voorgelegd en breed bediscussieerd met betrokken partijen. Politiek draagvlak voor het omgevingsbeleid is onontbeerlijk. Een dergelijke visie is geen vrijblijvende schets waarop consensus wordt gevonden, maar moet uitdagen tot een fundamentele discussie over de wenselijke toekomst van Nederland. Als bijvoorbeeld gekozen wordt voor een duurzaam economisch groeipotentieel voor Nederland, is er dan nog plek voor een fossiele economie, een niet-circulaire landbouw en een op groei gebaseerd luchtvaartbeleid? Zo niet, dan moet daar nu al op worden voorgesorteerd. De raad onderbouwt deze behoefte aan draagvlak mede vanuit zijn analyse dat de werking van de NOVI in belangrijke mate is gestoeld op zijn communicatieve functie (zie paragraaf 3).

2.2 Samenhangende perspectieven voor de vier prioriteiten

De NOVI moet openen met een robuuste visie op Nederland in 2050. De volgende stap is het uitwerken daarvan in perspectieven, waarbij knelpunten en keuzes inzichtelijk worden gemaakt. Hiervoor vormen de vier in de startnota genoemde prioriteiten een goed uitgangspunt. Tevens dienen daarbij bestaande regionale visies en kaders betrokken te worden. Door inzichtelijk te maken hoe regionale initiatieven passen bij deze prioriteiten, krijgt de toekomstvisie meer lading en draagvlak. Een scherpe scheiding is nodig tussen enerzijds nationale belangen die provinciegrensoverstijgende ruimtelijke keuzen noodzaken, en anderzijds nationale belangen die in een regionale afweging en synthese tot oplossingen kunnen worden gebracht. Of anders geformuleerd: waar moeten top-down keuzen worden gemaakt (bijvoorbeeld voor (inter)nationale infrastructuur), en waarvoor gelden bottom-up keuzen die het gevolg zijn van regionale afwegingen. De raad ziet die indeling in de NOVI graag verduidelijkt.

De uitwerking van perspectieven voor de vier prioriteiten is nodig omdat er in Nederland steeds minder fysieke ruimte is om opgaven apart van elkaar te realiseren. De verschillende prioriteiten raken elkaar en kunnen strijdig zijn of elkaar juist versterken. Dan zijn nationale keuzes nodig voor de wijze waarop belangen worden gecombineerd. Daarbij merkt de raad op dat ook sprake kan zijn van tegenstrijdige belangen binnen de afzonderlijke prioriteiten. Deze dienen eveneens verder uitgewerkt te worden door keuzen en belemmeringen inzichtelijk te maken.

De raad is van mening dat de NOVI nader invulling kan geven aan de vier prioriteiten door in te gaan op de consequenties van de verschillende transities die onze toekomst gaan bepalen. De klimaatverandering, de energietransitie, de voedseltransitie, de mobiliteitstransitie en een circulaire economie impliceren voor Nederland een ingrijpende gedaanteverandering.[5]

[5] De koppeling tussen het Kabinetsperspectief en de kabinetsreactie op het klimaatakkoord is daarom een goede stap.

Er zijn veel ontwikkelingen die al in de nabije toekomst om keuzes vragen en bovendien relevant zijn voor de te maken keuzes op de vier genoemde prioriteiten. Denk hierbij aan het luchtvaartdossier, de behoefte om Nederland beter aan te sluiten op het Europese netwerk van hogesnelheidslijnen, de wens tot een circulaire landbouw, de groeiende structurerende werking van het ondergrondse leidingensysteem voor de bovengrondse ordening et cetera. Een samenhangende weging impliceert volgens de raad dat de NOVI de ruimtelijke randvoorwaarden moet schetsen voor de dossiers die nu nog niet in de NOVI worden meegenomen (en niet andersom).

3. Werken aan de NOVI

Aanbevelingen:

3. ***Meer politieke aansturing door het kabinet en interbestuurlijke samenwerking zijn onmisbaar om tot afstemming en integratie van beleidsdossiers te komen.***
4. ***Versterk de ingezette communicatieve sturingsfilosofie met de selectieve inzet van een aantal juridische en financiële instrumenten.***
5. ***Juridisch: werk met inrichtingsprincipes, richtinggevende uitspraken en ladders in de NOVI. Geef daarbij invulling aan de gedachte dat overheden samen verantwoordelijkheid dragen voor de leefomgeving.***
6. ***Financieel: zorg voor een eigen NOVI-budget en ontwikkel het Infrafonds door in de richting van een omgevingsfonds.***

In deze paragraaf adviseert de raad over de totstandkoming van de NOVI. In paragraaf 4 wordt ingegaan op de periode na vaststelling daarvan.

3.1 Sturing

De raad heeft in paragraaf 1 geconstateerd dat de totstandkoming van de NOVI in de geest van de Omgevingswet vraagt om een fundamenteel nieuwe wijze van samenwerken. Dit past binnen de bestaande formele instituties, maar vraagt wel om een aanzienlijke cultuurverandering. De raad maakt hierbij een onderscheid tussen interdepartementaal en interbestuurlijk samenwerken. De wijze van samenwerken gedurende het proces van totstandkoming van de NOVI kan gezien worden als een leerschool voor de samenwerking bij de uitvoering ervan (zie paragraaf 4).

De raad maakt zich op basis van de ter voorbereiding van dit advies gevoerde gesprekken zorgen over zowel de interdepartementale bereidheid om relevante dossiers in de NOVI te voegen, als het proces van interbestuurlijke samenwerking. Dit kan afdoen aan samenhang als wezenskenmerk van de NOVI alsmede aan het noodzakelijke draagvlak.

Interdepartementale afstemming

De nieuwe cultuur van samenwerken – de éénoverheidsgedachte – is ook een opdracht voor de interdepartementale afstemming. De raad constateert dat de cultuur van het werken als één overheid, zoals beschreven in het IBP, in de praktijk nog weinig handen en voeten heeft gekregen. Het IBP stimuleert de samenwerking tussen departementen blijkbaar nog onvoldoende in de fase van beleidsontwikkeling. Werken als één overheid vergt spelregels en incentives. Samenwerking vangt nu vaak aan op basis van inhoud, zonder dat helder is wat de procesregels zijn en wat er gebeurt als de samenwerking spaak loopt. Welke dossiers worden wanneer in samenhang besproken? Hoe wordt voorkomen dat een voor de NOVI relevant dossier buiten het proces wordt

gehouden? De raad is daarom van mening dat er op korte termijn spelregels uitgewerkt moeten worden die resulteren in een nieuwe cultuur van samen optrekken op rijksniveau.

Nog belangrijker is dat de politiek verantwoordelijken nadrukkelijk sturen op de vereiste interdepartementale afstemming. De raad ziet hen als de motor achter de cultuurverandering. Met het IBP heeft het kabinet een belangrijk signaal afgegeven over een nieuwe sturingsfilosofie: samen één overheid. Nú moet het kabinet dat denken zelf uitdragen naar de ambtelijke organisatie en sturen op het doorbreken van de verkokering.

Interbestuurlijke afstemming
De éénoverheidsgedachte vraagt ook om een betere samenwerking tussen Rijk en medeoverheden. Het gaat hierbij niet slechts om de sturingsfilosofie van de NOVI, maar om de sturing van het gehele fysieke domein. Volgens de raad vraagt dit om een leerproces dat alle overheden samen nog moeten doorlopen en waar het Rijk het voortouw in moet nemen. Het totstandkomingsproces van de NOVI vraagt om een actieve rol van het Rijk als het gaat om het ophalen van opgaven en visies van decentrale overheden. Deze kunnen aanknopingspunten vormen voor de latere uitwerking en het succes van de NOVI. Dit onderstreept het belang van het investeren in goede samenwerkingsrelaties met decentrale overheden. In het REOS-traject[6] is hier al ervaring mee opgedaan. Voorkom dat de Haagse waan van de dag ten koste gaat van samenspraak met medeoverheden. Aanwezigheid van het Rijk in de regio als partner is verder belangrijk om samen de opgaven te kunnen aanpakken, niet om daar de 'lakens uit te delen'.

De raad denkt dat het borgen van bestuurlijke afspraken in een volgend bestuursakkoord goed past bij de uitgangspunten van de sturingsfilosofie (zie hierna). In dit bestuursakkoord moeten duidelijke spelregels staan over de vervolgstappen van de NOVI en over de gezamenlijke werkwijze. De raad denkt hierbij aan duidelijkheid over taken, rollen en verantwoordelijkheden en fasering van de stappen die gezet gaan worden. Ook is er een 'veiligheidsklep' nodig voor het geval een afspraak niet wordt nagekomen. Dit kan door in het bestuursakkoord afspraken over arbitrage op te nemen.

3.2 Sturingsfilosofie NOVI

Op basis van het Kabinetsperspectief constateert de raad dat de sturingsfilosofie van de Nationale Omgevingsvisie gebaseerd is op een viertal uitgangspunten:

1. De afspraken uit het *Interbestuurlijk Programma* (IBP).[7] Dit betekent werken als één overheid.
2. *Goed bestuur*, waarbij verwacht wordt dat overheden onderling rekening houden met het lopende beleid van medeoverheden.
3. *Vertrouwen,* is een van de belangrijkste uitgangspunten van zowel de Omgevingswet als het IPB.

[6] REOS (Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie) is een bestuurlijke samenwerking van drie departementen (BZK, IenW en EZK) en vijf steden, drie stedelijke regio's, vijf provincies en vier economic boards uit de Noordelijke en Zuidelijke Randstad en de Brainport Eindhoven met een aanjagend karakter voor het versterken van de concurrentiepositie van Nederland. (Tweede Kamer (2018). *Uitkomsten strategische bestuurlijke overleggen MIRT en REOS voorjaar 2018.* Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 21 juni 2018.)

[7] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2018). *Programmastart Interbestuurlijk Programma (IBP). Samen meer bereiken als één overheid. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen starten met een interbestuurlijk programma en een gezamenlijke agenda.* Overhedenoverleg van 14 februari 2018.

4. *Samenwerken.* In het traject richting ontwerp-NOVI wordt intensief samengewerkt met verschillende ministeries, met medeoverheden, tijdens gebiedsdialogen in de regio's en in gesprekken met maatschappelijke organisaties en kennisinstituten. Deze samenwerking wordt voortgezet bij de totstandkoming van de omgevingsagenda's en de gebiedsgerichte uitwerkingen op onderdelen daarvan.

De raad constateert dat er hiermee sprake is van een communicatieve (deliberatieve) sturing gericht op betrokkenheid van een groot aantal partijen en het verwerven van draagvlak voor het beleid.[8] Hij onderschrijft deze aanpak, die past bij de communicatieve sturingstraditie van nationaal ruimtelijk beleid, en ook bij het voornemen om een nationale en niet een rijksvisie uit te brengen. Opgaven zijn immers meerschalig geworden en laten zich slecht sturen met interventies die gebaseerd zijn op een hiërarchisch sturingsmodel. In een netwerksamenleving met groeiende interdependenties in een wereld vol onzekerheden wordt het belang van communicatief instrumentarium steeds groter.

IBP – Interbestuurlijk Programma
'Alleen ga je sneller, maar samen bereik je meer' is het uitgangspunt van het Interbestuurlijke Programma (IBP) dat in februari 2018 van start is gegaan. De NOVI, die in het IBP als overkoepelend thema wordt geïdentificeerd, hanteert ditzelfde uitgangspunt. Het IBP is een uitvloeisel van het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' (2017 – 2021) waarin is gekozen voor interbestuurlijke en interdepartementale samenwerking als één overheid bij de aanpak van grote opgaven. De uitwerking en bestuurlijke toetsing per opgave is een verantwoordelijkheid van de trekker(s) per opgave. Voor alle opgaven zijn of worden interbestuurlijke stuurgroepen gevormd. Aandacht voor dwarsverbanden tussen opgaven is een taak voor de (hoogambtelijke) stuurgroep IBP+ en de interbestuurlijke regietafel.[9]

De raad is verder van mening dat ter ondersteuning van de communicatieve aanpak geïnvesteerd moet worden in juridische en financiële instrumenten. De inzet daarvan zal de ingezette sturingslijn ondersteunen en versterken. Een robuuste visie vergt een zekere mate van borging van keuzes. Het in het vooruitzicht stellen van een financiële rijksbijdrage stimuleert partijen tot samenwerking.

3.3 Juridisch instrumentarium

De sturingskracht van de NOVI kan worden versterkt als er naast het communicatieve instrumentarium wordt geïnvesteerd in de inzet van juridisch instrumentarium. Dit moet de (toekomstige) beleidsafstemming tussen (onderdelen van) overheden bevorderen. De stelselvernieuwing van het omgevingsrecht heeft geleid tot vernieuwing van het juridische instrumentarium in de Omgevingswet (van kracht in 2021) en vier nieuwe AMvB's. De raad heeft hier al eerder over geadviseerd. Bij het borgen van belangrijke keuzes – doelen en randvoorwaarden – kan een juridische borging helpen. Denk hierbij aan het vastleggen van klimaatdoelen in de Klimaatwet.[10]

[8] Verhaallijnen, ruimtelijke concepten en inrichtingsprincipes (bijvoorbeeld de genoemde ladders) zijn voorbeelden van communicatieve instrumenten. Hierbij wordt door woord en eventueel beeld uitdrukking gegeven aan de ruimtelijke ontwikkelingsrichting die het kabinet voor ogen heeft.
[9] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2018). *Programmastart Interbestuurlijk Programma (IBP). Samen meer bereiken als één overheid. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen starten met een interbestuurlijk programma en een gezamenlijke agenda.* Overhedenoverleg, 14 februari 2018.
[10] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (2015). *Rijk zonder CO_2: naar een duurzame energievoorziening in 2050*. Den Haag.

Vaak kan pas op regionaal schaalniveau de discussie worden gevoerd over hoe de verschillende opgaven en ambities in de praktijk bij elkaar kunnen worden gebracht. Dat vereist enerzijds een heldere toekomstvisie die steun biedt aan regionale initiatieven en ruimte geeft voor maatwerk, maar anderzijds is er ook richting en houvast nodig om te helpen bij regionale afwegingen in complexe situaties. Bijvoorbeeld, welke combinatie van functies krijgt wanneer, in welke situaties en waar (in welke gebieden) prioriteit boven andere functies? De raad is van mening dat de NOVI moet helpen bij het maken van dergelijke afwegingen. De afstemming tussen overheidslagen en met regionale partijen is gebaat bij heldere richtinggevende uitspraken, inrichtingsprincipes en afwegingsregels (zoals ladders). De NOVI dient deze mee te geven om de besluitvorming in de regio's te ondersteunen.

De raad is voorstander van het gebruik van ladders. Ladders geven duidelijk de voorkeursvolgorde van het Rijk aan. Daarnaast laten ze bestuurlijk maatwerk toe omdat er gemotiveerd naar een lagere trede kan worden afgedaald. De Ladder voor duurzame verstedelijking bijvoorbeeld blijkt in de praktijk steeds beter te werken.[11] Zo is raad bijvoorbeeld ook voorstander van een ladder voor duurzame energieopwekking. Omdat dergelijke ladders vooral de regionale besluitvorming moeten faciliteren en een interbestuurlijke functie hebben, is de raad geen voorstander van het vastleggen daarvan in AMvB's. Dit kan namelijk leiden tot ongewenste juridificering met bijkomende kosten en tijdsverlies. De raad denkt dat het opnemen van ladders in de NOVI zelf voldoende beleidsmatige borging biedt. Een reactieve aanwijzing kan overwogen worden als in het licht van nationale belangen door andere overheden in strijd met een ladder wordt gehandeld.

Het werken met inrichtingsprincipes, richtinggevende uitspraken en ladders in de *Nationale* Omgevingsvisie ziet de raad als een uitstekende invulling van de gedachte dat overheden samen verantwoordelijkheid dragen voor de leefomgeving. Die gezamenlijke verantwoordelijkheid kan beter in procesmatige termen worden verwoord, dan in concrete uitspraken over de gewenste keuzes op regionaal niveau.

3.4 Financieel instrumentarium

Van oudsher heeft de ruimtelijke ordening weinig eigen middelen. Ruimtelijk beleid was er vooral om investeringen van anderen (overheden, markt en samenleving) te richten. Het volledig ontbreken van middelen voor de uitvoering van het omgevingsbeleid leidt echter tot een desinteresse van de *spending departments* en medeoverheden, omdat de baten van participatie niet direct duidelijk zijn. Volgens de raad ligt daarom een belangrijke meerwaarde van de NOVI in het inzichtelijk maken van de aanwezige samenhang tussen ruimtelijke ingrepen en het feit dat een integrerende aanpak tot kostenbesparing en hogere doelmatigheid leidt. De raad is daarbij voorstander van een eigen NOVI-budget dat ingezet kan worden als 'smeermiddel' of 'plakgeld' om sectorale investeringen aan elkaar te koppelen. Denk hierbij aan de BIRK-gelden, waarmee heel wat projecten succesvol zijn vlot getrokken.[12]

[11] Kuiper, R. & Blom, W. (2018). *Monitor Infrastructuur en Ruimte 2018. Zicht op de effecten van de Structuurvisie.* Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

[12] Subsidies Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit gefinancierd uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES). Ook met de nationale sleutelprojecten is geïnvesteerd in het verbeteren van de ruimtelijk-economische dynamiek en de leefbaarheid van gebieden, zoals transformatiegebieden en stations(omgevingen).

De raad is verder voorstander van het gebiedsgericht koppelen van beleid en middelen van vakdepartementen, medeoverheden, markt en samenleving ten behoeve van een integrale ontwikkeling. Een dergelijke koppeling verklaart het succes van het Vinex-verstedelijkingsbeleid (zie kader). Met een gebundelde inzet van instrumenten en budgetten kan de woningbouwopgave en de infrastructurele/mobiliteits-ontwikkeling beter op elkaar worden afgestemd. Daar komen nu ook nieuwe regionale opgaven en middelen bij in het kader van de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire landbouw en economie. De NOVI kan door het maken van die gebiedsgerichte koppeling de gewenste geïntegreerde aanpak van de verdere ontwikkeling van regio's mogelijk maken.

Kader: Vinex-verstedelijkingsbeleid
Voor het Vinex-verstedelijkingsbeleid is ten behoeve van een integrale ontwikkeling van stadsgewesten een gecoördineerde inzet van budgetten en instrumenten ontwikkeld. De Vinex was daarin succesvol. Er kwam een gebundelde inzet van rijksmiddelen voor grondkosten (Besluit Locatiegebonden Subsidies), stadsvernieuwing (Belstato), bodemsanering en (OV-)infrastructuur. Ook de Kaderwet Bestuur in verandering was belangrijk, onder meer om regionale verevening tussen locaties mogelijk te maken. Er kwam een uitbreiding van de Wet voorkeursrecht gemeenten voor het tegengaan van speculatie met Vinex-bouwgronden. Restrictief beleid werd ingezet als tegenhanger van het bundelingsbeleid. Op basis van een regionaal onderhandelingsmodel werden per stadsgewest afspraken gemaakt over locatiekeuzes, investeringen in infrastructuur en de aantallen te bouwen woningen met een verdeling binnenstedelijk-buitenstedelijk en het aandeel sociale woningbouw. Aan de basis van de Vinex-afspraken lag een onderhandelingsmodel gericht op interdepartementale afstemming van beleid, afstemming met medeoverheden en beïnvloeding van het gedrag van partijen op de grond- en woningmarkt.[13]

De raad verwacht dat een gebiedsgerichte aanpak op korte termijn een enorme impuls kan krijgen als het Rijk toezegt zijn budgetten open te stellen voor herprioritering op basis van integrale regionale ontwikkelingsprogramma's. Een wervende visie in de NOVI kan het draagvlak voor herprioritering bij de departementen verhogen, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke innovatieve ideeën er leven in de regio en hoe een integrale aanpak op regionaal niveau kan bijdragen aan het behalen van nationale doelstellingen.

Herprioritering zou volgens de raad een eerste stap zijn in een verdere ontwikkeling van het Infrafonds. Een Bereikbaarheidsfonds is dan een volgende stap.[14] De raad is voorstander van een verdere doorontwikkeling naar een Omgevingsfonds door een aanvulling met middelen – voor beleid met fysieke componenten – van vakdepartementen. Daarmee ontstaat de ruimte om bij de besteding van de middelen te kiezen voor een integrale aanpak van opgaven in de regio, waarbij het Rijk zo nodig ook meebetaalt aan regionale maatregelen als deze bijdragen aan nationale doelen.

De NOVI moet Kabinet en Kamer de argumenten bieden om nu te gaan werken aan een besluitvormingssystematiek, waarbij regionale prioriteiten tegenwicht bieden aan het dominante sectorale denken rondom bestedingen. Het huidige gebrek aan flexibiliteit bij het besteden van de middelen sluit immers niet aan op de gewenste adaptieve aanpak van transities (op gebied van mobiliteit, energie, klimaat, landbouw en circulaire economie) die de NOVI adresseert.

[13] Needham, B. et al (1994). *Evaluatie van het Vinex-verstedelijkingsbeleid.* Analyserapport Evaluatie Vino-Vinex. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.
[14] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (2018). *Van B naar anders: Investeren in mobiliteit voor de toekomst.* Den Haag.

4 Werken mét de NOVI

Aanbevelingen:

7. ***De keuze voor een gebiedsgerichte benadering en actieve betrokkenheid van het Rijk bij regionale ontwikkeling, impliceert een regio-indeling (in circa dertig regio's) met een beleidsmatige aanwezigheid van het Rijk in deze regio's.***
8. ***Zie af van het instrument perspectiefgebieden. Voer in alle regio's een gebiedsgerichte aanpak in.***

Volgens het Kabinetsperspectief moet de uitwerking van de NOVI vooral plaatsvinden via een gebiedsgerichte aanpak, waarbij de verschillende overheden en partijen samenwerken. De raad ondersteunt deze conclusie en geeft hieronder een aantal suggesties ter verbetering van de sturende werking van de NOVI op regionaal schaalniveau. Het werken aan de grote transitieopgaven is al begonnen, maar moet met de NOVI een nieuwe impuls krijgen. Zeker als er sprake is van meervoudige opgaven die in de regio moeten worden ingepast.

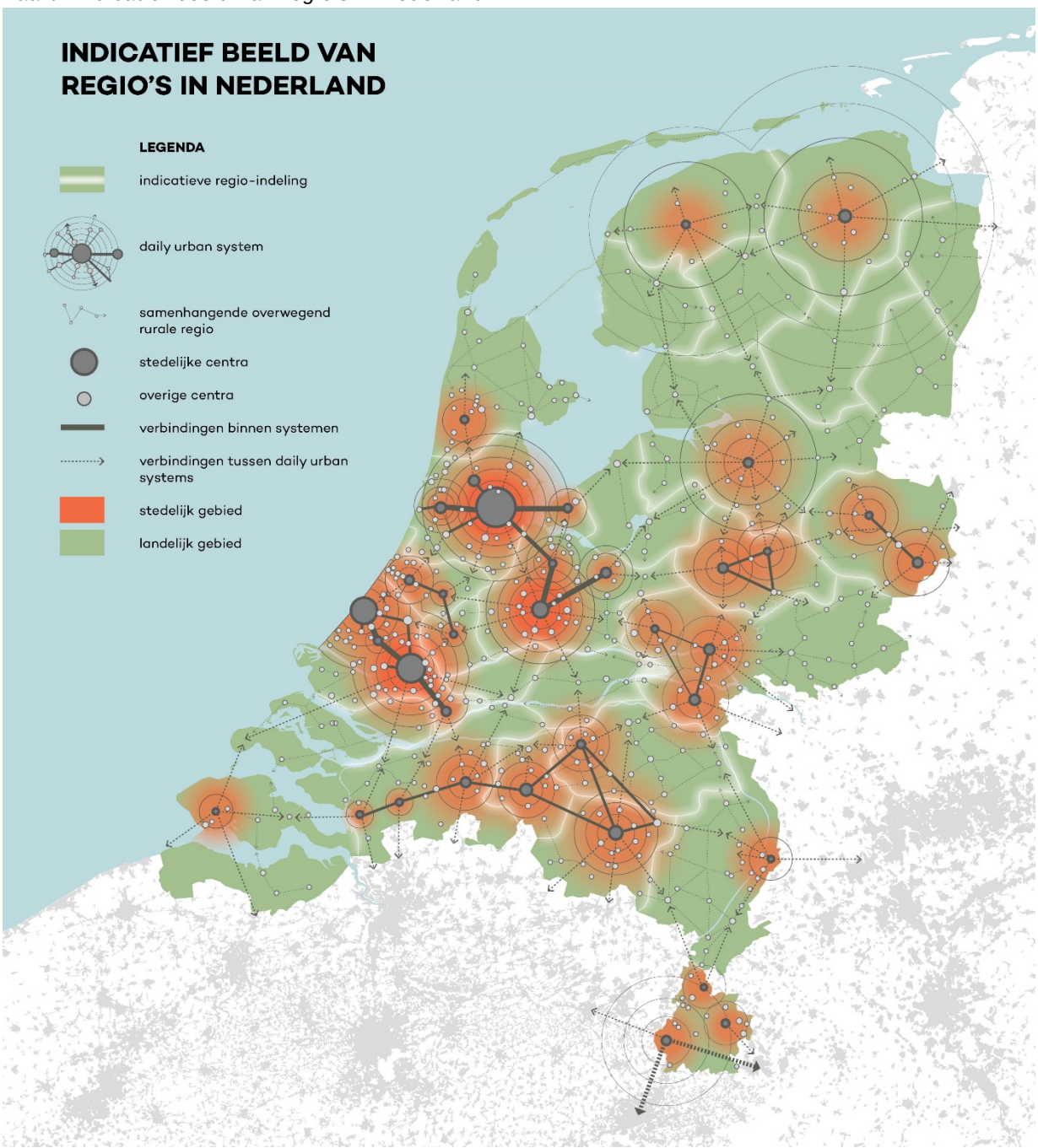
4.1 Richt de NOVI op het regionale schaalniveau

Veel opgaven komen samen op het regionaal schaalniveau. Hierbij worden in het Kabinetsperspectief NOVI twee niveaus onderscheiden. In omgevingsagenda's worden de nationale, provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies op elkaar aangesloten. Daarbinnen kunnen gebiedsgerichte uitwerkingen worden opgesteld, waarvan een deel volgens het Kabinetsperspectief het label perspectiefgebied krijgt.

Ook de Rli constateert in zijn advisering dat opgaven vaak samenvallen in de regio. Die regio zit ergens tussen de provincie en gemeente in, en sluit aan bij de dagelijkse actieradius voor woon-werkverkeer van burgers. Alhoewel opgaven vaak meerschalig zijn en zich niet houden aan bestuurlijk grenzen, is er vanuit de noodzakelijke bestuurlijke aanpak ervan toch behoefte aan een zekere regionale duiding.

Om inzicht te geven over het schaalniveau waarop volgens de raad een samenhangende aanpak van opgaven aan de orde is, heeft de raad een kaartbeeld ontwikkeld met een indicatieve regio-indeling. Hierbij is door de raad uitgegaan van Daily Urban Systems, aangevuld met samenhangende overwegend rurale regio's. Naast dat elke stedelijke regio zijn eigen verstedelijkings- en transformatieopgaven heeft, kent ook elke rurale regio zijn eigen opgaven. In de veenweidegebieden gaat het bijvoorbeeld om het tegengaan van bodemdaling, op de zandgronden om de beperking van de gevolgen van intensieve veeteelt en in Noord-Nederland om de verduurzaming van de energiewinning (energy valley).

Kaart: Indicatief beeld van regio's in Nederland

De raad is van mening dat de gebiedsgerichte aanpak van opgaven – die de NOVI bepleit – moet worden gericht op deze circa dertig regio's. Landsdelen die in de MIRT-besluitvorming centraal staan, zijn hiervoor een te grofmazig en abstract aggregatieniveau. Dit betekent dat de

procesafspraken die Rijk, provincies en gemeenten maken in het bestuursakkoord zich moeten richten op de regio's waar de daadwerkelijke integratieopgaven spelen.

Het Rijk kan bijdragen aan een versterking van de regionale governance door de structurele inzet van meer ambtelijke capaciteit op beleidsniveau in de regio's. De raad heeft niet direct een vorm voor ogen waarin dat zou moeten. Denkrichtingen zijn hoog-ambtelijke regionale vertegenwoordiging van het Rijk met gedelegeerde bevoegdheden (denk aan de vroegere rijksvertegenwoordigers of de hoofdingenieurs-directeuren van Rijkswaterstaat (HID's)) waardoor sneller geschakeld kan worden en de inzet van meer ambtelijke capaciteit in de regio op beleidsniveau. Ook kan gedacht worden aan regionale beleidsdirecties bemenst vanuit Rijk én regio.

De raad wordt in deze gedachte gesterkt door zijn lopende verkenning over samenvallende duurzaamheidsopgaven in de regio. Een belangrijke conclusie uit die verkenning is dat er een gat is tussen de nationale opgaven en datgene wat regionaal wordt gedaan. Ook kan het zijn dat deze opgaven elkaar in de toekomst in de weg gaan zitten dan wel elkaar kunnen versterken. Dit benadrukt nog eens de noodzaak van regionale aansturing, met directe betrokkenheid van het Rijk.

4.2 Zie af van perspectiefgebieden

In het Kabinetsperspectief worden de perspectiefgebieden als nieuw instrument geïntroduceerd (zie kader). De raad verwacht dat deze perspectiefgebieden qua regioduiding samenvallen met het hierboven geschetste regioperspectief van de raad. De raad ziet weinig heil in een *rat race* of *beauty contest* waarbij regio's via politieke beïnvloeding of andere kanalen met elkaar in concurrentie gaan om de status van perspectiefgebied te bemachtigen. Het Rijk heeft in alle regio's een taak, en moet zich dus in alle regio's een goede partner tonen. Er is geen enkele regio zonder opgaven die raken aan de nationale belangen. De raad is geen voorstander van het aanwijzen van perspectiefgebieden omdat dit kan leiden tot eersterangs- en tweederangsgebieden. Het Rijk moet juist in alle regio's structureel met regionale partijen samenwerken aan een gebiedsgerichte aanpak. Dit laat onverlet dat de aard van de regionale opgaven zal bepalen waaruit die rijksinzet kwalitatief en kwantitatief moet bestaan.

Kader: Perspectiefgebieden

Volgens het Kabinetsperspectief werken betrokken overheden en maatschappelijke partijen in perspectiefgebieden vanuit een gezamenlijk te ontwikkelen toekomstperspectief aan urgente opgaven. Met de perspectiefgebieden wil het kabinet een vernieuwende integrale aanpak ontwikkelen die een voorbeeldwerking kan hebben voor andere gebieden. De aanpak is programmatisch, waarin uitvoering wordt gegeven aan beleidskeuzes met (vernieuwende) beleidsinstrumenten en budgetten. De komende maanden wordt verkend welke mogelijke instrumenten kunnen worden ingezet.

Criteria bij de keuze voor de gebieden zijn: samenkomen van meerdere prioriteiten, regionale schaal, noodzaak voor meerjarige aanpak, innovatie en betrokkenheid van meerdere overheden – waaronder het Rijk – en maatschappelijke partijen. In gesprekken en dialogen met regio's en maatschappelijke partners komen kansrijke gebieden naar boven. Op basis hiervan zal het kabinet voor perspectiefgebieden kiezen. Gedacht wordt aan acht tot tien gebieden.

TOELICHTING OP ADVIESVRAAG

Naar een Nationale Omgevingsvisie
De NOVI is een nieuw beleidsinstrument en geïntroduceerd met het vernieuwde stelsel van het omgevingsrecht. Met de stelselwijziging, waar de raad uw voorganger eerder over adviseerde[15], wil de overheid het wettelijk systeem 'eenvoudig beter' maken en laten aansluiten bij de behoeften van deze tijd. De NOVI is in dit nieuwe stelsel een belangrijk instrument.

Ter voorbereiding op de NOVI heeft u op 5 oktober 2018 het Kabinetsperspectief NOVI aan de Tweede Kamer gestuurd[16] (zie kader). Deze bevat een aantal inhoudelijke en governance-keuzen voor de ontwerp-NOVI. Vervolgens heeft u de Rli gevraagd te adviseren op de ontwerp-NOVI tegen de achtergrond van dat Kabinetsperspectief. De raad gaat daarom in dit advies niet expliciet in op de urgenties en richtinggevende uitspraken uit het Kabinetsperspectief.

U heeft de raad gevraagd om in november te adviseren, opdat het advies kan worden meegenomen in de ontwerp-NOVI. Vanwege de korte tijdsspanne tussen de adviesaanvraag en dit advies heeft de raad slechts een beperkt aantal externe partijen kunnen consulteren. Daarbij heeft in het licht van uw vragen omtrent sturing en governance de focus gelegen op bestuurders en bestuurskundigen. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) is betrokken bij de raadsdiscussie over dit advies.

De raad is niet de enige die u adviseert over de NOVI en de daaraan ten grondslag liggende Hoofdlijnenbrief. Ook het Planbureau voor de leefomgeving (PBL) en het College van Rijksadviseurs (CRa) voorzien u van advies. Het PBL richt zich daarbij op de haalbaarheid van inhoudelijke doelstellingen van de NOVI door middel van een ex-ante evaluatie. Het CRa adviseert over de betekenis van het begrip omgevingskwaliteit en biedt daarmee een handelingskader. De raad heeft actief afstemming gezocht met PBL en CRa om overlap tussen de adviezen zoveel mogelijk te voorkomen en is daarbij mede geholpen door uw onderscheidende vraagstelling.

Proces totstandkoming Nationale Omgevingsvisie (NOVI)
De totstandkoming van de NOVI volgt een getrapt proces dat grofweg bestaat uit de stappen inventarisatie, verdieping, versmalling en het formuleren van keuzes en vaststelling. Tijdens de vorige kabinetsperiode zijn de eerste stappen gezet. Een deel van de werkzaamheden bestond uit een gezamenlijke zoektocht met departementen, maatschappelijke partijen, burgers en bedrijven[17] naar de mogelijke inhoud ervan. Dit resulteerde in februari 2017 in de startnota 'De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie' waarin vier prioriteiten worden benoemd.[18] De Rli heeft in december 2015 over deze opgaven geadviseerd.[19] Bijzonder aan de startnota is het gedeelde penvoerderschap van acht ministeries. Op basis van de Startnota zijn vier verdiepingsrapporten opgesteld met verkenningen en bouwstenen voor het Kabinetsperspectief NOVI en de

[15] Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (2015). *Vernieuwing Omgevingsrecht: Maak de ambities waar*. Den Haag.
[16] Tweede Kamer (2018). *Kabinetsperspectief Nationale Omgevingsvisie (NOVI)*. Bijlage bij brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 5 oktober 2018. Vergaderjaar 2018-2019, 34682, nr. 6. Den Haag.
[17] Het maatschappelijke debat heeft mede plaatsgevonden in het kader van 'Het Jaar van de Ruimte' in 2015.
[18] Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2017). *De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie.* Den Haag.
[19] Raad voor leefomgeving en infrastructuur (2015). *Naar een nationale omgevingsvisie*. Ingepast in een breder advies van de raad over de stelselherziening van het omgevingsrecht: Rli (2015). *Vernieuwing omgevingsrecht; maak de ambities waar.* Den Haag.

ontwerp-NOVI. De verdiepingsrapporten zijn tot stand gekomen in een intensief traject met interdepartementale werkgroepen, waarbij ook veel andere partijen zijn betrokken.

Het Kabinetsperspectief NOVI (oktober 2018) is te zien als een tussenstap op weg naar de ontwerp-NOVI die begin 2019 moet verschijnen. Dit Kabinetsperspectief laat voor drie urgente thema's (klimaatverandering & energietransitie, verstedelijking en landbouw & landelijke gebied) zien welke keuzes daarbij aan de orde kunnen zijn.

In de ontwerp-NOVI worden de strategische nationale keuzes en richtinggevende uitspraken uitgewerkt en in hun onderlinge samenhang beschreven. Begin 2019 wordt de ontwerp-NOVI samen met een PlanMER voorgelegd aan de Tweede Kamer. De beoogde vaststelling van de NOVI vindt plaats in 2019.

Een laatste stap is de gebiedsgerichte uitwerking van de NOVI in regionale omgevingsagenda's en gebiedsgerichte uitwerkingen. De ontwerp-NOVI geeft vanuit het nationale kader richting aan deze regionale uitwerkingen. Een beperkt aantal gebiedsuitwerkingen komt in aanmerking voor de status van perspectiefgebied. Het kabinet ziet de NOVI als een cyclisch product omdat werken aan de ontwikkeling van de leefomgeving een continu proces is. Een voorbeeld hiervan is de discussie over het luchthavenbeleid, die pas wordt afgerond als de ontwerp-NOVI is verschenen.

Met de koepelorganisatie (IPO, VNG, UvW) wordt een Bestuursakkoord gesloten waarin de gezamenlijke NOVI-werkwijze met betrekking tot de regionale en gebiedsgerichte uitwerkingen wordt vastgelegd.[20]

TOTSTANDKOMING ADVIES

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) is het strategische adviescollege voor regering en parlement op het brede domein van duurzame ontwikkeling van de leefomgeving en infrastructuur. De raad is onafhankelijk en adviseert gevraagd en ongevraagd over langetermijnvraagstukken. Met een integrale benadering en advisering op strategisch niveau wil de raad bijdragen aan de verdieping en verbreding van het politiek en maatschappelijk debat en aan de kwaliteit van de besluitvorming.

De leden van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

Ir. J.J. (Jan Jaap) de Graeff (voorzitter)
Ir. M. (Marjolein) Demmers MBA
Prof. dr. P. (Pieter) Hooimeijer
Prof. mr. N.S.J. (Niels) Koeman
Drs. J. (Jeroen) Kok
Ir. A.G. (Annemieke) Nijhof MBA
Drs. E. (Ellen) Peper
Drs. K.J. (Krijn) Poppe
Prof. dr. J.C. (Co) Verdaas
Prof. dr. A.N. (André) van der Zande

[20] Tweede Kamer (2018). *De Nationale Omgevingsvisie.* Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 13 april 2018.

Junior-raadsleden
S.P. (Sybren) Bosch MSc
M.W.B. (Mart) Lubben MSc
I.Y.R. (Ingrid) Odegard MSc

Algemeen secretaris
Dr. R. (Ron) Hillebrand

Samenstelling van de raadscommissie
Prof. dr. A.N. (André) van der Zande, voorzitter
Prof. dr. P. (Pieter) Hooimeijer
S.P. (Sybren) Bosch MSc

Samenstelling van het projectteam
Dr. T.H.C. (Tim) Zwanikken, projectleider
Dr. B. (Bas) Waterhout, projectmedewerker
Stefan Vaupel Kleijn, project-assistent

Geraadpleegde deskundigen
Ir. F.L.H. (Floris) Alkemade, Rijksbouwmeester, College van Rijksadviseurs
Drs. E.W. (Ed) Anker, wethouder Gemeente Zwolle
Drs. G.J. (Gijsbert) Borgman, Programma DG Omgevingswet, Ministerie van BZK,
Prof. dr. E.M. (Ellen) van Bueren, hoogleraar Urban Development Management, TU Delft
Drs. S.G.M. (Saskia) Engbers, strategisch adviseur Ruimte bij Gemeente Zwolle
Prof. dr. P.H.A. (Paul) Frissen, decaan en bestuursvoorzitter Nederlandse School voor Openbaar Bestuur/ hoogleraar bestuurskunde Tilburg University
Drs. M.A. (Marc) Hanou, Planbureau voor de Leefomgeving
Ir. R. (Rienke) Groot, secretaris College van Rijksadviseurs
Ir. V.J.H.M. (Veronica) ten Holder, directeur Commissie voor de milieueffectrapportage
Mr. drs. G.A.J.M. (Gijs) Hoevenaars, jurist en werkgroepsecretaris, Commissie voor de milieueffectrapportage
Ir. R. (Rienk) Kuiper, Planbureau voor de Leefomgeving
Mr. H.M. (Henry) Meijdam, algemeen directeur Interprovinciaal Overleg
Drs. M.E. (Mariëlle) Overboom, strategisch beleidsadviseur, gemeente Dordrecht
Drs. E. (Emiel) Reiding, programmadirecteur NOVI, Ministerie van BZK,
P.H. (Piet) Sleeking, wethouder Gemeente Dordrecht
Ir. S.R. (Rosa) Stapel, adviseur Verstedelijking en Mobiliteit, College van Rijksadviseurs
Drs. E.P. (Edward) Stigter, directeur Beleid Leefomgeving en Arbeidszaken, Vereniging Nederlandse Gemeenten
Ir. B.G.M. (Berno) Strootman, Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving, College van Rijksadviseurs
Prof. dr. ir. C.J.A.M. (Katrien) Termeer, lid Raad voor het Openbaar Bestuur/ hoogleraar bestuurskunde Wageningen Universiteit
Ir. D. (Daan) Zandbelt, Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving, College van Rijksadviseurs

Referenten
Prof. dr. M.A. (Martijn) van der Steen, co-decaan en adjunct-directeur Nederlandse School voor Openbaar Bestuur/hoogleraar strategie en toekomst, Erasmus Universiteit Rotterdam
Drs. J.J.M (Han) Polman, voorzitter Raad voor het Openbaar Bestuur/Commissaris van de Koning provincie Zeeland

Tekstredactie
Annemieke Diekman, journalist en eindredacteur

Visualisering
PosadMaxwan

Vertaling
Dit advies is vertaald in het Engels en te downloaden via www.rli.nl

Publicatie Rli 2018/06
November 2018

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. M.G.M. Tromp
BU/BG

Telefoonnummer +31235145313
trompm@noord-holland.nl

INGEKOMEN - 3 DEC. 2018

Verzenddatum
30 NOV. 2018

Kenmerk
1121780/1121815

Uw kenmerk

Betreft: Gebiedsproces Harger- en Pettemerpolder

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis.

Wij hebben besloten in te stemmen met het voorliggende eindplan voor eigendom en gebruik van grond in de Harger- en Pettemerpolder, waarmee op termijn circa 90 ha nieuwe natuur wordt gerealiseerd (bijlage 1) en om deel te nemen aan de kavelruil Harger- en Pettemerpolder (inbreng en toedeling conform bijlage 2).
Dit mooie resultaat is tot stand gekomen na een jarenlang gebiedsproces in de polder, waarin de deelnemende partijen, zijnde zeven agrarische bedrijven, de vereniging Natuurmonumenten en de provincie Noord-Holland, nauw en in goede harmonie hebben samengewerkt.

Na realisatie van dit eindplan leidt dit tot:

a) Omzetting van circa 7 ha particuliere agrarische grond naar de functie natuur, waarvan de helft via SKNL subsidie;
b) Verkoop van ruim 17 hectaren particuliere agrarische grond aan de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten en omzetting naar natuur;
c) Omzetting van circa 12,5 ha agrarische grond in huidig eigendom van Natuurmonumenten naar natuur;
d) Omzetting van circa 17 ha agrarische grond in huidig eigendom van de provincie Noord-Holland naar natuur;
e) Na één jaar de verkoop van circa 36 ha huidig provinciaal eigendom als natuurgrond.

Samengevat: In eerste instantie, op korte termijn (eind 2018) wordt circa 53,5 hectare nieuwe natuur gerealiseerd. De tweede stap vindt plaats na één jaar, wanneer de resterende 36 hectare provinciale gronden worden verkocht.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

De ondertekening van de kavelruilovereenkomst vindt plaats op 3 december 2018. Daarna volgen de notariële afhandelingen (inclusief vestigen kwalitatieve verplichtingen) en ten slotte de verdere inrichting.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

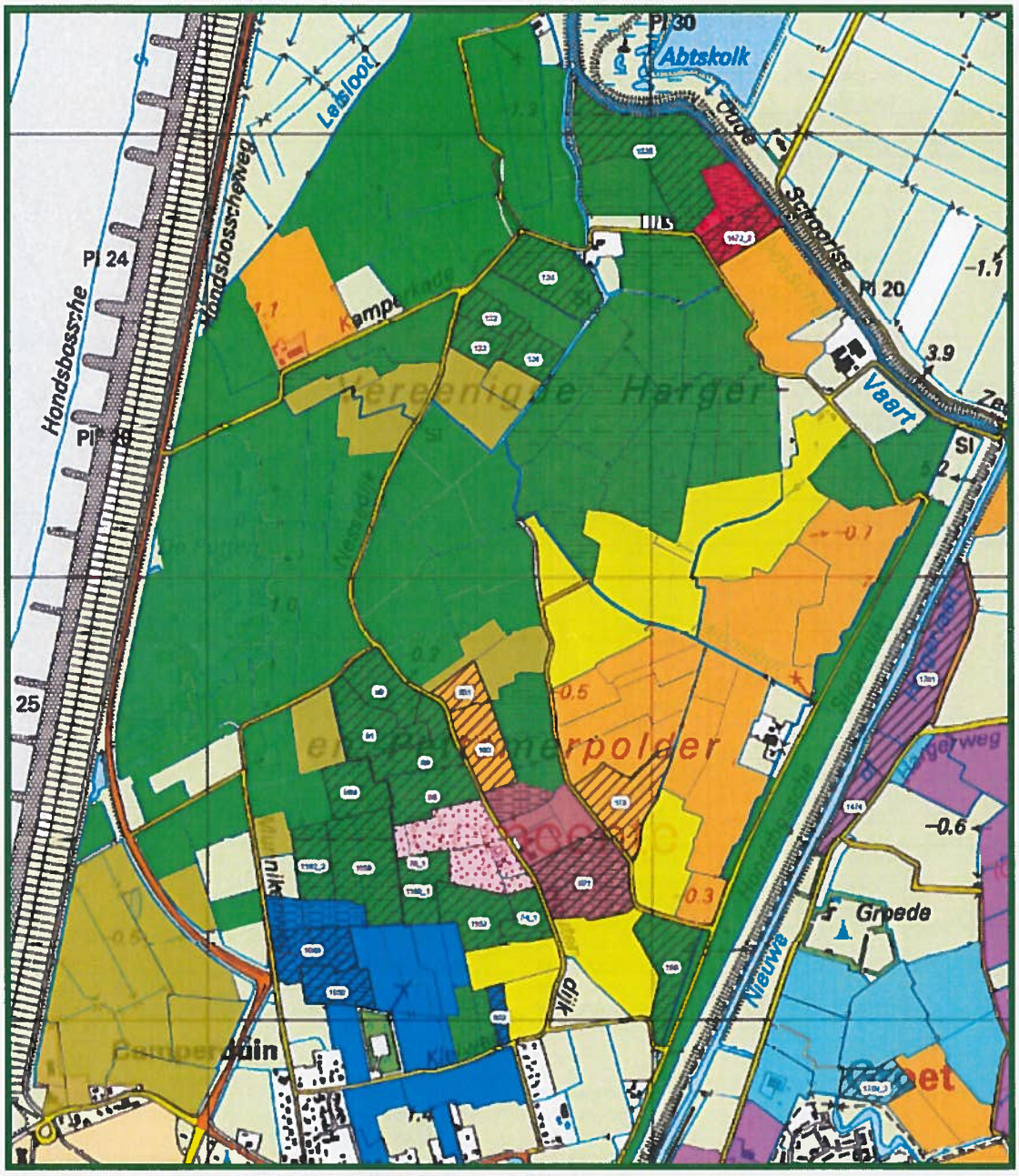
voorzitter

J.W. Remkes

2 bijlagen

1) Kaart nieuwe natuur
2) Staat van inbreng en toedeling

Bijlage 1

Beoogd resultaat Nieuwe Natuur

Legenda

stiVAS

1 november 2018

N

Bijlage 2

stIVAS

Staat van inbreng en toedeling

Eigendom

Projectnaam: Harger- en Pettemerpolder

Datum: donderdag 1 november 2018

	Inbreng		Toedeling	
Partij	**Perceel**	**Oppervlak**	**Perceel**	**Oppervlak**
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	SCH01A 120	2.62.60	SCH01A 160	1.75.10
	SCH01A 122	0.94.00	SCH01A 173	2.37.40
	SCH01A 123	0.93.80	SCH01A 551	0.78.60
	SCH01A 124	0.95.90		
	SCH01A 168	2.08.90		
	SCH01A 971	3.28.50		
	SCH01A 1472 - deel 2	1.22.42		
	SCH01A 1474	0.90.90		
	SCH01A 1535	4.87.60		
	SCH01F 1709 - deel 2	1.05.40		
	SCH01F 1781	3.78.30		
Totaal partij		**22.68.32**		**4.91.10**
MULDER, dhr. H.T.	SCH01A 173	2.37.40	SCH01A 1474	0.90.90
	SCH01A 1049	1.82.80	SCH01F 1781	3.78.30
	SCH01A 1050	1.26.90		
Totaal partij		**5.47.10**		**4.69.20**
KOOIJMAN, dhr. N.J.M.	SCH01A 682	0.42.70	SCH01F 1709 - deel 2	1.05.40
Totaal partij		**0.42.70**		**1.05.40**
ROOZENDAAL, dhr. B.R.	SCH01A 1152	1.97.70		
	SCH01A 74 - deel 1	0.78.61		
	SCH01A 76 - deel 1	0.03.83		
	SCH01A 88	1.65.00		
	SCH01A 89	1.68.70		
	SCH01A 90	1.58.60		
	SCH01A 91	2.01.30		
	SCH01A 969	1.39.70		
	SCH01A 1159	3.26.90		
	SCH01A 1160 - deel 1	1.43.23		
Totaal partij		**15.83.57**		**0.00.00**
POLLE, dhr. W.J.A.M.	SCH01A 160	1.75.10	SCH01C 3872	1.26.00
	SCH01A 551	0.78.60	SCH01C 3883	3.18.40
Totaal partij		**2.53.70**		**4.44.40**
PROVINCIE N-H (VML BBL)	SCH01C 3872	1.26.00		
	SCH01C 3883	3.18.40		
Totaal partij		**4.44.40**		**0.00.00**
VERENIGING TOT BEHOUD VAN NATUURN			SCH01A 74 - deel 1	0.78.61
			SCH01A 76 - deel 1	0.03.83
			SCH01A 88	1.65.00
			SCH01A 89	1.68.70
			SCH01A 90	1.58.60
			SCH01A 91	2.01.30
			SCH01A 120	2.62.60
			SCH01A 122	0.94.00
			SCH01A 123	0.93.80
			SCH01A 124	0.95.90
			SCH01A 168	2.08.90
			SCH01A 969	1.39.70
			SCH01A 1152	1.97.70
			SCH01A 1159	3.26.90
			SCH01A 1160 - deel 1	1.43.23
			SCH01A 1535	4.87.60
			SCH01A 1162 - deel 2	1.34.84
Totaal partij				**29.61.21**
SIGURDUR MARINUSSON, dhr.			SCH01A 971	3.28.50
Totaal partij				**3.28.50**
MEKKEN, dhr. C.N.J.	SCH01A 1162 - deel 2	1.34.84	SCH01A 682	0.42.70
			SCH01A 1049	1.82.80
			SCH01A 1050	1.26.90
Totaal partij		**1.34.84**		**3.52.40**
OORD, dhr. J.D. VAN DER			SCH01A 1472 - deel 2	1.22.42
Totaal partij				**1.22.42**
Totaal ruil		**52.74.63**		**52.74.63**

Geachte mevrouw, meneer

Als Partij voor de Bomen op Texel hebben wij de SBB kapplannen en kapkaarten maanden geleden opgevraagd en gekregen. We hebben de gebleste bomen, de rode stippen, met SBB bekeken, besproken en onze mening gegeven (waar niks meegedaan werd).

Op deze plek (bij Westerslag zie foto) zouden volgens het plan geen brandgangen of open plekken gemaakt worden. Deze kaalslag valt officieel onder 'reguliere dunning'. Misschien doen ze dit om sneller te kunnen werken? Tussen bomen en gewassen doorlaveren met de machines kost veel meer tijd dan via een kale gang de stammen afvoeren bijvoorbeeld. Het kappen zelf gaat ook sneller zo. Maar dan zijn het niet alleen de gebleste bomen die eraan gaan.
Partijlid Christine Frateur vraagt het momenteel aan SBB!

Vraag ik ondertussen aan jullie om met onmiddellijke ingang SBB op te roepen de kap te stoppen en de boel eens nader te bekijken, niet alleen of het wel klopt wat er gebeurt maar ook om het kappen van bomen te plaatsen in het licht van de meest recente kennis die er opgedaan is over het belang van behoud van (oudere) bomen en bodem in het kader van CO2-opslag.

GROET!

Pieternel Geurtz
Secretariaat Partij voor de Bomen op Texel

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN - 5 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. A. Don

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144261

dona@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 5 DEC. 2018

Kenmerk

1147340/1147354

Uw kenmerk

Betreft: uitvoeringsregeling en subsidieplafond SKNL

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u ter kennis dat wij op 4 december 2018 de Uitvoeringsregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) hebben gewijzigd en het openstellingsbesluit 2019 SKNL hebben vastgesteld.

De provincie subsidieert via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) naast het (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer (SVNL) ook de ontwikkeling van nieuwe natuur door functieverandering van agrarische grond in natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuur (SKNL).

Voor de subsidieregeling SKNL en het bijbehorende openstellingsbesluit 2019 zijn de landelijk gebruikte formats op enkele onderdelen in interprovinciaal overleg geactualiseerd; deze hebben wij overgenomen. Er zijn geen grote beleidswijzigingen opgenomen. De wijzigingen passen binnen de kaders voor het uitsluiten van staatssteun.

In het openstellingsbesluit hebben wij ten opzichte van vorig jaar twee inhoudelijke wijzigingen aangebracht, die passen binnen de interprovinciale afspraken. Het betreft ten eerste het loslaten van het maximum van € 15.000 per ha voor inrichting na functieverandering. Dat blijkt namelijk in de praktijk bij inrichting over een klein oppervlak voor enkele natuurtypen niet afdoende om het door ons beoogde ambitietype te kunnen realiseren. Het betreft ten tweede het schrappen van de bepaling dat kwaliteitsverbetering niet subsidiabel is in Natura 2000 gebieden. Daardoor was het bijvoorbeeld niet mogelijk om verbetering van het broedbiotoop van weidevogels (geen Natura 2000 doel) te subsidiëren, terwijl dat vanuit ons weidevogelbeleid wel wenselijk is.

In het openstellingsbesluit zijn tevens de provinciale subsidieplafonds voor 2019 opgenomen. Deze zijn bepaald op de in 2019 verwachte aanvragen voor functieverandering van agrarische grond naar natuurgrond (ca.94 ha), inrichting na functieverandering (60 ha), kwaliteitsverbetering binnen het aanwezige beheertype (ruim 80 ha) en

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

omzetting van het aanwezige beheertype in het beoogde ambitietype (ca 17 ha).

De SKNL subsidieregeling wordt, evenals voorgaande jaren, het gehele jaar opengesteld, dus voor 2019 van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Provincie Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 19 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. W.J. Ates-Janssens

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143784

janssensw@noord-holland.nl

Verzenddatum

19 DEC. 2018

Kenmerk

1101738/1101760

Uw kenmerk

Betreft: Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 en intrekking van een onderdeel van de Uitvoeringsregeling Groen

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij het volgende besluit (nr. 1101738/1101832) van ons college ter kennis:

Op 18 december 2018 hebben wij besloten :

1. De Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 vast te stellen en deze, inclusief bijbehorend subsidieplafond en aanvraagperiode, te publiceren in het Provinciaal Blad.
2. De aanvraagperiode vast te stellen op 21 januari 2019 tot en met 31 maart 2019. Het subsidieplafond vast te stellen op € 320.000,- per jaar en totaal € 1.920.000,- voor de periode 2019-2024.
3. De Uitvoeringsregeling subsidie Groen Noord-Holland 2013 gewijzigd vast te stellen en deze wijziging te publiceren in het Provinciaal Blad.
4. De bij het beheer van de tuinwallen op Texel betrokken partijen en agrarische collectieven en natuurbeheerders te informeren door middel van brief.

Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019
De Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 is een subsidieregeling die uitvoering geeft aan het Programma Natuurontwikkeling waarin behoud en beheer van natuur en landschap en bijzondere landschapselementen als onderdeel van de provinciale kerntaak adequaat beheer van Groen wordt genoemd.

De Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019 biedt de eigenaren/erfpachters van tuinwallen de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het beheer en onderhoud van tuinwallen. Het in stand houden en onderhoud van tuinwallen draagt bij aan de biodiversiteit. Op de tuinwallen groeien soms zeldzame planten waardoor deze niet alleen een landschappelijke waarde hebben, maar ook bijdragen aan de biodiversiteit in het gebied.

Behalve de natuurwaarden zijn tuinwallen op Texel van belang vanwege de cultuurhistorische waarden. Tuinwallen zijn cultuurhistorische elementen in het (cultuur)landschap van Texel. Tuinwallen zijn erfafscheidingen gebouwd uit gestapelde plaggen van het naastliggende land om de schapen tegen te houden.

Deze UVR is een vervolg op de ROL-RAL-regeling die sinds 1994 het instrument was voor de financiering van beheer en onderhoud van tuinwallen en inmiddels is vervallen en is in lijn met bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt met de gemeente Texel in 2015. Deze UVR tuinwallen is in overleg met de gemeente, terreinbeheerders en de Agrarische natuur- en landschapsvereniging De Lieuw Texel, tot stand gekomen. Deze UVR tuinwallen sluit ook aan op het Programma Natuurontwikkeling 2019-2023 (PNO) en ons voornemen om stap voor stap subsidie beschikbaar te stellen voor het beheer en onderhoud van landschapselementen.
Het subsidieplafond hebben wij vastgesteld op € 320.000,- per jaar en totaal € 1.920.000,- voor de periode 2019-2024.

Ter informatie treft u bijgaand aan de tekst van de Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019.

Intrekking één onderdeel Uitvoeringsregeling subsidie Groen
Tevens heeft ons college besloten het onderdeel versnipperde natuurterreinen (paragraaf 5) van de Uitvoeringsregeling subsidie Groen 2013 in te trekken.
In het coalitieakkoord is vermeld dat wij onderzoeken in hoeverre de terreinbeherende organisaties voor moeilijk te beheren (versnipperde) gebieden in aanmerking kunnen komen voor aanvullende subsidie. Dit heeft er toe geleid dat de Uitvoeringsregeling subsidie Groen is uitgebreid met een paragraaf versnipperde natuurgebieden. Het gaat om subsidie voor activiteiten gericht op het verminderen van het aantal versnipperde natuurterreinen, zoals vergoeding van proceskosten bij overdracht van het eigendom.
Van deze subsidiemogelijkheid is, sinds de instelling ervan en ondanks de bekendheid die wij aan deze regeling hebben gegeven, geen gebruik gemaakt. Om die reden vinden wij het niet zinvol om dit subsidieonderdeel in stand te houden. Het besluit om dit onderdeel in te trekken, is vooraf afgestemd met de terreinbeherende organisaties.

Wij blijven de terreinbeherende organisaties stimuleren om versnipperde natuurterreinen te ruilen, opdat het beheer ervan efficiënter kan plaatsvinden. Mochten de terreinbeherende organisaties kenbaar maken dat zij hierbij provinciale ondersteuning nodig hebben, dan gaan wij hierover vanzelfsprekend in gesprek.

Indien een financiële ondersteuning nodig is, kan dit bijvoorbeeld via een subsidie buiten uitvoeringsregeling worden verstrekt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

1 bijlage

Tekst Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019

Provincie Noord-Holland

2018 *

PROVINCIAAL BLAD

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 18 december 2018, nr. 1101738/1101832 tot vaststelling van de Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Overwegende dat het vanwege de bijzondere landschappelijke waarde en de natuurwaarden wenselijk is om het herstel en de instandhouding van als cultureel erfgoed erkende tuinwallen financieel te ondersteunen;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten in het kader van rechtvaardiging van de staatssteun, de volgende steunmaatregelen van toepassing achten:

Artikel 53, lid 2, onder b van de Verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU, L187) (Algemene groepsvrijstellingsverordening);

Artikel 29, lid 1 van Verordening (EU) nr. 702/2014 van de Commissie van 25 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en bosbouwsector en in plattelandsgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU L193/1) (Landbouwvrijstellingsverordening);

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland;

Besluiten vast te stellen:

Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019

Artikel 1
In deze regeling wordt verstaan onder:
a. tuinwal: traditionele perceelafscheiding die is opgebouwd uit plaggen;
b. cultureel erfgoed: object dat door het bevoegde gezag formeel als erfgoed is erkend;
c. landbouwer: een natuurlijk persoon of rechtspersoon dan wel een groep natuurlijke personen of rechtspersonen die een landbouwactiviteit uitoefent;

d. samenwerkingsverband van landbouwers: vereniging met rechtspersoonlijkheid, waarvan de leden landbouwers zijn;

Artikel 2
Subsidie wordt verstrekt aan:
a. samenwerkingsverbanden van landbouwers, die één of meer tuinwallen in eigendom of erfpacht hebben;
b. andere eigenaren of erfpachters van één of meer tuinwallen.

Artikel 3
Subsidie kan worden verstrekt voor:
a. het herstel en onderhoud van één of meer tuinwallen met een totale lengte van minimaal 3 km die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn op agrarische gronden, gedurende een periode van 6 jaar na verlening van de subsidie.
a. het herstel en onderhoud van één of meer tuinwallen, met een totale lengte van minimaal 3 km die gelegen zijn op gronden die niet door de aanvrager agrarisch gebruikt worden, gedurende een periode van 6 jaar na verlening van de subsidie.

Artikel 4
1. Een aanvraag om subsidie bevat ten minste:
a. een begroting van de kosten van de activiteiten;
b. een financieringsplan van de kosten van de activiteiten;
c. een eigendomsbewijs van de grond waarop de tuinwal gelegen is;
d. indien de aanvrager niet de eigenaar is van de in onderdeel c genoemde grond: een verklaring van de eigenaar, waarin deze toestemming verleent om de gesubsidieerde activiteiten uit te voeren;
e. een beheerplan, dat een inhoudelijke beschrijving bevat van uitvoering van de activiteiten, de wijze waarop het beheer van tuinwallen wordt uitgevoerd, de wijze waarop wordt samengewerkt met beheerders van tuinwallen en de wijze waarop het beheer bijdraagt aan biodiversiteit gedurende de in artikel 3 onder a en b genoemde periode;
2. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag, bedoeld in het eerste lid, een formulier ter beschikking.

Artikel 5
1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag is ontvangen binnen de periode, bedoeld in artikel 6.
2. Een aanvraag om subsidie die buiten de in het vorige lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt niet in behandeling genomen.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 16 weken na ontvangst van de aanvraag om subsidie.

Artikel 6
Gedeputeerde Staten stellen een subsidieplafond vast en bepalen daarbij de periode waarbinnen de aanvragen kunnen worden ingediend.

Artikel 7
1. Aanvragen om subsidie worden behandeld op volgorde van ontvangst.

2. Wanneer een aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag, de datum waarop de aanvraag is aangevuld.
3. Indien meerdere aanvragen op dezelfde dag worden ontvangen en door honorering van deze aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden, wordt de aanvraag met de laagste projectkosten als eerste in behandeling genomen.
4. Indien toepassing van het vorige lid er toe leidt dat aanvragen gelijk eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.

Artikel 8

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

a. de activiteiten financieel niet haalbaar zijn;
b. voor de zelfde activiteiten al subsidie op grond van deze regeling is verleend;
c. de uitvoering van de activiteiten is gestart voordat de aanvraag is ontvangen;
d. de aanvrager een onderneming is die in moeilijkheden verkeert als bedoeld in paragraaf 2.2 van de Communautaire richtsnoeren inzake reddings -en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden (PbEU, 2014/C 249/01);
e. tegen de aanvrager een terugvorderingsbevel is gegeven omdat eerdere steun onrechtmatig en onverenigbaar is verklaard met de interne markt.

Artikel 9

1. Subsidie als bedoeld in artikel 3, onder a, wordt verstrekt voor de volgende kosten, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten:
   a. de kosten van investeringen in materiële activa, behoudens kapitaalwerken;
   b. de kosten van kapitaalwerken als bedoeld onder a, tot een maximum van € 10.000,- per jaar per begunstigde landbouwer.
2. Subsidie als bedoeld in artikel 3, onder b, wordt verstrekt voor de kosten van investeringen in materiële activa, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten;

Artikel 10

1. De subsidie bedraagt 80% van de subsidiabele kosten met een maximum van:
   a. € 2,10 per strekkende meter tuinwal, voor zover de tuinwal in de volle breedte door de aanvrager wordt beheerd;
   b. € 1,05 per strekkende meter tuinwal, voor zover de tuinwal niet in de volle breedte door de aanvrager wordt beheerd;
2. Indien toepassing van het eerste lid zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wordt het subsidiebedrag in afwijking van het eerste lid zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteit niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de van toepassing zijnde vrijstellingsverordeningen van de Europese Commissie verstrekt mag worden.
3. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 5.000,-.
4. Bij subsidies van minder dan € 10.000,- gaat geen beschikking omtrent subsidieverlening aan de subsidievaststelling vooraf.

Artikel 11

1. Gedeputeerde Staten kunnen op aanvraag van de subsidieontvanger jaarlijks een voorschot verlenen op basis van de in het voorafgaande jaar gerealiseerde kosten.
2. De aanvraag om een voorschot bevat tevens de verantwoording, bedoeld in artikel 12, eerste lid.
3. Gedeputeerde Staten stellen voor de rapportage, bedoeld in het tweede lid, een formulier ter beschikking.

Artikel 12

1. De subsidieontvanger levert jaarlijks een verantwoording op over het gevoerde beheer en de gemaakte kosten.
2. Aan de subsidieontvanger wordt de verplichting opgelegd om medewerking te verlenen aan door of namens Gedeputeerde Staten uit te voeren audits en controles met betrekking tot de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.

Artikel 13

1. Een aanvraag tot vaststelling wordt ingediend binnen 13 weken na voltooiing van de activiteiten.
2. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag tot vaststelling een formulier beschikbaar op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 14

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de tiende werkdag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2020.
3. Deze regeling wordt aangehaald als Uitvoeringsregeling subsidie Tuinwallen Noord-Holland 2019.

Haarlem,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 20 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. L.M. van Bakel
BU/BSP

Telefoonnummer +31235143161
bakell@noord-holland.nl

Verzenddatum
20 DEC. 2018

Kenmerk
1158237/1158242

Uw kenmerk

Betreft: rapport 'Bijen in de berm'

Geachte leden,

Partij voor de Dieren heeft verzocht om toezending van rapport 'Bijen in de berm, Potentiebepaling voor ecologisch beheer van wegbermen van provinciale wegen in Noord-Holland', februari 2014.

Omdat wij hechten aan verspreiding in de volle breedte wordt u dit rapport toegezonden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

1 bijlage(n)

Het rapport 'Bijen in de berm, Potentiebepaling voor ecologisch beheer van wegbermen van provinciale wegen in Noord-Holland', februari 2014

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Bijen in de berm

Potentiebepaling voor ecologisch beheer van wegbermen van provinciale wegen in Noord-Holland

J.D. Buizer

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Bijen in de berm

Potentiebepaling voor ecologisch beheer van wegbermen van provinciale wegen in Noord-Holland

J.D. Buizer

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

24 februari 2014
rapport nr. 13-251

Status uitgave:	eindrapport
Rapport nr.:	13-251
Datum uitgave:	24 februari 2014
Titel:	Bijen in de berm
Subtitel:	Potentiebepaling voor ecologisch beheer van wegbermen van provinciale wegen in Noord-Holland
Samensteller:	ing. J.D. Buizer
Foto's omslag:	Witbaardzandbij, Sandy Rae; Margrieten, Paul Boddeke/Bureau Waardenburg bv; Knoopkruidberm, Gerlof Hoefsloot/Bureau Waardenburg bv; berm N246, Jan Dirk Buizer/Bureau Waardenburg bv
Aantal pagina's inclusief bijlagen:	110
Project nr.:	13-331
Projectleider:	ir. ing. G. Hoefsloot
Naam en adres opdrachtgever:	Provincie Noord-Holland Postbus 3007, 2001 DA Haarlem
Referentie opdrachtgever:	opdrachtnummer 1000044780, kenmerk 225522/238580
Akkoord voor uitgave:	Teamleider Bureau Waardenburg bv ir. E.J.F. de Boer
Paraaf:	

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.
Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Provincie Noord-Holland
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De statenfractie van de Partij voor de Dieren in Noord-Holland heeft in 2011 een initiatiefvoorstel ingediend waarin GS worden opgeroepen een aantal maatregelen te nemen om de honingbij en de wilde bijen te redden. Een van de maatregelen is het opzetten van een pilot voor bijenvriendelijk bermbeheer langs de provinciale wegen (Fractie PvdD in Noord Holland, 2011). Dit is de aanleiding geweest voor Provincie Noord-Holland om Bureau Waardenburg opdracht te geven te onderzoeken welke potenties er zijn voor een “insectenvriendelijker” beheer van de bermen van provinciale wegen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

J.D. Buizer	rapportage
G. Hoefsloot	projectleiding

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Provincie Noord-Holland werd de opdracht begeleid door mevrouw L. van Bakel en mevrouw H. Wiersma. Wij danken hen voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord 3

1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding: motie PvdD 7

1.2 Doelstelling en afbakening 7

1.3 Methodiek 7

1.4 Leeswijzer 8

2 Bijen en bloemen 11

2.1 Oorzaken van bijensterfte 11

2.2 Wat hebben bijen nodig? 11

2.3 Het voorkomen van wilde bijen in Noord-Holland 13

2.4 Rol van bermen voor bijen en andere insecten 14

2.5 Welke vegetaties zijn in bermen te realiseren? 16

3 Bermbeheer en bijen 21

3.1 Beheervormen en effect op ecologie 21

3.2 Huidig bermbeheer provincie Noord-Holland 23

3.3 Verbetermogelijkheden binnen huidig maairegime 25

3.4 Wijzigen van maairegime op basis van potentie 27

3.5 Werkwijze potentiebepaling bermen 29

3.6 Sturen op eindbeeld 34

4 Conclusies en aanbevelingen 39

4.1 Conclusies 39

4.2 Aanbevelingen 39

5 Literatuur 41

Bijlage 1. Indeling vegetatietypen 43

Bijlage 2. Potentiebepaling wegvakken 47

B2.1 Perceel 1 Noord-Holland Noord 49

B2.2 Perceel 2 Alkmaar e.o. 62

B2.3 Perceel 3 West-Friesland 71

B2.4 Perceel 4 Haarlem IJmond 79

B2.5 Perceel 5 Zaanstreek-Waterland 84

B2.6 Perceel 6 Noord-Holland Zuid 91

B2.7 Perceel 7 Gooi- en Vechtstreek 98

Bijlage 3 Beheerkaart huidig beheer 107

1 Inleiding

1.1 Aanleiding: motie PvdD

De afgelopen 10 jaar nemen de aantallen honingbijen en wilde bijen en hommels sterk af (Blacquière, 2009). De statenfractie van de Partij voor de Dieren heeft daarom in 2011 een initiatiefvoorstel ingediend, waarin GS worden opgeroepen een aantal maatregelen te nemen om de achteruitgang van de honingbij en de wilde bijen te stoppen. Een van de maatregelen betreft een onderzoek naar mogelijkheden voor een bijenvriendelijk bermbeheer langs de provinciale wegen (Fractie PvdD in Noord Holland, 2011). De motie is in juli 2012 unaniem door Provinciale Staten aangenomen.

Om meer ecologische doelstellingen te kunnen bereiken met het bermbeheer heeft de provincie besloten te laten onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een ecologisch bermbeheer waar flora en fauna van kunnen profiteren. Voorliggende rapportage is het resultaat van dit onderzoek.

1.2 Doelstelling en afbakening

Het project had de volgende doelstellingen:

- Bepalen waar ecologisch bermbeheer langs de provinciale wegen mogelijk is.
- Vaststellen welke vorm van ecologisch beheer mogelijk is en welke vorm van beheer de meest geëigende is.
- Een bijdrage leveren aan een kostenbewust / een zo kosteneffectief mogelijk bermbeheer.

Concreet moeten daartoe de volgende vragen beantwoord worden:

- Welke bermen langs de provinciale wegen zijn geschikt voor ecologisch beheer?
- Met welke classificatie / vegetatietypen kunnen de diverse bermen het beste worden aangeduid?
- Wat is het huidige / actuele beeld van de bermvegetatie en wat zou het eindbeeld kunnen zijn.
- Welke vorm van ecologisch beheer kan worden gevoerd in de verschillende bermen (dit betreft een handreiking).

Verder is een theoretische onderbouwing gewenst over de relatie tussen ecologisch bermbeheer, de vegetatie en het effect op insecten.

1.3 Methodiek

De uitgevoerde werkzaamheden zijn op te delen in verschillende onderdelen. Hieronder wordt in het kort beschreven hoe deze zijn uitgevoerd.

Bestuderen onderzoekstrajecten
De ligging van de trajecten in het omringende landschap zijn voorafgaand aan het veldbezoek bekeken, op topografische kaarten en wegenkaarten en beheerkaarten van de provincie. Een indruk van de gemiddelde bermbreedte en aanwezige vegetaties is verkregen door globale bestudering van deze kaarten. Daarnaast is voor een eerste indruk van de wegen gebruik gemaakt van Streetview in Google Earth.

Bepaling vegetatietypen / classificering vegetatietypen
Gezien de aard van de onderzoeksvraag kan de te hanteren vegetatietypering relatief grof zijn. Belangrijk is dat bloemrijkdom, soortenrijkdom, beschikbaarheid voedingsstoffen en hydrologische aspecten hierin tot uiting komen. Rijkswaterstaat heeft een beknopte vegetatietypologie samengesteld waarin deze parameters tot uiting komen (Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen, 2005). Deze typologie is daarom ook voor dit onderzoek gehanteerd. De typologie berust op opvallende en eenvoudig te determineren soorten. Voordeel hiervan is dat de typologie ook voor anderen dan vegetatiespecialisten bruikbaar is. Nadeel is dat de soorten waar de indeling op berust in het seizoen waarin het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd vaak niet aanwezig of moeilijk terug te vinden zijn. Daarom zijn naast vegetatiegegevens ook bodemgegevens gebruikt voor het categoriseren van de bermen.

Terreinverkenning en bepaling potenties voor ecologisch beheer
Elk weg(vak) is aan beide zijden vanuit de auto beoordeeld, waarbij een indruk van de ligging en dimensies van de berm is verkregen. Steekproefsgewijs is langs de weg gestopt en in de berm bekeken welke vormen van ecologisch bermbeheer potentieel uitvoerbaar zijn. Daarbij is gelet op beschikbare ruimte, oriëntatie van taluds, kenmerkende plantensoorten en verkeerskundige aspecten (overzicht). Tevens is gekeken naar het achterland en de eventuele rol van de berm als verbindingszone voor fauna (insecten, maar ook kleine zoogdieren, vogels). Dit laatste heeft een globaal karakter. Detailinvulling kan t.z.t. in beheerplannen worden uitgewerkt.
Tijdens de terreinverkenning is tevens een fotoreeks samengesteld die gebruikt kan worden bij visualisaties in de rapportage en voor referentiebeelden.

Potentiebepaling
Op basis van de ingewonnen informatie is de potentie van de bermen voor ecologisch beheer bepaald. Voor deze potentiebepaling is elke weg ingedeeld in een aantal wegvakken. De indeling is gebaseerd op duidelijke veranderingen in het karakter van de weg (breedte bermen, aanwezigheid van bomen) en verschillen in huidig beheer. De potentiebepaling en de daarvoor relevantie parameters zijn opgenomen in een tabel per wegvak. Al deze tabellen zijn opgenomen in bijlage 2 van dit rapport.

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding in hoofdstuk 1, waarin aanleiding, doelstelling en methodiek worden beschreven, bevat hoofdstuk 2 een algemene theoretische onderbouwing van de

oorzaken van de achteruitgang van de (wilde) bijen, de relatie tussen het voorkomen van bijen en de aanwezige vegetatie en de rol die bermen zouden kunnen spelen in het behoud van de diverse soorten wilde bijen en andere insecten. Geconcludeerd wordt dat de aanwezige vegetatie een van de belangrijkste factoren vormt. En het hoofdstuk sluit af met een korte beschrijving van de mogelijk te ontwikkelen vegetaties op de verschillende grondsoorten (zand, klei veen) in Noord-Holland.

Hoofdstuk 3 gaat in op de effecten van verschillende vormen van bermbeheer in zijn algemeenheid en het bermbeheer in Noord-Holland in het bijzonder. Verschillende beheervormen worden vergeleken in hun effect op de vegetatie en op de wilde-bijenpopulatie en andere insecten. Daarnaast worden andere voor- en nadelen van de beheervormen genoemd. Er wordt een aantal voorstellen gedaan om binnen een beheervorm verbeteringen aan te brengen of juist een andere beheermethode toe te passen. Verder wordt er een aanzet gegeven om te komen tot een methode voor het sturen op eindbeeld, in plaats van het sturen op de toegepaste beheermethode, zoals nu gebruikelijk is.

In hoofdstuk 4 worden een aantal conclusies gegeven en worden aanbevelingen gedaan voor het verbeteren van de ‘bijenvriendelijkheid’ van het bermbeheer van de provinciale wegen in Noord-Holland.

2 Bijen en bloemen

2.1 Oorzaken van bijensterfte

De achteruitgang van honing- en wilde bijen wordt veroorzaakt door een complex aan oorzaken. Blacquière (2010) noemt als mogelijke oorzaken onder meer de algemene achteruitgang van de biodiversiteit en het aantal bloeiende planten, de Varroamijt (bij honingbijen), de introductie van exoten (waaronder diverse parasieten), moderne pesticiden en het gebruik van genetisch gemodificeerde gewassen. Girling *et al.* (2013) noemen daarnaast nog de uitstoot van dieselmotoren als oorzaak. Door dieselmotoren uitgestoten deeltjes kunnen de geurstoffen van bloemen afbreken, waardoor de bijen de bloemen moeilijker vinden.

Met name naar de effecten van moderne pesticiden (neonicotinoïden) is de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan. Deze insecticiden blijken al in zeer lage concentraties het immuunsysteem van bijen te verzwakken, waardoor deze vatbaarder worden voor parasieten (Di Prisco *et al.* 2013).

Het complex van deze oorzaken zorgt ervoor dat de bijenpopulaties verzwakken en uiteindelijk instorten (Bryden *et al.* 2013).

2.2 Wat hebben bijen nodig?[1]

Het voornaamste voedsel van bijen en hommels bestaat uit stuifmeel en nectar. Bijen zijn dan ook volledig afhankelijk van bloemen als voedselbron. Deze bloemen moeten voldoende dicht bij de nestplaats van de bij staan. De afstand die wilde bijen vanaf het nest vliegen naar de voedselbron variëren van 150 meter voor kleine bijen tot 1750 meter voor grotere hommels (honingbijen vliegen tot wel 10 kilometer). Sommige soorten vliegen slechts op één soort bloem, anderen zijn minder kieskeurig. Daarnaast zijn er parasitaire soorten die zelf geen nectar en of stuifmeel verzamelen, maar dat andere bijen voor zich laten doen.

Bijen leven over het algemeen slechts kort, vaak slechts enkele weken. Veel soorten hebben slechts één generatie per jaar. Dan is het van belang dat in de juiste periode voldoende planten bloeien, van de soort waarop de bij foerageert. In juni en juli, als er veel Asteraceae (composieten) bloeien, leven de meeste soorten wilde bijen.

In het algemeen kan gesteld worden dat hoe meer bloemen bloeien, hoe meer soorten bloemen bloeien en hoe langer zij bloeien, des te meer soorten bijen er kunnen leven.

[1] De informatie uit deze paragraaf is ontleend aan Peeters *et al.* (2013).

Niet alleen bloemen zijn van echter belang. Voor bijen is het van belang dat voedsel en nestelgelegenheid binnen beperkte afstand van elkaar te vinden zijn. Hoe groter de variatie binnen een kleine afstand in een gebied is, hoe meer bijensoorten er kunnen voorkomen. Het gaat dan om bijvoorbeeld variatie in bloemrijk-kaal, hoog-laag, aanwezigheid van (micro-)reliëf.

Van de Nederlandse wilde bijen nestelt bijna drie kwart ondergronds. Veel ondergrondse soorten hebben stukjes kale grond nodig, die flink opwarmen in de zon. Bovengrondse soorten nestelen in allerlei holle ruimten, zoals kevergangen in oude boomstammen en weidepalen, graspollen, muren, holle stengels van riet, braam, vlier, distels en schermbloemigen. Hieruit blijkt dat er in de omgeving van bloemdragende planten ook nestgelegenheid moet zijn, in de vorm van bijvoorbeeld kale stukken grond, oud hout (boomstammen, bermpaaltjes) en overjarige planten met holle stengels. Schrale droge biotopen met veel reliëf en een open begroeiing zijn vaak het rijkst aan wilde bijen. Elk biotoop heeft echter zijn eigen specifieke soorten, ook rijkere en vochtige tot natte biotopen hebben waarde.

Figuur 2.1 Kale strook in heideberm. Geschikte nestplaats voor een aantal soorten zandbijen.

Ook de structuurrijkdom van de vegetatie is van belang. Een biotoop met afwisselend hogere en lagere vegetatie en ijlere en dichtere vegetatie biedt een variatie aan microklimaten die het biotoop geschikt maakt voor een grotere range aan insecten.

Veel van de genoemde biotopen en biotoopeisen zijn ook gunstig voor andere insecten, zoals vlinders, sprinkhanen en spinnen.

2.3 Het voorkomen van wilde bijen in Noord-Holland

Peeters *et al.* (2013) verdelen Nederland in zeven landschapstypen, waarvan er vijf in Noord-Holland voorkomen. De twee rijkste typen, het heuvellandschap en het rivierenlandschap, komen niet of nauwelijks in Noord-Holland voor. Toch is de bijenfauna ook in Noord-Holland rijk. Met name de duinen en de hogere zandgronden zijn rijk aan bijen.

Figuur 2.2 Pluimvoetbij (Dasypoda hirtipes) *in het Noord-Hollands Duinreservaat.*

Door de scheiding in kalkrijke duinen ten zuiden van Schoorl en kalkarme duinen ten noorden daarvan, bieden de Noord-Hollandse duinen een grote variatie aan bijensoorten. In het zeekleigebied kunnen met name de dijken, die geen waterkerende functie meer hebben, vrij rijk zijn aan bijen. Het laagveengebied is relatief arm aan wilde bijen. Wel komen er enkele specifieke soorten voor zoals de rietmaskerbij, die haar eitjes legt in oude rietgallen van halmvliegen.

Figuur 2.3 Larven van de rietmaskerbij in een oude rietgal (foto: M.T. Jennings, onder CC BY-SA 3.0 licentie).

2.4 Rol van bermen voor bijen en andere insecten

Bermen kunnen een belangrijke rol spelen voor het voortbestaan van wilde bijen en andere insecten (Noordijk, 2009). Bermen hebben daarin verschillende functies. Goed beheerde bermen nabij natuurgebieden kunnen het leefgebied van insecten vergroten en kunnen, door het lijnvormige karakter, dienen als corridor die natuurgebieden kan verbinden. Bermen in een intensief agrarisch gebied kunnen geschikt leefgebied vormen binnen een gebied met verder een eerder 'vijandig' klimaat voor insecten.

In het hoofdstuk Bescherming en Beheer van Peeters *et al.* (2013) worden graslanden 'bijenbiotopen bij uitstek' genoemd. Met name de schaarste aan goed ontwikkelde, bloemrijke graslandtypen van matig voedselrijke bodems wordt gezien als een gemis. Aangegeven wordt dat bloemrijke hooilanden belangrijke voedselleveranciers zijn voor bijen (en andere insecten) en dat met name glanshaverhooilanden rijk zijn aan karakteristieke, bedreigde bijensoorten. Noordijk *et al.* (2006) geven aan dat van sommige soortgroepen van de insecten tot 50 % van het aantal Nederlandse soorten in bermen is te vinden. Wanneer uitgegaan wordt van de aanwezigheid van rode-lijstsoorten, dan zijn droge en schrale bermen het meest van belang.

Figuur 2.4 Fluitenkruid in berm met beheer van klepelen.

Ook in zeer voedselrijke bermen kunnen veel bloemen tot bloei komen. Fluitenkruid kan in dit soort bermen massaal in bermen tot bloei komen en berenklauw kan langdurig bloeien. Dit soort voedselrijke situaties is echter zeer algemeen, terwijl dus juist de minder voorkomende matig voedselrijke glanshaverhooilanden van belang zijn voor de meer bijzondere bijensoorten.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat het voor (wilde) bijen van belang is het beheer te richten op het ontwikkelen van bloemrijke graslanden van het matig voedselrijke en het droge en schrale type. Toch zijn ook voedselrijke bermen waardevol voor wilde bijen en andere insecten, mits hierin voldoende bloemen tot bloei komen.

Behalve graslanden hebben ook bosranden en struwelen waarde voor wilde bijen, vanwege de daar voorkomende bloemen en de nestgelegenheid in hout en holle stengels. Vooral geleidelijk oplopende struweelranden (mantels) zijn waardevol, maar juist daarvoor is in bermen vaak te weinig ruimte. Struweelranden in bermen zijn vaak eerder hol, dan dat ze geleidelijk oplopen.

Figuur 2.5 Braamstruwelen bieden nectar en nestgelegenheid aan diverse insecten.

Figuur 2.6 Wel struweel, geen geleidelijk oplopende rand.

2.5 Welke vegetaties zijn in bermen te realiseren?

Uit langlopend onderzoek van Van de Haterd *et al.* (2007) blijkt dat in bermen zowel op rijkere als arme grondsoorten bloemrijke vegetaties te ontwikkelen zijn, mits de locaties niet te beschaduwd zijn. Bij een beheer van maaien en afvoeren komen in zonnige bermen op diverse bodemtypen bloemrijke ecologisch waardevolle vegetaties

tot ontwikkeling. Welke vegetatie tot ontwikkeling komt hangt af van diverse omstandigheden, waarvan de bodemsoort en het vochtgehalte belangrijk zijn.

Schrale zandgronden
Op zonnige, schrale en zure zandgronden komt veelal een vegetatie van het dwerghaververbond tot ontwikkeling met veel zandblauwtje en schapenzuring. Dit is volgens de typologie van Keizer (2008) de “zandblauwtje – biggenkruidberm” (EZ3). Behalve gewoon biggenkruid, komen de karakteristieke soorten van dit vegetatietype niet voor in kalkrijke situaties, of pas als er enige ontkalking van de bovenlaag is opgetreden. In deze situaties ontstaan graslanden met bijvoorbeeld geel walstro. Soorten als zandzegge en gewone veldbies kunnen zowel op kalkarme als kalkrijke grond optreden.
Wanneer de situatie verder verschraalt kunnen onder zure omstandigheden heischrale graslanden (EZ5) of zelfs stuifzand (EZ4) ontstaan.

In droge en schrale situaties onder oude bomen kunnen in sommige gevallen bermen met gladde witbol en havikskruiden (EZ1) ontstaan. Deze kunnen met name in de nazomer geel kleuren van de bloeiende havikskruiden.

Op veel bermen met een zandondergrond is de situatie te voedselrijk voor de bovengenoemde vegetatietypen. Hier kan het Glanshaverhooiland op schrale bodem (EZ2) ontstaan, met onder meer soorten als gewone rolklaver, knoopkruid, margriet, ringelwikke en wilde peen. Ook de wat voedselrijkere kalkrijke duingraslanden worden onder dit vegetatietype gerekend.

Figuur 2.7 Glanshaverhooiland in brede berm op kleigrond, met margriet en groot streepzaad (Foto: R. van de Haterd, Bureau Waardenburg).

Kleigronden
Op rivierklei ontstaat op zonnige locaties bij tweemaal maaien en afvoeren veelal een vegetatie die behoort tot het glanshaververbond, met als opvallende bloemplanten margriet en groot streepzaad. Op zeeklei zal dit naar verwachting ook mogelijk zijn. Onder zeer voedselrijke omstandigheden kan het echter zeer lang duren voor een dergelijke situatie bereikt is. Vaak vinden er in de tussentijd echter ingrepen plaats, die de ontwikkeling weer terugzetten, zoals bij wegverbredingen of andere wegwerkzaamheden waarbij vaak ook de bodem in de bermen omgewoeld wordt.

In beschaduwde situaties blijft ook bij langdurig maaien en afvoeren de vegetatie doorgaans een ruig glanshaverhooiland, met soorten als fluitenkruid, berenklauw, ridderzuring, en dergelijke.

Veengrond
Op veengrond kunnen graslanden van het type dotterbloemhooiland tot ontwikkeling komen, met echte koekoeksbloem, pinksterbloem en in natte situaties dotterbloem. In sterk veraarde droge situaties zal het echter moeilijk zijn om dit te bereiken. In verdroogde situaties komt het vegetatietype slechts deels tot ontwikkeling. Doordat in deze omstandigheden veen oxideert en wordt afgebroken, blijft er een constante toevoer van voedingsstoffen.

Figuur 2.8 Matig ontwikkeld dotterbloemhooiland langs N320 bij Culemborg.

Figuur 2.9 Bloemrijk beeld van ruig glanshaverhooiland (AK1) in berm in stedelijk gebied in Culemborg.

3 Bermbeheer en bijen

3.1 Beheervormen en effect op ecologie

Bermbeheer is noodzakelijk, niet alleen voor het functioneren van het wegverkeer, ook voor de flora en fauna in de berm. Wanneer de berm niet beheerd wordt, verruigt de vegetatie. Dit proces wordt nog versneld door de atmosferische stikstofdepositie (o.a. Noordijk, 2009). Noordijk heeft in een langlopend onderzoek de effecten van een aantal vormen van bermbeheer op geleedpotigen onderzocht. De onderzochte locaties lagen op drie locaties; een laag-, middel- en hoogproductieve grazige berm. Op deze drie locaties zijn in totaal vijf beheerregimes onderzocht:

- niet maaien,
- eenmaal per jaar maaien met en zonder afvoer, en
- tweemaal per jaar maaien met en zonder afvoer.

In alle situaties was de diversiteit aan geleedpotigen het hoogst bij tweemaal per jaar maaien en afvoeren. Niet maaien en eenmaal maaien gaf een lage diversiteit. Tweemaal maaien zonder afvoer en eenmaal maaien met afvoer resulteerden in tussenliggende waarden. Op laagproductieve bermen waren de verschillen tussen de methoden minder groot dan op middel- en hoogproductieve bermen.

In de middel-productieve berm is verder nog specifiek gekeken naar het effect op bloem-bezoekende insecten. Ook hiervoor geldt dat tweemaal per jaar maaien en afvoeren leidde tot de hoogste aantallen bloeiende plantensoorten en bloemen, bloem-bezoekende insecten en daadwerkelijk bloembezoek. Dit strookt dus met de bevinding uit § 2.2 dat hoe meer bloemen en soorten bloemen en hoe langer er plantensoorten bloeien, hoe meer soorten bijen er kunnen leven.

Vergelijking maairegimes
Een maairegime van tweemaal per jaar maaien en afvoeren, met een maaibeurt in de vroege zomer en een maaibeurt in het najaar, blijkt dus de hoogste diversiteit aan geleedpotigen en aan bloem-bezoekende insecten (waaronder wilde bijen) op te leveren. Hoewel gefaseerd maaibeheer vaak wordt genoemd als belangrijke factor voor het voortbestaan van geleedpotigen in bermen, blijkt de kwaliteit van de aanwezige vegetatie belangrijker. Het niet maaien van kleine oppervlakten is dus wel van belang, maar de niet gemaaide gedeelten mogen niet te groot zijn of jaren achter elkaar op dezelfde plek liggen, omdat de aantrekkelijkheid voor geleedpotigen van insecten flink zal afnemen.

Een aantal specifieke vormen van beheer, die nog andere effecten hebben op insecten, zijn hier nog niet genoemd. Het betreft het klepelen, het maaien met een maaizuigcombinatie en het handmatig maaien met de bosmaaier.

Klepelen
Klepelen is een vorm van maaien waarbij het maaisel aan stukken wordt geslagen en achterblijft in de berm. De effecten op de vegetatie zijn vergelijkbaar met maaien zonder afvoer. Een extra nadeel van klepelen is dat met het stukslaan van de vegetatie ook flink wat insecten 'geklepeld' worden. Hoewel dit effect veel wordt genoemd, is weinig daadwerkelijk onderzoek gedaan naar hoe groot het effect is.

Een voordeel van klepelen zijn de relatief lage kosten. Doordat het maaien in één werkgang kan worden uitgevoerd en het maaisel niet afgevoerd hoeft te worden, zijn de kosten relatief laag.

Maaizuigcombinatie
Maaizuigcombinaties bestaan meestal uit een klepelmaaier met een afzuigunit, die de berm in één werkgang maaien en het maaisel afvoeren. Zij worden vooral ingezet in situaties waar maaien en afvoeren gewenst is, maar waar weinig ruimte is of veel obstakels aanwezig zijn, waardoor maaien en afvoeren in twee werkgangen onevenredig duur is.

Het voordeel van maaizuigcombinaties ten opzichte van klepelen of maaien zonder afvoer, is dat het maaisel wordt afgevoerd waardoor minder verruiging optreedt.

Een nadeel ten opzichte van maaien en afvoeren is dat het maaisel niet blijft liggen, zodat zaden niet de kans hebben af te rijpen en op de grond te vallen, maar mee afgevoerd worden. Er wordt vaak van uitgegaan dat ditzelfde geldt voor insecten, die opgezogen zouden worden door maaizuigcombinaties. In 1995 is door Plat onderzocht wat het verschil is in effect op loopkevers tussen maaizuigcombinaties en maaien en afvoeren. Daarbij zijn geen significatie verschillen gevonden tussen de twee methoden. Plat refereert in zijn onderzoek verder aan eerder onderzoek, dat suggereert dat maaizuigen minder grote effecten heeft op insecten in de berm dan klepelen, zelfs als de maaizuiger gecombineerd was met een klepelaar (Plat, 1996). Het verschil in effect is dan ook waarschijnlijk eerder terug te voeren op de effecten op de vegetatie, dan op de directe effecten door het wegzuigen van insecten. Ondanks dit onderzoek zijn er toch maaizuigcombinaties ontwikkeld om het opzuigen van met name bodeminsecten te voorkomen. Deze "eco-maaiers" of combinaties met "eco-koppen" werken met directe afzuiging. Doordat het maaisel niet eerst op de grond valt, zouden minder bodeminsecten worden opgezogen. Het onderzoek van Plats onderzoek impliceert dat deze machines weinig voordelen hebben boven maaizuigers met indirecte afzuiging. Deze eco-maaiers kunnen overigens nog wel andere voordelen hebben, zoals minder brandstofverbruik. Dat valt echter buiten het bestek van dit onderzoek.

Een ander nadeel van werken met een maaizuigcombinatie is dat het materieel vaak erg zwaar is, wat insporing in de hand kan werken. Insporing heeft doorgaans een negatief effect op de vegetatie en werkt verruiging in de hand.

Tot slot is de methode duurder dan klepelen, doordat het afgevoerde maaisel verwerkt moet worden.

Figuur 3.1 Insporing door het gebruik van zwaar materieel.

Handmatig maaien bosmaaier

Handmatig maaien met de bosmaaier wordt doorgaans alleen gebruikt als aanvullende methode op plekken waar de machines niet goed bij kunnen komen, zoals onder geleiderails en rond straatmeubilair en bomen. De effecten van het maaien met de bosmaaier hangen grotendeels af van de frequentie en het al of niet afvoeren van het maaisel. Wel kan met een bosmaaier precies gewerkt worden en kunnen groeiplaatsen van bijzondere planten, zoals orchideeën overgeslagen worden.

	Ecologisch effect	*Kosten*
Maaien en afvoeren	++	--
Maaien/zuigen	+	-
Klepelen	-	+

3.2 Huidig bermbeheer provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland past in het beheer van de bermen van provinciale wegen de volgende maairegimes toe:

Maaien/klepelen
In dit regime worden de bermen tweemaal per jaar geklepeld (of vaker indien noodzakelijk). Het maaisel blijft bij deze methode liggen.

Maaien en afvoeren
Het maaisel wordt tweemaal per jaar gemaaid, blijft enkele dagen liggen en wordt daarna afgevoerd.

Maaien/zuigen
De bermen worden tweemaal per jaar met een maai-zuigcombinatie gemaaid, waarbij het maaisel direct wordt afgevoerd.

Ecologisch maaien
De berm wordt eenmaal per jaar aan het einde van het groeiseizoen gemaaid, waarbij het maaisel na enkele dagen wordt afgevoerd.

Maaien uitzichthoeken
Op specifieke plaatsen, waar dit vanwege de verkeersveiligheid van belang is, wordt de berm in een hogere frequentie gemaaid, om de vegetatie kort te houden.

Maaien natte onderberm
Lage natte bermen, meestal langs watergangen, worden eenmaal per jaar in het najaar gemaaid en afgevoerd. Het betreft in de meeste gevallen rietvegetaties.

Uitmaaien droge watergang
Vergelijkbaar met maaien natte onderberm. Het betreft echter greppels en dergelijke die niet (permanent) watervoerend zijn.

Handmatig bosmaaien
Handmatig bosmaaien vindt plaats als aanvullende beheermaatregel op plaatsen waar het gebruikelijke maaimaterieel niet bij kan komen, zoals onder geleiderails en rond straatmeubilair. Op de maaibeheerkaart staat één locatie aangegeven waar handmatig wordt gemaaid met de bosmaaier. Dit betreft de berm van een busbaan die buiten het bestek van dit rapport valt.

Diverse op specifieke locaties toegesneden beheermaatregelen
Voor een aantal speciale plekken hanteert provincie Noord-Holland een specifiek beheer. Dit gaat vaak om bermen of andere oppervlaktes onder provinciaal beheer, met specifieke ecologische waarden, zoals orchideeënrijke bermen of -oevers, een duinrel, bloemrijke graslanden en dergelijke.

3.3 Verbetermogelijkheden binnen huidig maairegime

3.3.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de vraag op welke manier het beheer ecologisch kan worden verbeterd binnen de huidige maairegimes. Er worden een aantal algemene maatregelen genoemd, die voor meerdere maairegimes gelden. Vervolgens worden er maatregelen per maairegime genoemd. Alle maatregelen zijn in tabelvorm weergegeven. In de tabel wordt aangegeven of het gaat om een direct effect op insecten of om indirect een effect via het effect op de vegetatie.

3.3.2 Algemeen

Tabel 3.1 "Ecomaatregelen" algemeen

Maatregel	*Toelichting*	*Effect op insecten*
Insporing voorkomen	Insporing werkt verruiging in de hand. Gebruik bij gevaar voor insporing lichter materieel.	Indirect (zeker)
Niet maaien tijdens bloei	Maaien van een berm die vol in bloei staat verslechtert de voedselsituatie van bijen sterk. Wacht dus met maaien tot de meeste relevante soorten zijn uitgebloeid.	Direct (zeker)
Enkele kale plekken geen probleem	Het nu en dan beschadigen van de bodem bij het maaien, waarbij kale plekken ontstaan, is voor de bijenfauna geen probleem. Het biedt een kiemmogelijkheid voor diverse planten (waaronder echter ook jacobskruiskruid) en nestelmogelijkheid voor bijen (zie figuur 3.2).	Direct (zeker) Indirect (zeker)
Gefaseerd maaien	Laat een jaarlijks wisselende oppervlakte van 5 tot 10 % ongemaaid. Dit is voldoende om herkolonisatie vanuit de niet gemaaide delen mogelijk te maken, zonder dat te veel verruiging optreedt.	Direct (zeker)

3.3.3 Klepelen

Tabel 3.2 "Ecomaatregelen" klepelen

Maatregel	*Toelichting*	*Effect op insecten*
Niet te fijn hakselen	Gebruik een klepelmaaier die het maaisel niet te sterk verkleint waardoor minder insecten worden 'verhakseld'	Direct (onzeker)
maaihoogte vergroten	hierbij ondervinden dicht bij het aardoppervlak levende dieren minder direct negatief effect	

3.3.4 Maaizuigcombinatie

Tabel 3.3 "Ecomaatregelen" maaizuigcombinatie

Maatregel	*Maatregel*	*Effect op insecten*
Cyclomaaier ipv klepelmaaier	Maak gebruik van een cyclomaaier in combinatie met een zuiger in plaats van een klepelaar	Direct (onzeker)
Tweede maaibeurt na bloei	Voer de tweede maaibeurt pas uit als de plantenzaden zoveel mogelijk gerijpt zijn (in combinatie met indirecte afzuiging of ecokop).	Indirect (zeker)

3.3.5 Maaien en afvoeren

Tabel 3.4 "Ecomaatregelen" maaien en afvoeren

Maatregel	*Toelichting*	*Effect op insecten*
Afvoer maaisel	Zorg ervoor dat er bij het afvoeren zo weinig mogelijk maaisel in de berm achterblijft, om verruiging te voorkomen.	Indirect (zeker)

Figuur 3.2 Berm met talloze gangetjes van verschillende soorten graafbijen op spaarzaam begroeide plekken, langs de N339 bij Harfsen in Gelderland (foto: Liesbeth Leusink, Bureau Waardenburg). Op de achtergrond is het af te voeren maaisel te zien.

3.3.6 Maatregelen bij concentraties wilde-bijennesten

Het beheer zoals dat is beschreven in dit rapport, is gericht op het creëren van omstandigheden (met name vegetaties) die gunstig zijn voor bijen. In situaties die gunstig zijn voor wilde bijen, kunnen soms grote aantallen bijen van verschillende soorten bij elkaar nestelen. Laat deze situaties bij voorkeur met rust. Maaien en het laten liggen van maaisel tijdens de aanwezigheid van de bijen, kan de bijen verstoren. De bermen zullen na verloop van tijd dichtgroeien waarna de bijen niet meer terugkomen, waarna het gebruikelijke beheer weer kan worden hervat. In de directe omgeving kan een stuk geplagd of geschaafd worden om nieuwe nestgelegenheid voor de bijen te creëren.

3.4 Wijzigen van maairegime op basis van potentie

In de vorige paragraaf zijn een aantal maatregelen beschreven, waarmee binnen een maaimethode kleine verbeteringen kunnen worden toegepast die gunstig zijn voor bijen en andere insecten. Voor grote verbeteringen is doorgaans een wijziging van het maairegime noodzakelijk. Uitgangspunt daarbij is dat je alleen verandert van maaibeheer als de ecologische potentie van de berm daar aanleiding toe geeft. Daarom is van alle bermen van provinciale wegen in Noord-Holland de ecologische potentie bepaald. De criteria op basis waarvan deze potentiebepaling is uitgevoerd

staan in de volgende paragraaf. Op basis van de potentiebepalingen is per weg of weggedeelte een potentiebepaling uitgevoerd. Het gaat om de potentie tot het bereiken van een voor insecten aantrekkelijke, bloemrijke vegetatie. De ecologische potentie is daarbij uitgedrukt in vier categorieën:

- Hoge potentie
- Vrij hoge potentie
- Vrij lage potentie
- Lage potentie

Voor de keuze voor een bepaald maairegime op basis van de potentie, kunnen de volgende basisregels worden gehanteerd:

Potentie hoog of vrij hoog
Maai één of tweemaal (afhankelijk van hoe schraal) per jaar en voer het maaisel na enkele dagen af. Bij veel obstakels of situaties waarbij twee afzonderlijke werkgangen niet wenselijk zijn kan in plaats daarvan gebruik gemaakt worden van een maai-zuigcombinatie.

Figuur 3.3 Schrale berm langs fietspad N502, km 14.7, met kenmerken van het stuifzand (EZ4). Maairegime van 1 maal per jaar (of minder) maaien en afvoeren.

Potentie laag of vrij laag
Maak gebruik van een klepelmaaier. Dit geldt ook voor meterstroken en uitzichthoeken.

Van de beheervormen “uitmaaien droge watergang” en “maaien natte onderberm” wordt ervan uitgegaan dat deze niet aangepast hoeven te worden.

Toepassing in Noord-Holland
Bij de potentiebepaling van de bermen in Noord-Holland, blijkt dat de provincie het juiste beheer in veel gevallen al toepast (zie de potentiebepaling in bijlage 2). In enkele gevallen zal het beheer kunnen worden aangepast. Mogelijk zijn er situaties waar de potentie is ingeschat als laag of vrij laag, maar wordt daar op dit moment toch een vorm van ecologisch beheer uitgevoerd. Het is mogelijk dat er dan lokaal omstandigheden zijn, die tijdens de veldbezoeken in het najaar niet direct zijn opgemerkt. In gemaaide toestand is het zo goed als onmogelijk om dit soort situaties op te merken, zonder de situatie in detail te bekijken.

3.5 Werkwijze potentiebepaling bermen

Voor de potentiebepaling zijn een aantal criteria opgesteld. Het betreft:
- De hoeveelheid ruimte in de berm
- De aanwezigheid van bomen en struweel in de berm
- De bodem
- De reeds aanwezige vegetatie

De toegepaste criteria (en één niet toegepast criterium) worden achtereenvolgens beschreven, in de volgorde waarin zij zijn toegepast. Aangegeven is op welke wijze zij bijdragen aan de potentiebepaling.

a. Hoeveelheid ruimte in de berm

In brede bermen is de potentie voor voedselarme of matig-voedselrijke bloemrijke vegetaties hoger dan in smalle bermen. Er zijn minder randinvloeden van bijvoorbeeld het maaien van meterstroken (vooral van belang bij rijke gronden met een hoge biomassaproductie) langs de weg en het fietspad. De hoeveelheid ruimte in de bermen is dan ook een belangrijk criterium om de potentie te bepalen.

Voor de breedte van de berm zijn vier categorieën gehanteerd:
- Weinig ruimte
- Vrij weinig ruimte
- Vrij veel ruimte
- Veel ruimte

Deze categorieën zijn recht evenredig met de potentie. Dat houdt in dat, zonder toepassing van de overige criteria, een berm met veel ruimte resulteert in een hoge potentie en een berm met weinig ruimte in een lage potentie.

Weinig ruimte

De bermen zijn zeer smal, tot maximaal een meter breed.

Vrij weinig ruimte

De bermen zijn zo smal dat bij het maaien van meterstroken langs rijbanen en fietspaden maximaal een meter vegetatie blijft staan.

Vrij veel ruimte

De bermen zijn zo breed dat bij het maaien van meterstroken langs rijbanen en fietspaden meer dan een meter vegetatie blijft staan. Dat betekent dat bermen tussen de rijbaan en het fietspad of tussen twee rijbanen minimaal 3 meter breed moet zijn.

Veel ruimte

De bermen zijn zo breed dat bij het maaien van meterstroken langs rijbanen en fietspaden meerdere meters vegetatie blijft staan.

Sloottaluds tot ± 1 meter hoogte boven het waterniveau zijn niet meegerekend met de oppervlaktebepaling, omdat het slootschoonsel teveel verruiging veroorzaakt. Volgens de werkprotocollen voor het schonen van sloten moet het schoonsel enkele dagen langs de kant van de sloot blijven liggen, om waterorganismen in de gelegenheid te stellen terug naar het water te keren. Doorgaans blijft het schoonsel ook daarna liggen. Het resultaat is een zeer ruige vegetatie. Op dergelijke taluds is een ecologisch waardevolle vegetatie dan ook niet of nauwelijks haalbaar.

Bij de oppervlaktebepaling is de aanwezigheid van bomen en struweel niet meegenomen. Dit is opgenomen in het volgende criterium.

b. Aanwezigheid van bomen en struweel in de berm

In situaties met veel bomen en struweel in de berm is het doorgaans nauwelijks mogelijk om bloemrijke vegetaties te realiseren. Daarbij is het niet altijd duidelijk of dit komt door de beschaduwing, door de bladinval of door een combinatie van beide.

Aangezien er zeer veel verschillende situaties zijn ten aanzien van bomen en struweel en combinaties daarvan in de berm, is er voor dit criterium geen vaste indeling gevolgd, maar zijn de situaties in een paar steekwoorden beschreven. De beschrijvingen zijn zodanig dat er wel een kwantitatieve component aan is te ontlenen.

Figuur 3.4 Ruige vegetatie met brandnetel, witte dovenetel en fluitenkruid in beschaduwde situatie op voedselrijke kleigrond. De bomen zijn hier onlangs opnieuw ingeplant.

c. Bodem

De bodem is medebepalend voor het vegetatietype dat uiteindelijk tot stand komt. De bodemsituatie is vastgesteld aan de hand van de bodemkaart Nederland op bodemdata.nl. Kanttekening daarbij is dat deze bodemkaart nauwelijks of geen rekening houdt met de aanvoer van zand ten behoeve van wegenbouw en het gebruik van voor 1980 om een teeltlaag aan te brengen in de berm. Bovendien zijn de kaarten

relatief oud. De situatie in de berm kan dan ook aanzienlijk verschillen van die in de directe omgeving.

d. Reeds aanwezige vegetatie

Hier en daar zijn er in de bermen nu al waardevolle vegetaties aangetroffen. De aanwezigheid van deze vegetatie betekent dat de berm een hoge potentie heeft. Het is dus een belangrijk criterium. De situatie is echter niet heel vaak aangetroffen.

Andersom hoeft het ontbreken van een dergelijke vegetatie niet te betekenen dat de potentie laag is. In dat geval wordt dan weer met name naar de abiotische factoren gekeken

Expositie

Expositie (gerichtheid op de zon, met name van belang bij zuid- of noordhellingen) is niet als criterium gehanteerd. Hoewel zuidhellingen in principe wat meer potentie hebben dan noordhellingen, gaat het doorgaans om vrij kleine oppervlakten, behalve taluds van bermsloten. Die laatste scoren echter laag vanwege de toevoer van schoonsel.

Figuur 3.5 Slootschoonsel in de berm levert ruige vegetatie op.

3.6 Sturen op eindbeeld

Het beheer van bermen wordt steeds vaker uitbesteed aan aannemers. In de meeste gevallen worden bij de uitbesteding nu nog gedetailleerde aanwijzingen meegegeven voor de wijze waarop het beheer moet worden uitgevoerd. Er wordt gestuurd op maatregelen. Steeds meer bestaat de wens om het sturen op maatregelen te vervangen door sturen op eindbeeld. In deze paragraaf worden een aantal methoden beschreven waarmee de kwaliteit van de bermen beoordeeld kan worden.

3.6.1 Kwaliteitscatalogus openbare ruimte

Een veel gehanteerde methode voor het sturen op eindbeeld is de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte (CROW, 2013). In deze catalogus zijn schaalbalken opgenomen, met een beschrijving van mogelijke eindbeelden voor tal van aspecten van de openbare ruimte. Voor elk aspect onderscheidt de schaalbalk vijf kwaliteitsniveaus, van A+ tot D. Van elk kwaliteitsniveau wordt een referentiefoto, een beknopte beschrijving en een meetbare doelstelling weergegeven. Deze methode richt zich expliciet op de beeldkwaliteit van de openbare ruimte.

Er bestaat geen schaalbalk die de geschiktheid van bermen voor insecten rechtstreeks bepalen. Ervan uitgaande dat de vegetatie de belangrijkste factor hiervoor is, zou de schaalbalk “Groen-gras-soorten rijkdom” (RAW-hoofdcodes 70.30.33/70.30.83) hiervoor mogelijk geschikt kunnen zijn. Helaas zijn noch de foto’s, noch de kwantitatieve criteria geschikt om de aantrekkelijkheid voor insecten weer te geven. Lang niet alle soortenrijke bermen zijn aantrekkelijk en ook niet-glanzende grassoorten geven soms vegetaties met een lage kwaliteit. Ditzelfde geldt voor de beeldkwaliteit. Een veel voorkomend voorbeeld van een dergelijke situatie betreft bermen waar kort van te voren gegraven is. Vaak zijn dergelijke bermen enige tijd soortenrijk. Het gaat dan echter vaak om voor bijen én mensen weinig aantrekkelijke soorten, als ganzenvoetsoorten, varkensgras en andere duizendknopen.

Groen-gras-soorten rijkdom (RAW-hoofdcodes 70.30.33/70.30.83)

A+	A	B	C	D
				
De vegetatie bestaat uit zeer veel kruidachtige soorten.	De vegetatie bestaat uit veel kruidachtige soorten.	De vegetatie bestaat uit redelijk veel kruidachtige soorten.	De vegetatie bestaat uit enkele kruidachtige soorten.	In de vegetatie komen nauwelijks verschillende kruidachtige soorten voor.
aantal soorten	**aantal soorten**	**aantal soorten**	**aantal soorten**	**aantal soorten**
> 30 stuks per 25 m²	> 25 stuks per 25 m²	> 15 stuks per 25 m²	> 10 stuks per 25 m²	≤ 10 stuks per 25 m²
bedekking door glanzende grassoorten	**bedekking door glanzende grassoorten**	**bedekking door glanzende grassoorten**	**bedekking door glanzende grassoorten**	**bedekking door glanzende grassoorten**
≤ 10 stuks per 25 m²	≤ 30 stuks per 25 m²	≤ 50 stuks per 25 m²	≤ 90 stuks per 25 m²	> 90 stuks per 25 m²

Figuur 3.6 Schaalbalk Groen-gras-soortenrijkdom. Uit de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2010 (CROW).

3.6.2 De natuurwaarde volgens Hertog & Rijken

Het feit dat het tellen van het aantal soorten niet voldoende is om de ecologische waarde van een vegetatie vast te stellen, heeft in het verleden geleid tot het ontwikkelen van diverse methoden om die waarde beter vast te stellen. Zo zijn er methoden die alleen zeldzame soorten, rode-lijstsoorten of 'doelsoorten' tellen. In 1984 is door Clausman & Van Wijngaarden van provincie Zuid-Holland een methode ontwikkeld die rekening houdt met de zeldzaamheid van een soort en de bedekking van het proefvlak door die soort. De methode is later verbeterd door Hertog & Rijksen (1992) van provincie Gelderland. De methode wordt gebruikt voor het monitoren en evalueren van natuurdoelen. De methode wordt volgens een artikel van Witte *et al.* (2011) door deskundigen als beste beoordeeld in een vergelijking van 12 beoordelingssystemen. Volgens Witte *et al.* is het nadeel van dergelijke methoden, dat op basis hiervan alleen een eenvoudige waarderingsschaal voor vegetaties te rechtvaardigen is. Dat kan bijvoorbeeld een indeling zijn in vijf stappen; van geen waarde tot zeer waardevol. Voor een beoordelingssysteem in lijn met de Kwaliteitscatalogus is dit nadeel echter juist een voordeel.

De methode kent ook een aantal andere nadelen. De beoordeling is niet uit te voeren met behulp van een aantal foto's en een beknopt lijstje met criteria. De methode werkt op basis van vegetatieopnamen. Dit is arbeidsintensief, kan slechts op een beperkt oppervlak en vergt kennis van zaken. Aangezien de wegingsfactor "kwetsbaarheid van soorten voor verandering" is bepaald voor de situatie in Gelderland, zal de methode voor toepassing in Noord-Holland aangepast moeten worden. Tot slot is de potentiële natuurwaarde moeilijk vast te stellen, waardoor het lastig is op basis hiervan prestatie-doelstellingen vast te stellen. De methode wordt dan ook nu alleen toegepast als monitoringsmethode en niet als beoordelingsmethode.

3.6.3 Vegetatie-indeling volgens Keizer

Een mogelijk alternatief voor de methode Gelderland en de Kwaliteitscatalogus is het omschrijven van het gewenste eindbeeld volgens de vegetatie-indeling van Keizer (2008). Deze indeling gaat uit van de aanwezigheid van opvallende en goed herkenbare plantensoorten en is daardoor ook door mensen met minder specialistische kennis uitvoerbaar. Enige plantenkennis is ook voor deze methode noodzakelijk.

De vegetatie-indeling van Keizer is veel eenvoudiger dan de tegenwoordig algemeen gebruikte indeling van Schaminée *et al.* (1996). In de indeling komen alleen vegetaties voor die te vinden zijn in wegbermen langs rijkswegen. Veel bijzondere vegetaties van natuurgebieden komen daarom in de indeling van Keizer niet voor. Verder is de indeling veel minder vergaand dan bij Schaminée.

Hoewel de indeling afgestemd is op rijkswegen, is deze ook goed toepasbaar voor provinciale wegen in Noord-Holland. Vegetatietypes van de duinen zijn echter niet altijd goed onder te brengen in de indeling van Keizer. In de duinen voorkomende

bermvegetaties als de Duin-Struisgras-associatie (Festuco-Galietum veri) en de Slangenkruid-associatie (Echio-Verbascetum) zijn daardoor niet helemaal goed in te delen in het overzicht van Keizer. Een van de sterke punten van de indeling is echter de eenvoud. Het toevoegen van allerlei specifieke associaties is daarom niet gewenst. De schralere duinvegetaties worden daarom ondergebracht onder AZ4 (soortenarm grasland op zand) of EZ3 (zandblauwtje-biggenkruidberm). De wat voedselrijkere vegetaties onder AZ1 (Vlasbekje – Sint-Janskruidberm), AZ4 of EZ2 (glanshaverberm op schrale grond).

De vegetatietypen van Keizer zijn niet zonder meer toe te passen als beheerdoelstelling waarop gestuurd kan worden. Om ze te hiervoor te kunnen gebruiken moeten criteria worden toegevoegd voor de kwaliteit en het aandeel van het vegetatietype in de totale vegetatie van de berm (bijvoorbeeld als percentage van het oppervlak van een berm). Bovendien geldt hiervoor, net als voor de methode Hertog & Rijken, dat het moeilijk is vast te stellen hoe goed het bereiken van een bepaald vegetatietype mogelijk is.

3.6.4 Vegetatie-indeling volgens Keizer met bloemrijkheid

Als aanvullend kwaliteitscriterium voor de beeldkwaliteit kan de bloemrijkheid van de berm worden gebruikt. Voordeel hiervan is dat een bloemrijke berm er aantrekkelijk uitzien en bovendien aantrekkelijk is voor veel insecten. Het kan zeer lang duren om een van de eindbeelden van de vegetatietypen van Keizer te bereiken en soms is het zelfs niet mogelijk. Een ‘ruige glanshaverberm’ (vegetatietype AK1) kan echter ook bloemrijk worden en daarmee waardevol voor bijen en andere insecten. Dit type is echter minder soortenrijk en daardoor minder waardevol dan een bloemrijke glanshaverberm.

Figuur 3.7 De bloemrijkheid als kwaliteitscriterium

Het zal in de praktijk zelden of nooit mogelijk zijn om bijvoorbeeld 50 % bedekking met bloemplanten op 100 % van het oppervlak van de bermen te realiseren. Daarom is aan de criteria toegevoegd, dat het niveau zich op minimaal 25 % van het oppervlak van de bermen moet bevinden. Of dit een werkbare methode is en of de getallen haalbaar zijn, zal de praktijk moeten uitwijzen.

Nadeel van deze methode is dat het tijdvenster waarin de bepaling van het kwaliteitsniveau kan worden bepaald, beperkt is ten opzichte van de methode van het CROW.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In deze paragraaf worden de belangrijkste conclusies uit de vorige hoofdstukken weergegeven.

- Een “bijenvriendelijk” bermbeheer, is in de eerste plaats een beheer gericht op het ontstaan van voor wilde bijen geschikte vegetaties.
- Bermen kunnen een belangrijke rol spelen voor wilde bijen en andere insecten, met name vanwege de bloemrijke grasvegetaties van matig voedselrijke omstandigheden die daar zijn te creëren.
- Geschikte bermen fungeren in de eerste plaats als leefgebied voor wilde bijen en andere insecten en in mindere mate ook als verbindingszone.
- Schrale bermen herbergen meer soorten wilde bijen dan voedselrijke bermen, maar voor alle situaties geldt dat bloemrijkheid een belangrijke factor is.
- De meest bepalende negatieve factoren voor geschikte vegetaties zijn:
    - (klepel)beheer,
    - beschaduwing en bladval,
    - weinig ruimte,
    - veelvuldig achterlaten van slootschoonsel en bagger.
- Afvoeren van maaisel is de meest bepalende factor in het bereiken van bloemrijke vegetaties. Voor voedselrijke situaties gaat het om tweemaal per jaar maaien en afvoeren, voor voedselarme situaties kan eenmaal per jaar ook voldoende zijn.
- Gefaseerd maaien kan positief zijn voor wilde bijen en andere insecten, maar wanneer als gevolg van gefaseerd maaien verruiging optreedt is het middel erger dan de kwaal.
- Maaien-zuigen heeft geen aantoonbaar direct negatief effect op insectenpopulaties. Wel is het mogelijk dat meer zaden worden afgevoerd en geeft het zware materieel meer risico op insporing.
- Er zijn (nog?) geen geschikte methodes beschikbaar om bij het uitbesteden van maaibeheer te toetsen op het eindbeeld. Wel is een methode als die van Hertog en Rijken geschikt om de ecologische waarde van de bermen te monitoren. Het is echter een arbeidsintensieve methode.
- Uit de potentiebepaling van de bermen van de provinciale wegen in Noord-Holland blijkt dat de provincie in de meeste gevallen al een beheer toepast, dat past bij de potentie. In sommige gevallen kan de beheersinspanning naar boven of naar beneden worden bijgesteld.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van het geconcludeerde wordt het volgende aanbevolen:

- Voer in situaties met een hoge of vrij hoge potentie volgens de potentiebepaling in bijlage 2 een beheer van tweemaal per jaar maaien en afvoeren in, als dat nog niet het geval is. In situaties met veel obstakels kan maaien-zuigen worden toegepast.

- Schaf een beheer van tweemaal per jaar maaien en afvoeren in situaties met lage of vrij lage potenties niet zonder meer af, maar ga eerst na of er specifieke redenen zijn om dit beheer in deze berm in te voeren
- Het sturen op eindbeeld kan voorlopig niet aanbevolen worden. Als het niet zozeer gaat om de ecologische waarde die bereikt moet worden, maar om het aantrekkelijke beeld, kan de bloemrijkheid als criterium gebruikt worden.

5 Literatuur

CROW, 2010. Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte. Standaardkwaliteitsniveaus voor onderhoud. CROW-publicatie 288.

Fractie Partij voor de Dieren in de provincie Noord-Holland, 2011. Geen bijzaak. Initiatiefnota beperken bijensterfte in Noord-Holland.

van de Haterd, R.J.W., S. Vleeming, G. Hoefsloot, K.L. Krijgsveld & R.R. Smits, 2007. De effecten van beheer op wegbermvegetaties. Resultaten van langjarig onderzoek naar vijf maairegimes en naar mantel- en zoombeheer. Rapportnr. 07-223. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Hertog, A.J. & M. Rijken, 1996. Geautomatiseerde bepaling van natuurbehoudswaarde in vegetatie-opnamen. Bijlage 5 in: Natuur, achtergronddocument bij de omgevingsplannen, p.53-57. Provincie Gelderland, Arnhem.

Keizer, P.J., 2008. Overzicht van vegetatietypen langs de Rijkswegen. Tweede gewijzigde druk. Publicatienummer DWW-2005-032. Rijkswaterstaat, Delft.

Noordijk, J., I. Raemakers, A. Schaffers, L. de Nijs, M. Gleichman & K. Sykora, 2006. Kansen voor geleedpotigen in bermen – acht jaar onderzoek langs de weg. Entomologische Berichten 66(6) 2006, 166 – 173.

Noordijk, J., 2009. Arthropods in linear elements. Occurrence, behaviour and conservation management. Thesis, Wageningen University, Wageningen.

Peeters, T.M.J., H. Nieuwenhuijsen, J. Smit, F. van der Meer, I.P. Raemakers, W.R.B. Heitmans, K. van Achterberg, M. Kwak, A.J. Loonstra, J. de Rond, M. Roos & M. Reemer, 2012. De Nederlandse bijen (Hymenoptera: Apidae s.l.) – Natuur van Nederland 11, Naturalis Biodiversity Center & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Plat, S., 1996. Effecten van het maai-zuig systeem op bodemfauna van wegbermen. In vergelijking met de gangbare methode. Wageningen.

Schaminée, J.H.J., Stortelder, A.H.F. & Weeda, E.J. 1996. De vegetatie van Nederland 3. Opulus Press, Uppsala.

Witte, F., T. Strasser & R. Slings, 2011. Kwantitatieve vegetatiewaardering beperkt houdbaar. Landschap 28(2) 2011, 57 – 66.

Bijlage 1. Indeling vegetatietypen

	Naam	Typische soorten	Typische begeleiders	Opvallende soorten
AZ1	Vlasbekje-St Janskruid	Vlasbekje St Janskruid	Wilgenroosje Jacobskrkr	Zelfde
AZ2	Klaproos-raket	Klapros Reukl kamille	Ruigtesoorten Akkeronkruiden Algemene grassoorten	kruisbloemigen
AZ3	Vogelmuur herderstasje	Herderstasje	Vogelmuur Paarse dovenetel	-
AZ4	Soortenarm grasland zand	Veldzuring Schapenzu Biggenkruid	Akkerdistel Duizendblad Kr Boterbl Paardenbl R klaver	Teunisbl Vingerhoedskr
AZ5	Droge ruigte	Akkerd Bijvoet Flkruid GrBrndn Haagwinde H Wilgenr	Bramensoorten	Haagwinde
AZ6	Boomweide	Grassen domineren	Fluitenkruid	
AZ7	Gazon	-	Madeliefje	
AZ8	Jong dennenbos	Grove den	Struikh	
EZ1	Gl Witbol & Havikskruiden	Hengel Schermhavikskr Stijf havikskr	Biggenkr Smalle weegbree	Hengel Stijf havikskr
EZ2	Glanshaverberm schraal	Rolkl Hondsdr Knoopkr Margr Ringelw Vierz wikke Voederw Wilde peen	Duizendbl Jacobskrkr R klaver Sm weegbr Veldzu	Knoopkr Margr Jacobskrkr
EZ3	Zandbl Biggenkr	Dwergviltkr Biggenkr Kl tasjeskr Vogelpootje R schijnsp Vroege hvr Zandbl Zilverhvr	Can fijnstr Jacobskrkr Schapenzu Zandhrnbl	
EZ4	Stuifzand	Korstmos Cladonia Buntgr Heidespu Zandbl haarmos	Biggenkr Schapenz.	Heidespu Zandbl
EZ5	Heischrl	Dophei Biggenkr L walstro Tormentil Gaspeld	Duizendbl Biggenkr Schapenz Sm weegbr	Biggenkr Gaspeld Struikh
EZ6	Biggenkruid en Moerasrolkl	Biezenkn Biggenkr Moerasrolk Pitr	Kr boterb	Wederik Sm weegbr
EZ7	Heide	Doph Kruipbr L walstro Stekelbr Struikh Gaspeld	Duizendbl Biggenkr Schapenz Sm weegbr	Biggenkr Gaspeld
EZ8	Oud dennenbos	Grove den	Struikh	
EZ9	Loofbos op zand	Am vogelk Varens	Braam Ruigtekr	Lijsterb Kamperf Dagkoekoeksbl

	Naam	Typische soorten	Algemene begeleiders	Opvallende soorten
AK1	Ruige glanshaverberm	Berenkl Fluitenkr Sch boterbl Smeerw Witte doven	Akkerd Akkervergeetm Duizendbl R klaver Gr brandn Margr Paardenbl Sm weegb Veldzu	Fluitenkr Sch boterbl
AK2	Engels rgr en Gr weegbree	-	Akkerd Bijvoet Duizendbl Deens lbl Gr weegb Hopkl Kl hoefbl R kamille Schkamille Sm weegbr Varkensgr W peen	Akkerd Duizendbl W peen
AK3	Soortenarme oever	Forse grassoorten (lager dan riet) Harig wilgenr	Haagw	-
EK1	Zoomvegetatie	Dagkoekk Dolle kerv Geel nagelkr Hondsdr Kleefkr Kraail Look z l P doven Speenkr W doven 7blad	Bijv Flkr Gr brn Sch botbl	Look z l Speenkr
EK2	Bloemrijke glanshaverberm	Aardak Bmdkr Cich G morgenst Gl wlstr Gr strpzd Gew rolkl Past Veldlth W peen	Duizendbl Fl krd Berenkl Paardenbl Knoopkr Kaail Madel Margr R klv Sch boterb Sm weegb Veldzu Vert leeuwt Vijfvkrk W klv	Gr strpzd Jcbskrkr Margr
EK3	Loofbos op kleigrond	Es Meidoorn Vogelk Zomereik Bloedzu Ge nagelkr Reuzenzwgr Robertskr	Braam Brndnt Vlier	
AV1	Rietoever	Riet watermunt	Harig wilgenr Watermunt	Riet
EV1	Soortenrijke oever	Gr lisdodde Gr waterwgbr Heen Waterzu Zwbloem	Riet G waterkers Wederik Kattenst	Zwbloem
EV2	Bloemr natte ruigte	Valeriaan Gr engelw Kattenst Kon.kr. Moerassp. Riet	Dagkoekoeksbl Fluitenkr Gr brandn Haagw Harig wroosje Smeerw Veldzu	
EV3	Dotterbloemhooiland	E. Koekoeksbl Pinksterbl Gr ratelaar	Wederik Paardenbl R klaver Sch boterbl Sm weegbr Veldzu	
EV4	Moerasbos	Els Hop Kamperf Lijsterb Vogelk Wilgen	Braam Brndnt Gelderse r Vlier (Bitterz Wederik Kon kr	

Bijlage 2. Potentiebepaling wegvakken

B2.1 Perceel 1 Noord-Holland Noord

Overzicht wegvakken

N240a Westerland – Wieringerwerf

Wegvak	*N240 km 1.4 – 6.9*
Beheer huidig	Klepelen, Maaizuiger
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen en bosstroken aan westzijde
Bodem	gemengd
Opmerkingen	Aan oostzijde brede berm
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N240 km 7.0 – 10.0*
Beheer huidig	Klepelen, Maaizuiger
Vegetatie	onbekend
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Bomenrijen aan beide zijden
Bodem	meest klei
Opmerkingen	Weg was afgesloten tijdens veldbezoek
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie
Potentie	**vrij laag**

N240b Wieringerwerf – Medemblik

Wegvak	*N240 km 10.0 – 10.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomenrijen en bospercelen
Bodem	klei
Opmerkingen	Met name ruimte op taluds
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N240 km 10.7 – 13.0*
Beheer huidig	Klepelen, Maaizuiger
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrij aan westzijde

Wegvak	*N240 km 10.7 – 13.0*
Bodem	klei
Opmerkingen	Ruimte met name aanwezig onder bomenrij
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N240 km 13.0 – 19.6*
Beheer huidig	Klepelen, Maaizuiger
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Bosstrook aan westzijde
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N240 km 19.6 – 20.9*
Beheer huidig	Klepelen, Maaizuiger
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N241a Schagen – Verlaat

Wegvak	*N241 km 0.0 – 3.3*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Wisselend beeld. vaak enkelzijdig, soms dubbelzijdig, soms geen
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N241 km 3.3 – 9.8*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, ged. Maaizuig
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm, EK1 Zoomvegetatie, EK2 Bloemrijke glanshaverberm?
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Meest enkelzijdige rijen.
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**Vrij hoog**

N242 Verlaat – Wieringermeer

Wegvak	*N242 km 59.7 – 62.0*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	nauwelijks
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N242 km 62.0 - 63.9*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Driedubbele rij populieren in NW-berm
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N242 km 63.9 - 65.5*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, uitmaaien droge watergang
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Rijen populieren, driedubbel NW-berm, enkel Z)-berm

Wegvak	*N242 km 63.9 - 65.5*
Bodem	klei
Opmerkingen	Veel meer ruimte nabij aansluiting N239
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N242 km 65.5 - 68.7*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, uitmaaien droge watergang
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	nauwelijks
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N242 km 68.7 – 73.2*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Bomenrij/bosstrook noordwestzijde
Bodem	klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N242 km 73.2 – 74.1*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	weinig
Bodem	zand
Opmerkingen	Enkele korte bomenrij nabij viaduct. Bospercelen op grotere afstand
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm/EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**hoog**

N245b N504 – Schagen

Wegvak	*N245 kruising N504 - kruising Ambachtsweg*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Ongeveer helft van bermen bomenrijen en bos-/struweelstroken
Bodem	Met name lichte zavel (kalkrijk)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N245 kruising Ambachtsweg – kruising Middenweg*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Ecologisch maaien
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Ongeveer helft van bermen bomenrijen en bos-/struweelstroken
Bodem	Lichte zavel (kalkrijk)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N245 kruising Middenweg – rotonde N248 Kanaalweg*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Hier en daar bomenrijen en bosstroken
Bodem	Lichte klei (kalkloos) en lichte zavel (kalkrijk)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N248a N9 – Schagen

Wegvak	*N248 km 0.0 – 2.2*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaien/zuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Vrij veel
Bomen	-
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N248 km 2.2 – 3.5*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien/zuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Vrij veel
Bomen	-
Bodem	zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N248b Schagen – Wieringermeer

Wegvak	*N248 km 3.5 – 5.1*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaien/zuigen
Vegetatie	-
Ruimte berm	weinig
Bomen	- (aanwezige bomen gekapt)
Bodem	Zavel en lichte klei
Opmerkingen	Weg opnieuw geasfalteerd en vangrail geplaatst, bermen nog vegetatieloos
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N248 km 5.1 – 5.5*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaien/zuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm/AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	Vrij veel
Bomen	-
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N248 km 5.5 – 10.0*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaizuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel
Bomen	Hier en daar bomenrijen
Bodem	klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N248 km 10.0 – 13.2*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaizuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	Veel
Bomen	Enkele korte bomenrijen
Bodem	klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N248 km 13.2 - 18.6*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Maaizuigen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm, EK1 Zoomvegetatie, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig
Bomen	Bosstrook aan zuidkant weg
Bodem	klei en zware zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm

Wegvak	*N248 km 13.2 - 18.6*
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N248 km 18.6 - 22.5*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm, AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	vrij veel
Bomen	Wisselend. Bomenrijen dubbelzijdig, enkelzijdig, ontbrekend
Bodem	Wisselend, lichte klei, zavel en fijn zand
Opmerkingen	Grotendeels bedrijventerrein
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N249a De Stolpen – Balgzand

Wegvak	*N249 km 0.0 – 1.5*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Maaizuiger
Vegetatie	AZ3 Vogelmuur herderstasje-berm, EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N249 km 1.5 – 12.5*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AZ3 Vogelmuur herderstasje-berm, EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Hoog**

N250a Den Helder – De Kooy

Wegvak	*N250 Kom Den Helder*
Beheer huidig	Gazonbeheer
Vegetatie	AZ7 Gazon
Ruimte berm	wisselend

Wegvak	*N250 Kom Den Helder*
Bomen	Bomenrijen beide zijden van weg
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Beheer door gemeente?
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Vrij laag**

Wegvak	*N250 km 116.3 – 117.2*
Beheer huidig	Klepelen, maaien uitzichthoeken,
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	Gedeeltelijke bomenrij oostzijde
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Vrij hoog**

Wegvak	*N250 ten zuiden van km 166.3*
Beheer huidig	Klepelen, maaien uitzichthoeken,
Vegetatie	AZ5 Droge ruigte/AK1 Ruig glanshaverberm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Houtsingels langs en tussen weg en fietspad
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal/EK1 Zoomvegetatie
Potentie	**Vrij laag**

N502a Burgervlotbrug – Stolperweg

Wegvak	*N502 km 0.0 – 1.6*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK2 Engels raaigras en grote weegbree berm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**Vrij laag**

Wegvak	*N502 km 1.6 – 5.6*
Beheer huidig	Klepelen, Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	
Potentie	**Hoog**

Wegvak	*N502 km 5.6 – 7.7*
Beheer huidig	Maaizuiger
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Veel struweelstroken
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Antiparkeerpaaltjes in beide bermen
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Laag**

Wegvak	*N502 km 7.7 - 9.0*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, mogelijk EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Hoog**

N502b Stolperweg – Callantsoog

Wegvak	*N502 km 9.0 – 10.6*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Maaizuiger, Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, mogelijk EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Diverse struweelstroken
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Antiparkeerpaaltjes in zuidwestberm

Wegvak	*N502 km 9.0 – 10.6*
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Vrij hoog**

Wegvak	*N502 km 10.6 – 11.1*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Maaizuiger
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, mogelijk EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Antiparkeerpaaltjes in zuidwestberm
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Hoog**

N502c Callantsoog – Callantsogervaart

Wegvak	*N502 km 12.3 – 13.8*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	maaisel niet voldoende afgevoerd
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N502 km 13.8 – 15.4*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruig glanshaverberm, AZ5 Droge ruigte
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**Hoog**

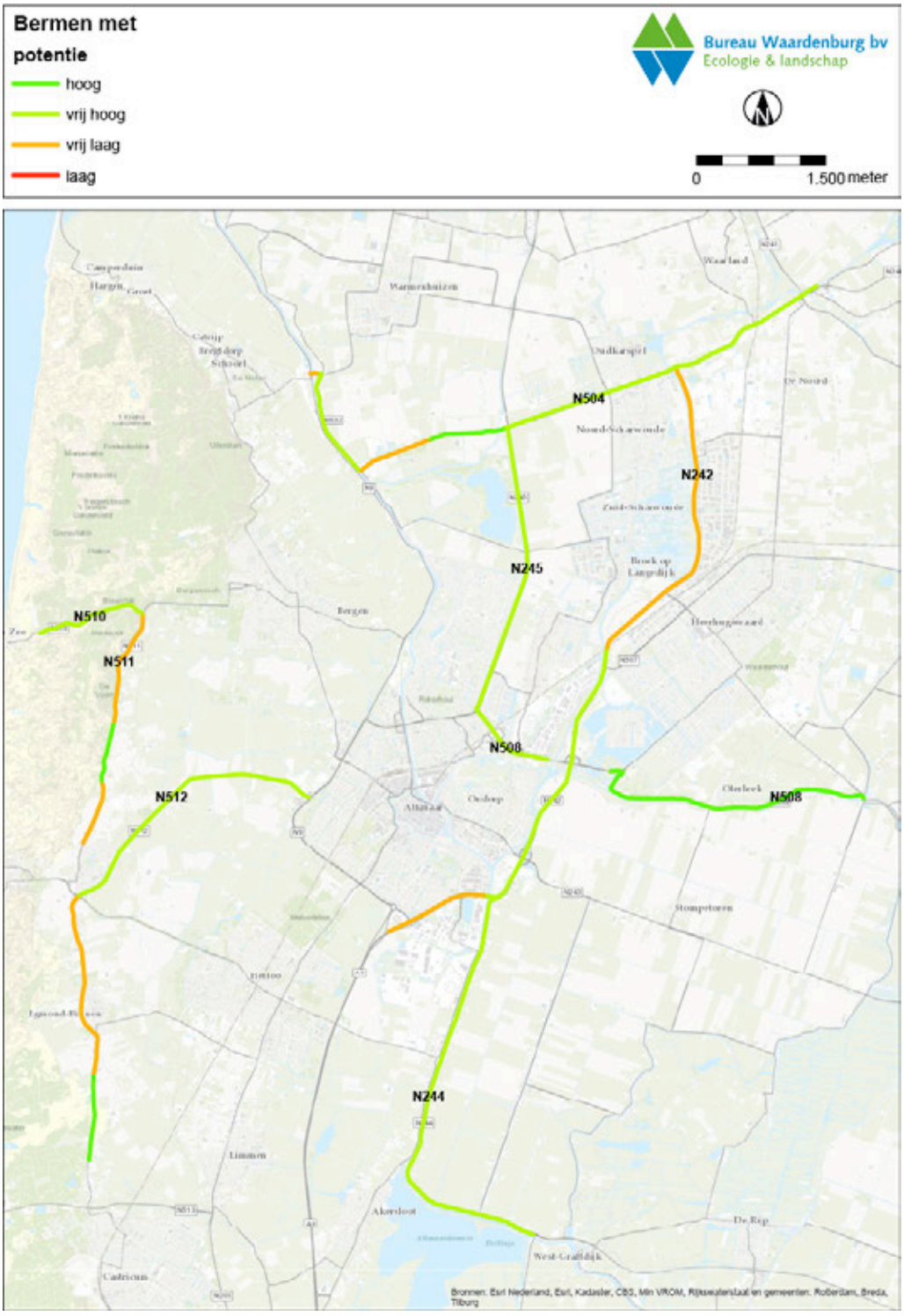
Wegvak	*N502 km fietspad*
Beheer huidig	Klepelen (?)
Vegetatie	EZ3 Zandblauwtje biggenkruid berm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Wasplaten in berm
Potentiële doelvegetatie	EZ3 Zandblauwtje biggenkruid berm
Potentie	**Hoog**

Wegvak	*N502 km 15.4 – 17.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**vrij laag**

N503 De Stolpen – N502

Wegvak	*N503 km 0.0 – 2.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**vrij laag**

B2.2 Perceel 2 Alkmaar e.o.

Overzicht wegvakken

N242a1 A9 – Noordhollands Kanaal

Wegvak	*N242 km 30.4 – 32.4*
Beheer huidig	onbekend. Beheer door derden
Vegetatie	onbekend: stoppen niet mogelijk
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	onbekend: aangevoerde grond
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N242a2 Noordhollands Kanaal – Oudkarspel

Wegvak	*N242 km 32.4 – 43.2*
Beheer huidig	onbekend. Beheer door derden
Vegetatie	onbekend: stoppen niet mogelijk
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Zware klei, veen en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N242 km 43.2 – 45.6*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N242 km 45.6 – 47.6*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland

Wegvak	*N242 km 45.6 – 47.6*
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N242 km 47.6 – 51.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N242b Oudkarspel – Verlaat

Wegvak	*N242 km 51.9 – 59.7*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N244a Alkmaar – West-Graftdijk

Wegvak	*N244 km 0.0 – 8.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien zuigen, maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Enkele bomenrij aan west-/zuidzijde
Bodem	Veen en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N245/N504a Alkmaar – Oudkarspel

Wegvak	*N245 km Kruising N508 – kruising N504*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EH2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen en boom/struweelstroken
Bodem	Zavel
Opmerkingen	Ook brede bermen zonder bomen
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie/EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N504 km 13.0 – 16.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EH2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Vrij veel boom/struweelstroken aan zuidzijde
Bodem	Zavel
Opmerkingen	Ook brede bermen zonder bomen
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N504a Schoorldam – kruising N245

Wegvak	*N504 km 7.7 – 7.8*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Zavel en klei
Opmerkingen	Dijk in beheer derden?
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N504 km 7.8 – 10.0*
Beheer huidig	Beheer door derden
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen

Wegvak	*N504 km 7.8 – 10.0*
Bodem	Zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N504 km 10.0 – 11.5*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N504 km 11.5 – 13.0*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

N508a Alkmaar N245 – N242

Wegvak	*N508 km 0.0 – 1.8*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Veen, zand, klei en/of aangevoerde grond
Opmerkingen	Ondanks bomen nog vrij veel onbeschaduwde ruimte in berm
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N508a N242 – Rustenburg

Wegvak	*N508 km 10.2 – 12.8*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Zware zavel, lichte klei, klei met veendek
Opmerkingen	Orchideeën onder aan noordzijde dijk
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N508 km 12.8 – 16.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Zware zavel, lichte klei, klei met veendek
Opmerkingen	Orchideeën onder aan noordzijde dijk
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**hoog**

N510a Bergen – Alkmaar

Wegvak	*N510 km 10.0 – 12.2*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen en struweel
Bodem	Fijn zand, klei en veen.
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond, EK2 Bloemrijke glanshaverberm.
Potentie	**vrij hoog**

N510b Bergen – Bergen aan Zee

Wegvak	*N510 km 10.0 – 12.2*
Beheer huidig	Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Veel bomen en struweel
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Ondanks hoog aandeel bomen, kunnen op kalkrijk duinzand toch interessante bloemrijke vegetaties ontstaan.
Potentiële doelvegetatie	EZ3 zandblauwtje biggenkruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**vrij hoog**

N511 Bergen – Egmond a/d Hoef

Wegvak	*N511 km 0.0 – 2.3*
Beheer huidig	Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ3 zandblauwtje biggenkruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N511 km 2.3 – 3.5*
Beheer huidig	Ecologisch maaien
Vegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bos en bomen
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ3 zandblauwtje biggenkruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N511 km 3.5 – 4.8*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ3 Vogelmuur-herderstasjeberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Humeus zand (enkeerdgrond)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**vrij laag**

N512 Alkmaar – Castricum

Wegvak	*N512 km 0.0 – 5.7*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Klei
Opmerkingen	Groot deel in reconstructie
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm.
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N512 km 5.7 – 9.5*
Beheer huidig	Maaien-zuigen
Vegetatie	AZ3 Vogelmuur-herderstasjeberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Hier en daar bomen en stukjes bos
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N512 km 9.5 – 11.2*
Beheer huidig	Maaien-zuigen, ecologisch maaien
Vegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bomen en bos
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	AZ1 Vlasbekje St. Janskruidberm, EZ3 zandblauwtje-biggenkruidberm, EZ2 glanshaverberm op schrale grond.
Potentie	**hoog**

B2.3 Perceel 3 West-Friesland

Overzicht wegvakken

N239 Winkel – Medemblik

Wegvak	*N239 km 13.8 – 15.6*
Beheer huidig	beheer door derden
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bomen aan beide zijden
Bodem	Kalkrijke lichte zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N239 km 15.6 - 26.8*
Beheer huidig	beheer door derden
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijke zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N240 Medemblik - Hoogkarspel

Wegvak	*N240 km 22.3 – 39.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen aan beide zijden weg
Bodem	Kalkrijke lichte zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N241 Verlaat – A7

Wegvak	*N241 km 9.8 – 15.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Hier en daar bomenrijen
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N241 km 15.0 – 17.2*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomenrijen en boomweides
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	Nog vrij veel niet beschaduwde ruimte in bermen
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N241 km 17.2 – 22.2*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomenrijen
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N241km 22.2 – 22.4*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	Enkele boomweides

Wegvak	*N241km 22.2 – 22.4*
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N243 Schermerhornerweg – A7

Wegvak	*N243 km 11.5 – 14.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bomenrijen aan beide zijden
Bodem	Kalkrijke lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N243 km 14.5 -18.6*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	Bomenrijen aan beide zijden
Bodem	Kalkrijke lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N247 Oosthuizen – Hoorn

Wegvak	*N247 km 52.4 – 55.3*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Hier en daar bomenrijen
Bodem	Veen en veen met kleidek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N247 km 55.3 – 57.6*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Onderbroken bomenrijen aan beide zijden
Bodem	Klei met hier en daar een veendek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N247 km 57.6 – 58.3*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen aan beide zijden
Bodem	Klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N302 A7 - Enkhuizen

Wegvak	*N302 km 30.1 – 39.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N302 km 39.0 – 48.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Kalkrijke zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N302 km 48.9 – 50.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	hier en daar bomen en bosstroken
Bodem	Onbekend
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N506 Hoorn – Enkhuizen

Wegvak	*N506 km 24.9 – 30.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, overgang naar EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Gedeeltelijk eenzijdige bomenrijen
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N506 km 30.5 – 32.4*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Eenzijdige bomenrijen
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N506 km 32.4 – 38.6*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen, maaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Eenzijdige bomenrijen

Wegvak	*N506 km 32.4 – 38.6*
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N507 Avenhorn – Heerhugowaard

Wegvak	*N507 km 0.0 – 3.8*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	klei, ged. met veendek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N507 km 3.8 – 7.7*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	enkele korte eenzijdige bomenrijen
Bodem	klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N507 km 7.7 – 10.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Dubbele bomenrij aan noordzijde
Bodem	klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N509 Schermerhornerweg – Oosthuizen

Wegvak	*N509 km 1.5 – 2.4*
Beheer huidig	Klepelen, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N509 km 2.4 – 7.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N509 km 7.1 – 7.7*
Beheer huidig	onbekend (beheer door provincie?)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree.
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	-
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

B2.4 Perceel 4 Haarlem IJmond

Overzicht wegvakken

N200 Overveen – Zandvoort

Wegvak	*N200 km 0 – 6.3*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	EK1 Zoomvegetatie, AZ4 Soortenarm grasland op zand, AZ1 Vlasbekje-St. Janskruidberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen, bos en struweel
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie, AZ1 Vlasbekje – St. Janskruidberm
Potentie	**hoog**

N202 A22 – Houtrakpolder

Wegvak	*N202 km 0 – 6.9*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK1 Zoomvegetatie
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Veel bomen en bos
Bodem	Zware klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**Vrij laag**

N203 Krommenie – Limmen

Wegvak	*N203 km 50.1 – 55.9*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Klei en veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**Vrij hoog**

Wegvak	*N203 km 55.9 – 60.4*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	-
Bodem	Klei en veen
Opmerkingen	Vrij bloemrijk
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**Vrij hoog**

N206a De Zilk – Aerdenhout

Wegvak	*N206 km 36.1 – 37.0*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AZ4 Soortenarm grasland op zand
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond,
Potentie	**Vrij laag**

Wegvak	*N206 km 38.3 – 42.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EK1 Zoomvegetatie
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Veel bomen en bos
Bodem	Kalkrijk zand en zwaklemig fijn zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie, EZ2 glanshaverberm op schrale grond,
Potentie	**Vrij laag**

N208 Aerdenhout - Velserbroek

Wegvak	*N208 km 47.4 – 55.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AZ2 Klaproos-raketberm, AZ4 Soortenarm grasland op zand
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Ook gedeelten met weinig tot geen ruimte
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Potentie	**Vrij hoog**

Wegvak	*N208/A208 km 55.5 – 8.0*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AZ2 Klaproos-raketberm, AZ4 Soortenarm grasland op zand
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	Ook gedeelten met weinig tot geen ruimte
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Potentie	**Vrij laag**

N513 Limmen – Castricum aan Zee

Wegvak	*N513 km 20.5 – 23.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	± 50 % met veel bomen
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ2 glanshaverberm op schrale grond, EZ3 zandblauwtje biggenkruidberm.
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N513 km 23.0 – 25.3*
Beheer huidig	maaien-zuigen
Vegetatie	EK1 Zoomvegetatie, AZ4 Soortenarm grasland op zand, AZ1 Vlasbekje-St. Janskruidberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen, bos en struweel
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoomvegetatie, AZ1 Vlasbekje – St. Janskruidberm
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N513 km 25.3 – 26.0*
Beheer huidig	maaien-zuigen
Vegetatie	AZ4 Soortenarm grasland op zand, AZ1 Vlasbekje-St. Janskruidberm.
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	enig struweel
Bodem	Kalkrijk zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	AZ1 Vlasbekje – St. Janskruidberm, EZ3 Zandblauwtje-biggenkruidberm
Potentie	**hoog**

B2.5 Perceel 5 Zaanstreek-Waterland

Overzicht wegvakken

N203a Krommenie – Wormerveer

Wegvak	*N203 48.7 – 50.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm,
Ruimte berm	veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	Bomen op vrij grote afstand langs noordzijde
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

N235 Het Schouw – Purmerend

Wegvak	*N235 0.0 – 5.2*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Weinig bomen, veel hagen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N235 5.2 – 8.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Bomenrijen beide zijden
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

N244 West-Graftdijk – Volendam

Wegvak	*N244 8.5 – 13.2*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Weinig bomen

Wegvak	*N244 8.5 – 13.2*
Bodem	Klei en veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N244 13.2 – 27.3*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Klei (veen tussen 21.0 en 23.6)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

N246 Beverwijk – West-Graftdijk

Wegvak	*N246 15.8 – 18.5*
Beheer huidig	Klepelen, uitmaaien droge watergang
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Klei
Opmerkingen	Vooral bomen aan zuidzijde
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoom, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N246 18.5 - 35.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, incidenteel ecologisch maaien, uitmaaien droge watergang en maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N246 35.5 - 36.3*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	Bij h. 36.1 vegetatie ingezaaid? Veel oosterse morgenster en luzerne aanwezig.
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N246 36.3 - 40.5*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, incidenteel ecologisch maaien en maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

N247 Amsterdam – Oosthuizen

Wegvak	*N247 29.4 – 34.6*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N247 34.6 - 45.2*
Beheer huidig	Klepelen, incidenteel uitmaaien droge watergang.
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen

Wegvak	*N247 34.6 - 45.2*
Bodem	Veen en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N247 45.2 – 52.4*
Beheer huidig	Klepelen, maaien-zuigen, uitmaaien droge watergang
Vegetatie	AZ2 Klaprooos-raketberm, AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK1 Zoom, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

N514 Ned Benedictweg

Wegvak	*N514 0.1 – 1.2*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

N515a Rotonde N246 – Koog aan de Zaan

Wegvak	*N515 4.7 – 5.8*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N515 5.8 – 6.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, ecologisch maaien
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**hoog**

N515b Rotonde N246 – Koog aan de Zaan

Wegvak	*N515 9.0 – 11.8*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren, incidenteel maaien natte onderberm
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

N516 Zaandam – Oostzaan

Wegvak	*N516 1.4 – 3.4*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	Veen met kleidek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

N517 N247 – Volendam

Wegvak	*N517 0.0 – 1.8*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen

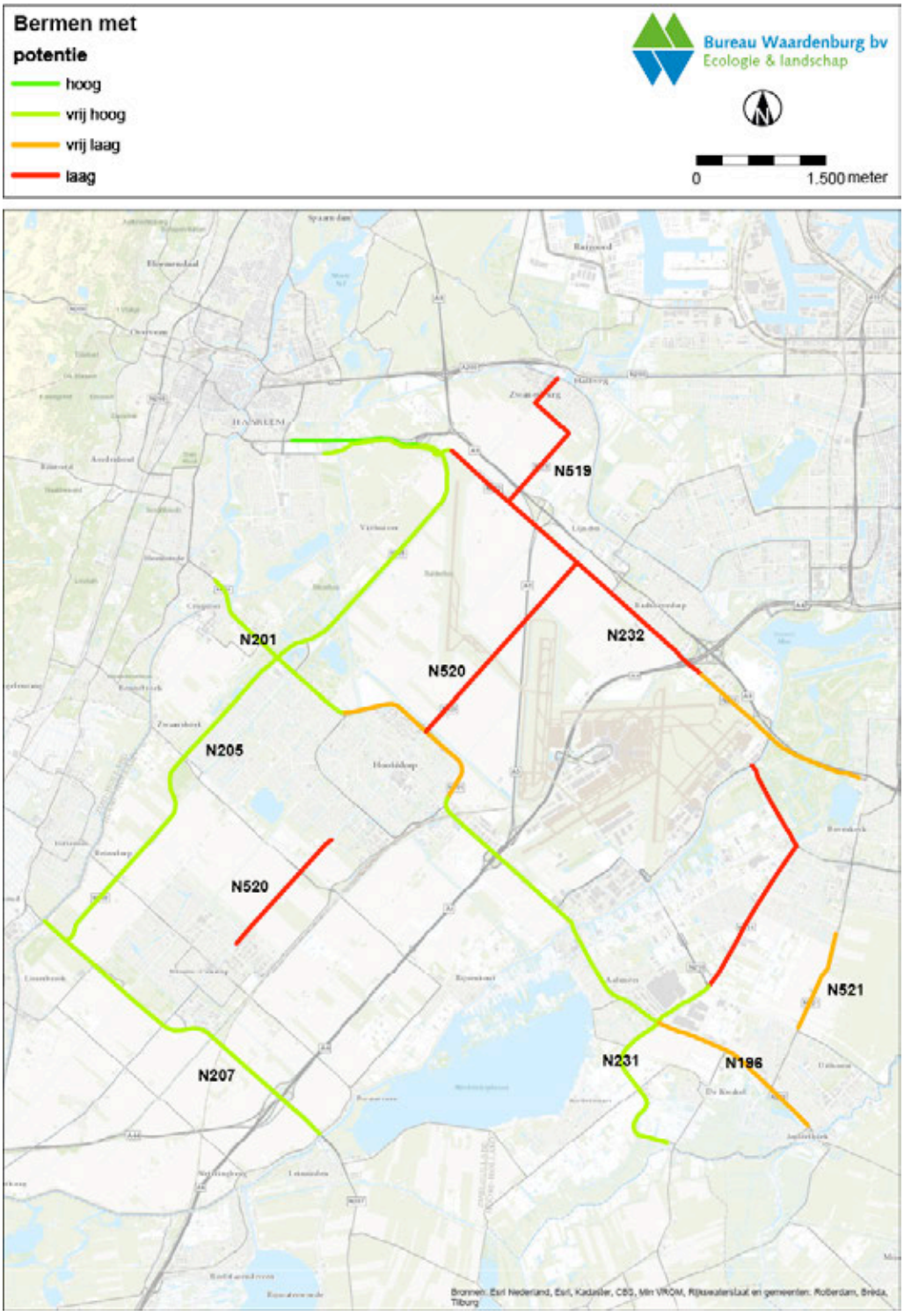
Wegvak	*N517 0.0 – 1.8*
Bodem	Veen met kleidek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

N518 Monnikendam – Marken

Wegvak	*N518 5.7 – 6.9*
Beheer huidig	?
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij weinig ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	Veen en veen met kleidek
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N518 6.9 - 12.7*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, maaien-zuigen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Geen
Bodem	Klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

B2.6 Perceel 6 Noord-Holland Zuid

Overzicht wegvakken

N196 Aalsmeerderbrug - Uithoorn

Wegvak	*N196 30.6 – 32.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N196 32.9 – 36.0*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N196 36.0 – 40.1*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	zavel, klei en veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N201 Heemstede - Aalsmeerderbrug

Wegvak	*N201 20.7 – 24.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen

Wegvak	*N201 20.7 – 24.9*
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N201 24.9 – 28.9*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N201 28.9 – 30.6*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	zavel en klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N205 Haarlem – Nieuw-Vennep

Wegvak	*N205 10.1 – 13.0*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N205 13.0 – 28.1*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Klepelen (ged.)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	lichte klei en zavel, meest kalkrijk
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**hoog**

N207 Leimuiden – Lisse

Wegvak	*N207 50.8 – 55.3*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Klepelen (ged.), Ecologisch maaien (klein ged.)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N207 55.3 – 58.8*
Beheer huidig	Maaien en afvoeren, Klepelen (ged.), Ecologisch maaien (klein ged.)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Veel ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	Onder reconstructie, wegens verdubbeling aantal rijbanen
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

N231 Vrouwenakker – Schiphol

Wegvak	*N231 16.8 – 22.1*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Weinig bomen

Wegvak	*N231 16.8 – 22.1*
Bodem	zavel en veen (met zandig toedek)
Opmerkingen	Vrij kruidenrijk
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N231 22.1 – 25.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N231 25.7 – 27.9*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	lichte klei en zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N232 Haarlem – Schiphol

Wegvak	*N232 20.5 – 23.6*
Beheer huidig	Klepelen, ecologisch maaien (klein gedeelte)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N232 23.6 – 31.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Bomenrij zuidzijde
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N232 31.1 – 33.1*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Vrij veel bomen
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N232 33.1 – 35.4*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	zavel
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N519 Boesingheliede – Zwanenburg

Wegvak	*N519*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N520a Lijnden – Hoofddorp

Wegvak	*N520 0.0 – 5.0*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Vrij weinig bomen
Bodem	zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N520b Hoofddorp – Nieuw-Vennep

Wegvak	*N520 8.6 – 11.5*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Weinig ruimte
Bomen	Bomenrij westzijde
Bodem	zavel en lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N521 Amstelveen – Uithoorn

Wegvak	*N521 0.0 – 2.4*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	Vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrij en struweel oostzijde
Bodem	lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

B2.7 Perceel 7 Gooi- en Vechtstreek

Overzicht wegvakken

N201 Vreeland - Hilversum

Wegvak	*N201 Vreeland – Fort Kijkuit*
Beheer huidig	Klepelen, Ecologisch maaien
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen aan beide zijden
Bodem	Onduidelijk (aangevoerd grondlichaam)
Opmerkingen	Ecologisch maaien betreft waarschijnlijk de rietoevers
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N201 Fort Kijkuit – km 76.1*
Beheer huidig	Klepelen, Ecologisch maaien
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen en bos aan beide zijden
Bodem	Veen en aangevoerde grond
Opmerkingen	Ecologisch maaien betreft waarschijnlijk lage vochtige bermen, met riet en rietruigten (natte strooiselruigte)
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N201 km 76.1 – 77.5*
Beheer huidig	Klepelen, Ecologisch maaien
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen aan beide zijden
Bodem	Zand
Opmerkingen	Ecologisch maaien betreft waarschijnlijk de rietoevers
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N236 Bussum - Diemen

Wegvak	*N236 km 2.5 – 3.5*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen in zuidelijke berm, weinig in noordelijke berm
Bodem	Zware klei op veen
Opmerkingen	

Wegvak	*N236 km 2.5 – 3.5*
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N236 km 3.5 – 4.9*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Zware klei op veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

Wegvak	*N236 km 4.9 – 8.8*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen in beide bermen
Bodem	Lichte klei
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N236 km 9.0 – 11.3*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Hier en daar enkele bomen
Bodem	Zware klei op veen (kalkarm)
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij hoog**

Wegvak	*N236 km 11.3 – 13.0*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren, Ecologisch maaien (ged.)
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, AZ3 Vogelmuur-herderstasjeberm, gedeelten vegetatieloos.
Ruimte berm	vrij veel ruimte

Wegvak	*N236 km 11.3 – 13.0*
Bomen	-
Bodem	Veen met kleidek of veraarde bovengrond
Opmerkingen	Bermen grotendeels nieuw door verlegging N236 ivm aanleg natuurverbinding Naardermeer – Ankeveense Plassen.
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm. Op natte gedeelten EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag. Natte gedeelten: vrij hoog.**

Wegvak	*N236 km 13.0 – 15.1*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen zuid/westberm. Hier en daar bomen in noord/oostberm
Bodem	Veen met veraarde bovengrond
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EV3 Dotterbloemhooiland
Potentie	**vrij laag Natte gedeelten: vrij hoog.**

Wegvak	*N236 km 15.1 – 16.3*
Beheer huidig	Klepelen, Maaien en afvoeren
Vegetatie	AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, AZ3 Vogelmuur-herderstasjeberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrijen of bos aan beide zijden.
Bodem	Zwaklemig fijn zand
Opmerkingen	Vrij breed wegprofiel, daardoor niet zeer beschaduwd
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden
Potentie	**vrij hoog.**

Wegvak	*N236 km 16.3 – 17.0*
Beheer huidig	Klepelen, Ecologisch beheer
Vegetatie	AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, AZ3 Vogelmuur-herderstasjeberm, EZ2 Glanshaverberm schraal
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bos aan zuidzijde. Heide, bos/struweelstroken aan noordzijde.
Bodem	Zwaklemig fijn zand
Opmerkingen	Vrij breed wegprofiel, daardoor niet zeer beschaduwd
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden, EZ2 Glanshaverberm schraal, mogelijk EZ3 Zandblauwtje biggenkruidberm
Potentie	**hoog.**

N403 Loenen – Loosdrecht

Wegvak	*N403 km 0.5 – 3.98*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Veel bomen
Bodem	Aangevoerde grond en mogelijk veen
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**laag**

N415 Hilversum – Groot Kievitsdal

Wegvak	*N415 km 0.2 – 1.4*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Zwaklemig fijn zand en stuifzand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden, EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**vrij laag**

N417 Hollandsche Rading – Hilversum

Wegvak	*N417 km 8.3 – 10.8*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Grof zand, zwaklemig fijn zand en leemarm zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Berm met gladde witbol en havikskruiden, EK1 Zoomvegetatie
Potentie	**vrij laag**

N523 Huis ten Bosch (N236) – Overbeek en Overmeer – Fort Kijkuit

Wegvak	*N523 km 0.0 – 1.7*
Beheer huidig	Klepelen, maaien en afvoeren
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm, AV1 Rietoever
Ruimte berm	vrij veel ruimte (oostzijde), vrij weinig ruimte (westzijde)
Bomen	Veel bomen (oostzijde), weinig bomen (westzijde)
Bodem	Lichte klei, kalkarm
Opmerkingen	Rietoevers aan westkant
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm, EV1 Soortenrijke oever.
Potentie	**vrij laag (oostzijde), vrij hoog (westzijde)**

Wegvak	*N523 km 1.7 – 2.5*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Weinig bomen
Bodem	Lichte klei, kleidek op veen.
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm.
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N523 km Middenweg – Vreelandse weg*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrij aan beide zijden
Bodem	Zware klei
Opmerkingen	Zeer veel duizendblad
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N523 km Vreelandse weg – Fort Kijkuit*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AK2 Gemeenschap van Engels raaigras en grote weegbree, AK1 Ruige glanshaverberm
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bomenrij aan beide zijden
Bodem	Zware klei
Opmerkingen	Zeer veel duizendblad

Wegvak	*N523 km Vreelandse weg – Fort Kijkuit*
Potentiële doelvegetatie	EK2 Bloemrijke glanshaverberm
Potentie	**vrij laag**

N524 Hilversum - Bussum

Wegvak	*N524 km 0.4 – 1.8, 21.8 – 22.0*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bomenrijen/bosstroken
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden
Potentie	**vrij laag**

N525 Hilversum - Laren

Wegvak	*N525 km 0.1 – 0.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AK1 Ruige glanshaverberm, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Stedelijk gebied
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden, EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N525 km 0.7 – 1.6*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AK1 Ruige glanshaverberm, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	vrij weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	-
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden, EZ2 Glanshaverberm schraal
Potentie	**vrij laag**

N526 Crailo – Blaricum

Wegvak	*N526 km 0.0 – 0.8*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Sterk beschaduwd
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden
Potentie	**vrij laag**

Wegvak	*N526 km 0.8 – 1.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, EZ5 Heischraal grasland, EZ3 Zandblauwtje biggenkruidberm, EZ7 Heide
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Enkele bomen aan zuidoostzijde, hier en daar bomen-/struweelrijen aan noordwestzijde
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Weg loopt door heideterrein. Bermen zijn ondanks klepelbeheer al rijk aan bloeiende soorten.
Potentiële doelvegetatie	EZ3 Zandblauwtje biggenkruidberm, EZ5 Heischraal grasland, EZ7 Heide
Potentie	**hoog**

N527 Crailo – Huizen

Wegvak	*N527 km 0.0 – 0.9*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Bos, heg tussen weg en fietspad
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Sterk beschaduwd, uiterst smalle bermen
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden
Potentie	**laag**

Wegvak	*N527 km 0.9 – 1.9*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, EZ5 Heischraal grasland, EZ3 Zandblauwtje biggenkruidberm,

Wegvak	*N527 km 0.9 – 1.9*
Ruimte berm	vrij veel ruimte
Bomen	Bos aan noordwestzijde, heide met enkele boomgroepen aan zuidoostzijde
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	Weg loopt langs heideterrein.
Potentiële doelvegetatie	EZ3 Zandblauwtje biggenkruidberm, EZ5 Heischraal grasland
Potentie	**hoog**

Wegvak	*N527 km 1.9 – 2.7*
Beheer huidig	Klepelen
Vegetatie	AZ4 Soortenarme graslandberm zand, AZ3 Vogelmuur herderstasje berm
Ruimte berm	weinig ruimte
Bomen	Bos
Bodem	Grof zand
Opmerkingen	
Potentiële doelvegetatie	EZ1 Bermen met gladde witbol en havikskruiden
Potentie	**vrij laag**

Bijlage 3 Beheerkaart huidig beheer

Den Helder
N250
099
007
N249
N503
N248
N240
N502
N239
N245
N242
1009
N504
N241
N302
N510
Heerhugowaard
N507
Hoorn
N506
N511
Alkmaar
N512
N508
N243
N509
N513
N244
N247
N203
N246
Purmerend
N197
N517
N515
Zaandam
N235
N518
N516
N202
N208
N200
Haarlem
200
Amsterdam
N232
N519
N205
N520
N442
N522
Amstelveen
Amsterdam-Zuidoost
Huizen
N527
Bussum
N526
N236
N524
N523
N525
Hilversum
N403
N402
N212
N462
N445
N446
N207
N460
N461
N231
N463
N401
N417
N234
N701
N702
N703
N706
N305
N704
N451
N449
N444
N443
N450
N206
N207
Maairegimes wegbermen
handmatig bosmaaien
maaien natte onderberm
uitmaaien droge watergang
ecologisch maaien
maaien zuigen
maaien uitzichthoeken
maaien en afvoeren
maaien/klepelen

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu
Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849
E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl

BESLUIT van 11 december 2018 (nr 1060770/1150918) tot wijziging van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Overwegende dat aanleiding bestaat op grond van artikel 43 een aantal onjuistheden in begrenzing van de weidevogelleefgebieden op kaart 4 en begrenzing van bufferzone op kaart 5b te corrigeren.

Besluiten:

Artikel 1
De begrenzingen het weidevogelleefgebied op kaart 4 (ecologie) en de begrenzing van bufferzone op kaart 5b (bufferzone) bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening te wijzigen door vervanging van deze kaart door de bij dit besluit behorende bijlage kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone).

Artikel 2
Een digitale verbeelding van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) behorende bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening elektronisch beschikbaar te stellen overeenkomstig artikel 1.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

Artikel 3
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem, 11 december 2018

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Toelichting

In 2010 zijn de begrenzingen van de weidevogelleefgebieden op kaart 4 van de PRV opgenomen. Er zijn toen diverse gronden als weidevogelleefgebieden aangewezen, waar al bebouwing stond, zoals boerderijen, erven, schuren en parkeerterreinen. Om die reden zitten er helaas *kennelijke onjuistheden* in de begrenzing van het weidevogelleefgebied. Van *kennelijke onjuistheden* is sprake wanneer voor een ieder direct duidelijk is dat sprake is van een vergissing, zoals bij de hiervoor genoemde voorbeelden.

Met dit besluit zijn deze *kennelijke onjuistheden* gerepareerd en zijn enkele technische aanpassingen van de begrenzing weidevogelleefgebied doorgevoerd. De wijzigingen van de begrenzing houden in dat er locaties zijn ontgrensd en dus niet langer kwalificeren als weidevogelleefgebied.

Het perceel Zeedijk 1 te Uitdam is tevens onterecht begrensd als Bufferzone. Omdat voor dit perceel de onjuiste begrenzing van het weidevogelleefgebied met de onjuiste begrenzing als bufferzone samenvalt, is voor dit perceel tevens de begrenzing van de bufferzone hersteld.

Onderbouwing technische fouten

	Locatie	**Onderbouwing technische fout**
1	Parkeerplaats N512, Alkmaar	Weidevogelleefgebied ligt over bosschages en een parkeerplaats. Deze waren er voordat het weidevogelleefgebied is begrensd.
2	Vakantiepark De Maar, Dorpsweg 153, Twisk	Dit betreft een vakantiepark uit de jaren 70 vorige eeuw. Het weidevogelleefgebied is hier abusievelijk over heen gelegd.
3	West-Friesland (diverse aanpassingen erven/gebouwen)	Het gaat hier om een verzamelingen aan fouten, waarbij steeds de grens van het weidevogelleefgebied strak om gebouwen is heen gelegd. De erven zijn hierdoor ten onrechte als weidevogelleefgebied begrensd.
4	Ouderkerkerdijk 245, Amsterdam	Een hooimijt op een erf is ten onrechte als weidevogelleefgebied begrensd.
5	Schoollaan 2, Limmen	Hier is weidevogelleefgebied begrensd op gronden die al voor 2010 de bestemming Wonen hadden.
6	Noordeinde 65, Oostzaan	Weidevogelleefgebied ligt over gebouwen en stalling voor caravans.
7	Heul 8a, Oostzaan	Weidevogelleefgebied is strak om gebouwen heen gelegd, waardoor erven en, in dit geval, een paardenbak, ten onrechte als weidevogelleefgebied zijn begrensd.
8	Overleek 22, Monnickendam	Weidevogelleefgebied ligt er al vóór 2010 deels over een bouwperceel en weg.
9	Hargerweg 10, Schoorl	Weidevogelleefgebied is hier recent (voorjaar 2018) begrensd, terwijl initiatiefnemer reeds alle benodigde vergunningen heeft voor verplaatsing melkveebedrijf naar dit gebied.
10	RWZI Evertsekoog, Pontweg 150, De Koog Texel	De RWZI was bestemd voordat de begrenzing weidevogelleefgebied (in 2010) is doorgevoerd. DE RWZI zelf is in 2012 gerealiseerd.
11	Havenweg 19, Schellinkhout	Weidevogelleefgebied ligt over een bosje (al in de jaren ’90 aangelegd) met parkeerplaats heen.
12	Bedrijventerrein De Veken fase 4, Opmeer	Weidevogelleefgebied ligt over beoogde uitbreiding bedrijventerrein De Veken. GS hebben in 2009 (per brief) ingestemd met de realisatie van dit bedrijventerrein. Het bestemmingsplan is in 2009 vastgesteld.
13	Gemeente Alkmaar, diverse aanpassingen (erven/gebouwen)	Het gaat hier om een verzamelingen aan fouten, waarbij steeds de grens van het weidevogelleefgebied strak om gebouwen is heen gelegd. De erven zijn hierdoor ten onrechte als weidevogelleefgebied begrensd.

14	Gemeente Waterland, Zeedijk 1 Uitdam	Het gaat hier om een foute begrenzing die op de kaart als weidevogelleefgebied is getekend. Dit perceel is tevens onterecht als bufferzone begrensd. Het perceel is sinds 2010 al als een bedrijfsperceel begrensd. Er ligt daarom ten onrechte een weidevogelbegrenzing en bufferzone over het perceel heen. Met het corrigeren van de kaart loopt de begrenzing van weidevogelleefgebied en bufferzone parallel aan de noordelijke en westelijke perceelbegrenzing van Zeedijk 1. Uitsluitend voor dit perceel wordt de begrenzing van de bufferzone aangepast, omdat deze samenvalt met de aanpassing van de begrenzing voor weidevogelleefgebied.
15	Camping de Waddenzee aan de Westerlanderweg in gemeente Hollands Kroon	Het gaat hier om de begrenzing van de camping en de uitbreiding* van de camping door het toevoegen van het parkeerterrein naast de camping. Uit de plankaart en de voorschriften van het bestemmingsplan Lutjestrand 2003 blijkt dat de camping (en de aanduiding parkeerterrein) al sinds 2003 op deze locatie ligt. Hierna is dus in 2010 met het aanwijzen van weidevogelleefgebieden ten onrechte deze locatie als weidevogelleefgebied begrensd. *NB: De reden van de uitbreiding is dat de camping o.a. aan de brandveiligheid eisen moet voldoen. Met het toevoegen van het parkeerterrein aan de westzijde bij de camping, kan er meer ruimte worden gecreëerd. Camping zal uiteindelijk weer in totaal bestaan uit 150 standplaatsen, waaronder maximaal 25 recreatiewoningen en 25 mobiele standplaatsen. Het betreft een herschikking van kampeermiddelen en geen uitbreiding ten opzichte van de bestaande situatie voor de verbetermaatregelen.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
M. Ebrahimi Poer
BEL/OMB

Telefoonnummer +31
ebrahimim@noord-holland.nl

Verzenddatum
12 DEC. 2018

Kenmerk
1060770/1150924

Uw kenmerk

Betreft: Besluit wijziging kaart 4 (ecologie) en 5b (bufferzone) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167 lid 2 van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) informeren wij u over het besluit van ons college tot wijziging kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) ten aanzien van foute begrenzingen op verzoek van de gemeenten.

GS-besluit op 11 december 2018
Het college besluit:
1. de begrenzingen van het weidevogelleefgebied en bufferzone, volgens artikel 43 (technische correctie van begrenzing) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV), vast te stellen en op te nemen op kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de PRV;
2. Provinciale Staten te informeren door middel van bijgevoegde brief.

Toelichting
In 2010 zijn de begrenzingen van de weidevogelleefgebieden op kaart 4 van de PRV opgenomen. Er zijn toen diverse gronden als weidevogel-leefgebieden aangewezen, waar al bebouwing stond, zoals boerderijen, erven, schuren en parkeerterreinen. Om die reden zitten er helaas *kennelijke onjuistheden* in de begrenzing van het weidevogelleefgebied. Van *kennelijke onjuistheden* is sprake wanneer voor een ieder direct duidelijk is dat sprake is van een vergissing, zoals bij de hiervoor genoemde voorbeelden.

De gemeenten in Noord-Holland lopen door deze *kennelijke onjuistheden* in de praktijk tegen problemen aan. Op ambtelijk niveau is er al langer overleg met de gemeenten over de wijze waarop deze begrenzing te verbeteren. Daarbij is de context van de transitie naar de Omgevingsverordening van belang. Ons college en uw Staten hebben er met de vaststelling van de Omgevingsvisie NH2050 voor gekozen om in de op te stellen Omgevingsverordening tot een vereenvoudiging van de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Dreef 3
Haarlem [2012 HR]
www.noord-holland.nl

beschermingsregimes te komen, inclusief heldere begrenzingen. Gezien deze transitie is het niet opportuun veel tijd te besteden aan het technisch corrigeren van de begrenzing van het hele weidevogelleefgebied. Wel is ambtelijk met de gemeenten afgesproken om *kennelijke onjuistheden* die hen nu belemmeren bij ruimtelijke planvorming of fouten waar eerder ambtelijk/bestuurlijk toezeggingen over zijn gedaan, ter correctie aan ons college voor te leggen. Het gaat daarbij uitsluitend om technische fouten, dus om gronden die ten onrechte als weidevogelleefgebied zijn aangewezen.

Begrenzing bufferzone
Bij het perceel Zeedijk 1 te Uitdam valt de onjuiste begrenzing van het weidevogelleefgebied met de onjuiste begrenzing van bufferzone samen. Daarom is de begrenzing van de bufferzone alleen voor dit perceel hersteld.

GS zijn op grond van art. 43 van de PRV bevoegd om deze *kennelijke onjuistheden* in de begrenzingen te wijzigen en hoeven niet ter inzage gelegd te worden.

Vervolg
De gewijzigde begrenzing van de weidevogelleefgebieden wordt gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl en beschikbaar gemaakt in de viewer op de website.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

bijlage: Besluit wijziging kaart 4 en 5b

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 28 NOV. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. M.E. Holst-Touber
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143591

touberm@noord-holland.nl

Verzenddatum
28 NOV. 2018

Kenmerk
961796/1148235

Uw kenmerk

Betreft: Voortgang diffuus lood in de bodem

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u op de hoogte van de voortgang van de aanpak van diffuus verspreid lood in de bodem. Dit is een onderdeel van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020. Met onze brief van 6 juli 2017 (961796/962031) hebben wij u geïnformeerd over de voortgang binnen dit programma. Met deze brief willen wij u nader informeren over de stand van zaken rond de aanpak van diffuus verspreid lood en de acties die wij op dit moment voorbereiden.

Bodemconvenant 2016-2020

Met het uitvoeringsprogramma, dat wij op 1 december 2015 hebben vastgesteld, wordt invulling gegeven aan de opgaven die voortkomen uit het landelijke 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020' dat op 17 maart 2015 is ondertekend door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg.

Het zwaartepunt van het uitvoeringsprogramma ligt bij het uitvoeren van spoedeisende saneringen. Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's uiterlijk eind 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Spoedlocaties met humane risico's zijn al eerder aangepakt. Over de voortgang van de aanpak van spoedlocaties informeren wij u jaarlijks apart.

Naast de aanpak van spoedeisende saneringen realiseren convenant en uitvoeringsprogramma andere bodemdoelstellingen, zoals de aanpak van diffuus verspreid lood in de bodem.

Voorgeschiedenis

Door eeuwenlang gebruik van de bodem is deze op veel plaatsen in de provincie Noord-Holland diffuus verontreinigd geraakt met lood. De schadelijkheid ervan is al lang bekend en maatregelen in het verleden hebben ervoor gezorgd dat de blootstelling van de mens aan lood in

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

hoge mate is gereduceerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het vervangen van loden drinkwaterleidingen en het verbod op lood in benzine en verf. Niettemin zijn nog resten van lood als diffuus verspreide verontreiniging aanwezig in de toplaag van de Nederlandse bodem. Het komt in onze provincie vooral voor in historische stads- en dorpskernen, oude lintbebouwingen en de zogenaamde toemaakdekgebieden.

De noodzaak voor de aanpak van diffuus lood is begin 2016 in een stroomversnelling gekomen. Toen publiceerde het RIVM nieuwe inzichten met betrekking tot de (blootstellings)risico's van diffuus lood voor jonge kinderen. Kort daarna heeft de GGD/GHOR-Nederland gebruiksadviezen gepubliceerd over hoe hier het beste mee kan worden omgegaan. Bekend was dat lood effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Nu werd duidelijk dat dit bij lagere concentraties dan eerder aangenomen bij vooral jonge kinderen (0-6 jaar) die grond via de mond binnenkrijgen tot een verlies van enkele IQ-punten kan leiden. Geadviseerd wordt om, op plaatsen waar jonge kinderen in contact kunnen komen met bodemlood, maatregelen te nemen om blootstelling tot een zo laag mogelijk niveau terug te brengen.

Gezien de aard van de problematiek is de gebruikelijke, gevalsgerichte saneringsbenadering van de Wet Bodembescherming minder geschikt. Het wegnemen van de risico's door het uitvoeren van een sanering is in veel gevallen niet-kosteneffectief. Percelen die verontreinigd zijn hoeven bijvoorbeeld niet gesaneerd te worden als er geen jonge kinderen spelen. Het geven van voorlichting met gebruiksadviezen en het opvolgen daarvan kan er in een groot aantal gevallen ook voor zorgen dat kinderen geen grond binnenkrijgen. Daarom zijn in het Convenant Bodem (Rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen) de volgende afspraken gemaakt: als sprake is van onaanvaardbare risico's zorgt het bevoegd gezag Wet bodembescherming voor duidelijkheid omtrent op te volgen gebruiksadviezen; als die risico's niet door het opvolgen van gebruiksadviezen tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht, zorgt zij ervoor dat deze zo spoedig mogelijk worden beheerst; voor het definitief wegnemen van de risico's wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke momenten, zoals herontwikkeling. Door de omvang van de opgave, zal deze aanpak tot ver voorbij de invoering van de Omgevingswet reiken.

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht werken nauw samen op dit dossier en werken actief mee aan de totstandkoming van landelijk beleid en het ontwikkelen van een handelingsperspectief voor diffuus lood.

In afwachting hiervan vinden wij het onze verantwoordelijkheid om zo snel mogelijk onderzoek te doen naar de risico's bij kinderspeelplaatsen. Ouders/verzorgers en kinderen mogen erop vertrouwen dat deze veilig zijn.

Inzicht in locaties

Om inzicht te krijgen in de gebieden en locaties met mogelijk verhoogde loodconcentraties (aandachtgebieden) en de kwetsbare functies (met name kinderspeelplaatsen) die daarbinnen voorkomen, hebben wij door het adviesbureau Arcadis een inventariserend onderzoek laten uitvoeren. Op basis van dit onderzoek hebben wij de

risicolocaties als gevolg van een (diffuse) bodemverontreiniging met lood inzichtelijk gekregen (bijlage 1).

Essentie aanpak kinderspeelplaatsen

Kinderspeelplaatsen[1] bevinden zich meestal in de openbare ruimte, waarvoor wij als overheid verantwoordelijk zijn. De gemeenten is verantwoordelijk voor de openbaar toegankelijke kinderspeelplaatsen. De provincie is verantwoordelijk als bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) voor de uitvoering van het Bodemconvenant.

Gezamenlijk met de provincies Utrecht en Zuid-Holland is een 'Plan van Aanpak onderzoek kinderspeelplaatsen' opgesteld. In nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten en de betreffende gemeenten hebben wij geïnventariseerd waar de bodem van kinderspeelplaatsen (inclusief scholen, kinderdagverblijven etc.) in de aandachtsgebieden onvoldoende is afgedekt. Op basis van deze inventarisatie zullen circa 600 kinderspeelplaatsen in 30 gemeenten nader worden onderzocht door het uitvoeren van een locatieonderzoek. Indien blijkt dat werkelijk sprake is van een blootstellingsrisico, volgt daarop een bodemonderzoek. De omgevingsdiensten begeleiden het door de provincie gefinancierde onderzoek, waarvoor inmiddels opdracht is gegeven aan een adviesbureau. Medio november a.s. start het onderzoek, de resultaten worden in april 2019 verwacht.

De gemeenten zijn actief betrokken bij de uitvoering van dit onderzoek. Zij zijn verantwoordelijk voor de communicatie richting hun inwoners. Zij leveren informatie aan over de kinderspeelplaatsen en informeren hun inwoners over het onderzoek, de resultaten en de eventuele maatregelen. Hierover vindt nauwe afstemming plaats tussen provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en GGD 's. Op de internetsites van de provincie en omgevingsdiensten zal informatie over diffuse loodverontreinigingen beschikbaar zijn, inclusief contactgegevens voor vragen en gebruiksadviezen voor ouders met jonge kinderen. Gemeenten krijgen ondersteuning door middel van voorlichtingsbijeenkomsten en een ondersteunende communicatietoolkit. De communicatietoolkit bevat een flyer met gebruiksadviezen (bijlage 2), een Q&A, standaardteksten voor op de website en voorbeeldbrieven betreffende het speelplaatsenonderzoek.

Beoogd beleidseffect

Met het onderzoek wordt vastgesteld bij welke kinderspeelplaatsen in de aandachtsgebieden wel of geen blootstellingsrisico's zijn en bij welke kinderspeelplaatsen eventueel aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. In nauw overleg met de omgevingsdiensten, GGD 's

[1] Plaatsen waar kinderen spelen' gaat het om die plaatsen waar kinderen in contact komen met de onverharde bodem.
Definitie kinderspeelplaatsen:
- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken).
- Speelplaatsen bij scholen.
- Speelplaatsen bij kindercentra.
- Trapveldjes.
- Overige locaties, bij de gemeente bekend als speelplek voor jonge kinderen.

De sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling

en de betrokken gemeenten zal t.z.t. op basis van de resultaten worden vastgesteld bij welke kinderspeelplaatsen maatregelen nodig zijn en waar die dan uit zouden moeten bestaan.

Wettelijke grondslag

De Wet bodembescherming en de Circulaire bodemsanering vormen het juridisch kader voor dit onderzoek.

Financiële consequenties

De kosten voor het onderzoek ter plaatse van de circa 600 kinderspeelplaatsen worden gedragen door de provincie en komen ten laste van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020. Hiervoor is een bedrag van € 0,5 miljoen gereserveerd.

Vervolgprocedure/voortgang

Wanneer de resultaten van het onderzoek beschikbaar zijn (naar verwachting in april 2019), zullen wij u hierover nader informeren.

Een koppeling met de benodigde maatregelen aan de kinderspeelplaatsen wordt gemaakt met het besluit van Provinciale Staten van 19 november jl. over groen doet kinderen goed.

Wij zullen nader met de gemeenten in Noord-Holland over dit onderwerp in gesprek treden tijdens het bestuurlijk bodemberaad op 23 januari 2019. Diffuus lood in de bodem is één van de onderwerpen in het kader van de warme overdracht, waarbij de bodemtaken na in werking treden van de Omgevingswet overgaan naar gemeenten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

2 bijlage(n)

1. Rapport Arcadis inventarisatie risicolocaties diffuus lood provincie Noord-Holland d.d. 30 maart 2018

2. Folder Let op Lood provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

INVENTARISATIE RISICOLOCATIES DIFFUUS LOOD

Provincie Noord-Holland

30 MAART 2018

Contactpersoon

CARLO VAN DEN BERG

M 06 51525154
E carlo.vandenberg@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

MANAGEMENTSAMENVATTING 5

Vooraf 5
Proces 5
Inventarisatie potentiele risicolocaties 5
Uitkomsten 6
Vervolg 7
Voorbeeld Fase 1 8

1 INLEIDING 9

1.1 Aanleiding 9
1.2 Achtergrondinformatie 9
1.3 Kaart-over-kaart-methode 9
1.4 Samenwerking met provincies Zuid-Holland en Utrecht 12
1.5 Werkgroep 12
1.6 Leeswijzer 12

2 HET MAKEN VAN EEN 'LOODKAART' 13

2.1 Overzicht bronhouders 13
2.2 Bodemkwaliteitskaarten 13
2.3 Bkk-zones en 95-percentielwaarde voor lood 14
2.3.1 Kanttekening bij bodemkwaliteitskaarten 14
2.4 Lood in bodeminformatiesystemen 15
2.4.1 Data-uitwisseling bodeminformatiesystemen 15
2.5 Gemeenten zonder bodemkwaliteitskaart 16

3 INVENTARISATIE KWETSBARE OBJECTEN 17

3.1 Uniforme landelijke informatie 17
3.1.1 Volkstuinen, Park & Plantsoen en (dag)recreatie 17
3.1.2 Kinderopvang en Peuterspeelzalen 17
3.1.3 Scholen 17
3.1.4 Kinderspeelplaatsen 18
3.2 Gemeentelijke informatie kinderspeelplaatsen 18

3.3 Gecreëerde informatie: Wonen met tuin 19
3.3.1 BAG en kadastrale ondergrond 20
3.4 Wat is één kwetsbaar object? 22

4 POTENTIELE RISICOLOCATIES 24
4.1 Normenkader Noord-Holland 24
4.2 Samenvatting potentiele risicolocaties 24

5 LOODWIT(FABRIEKEN) 25
5.1 Loodwit 25
5.2 Loodwitfabrieken in Nederland 26
5.3 Loodwitfabrieken Noord- Holland (Bevoegd Gezag Wbb) 27
5.4 Bronnen 27

6 TOEMAAKDEKKEN 28
6.1 Toemaakdek 28
6.2 Toemaakdekken in Noord-Holland 28

7 RESUME 30

BIJLAGEN

BIJLAGE A OVERZICHTSKAARTEN PER GEMEENTE 33

BIJLAGE B GETALSMATIG OVERZICHT GEMEENTEN 34

COLOFON 35

MANAGEMENTSAMENVATTING

Vooraf

In Noord-Holland komen diffuus met lood verontreinigde gebieden voor. Plaatselijk zijn de concentraties lood zo hoog, dat gezondheidsrisico's niet kunnen worden uitgesloten. In het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 is afgesproken dat de bevoegde overheden helderheid verschaffen over de gebruiksadviezen die in die gebieden zouden moeten worden gevolgd om de gezondheidsrisico's te minimaliseren. Om dit te kunnen doen, moeten allereerst de betreffende risicolocaties worden aangewezen.

Voor het kunnen aanwijzen van potentiele risicolocaties dienen twee aspecten inzichtelijk te worden gemaakt:

1. Waar liggen de locaties met een kwetsbaar bodemgebruik, zoals bijvoorbeeld: openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken), speelplaatsen bij scholen, kinderopvangcentra en trapveldjes?
2. Wat zijn de loodconcentraties daar ter plaatse?

Proces

De inventarisatie van potentiele risicolocaties is onderdeel van een brede aanpak van diffuus lood in de provincie Noord-Holland. Samen met de provincies Zuid-Holland en Utrecht werkt Noord-Holland samen in de landelijke werkgroep lood. Zaanstad heeft als eerste gemeente in Nederland voor diffuus lood in de bodem beleid opgezet: het Zaanse saneringscriterium. De drie provincies hebben het RIVM gevraagd om het Zaanse saneringscriterium te toetsen.

Om te kijken of het Zaanse beleid breder inzetbaar is, heeft het RIVM dit beleid geëvalueerd. Het RIVM-rapport "*Ex ante evaluatie lokaal beleid aanpak diffuus bodemlood"* is op 7 december 2017 gepubliceerd. RIVM heeft de aanpak van Zaanstad getoetst en geconcludeerd dat een grenswaarde voor lood van 800 mg/kg.ds voor woningen met tuin goed verdedigbaar is en als uitgangspunt kan dienen voor een gezamenlijk op te stellen beleid. Uitgangspunt daarbij is dat de kinderspeelplaatsen in die gebieden 'schoon' zijn.

Noord-Holland streeft er dan ook naar om te zorgen dat kinderspeelplaatsen in gebieden met potentieel hoge loodgehalten 'schoon' zijn. Onder 'schoon' wordt verstaan dat de blootstelling aan bodemlood zoveel mogelijk beperkt is.

Overigens is de verwachting dat veel speelplaatsen al op een 'veilige' manier zijn aangelegd, met verharding ((rubber)tegels, klinkers) of open verharding (grasveld, houtsnipperlaag) of schoon zand.

De aanpak van diffuus lood wordt in twee fasen uitgevoerd: Fase I, waar deze rapportage onderdeel van is, betreft een inventarisatie en het opstellen van een projectplan. Fase II betreft de uitvoering van het vervolgplan en initiëring van vervolgmaatregelen.

Inventarisatie potentiele risicolocaties

<u>Kwetsbare objecten in kaart:</u>

De eerste stap voor het inventariseren van kwetsbare objecten is het definiëren van deze locaties. De onderstaande zes categorieën 'kwetsbare objecten' zijn onderscheiden als relevant:

1. Volkstuinen
2. Park & Plantsoen, (dag)recreatie
3. Kinderdagverblijven, Peuterspeelzalen en Buitenschoolse opvang
4. Scholen
5. Kinderspeelplaatsen
6. Wonen met tuin

De volgend stap is het lokaliseren van deze objecten met behulp van beschikbare (geografische) datasets. Hiervoor zijn een aantal goed bruikbare en uniforme (landelijke) datasets beschikbaar, zoals bijvoorbeeld het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (*LRKP*), maar helaas geldt dit niet voor alle categorieën 'kwetsbare objecten'. Voor de categorie 'kinderspeelplaatsen' is navraag gedaan bij alle gemeenten en voor de categorie 'wonen met tuin' is de informatie zelf gecreëerd.

Tabel 1 Inventarisatie kwetsbare objecten

Type kwetsbaar object	Totaal
Volkstuinen	257
Park, Plantsoen en Recreatie	1.398
KDV, BSO, Peuterspeelzalen	908
Scholen	1.037
Kinderspeelplaatsen	5.244
Wonen met tuin	451.082

Noord-Hollandse Loodkaart

Een bodemkwaliteitskaart (BKK) is een kaart waarop de diffuse bodemkwaliteit (de achtergrondkwaliteit) binnen een gedefinieerd gebied op het niveau van bodemkwaliteitszones is aangegeven. Binnen de zones is de gemiddelde kwaliteit vergelijkbaar, terwijl tussen de zones een duidelijk verschil in kwaliteit kan bestaan. De kaart geldt niet voor locaties die historisch zijn belast door puntbronnen (bijv. fabriekslocaties of benzinestations).

Vanuit de bodemkwaliteitskaarten zijn de 95-percentielwaarden (P95) voor lood geïnventariseerd. Een percentielwaarde levert statistische informatie op over de betrouwbaarheid van de bodemkwaliteit binnen een zone. Zo geeft de P95 een waarde aan, **waar 95% van de waarnemingen onder ligt** en 5% van de waarnemingen boven ligt.

Naast de bodemkwaliteitskaarten is ook gebruik gemaakt van de bodeminformatiesystemen van gemeenten en omgevingsdiensten. Deze systemen bevatten gegevens van ruim 15 jaar bodemonderzoek. Aangezien 'lood' een parameter is uit het standaard onderzoekpakket, is er een schat aan onderzoeksgegevens beschikbaar. De bodeminformatiesystemen bevatten grotendeels informatie over locaties die historisch zijn belast door puntbronnen (bijv. fabriekslocaties of benzinestations) en vormt daarmee een perfecte aanvulling op de bodemkwaliteitskaarten.

Uitkomsten

De kaartlaag met kwetsbare objecten is gekoppeld aan de loodkaart. Na het toepassen van deze 'kaart-over-kaart-methode' ontstaat er een uitgangslijst van locaties met een type 'kwetsbaar gebruik', waaraan tevens bodeminformatie over lood is gekoppeld. Dit betekent dat kwantitatieve informatie beschikbaar is per kwetsbare locatie.

Vervolgens kan iedere locatie worden 'getoetst'. Voor het toetsen is gebruik gemaakt van de GGD-Risicowaarden voor lood in bodem (mg/kg) op basis van geschat IQ-puntverlies en het Zaanse Saneringscriterium:

- < 1 IQ-puntverlies door bodemlood: < 100 mg/kg
- 1-3 IQ-puntverlies door bodemlood: 100 - 390 mg/kg
- > 3 IQ-puntenverlies door bodemlood: > 390 mg/kg
- Zaanse Saneringscriterium: >= 800 mg/kg

Tabel 2 Totaaloverzicht kwetsbare objecten met geïnventariseerde loodgehalte

Type kwetsbaar object	Totaal	(Nog) geen bodemdata*	>=800	>=390 – < 800	>=100 – < 390	< 100
Volkstuinen	257	10	8	21	140	78
Park, Plantsoen en Recreatie	1.398	66	41	125	718	448
KDV, BSO, Peuterspeelzalen	908	45	22	130	498	213
Scholen	1.037	42	26	121	479	369
Kinderspeelplaatsen	5.244	227	122	523	2.757	1.615
Wonen met tuin	451.082	22.404	15.060	65.358	247.487	100.773

* niet gezoneerde zones BKK en/of geen BKK/bodemdata (Langedijk, Weesp, Laren, Blaricum).

Vervolg

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht hebben gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak beschrijft in zes stappen de wijze waarop de drie provincies de kinderspeelplaatsen willen inventariseren – en voor onderzoek selecteren – in de aandachtsgebieden waar het (P95-)gehalte voor (diffuus) lood van 390 mg/kg wordt overschreden.

De provincies hebben gezamenlijk afgesproken om de volgende definitie te hanteren voor kinderspeelplaatsen: Bij *'plaatsen waar kinderen spelen' gaat het om die plaatsen waar kinderen in contact komen met de onverharde bodem. De speelplekken worden samen met de gemeente geselecteerd, zodat lokale kennis en ervaring worden meegenomen.*

Definitie kinderspeelplaatsen:

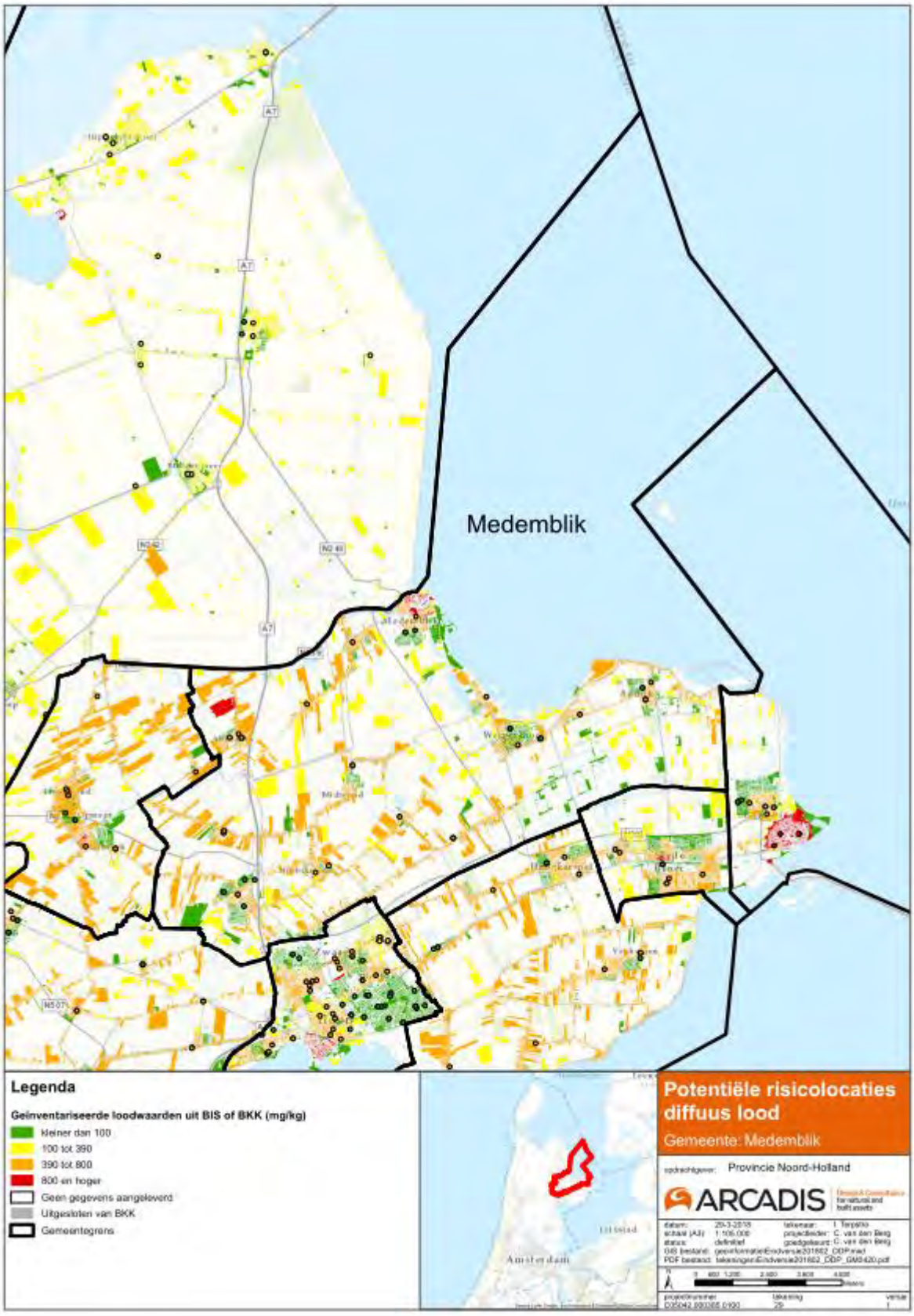
- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken).
- Speelplaatsen bij scholen.
- Speelplaatsen bij kindercentra.
- Trapveldjes.
- Overige locaties, bij de gemeente bekend als speelplek voor jonge kinderen.

De sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling.

Na het doorlopen van de zes stappen uit het plan van aanpak is op basis van daadwerkelijk uitgevoerd fysiek bodemonderzoek inzichtelijk op welke kinderspeelplaatsen maatregelen nodig zijn. De hier opvolgende Fase 3 zal bestaan uit:

- Vaststellen maatregelen per kinderspeelplaats;
- Voorbereiding en aanbesteding uitvoering (inclusief te doorlopen procedure, afhankelijk van het juridisch kader);
- Communicatie over maatregelen;
- Uitvoering maatregelen.

Voorbeeld Fase 1

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Noord-Holland komen diffuus met lood verontreinigde gebieden voor. Plaatselijk zijn de concentraties lood zo hoog, dat gezondheidsrisico's niet kunnen worden uitgesloten. In het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 is afgesproken dat de bevoegde overheden helderheid verschaffen over de gebruiksadviezen die in die gebieden zouden moeten worden gevolgd om de gezondheidsrisico's te minimaliseren. Om dit te kunnen doen, moeten allereerst de betreffende risicolocaties worden aangewezen.

1.2 Achtergrondinformatie

In Nederland is diffuse verontreiniging van de bodem met lood ontstaan doordat men zich, onbewust van de risico's, op een ondoordachte wijze ontdeed van loodhoudend afval en doordat men zich niet voldoende bewust was van loodhoudende emissies. Loodwitfabrieken, uitloging uit ertsen en steenkool, het gebruik van gelode benzine, loodhoudend afval en de verwerking van stadsafval in toemaakdekken zijn voorbeelden van belangrijke bronnen van diffuse bodemverontreiniging.

Omdat diffuse loodverontreiniging het gevolg is van menselijk handelen (antropogene belasting) is de kans op het aantreffen van diffuse loodverontreiniging het grootst in gebieden waar mensen al geruime tijd wonen en werken: (voormalige) vestingsteden, loodwitfabrieken, historische lintbebouwing, toemaakdekken en de uitleggebieden uit het begin van de twintigste eeuw zijn theoretisch de meest waarschijnlijke belaste gebieden.

1.3 Kaart-over-kaart-methode

Voor een onderzoek naar de daadwerkelijke risicogebieden dienen twee aspecten inzichtelijk te worden gemaakt:

1. Waar liggen de locaties met een kwetsbaar bodemgebruik? (Ter illustratie: Afbeelding 1).
2. Wat zijn de loodconcentraties daar ter plaatse? (Ter illustratie. Afbeelding 2).

Afbeelding 1 Een grasveld met speeltoestellen en voetbaldoeltjes.

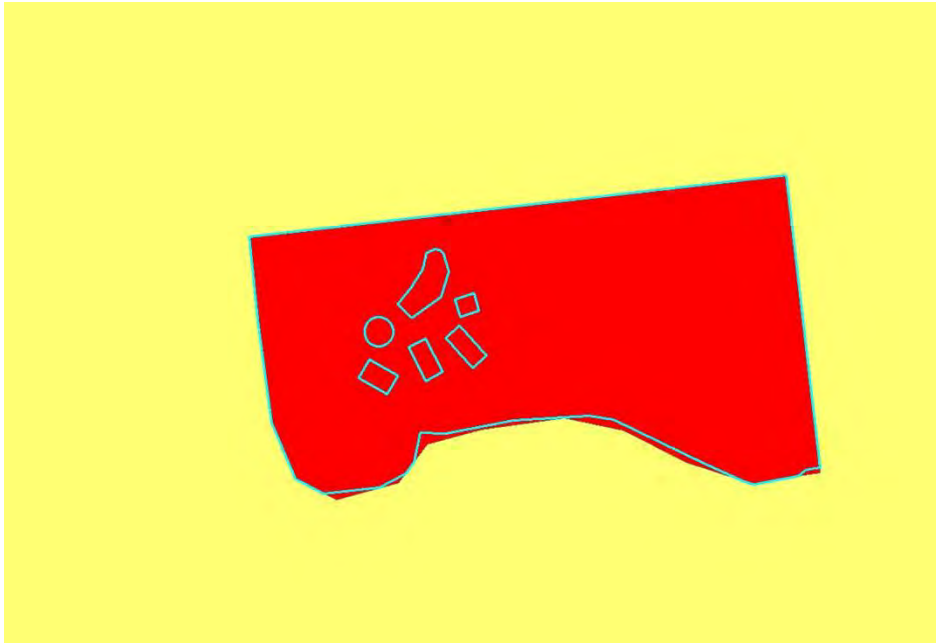

Afbeelding 2 Beschikbare loodwaarden: Bodemkwaliteitszone (geel gearceerd), bodemonderzoek (blauwe contouren), boorpunt (paarse stip).

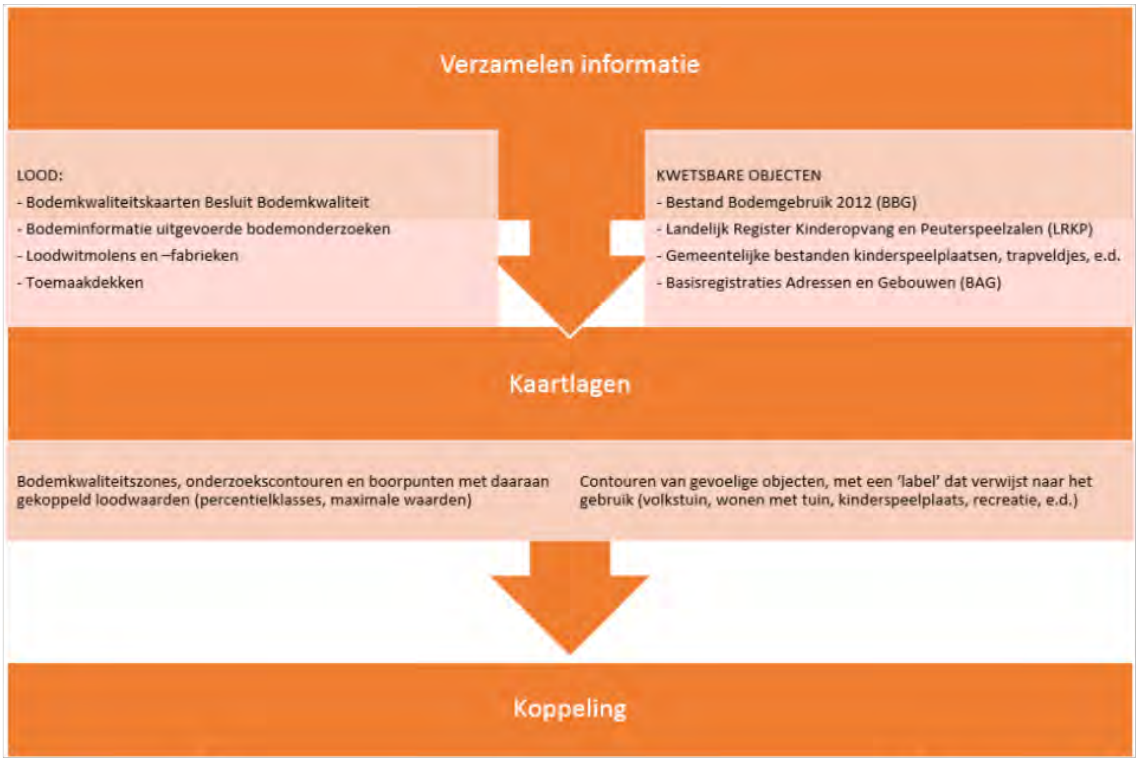
De werkwijze om bovenstaande inzichten te verwezenlijken, noemen we de kaart**-over-kaart-methode**. Na het toepassen van de 'kaart-over-kaart-methode' ontstaat er een uitgangslijst van locaties met een type '**kwetsbaar gebruik'**, waaraan tevens bodeminformatie over **lood** is gekoppeld. Dit betekent dat kwantitatieve informatie beschikbaar is **per kwetsbare locatie**. Vervolgens kan iedere locatie worden 'getoetst': overschrijdt de gekoppelde loodwaarde wel/niet de norm die van toepassing is op het type locatie? (Ter illustratie Afbeelding 3).

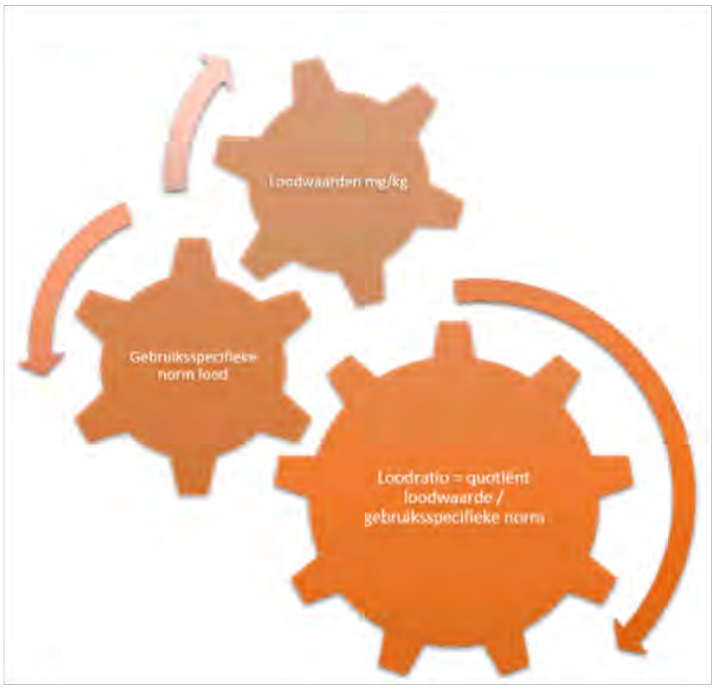
Afbeelding 3 'Getoetst object'. In dit voorbeeld zijn de onderzoeksgegevens en/of meetwaarde hoger dan de Bkk-waarde. Daarom is de kinderspeelplaats 'rood' ingekleurd t.o.v. de gele (achtergrond)waarde uit de Bkk.

In Afbeelding 4 wordt het proces van de ‘kaart-over-kaart-methode’ schematisch weergegeven.

Afbeelding 4 Het proces van de ‘kaart-over-kaart-methode’

Eindproduct (fictieve voorbeelden)

1. Gevoelig object (moestuin) ⟷ Bodemkwaliteitszone (B1 Binnenstad Den Helder) ⟷ loodratio = 8,44
2. Gevoelig object (wonen met tuin) ⟷ Bodemkwaliteitszone (B3. Nieuw Edam-Volendam ⟷ loodratio = 0,06
3. Etc…

1.4 Samenwerking met provincies Zuid-Holland en Utrecht

Deze inventarisatie is onderdeel van een brede aanpak van diffuus lood in de provincie Noord-Holland. Samen met de provincie Zuid-Holland en provincie Utrecht werkt Noord-Holland samen in de landelijke werkgroep lood. Zaanstad heeft als eerste gemeente in Nederland voor diffuus lood in de bodem beleid opgezet: het Zaanse saneringscriterium. De drie provincies hebben het RIVM gevraagd om het Zaanse saneringscriterium te toetsen.

Om te kijken of dit beleid breder inzetbaar is, heeft het RIVM het Zaans beleid geëvalueerd. Het RIVM-rapport "*Ex ante evaluatie lokaal beleid aanpak diffuus bodemlood"* is op 7 december 2017 gepubliceerd. RIVM heeft de aanpak van Zaanstad getoetst en geconcludeerd dat de waarde 800 mg/kg voor woningen met tuin goed verdedigbaar is en als uitgangspunt kan dienen voor het gezamenlijk op te stellen beleid. Uitgangspunt daarbij is dat de kinderspeelplaatsen in die gebieden 'schoon' zijn. Vanuit het RIVM-rapport blijkt dat Zaanstad het merendeel van de adviezen van het RIVM en de GGD uit 2016 in de praktijk brengt en op deze manier de blootstelling aan bodemlood vermindert.

De drie provincies richten zich in eerste instantie op de kinderspeelplaatsen. Het doel is om te zorgen dat kinderspeelplaatsen in gebieden met potentieel hoge loodgehalten 'schoon' zijn. Onder 'schoon' wordt verstaan dat de blootstelling aan bodemlood zoveel mogelijk beperkt is. De verwachting is dat veel speelplaatsen al op een 'veilige' manier zijn aangelegd, met verharding ((rubber)tegels, klinkers) of open verharding (grasveld, houtsnipperlaag) of schoon zand.

De aanpak van diffuus lood wordt in twee fasen uitgevoerd: Fase I, waar deze rapportage onderdeel van is, betreft een inventarisatie en het opstellen van een projectplan. Fase II betreft de uitvoering van maatregelen.

1.5 Werkgroep

De Provincie heeft voor het thema 'diffuus lood' een werkgroep ingesteld: "Provinciale communicatie rondom loodverontreiniging in de bestaande uitvoeringspraktijk Wbb". In deze werkgroep zijn alle omgevingsdiensten uit Noord-Holland vertegenwoordigd. De deelnemers van de werkgroep waren zowel kwartiermakers als een waardevol klankbord. De omgevingsdiensten leverden zelf rechtstreeks de benodigde (bodem)informatie of legden contact met de betreffende bronhouders. Tevens waren zij aanwezig bij het startoverleg en een (tussentijdse) presentatie van conceptresultaten.

De werkgroep bestond uit de volgende instanties en personen:

- RUD Noord-Holland, Noord (RUD NHN): Stefanie IJsselmuiden-Coesel, Jan Kuyper, Arjen Bosma
- Omgevingsdienst IJmond (Odijmond): Niek Bevers, Hans Bakker
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZK): Michiel Eijndhoven
- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek (OFGV): Saskia van der Linden

1.6 Leeswijzer

De kaart-over-kaart-methode wordt uitgewerkt in de hoofdstukken 2 en 3. Het maken van een 'loodkaart' wordt behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 komt het inventariseren van 'kwetsbare objecten' aan bod, Hierbij is veel aandacht besteed aan de mogelijke opties en de dilemma's die daarbij soms aan de orde zijn.

Het uiteindelijke eindproduct is een uitgangslijst met risicolocaties. Deze wordt in een afzonderlijk hoofdstuk gepresenteerd. Behalve een getalsmatig overzicht is er ook een eindproduct in GIS-formaat. De bijlagen met gemeentelijke overzichtskaarten (zie Bijlage A) geven een indruk van de mogelijkheden die deze GIS-bestanden bieden.

Hoofdstuk 5 verschaft informatie over de loodwitindustrie. Na het lezen van dit hoofdstuk zal het duidelijk zijn dat de impact van deze sector op de diffuse loodproblematiek niet te onderschatten valt en dat het geen toeval is dat dit thema met name in Rotterdam, Amsterdam en Zaanstad speelt.

Hoofdstuk 6 toont aan dat toemaakdekken beperkt aanwezig is in de Provincie Noord-Holland.

Een resume van al het voorgaande is opgenomen in het afsluitende hoofdstuk 7.

2 HET MAKEN VAN EEN ‘LOODKAART’

2.1 Overzicht bronhouders

Het bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb) Noord-Holland bestaat uit 44 gemeenten. Dit is exclusief de rechtstreekse gemeenten Alkmaar, Amsterdam, Haarlem en Zaandam, want deze gemeenten zijn zelf bevoegd gezag Wbb.

Vergunningverlening en Handhaving is ondergebracht bij 4 omgevingsdiensten. De omgevingsdiensten hebben ook elk een eigen Bodeminformatiesysteem (BIS):

- Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN)
- Omgevingsdienst IJmond (Odijmond)
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)
- Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV)

Zeven gemeenten hebben een eigen BIS:

- Beemster
- Edam-Volendam
- Langedijk
- Haarlemmerliede & Spaarnwoude
- Hilversum
- Huizen
- Purmerend

2.2 Bodemkwaliteitskaarten

In totaal zijn 12 datasets aan bodemkwaliteitskaarten beschikbaar:

- 15M1206 (Texel, 2016);
- 16M1158 (Den Helder, Hollands Kroon en Schagen, 2017);
- 14M1136 (Bergen, Castricum, Heerhugowaard en Heiloo, 2015);
- 15M1207 (Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec, 2016);
- 12M307 (Beemster, Edam-Volendam (gedeeltelijk), Landsmeer, Oostzaan, Waterland en Wormerland, 2013);
- Bkk Purmerend (Purmerend, 2014);
- Bkk IJmond (Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen, Zandvoort, 2016);
- Bkk Haarlemmermeer (Haarlemmermeer, 2016);
- Regio Amstelland-Meerlanden (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn, 2012);
- Regio Naarden Bussum (Gooise meren, 2013);
- Huizen (Huizen, 2014);
- Wijdemeren (Wijdemeren, 2016);
- Bodemkwaliteitskaart duingebied binnen de gemeenten Bergen en Castricum (PWN, 5 september 2016).

De volgende 4 gemeenten beschikken **niet** over een bodemkwaliteitskaart:

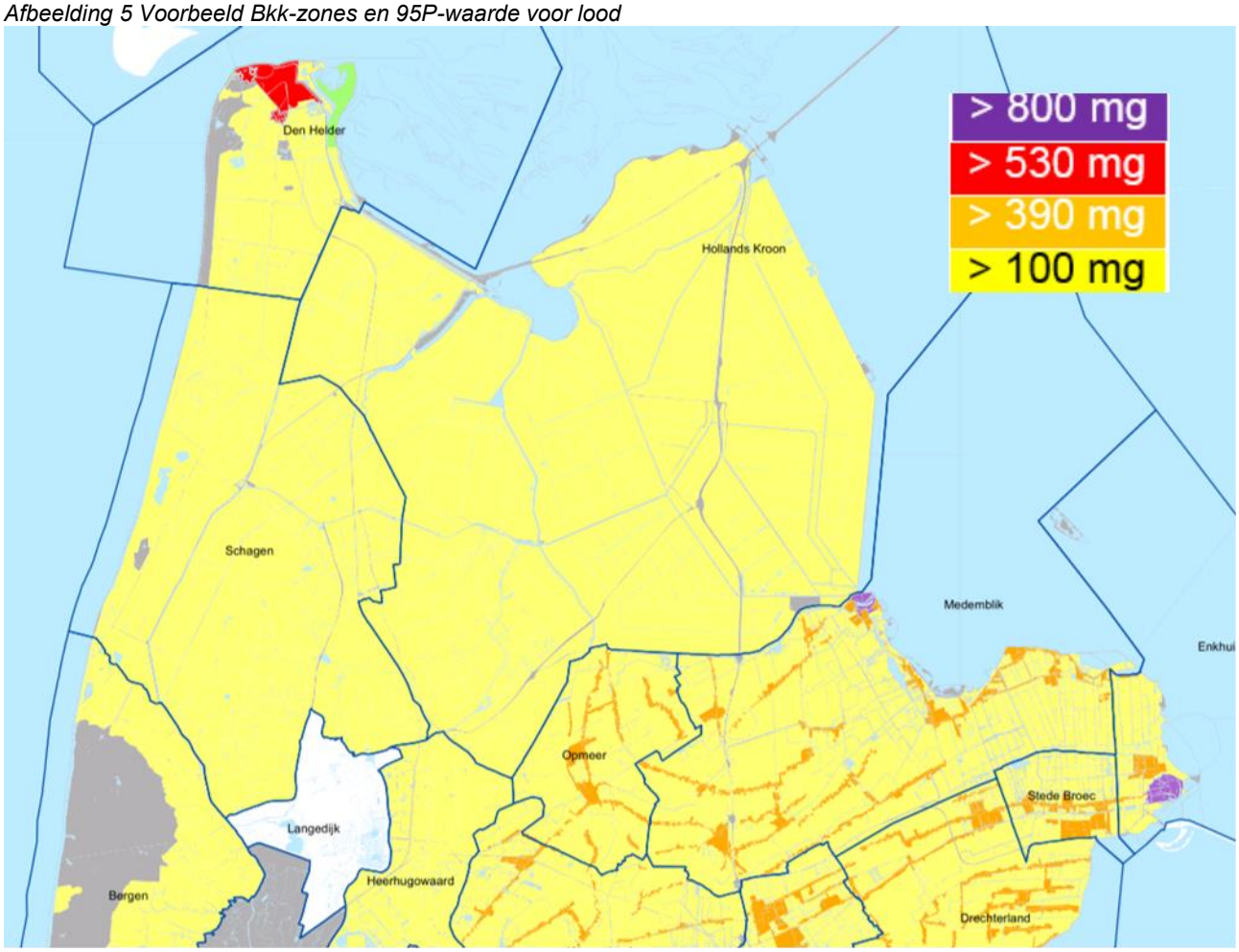
- Blaricum;
- Langedijk;
- Laren;
- Weesp.

2.3 Bkk-zones en 95-percentielwaarde voor lood

In een bodemkwaliteitskaart worden op basis van bodemtype, gebruikshistorie en bodemkwaliteitsgegevens homogene deelgebieden (= bodemkwaliteitzones) onderscheiden met een diffuse bodemkwaliteit. Door gebruik te maken van de bodemkwaliteitzones en de daaraan gekoppelde **95-percentielwaarde** voor lood, wordt relatief eenvoudig een 'totaaloverzicht'[1] van de gebiedseigen bodemkwaliteit voor de hele provincie gerealiseerd

Afbeelding 5 is een uitsnede van dit totaaloverzicht. De zeer oude historische kernen van Enkhuizen en Medemblik en de voormalige vestingstad Den Helder, vallen direct op met hoge(re) concentraties lood.

Afbeelding 5 Voorbeeld Bkk-zones en 95P-waarde voor lood

2.3.1 Kanttekening bij bodemkwaliteitskaarten

Bodemkwaliteitskaarten zijn in hoofdzaak uitgewerkt en vastgesteld om grondverzet eenvoudiger en goedkoper te maken. Voor 2008 (regiem Besluit bodemkwaliteit) was differentiatie in historie van woonwijken en industrieterreinen vaak dominant bij de gebiedsindeling in bodemkwaliteitskaarten. Na 2008 (Besluit bodemkwaliteit) is er een tendens waarneembaar om onderscheid in kwaliteitszones te vereenvoudigen: minder zones en onderverdeeld naar de bodemfunctieklassen afgeleid van het bestemmingsplan en bodemkwaliteitsklassen uit het Besluit bodemkwaliteit. Hierdoor heeft er aggregatie plaatsgevonden van zones waarvoor geldt dat de bodemfuncties en/of bodemkwaliteitsklassen met elkaar in overeenstemming zijn (landbouw/natuur, wonen en industrie). Voor het inzichtelijk maken van verhoogde gehalten aan lood, is deze ontwikkeling niet persé gunstig.

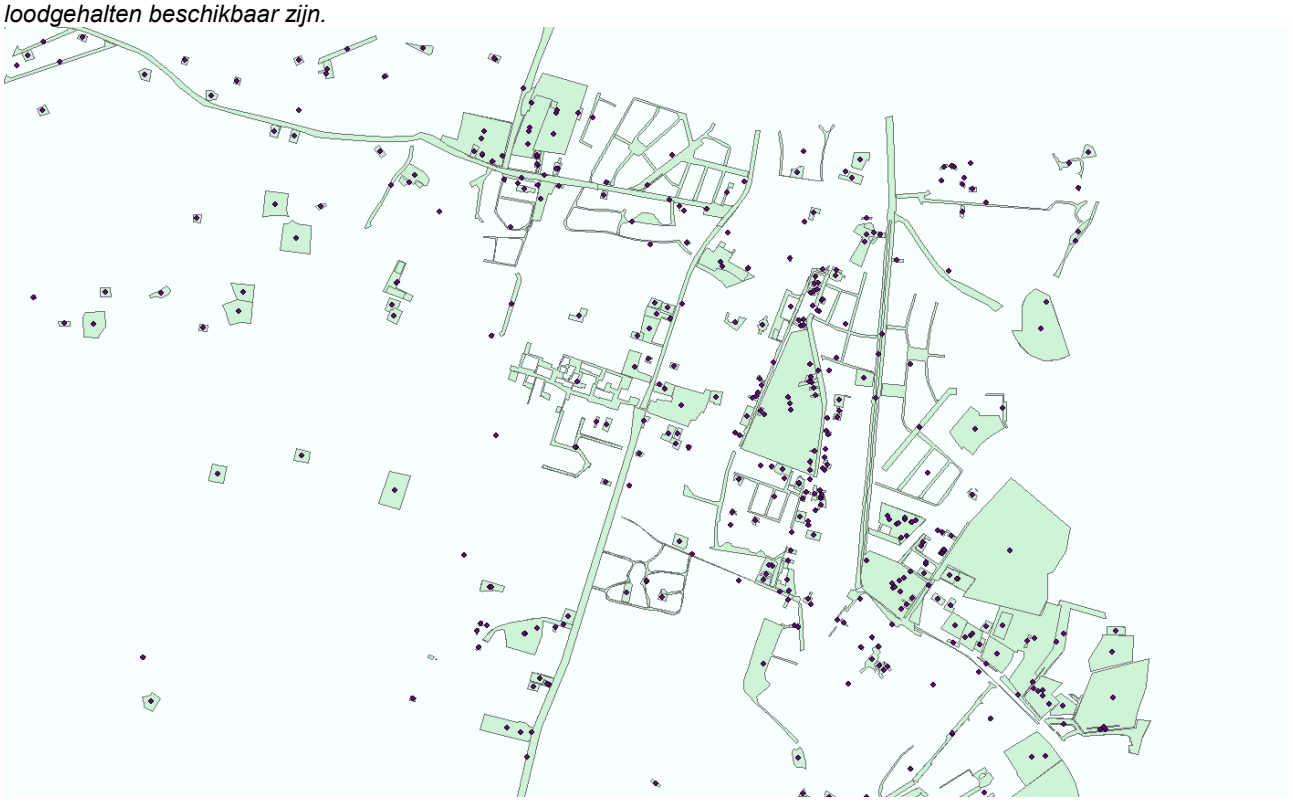
[1] M.u.v. uitgesloten locaties van de Bkk en de gemeenten zonder Bkk

2.4 Lood in bodeminformatiesystemen

Een bodeminformatiesysteem (BIS) is erop gericht milieuhygiënische informatie te registreren en overzichtelijk te presenteren. Hierbij is er de mogelijkheid om informatie uit onderzoeksrapporten, boringen en andere bronnen in te voeren. De wijze waarop er gegevens zijn of worden ingevoerd is facultatief en verschilt daardoor per beheerder. Voor de kaart-over-kaart-methode zijn de volgende gegevens vereist:

- Selectiemogelijkheid voor de parameter lood
- Geografische situering (xy-coördinaat of contouren)
- Grond en diepte (gemiddeld < 0.5 meter)
- Gehalte (mg/kg)

Afbeelding 6 Voorbeeld van een BIS-dataset, waarbij zowel geografische onderzoekscontouren als boorpunten voor loodgehalten beschikbaar zijn.

2.4.1 Data-uitwisseling bodeminformatiesystemen

a. De bodeminformatie van de RUD NHN, Odijmond, OD NZKG en de gemeente Edam-Volendam is snel en soepel verkregen.
b. De gemeente Langedijk was niet in staat om de gevraagde informatie aan te leveren.
c. Via de OFGV werd snel de BIS-data van de gemeenten Hilversum en Huizen verkregen. De bodeminformatie uit het eigen BIS van de OFGV was niet bruikbaar binnen (de uitvoeringstermijn van) het project.
d. Voor de gemeente Weesp en de voormalige gemeente Muiden beschikt de OFGV niet over bruikbare gegevens. In 2014 is een analyse van deze bodeminformatie uitgevoerd, waarbij deze als ‘onbetrouwbaar’ beoordeeld.
e. De BIS-informatie van de gemeenten Beemster, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Purmerend is niet aangeleverd.

2.5 Gemeenten zonder bodemkwaliteitskaart

De gemeenten Blaricum, Langedijk, Laren en Weesp beschikken niet over een Bodemkwaliteitskaart. Voor deze gemeenten heeft Arcadis een eigen indeling gemaakt van homogene deelgebieden. De indeling bestaat uit de volgende 4 zones:

1. Intensief bebouwd in 1880
2. Intensief bebouwd in 1950
3. Intensief bebouwd in 2016
4. Niet of extensief bebouwd in 2016

Het idee was om met behulp van de beschikbare BIS-data voor deze zones een 95-percentielwaarde voor lood te berekenen. Echter, voor alle 4 de gemeenten is geen BIS-data beschikbaar (zie 2.4.1), zodat dit idee niet nader is uitgewerkt. Dit impliceert dat voor de betreffende gemeenten geen ‘loodkaart’ beschikbaar is.

De OFVG en RUD NHN zullen deze vier gemeenten nog benaderen om na te gaan wat de vervolgmogelijkheden voor deze gemeenten zijn.

3 INVENTARISATIE KWETSBARE OBJECTEN

De eerste stap voor het inventariseren van kwetsbare objecten is het definiëren van deze locaties. In de werkgroep zijn de onderstaande zes categorieën ‘kwetsbare objecten’ onderscheiden als relevant:

1. Volkstuinen
2. Park & Plantsoen, (dag)recreatie
3. Kinderdagverblijven, Peuterspeelzalen en Buitenschoolse opvang
4. Scholen
5. Kinderspeelplaatsen
6. Wonen met tuin

De volgend stap is het lokaliseren van deze objecten met behulp van beschikbare (geografische) datasets. Tijdens dit proces bleek dat er een aantal goed bruikbare en uniforme (landelijke) datasets beschikbaar zijn, maar helaas niet voor alle categorieën ‘kwetsbare objecten’. Voor één categorie diende zelfs informatie te worden gecreëerd! Hier onder wordt het inventarisatieproces nader toegelicht.

3.1 Uniforme landelijke informatie

3.1.1 Volkstuinen, Park & Plantsoen en (dag)recreatie

Al sinds eind jaren veertig van de vorige eeuw stelt het CBS periodiek een statistiek van het bodemgebruik samen. Vanaf 1989 worden de basisgegevens in een geografisch informatiesysteem (GIS) opgeslagen, verwerkt en geanalyseerd. Het CBS maakt hierbij gebruik van een functionele classificatie van de objecten die in het Bestand Bodemgebruik zijn opgenomen. Voor de inventarisatie van ‘kwetsbare objecten’ zijn drie classificaties relevant:

1. Volkstuinen.
2. Park & Plantsoen.
3. (dag)recreatie.

Het meest recente Bestand Bodemgebruik is van 2012 en de informatie is beschikbaar op het niveau van **contouren**.

3.1.2 Kinderopvang en Peuterspeelzalen

Op de website https://www.landelijkregisterkinderopvang.nl staan de gegevens van alle geregistreerde kinderopvangvoorzieningen en peuterspeelzalen in Nederland. Deze voorzieningen worden in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen geregistreerd na een inspectie door de GGD en een positieve beschikking van de gemeente. De gegevens zijn te downloaden via het Dataportaal van de Nederlandse overheid. Het bestand bevat XY-coördinaten (**punten**) en op één locatie kunnen meerdere punten liggen, bijvoorbeeld in het geval dat in een gebouw zowel een kinderdagverblijf (0-4 jaar), buitenschoolse opvang (4-12 jaar) en/of een Peuterspeelzaal is gevestigd.

3.1.3 Scholen

De Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) zijn onderdeel van het overheidsstelsel van basisregistraties. Gemeenten zijn bronhouders van de BAG. Zij zijn verantwoordelijk voor het opnemen van de gegevens in de BAG en voor de kwaliteit ervan. Alle gemeenten stellen gegevens over adressen en gebouwen centraal beschikbaar via de Landelijke Voorziening BAG (LV BAG). Het Kadaster beheert de LV BAG en stelt de gegevens beschikbaar aan de diverse afnemers.

De BAG-dataset biedt de mogelijkheid om te selecteren op de functie/het gebruik van een pand. Een van de selectiemogelijkheden is ‘onderwijs’. De informatie is op pandniveau (**contouren**). Een school kan bestaan uit meerdere contouren, bijvoorbeeld een hoofdgebouw met bijgebouwen.

Er is geen selectie mogelijk op het type onderwijs. De selectie bevat dus basisscholen, maar ook middelbare scholen en vervolgonderwijs (bijvoorbeeld: ROC, HBO, Universiteit).

3.1.4 Kinderspeelplaatsen

De Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) bevat gedetailleerde informatie over fysieke objecten in onze omgeving. Het bestand wordt via PDOK beschikbaar gesteld. Gemeenten, provincies en waterschappen maken de BGT samen met het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat en ProRail. Iedere bronhouder is verantwoordelijk voor zijn eigen stukje van de digitale kaart. De bronhouders zijn georganiseerd in de stichting Samenwerkingsverband Bronhouders voor de BGT (SVB-BGT). Op 1 januari 2016 is de wet in werking getreden voor bronhouders en de Landelijke Voorziening (LV BGT). De digitale kaart wordt nog opgebouwd.

Kinderspeelplaatsen vallen niet onder de verplichte objecten van de BGT en zijn daardoor veelal niet opgenomen in het bestand. Zekerheidshalve zijn de kinderspeelplaatsen, die wel in het bestand zijn opgenomen geselecteerd. Het betreft informatie op het niveau van **contouren**.

3.2 Gemeentelijke informatie kinderspeelplaatsen

Omdat er geen uniforme, landelijke dataset bestaat met kinderspeelplaatsen is aan alle 44 gemeenten gevraagd om deze informatie aan te leveren. Voor de meeste gemeenten geldt dat voor het beheer van de openbare ruimte gebruik wordt gemaakt van een informatiesysteem, waarin ook kinderspeelplaatsen zijn opgenomen. Het resultaat qua uitlevering wisselde echter sterk en laat zich samenvatten in de onderstaande vierdeling:

- Eenduidige contouren van de speelplaatsen.
- Eén xy-coördinaat (punt). Vaak in het midden (centroid) van de speelplaats, maar niet altijd.
- Een xy-coördinaat voor ieder afzonderlijk speelelement zoals bijvoorbeeld: schommel, wipkip, zandbak, pannadoeltje, etc. Een speelplaats bestaat dan uit een veelvoud aan coördinaten (punten).
  Zie Afbeelding 7
- Enkele gemeenten beschikten alleen over een adressenlijst in Excel. Omdat hierin adresaanduidingen waren opgenomen waren deze lijsten grotendeels te herleiden tot een xy-coördinaat (punt).

Afbeelding 7 Voorbeeld van een speelplaats waarbij ieder afzonderlijk speelelement is vastgelegd.

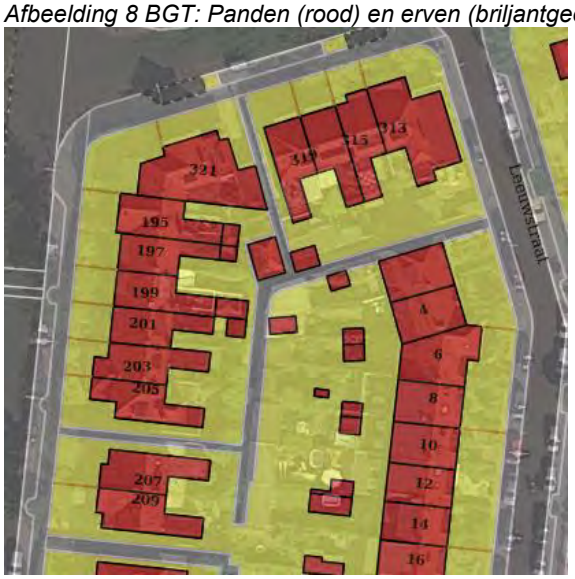

3.3 Gecreëerde informatie: Wonen met tuin

Er bestaat geen (landelijke) dataset ‘wonen met tuin’. In de BGT is het verplichte object ‘erf’ opgenomen dat als volgt is gedefinieerd: *“Terreindeel dat bij een pand of overig bouwwerk hoort, dat niet nader wordt ingewonnen en dat bestaat uit een mengvorm van begroeiing, verharding, en/of water.”*

Deze definitie lijkt veelbelovend en blijkt goed bruikbaar voor erven bij woonhuizen (zie Afbeelding 8).

Afbeelding 8 BGT: Panden (rood) en erven (briljantgeel)

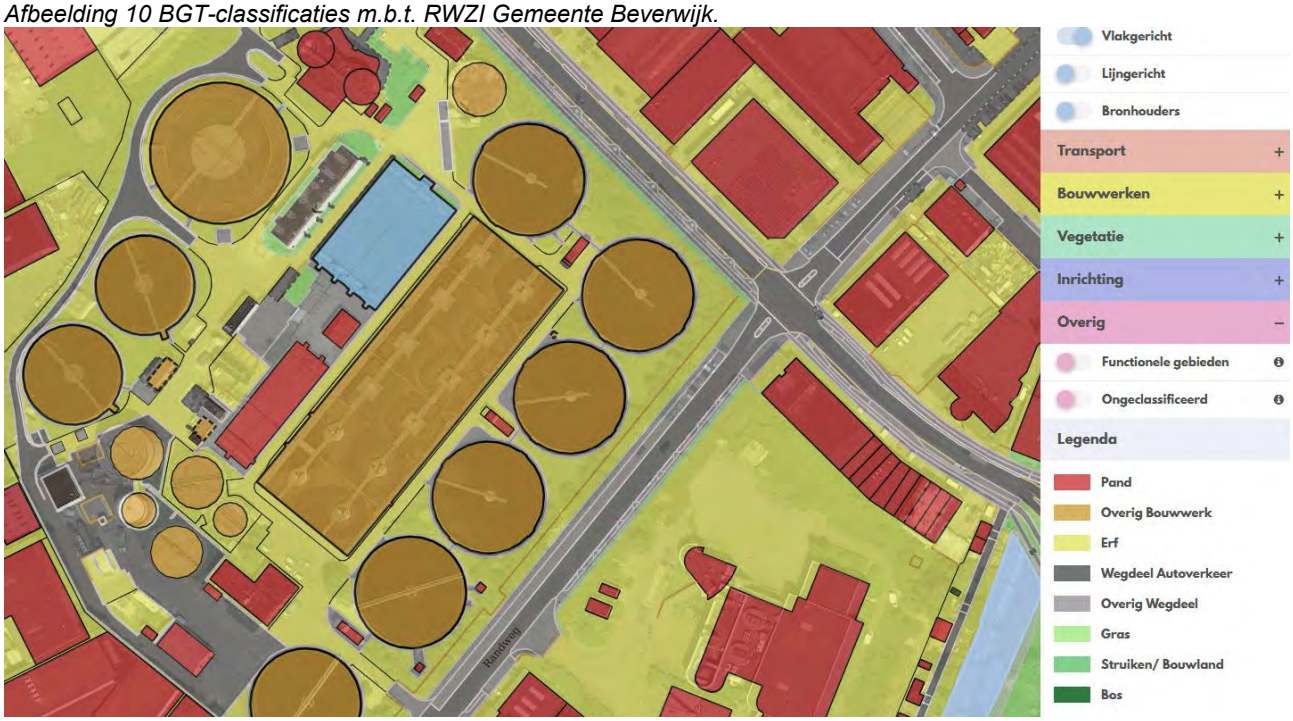

Echter, de definitie luidt: “Terreindeel dat bij een pand of overig bouwwerk …”. En bij dat ‘overig bouwwerk’ gaat het mis. Zo werd bijvoorbeeld het RWZI-terrein in de gemeente Beverwijk (zie Afbeelding 9) geselecteerd als ‘wonen met tuin’, omdat ook bij dit ‘bouwwerk’ sprake is van een*: “terreindeel dat niet nader wordt ingewonnen en dat bestaat uit een mengvorm van begroeiing, verharding, en/of water”* (= erf, zie Afbeelding 10).

Afbeelding 9 RWZI Gemeente Beverwijk.

Afbeelding 10 BGT-classificaties m.b.t. RWZI Gemeente Beverwijk.

3.3.1 BAG en kadastrale ondergrond

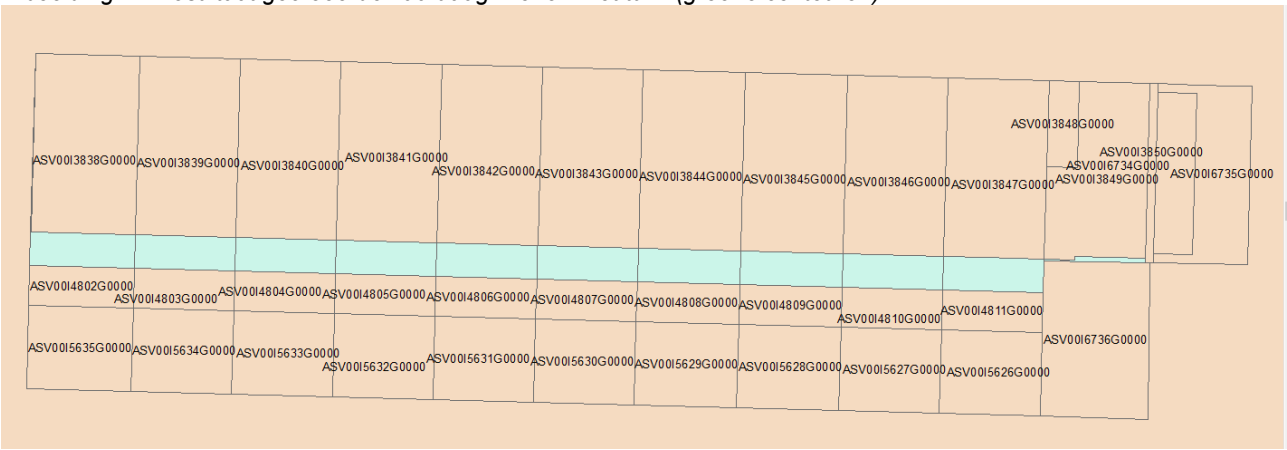
Omdat de BGT niet voldoet voor ‘wonen met tuin’, is met behulp van de BAG en de kadastrale ondergrond een eigen kaartlaag ‘wonen met tuin’ gecreëerd. Deze is als volgt tot stand gekomen:

1. Vanuit de BAG zijn panden met een ‘woonfunctie’ geselecteerd.
2. Kadastrale percelen waarop panden met een woonfunctie zijn gesitueerd, zijn vanuit de kadastrale ondergrond geselecteerd.
3. Met behulp van deze twee kaartlagen is een nieuwe contour gecreëerd: [kadastrale perceel] minus [BAG-woonpand].
4. Deze nieuwe kaartlaag wordt beschouwd als de (mogelijke) tuin bij een woonpand.

Afbeelding 11 Woningen met (achter)tuin en kadastrale ondergrond

Afbeelding 12 Resultaat gecreëerde kaartlaag 'wonen met tuin' (groene contouren)

Afbeelding 12 laat zien dat de contouren van de gecreëerde kaartlaag 'wonen met tuin' kleiner zijn dan de werkelijke tuinen. In dit voorbeeld wordt dat veroorzaakt omdat de woningen met tuinen zijn samengesteld uit drie 3 kadastrale percelen. Op slechts één van drie percelen staat een BAG-woonpand, waardoor de overige twee percelen automatisch niet zijn geselecteerd (zie eventueel punt 2 hier boven).

Een nadeel van de zelf gecreëerde kaartlaag 'wonen met tuin' is dus dat de tuinen in werkelijkheid omvangrijker kunnen zijn, dan de gecreëerde contour. Het grote voordeel is dat nu wel echt (mogelijke) tuinen zijn geselecteerd en niet - zoals bij de BGT-erven - allerlei overige terreinen.

In de werkgroep is het thema 'wonen met tuin' uitgebreid besproken en nader geanalyseerd. Het eindoordeel is dat de eigen systematiek valt te verkiezen boven de BGT-systematiek met het 'erf'. De belangrijkste beweegredenen zijn de volgende:

- Via de BGT worden ruim 25% meer contouren ten onrechte geselecteerd (erf, maar geen tuin).
- De eigen systematiek levert een contour die een onderschatting kan zijn van de daadwerkelijke omvang van de tuin. Maar de contouren hebben nog steeds een signaleringswaarde. Ook een kleine contour 'wonen met tuin' met een hoge loodwaarde, zal via de werkwijze van de inventarisatie in het oog springen.

De oppervlakte van de tuin is geen onderscheidend criterium voor de inventarisatie. Bij de start van het project was er de gedachte dat kleinere tuinen (bijvoorbeeld minder dan 50 vierkante meter) misschien buiten de inventarisatie gelaten zouden kunnen worden. Echter, na een analyse van de oppervlakteverdeling vanuit het BGT-resultaat (zie

- Tabel 3) bleek dat voor de Provincie Noord-Holland de tuinen relatief groot zijn. Het toepassen van een oppervlaktecriterium was daardoor niet langer opportuun. Immers het sorteert weinig effect en voor het toepassen van een oppervlaktecriterium groter dan 50 vierkante meter ontbreekt onderbouwing.

Tabel 3 Oppervlakteverdeling (tussentijds) BGT-resultaat.

Oppervlakte	%	% cumulatief
10 tot 20*	3%	3%
20 tot 30	3%	6%
30 tot 40	3%	9%
40 tot 50	3%	13%
50 tot 60	5%	17%
60 tot 70	7%	24%
70 tot 80	8%	32%

Oppervlakte	%	% cumulatief
80 tot 90	7%	39%
90 tot 100	6%	45%
100 tot 200	24%	69%
> 200	31%	100%

*Een oppervlakte van minder dan 10 vierkante meter, is beschouwd als zijnde geen ‘tuin’.

3.4 Wat is één kwetsbaar object?

In dit hoofdstuk is de inventarisatie van kwetsbare objecten uiteengezet. Uit de beschrijvingen hier boven blijkt dat kwetsbare objecten kunnen worden uitgedrukt in contouren, punten en een veelvoud van punten. Deze geografische data moet vervolgens worden gekoppeld met de loodkaart. De onderstaande aspecten waren een uitdaging voor een goede gegevensverwerking:

- Aan een punt kan GIS-technisch geen informatie worden toegevoegd.
- Het is onwenselijk als de uitgangslijst veel dubbele informatie bevat. Bijvoorbeeld in het geval van één kinderspeelplaats met veel speeltoestellen, of één schoolterrein met meerdere gebouwen.

Hier onder wordt per type kwetsbaar object kort beschreven hoe een ‘locatie’ GIS-technisch is gedefinieerd.

Volkstuinen en ‘Park & Plantsoen en (dag)recreatie

De contouren uit het Bestand Bodemgebruik zijn uniform en eenduidig en behoeven daardoor geen enkele bewerking.

Kinderopvang en Peuterspeelzalen

De kaartlaag ‘Kinderopvang en Peuterspeelzalen’ bestaat uit punten. Om hier loodinformatie aan te kunnen koppelen zijn deze punten getransformeerd naar polygonen. Hiervoor is een minimale buffer van 0,1 meter toegepast. Door deze trasformatie ‘springen’ deze contouren in Bijlage A eruit als puntlocaties.

Scholen

De scholen zijn pandcontouren vanuit de BAG. Omdat een school uit meerdere gebouwen kan bestaan, is er voor gekozen om het **kadastrale perceel** waarop de schoolgebouwen zich bevinden te selecteren als object. Dit leidt tot reductie van het aantal objecten, hetgeen een betere benadering is van het werkelijk aantal schoollocaties. Omdat een school zich op meerdere kadastrale percelen kan bevinden, is nog steeds sprake van een (beperkte) overschatting van het daadwerkelijke aantal scholen.

Kinderspeelplaatsen

Vanuit de gemeentelijke informatie waren punten en contouren beschikbaar. De contouren behoeven geen bewerking. De punten zijn als volgt bewerkt.

1. Ieder punt is ‘gebufferd’ tot een (ronde) polygoon met een doorsnede van 25 meter.
2. Indien deze gebufferde polygonen elkaar overlappen zijn deze samengevoegd (GIS-commando: merge) tot één nieuwe polygoon (aaneengeschakelde cirkels). Zie Afbeelding 13 als voorbeeld.

Deze bewerking leidt tot een sterke reductie van het aantal speellocaties, hetgeen een veel betere benadering is van het werkelijk aantal kinderspeelplaatsen. Omdat op een uitgestrekte kinderspeelplaats de speelelementen meer dan 25 meter van elkaar verwijderd kunnen zijn, is nog steeds sprake van een overschatting van het daadwerkelijke aantal kinderspeelplaats.

Afbeelding 13 Voorbeeld van gebufferde en samengevoegde polygonen Kinderspeelplaatsen (paars). In dit voorbeeld liggen er ook kinderspeelplaatsen in een park die daardoor lichtblauw zijn geworden.

Wonen met tuin

In paragraaf 3.3.1 is uitgebreid beschreven op welke wijze een kaartlaag ‘wonen met tuin’ is gerealiseerd. Het resultaat is één polygoon, die is samengesteld vanuit een uitsnede (BAG-pand) van een kadastraal perceel.

4 POTENTIELE RISICOLOCATIES

4.1 Normenkader Noord-Holland

Naar aanleiding van het RIVM-rapport en het advies op het RIVM- rapport van de GGD'en is het voorstel om kinderspeelplaatsen aan te pakken in gebieden waar een risico is op meer dan 3 IQ-puntverlies (390 mg/kg). Op basis van het advies van het RIVM hebben gebieden waar een verhoogde kans is dat loodwaarden boven de 800 mg/kg voorkomen de hoogste prioriteit. Uitgangspunt voor het normenkader van de provincie Noord-Holland is dan ook prioritering van gebieden, op basis van verhoogde kans op voorkomen loodwaarden, conform de onderstaande tweedeling:

1. Prioriteit 1: > aandachtsgebieden met loodgehalten van 800 mg/kg of meer;
2. Prioriteit 2: > kinderspeelplaatsen met loodgehalten 390 mg/kg of meer.

4.2 Samenvatting potentiele risicolocaties

Tabel 4 hier onder geeft een getalsmatig overzicht van de potentiele risicolocaties. Voor zover bodeminformatie over lood beschikbaar was, is het geïnventariseerde loodgehalte[2] als volgt vastgesteld:

1. Indien beschikbaar, het maximaal gehalte van een boorpunt. Zo niet dan:
2. Indien beschikbaar, het maximale gehalte gekoppeld aan een onderzoekscontour. Zo niet dan:
3. De P95-waarde vanuit de BKK (indien beschikbaar).

De klassenbreedten zijn overeenkomst de GGD- Risicowaarden voor lood in bodem (mg/kg) op basis van geschat IQ-puntverlies en het Zaanse Saneringscriterium:

- < 1 IQ-puntverlies door bodemlood: < 100 mg/kg;
- 1-3 IQ-puntverlies door bodemlood: 100 - 390 mg/kg;
- > 3 IQ-puntenverlies door bodemlood: > 390 mg/kg
- Zaanse Saneringscriterium: >= 800 mg/kg.

Tabel 4 Totaaloverzicht kwetsbare objecten met geïnventariseerde loodgehalte

Type kwetsbaar object	Totaal	(Nog) geen bodemdata*	>=800	>=390 – < 800	>=100 – < 390	< 100
Volkstuinen	257	10	8	21	140	78
Park, Plantsoen en Recreatie	1.398	66	41	125	718	448
KDV, BSO, Peuterspeelzalen	908	45	22	130	498	213
Scholen	1.037	42	26	121	479	369
Kinderspeelplaatsen	5.244	227	122	523	2.757	1.615
Wonen met tuin	451.082	22.404	15.060	65.358	247.487	100.773

* niet gezoneerde zones BKK en/of geen BKK/bodemdata (Langedijk, Weesp, Laren, Blaricum).

Bijlage B is een overzicht, per gemeente, van de aantallen kwetsbare objecten met een minimaal loodgehalte van 390 mg/kd.

[2] Het veld PRIO in het GIS-bestand

5 LOODWIT(FABRIEKEN)

5.1 Loodwit

Loodwit is een van de oudst bekende kunstmatige pigmenten voor de verfindustrie. Aanvankelijk werd loodwit vanuit Engeland geïmporteerd, maar vanaf de zeventiende eeuw nam de productie van loodwit in Nederland een vlucht. Rotterdam, Amsterdam en de Zaanstreek werden belangrijke centra voor loodwitproductie. De grondstoffen konden gemakkelijk via de havens aangevoerd worden. In Frankrijk werd aan het eind van de achttiende eeuw bijna een miljoen kilo loodwit per schip ingevoerd; grotendeels uit Nederland.

Productieproces
Via chemische weg werd uit repen lood de kleurstof loodwit gewonnen. De uit Engeland, Wales of het Rijnland afkomstige looderts werd gesmolten en tot lange repen gegoten op een hellende ijzeren plaat, waarop stroken waren aangebracht. De afgekoelde repen werden opgerold en in potten gedaan, waarin eerst bierazijn of urine was gegoten. Het lood bleef hier net boven omdat in de pot drie noppen waren aangebracht, waar het lood op kwam te rusten. De potten werden in een loods vijfhoog opgestapeld en in mest geplaatst en ook afgedekt met mest. De mest zorgde ervoor dat het geheel ging broeien en de azijn- of urinedamp tastte het lood aan, wat vervolgens loodwit oplevert.

Na vijf weken was er meestal voldoende loodwit ontstaan en kon de witte massa van het resterende lood geklopt worden. Na droging in de buitenlucht werd het loodwit gemalen en ten slotte vermengd met krijt, voordat het als kleine bolletjes werd verkocht. De mest werd uitgereden over naburige (landbouw)gronden. Het uitrijden van loodhoudende mest is een belangrijke oorzaak van de ernstige diffuse loodverontreiniging in Rotterdam, Amsterdam en Zaanstad!

Afbeelding 14 Bron: Nieuwe Rotterdamsche courant, 15-06-1857.

KENNISGEVING.

Waarschuwing tegen gebruik van mest, uit de loodwitfabrieken afkomstig.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Rotterdam*,

Gezien de Circulaire van den Heer Commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland van den 23sten November 1853 (*Prov. Blad* No. 124), en de nadere Missive van den 31sten December 1853;

Doen te weten, dat in eene gemeente in deze provincie weder eene vergiftiging heeft plaats gehad van twaalf koeijen (waarvan er zeven zijn gestorven), ten gevolge dat een landbouwer zijn land onwetende met paardenmest, uit eene loodwitfabriek afkomstig, toegemaakt had.

Onder herinnering aan de Publicatie van den 3den Februarij 1851, en met verwijzing naar de noodlottige gevolgen, worden de belanghebbenden bij deze nogmaals ernstig gewaarschuwd tegen het gebruik van den bedoelden mest voor den landbouw, de veeteelt en de warmoezierderijen en in het algemeen voor de cultuur van alle planten, die dienen moeten tot voeding en gebruik van menschen en vee.

Rotterdam, den 6den Januarij 1854.

De Secretaris, STORM VAN 'S GRAVESANDE.

De Burgemeester, J. F. HOFFMAN.

Loodwitverf
Het was gebruikelijk dat loodwit bij de schilder nog een tijd werd opgeslagen in tonnen. Het moest daar enige jaren 'op rot' staan; hoe langer dat gebeurde, hoe beter het loodwit werd. Om verf te maken wreef de schilder de loodwitbolletjes fijn en vermengde het poeder met lijnolie tot een witte verf. Indien nodig werden andere pigmenten toegevoegd om de gewenste kleur te krijgen. Ook kunstschilders gebruikten loodwit. Panelen en doeken werden eerst met loodwitverf geplamuurd.

Aanvankelijk was loodwit te koop bij de kruidenier of apotheek. Vanaf de 17de eeuw kwamen er meer gespecialiseerde schilderswinkels, die hun waar van groothandelaren betrokken. Het schilderen van kozijnen, luiken en deuren van huizen gaat terug in ieder geval terug tot in de 15de/16de eeuw.

Neergang
Begin negentiende eeuw beperkte de Franse regering de invoer van loodwit. Dit was een serieus probleem voor de loodwitbedrijven. Bovendien was er toenemende concurrentie uit het Rijnland en Frankrijk. In 1865 waren nog slecht negen loodwitfabrieken in ons land. Het loodwit werd tot in de jaren dertig van de vorige eeuw toegepast. Daarna werd het verdrongen door zinkwit.

5.2 Loodwitfabrieken in Nederland

De vroegste tekenen van het bestaan van een Hollandse loodwitindustrie dateren uit het einde van de zestiende eeuw. In de decennia die volgden maakte de Hollandse loodwitindustrie een sterke groei door. In 1663 was er blijkbaar reeds sprake van een overproductie want in dat jaar vormden een zevental Rotterdamse loodwitmakers samen met hun Utrechtse collega's een kartel waarin de prijzen en de maximale productiehoeveelheden nauwkeurig waren vastgelegd.

Aan het einde van de achttiende eeuw bereikte de Nederlandse loodwitindustrie haar grootste omvang. Van de ongeveer 35 fabrieken die ons land in die tijd telde waren er 15 in de regio Rotterdam[3] gevestigd en zeker 10 in het gebied rond Amsterdam[4] en in de Zaanstreek. De overige fabrieken bevonden zich in de stad Groningen, in Friesland (2) en in **Monnickendam**, Bodegraven, Gouda, Schoonhoven, Dordrecht, Delfgauw (2x) en Delft.

Met meer dan 400 arbeiders, verdeeld over 36 fabrieken, was de Nederlandse loodwitmakerij omstreeks 1800 één van de omvangrijkste sectoren binnen de Nederlandse chemische nijverheid. In 1790 werd vanuit Rotterdam en Amsterdam ruim 1.350.000 kilo loodwit geëxporteerd.

Afbeelding 15 Overzicht loodwitfabrieken 1800-1890. Bron: J.H. de Vlieger en E. Homburg.

	1800	1816	1824	1843	1855	1865	1890
regio Amsterdam en de Zaanstreek	10	7	4	4	4	1	1
regio Rotterdam	15	14	14	7	6	3	3
overig Nederland	11	8	4	6	6	5	4
totaal	36	29	22	17	16	9	8

[3] Regio Rotterdam = Rotterdam, Kralingen, Delfshaven, Overschie en Schiedam;
[4] Regio Amsterdam = Amsterdam, Sloterdijk, Nieuwendam, Ouderkerk a/d Amstel en Nieuwer-Amstel.

5.3 Loodwitfabrieken Noord- Holland (Bevoegd Gezag Wbb)

In 1816 waren er in Noord-Holland - het toenmalige Amsterdam uitgezonderd - 5 loodwitmolens gevestigd: Monnickendam (20 à 30 werknemers en reeds in 1816 stilgelegd), Zaandam (2 werknemers), Nieuwendam (2 werknemers), Westzaan (drie) en Sloten. In 1863 waren het er nog twee (plaatsnamen worden niet genoemd).

Wanneer het grondgebied van de huidige bevoegde gezagen Wbb Amsterdam en Zaanstad buiten beschouwing worden gelaten, dan resteren er drie locaties in Noord-Holland waarvan is achterhaald dat er een voormalige loodwitmolen/-fabriek actief is geweest:

1. Monnickendam, ter plaatste van de Oude Zijdse Burgwal. Hier is in de periode 1766-1818 een loodwitfabriek actief geweest. In 'Geschiedenis van de techniek van Nederland' wordt deze aangeduid als één van de grootste Hollandse loodwitfabrieken.
2. Purmerend, Loodwitmolen De Veth, ter plaatse van de Nieuwstraat. Hier zou in de periode 1670 – 1720 een loodwitmolen actief zijn geweest.

3. Enkhuizen, hier zou ter plaatse van de Packtuijn straet (nu Paktuinen)) een loodwitmolen zijn verplaatst/afgebroken in 1632: "*24 augustus 1632* : *Is verstaen en geresolveert dat de Loot Meulen die tegenwoordich werdt gebruijckt in de Packtuijn straet van daer sal werden verleijdt, off buijten de stadt off in de nieuwe stadt op een bequame plaets, daer de geburen geen ..... ofte ongemack van en hebben, en dat de eijgenaer van selfs molen daer toe tijdt gegeven sal werden tot .....*

5.4 Bronnen

De informatie in dit hoofdstuk is een samenvatting/bewerking van gegevens uit de onderstaande bronnen:

- Vereniging Oud Monnickendam, Jaarboek 2012. De loodwitfabriek van Monnickendam (op de Oude Zijdse Burgwal, ds. C.A.E. Groot). Blz. 180 – 208.
- Een loodwitmolen te Purmerend. Artikel door Jack Otsen in Nederlandse Historien 1994-6.
- http://www.bibliotheca-enchusana.nl/index.php?title=Lootmolen.
- J.H. de Vlieger en E. Homburg, 'Technische vernieuwing in een oude trafiek. De Nederlandse loodwitindustrie, 1600-1870', Jaarboek voor de geschiedenis van bedrijf en techniek 9 (1992), 13.
- Loodwitfabrieken in de negentiende eeuw. Dr. Ir J. MacLean (z.j. / z.p.).
- Loodwit. R.N. de Haas (z.j. / z.p).
- RTV Rijnmond: reportage over loodwit met Cees Herweijer van het Bureau Oudheidkundig Onderzoek Rotterdam (21 juli 2016).

6 TOEMAAKDEKKEN

6.1 Toemaakdek[5]

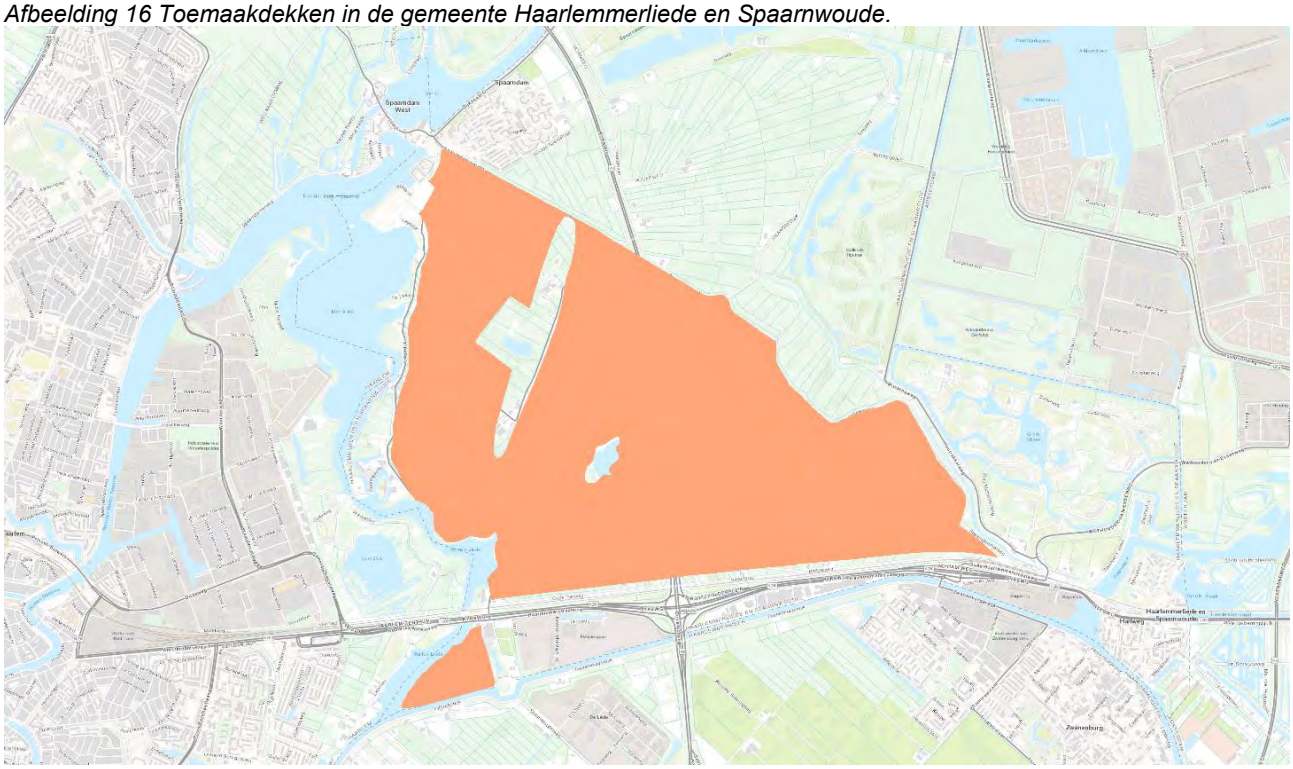
Binnen een deel van de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland komen met name bij de koopveengronden en de weideveengronden toemaakdekken voor. Het ontstaan van toemaakdekken voert terug naar de Middeleeuwen. In die tijd kregen de lage veengebieden stadsvuil, in ruil voor turf die naar de grote steden werd gebracht. Dit materiaal was waardevol als mest, maar ook voor het verhogen van de draagkracht van de grond. De aldus opgebrachte laag staat bekend onder de naam toemaakdek.

Het toemaakdek varieert in dikte van 15 tot 50 cm en is aanwezig in delen van de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland. De aanwezigheid van toemaakdek is aan het bodemprofiel te herkennen aan een zandige bijmenging door het veen en het verspreid in de grond voorkomen van potscherven, tegelscherven, glas, hout, kolen, delen van aardewerk pijpen en, minder algemeen, kleine gebruiksvoorwerpen uit de vorige eeuw. Naast de nuttige eigenschappen van het toemaakdek kleven er ook nadelen aan deze toemaakdekken. Op diverse locaties zijn hoge concentraties zware metalen en PAK aangetroffen. Verhoogde concentraties lood zijn met name afkomstig vanuit geglazuurd aardewerk en loodglas.

6.2 Toemaakdekken in Noord-Holland

Wageningen University & Research (WUR) beheert de Bodemkaart van Nederland. Deze kaart geeft ruimtelijke informatie over de bodemopbouw tot globaal 1 meter diepte. Via de WUR is een kaartlaag van toemaakdekken voor Noord-Holland verkregen. De aanwezigheid in Noord-Holland beperkt zicht tot 2 gemeenten:[6] Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de gemeente Heemstede.

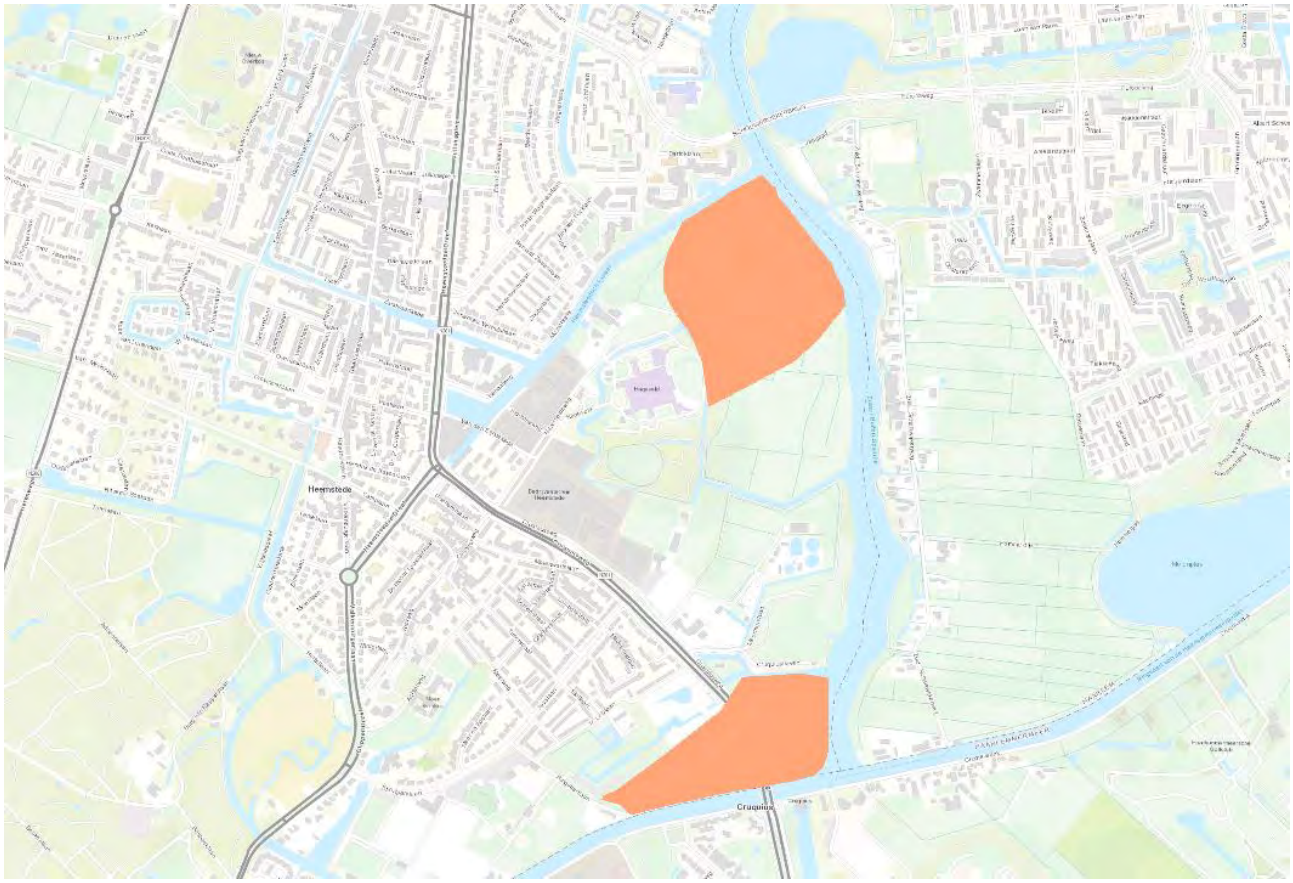
Afbeelding 16 Toemaakdekken in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Afbeelding 17 Toemaakdekken in de gemeente Heemstede.

[5] (1) Ecologische risico's van bodemverontreinigingen in toemaakdek in de gemeente De Ronde Venen. Alterra-rapport 151, Wageningen 2000. (2) Diffuse loodverontreiniging in de bodem. Advies voor een gemeenschappelijk beleidskader RIVM Rapport 2015-0204.

[6] In de Wbb-gemeenten Amsterdam en Haarlem zijn ook toemaakdekken aanwezig.

Heemstede

7 RESUME

Om risicolocaties als gevolg van een (diffuse) bodemverontreiniging met lood inzichtelijk te krijgen, dienen twee vragen beantwoord te worden:

1. Waar liggen de locaties met een kwetsbaar bodemgebruik?
2. Wat zijn de loodconcentraties daar ter plaatse?

Een vast stramien voor het beantwoorden van deze vragen is (nog) niet aanwezig. Voor een (kleine) gemeente is wellicht maat- en handwerk mogelijk, maar voor een provinciale inventarisatie is dit een te langdurig en kostbaar proces.

Kaart-over-kaartmethode

De kaart-over-kaartmethode blijkt een bruikbare en efficiënte methode. Het resultaat van de methode wordt echter sterk bepaald door het aanbod en de kwaliteit van beschikbare 'kaartlagen'.

De belangrijkste beperkingen/tekortkomingen van beschikbare informatie in dit project zijn de onderstaande punten.

a. De 95-percentielwaarde van de Bodemkwaliteitskaarten is niet optimaal. Het is een statistische uitdrukking van een aantal loodgehalten in een bepaald gebied, waarbij de kans klein (5%) wordt geacht dat een willekeurige meting in dit gebied een gelijke of hogere waarde heeft

   Veel beter zou het zijn als voor een gebied bekend zou zijn wat de statistische verdeling (percentielwaarden) is ten opzichte van een loodnorm: bijvoorbeeld 390 mg/kg. Een dergelijke insteek zou bij toekomstige bodemkwaliteitskaarten een relatief eenvoudige, maar kwalitatief een grote verbetering zijn voor het maken van een loodkaart.

b. Het koppelen met bodeminformatie is een abstracte exercitie en heeft eigenlijk vooral een signaalfunctie. Objecten/gebieden met hoge loodconcentraties springen zodoende in het oog. Maar belangrijke aspecten als de omvang van de verontreiniging, of dat deze misschien al (voldoende) is gesaneerd, zijn niet inzichtelijk. Ook is niet bekend of de locaties verhard zijn. Bij veel tuinen, maar ook bij scholen en kinderspeelplaatsen zal dit wél het geval blijken te zijn.

   De provincie Noord-Holland is zich van dit punt bewust en het is dan ook nadrukkelijk de bedoeling dat er een vervolg (fase 2) op deze inventarisatie (fase 1) plaats gaat vinden.

Verwachte uitkomsten

De resultaten van het vele (data-technische) werk dat is verricht, bevestigen eigenlijk wat min of meer al bekend was: de gebieden met de hoogste loodconcentraties zijn de oude vestingsteden, de aanwezigheid van loodwitindustrie en oude lintbebouwing en dorpskernen. Bijvoorbeeld: Medemblik (stadsrechten in 1289), Enkhuizen (stadsrechten in 1356 + een loodwitmolen), Hoorn (stadsrechten in 1357), Purmerend, (stadsrechten in 1434 + een loodwitmolen), Monnickendam (stadsrechten in 1355 + een loodwitfabriek) en Middenbeemster (17^{e} -eeuws.)

In de gemeente Heemstede hebben de toemaakdekken een hogere gemiddelde loodwaarde dan de rest van de gemeente. De loodwaarden zijn echter niet zo hoog als in de oude (vesting)steden.

Het doel: beter zicht op de potentiele werkvoorraad

Hoewel de uitkomsten op hoofdlijnen dan misschien niet verassend zijn, heeft de Noord-Hollandse inventarisatie een duidelijke meerwaarde voor twee andere aspecten:

1. Door gebruik te maken van de BIS-data wordt breder gekeken dan alleen naar diffuse gebieden. Een kinderspeelplaats die als gevolg van een puntbron sterk met lood is verontreinigd, is evengoed een risicolocatie. Dergelijke locaties zijn nu inzichtelijk geworden
2. Om tot een efficiënt beleid te komen om de loodproblematiek aan te pakken, is inzicht in de aard en omvang van de problematiek essentieel. Door te werken met een thematische verdeling in 6 kaartlagen en deze te kwantificeren is de potentiele omvang van de problematiek nu goed inzichtelijk voor de Provincie Noord-Holland.

Bestuurlijke afspraken

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht hebben gezamenlijk afgesproken om de volgende definitie te hanteren voor kinderspeelplaatsen: Bij *'plaatsen waar kinderen spelen' gaat het om die plaatsen waar kinderen in contact komen met de onverharde bodem. De speelplekken worden samen met de gemeente geselecteerd, zodat lokale kennis en ervaring worden meegenomen.*

Definitie kinderspeelplaatsen:

- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken).
- Speelplaatsen bij scholen.
- Speelplaatsen bij kindercentra.
- Trapveldjes.
- Overige locaties, bij de gemeente bekend als speelplek voor jonge kinderen.

De sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling.

Vervolgfase

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht hebben gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak beschrijft in zes stappen de wijze waarop de drie provincies de kinderspeelplaatsen willen inventariseren – en voor onderzoek selecteren – in de aandachtsgebieden waar het (P95-) gehalte voor (diffuus) lood van 390 mg/kg.ds wordt overschreden.

Voor de inventarisatie per gemeente is een afzonderlijke checklist opgesteld voor de identificatie van de afzonderlijke speelplaatsen. Voor stap 6 (uitvoering onderzoek) wordt momenteel de onderzoeksstrategie lood op kinderspeelplaatsen uitgewerkt door SIKB. Ook wordt een communicatieplan opgesteld voor de informatievoorziening aan de betrokken doelgroepen in de verschillende stappen.

Definitie kinderspeelplaatsen voor dit Plan van Aanpak*: Plaatsen waar jonge kinderen (0 tot 6 jaar) spelen, zoals*:

- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken).
- Speelplaatsen bij scholen.
- Speelplaatsen bij kindercentra.
- Trapveldjes.
- Overige locaties, bij de gemeente bekend als speelplek voor jonge kinderen.

De sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden (voor zover niet vallend onder de laatste categorie) buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling.

De eerste vervolgstap betreft het identificeren van de gemeenten waar concentraties >= 390 mg/kg ds worden aangetroffen. Samen met de Omgevingsdiensten zal contact worden gelegd met deze gemeenten om de bevindingen uit dit rapport voor te leggen.

De tweede stap betreft een bijeenkomst met gemeenten, GGD en OD waarbij alle betrokkenen op de hoogte worden gesteld van de achtergrond en de geplande acties qua uitvoering en communicatie en worden eventuele knelpunten benoemd.

De derde stap betreft de inventarisatie per gemeente van de kinderspeelplaatsen en beoordeling per kinderspeelplaats. Tevens worden het communicatieplan en de communicatiemiddelen als folders en posters afgerond.

De vierde stap betreft het informeren van de omgeving nabij de te onderzoeken speelplaatsen en het aanbesteden van de kinderspeelplaatsen die daadwerkelijk onderzocht moeten worden.

In stap vijf wordt het onderzoek daadwerkelijk uitgevoerd op basis van fysiek bodemonderzoek dat volgt uit de methodiek van SIKB.

Het doel is uiteindelijk om per wijk/gemeente vast te stellen op welke kinderspeelplaatsen welke maatregelen nodig zijn (evt. keuzes). Inzicht in de kinderspeelplaatsen op basis van analysegegevens is gereed in december 2018.

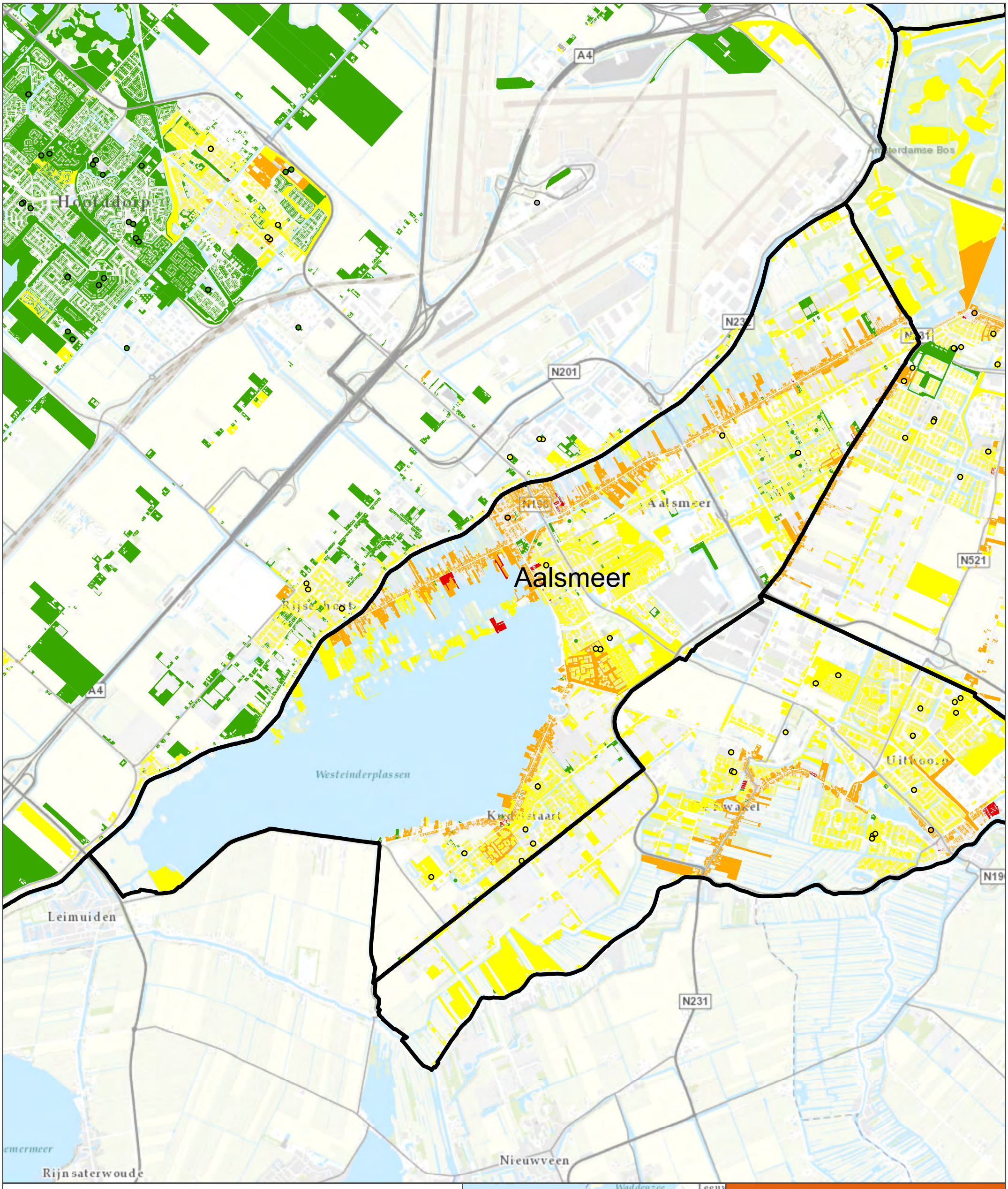
Wanneer na afloop van het onderzoek alle bovenstaande inzichten beschikbaar zijn, ziet het vervolgpakket aan maatregelen er als volgt uit:

Vervolg maatregelen

- Vaststellen maatregelen per kinderspeelplaats.
- Voorbereiding en aanbesteding uitvoering (inclusief te doorlopen procedure, afhankelijk van het juridisch kader).
- Communicatie over maatregelen.
- Uitvoering maatregelen.

BIJLAGE A OVERZICHTSKAARTEN PER GEMEENTE

Geïnventariseerde loodwaarden afkomstig uit BIS-data óf uit de Bodemkwaliteitskaarten.

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Aalsmeer

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:45.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0358.pdf		

N

0 260 520 1.040 1.560 2.080 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	1	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Amstelveen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

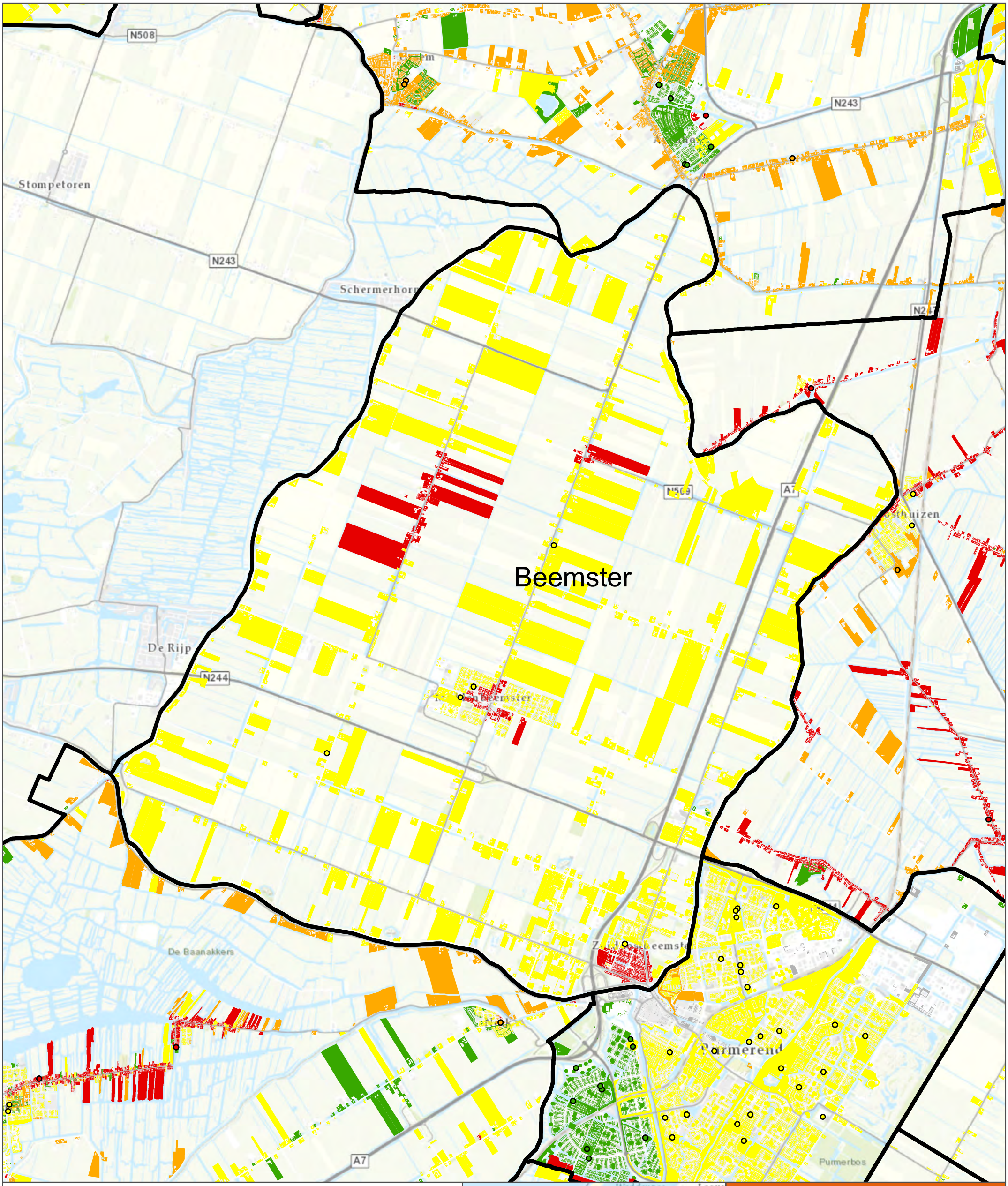
ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0362.pdf		

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	2	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Beemster

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:50.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0370.pdf

N

0 287,5 575 1.150 1.725 2.300 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	3	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Bergen (NH.)

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:75.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0373.pdf		

N

0 435 870 1.740 2.610 3.480 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	4	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Beverwijk

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:40.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0375.pdf

N

0 230 460 920 1.380 1.840 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	5	1

Almere-Haven
Overvaartbos
N305
Kathedralenbos
Cirkelbos
Gooimeer
A27
Eemmeer
Blaricum
N527
Valse Bosjes
A27
Eemnes
A1
N414
N525
Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Blaricum

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:40.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0376.pdf		

N

0 230 460 920 1.380 1.840 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	6	1

Bloemendaal

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Bloemendaal

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:55.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0377.pdf		

N

0 315 630 1.260 1.890 2.520 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	7	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Castricum

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:60.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0383.pdf		

N

0 345 690 1.380 2.070 2.760 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	8	1

Den Helder

N250

N99

N249

Normerven

Waddenzee

Lelystad

Amsterdam

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Den Helder

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:90.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0400.pdf

N 0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	9	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Diemen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:30.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0384.pdf		

N

0 170 340 680 1.020 1.360 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	10	1

N247
N302
N506
Drechterland
Westwoud
Oost-Bl...kker
Wijdenes
Venhuizen
Hoogkarspel
Grote Blocq
NOORD-HOLLAND
FLEVOLAND

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Drechterland

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

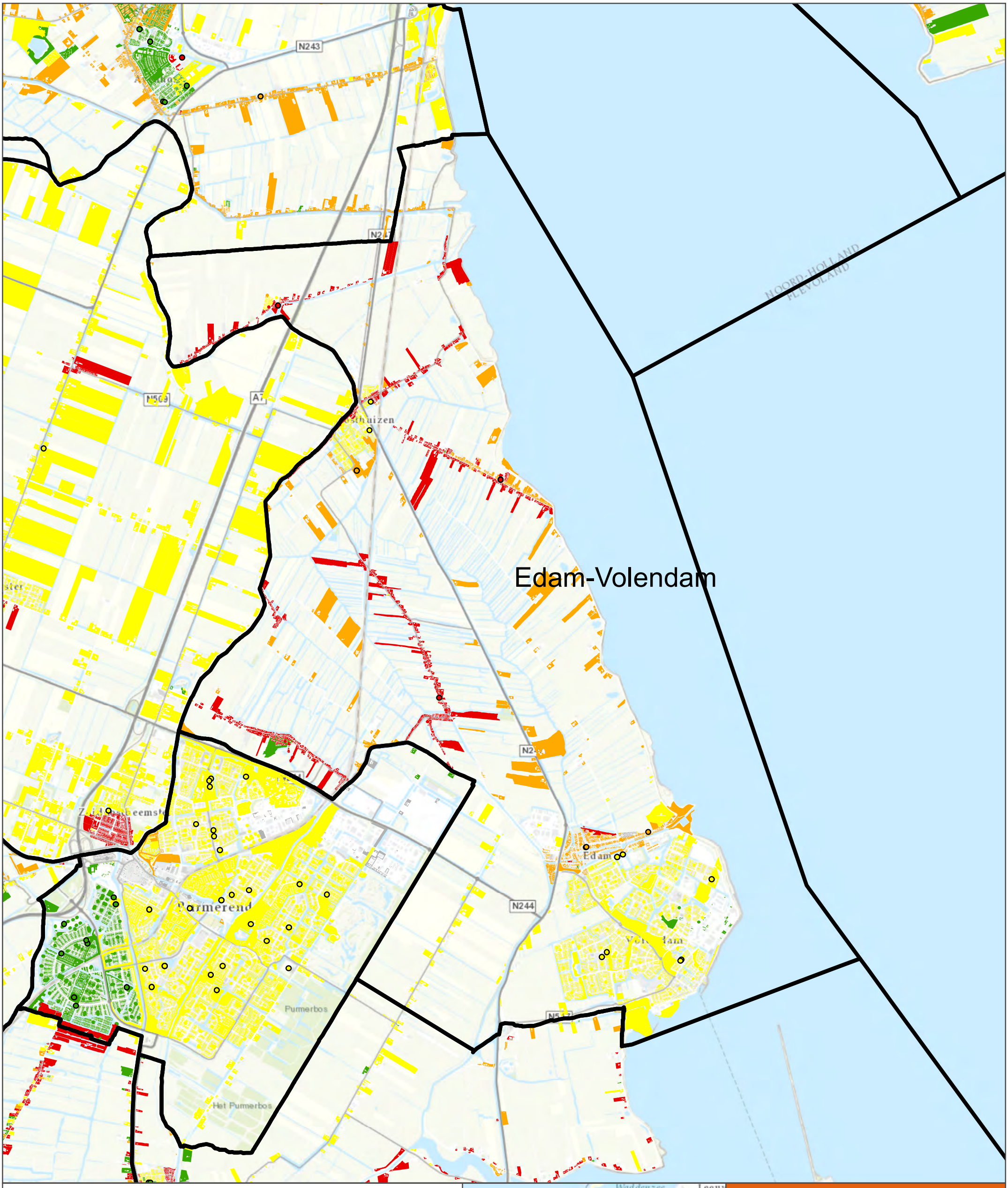
ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:50.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0498.pdf		

N

0 287,5 575 1.150 1.725 2.300 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	11	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Edam-Volendam

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:55.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd
PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0385.pdf

N

0 315 630 1.260 1.890 2.520 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	12	1

Enkhuizen

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Enkhuizen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:70.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0388.pdf		

N

0 405 810 1.620 2.430 3.240 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	13	1

Gooise Meren

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Gooise Meren

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:65.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM1942.pdf

N

0 375 750 1.500 2.250 3.000 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	14	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Haarlemmerliede en Sp

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

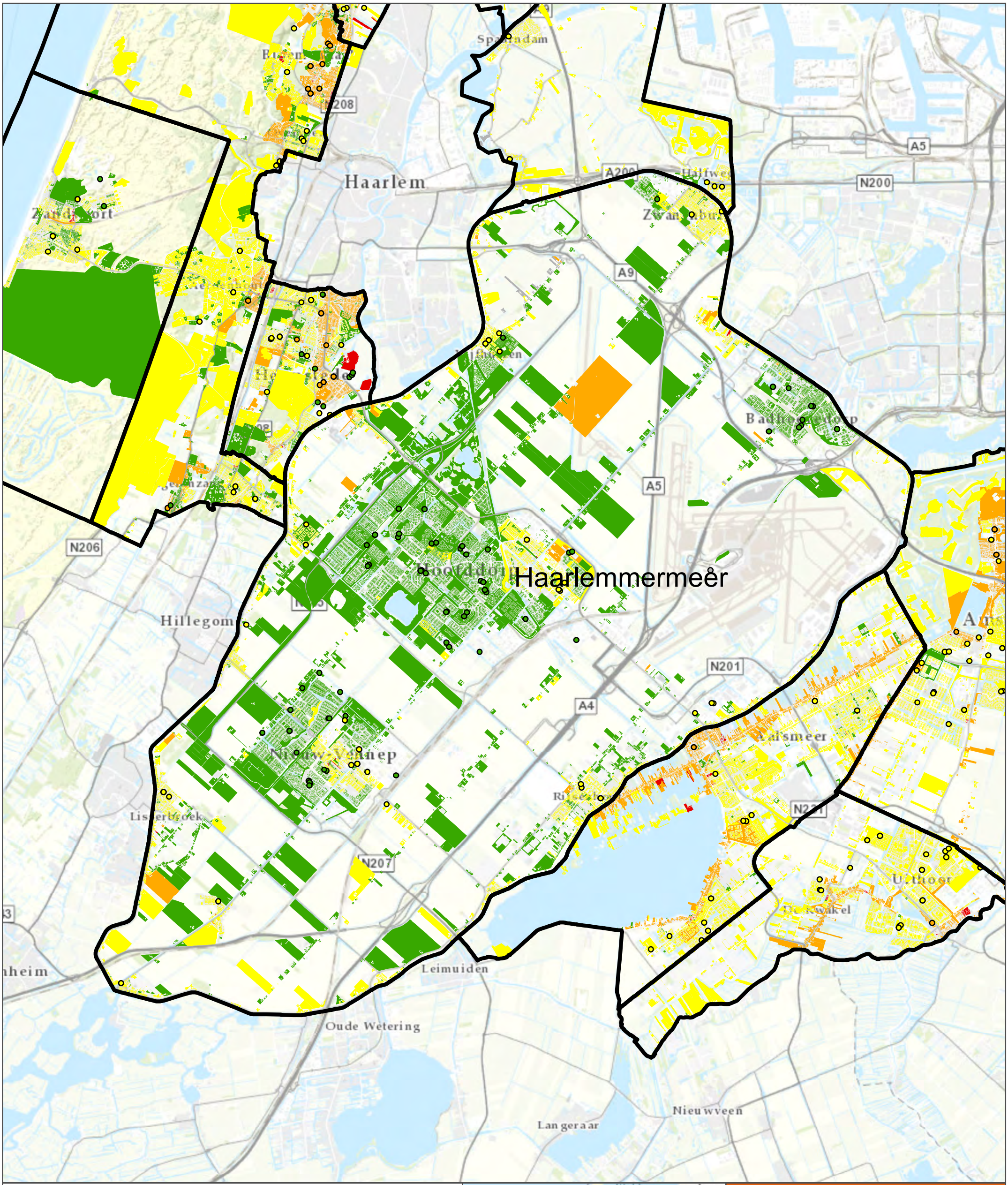
GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0393.pdf

N

0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	15	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Haarlemmermeer

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:80.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0394.pdf

N

0 462,5 925 1.850 2.775 3.700 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	16	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Heemskerk

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:45.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0396.pdf		

N

0 260 520 1.040 1.560 2.080 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	17	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Heemstede

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:15.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0397.pdf		

N

0 85 170 340 510 680 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	18	1

Heerhugowaard

N242
N245
N507
N508

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Heerhugowaard

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:40.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0398.pdf		

N

0 230 460 920 1.380 1.840 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	19	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Heiloo

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0399.pdf

N 0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	20	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Hilversum

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:45.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0402.pdf		

N

0 260 520 1.040 1.560 2.080 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	21	1

Hollands Kroon

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Hollands Kroon

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

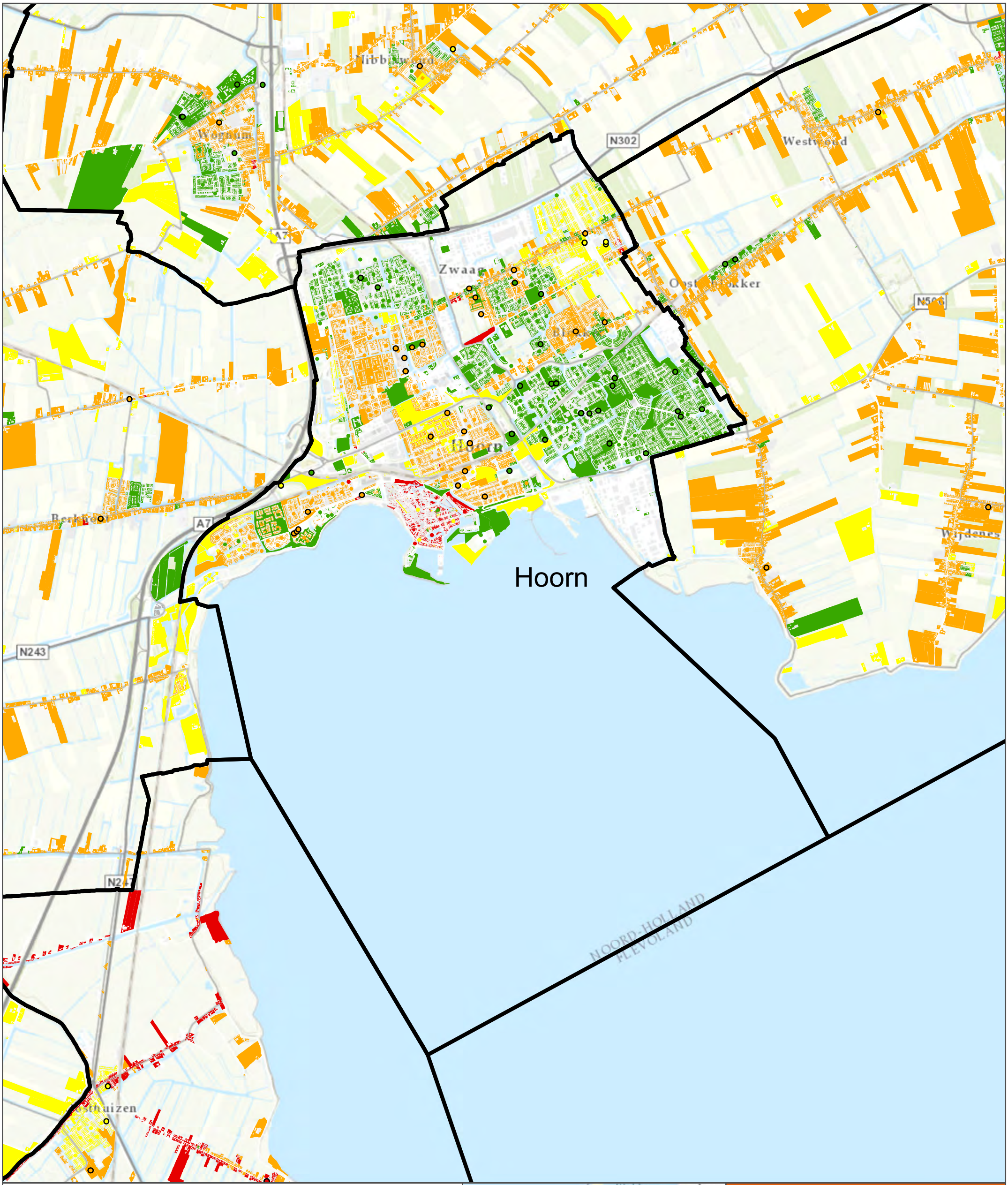
ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:140.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM1911.pdf		

N

0 800 1.600 3.200 4.800 6.400 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	22	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Hoorn

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:45.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0405.pdf		

N

0 260 520 1.040 1.560 2.080 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	23	1

Huizen

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Huizen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0406.pdf		

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	24	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Koggenland

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Koggenland

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:55.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM1598.pdf		

N

0 315 630 1.260 1.890 2.520 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	25	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Landsmeer

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Landsmeer

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd
PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0415.pdf

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	26	1

Langedijk

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Langedijk

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0416.pdf

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	27	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Laren

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

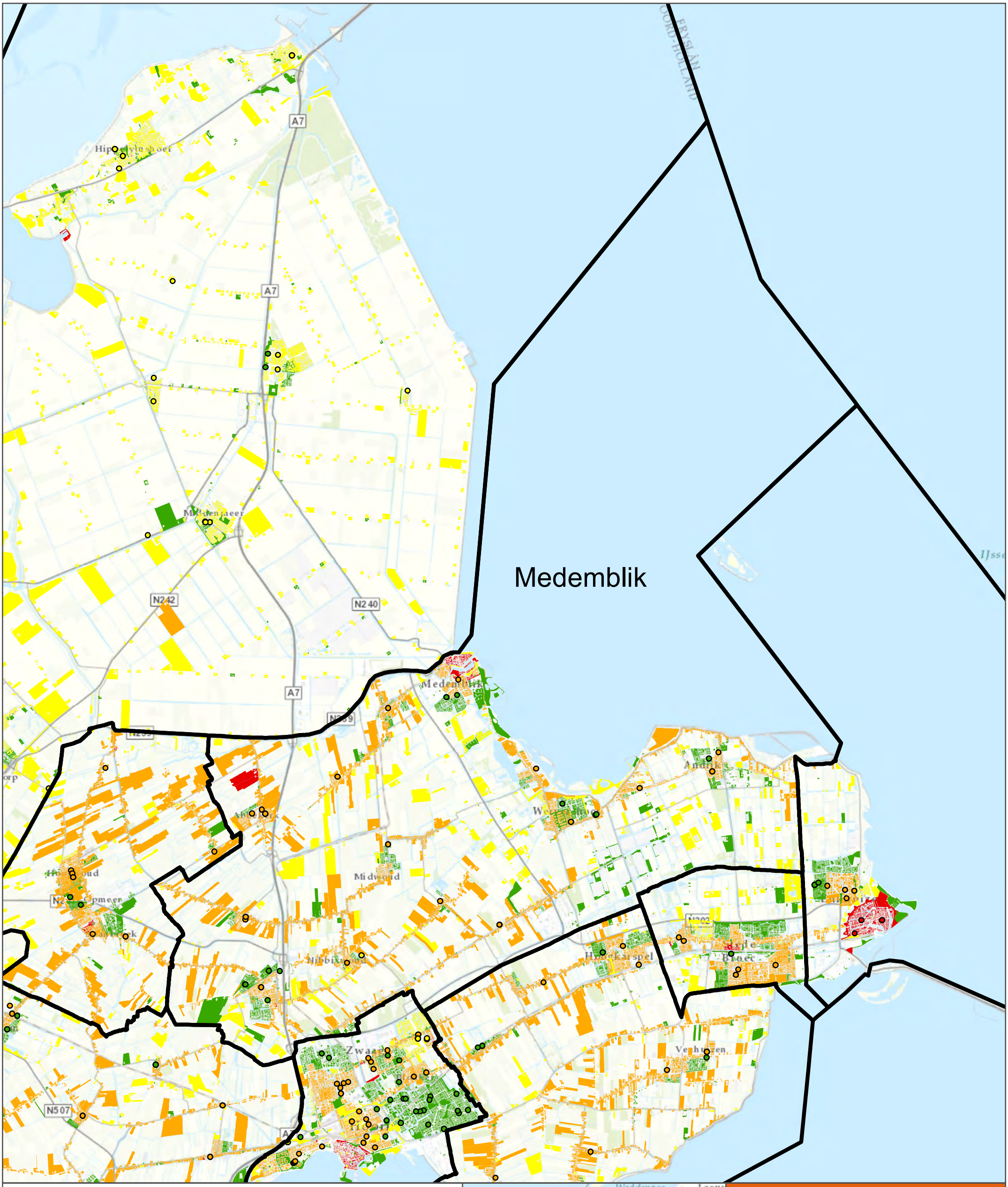
GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0417.pdf

N

0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	28	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Medemblik

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:105.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0420.pdf

N

0 600 1.200 2.400 3.600 4.800 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	29	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Oostzaan

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Oostzaan

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0431.pdf		

N

0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	30	1

Opmeer

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Opmeer

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0432.pdf

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	31	1

Ouder-Amstel

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Ouder-Amstel

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:35.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0437.pdf

N

0 200 400 800 1.200 1.600 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	32	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Purmerend

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

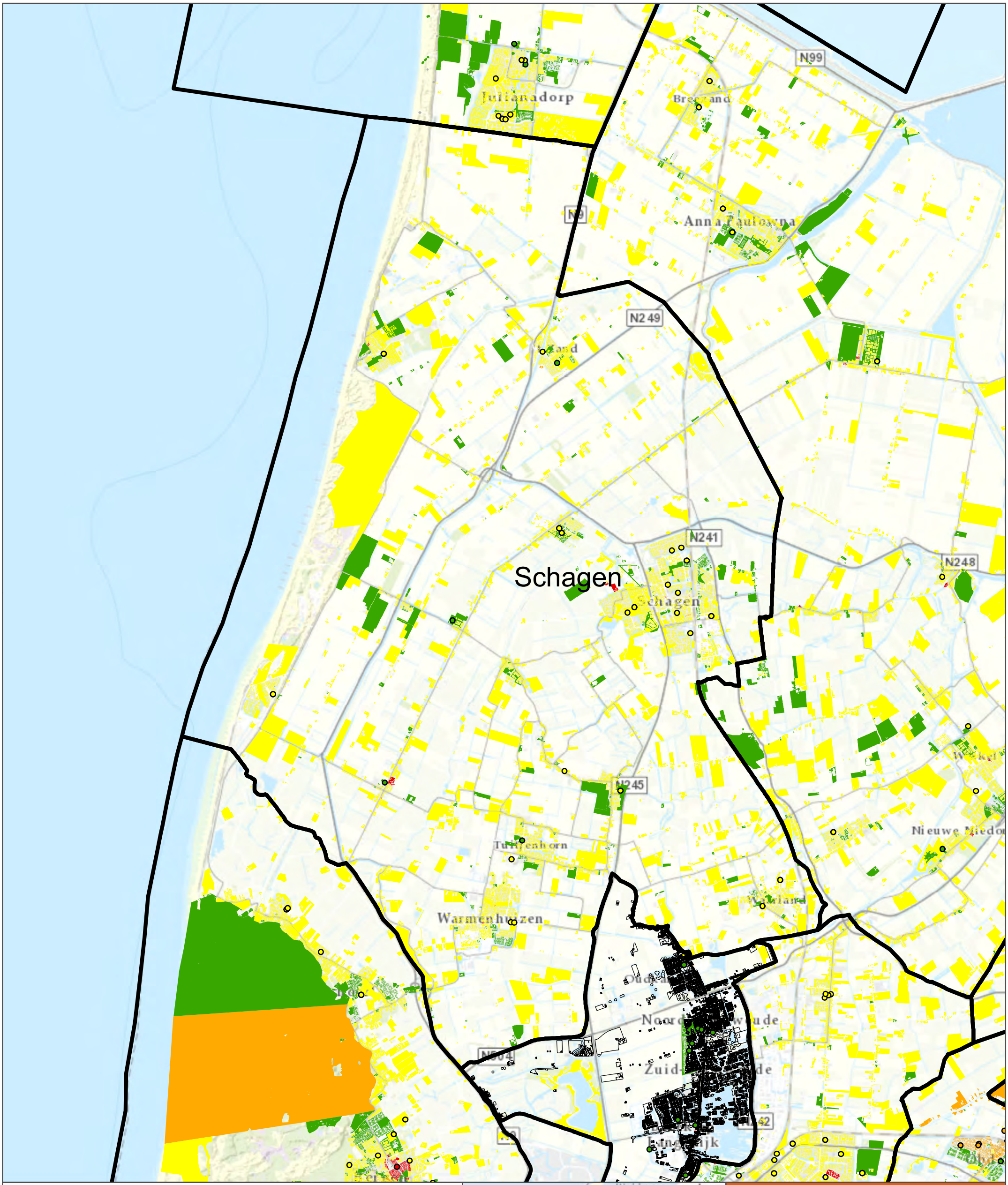
ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:30.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0439.pdf		

N

0 170 340 680 1.020 1.360 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	33	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Schagen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:80.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0441.pdf		

N

0 462,5 925 1.850 2.775 3.700 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	34	1

Stede Broec

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Stede Broec

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0532.pdf

N

0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	35	1

Vlieland

Waddenze

Texel

A7

Amsterdam

Lelystad

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Texel

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:160.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0448.pdf

N

0 900 1.800 3.600 5.400 7.200 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	36	1

Uitgeest

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Uitgeest

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:30.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0450.pdf		

N

0 170 340 680 1.020 1.360 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	37	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Uithoorn

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:40.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0451.pdf

N

0 230 460 920 1.380 1.840 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	38	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Velsen

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:60.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0453.pdf		

N

0 345 690 1.380 2.070 2.760 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	39	1

Waterland

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Waterland

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:70.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0852.pdf

N

0 405 810 1.620 2.430 3.240 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	40	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Weesp

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Weesp

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:25.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg

GIS bestand: geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd

PDF bestand: tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0457.pdf

N

0 145 290 580 870 1.160 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	41	1

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Wijdemeren

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:50.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM1696.pdf		

N

0 287,5 575 1.150 1.725 2.300 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	42	1

Wormerland

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Wormerland

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:45.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0880.pdf		

N

0 260 520 1.040 1.560 2.080 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	43	1

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Zandvoort

Legenda

Geïnventariseerde loodwaarden uit BIS of BKK (mg/kg)

- kleiner dan 100
- 100 tot 390
- 390 tot 800
- 800 en hoger
- Geen gegevens aangeleverd
- Uitgesloten van BKK
- Gemeentegrens

Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

Potentiële risicolocaties diffuus lood

Gemeente: Zandvoort

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum:	29-3-2018	tekenaar:	I. Terpstra
schaal (A3):	1:40.000	projectleider:	C. van den Berg
status:	definitief	goedgekeurd:	C. van den Berg
GIS bestand:	geoinformatie\Eindversie201802_DDP.mxd		
PDF bestand:	tekeningen\Eindversie201802_DDP_GM0473.pdf		

N

0 230 460 920 1.380 1.840 Meters

projectnummer	tekening	versie
C05042.000385.0100	44	1

BIJLAGE B GETALSMATIG OVERZICHT GEMEENTEN

Overzicht aantallen kwetsbare objecten, per gemeente, met een **minimaal** loodgehalte van 390 mg/kg vanuit BIS of Bkk

Gemeente	Kinder-speel-plaatsen >=800	Kinder-Speel-plaatsen >=390	KDV BSO >=800	KDV BSO >=390	Scholen >=800	Scholen >= 390	Park Plantsoen Recreatie >=800	Park Plantsoen Recreatie >=390	Volkstuinen >=800	Volkstuinen >=390	Wonen met tuin >=800	Wonen met tuin >=390
Aalsmeer	1	14		1		1	2	17			59	1847
Amstelveen	1	16		4		8		15	1	2	53	2514
Beemster	6	6			3	3					786	787
Bergen (NH.)	1	1	1	1			1	1			218	234
Beverwijk			1	1	1	1		3		1	1379	2670
Blaricum												
Bloemendaal		5		9		1					63	2261
Castricum	5	5			1	1					232	238
Den Helder	14	75		12	1	1		5			207	6640
Diemen	1	3	2	3				1		1	333	575
Drechterland		38		7		10		10			5	4476
Edam-Volendam	5	15	3	7	4	4	2	11		3	1093	2607
Enkhuizen	13	46	3	7	5	5	8	9			2343	3978
Gooise Meren												
Haarlemmerliede en Spaarnwoude												
Haarlemmermeer						1		1	1	3	24	110
Heemskerk	23	23	1	1	1	1	5	5	1	1	1053	1055
Heemstede	1	11		6	1	1	2	3		2	45	3049
Heerhugowaard	1	1									5	11
Heiloo											6	8
Hilversum		7		2		4		1				3247
Hollands Kroon							2	2			39	73
Hoorn	8	112		23	2	2	3	6		2	1373	8880

Huizen												
Koggenland		49	1	13		5		3		1	19	4440
Landsmeer	9	9	6	6		1	7	12	1	1	1188	1335
Langedijk											4	6
Laren												
Medemblik	7	78		18	1	1	1	17		2	761	9286
Oostzaan	3	5		1		1		4			882	1028
Opmeer	1	23		7		8		6		2	26	2371
Ouder-Amstel		7		1		2	2	7			44	830
Purmerend		1				2	2	3		1	2	15
Schagen											22	47
Stede Broec	3	40		5		11		4		2	138	4581
Texel											43	66
Uitgeest				1							19	1057
Uithoorn		6		1		1		5			45	631
Velsen	1	21	1	10		1	1	4	1	1	64	6158
Waterland	8	11		1	5	5	3	6	3	4	1337	1736
Weesp												
Wijdemeren												
Wormerland	8	15	3	4	1	1		4			1132	1509
Zandvoort	2	2						1			18	62

COLOFON

INVENTARISATIE RISICOLOCATIES DIFFUUS LOOD

KLANT

Provincie Noord-Holland

AUTEUR

Carlo van den Berg

PROJECTNUMMER

C05042.000385

ONZE REFERENTIE

079801799 A

DATUM

30 maart 2018

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Manja Holst-Touber
.

VRIJGEGEVEN DOOR

Carlo van den Berg

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Provincie
Noord-Holland

Let op LOOD!

Let op lood!

De bodem in Noord-Holland is een stuk schoner dan vroeger. Toch is de grond nog niet overal schoon. Door huishoudelijk en industrieel gebruik in het verleden komt lood op verschillende plekken voor in de bodem. Als kinderen op die grond spelen kunnen zij lood binnenkrijgen. Inname van lood kan nadelige effecten hebben op de gezondheid. Kinderen van nul tot zes jaar lopen hierbij het meeste risico. In deze folder leest u meer over de aanpak van lood-verontreiniging en vindt u adviezen om risico's te minimaliseren.

Lood en gezondheid

Lood kan een risico vormen als je het inslikt. Vooral jonge kinderen tot en met 6 jaar zijn gevoelig voor lood. Dat komt doordat lood effect heeft op de hersenen en de hersenen bij jonge kinderen nog in ontwikkeling zijn. Daarnaast krijgen jonge kinderen vaak meer lood binnen doordat zij vieze handen (met verontreinigde grond) in hun mond stoppen en hun darmen meer lood opnemen. Er zijn al diverse maatregelen genomen om de hoeveelheid lood in het milieu te verminderen. Toch komt lood nog voor in de bodem en is het mogelijk om direct met lood in de bodem in contact te komen. Daarom informeren de provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en GGD'en ouders en verzorgers van jonge kinderen over de maatregelen waarmee loodinname kan worden beperkt. Hoe minder lood kinderen binnenkrijgen, hoe beter.

Hoe kun je lood binnenkrijgen?

Vooral jonge kinderen tot zes jaar kunnen lood uit de bodem binnenkrijgen. Dat komt doordat zij bij het buitenspelen vieze vingers in hun mond steken. De gronddeeltjes die zo in hun mond terechtkomen, kunnen ze doorslikken. Lood kan ook worden opgenomen in het lichaam door groenten die op vervuilde grond worden geteeld. Als iemand groenten uit eigen tuin eet, kan dat een bijdrage leveren aan de hoeveelheid lood in het lichaam. Als een woning nog loden waterleidingen bevat, krijgen bewoners via het drinkwater ook lood binnen.

Wat kan ik doen?

- Laat uw kinderen hun handen wassen na het buitenspelen.
- Laat kinderen niet op onbedekte verontreinigde bodem (“kale bodem”) spelen. Bedek de bodem met een grasmat, struiken of vaste planten. Een kunstgrasmat of bestrating, bij voorkeur waterdoorlatend, zorgt ook voor een goede bedekking.
- Kies voor een zandbak met schoon wit zand.
- Kweek groente en fruit in plantenbakken met schone grond (potgrond of tuinaarde).
- Was zelf uw handen na het tuinieren in eigen tuin en voor het eten.
- Was zelfgekweekte groenten en fruit grondig.
- Ga de inloop van grond in huis tegen door schoenen uit te doen bij het naar binnen lopen.
- Stofzuig of dweil regelmatig uw huis.
- Vervang loden waterleidingen.

Hoe komt lood in de bodem?

Door de eeuwen heen is er in heel Nederland veel lood gebruikt in huishoudens en in industrieën. Bijvoorbeeld in verf, maar ook in waterleidingen en loodslabben van gebouwen. Ook in het landelijk gebied is bij ophogingen gebruik gemaakt van grond en slib waar lood in zat. In Nederland is hierdoor in veel gebieden lood in verschillende concentraties aanwezig in de bodem.

Om inname te voorkomen zijn er in het verleden diverse maatregelen genomen om de hoeveelheid lood in het milieu te verminderen. Er zijn echter nog steeds veel plaatsen in Noord-Holland waarvan bekend is dat er verhoogde loodgehalten in de bodem voorkomen. Het betreft vaak grote oppervlakten waarbij er geen duidelijke grens is tussen schone en verontreinigde grond. Daarom weten we niet altijd precies waar het lood in de bodem zit. Hoge concentraties lood in de bodem hoeven op zich geen probleem te zijn, als men het maar niet binnenkrijgt. Zorg dat u weet waar lood mogelijk voorkomt en hoe u ervoor zorgt dat u en uw kinderen geen lood binnenkrijgen.

Wat doet de provincie Noord-Holland?

Provincie Noord-Holland werkt samen met gemeenten, omgevingsdiensten en GGD'en. Ze informeren inwoners over de risico's van lood en geven advies. Ook wordt onderzocht waar lood in de bodem zit.

Waar kan ik terecht voor meer informatie?

- **Vragen over lood in de bodem:** Op de site van uw gemeente/provincie/omgevingsdienst of op www.bodemloket.nl kunt u meestal zien of er bij u bodemonderzoek is gedaan. U kunt ook altijd bellen met uw gemeente. Mocht er over uw bodem geen informatie zijn, dan kunt u besluiten zelf onderzoek te laten doen door een adviesbureau. Een adviesbureau kan u ook adviseren welke maatregelen getroffen kunnen worden, als er sprake is van een verontreiniging.

- **Vragen over lood en gezondheid:** GGD, afdeling Milieu en Gezondheid of Medische Milieukunde. U vindt de contactgegevens van uw GGD op www.ggd.nl

WWW.NOORD-HOLLAND.NL

GGD Hollands Noorden

GGD Gooi en Vechtstreek

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
J.C. Sipman
BEL/OMB

Doorkiesnummer (023) 5144972
sipmanj@noord-holland.nl

INGEKOMEN 10 DEC. 2018

Betreft: Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022

Verzenddatum
10 DEC. 2018

Kenmerk
1011489/1148674

Uw kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis / zenden wij u het volgende toe:

Het Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022.

Op basis van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai, de Wet geluidhinder en Wet milieubeheer is Gedeputeerde Staten verplicht om een actieplan geluid op te stellen. Het plan is gericht op het verminderen van de nadelige gevolgen van geluidbelasting langs provinciale wegen.

Wij hebben de plandrempel (het ambitieniveau) voor het actieplan vastgesteld en er is gekozen voor het toevoegen van gevelisolatie voor solitair gelegen woningen boven de plandrempel. De plandrempel is, conform de wens van de PS-commissie Natuur, Landschap, Water en Milieu van 28 mei 2018, lager dan die in het vorige actieplan, namelijk 60 decibel (dB) in buitenstedelijk gebied en 63 dB in binnenstedelijk gebied. Deze nieuwe waarde past bij het uitgangspunt voor de omgevingsvisie, dat er een balans tussen economische groei en leefbaarheid wordt gezocht en als ambitie een verbetering van de geluidbelasting is benoemd.

Op 27 november 2018 hebben wij tot het volgende besloten:

1. Bijgaand Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 vast te stellen;
2. De Nota van Beantwoording van het Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 vast te stellen;

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

3. De insprekers op de hoogte te stellen van het Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 en de daarin aanwezige Nota van Beantwoording.

In het actieplan zijn de toepassing van stil asfalt op de provinciale wegen en het isoleren van solitair gelegen woningen als maatregelen opgenomen. Er is een prioritering van wegen uitgewerkt op basis van doelmatigheid van de toepassing van stil asfalt bij woningen. Voor de uitvoering van de regeling omtrent gevelisolatie zal er halverwege de planperiode een evaluatie plaatsvinden. Wanneer blijkt dat er minder isolaties worden uitgevoerd (woningen zijn al voldoende geïsoleerd, bewoners hebben geen interesse of de woning staat op de saneringslijst van BSV), zal er gekeken worden op welke manier er met de beschikbare middelen de geluidsituatie in de provincie verder kan worden verbeterd.

Een wegvak met stil asfalt is eerder toe aan onderhoud dan een wegvak met regulier asfalt. De kosten voor het eerste onderhoudsmoment van deze wegvakken (ca. 9 jaar na aanleg) worden gedekt binnen dit Actieplan. De kosten worden structureel jaarlijks opgebouwd tot het onderhoud plaatsvindt. De structurele kosten voor onderhoud worden hierna meegenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). De verlaging van de plandrempel zorgt er dan ook voor dat de kosten voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen zal toenemen.
De kosten voor het aanbieden van gevelisolatie aan 122 solitair gelegen woningen boven de plandrempel zijn eenmalig.

In de periode van 26 juli 2018 tot en met 19 september 2018 heeft het ontwerp-actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 ter inzage gelegen en daarop 14 zienswijzen ontvangen. Deze hebben niet geleid tot een wijziging in het actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022. Alle wijzigingen die zijn aangebracht zijn gevolg van de verhoging van de ambitie naar 60/63 dB. De zienswijzen zijn te lezen in Bijlage 2 van het document.

Voor het overige verwijzen wij u graag naar het Actieplan geluid 2018-2022 in de bijlage.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlagen:
- Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022

Provincie Noord-Holland

MILIEU

Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022

GELUID

INHOUD

3 | Samenvatting

4 | 1 Inleiding
4 1.1 Waarom een Actieplan geluid?
4 1.2 Afbakening en uitgangspunten
4 1.2.1 Op te nemen wegen
4 1.2.2 Geluidsgevoelige bestemmingen en stiltegebieden
7 1.3 Leeswijzer
7 1.4 Basisinformatie geluid
7 1.4.1 Geluidsbelasting
7 1.4.2 Geluid en gezondheid

9 | 2 Wettelijk kader Actieplan geluid
9 2.1 Wettelijk kader
10 2.2 Proces Actieplan geluid

12 | 3 Geluidssituatie Noord-Holland
12 3.1 Provinciale wegen
13 3.2 Eerder getroffen maatregelen
15 3.3 EU-geluidsbelastingskaart 2016

16 | 4 Plandrempel
16 4.1 Plandrempel geluidsgevoelige bestemmingen
16 4.1.1 Scenariostudie
17 4.1.2 Kosten-batenanalyse
18 4.1.3 Keuze plandrempel
20 4.2 Plandrempel stiltegebieden

21 | 5 Maatregelen
21 5.1 Mogelijke geluidsreducerende maatregelen
22 5.2 Voorgenomen maatregelen
24 5.3 Gevolgen maatregelen
25 5.4 Kosten en financiering
26 5.5 Innovatieve maatregelen
27 5.6 Vervolg

28 Bijlage 1 Afbeeldingen
32 Bijlage 2 Nota van Beantwoording

SAMENVATTING

Op grond van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai (nr. 2002/49/EG) die in Nederland is opgenomen in de Wet milieubeheer, moeten Gedeputeerde Staten van Noord-Holland een Actieplan geluid opstellen voor haar provinciale wegen. Dit actieplan is gebaseerd op de in 2017 opgestelde EU-geluidbelastingkaart, waarop de geluidssituatie in 2016 langs de provinciale wegen in beeld gebracht is.

De richtlijn verplicht ons om voor het actieplan een zogenaamde plandrempel vast te stellen. Deze plandrempel treedt niet in de plaats van de bestaande wettelijke grenswaarden voor het geluid van het wegverkeer, maar geeft aan boven welke waarde wij maatregelen overwegen, rekening houdend met doelmatigheid en technische mogelijkheden.
In voorliggend actieplan is gekozen voor het toepassen van stil asfalt een gedifferentieerde plandrempel van 60 decibel (dB) buitenstedelijk en 63 dB binnenstedelijk. Deze plandrempel is tot stand gekomen nadat eerder drie andere plandrempels beschouwd zijn. Door het uitspreken van een hogere ambitie dan de eerder onderzochte plandrempels is voor deze nieuwe, gedifferentieerde plandrempel (60/63 dB) gekozen. Met deze keuze voor deze nieuwe plandrempel kent het Actieplan geluid 2018-2022 een hoger ambitieniveau dan de eerdere actieplannen. In het Actieplan geluid 2014-2018 is een plandrempel van 65 dB gehanteerd.

In dit actieplan geven wij aan hoe wij de gezondheidseffecten die ontstaan door geluidsbelasting van verkeer op de provinciale wegen, willen verminderen. Dit willen wij doen door de toepassing van stil asfalt, waarmee de gekozen oplossingsrichting uit het eerste Actieplan geluid (2009-2013) en tweede Actieplan geluid (2014-2018) wordt voortgezet. Op locaties waar woningen met een geluidsbelasting boven de 60 dB buitenstedelijk en 63 dB binnenstedelijk voorkomen, wordt waar doelmatig en technisch toepasbaar, stil asfalt toegepast om de leefbaarheid te vergroten.
In het plan is aangegeven op welke wegen wij in deze planperiode stil asfalt willen toepassen. Stil asfalt wordt pas daadwerkelijk toegepast op het moment dat een weg toe is aan groot onderhoud. Hierdoor blijven de meerkosten beperkt.
Voor solitair gelegen woningen is het toepassen van een geluidsreducerend wegdek niet doelmatig. Voor dergelijke locaties wordt de toepassing van gevelisolatie aangeboden. Deze regeling zal gedurende de planperiode worden uitgevoerd en zal in 2020 tussentijds worden geëvalueerd.

Onze inschatting is dat door de maatregelen die in de planperiode in dit actieplan zijn opgenomen, in totaal circa 55 bewoners van circa 25 woningen een geluidsbelasting onder de plandrempel zullen krijgen. De vermindering van de geluidsbelasting zal leiden tot een daling van het aantal ernstig gehinderden door geluid van provinciale wegen met 9 bewoners en een daling van het aantal ernstig slaapverstoorden met 7 bewoners. Daarnaast zal het binnenniveau van 122 woningen verlaagd worden door toepassing van gevelisolatie, waardoor bewoners een daling van de geluidsbelasting in hun woningen zullen ervaren. Bij saneringsprojecten wordt conform art. 3.10 2a van het besluit geluidshinder gestreefd naar een binnenwaarde van 38 dB.

1 INLEIDING

1.1 Waarom een Actieplan geluid?

Er is vrijwel geen milieuaspect waarvoor mensen gevoeliger zijn dan voor geluid. De blootstelling aan geluid kan een breed scala aan nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De belangrijkste gezondheidseffecten van blootstelling aan geluid zoals die veelvuldig in de woonomgeving voorkomen, zijn (ernstige) hinder en (ernstige) slaapverstoring. Bij hogere geluidniveaus kan ook het risico op hart- en vaatziekten toenemen.

De omvangrijkste bron van geluid in de woonomgeving is het wegverkeer. De provincie Noord-Holland beheert ongeveer 615 km provinciale weg, waarlangs veel mensen wonen. Vanuit de Europese Unie is de aanpak van geluidshinder vastgelegd in de Europese Richtlijn Omgevingslawaai (nr. 2002/49/EG). In Nederland is de Europese Richtlijn Omgevingslawaai geïmplementeerd in hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer en verder uitgewerkt in de hoofdstukken 3 en 4 uit het Besluit geluid milieubeheer. De Richtlijn verplicht de lidstaten om hun burgers:

- door middel van het opstellen van geluidsbelastingkaarten te informeren over de geluidshinder van verschillende bronnen (geluidsbelastingkaarten - Besluit geluid milieubeheer hoofdstuk 3);
- door middel van het opstellen van actieplannen te informeren over de maatregelen die worden getroffen om de schadelijke gevolgen (inclusief hinder) van omgevingsgeluid terug te dringen (Besluit geluid milieubeheer hoofdstuk 4).

De verplichting om geluidsbelastingkaarten en een actieplan op te stellen is onderverdeeld in verschillende fasen: de zogeheten tranches. De eerste tranche loopt van 2008 tot en met 2012 en de tweede tranche van 2013 tot en met 2017. Inmiddels zijn we aanbeland in de derde tranche, die loopt van 2018 tot en met 2022. Bij elke tranche worden geluidsbelastingkaarten en actieplannen opgesteld. Dit actieplan is opgesteld in het kader van de derde tranche van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai.

In het actieplan geven wij aan met welke maatregelen we in Noord-Holland de geluidsbelasting en de daarmee samenhangende gezondheidseffecten door het wegverkeer op provinciale wegen willen verminderen in de periode vanaf de vaststelling van het actieplan in 2018 tot en met 2022. Voorliggend Actieplan geluid 2018-2022 is daarmee de opvolger van het Actieplan geluid 2014-2018 uit de tweede tranche Europese richtlijn Omgevingslawaai.[1)]

1.2 Afbakening en uitgangspunten

1.2.1 Op te nemen wegen

De eerste tranche van de EU-richtlijn gold voor een beperkt deel van de geluidsbronnen (alle wegen waarop meer dan 6 miljoen voertuigen per jaar passeren: de drukste wegen).
De tweede tranche geldt voor een groter aantal bronnen dan de eerste tranche (wegen waarop meer dan 3 miljoen voertuigen per jaar passeren).
De provincie Noord-Holland heeft in de eerder opgestelde actieplannen haar gehele provinciale verkeersnetwerk opgenomen. In lijn met deze plannen is ook in dit derde Actieplan geluid het totale provinciale verkeersnetwerk beschouwd. De analyses zijn uitgevoerd op basis van de EU-geluidsbelastingkaart 2016. In totaal gaat het om circa 615 km provinciale weg.

1.2.2 Geluidsgevoelige bestemmingen en stiltegebieden

Bij het opstellen van de geluidsbelastingskaarten en het actieplan is conform de Wet milieubeheer aandacht besteed aan geluidsgevoelige bestemmingen en stiltegebieden.

1) Actieplan Geluid provinciale wegen 2014-2018' vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Holland op 29 juni 2015.

Geluidsgevoelige bestemmingen

Als geluidsgevoelige bestemmingen worden aangemerkt woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen. Met andere geluidsgevoelige gebouwen worden scholen (basisscholen, voortgezet, hoger en beroepsonderwijs), kinderdagverblijven en ziekenhuizen (inclusief verpleeghuizen en andere gezondheidszorggebouwen) bedoeld. Geluidsgevoelige terreinen zijn terreinen die behoren bij gezondheidszorggebouwen, voor zover deze zijn bestemd of worden gebruikt voor de in die gebouwen verleende zorg, woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen bestemd voor woonschepen.

De geluidssituatie voor de geluidsgevoelige bestemmingen is gebaseerd op de EU-geluidsbelastingkaart 2016. Figuur 1.1 geeft een voorbeeld van de geluidsbelasting op pandniveau.[2)]

Figuur 1.1 | Geluidssituatie geluidsgevoelige bestemmingen (bron: EU-geluidsbelastingkaart 2016 Noord-Holland)

De EU-geluidsbelastingkaart beschrijft de geluidssituatie in 2016. Toekomstige ontwikkelingen, zoals de realisatie van de Westfrisiaweg, de verbinding A8 - A9 en de Duinpolderweg zijn nog niet in deze situatie opgenomen. Dergelijke infrastructurele projecten kunnen echter wel van invloed zijn op de geluidssituatie. In beginsel zullen voor geluid hoogbelaste situaties vanuit een dergelijk project geluidsreducerende maatregelen getroffen worden (Wet geluidhinder).

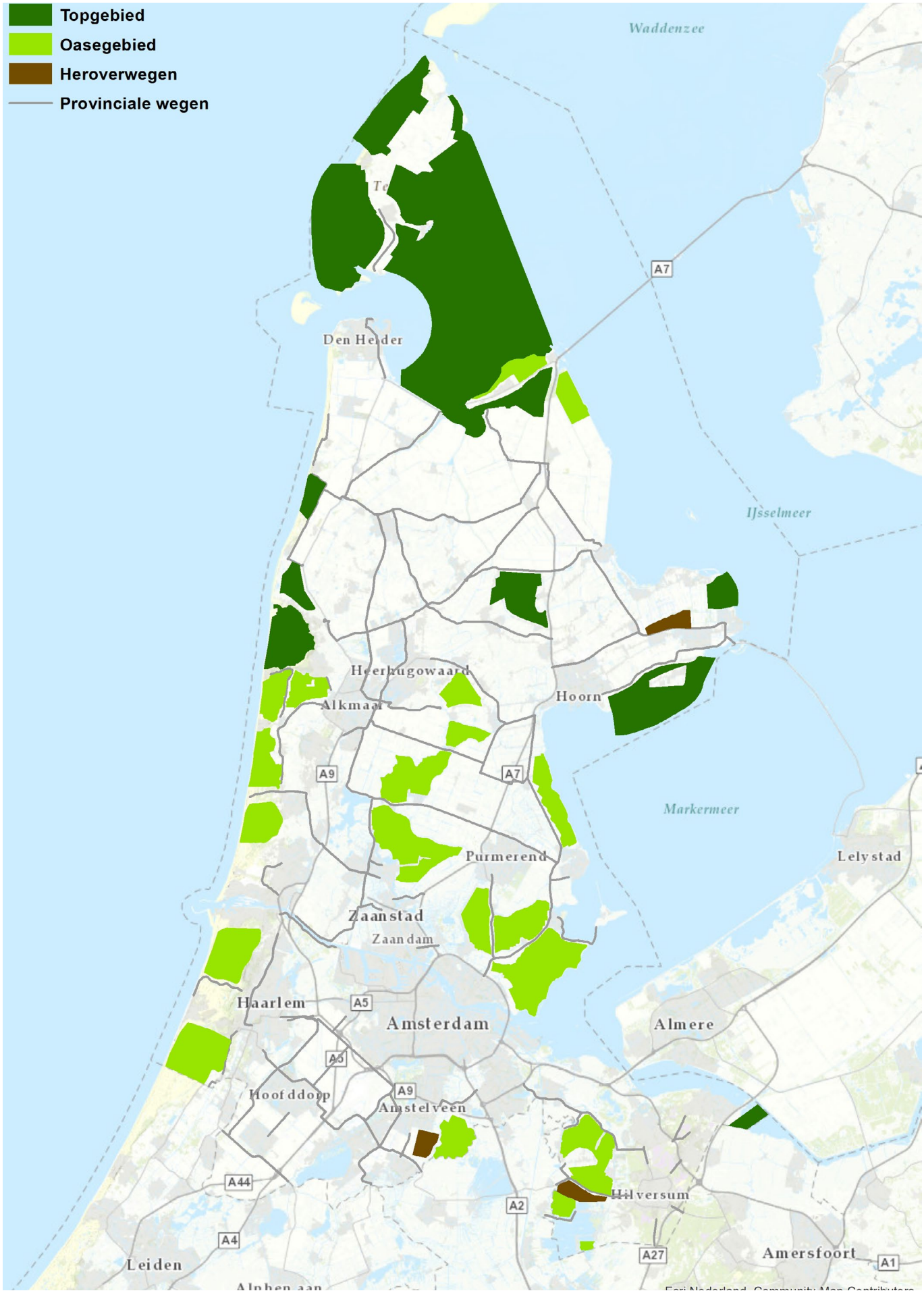
Stiltegebieden

De provincie Noord-Hollland heeft 39 gebieden binnen de provincie aangewezen als stiltegebied. In dergelijke milieubeschermingsgebieden geniet het milieu bijzondere bescherming. In de Provinciale Milieuverordening zijn regels opgenomen, gericht op het behoud van de kwaliteit van deze gebieden, onder meer door het weren van geluidshinder veroorzakende niet-gebiedseigen activiteiten.

Figuur 1.2 geeft een overzicht van de 39 stiltegebieden in Noord-Holland. In de figuur zijn tevens de gebiedstypes weergegeven die op dit moment worden overwogen. Deze onderverdeling in verschillende gebiedstypes is niet vastgesteld en op het moment van vaststellen van dit actieplan heeft Noord-Holland nog 39 ‘gelijkwaardige’ stiltegebieden.

2) De provinciale EU-geluidskaart 2016 kan worden geraadpleegd op: https://maps.noord-holland.nl/geluidsbelasting/

Figuur 1.2 | Stiltegebieden provincie Noord-Holland

Een aantal provinciale wegen loopt vlak langs stiltegebieden. Dergelijke wegen hebben invloed op de geluidsbelasting van het stiltegebied. In het kader van het eerste Actieplan geluid is besloten om langs alle stiltegebieden stil asfalt aan te leggen. In het tweede Actieplan geluid zijn geen specifieke maatregelen opgenomen voor het terugbrengen van de geluidsbelasting in stiltegebieden. In dit derde Actieplan geluid is de situatie in stiltegebieden opnieuw beschouwd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het wettelijke kader voor het actieplan beschreven en wordt inzichtelijk gemaakt welke stappen zijn doorlopen om te komen tot dit actieplan.
Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige geluidssituatie in Noord-Holland. Aangegeven is op welke wegen het actieplan betrekking heeft, waar in het verleden al geluidsmaatregelen genomen zijn en wat de resultaten zijn van de Geluidsbelastingkaart 2016, waarop de omvang van de geluidsbelasting in Noord-Holland is aangegeven. In hoofdstuk 4 geven we aan hoe wij tot de plandrempel zijn gekomen en hoe deze aansluit bij het huidige beleid. Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de maatregelen waarvoor in het kader van dit actieplan gekozen is en in het verwachte effect van die maatregelen.

1.4 Basisinformatie geluid

Om dit actieplan beter te kunnen begrijpen volgt hierna de basisinformatie over geluid.

1.4.1 Geluidsbelasting

De sterkte van geluid wordt uitgedrukt in de eenheidsmaat decibel, afgekort als dB. In tabel 1.1 zijn enkele voorbeelden opgenomen van een bepaald geluidsniveau.

Tabel 1.1 | Geluidsniveau en beleving

Geluidsniveau (dB)	Voorbeeld
20	Gehoorgrens, lagere geluidsniveaus zijn niet waarneembaar voor mensen; stille slaapkamer
30	Gefluister; bibliotheek
40	Normale woonkamer; rustig kantoor
60	Indringende airconditioning; wasdroger; pianospel; normale conversatie
70	Drukke verkeersweg (snelweg) op 10 meter afstand; stofzuiger
80	Wekkeralarm; haardroger
90	Vrachtwagen op 15 meter afstand; passerende motor
100	Opstijgend vliegtuig op 200 meter hoogte; fabriekshal
110	Drilboor op 1 meter afstand; disco; concert
120	Startend vliegtuig op 70 meter; vuurwerk; sirenes; pijngrens

Geluidsbelastingen in decibels zijn een logaritmische eenheid. Een verdubbeling van het aantal geluidsbronnen levert niet een verdubbeling op van het aantal decibels, maar een toename van het geluid met 3 dB. Stel dat het verkeer op een snelweg een geluidsniveau veroorzaakt van 70 dB en er gaan twee keer zoveel auto's over die weg rijden, dan wordt het niveau niet 140 dB, maar 73 dB. En omgekeerd, als het verkeer met de helft afneemt, wordt de geluidsbelasting 67 dB.
In dit actieplan zijn geluidsniveaus van wegverkeer in de Europese 'dosismaat' L_{den} uitgedrukt. Dit is het gemiddelde geluidsniveau van de dag- (day: 07.00-19.00 h), avond- (evening: 19.00-23.00 h) en nachtperiode (night: 23.00-07.00 h) in een jaar, berekend op de gevel van gebouwen. Omdat geluid 's avonds en 's nachts hinderlijker is, wordt er in L_{den} bovendien een toeslag berekend.
Naast L_{den} bestaat ook L_{night} als dosismaat. Dit is het gemiddelde geluidsniveau gedurende de nacht (van 23.00-07.00 uur) op een gemiddelde nacht in het jaar. De L_{night} wordt gebruikt om het aantal slaapverstoorden te berekenen.

Hinder door gemotoriseerd wegverkeer (exclusief bromfietsers en scooters) begint op te treden bij een geluidsbelasting van 40 dB L_{den} en ernstige hinder bij 42 dB L_{den}. De drempelwaarde voor ernstige hinder door slaapverstoring als gevolg van geluid van wegverkeer is niet precies bekend, maar er wordt van uitgegaan dat deze ongeveer ligt bij L_{night} = 40 dB.

1.4.2 Geluid en gezondheid

Blootstelling aan geluid kan leiden tot welzijnseffecten, zoals hinder en slaapverstoring.[3)] Ook komen cognitieve effecten voor, zoals vermindering van leerprestaties bij kinderen en concentratieverlies. Ten slotte is aangetoond dat geluid ook kan leiden tot klinische gezondheidseffecten, zoals hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten met in enkele gevallen vroegtijdig overlijden als gevolg.

3) World Health Organization, Burden of disease from environmental noise, quantification of healthy life years lost in Europe, 2011.

In de EU-geluidsbelastingkaart en in voorliggend Actieplan geluid, zijn de geluidsbelastingen vertaald naar maatstaven voor gezondheid. Hierbij is een score gehanteerd conform de 'gezondheidseffectscreening': de GES-score.[4] Deze methode is ontwikkeld door de GGD en er is brede consensus over het gebruik en de interpretatie ervan.
Tabel 1.2 geeft de beoordeling van geluidsniveaus vanuit het oogpunt van gezondheid weer.

Tabel 1.2 | Geluidsbelasting en GES-score

Geluidsniveau	GES-score	Milieugezondheidskwaliteit
< 43 dB	0	zeer goed
43-48 dB	1	goed
48-53 dB	2	redelijk
53-58 dB	4	matig
58-63 dB	5	zeer matig
63-68 dB	6	onvoldoende
68-73 dB	7	ruim onvoldoende
≥ 73 dB	8	zeer onvoldoende

Maat voor gezondheidseffecten

Berekende geluidsbelastingen kunnen ook worden uitgedrukt in het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat door ziekten vanwege het geluid. Het gaat dan om effecten als hinder, slaapverstoring, cardiovasculaire effecten door verhoogde bloeddruk en hartinfarct. De effecten worden dan uitgedrukt in een zogenaamde DALY (Disability Adjusted Life Year). De DALY kijkt niet alleen naar het aantal mensen dat vroegtijdig sterft door ziekte, maar neemt ook het aantal jaren mee dat mensen leven met beperkingen door ziekte. Deze maat drukt de ziektelast uit op basis van het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat vanwege blootstelling aan wegverkeersgeluid. Het gaat dan om effecten als hinder, slaapverstoring, cardiovasculaire effecten door verhoogde bloeddruk en hartinfarct. Als de geluidsbelasting op een groep woningen daalt, daalt ook de berekende ziektelast/het aantal DALY's voor de bewoners.

4) Handboek Gezondheidseffectscreening Gezondheid en milieu in ruimtelijke planvorming, GGD Nederland 2012.

2 WETTELIJK KADER ACTIEPLAN GELUID

2.1 Wettelijk kader

Voorliggend Actieplan geluid 2018-2022 geeft invulling aan de Europese Richtlijn Omgevingslawaai (nr. 2002/49/EG). In Nederland is de richtlijn verwoord in hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer. Dat hoofdstuk is van toepassing op omgevingslawaai waaraan mensen worden blootgesteld, en richt zich vooral op het vaststellen, beheersen en waar nodig verlagen van geluidsniveaus in de leefomgeving. Om de schadelijke gevolgen van omgevingslawaai te bestrijden, worden volgens de richtlijn de volgende instrumenten toegepast:

- Inventariseren van de blootstelling aan omgevingslawaai door middel van geluidsbelastingkaarten.
- Vaststellen van actieplannen om omgevingslawaai te voorkomen en/of te beperken vanwege de schadelijke effecten voor de gezondheid van de mens. De richtlijn richt zich daarbij op de bescherming van 'geluidsgevoelige objecten'. Dit zijn woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en terreinen, zoals ziekenhuizen. De richtlijn beoogt stille gebieden te beschermen en maakt onderscheid tussen stille gebieden op het platteland en stille gebieden in een agglomeratie.
- Voorlichten van het publiek over omgevingslawaai en de effecten daarvan; daarbij hoort het publiceren van de geluidsbelastingkaarten en het houden van inspraak over de actieplannen.

Bevoegde instanties

De provincie Noord-Holland is beheerder van de provinciale (N-)wegen en daarmee verantwoordelijk voor de geluidsbelasting van deze wegen. Het Rijk en ProRail stellen actieplannen op voor rijks- en spoorwegen, en de gemeenten binnen zogenaamde 'agglomeraties' (gebieden met een bevolking van meer dan 100.000 bewoners) stellen ook actieplannen op.

Regels voor geluid provinciale wegen, nieuwe situaties

De Wet geluidhinder geeft regels voor dié situaties waarin de geluidsbelasting verandert door bijvoorbeeld de aanleg of het aanpassen van een weg of verandering van het bestemmingsplan. In deze gevallen schrijft de Wet geluidhinder voor om bij toename van geluid op geluidsgevoelige objecten maatregelen voor geluid te onderzoeken en zo mogelijk te treffen. Dit soort 'nieuwe' situaties valt niet onder de werking van het Actieplan geluid.
Het actieplan heeft alleen betrekking op 'bestaande' situaties. Voorliggend actieplan is gebaseerd op de geluidbelastingsituatie 2016, op basis van de EU-geluidsbelastingkaart 2016.

Bij het verlenen van hogere waarden in het kader van de aanpassing van een provinciale weg is de provincie het bevoegd gezag voor het verlenen van de hogere waarde.
De provincie kan hierbij de afweging maken of het wenselijk is een hogere waarde vast te stellen. Hogere waarden worden alleen verleend voor volgens de Wet geluidhinder te toetsen situaties (bijv. nieuwe weg, aanpassen weg of nieuwe woning).
Voor de realisatie van nieuwe woningen langs een provinciale weg is de gemeente het bevoegd gezag. Bij een provinciale weg (niet zijnde een autoweg) kan de gemeente een hogere waarde vaststellen die een situatie oplevert met een geluidsbelasting boven de plandrempel. Wel dient bij de vaststelling van een hogere waarde altijd te worden gemotiveerd waarom geluidsreducerende maatregelen niet worden getroffen, en zal de provincie vaak ook in het planproces betrokken worden.

Saneringsregeling Wet geluidhinder

Voor woningen die vóór 1986 een geluidsbelasting hadden van meer dan 60 dB geldt een saneringsregeling van de rijksoverheid. Binnen deze regeling is het onder voorwaarden mogelijk subsidie te krijgen voor geluidsreducerende maatregelen. Het gaat dan om maatregelen, zoals stille wegdekken, geluidschermen en -wallen en gevelisolatie. Het aanvragen van zo'n subsidie is een verantwoordelijkheid van gemeenten.

In het verleden is door gemeenten geïnventariseerd welke woningen voor sanering door middel van gevelisolatie in aanmerking komen. Deze woningen staan op een lijst van het Bureau Saneringen Verkeerslawaai (BSV). Langs de provinciale wegen in Noord-Holland betreft het in totaal 1.751 woningen. Daarvan is pas voor een deel van de woningen de sanering afgerond. Voor 1.093 woningen moet de sanering nog worden uitgevoerd. Het initiatief voor de aanpak van de BSV-woningen ligt bij de gemeenten.

Toekomstige geluidswetgeving (Omgevingswet)
De huidige wet- en regelgeving rond geluid uit de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder wordt de komende jaren ondergebracht in de Omgevingswet. De exacte invulling van deze wet is nog niet bekend.
De wetgeving voor rijkswegen is reeds sinds 2012 aangepast. Sindsdien gelden langs rijkswegen geluidsproductieplafonds. Op deze vaste punten langs de weg wordt jaarlijks de geluidsbelasting berekend en gemonitord. Voor punten waarop het geluidsproductieplafond wordt overschreden, dient de toepassing van geluidsreducerende maatregelen te worden onderzocht. Voor provinciale wegen wordt eenzelfde systematiek beoogd. Als het plafond door de groei van geluid benaderd wordt, moeten door de provincie doelmatige maatregelen worden genomen. Voor gemeentelijke wegen wordt naar verwachting een basiskaart met (geluids)gegevens opgesteld.
In de nieuwe geluidswetgeving zullen de bestaande wettelijke regels waarop dit actieplan is gebaseerd, worden opgenomen. Daardoor blijft de verplichting bestaan om beleid te formuleren en maatregelen te treffen om hoge geluidsbelastingen, die in de huidige situatie bestaan, aan te pakken. De nieuwe regels zullen er naar verwachting op termijn voor zorgen dat niet steeds opnieuw knelpunten ontstaan door de (autonome) toename van verkeer.
Met de geluidsproductieplafonds wordt een reguliere monitoring van de geluidssituatie uitgevoerd en eventuele overschrijdingen van deze geluidsproductieplafonds dienen te worden aangepakt.

2.2 Proces Actieplan geluid

Het proces voor het opstellen van het Actieplan geluid 2018-2022 is schematisch weergegeven in figuur 2.1. Hierna zijn de stappen kort beschreven.

Figuur 2.1 | Processchema opstellen Actieplan geluid

Stap 1: Vaststellen plandrempel

Volgens de Europese richtlijn moeten de maatregelen in het bijzonder gericht zijn op 'prioritaire problemen'. Van een prioritair probleem is sprake als een 'relevante grenswaarde' is overtreden. Bij implementatie in de Nederlandse wetgeving is het begrip 'relevante grenswaarde' vertaald in het begrip 'plandrempel'. De plandrempel is de basis voor het beleid in de planperiode 2018-2022. De hoogte van deze plandrempel is niet voorgeschreven, maar een bestuurlijke keuze. Elke wegbeheerder is vrij om zelf de hoogte van de plandrempel te kiezen. De plandrempel moet dus gezien worden als het ambitieniveau voor het actieplan en treedt niet in de plaats van de wettelijke grenswaarden uit de Wet geluidhinder. Deze blijven van kracht.

Stappen 2 en 3: Inventarisatie maatregelen en kosten-batenanalyse

In situaties waar de geluidsbelasting hoger is dan deze plandrempel, worden maatregelen overwogen om de overschrijding terug te dringen. Of maatregelen ook daadwerkelijk in het actieplan worden opgenomen, hangt af van de uitkomsten van de kosten en baten van de maatregelen en het voor de uitvoering van het actieplan beschikbare budget. De verhouding tussen kosten en baten wordt uitgedrukt als de 'doelmatigheid' van de maatregelen. Alleen maatregelen die doelmatig zijn, worden in het actieplan opgenomen.
Voor de keuze van de plandrempel is een scenariostudie uitgevoerd. Per scenario zijn de mogelijke maatregelen in beeld gebracht en zijn de kosten van deze maatregelen afgezet tegen de baten, in de vorm van gezondheidswinst (DALY's). Naast de geluidssituatie voor geluidsgevoelige bestemmingen is tevens de geluidssituatie in stiltegebieden geanalyseerd.

Stap 4: Ontwerp actieplan

In de Wet milieubeheer en het Besluit geluid milieubeheer zijn de elementen genoemd die in een actieplan beschreven moeten worden. Kortweg komt het neer op een beschrijving van de relevante wetgeving, het betrokken gebied, de resultaten van de geluidsbelastingkaart, het voorgenomen beleid dat gevolgen kan hebben voor de geluidskwaliteit in de komende tien jaar, de voorgenomen maatregelen ter verbetering van de geluidskwaliteit in de komende vijf jaar en de reacties uit de inspraakprocedure. Al deze elementen komen aan de orde in dit actieplan.

Stap 5: Inspraak en publicatie

Artikel 11.14 van de Wet milieubeheer beschrijft de procedure voor de vaststelling van het actieplan. De voorbereiding gebeurt met toepassing van de in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure. In afwijking op artikel 3:15 Awb kan 'een ieder' zienswijzen naar voren brengen. De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen en het uitbrengen van adviezen bedraagt zes weken. Er is geen mogelijkheid tot beroep. Het ontwerp-actieplan is in ontwerp door GS vastgesteld en gepubliceerd, waarna een ieder in de gelegenheid wordt gesteld op het ontwerp in te spreken. In het definitieve actieplan is een Nota van Beantwoording bijgevoegd, waarin een overzicht wordt gegeven van de inspraakreacties en hoe hiermee is omgegaan.

Stap 6: Vaststelling actieplan en verzending aan ministerie Infrastructuur en Waterstaat

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland stellen het definitieve actieplan vast. Binnen één maand na de vaststelling wordt het actieplan ter beschikking gesteld aan een ieder. Daarnaast wordt het actieplan, conform artikel 11.15 van de Wet milieubeheer, verstuurd naar het ministerie. Het ministerie is ervoor verantwoordelijk dat de gegevens elke vijf jaar worden verzameld, gecategoriseerd en verzonden naar de Europese Commissie.

3 GELUIDSSITUATIE NOORD-HOLLAND

3.1 PROVINCIALE WEGEN

Net als het eerste en tweede Actieplan geluid heeft dit actieplan betrekking op alle provinciale wegen binnen de provincie Noord-Holland. Het gaat daarbij in totaal om 615 km. In figuur 3.1 zijn alle betrokken wegen aangegeven. Ook vrijliggende busbanen en busstroken zijn betrokken. De provinciale wegen die binnen de agglomeratie Amsterdam en Alkmaar liggen, vallen ook binnen dit actieplan.

Figuur 3.1 | Provinciale wegen Noord-Holland

3.2 Eerder getroffen maatregelen

In het kader van de uitvoering van het eerste en tweede Actieplan geluid zijn op een aantal provinciale wegen maatregelen genomen. Dit betreft het toepassen van stille wegdekken. Geluidschermen zijn in het kader van de eerdere actieplannen niet toegepast.

Stille wegdekken

Figuur 3.2 geeft een overzicht van alle provinciale wegvakken waar ten tijde van het opstellen van de EU-geluidsbelastingkaart 2016 geluidsreducerende wegdektypes (stil asfalt) reeds waren toegepast. Deze deklagen zijn niet alleen aangebracht in het kader van de actieplannen geluid. Ook bij de herinrichting van wegen worden ze soms toegepast in verband met de geldende geluidsnormen voor nieuwe situaties.

Figuur 3.2 | Wegvakken met geluidsreducerend wegdek (op basis van de gegevens van de EU-geluidsbelastingkaart 2016)

Vanuit het Actieplan geluid 2014-2018 zijn drie wegvakken geselecteerd, waarop een geluidsreducerend wegdek toegepast zou worden. Tabel 3.1 geeft een overzicht.

Tabel 3.1 | Maatregelen Actieplan geluid 2014-2018

Wegnummer	Locatie	Lengte wegvak (m)	Beoogd jaar uitvoering	Status
N201	Heemstede	165	2015	uitgevoerd
N235	IJpendam-Purmerend	2.100	2016	uitgevoerd
N243	Stompetoren	3.175	2019-2020	gepland

Geluidsafschermingen

Op een aantal locaties zijn in het verleden geluidschermen en/of geluidswallen gerealiseerd. In het kader van de uitvoering van het eerste en tweede Actieplan geluid zijn hieraan geen nieuwe schermen toegevoegd. Een overzicht van de locaties met schermen is weergegeven in figuur 3.3.

Figuur 3.3 | Locaties geluidsafschermingen langs provinciale wegen (op basis van de gegevens van de EU-geluidsbelastingkaart 2016)

3.3 EU-geluidsbelastingskaart 2016

In juni 2016 is de EU-geluidsbelastingskaart 2016 voor de provincie Noord-Holland vastgesteld.[5] Op basis van gedetailleerde rekenmodellen is de geluidsbelasting inzichtelijk gemaakt voor woningen, gebouwen met een onderwijs- of gezondheidsfunctie en stiltegebieden. De rapportage over de geluidsbelastingkaart geeft inzicht in de mate van hinder en slaapverstoring die wordt veroorzaakt door verkeer op de provinciale wegen. De EU-geluidsbelastingkaart 2016 vormt de basis voor de verdere analyses ten behoeve van voorliggend Actieplan geluid.

Geluidshinder en slaapverstoring

De EU-geluidsbelastingkaart 2016 geeft informatie over het aantal woningen en personen dat blootgesteld wordt aan het geluid ten gevolge van het verkeer op de provinciale wegen. In de EU-geluidsbelastingkaart is de belasting weergegeven in geluidsklassen van 5 dB. Op basis van een in de EU-Richtlijn verplicht voorgeschreven dosis-effectrelatie kan vervolgens worden geschat hoeveel personen hinder of ernstige hinder ondervinden en hoeveel personen verstoring ondervinden van de slaap. In de hiernavolgende tabellenis zijn de hinder en slaapverstoring door de provinciale wegen opgenomen vanaf de voorgeschreven niveaus van 55 dB L_{den}-en 50 dB L_{night}.

Het aantal (ernstig) gehinderden is weergegeven in tabel 3.2. Het aantal slaapverstoorden is weergegeven in tabel 3.3. Het aantal slaapverstoorden is gebaseerd op de geluidsbelasting de nachtperiode (L_{night}).

Tabel 3.2 | Aantal (ernstig) geluidsgehinderden per geluidsklasse ten gevolge van provinciale wegen

Geluidsklasse Lden	55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	70-74 dB	≥75 dB	Totaal
woningen	5.225	3.087	886	11	0	9.209
personen	11.495	6.791	1.949	24	0	20.260
aantal gehinderde personen	2.414	2.037	799	13	0	5.264
aantal ernstig gehinderde personen	920	883	390	7	0	2.200
aantal gebouwen	28	23	4	0	0	55
aantal terreinen	4	9	2	2	0	17

Tabel 3.3 | Aantal slaapverstoorden per geluidsklasse ten gevolge van provinciale wegen

Geluidsklasse Lnight	50-54 dB	55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	≥70 dB	Totaal
woningen	3.257	1.337	136	0	0	4.730
personen	7.165	2.941	299	0	0	10.406
aantal slaapverstoorde personen	502	294	39	0	0	835

Op basis van de EU-geluidsbelastingkaart 2011 was er sprake van 11.022 woningen[6] met een geluidsbelasting van 55 dB of hoger. Dit aantal is op basis van de EU-geluidsbelastingkaart 2016 afgenomen naar 9.209 woningen. Deze afname is onder andere het gevolg van de toepassing van geluidsreducerende wegdekken. Het aantal woningen met een geluidsbelasting van 55 dB of hoger is daarmee in de afgelopen vijf jaar met circa 16% afgenomen.

Op basis van het aantal (ernstig) geluidsgehinderden en slaapverstoorden is tevens een GES-score bepaald. Tabel 3.4 geeft een indruk van de milieugezondheidskwaliteit langs de provinciale wegen.

Tabel 3.4 | Milieugezondheidskwaliteit langs provinciale wegen

Milieugezondheidskwaliteit	Aantal personen	Percentage
goed	277.772	91%
redelijk	13.846	5%
(zeer) matig	10.336	3%
Onvoldoende[7]	1.950	1%

5) De EU-geluidskaart 2016 kan worden geraadpleegd op: https://maps.noord-holland.nl/geluidsbelasting/
6) Dit betreft een herberekend aantal woningen op basis van het Reken- en Meetvoorschrift Geluid 2012, om een goede vergelijking met de EU-geluidsbelastingkaart 2016 te kunnen maken.

4 PLANDREMPEL

De Europese Richtlijn, en de uitwerking hiervan in de Wet milieubeheer, schrijft voor dat Gedeputeerde Staten een plandrempel vaststellen. Deze plandrempel bepaalt in welke situaties maatregelen overwogen worden. De hoogte van de plandrempel is niet voorgeschreven, maar is een bestuurlijke keuze. Voor het derde Actieplan geluid is de hoogte van de plandrempel opnieuw overwogen. Hiervoor is een scenariostudie uitgevoerd, waarbij een drietal verschillende plandrempels op woningniveau, en een plandrempel voor de stiltegebieden beschouwd zijn.

In voorliggend hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de plandrempel voor geluidsgevoelige bestemmingen. Vervolgens wordt ingegaan op de plandrempel voor stiltegebieden.

4.1 Plandrempel geluidsgevoelige bestemmingen

4.1.1 Scenariostudie

Voor het bepalen van het ambitieniveau van het Actieplan geluid 2018-2022 is in eerste instantie een scenariostudie uitgevoerd. Voor de geluidsgevoelige bestemmingen is een drietal scenario's beschouwd. Elk scenario kent een bepaalde plandrempel. De provincie Noord-Holland heeft initieel gekozen om de hiernavolgende scenario's te beschouwen:

- Scenario 1 plandrempel 65 dB.
  Het handhaven van de plandrempel uit het eerste en tweede Actieplan geluid.
- Scenario 2 plandrempel 63 dB.
  Een lagere plandrempel ten opzichte van het eerste en tweede Actieplan geluid. Aansluitend bij de GES-methodiek, waarin geluidsbelastingen hoger dan 63 dB als 'onvoldoende' worden beschouwd.
- Scenario 3 gedifferentieerde plandrempel.
  Buitenstedelijke situaties 60 dB en binnenstedelijke situaties 68 dB, aansluitend op de systematiek van de Wet geluidhinder (maximale ontheffingswaarden situatie bestaande woning, nieuwe weg[7]).

De scenariostudie is gebaseerd op het geluidsmodel dat gehanteerd is voor het opstellen van de EU-geluidsbelastingkaart 2016. Per scenario is het aantal geluidsgevoelige bestemmingen boven de plandrempel bepaald. Vervolgens is bepaald of sprake is van meerdere woningen op een locatie (clusters) of dat er sprake was van solitair gesitueerde woningen. Er bestaan dus ook clusters met twee of drie woningen die in deze scenariostudie niet als solitair worden gezien.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de bevindingen uit de scenariostudie.

Tabel 4.1 | Aantal bestemmingen boven de plandrempel per scenario

Scenario	Totaal aantal woningen	Woningen in clusters	Solitaire woningen
1 plandrempel 65 dB	901	882	19
2 plandrempel 63 dB	1.959	1.900	59
3 gedifferentieerde plandrempel (60/68 dB)	1.262	1.143	119

Uit de scenariostudie blijkt dat het aantal adressen boven de plandrempel het laagst is bij scenario 1 en het hoogst bij scenario 2. Daarnaast is te zien dat het aantal solitaire adressen in scenario 3 het hoogst is. Dit komt omdat in dat scenario in het buitenstedelijke gebied een relatief lage plandrempel van 60 dB geldt. Het is juist dit gebied waar over het algemeen solitaire woningen liggen.

7) Hierin is de correctie conform artikel 110g Wet geluidhinder verdisconteerd.

4.1.2 Kosten-batenanalyse

Per scenario is een analyse gemaakt van de wegvakken waarlangs clusters van woningen met een overschrijding van de plandrempel in dat scenario gesitueerd zijn. Voor deze potentiële maatregelenlocaties is de doelmatigheid van maatregelen beschouwd. In deze kosten-batenanalyse zijn de kosten voor het toepassen van een geluidsreducerend wegdek afgezet tegen de hoeveelheid gezondheidswinst, uitgedrukt in DALY's.

Kosten

De kosten bestaan uit de benodigde financiële investering voor het toepassen van een geluidsreducerend wegdek. De aanlegkosten voor een dergelijk wegdektype zijn vergelijkbaar met de kosten van de aanleg van een standaard asfaltverharding. De beheerkosten voor een geluidsreducerend wegdek zijn echter hoger, omdat een geluidsreducerend wegdek een kortere levensduur kent en daarmee vaker vervangen dient te worden. Voor de eerdere vervanging dient vanaf het eerste jaar na aanleg geld gereserveerd te worden. De totale kosten zijn in dit Actieplan geluid 2018-2022 gebaseerd op een meerprijs van € 1,41 per vierkante meter asfalt per jaar, ten opzichte van een standaard asfaltverharding. Deze meerprijs sluit aan bij de kosten, zoals gehanteerd in het Actieplan geluid 2014-2018.

Baten

De baten zijn uitgedrukt in de hoeveelheid gezondheidswinst die wordt behaald door de verlaging van de geluidsbelasting op woningen. Daarvoor is gebruik gemaakt van de maat DALY's. DALY's zijn vooral goed bruikbaar voor een relatieve vergelijking van de totale gezondheidseffecten.[8] Voor het vergelijken van de verschillende wegvakken met groepen woningen sluiten we dan ook aan bij dit systeem van DALY's. Hiermee wordt tevens aangesloten op het vorige actieplan.

Doelmatigheid van maatregelen

De verhouding tussen kosten en baten wordt uitgedrukt als de 'doelmatigheid' van de maatregelen. Het is alleen zinvol maatregelen die doelmatig zijn, op te nemen in het actieplan. Wanneer de kosten voor het toepassen van een maatregel hoger zijn dan de te bereiken gezondheidswinst, is een maatregel niet doelmatig.

Voor de drie scenario's zijn de kosten van het toepassen van een geluidsreducerend wegdek afgezet tegen de winst in het aantal DALY's. Vervolgens is een volgorde van prioriteit gemaakt op basis van de verhouding tussen de kosten en baten. De wegvakken waar het toepassen van een geluidsreducerend wegdek het meest doelmatig is, waar dus de investering de grootste gezondheidswinst oplevert, krijgen hiermee de hoogste prioriteit.

Toepasbaarheid en onderhoudsplanning

Per wegvak is vervolgens beschouwd in hoeverre reeds een geluidsreducerend wegdek is toegepast of in hoeverre er mogelijkheden zijn om een geluidsreducerend wegdek toe te passen. Geluidsreducerende wegdekken zijn bijvoorbeeld niet inpasbaar op kruispuntvlakken of in scherpe bochten, omdat dergelijke wegdektypen doorgaans minder slijtvast zijn. Hiermee is een lijst met potentiële wegvakken voor het toepassen van een geluidsreducerend wegdek gegenereerd.

De wegvakken waarlangs clusters woningen boven de plandrempel liggen, zijn per scenario geprioriteerd op basis van de verhouding tussen kosten en baten. Het aantal potentiële wegvakken voor het toepassen van een geluidsreducerend wegdek loopt uiteen van 90 (scenario 1) tot 220 (scenario 3). Op een deel van deze wegvakken zal alsnog geen stil asfalt toegepast kunnen worden, omdat deze niet voldoen aan de hiervoor genoemde uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van stil asfalt. Daarnaast willen we met toepassing van stil asfalt aansluiten bij het geplande groot onderhoud om kapitaalvernietiging te voorkomen en efficiency te bewerkstelligen. Wegvakken die niet aan de beurt komen binnen de planperiode van het actieplan vallen daarmee af. Mogelijk kunnen de wegen die niet binnen de planperiode van het Actieplan geluid 2018-2022 vallen, worden aangepakt in het kader van het volgende Actieplan geluid 2023-2027. Voor situaties waar een geluidsreducerend wegdek momenteel niet inpasbaar is, vanwege de beperkte slijtvastheid, kunnen mogelijk in de toekomst door middel van innovatieve maatregelen (zie paragraaf 5.5) oplossingen gezocht worden.

De geschatte lengte aan geluidsreducerend wegdek is per scenario weergegeven in tabel 4.2. Hierin is de technische toepasbaarheid deels meegenomen. Er is nog geen rekening gehouden met het onderhoudsschema voor wegen. Tevens zijn de baten weergegeven, uitgedrukt in de afname van het aantal DALY's.

8) Handreiking gezondheid in m.e.r., Commissie m.e.r. http://gezondheid.commissiemer.nl/methode/dalys

Tabel 4.2 | Geschatte lengte geluidsreducerend wegdek per scenario en de bijbehorende jaarlijkse onderhoudskosten

Scenario	Benodigde lengte wegvakken met geluidsreducerend wegdek	Kosten	Baten
1 plandrempel 65 dB	8 km	€ 80.000,-	-2,1 DALY
2 plandrempel 63 dB	15 km	€ 150.000,-	-3,2 DALY
3 gedifferentieerde plandrempel (60/68 dB)	20 km	€ 200.000,-	-2,7 DALY

De investeringskosten voor stil asfalt zijn even hoog als de investeringskosten voor regulier asfalt. De meerkosten voor stil asfalt betreffen het onderhoud van het asfalt. Stil asfalt is minder duurzaam dan regulier asfalt en dient daardoor eerder vervangen te worden. Als stelregel geldt dat voor de aanleg van 1 km stil asfalt € 10.000,- gerekend moet worden. Dit bedrag is nodig als jaarlijkse verhoging van het onderhoudsbudget.[9] De kosten per scenario zijn tevens opgenomen in tabel 4.2.

Voor solitair gelegen woningen is de toepassing van een geluidsreducerend wegdek niet doelmatig, omdat de kosten voor het realiseren en onderhouden van het wegdek niet opwegen tegen de baten (gezondheidswinst). Voor solitair gelegen woningen kan de geluidssituatie worden verbeterd door middel van het toepassen van gevelisolatie. Hiermee kan de geluidsbelasting binnen de woning beperkt worden. Tabel 4.3 geeft een overzicht van het aantal solitaire woningen per scenario. Hierbij is gerekend met een eenmalige kostenpost van € 10.000,- per woning.

Tabel 4.3 | Benodigde gevelisolatie per scenario

Scenario	Aantal solitaire woningen	Kosten gevelisolatie
1 plandrempel 65 dB	19	€ 190.000,-
2 plandrempel 63 dB	59	€ 590.000,-
3 gedifferentieerde plandrempel (60/68 dB)	119	€ 1.190.000,-

Voor het toepassen van gevelisolatie voor potentiële woningen zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de gehele geluidssituatie rond de woning en de huidige staat van het geluidsisolerende vermogen van de gevel. Tevens dient de relatie te worden gelegd met de saneringslijsten. Mogelijk komen dergelijke woningen in aanmerking voor rijkssubsidie voor het treffen van maatregelen. Daarnaast is het vanuit duurzaamheidsperspectief wenselijk om te kijken of akoestische isolatie gecombineerd kan worden met thermische isolatie.

De totale kosten en baten per scenario zijn samengevat in tabel 4.4. Voor de kosten van het toepassen van stil asfalt is rekening gehouden met de totale kosten over de periode tot 2023 (€ 10.000,- per km, per jaar).

Tabel 4.4 | Totale kosten per scenario

Scenario	Benodigde maatregelen	Kosten
1 plandrempel 65 dB	8 km stil asfalt; 19 woningen isoleren	€ 430.000,-
2 plandrempel 63 dB	15 km stil asfalt; 59 woningen isoleren	€ 1.050.000,-
3 gedifferentieerde plandrempel (60/68 dB)	20 km stil asfalt; 119 woningen isoleren	€ 1.790.000,-

4.1.3 Keuze plandrempel

Na het voorleggen van de drie beschouwde scenario's aan de commissie Natuur, Landbouw, Water en Milieu is de wens uitgesproken om meer ambitie te tonen op het gebied van het verminderen van de geluidsbelasting. De provincie Noord-Holland heeft daarom voor het Actieplan geluid 2018-2022 uiteindelijk gekozen voor een vierde variant: een gedifferentieerde plandrempel van 60 dB buitenstedelijk en 63 dB binnenstedelijk (60/63 dB). Hiermee is het ambitieniveau nog scherper gezet dan de plandrempels in de scenariostudie en kiest de provincie voor een lagere plandrempel ten opzichte van de eerdere actieplannen (waarin de plandrempel 65 dB was). Het uitgangspunt van het verhogen van de ambitie is om beter aan te sluiten bij de omgevingsvisie, waarbij een balans tussen economische groei en leefbaarheid wordt gezocht. De gedifferentieerde plandrempel van 60/63 dB sluit bovendien aan bij de classificatie vanuit de gezondheidseffectscreening (GES), waarbij geluidsbelastingen hoger dan 63 dB als 'onvoldoende' worden beschouwd.

9) Uitgangspunt is een 2x1-strooksweg met een wegbreedte van 7 meter.

Met de plandrempel van 60/63 dB is sprake van 2.578 overschrijdingslocaties. Hierbij is er sprake van 122 solitair gelegen woningen die mogelijk kunnen worden aangepast door de toepassing van gevelisolatie.

Figuur 4.1 geeft een overzicht van de geluidsgevoelige bestemmingen met een overschrijding van de gedifferentieerde plandrempel van 60/63 dB. In hoofdstuk 5 is een verdere uitwerking opgenomen van de toe te passen maatregelen in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022.

Figuur 4.1 | Geluidsgevoelige bestemmingen met overschrijding gedifferentieerde plandrempel 60/63 dB

4.2 | Plandrempel stiltegebieden

Stilte komt in Nederland steeds minder voor. Mensen krijgen steeds meer behoefte aan plekken waar nog rust heerst. Stille (groene) gebieden kunnen bovendien helpen om te herstellen van stress. Bij voorkeur zijn zulke gebieden dicht bij huis te vinden, zoals direct rondom de stad. Ook rustige plekken in de stad zijn van belang. Mensen in de stad lopen ook gezondheidsschade op door geluid zonder dat men zich hiervan bewust is. De geluiden worden dan niet meer opgemerkt, maar als 'gewoon' ervaren.

De provincie Noord-Hollland heeft 39 gebieden binnen de provincie aangewezen als stiltegebied. In dergelijke milieubeschermingsgebieden geniet het milieu bijzondere bescherming. In de Provinciale Milieuverordening zijn regels opgenomen gericht op het behoud van de kwaliteit van deze gebieden, onder meer door het weren van geluidshinder veroorzakende niet-gebiedseigen activiteiten. Voor stiltegebieden geldt een geluidsbelasting van 40 dB als maximaal wenselijk geluidsniveau. Dit geluidsniveau is geen harde norm, maar een ambitie.

Stiltegebieden in het Actieplan geluid 2018-2022

Voor het bepalen van het ambitieniveau voor stiltegebieden in het actieplan is één scenario beschouwd. Met het geluidsmodel behorende bij de EU-geluidsbelastingkaart 2016 is de geluidssituatie in de 39 stiltegebieden bepaald. Per gebied is bepaald welk percentage van de oppervlakte een geluidsbelasting hoger dan 40 dB kent.
Vervolgens is bekeken op welke locaties van het wegennet langs stiltegebieden het nog mogelijk zou zijn om geluidsreducerend asfalt toe te passen en wat het geluidseffect daarvan is. Stiltegebieden die niet in de nabijheid liggen van een provinciale weg of die in grote mate beïnvloed worden door een andere geluidsbron dan de provinciale weg vallen hierbij af. Ook de wegvakken waar op basis van een eerder Actieplan geluid al stil asfalt is toegepast, zijn uitgesloten.
Op basis van deze analyse is een overzicht ontstaan van de potentiële wegvakken waar een geluidsreducerend wegdek zou kunnen worden toegepast. Voor deze wegvakken is tevens de doelmatigheid bepaald op basis van de kosten voor het toepassen van een geluidsreducerend wegdek en de afname van het oppervlak met een geluidsbelasting hoger dan 40 dB.

De provincie Noord-Holland heeft de wens om de geluidssituatie in stiltegebieden breder aan te pakken door middel van het actualiseren van het beleid voor stiltegebieden. Recente onderzoeken geven aanleiding om het stiltegebiedenbeleid te herijken. Daarom is na het uitvoeren van de scenariostudie gekozen om in voorliggend actieplan niet nader in te gaan op de mogelijke toepassing van geluidsreducerend asfalt.

5 MAATREGELEN

5.1 Mogelijke geluidsreducerende maatregelen

Voor het terugdringen van de geluidsbelasting zijn diverse maatregelen toepasbaar. Geluidsreducerende maatregelen zijn onder te verdelen in drie categorieën. In volgorde van prioriteit in toepasbaarheid (volgens de Wet geluidhinder) zijn dit:

- bronmaatregelen;
- overdrachtsmaatregelen;
- ontvangermaatregelen.

Tabel 5.1 geeft een overzicht van mogelijke toepassingen van maatregelen per categorie.

Tabel 5.1 | Mogelijke geluidsreducerende maatregelen

Maatregelcategorie	Maatregel	(Primaire) Verantwoordelijkheid
Bronmaatregelen	stille voertuigen (motorgeluid en bandengeluid)	Europese unie, rijksoverheid
	geluidsreducerend wegdek	provincie (en andere wegbeheerders)
	snelheidsverlaging	provincie (en andere wegbeheerders)
	hoeveelheid en samenstelling verkeer	provincie (en andere wegbeheerders)
Overdrachtsmaatregelen	geluidswallen	provincie (en andere wegbeheerders)
	geluidsschermen	provincie (en andere wegbeheerders)
	vergroten afstand bron-ontvanger	gemeente
Ontvangermaatregelen	geluidsisolatie	rijksoverheid (subsidie) provincie gemeente

Bronmaatregelen

De diverse soorten maatregelen kennen allemaal hun voor- en nadelen. Over het algemeen is het wenselijk om in eerste instantie het geluid bij de bron aan te pakken. Bronbeleid, in de vorm van het beperken van het motor- en bandengeluid kent echter een lange tijd voordat de gevolgen van de maatregelen merkbaar zijn, omdat het lang duurt voordat het gehele wagenpark aan de eisen uit dit beleid voldoet. Maatregelen ten aanzien van de hoeveelheid, samenstelling en snelheid van het verkeer zijn doorgaans van invloed op de doorstroming van verkeer en kunnen ten koste gaan van de bereikbaarheid.

Dergelijke maatregelen zijn daarom niet nader beschouwd in voorliggend Actieplan geluid. Op het gebied van bronmaatregelen is de toepassing van een geluidsreducerend wegdektype nader uitgewerkt. Wel dient bij de toepassing van een geluidsreducerend wegdek rekening te worden gehouden met een beperktere slijtvastheid ten opzichte van een standaard asfaltverharding. Door wringingskrachten van optrekkend en afremmend verkeer zijn dergelijke wegdektypes niet eenvoudig inpasbaar op kruispuntvlakken, rotondes of scherpe bochten. In voorliggend actieplan is rekening gehouden met dergelijke bezwaren.

Overdrachtsmaatregelen

Overdrachtsmaatregelen in de vorm van de realisatie van geluidswallen of -schermen kunnen van grote invloed zijn op de geluidssituatie en gelden daarmee als zeer effectieve maatregelen. Dergelijke elementen ontmoeten echter doorgaans bezwaren vanuit stedenbouwkundig oogpunt. Daarnaast zorgen afwegingen ten aanzien van bereikbaarheid (de toegang tot percelen) en verkeersveiligheid vaak voor beperkingen of bezwaren in de toepasbaarheid.

Het vergroten van de afstand tussen bron (de weg) en ontvanger (woning) behoort ook tot een mogelijke overdrachtsmaatregel. In de praktijk zal een dergelijke impactvolle ingreep in de ruimte alleen

plaatsvinden bij de bouw van nieuwe woningen of de aanpassing of realisatie van een weg. Samenvattend zijn overdrachtsmaatregelen niet nader beschouwd in voorliggend actieplan.

Ontvangermaatregelen
Als derde categorie van maatregelen kan gedacht worden aan maatregelen voor de ontvanger. Hierbij moet gedacht worden aan het vergroten van het geluidsisolerende vermogen van de gevel. Naast het isoleren van de gevel kan hierbij gedacht worden aan maatregelen aan de beglazing, het toepassen van suskasten of afschermende constructies aan de gevel. Bij het toepassen van gevelisolatie dient nader onderzoek plaats te vinden naar het huidige geluidsisolerende vermogen van de gevel. Daarnaast dient de relatie te worden gelegd met saneringswoningen (hoogbelaste geluidssituaties vanuit het verleden) en kan mogelijk een koppeling gelegd worden met thermische isolatie. Bewoners kunnen geluidsreducerende maatregelen weigeren wanneer zij deze niet wenselijk achten.
In voorliggend actieplan is voor solitair gelegen woningen waar de toepassing van een geluidsreducerend wegdek niet inpasbaar of niet doelmatig is, de toepassing van gevelisolatie als maatregel overwogen. In paragraaf 5.2 is nader ingegaan op de toepassing van geluidsreducerende maatregelen.

5.2 Voorgenomen maatregelen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de maatregelen die worden genomen om de geluidshinder ten gevolge van de provinciale wegen te verminderen en daarmee de gezondheid van de bewoners langs de provinciale wegen te verbeteren.
Met de vaststelling van dit Actieplan geluid 2018-2022 vervalt het vorige Actieplan geluid 2014-2018. Voor wegen waarvoor in de eerder opgestelde actieplannen is aangegeven dat stil asfalt gewenst is en waar dit nog niet gerealiseerd is, is een nieuwe afweging gemaakt. Wanneer in dit actieplan blijkt dat door de gewijzigde uitgangspunten stil asfalt op een traject niet meer doelmatig is, dan wordt dit traject in dit plan niet meer opgenomen. Trajecten waar reeds een geluidsreducerend wegdek is gerealiseerd, behouden dit wegdek. Dergelijke wegen zijn niet opnieuw beschouwd in dit actieplan. De lijst met voorgenomen maatregelen is dus aanvullend op het al gerealiseerde stille asfalt.

In dit Actieplan geluid 2018-2022 is gekozen voor een gedifferentieerde plandrempel van 60 dB buiten stedelijk en 63 dB binnenstedelijk. Daarmee is gekozen voor een lagere plandrempel ten opzichte van de eerder opgestelde actieplannen, waarin een plandrempel van 65 dB gold. In totaal zijn er langs de provinciale wegen 2.578 wonin-gen (geluidsgevoelige bestemmingen) met een geluidsbelasting hoger dan de gekozen plandrempel van 60/63 dB. Van deze 2.578 woningen zijn er 2.456 gesitueerd in een cluster van woningen. Voor de betreffende wegvakken is de toepassing van een geluidsreducerend wegdek overwogen. De overige 122 woningen zijn solitair gesitueerde woningen. Voor deze woningen is de toepasbaarheid van een geluidsreducerend wegdek niet doelmatig, omdat de kosten voor een geluidsreducerend wegdek niet opwegen tegen de gezondheidswinst voor de bewoners.

Geluidsreducerend wegdek
Voor de wegvakken waarlangs geclusterde woningen gesitueerd zijn, is een afweging gemaakt in hoeverre een geluidsreducerend wegdek inpasbaar is. Hierbij hebben de meest doelmatige locaties (verhouding kosten stil asfalt en gezondheidswinst) de hoogste prioriteit. Tabel 5.2 geeft een overzicht van de zaken waarmee bij de toepasbaarheid van een geluidsreducerend wegdek rekening dient te worden gehouden.

Tabel 5.2 | Toepasbaarheid geluidsreducerend wegdek

Situatie	Toelichting
Reeds geluidsreducerend wegdek toegepast	Wanneer reeds een geluidsreducerend wegdek toegepast is, kan naar verwachting geen grotere geluidsreductie meer worden behaald
Slijtvastheid	Op locaties met veel wringend verkeer, zoals kruispuntvlakken, rotondes en scherpe bochten kan geen geluidsreducerend wegdek worden toegepast in verband met een beperkte slijtvastheid
Zeer korte wegvakken	Wegvakken korter dan 500 meter zijn in beginsel buiten beschouwing gelaten, omdat het in verband met onderhoud niet wenselijk is dat er een lappendeken van asfaltsoorten ontstaat
Onderhoudsplanning	Er wordt aangesloten bij de onderhoudsplanning voor wegen binnen de planperiode
Overig	In specifieke gevallen kan de toepassing van een geluidsreducerend wegdek niet wenselijk zijn, bijvoorbeeld bij wegen die lang vochtig blijven (door bijvoorbeeld bomen) of wegen met veel zwaar (landbouw)verkeer

Op basis van de hiervoor genoemde criteria zijn zes wegvakken geselecteerd, waarop in het kader van dit Actieplan geluid 2018-2022 een geluidsreducerend wegdek zal worden toegepast. Hierbij wordt een wegdekverhardingstype toegepast met een geluidsreducerend vermogen dat bij de geldende snelheid op een weg ten minste 3 dB bedraagt. Hierbij moet gedacht worden aan wegdekken van het type ‘dunne deklagen A’, of wegdekken met een vergelijkbaar geluidsreducerend vermogen.

De betreffende wegvakken zijn weergegeven in figuur 5.1. Tabel 5.3 geeft een beschrijving van de betreffende locaties. In bijlage 1 zijn kaartbeelden voor ieder wegvak aanwezig.

Figuur 5.1 | Wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022

Tabel 5.3 | Wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022

Wegnummer	van km	naar km	Locatie	Lengte wegvak (m)
N232	28,49	29,33	Badhoevedorp	840
N242	50,35	51,22	Noord-Scharwoude/Zuid-Scharwoude	870
N246	23,50	24,00	Westzaan	500
N247	32,94	33,97	Broek in Waterland	1.025
N247	37,27	37,65	Monnickendam	375
N247	51,78	52,20	Oosthuizen	420
Totaal				**4.030**

Doorkijk naar planperiode 2023-2027

De doelmatige wegvakken die niet binnen de planperiode van het Actieplan geluid 2018-2022 aan onderhoud toe zijn, zullen in het toekomstige Actieplan geluid 2023-2027 opnieuw als overschrijdingslocatie naar voren komen. In dat kader dient te zijner tijd een nieuwe afweging te worden gemaakt. In beginsel valt het onderhoud voor dergelijke wegvakken binnen de planperiode 2023-2027, omdat de onderhoudscyclus voor wegen 12 jaar bedraagt.
Ook voor wegvakken waar op dit moment technische bezwaren inzake de inpasbaarheid van een geluidsreducerend wegdek gelden, dient voor het Actieplan geluid 2023-2027 een nieuwe afweging te worden gemaakt. Met innovatieve maatregelen (zie paragraaf 5.5) kunnen in de toekomst ook voor dergelijke situaties maatregelen getroffen worden.

Gevelisolatie

Voor 122 solitair gelegen woningen zullen in het kader van dit Actieplan geluid 2018-2022 maatregelen aangeboden worden in de vorm van gevelisolatie. Voor de betreffende woningen zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de geluidssituatie rond de woning en de huidige staat van het geluidsisolerende vermogen van de gevel. Tevens dient de relatie te worden gelegd met de saneringslijsten. Mogelijk komen dergelijke woningen in aanmerking voor rijkssubsidie voor het treffen van maatregelen. Daarnaast is het vanuit duurzaam-heidsperspectief wenselijk om te kijken of akoestische isolatie gecombineerd kan worden met thermische isolatie. Voor toepassing van gevelisolatie dient de medewerking en toestemming van de bewoners te worden verkregen. Bewoners kunnen geluidsisolerende maatregelen weigeren, wanneer zij daaraan geen behoefte hebben. De provincie zal de bewoners van deze 122 woningen persoonlijk aanschrijven. Bij het aanbrengen van de gevelisolatie zullen de woningen op volgorde van de hoogste geluidsbelasting aan bod komen.
Halverwege de planperiode zal er een tussenevaluatie plaatsvinden om de toepassing van gevelisolatie te bekijken. Wanneer er sprake is van een gereduceerde hoeveelheid woningen waar gevelisolatie kan worden toegepast (bijv. al voldoende geïsoleerd of op saneringslijst gemeente), zal er gekeken worden op welke manier er met de beschikbare middelen de geluidsituatie in de provincie verder kan worden verbeterd. De prioriteit ligt hier bij de zwaarst belaste woningen.

5.3 Gevolgen maatregelen

Bij de aanleg van stil asfalt op de zes trajecten benoemd in voorgaande paragraaf, daalt het aantal woningen boven de gedifferentieerde plandrempel van 60/63 dB van 2.578 naar 2.553. Geluidsreductie van een geluidsreducerende wegdekverharding is niet altijd toereikend om de geluidsbelasting terug te brengen tot onder de 60/63 dB. Een woning met geluidsbelasting van 68 dB in het stedelijk gebied zal door de aanleg van stil asfalt een maximale geluidsreductie van 3 dB ervaren. Ondanks deze reductie zal de woning in dit geval nog steeds boven de plandrempel van 63 dB voor het stedelijk gebied uitkomen.

In tabel 5.4 is zowel inzichtelijk hoeveel woningen voor en na de doorvoering van de maatregelen boven de gedifferentieerde plandrempel van 60/63 dB aanwezig zijn bij elke maatregel als de winst (= afname) in DALY's. In totaal komen 25 woningen deze planperiode onder de plandrempel en is de winst 0,54 DALY.

Tabel 5.4 | Invloed van maatregelen op het aantal woningen boven de plandrempel van 60/63 dB en DALY's bij de

Wegnummer	Locatie	Woningen > 60/63 dB voor uitvoering maatregel	Woningen > 60/63 dB na uitvoering maatregel	DALY's voor uitvoering maatregel	DALY's na uitvoering maatregel
N232	Badhoevedorp	30	18	1,842	1,675
N242	Noord-Scharwoude/Zuid-Scharwoude	13	12	1,431	1,386
N246	Westzaan	6	5	0,506	0,491
N247	Broek in Waterland	68	68	2,627	2,612
N247	Monnickendam	15	5	3,103	2,945
N247	Oosthuizen	27	26	1,910	1,770
Totaal		**159**	**134**	**11,419**	**10,835**

maatregelengebieden

In de tabellen 5.5 en 5.6 zijn per geluidsklasse het aantal woningen, personen, slaap-gestoorden, gehinderden en ernstig gehinderden weergeven voor de etmaal- en nachtperiode naar aanleiding van de geluidsreducerende asfaltlagen die zullen worden aangelegd bij de zes maatregelengebieden.

Tabel 5.5 | Aantal (ernstig) geluidsgehinderden per geluidsklasse ten gevolge van provinciale wegen naar aanleiding van het Actieplan geluid 2018-2022

Geluidsklasse L_{den}	55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	70-74 dB	≥75 dB	Totaal
Woningen	5.239	3.054	885	9	0	**9.187**
Personen	11.526	6.719	1.947	20	0	**20.211**
Aantal gehinderde personen	2.420	2.016	798	11	0	**5.245**
Aantal ernstig gehinderde personen	922	873	389	6	0	**2.191**

Tabel 5.6 | Aantal slaapverstoorden per geluidsklasse ten gevolge van provinciale wegen naar aanleiding van het Actieplan geluid 2018-2022

Geluidsklasse L_{night}	50-54 dB	55-59 dB	60-64 dB	65-69 dB	≥70 dB	Totaal
Woningen	3.254	1.311	136	0	0	**4.701**
Personen	7.159	2.884	299	0	0	**10.342**
Aantal slaapverstoorde personen	501	288	39	0	0	**828**

Door de maatregelen die in de planperiode in dit actieplan zijn opgenomen, krijgen in totaal circa 55 bewoners van circa 25 woningen een geluidsbelasting onder de plandrempel. De vermindering van de geluidsbelasting zal leiden tot een daling van het aantal ernstig gehinderden door het geluid van provinciale wegen met 9 en een daling van het aantal ernstig slaap-verstoorden met 7.
De effecten van de afname van de geluidsbelasting bij de 122 woningen waar gevelisolatie wordt toegepast (bij instemming van de bewoners) zijn niet in DALY's uit te drukken. De DALY's zijn namelijk gebaseerd op geluidsbelastingen aan de buitenzijde van de woningen. Bij deze 122 woningen zullen de geluidsbelastingen aan de buitenzijde niet wijzigen, maar door de aangebrachte gevelisolatie zal de geluidsbelasting aan de binnenzijde juist afnemen. Zoals in paragraaf 4.1.2 aangegeven, wordt de gehele geluidssituatie rond de potentiële woningen voor het toepassen van gevelisolatie nader onderzocht. Een effect van het aanbrengen van geluidsisolatie kan per woning sterk verschillen. Dat heeft voornamelijk te maken met de huidige isolatiewaarde van de gevel. Als een woning al over een zeer goede isolatiewaarde beschikt, is het effect van aanvullende maatregelen beperkter dan wanneer het gaat om een oude woning zonder een goede isolatiewaarde.

5.4 Kosten en financiering

De meerkosten voor de aanleg van dunne deklagen A ten opzichte van de standaard wegdekverharding met dicht asfaltbeton (DAB) zijn € 1,41 per m². In tabel 5.7 is per maatregel een overzicht gegeven van de meerkosten. De structurele jaarlijkse meerkosten voor alle wegdekmaatregelen tezamen is € 41.700,-.

Tabel 5.7 | Lengte geluidsreducerend wegdek per maatregel en de bijbehorende jaarlijkse onderhoudskosten

Wegnummer	Locatie	Lengte wegvak (m)	Meerkosten
N232	Badhoevedorp	840	€ 7.700,-
N242	Noord-Scharwoude/Zuid-Scharwoude	870	€ 9.100,-
N246	Westzaan	500	€ 5.400,-
N247	Broek in Waterland	1025	€ 11.000,-
N247	Monnickendam	375	€ 4.400,-
N247	Oosthuizen	420	€ 4.100,-
Totaal		**4.030**	**€ 41.700,-**

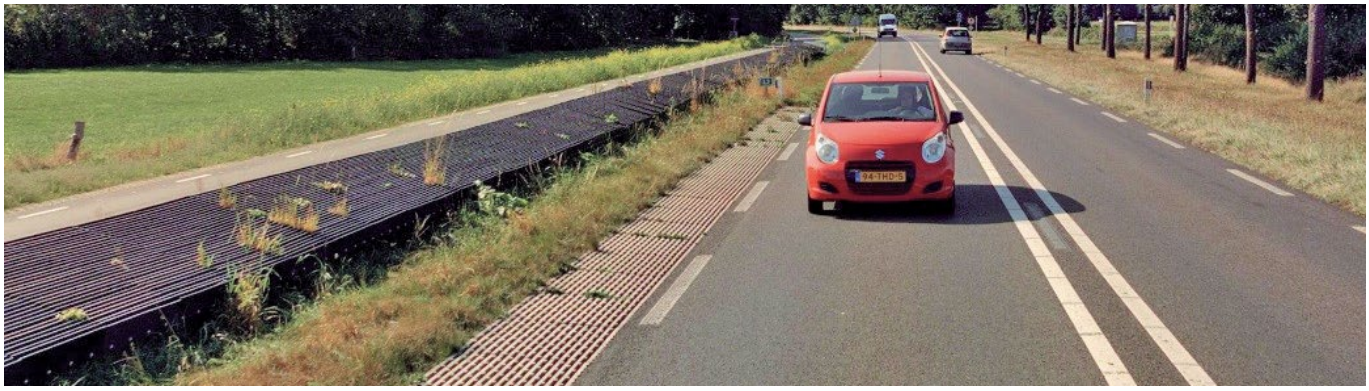
Voor 122 woningen zullen in het kader van dit Actieplan geluid 2018-2022 maatregelen aangeboden worden in de vorm van gevelisolatie. Voor de betreffende woningen zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de geluidssituatie rond de woning en de huidige staat van het geluidsisolerende vermogen van de gevel. Per woning wordt rekening gehouden met een bedrag van € 10.000,- voor het toepassen van gevelisolatie. Hiermee komen de kosten voor gevelisolatie op € 1.220.000,-.

5.5 Innovatieve maatregelen

Ontwikkelingen geluidsreducerende wegdekken
Een nadeel van geluidsreducerende wegdekken is de beperkte slijtvastheid van veel van dergelijke wegdektypen. Daardoor is de toepasbaarheid, met name op kruispuntvlakken en rotondes, beperkt. Er zijn ontwikkelingen van wegdektypen die een goed geluidsreducerend vermogen kennen, en sterk genoeg zijn om ook op dergelijke locaties toe te passen. Er zijn echter nog weinig praktijkervaringen met dergelijke wegdektypes. Daarom is de keuze gemaakt om in voorliggend actieplan niet uit te gaan van de toepassing van geluidsreducerende wegdekken op kruispuntvlakken en rotondes. De provincie Noord-Holland doet wel praktijkervaring op met deze verbeterde geluidsreducerende wegdekken. In een volgend actieplan kunnen deze wegdekken daarom mogelijk wel worden opgenomen. In het kader van innovatieve maatregelen komt er ook een pilot voor de toepassing van wegdektype SMA NL8 G+ (Gelders mengsel) op de N243 bij Schermerhorn.

Diffractoren
Een andere innovatie op het gebied van geluidsreducerende maatregelen betreft de aanleg van een zogenoemde diffractor. Door middel van goten langs de weg wordt het geluid van het verkeer op die weg afgebogen. Hiermee is de diffractor een overdrachts-maatregel die, in tegenstelling tot geluidswallen en -schermen, geen grote bezwaren ontmoet vanuit stedenbouwkundig oogpunt. Op enkele locaties in Nederland worden proeven uitgevoerd met diffractoren. De provincie Noord-Holland werkt onder meer aan een proef met de toepassing van diffractoren langs de N201 bij Uithoorn. De ervaringen met diffractoren zijn echter nog beperkt. Dit maatregeltype is (nog) niet opgenomen in het Reken- en Meetvoorschrift Geluid, waardoor de effecten van deze maatregel niet te berekenen zijn. Figuur 5.2 geeft een indruk van de toepassing van een diffractor.

Figuur 5.2 | Toepassing diffractor op testlocatie nabij Losser (foto: Cyclomedia)

Geluidgeleiderail
De provincie Noord-Holland heeft samen met de provincie Zuid-Holland en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland bedrijven uitgedaagd innovatieve geluidsreducerende maatregelen te ontwikkelen voor de beperking van geluidsbelasting van provinciale wegen. Uit dit traject zijn twee innovaties naar voren gekomen die bij een proeftraject zullen worden uitgetest. In Noord-Holland is dit de geluidgeleiderail. De provincie Zuid-Holland zal een diffractor uittesten die specifiek is aangepast aan het reduceren van geluid afkomstig van zwaar (vracht)verkeer.
De geluidgeleiderail is een combinatie tussen een geleiderail en een geluidsscherm. De geluidsreductie wordt in beginsel bereikt door een diagonaal scherm, dat vanaf de vangrail onder een hoek van 45° naar beneden van de weg afloopt en net boven de bodem stopt. Dit scherm reflecteert het geluid naar de berm, waarin het geluid grotendeels geabsorbeerd wordt.

Figuur 5.3 | Geluidgeleiderail (foto: Provincie Noord-Holland)

Bamboescherm

De provincie Noord-Holland werkt samen met Rijkswaterstaat, de gemeente Amsterdam en de Stadsregio Amsterdam aan een proef met een geluidsscherm in de vorm van Bamboe , als alternatief voor een conventioneel geluidsscherm. De proeflocatie is weergegeven in figuur 5.4. Tot medio 2019 wordt de effectiviteit van een dergelijke afscherming onderzocht. Daarmee is de proef niet tijdig afgelopen voor een eventuele toepassing in voorliggend Actieplan geluid.

Figuur 5.4 | Proeflocatie bamboescherm Noord-Holland (foto: Cyclomedia)

5.6 Vervolg

De volgende EU-geluidsbelastingkaart en het daaropvolgende Actieplan geluid worden opgesteld in 2022/2023. Het idee van voorliggend Actieplan geluid 2018-2022 is dat al zo veel mogelijk wordt voorgesorteerd op een consistente werkwijze ten aanzien van de toepassing van geluidsreducerende wegdekken. Hierbij ligt een directe relatie met de onderhoudsplanning voor wegen, die tevens een cyclus van 12 jaar kent.

De provincie verwacht dat over 5 jaar ervaring is opgedaan met innovatieve oplossingen om de geluidsbelastingen langs provinciale wegen te beperken. Hierdoor kunnen maatregelen die in dit actieplan niet doelmatig zijn, in de toekomst wel doelmatig worden. Ook door bijvoorbeeld het goedkoper worden van de meerkosten in onderhoud voor dunne deklagen A in vergelijking met dicht asfaltbeton kan zorgen dat maatregelen in de toekomst wel doelmatig zijn.

BIJLAGE

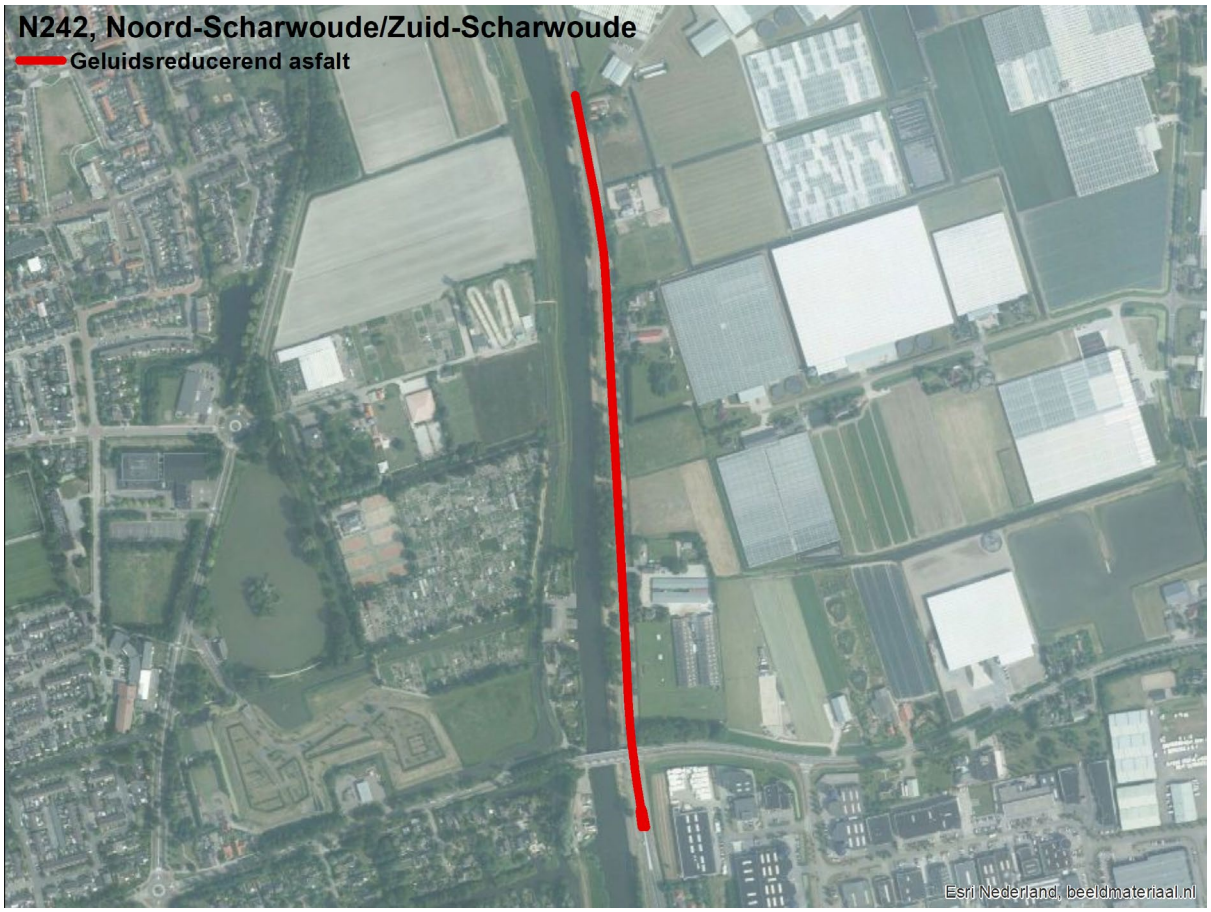
AFBEELDINGEN

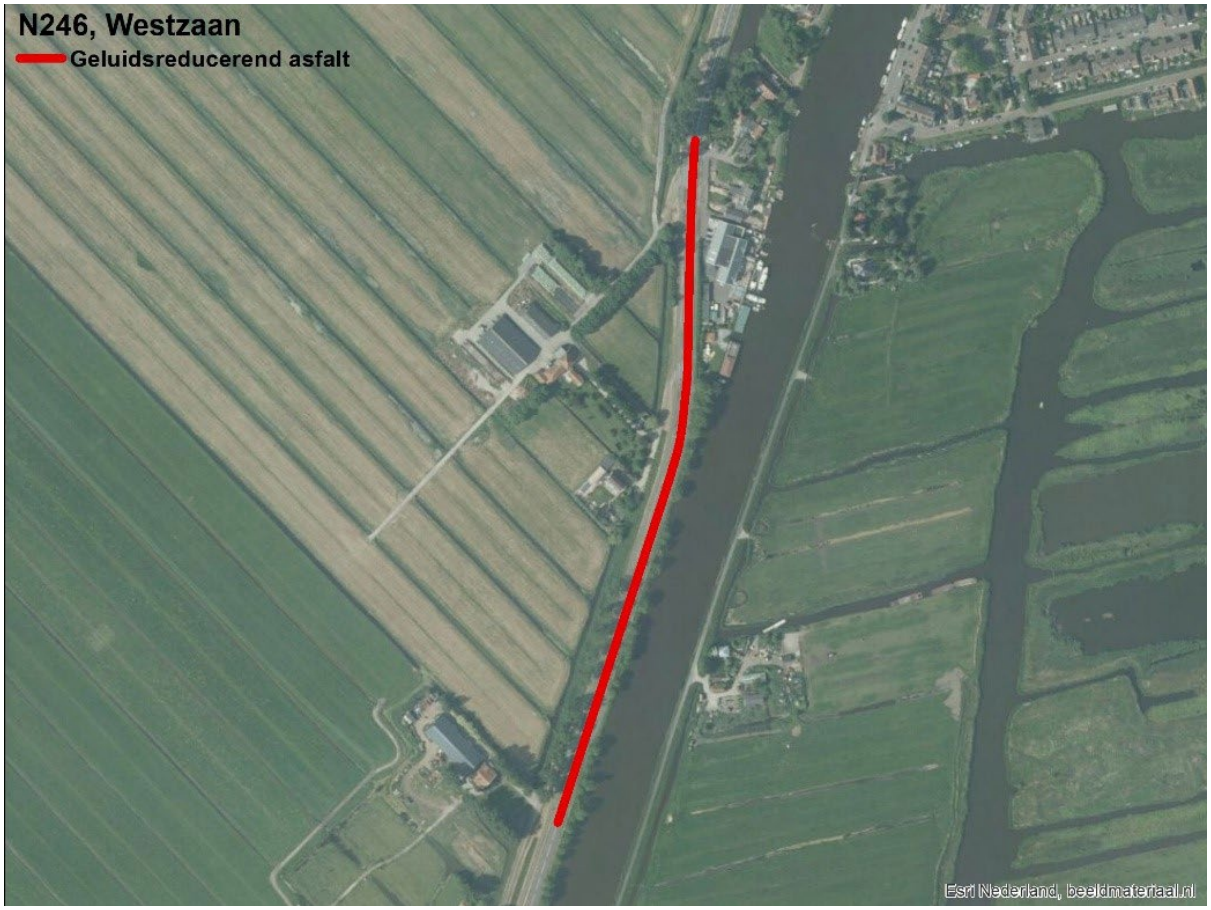
Figuur B1.1 | Geluidsreducerend asfalt N232 Badhoevedorp

Figuur B1.2 | Geluidsreducerend asfalt N242 Noord-Scharwoude/Zuid-Scharwoude

Figuur B1.3 | Geluidsreducerend asfalt N246 Westzaan

Figuur B1.4 | Geluidsreducerend asfalt N247 Broek in Waterland

Figuur B1.5 | Geluidsreducerend asfalt N247 Monnickendam

Figuur B1.6 | Geluidsreducerend asfalt N247 Oosthuizen

2

BIJLAGE

NOTA VAN BEANTWOORDING

Het ontwerp actieplan geluid heeft ter inzage gelegen voor commentaar.
In de inspraaktermijn zijn 14 zienswijzen binnengekomen:

1 N232 Schipholweg, Badhoevedorp
2 N242 Zuid-Scharwoude
3 N244 / A7
4 N242 motorcrossterrein Middenmeer
5 N242 Noord- en Zuid-Scharwoude
6 Texel
7 N247 Oosthuizen
8 N246 Markenbinnen
9 Diverse opmerkingen en vragen t.a.v. werkwijze actieplan geluid
10 N245/N508 Alkmaar
11 N243 Alkmaar
12 N201 Cruqiusweg, Heemstede
13 N242 Zuid-Scharwoude
14 Smaragdweg, Alkmaar

In dit hoofdstuk zijn de zienswijzen samengevat en is een reactie gegeven per zienswijze. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven. Tevens is de locatie beschreven waar de zienswijze betrekking op heeft.

Ten opzichte van het ontwerp actieplan geluid is in het actieplan een vierde scenario toegevoegd.
De zienswijzen hebben niet geleid tot wijzigingen in het actieplan.

Tabel 6.1 | Inspraakreacties en reactie Provincie Noord-Holland

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
1	***Locatie:*** N232 Schipholweg, Badhoevedorp ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreekster ervaart geluidsoverlast ten gevolge van het verkeer op de N232 Schipholweg. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 is het voornemen om op een deel van de N232 Schipholweg een geluidsreducerend wegdek toegepast. De maatregel is voorzien voor een wegvak van 840 meter lengte. Figuur B1.1 in de rapportage geeft het betreffende traject weer.
2	***Locatie:*** N242 Zuid-Scharwoude ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker vraagt zich af wanneer het vanuit het actieplan geluid beoogde geluidsreducerend wegdek op de N242 nabij Zuid-Scharwoude gerealiseerd wordt. Daarnaast vraagt de inspreker wanneer een verdieping van de Langebalkbrug gerealiseerd wordt. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Voor de N242 staat een grote reconstructie gepland in 2021, waarbij het aanleggen van stil asfalt wordt overwogen. Het project zit nog in de studiefase, wat inhoudt dat er nog geen definitief plan ligt. Bij de aanpassing van een weg dient volgens de Wet geluidhinder een zogenaamd reconstructieonderzoek uitgevoerd te worden, waarbij de geluidssituatie wordt getoetst aan de normen en een afweging gemaakt wordt voor het toepassen van geluidsreducerende maatregelen. Er zal geen verdieping van de Langebalkbrug worden gerealiseerd. In plaats daarvan is er gekozen voor een signaleringssysteem.

Tabel 6.1 | Inspraakreacties en reactie Provincie Noord-Holland

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
3	***Locatie:*** N244 / A7 ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreekster ervaart overlast van de N244 en A7. In het actieplan geluid is geen specifieke informatie voor deze locatie opgenomen. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland zijn geen geluidsreducerende maatregelen voorzien voor de N244. Voor alle geluidsgevoelige bestemmingen binnen de provincie Noord-Holland is de geluidsbelasting ten gevolge van het wegverkeer bepaald. Vervolgens is beschouwd in hoeverre deze geluidsbelasting boven de plandrempel ligt en in hoeverre de toepassing van geluidsreducerende maatregelen technisch mogelijk is en in hoeverre deze maatregelen financieel doelmatig binnen het bestaande onderhoudsschema kunnen worden gerealiseerd. Op basis van deze criteria is de N244 niet geselecteerd als maatregellocatie. Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland wordt niet ingegaan op de geluidssituatie ten gevolge van de Rijkswegen. Hiervoor stelt het Rijk een eigen actieplan geluid op.
4	***Locatie:*** N242 motorcrossterrein Middenmeer ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker heeft, namens diverse belangengroepen, bezwaren tegen de realisatie van een motorcrossterrein nabij de N242 te Middenmeer. Inspreker verwacht een significante toename van het aantal verkeersbewegingen, en daarmee van de geluidsbelasting. De inspreker vindt dat dit haaks staat op de beoogde maatregelen in het actieplan geluid en vraagt de provincie om niet mee te werken aan de verkoop van gronden t.b.v. de motorcrossbaan. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland is gericht op de aanpak van bestaande geluidsknelpunten. Voor nieuwe plannen dient separaat onderzoek uitgevoerd te worden vanuit de ruimtelijke procedure die de ontwikkelingen mogelijk maakt.
5	***Locatie:*** N242 Noord- en Zuid-Scharwoude ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker vraagt welke bewoners/woningen profijt zullen ondervinden van de beoogde maatregelen ten aanzien van het toepassen van een geluidsreducerend wegdek op de N242 nabij Noord- en Zuid-Scharwoude. Daarnaast vraag inspreker of er geluidsmetingen gedaan zijn in relatie tot de beoogde asfalteringswerkzaamheden. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 is het voornemen om op een deel van de N242 nabij Noord- en Zuid-Scharwoude een geluidsreducerend wegdek toegepast. De maatregel is voorzien voor een wegvak van 870 meter lengte. In figuur B1.2 in voorliggende de rapportage is aangegeven welk traject dit betreft. Voor de beoogde werkzaamheden zijn geen specifieke geluidsmetingen uitgevoerd.
6	***Locatie:*** Bierbrouwerij Texel ***Samenvatting inspraakreactie:*** De gemeente Texel heeft plannen voor de uitbreiding/realisatie van een bierbrouwerij. Inspreker maakt zich zorgen over het extra (vracht) verkeer als gevolg van deze ontwikkeling. Dit zal volgens de inspreker een ontoelaatbare geluidssituatie tot gevolg hebben. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland is gericht op de aanpak van bestaande geluidsknelpunten. Voor nieuwe plannen dient separaat onderzoek uitgevoerd te worden vanuit de ruimtelijke procedure die de ontwikkelingen mogelijk maakt.
7	***Locatie:*** N247 Oosthuizen ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker heeft kennis genomen van het voornemen om een geluidsreducerend wegdek toe te passen van een geluidsreducerend wegdek op de N247, nabij Oosthuizen. Dit komt de leefkwaliteit voor omwonenden ten goede. Inspreker vraagt het beoogde traject voor stil asfalt uit te breiden in zuidelijke richting, tot de spoorwegovergang. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland zijn geluidsreducerende maatregelen voorzien voor de N247 nabij Oosthuizen. In het ontwerp-actieplan geluid werd uitgegaan van circa 400 meter geluidsreducerend wegdek. Echter is inmiddels gekozen om een gedifferentieerde plandrempel in te voeren (63 dB binnenstedelijk, 60 dB buitenstedelijk). Het gevolg van deze keuze is dat op de N247 nabij Oosthuizen een groter wegdeel (circa 420 meter) wordt voorzien van een geluidsreducerend wegdek. Dit is weergegeven in figuur B1.6 in dit rapport. Hiermee wordt ook het deel tot de spoorwegovergang voorzien van een geluidsreducerend wegdek.
8	***Locatie:*** N246 Markenbinnen ***Samenvatting inspraakreactie:*** Insprekers ervaren geluidsoverlast van de N246 nabij Markenbinnen. Zij geven aan dat het hele dorp geluidsoverlast ervaart van de N246 en van het vliegverkeer van Schiphol. Insprekers hebben dit al eerder aangegeven bij de Provincie Noord-Holland. Dit heeft niet geleid tot het treffen van maatregelen. Insprekers hebben kennis genomen van onderhoudsplannen rond de N246 ter hoogte van Markerbinnen. De gevolgen voor de geluidssituatie zijn voor insprekers niet duidelijk. Insprekers verwijzen naar de geluidssituatie zoals opgenomen op de website "Atlas van de Leefomgeving" en constateren een andere geluidssituatie ten opzichte van de provinciale EU-geluidskaart 2016. Insprekers geven aan dat op andere locaties wel geluidsreducerende maatregelen worden getroffen en dat de geluidsoverlast mede wordt veroorzaakt door het massaal overschrijden van de maximum snelheid. Zij vragen daarom om maatregelen zoals geluidsafschermingen, of een verlaging van de maximum snelheid en het plaatsen van flitspalen.

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
8 vervolg	***Reactie provincie Noord-Holland:*** Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland wordt niet ingegaan op de geluidssituatie ten gevolge van andere geluidsbronnen, die niet onder het beheer van de provincie vallen. Derhalve is de geluidssituatie ten gevolge van het vliegverkeer niet opgenomen. De geluidsbelasting in de Atlas leefomgeving is, op het moment van deze inspraaktermijn, voor wat de provinciale wegen betreft, gebaseerd op oudere data (2011). Destijds gold nog een ander Reken- en Meetvoorschrift. Derhalve zijn de betreffende kaartbeelden niet direct vergelijkbaar met de EU-geluidskaart 2016 van de provincie Noord-Holland. De geluidsbelastingen liggen echter in dezelfde orde van grootte. De EU-geluidskaart 2016, waarop voorliggend actieplan geluid gebaseerd is, is opgesteld conform het Reken- en Meetvoorschrift 2012. De berekende geluidbelasting is gebaseerd op de geldende maximum snelheid op een weg. Wanneer er te hard wordt gereden kan dit extra hinder opleveren. Voor handhaving van de maximum toegestane snelheid is de provincie niet bevoegd, dit is een taak van de politie. Voor nieuwe situaties (bijvoorbeeld de realisatie van een nieuwe weg of nieuwe woningen) en gewijzigde situaties (bijvoorbeeld de herinrichting van een weg) zijn normen opgenomen in de Wet geluidhinder. Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland is gericht op de aanpak van bestaande geluidsknelpunten. Voor nieuwe plannen dient separaat onderzoek uitgevoerd te worden vanuit de ruimtelijke procedure die de ontwikkelingen mogelijk maakt.
9	Diverse opmerkingen en vragen t.a.v. werkwijze actieplan geluid ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker geeft complimenten ten aanzien van de leesbaarheid en formulering van het actieplan geluid. Inspreker heeft diverse vragen, die hierna genummerd weergegeven zijn. De basis van het onderzoek wordt gevormd door de EU geluidsbelastingkaart en de beleidsmatig vastgestelde grenswaarde (plandrempel) van 63 dB. In het document wordt gewag gemaakt van het gebruik van een rekenmodel van derden. ***Vraag 1:*** *is de geluidsbelastingkaart gebaseerd op berekeningen of op metingen ter plaatse?* ***Vraag 2:*** *wordt bij de grenswaarde onderscheid gemaakt tussen dag en nacht?* In het rapport wordt de dB gebruik als meetgrootheid voor geluid. Ik neem aan dat er geen correctie plaatsvindt (dB A/B/C) ***Vraag 3:*** *welk meetinterval wordt gebruikt? Wordt daarbij de maximumwaarde of het gemiddelde van een meetinterval gebruikt?* In het rapport wordt op pagina 8 een geluidsniveau van 63 dB als 'zeer matig' beschouwd vanuit gezondheidsoogpunt (volgens pagina 16 is de norm in het buitengebied 60 dB). ***Vraag 4:*** *hoewel doelmatigheid (= financiën) en technische mogelijkheden (=financiën) als verantwoordingsgrond worden genoemd (en kennelijk wettelijk toelaatbaar zijn) en deze norm een aanscherping van eerdere beleidsnormen is, blijft het opmerkelijk dat deze slappe norm politiek aanvaardbaar wordt geacht. Is in kaart gebracht wat de gevolgen zijn van een grenswaarde van 58 dB (matig) of zelfs 53 dB (redelijk)? Waarom is goed niet de ambitie?* Bij de reductie van het verkeersgeluid wordt vooral ingezet op stil asfalt. Daarmee wordt alleen het geluid van de banden beperkt. Bij wat hogere snelheden neemt het aandeel andere geluidsbronnen (motor, uitlaat en wind) juist sterk toe. Ook de weersomstandigheden hebben een forse impact. ***Vraag 5:*** *ik krijg uit het rapport sterk de indruk dat de geluidsbelastingen uitgaan van normen van geluidsbronnen en gemiddelde waarden over een wat langere periode. Een geluidsmodel krijgt echter pas enige betekenis indien de berekende waarden ongeveer overeenkomen met de werkelijke gemeten geluidsbelasting. Is er gemeten en wat is daarvan het resultaat?* ***Vraag 6:*** *indien de geluidskaart op berekeningen is gebaseerd is het mogelijk en zelfs waarschijnlijk dat de norm-geluiden van de diverse verkeerssoorten sterk afwijken van de werkelijkheid. Daarbij is in een recent verleden gebleken dat de uitgevoerde metingen niet zelden zijn 'geoptimaliseerd'. Denk even aan de schoemeldiesel maar ook aan de extreem hoge piekgeluiden van vrachtverkeer, motoren of sportief 'verbeterde' auto's. Recent is tevens aangetoond dat ook de rekenmodellen fouten kunnen bevatten (luchthaven Lelystad).* ***Vraag 7:*** *is op gevoelige trajecten snelheidsverlaging overwogen?* ***Vraag 8:*** *op welke manier worden de zeer hinderlijke piekgeluiden in de maatregelen betrokken?* ***Vraag 9:*** *hoe wordt de toename/veranderende mix van het verkeer verwerkt in de maatregelen?* ***Vraag 10:*** *hoe wordt de invloed van regen en wind verwerkt?* Naast bron-reductie wordt ook woningisolatie genoemd. ***Vraag 11:*** *hoewel die maatregel binnenshuis een gunstig effect kan sorteren is de buitenruimte nog steeds zwaar belast en moet de bewoner in een potdichte woning leven. Het effect op de kwaliteit van leven is daarmee wezenlijk. Waarom is deze maatregel beleidsmatig toch acceptabel?* Bij de bespreking van stiltegebieden wordt accumulatie van diverse geluidsbronnen gezien als reden verder geen maatregelen te overwegen. Dat lijkt mij een nogal beperkte opvatting van de invloed van geluid op de gezondheid van de bewoners en de maatschappelijke waarde van stiltegebieden.

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
9 vervolg	***Vraag 12:*** *op welke manier wordt de totale geluidsbelasting beleidsmatig aangepakt?* ***Vraag 13:*** *hoe wordt de kwaliteit van de stiltegebieden in de tijd gewaarborgd?* Tot slot wordt gerept over de kosten van de maatregelen vs de door de bewoners geboekte gezondheidswinst. In tabel 4.4 wordt (voor de planperiode?) een investering van rond max EUR 2 mln genoemd met een geringe toename van de onderhoudskosten van ca EUR 75.000. Ik stel voor dat u deze bedragen afzet tegen de door de provincie jaarlijks ontvangen opcenten. Minder dan 1%? ***Vraag 14:*** Ik neem aan dat ook uw conclusie zal zijn dat de beleidsmatige grenswaarde en daarom de voorgestelde maatregelen pover zijn gezien de ernst van de geluidshinder voor de gezondheid en kwaliteit van leven van zeer veel bewoners. Dat de vervuiler betaald lijkt mij een voortreffelijk uitgangspunt. Investeer daarom een aanzienlijk deel van de al ontvangen opcenten in maatregelen om de verkeershinder substantieel te reduceren. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** De vragen in voorgaande inspraakreactie zijn genummerd. Hierna per vraag een reactie: ***1:*** De geluidsbelasting in de EU-geluidskaart is gebaseerd op berekeningen. ***2:*** De geluidsbelasting betreft een L_{den}-waarde (**D**ay – **E**vening – **N**ight). Hierin is rekening gehouden met de verschillende etmaalperioden. ***3:*** De Lden-waarde is gebaseerd op een A-gewogen gemiddeld geluidsniveau over lange termijn. ***4:*** De plandrempel is gekozen o.b.v. de in hoofdstuk 4 beschreven scenariostudie waarin de maatregelkosten zijn afgezet tegen de winst in gezonde levensjaren (DALY's). Een plandrempel die aansluit op de GES-klasse 'goed' zou een plandrempel van 48 dB bedragen. Een dergelijke lage plandrempel is niet realistisch en niet haalbaar vanuit financieel oogpunt. ***5:*** Voor het opstellen van de EU-geluidskaart 2016, waarop voorliggend actieplan gebaseerd is, zijn geen specifieke geluidsmetingen uitgevoerd. ***6:*** Het Actieplan geluid provinciale wegen Noord-Holland is gebaseerd op de wettelijk voorgeschreven methode (EU-geluidskaart 2016, Reken- en Meetvoorschrift Geluid 2012). ***7:*** De provinciale wegen kennen een belangrijke regionale functie. Om de doorstroming niet in het geding te laten komen, zijn in het kader van het actieplan geluid geen snelheidsverlagingen overwogen. ***8:*** De geluidsbelasting betreft een gemiddeld geluidsniveau over lange termijn. ***9:*** Bij het bepalen van de geluidsbelasting is uitgegaan van de huidige situatie (EU-geluidskaart 2016). Hierin is rekening gehouden met het aandeel middelzwaar en zwaar vrachtverkeer. ***10:*** De geluidsbelasting is berekend op basis van de in het Reken- en Meetvoorschrift 2012 opgenomen methode. Hierin is een meteocorrectieterm opgenomen. ***11:*** De toepassing van maatregelen is overwogen volgens de prioriteitsvolgorde uit de Wet geluidhinder: bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen, ontvangermaatregelen. ***12:*** Alle wegbeheerders (Rijk, provincies, gemeenten) stellen een actieplan geluid op. Ook het Rijk en de betreffende gemeenten maken hierbij een afweging ten aanzien van de aanpak van geluidshinder. ***13:*** Op dit moment vindt een herijking van het stiltegebiedenbeleid plaats. Daarnaast zal ook voor stiltegebieden een afweging worden gemaakt voor stil asfalt om de kwaliteit van het gebied te behouden/verbeteren. ***14:*** De opbrengst van de opcenten motorrijtuigenbelasting zijn voor de provincie Noord-Holland algemene dekkingsmiddelen die in de provinciale begroting ingezet worden het dekken van de uitgaven voor provinciale taken en projecten, waaronder geluidsreducerende maatregelen.Graag wijzen wij er ook op dat het onderhoud van alle bestaande geluidsreducerende maatregelen tot de jaarlijkse uitgaven van de provincie behoort.

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
10	***Locatie:*** N245/N508 Alkmaar ***Samenvatting inspraakreactie:*** ***1*** Een duidelijk doel ontbreekt; ***2*** Omwonenden voelen zich gedupeerd door achterstallig en onvoldoende onderhoud; ***3*** Beleving van N-wegen door omwonenden ***4*** Diverse punten: ***a*** Piekgeluid ***b*** voertuigcategorieën ***c*** bandengeluid/verandering wagenpark ***d*** handhaving ***e*** snelheidsverlaging ***f*** effect stil asfalt ***g*** handhaving ***h*** Lnight ***i*** maatregelen N245/N508 ***Reactie provincie Noord-Holland:*** ***1*** Een duidelijk doel ontbreekt; Er zal worden vastgehouden aan de doelomschrijving zoals deze is opgenomen in het ontwerp-actieplan. Het verminderen van de effecten van verkeersgeluid voor omwonenden dekt de lading voldoende. ***2*** Omwonenden voelen zich gedupeerd door achterstallig en onvoldoende onderhoud; Het onderhoud van de geluidschermen is op basis van de conditiescore, verzorgingsscore, beeldkwaliteit en constructieve veiligheid ondergebracht in de gebiedscontracten. Daarnaast zijn er langs de aangegeven trajecten (N245 en N508) ook geluidschermen aanwezig die in beheer en eigengom zijn van de gemeente Alkmaar. ***3*** Beleving van N-wegen door omwonenden De benoemde overlast vindt vooral zijn oorzaak in rijgedrag. De verantwoordelijkheden en taken rondom de verschillende oorzaken van geluidsbelasting van wegverkeer zijn inderdaad verdeeld over de bevoegde instanties. ***4*** Diverse punten: ***a*** Piekgeluid De geluidsbelasting betreft een gemiddeld geluidsniveau over lange termijn. ***b*** voertuigcategorieën Conform het Reken- en Meetvoorschrift Geluid 2012 is rekening gehouden met de voertuigcategoriën licht verkeer, middelzwaar vrachtverkeer en zwaar vrachtverkeer. ***c*** bandengeluid/verandering wagenpark De provincie heeft geen directe invloed op dit aspect. ***d*** handhaving Voor handhaving van de maximum toegestane snelheid is de provincie niet bevoegd, dit is een taak van de politie. ***e*** snelheidsverlaging De provinciale wegen kennen een belangrijke regionale functie. Om de doorstroming niet in het geding te laten komen, zijn in het kader van het actieplan geluid geen snelheidsverlagingen overwogen. ***f*** effect stil asfalt Voor geluidsreducerende wegdekken, gelden kortere onderhoudscycli. In het Reken- en Meetvoorschrift Geluid is een temporele factor verwerkt ten aanzien van het geluidsreducerend vermogen van een geluidsreducerend wegdek in de tijd. ***g*** handhaving Voor de handhaving van de gereden snelheden is de politie verantwoordelijk. ***h*** Lnight In het actieplan is geen specifieke plandrempel voor de geluidsbelasting in de nachtperiode opgenomen. Het treffen van maatregelen zoals het toepassen van een geluidsreducerend wegdek of het toepassen van gevelisolatie, zijn echter ook gunstig voor de geluidssituatie in de nachtperiode en leiden daardoor tot een lager aantal slaapverstoorden. ***i*** maatregelen N245/N508 Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland zijn geen geluidsreducerende maatregelen voorzien voor de N245 en N508. Voor alle geluidsgevoelige bestemmingen binnen de provincie Noord-Holland is de geluidsbelasting ten gevolge van het wegverkeer bepaald. Vervolgens is beschouwd in hoeverre deze geluidsbelasting boven de plandrempel ligt en in hoeverre de toepassing van geluidsreducerende maatregelen technisch mogelijk is en in hoeverre deze maatregelen financieel doelmatig binnen het bestaande onderhoudsschema kunnen worden gerealiseerd. Op basis van deze criteria zijn de N245 of N508 niet geselecteerd als maatregellocatie.

Nr.	Samenvatting inspraakreactie en reactie provincie Noord-Holland
11	***Locatie:*** N243 Alkmaar ***Samenvatting inspraakreactie:*** Inspreker ervaart geluidsoverlast van de N243 en heeft voor de plannen voor deze weg reeds een inspraakreactie ingestuurd. In het actieplan geluid zijn voor deze locatie geen maatregelen opgenomen. Inspreker maakt daarom bezwaar tegen het actieplan geluid 2018-2022. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Het Actieplan geluid 2018-2022 provinciale wegen Noord-Holland is gericht op de aanpak van bestaande geluidsknelpunten. Voor nieuwe plannen dient separaat onderzoek uitgevoerd te worden vanuit de ruimtelijke procedure die de ontwikkelingen mogelijk maakt. Vanuit de plannen voor de N243 is een afweging gemaakt in hoeverre maatregelen toegepast worden.
12	***Locatie:*** N201 Cruqiusweg, Heemstede ***Samenvatting inspraakreactie:*** Insprekers vinden dat een snelheidsverlaging op de N201 Cruqiusweg bij Heemstede overwogen moet worden. Daarnaast vragen de insprekers in hoeverre de woningen nabij deze weg in aanmerking komen voor gevelisolatie. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** Op dit moment zijn de provincie en de gemeente Heemstede in gesprek over de situatie bij de Slottuin. De uitkomst hiervan moet nog blijken en is daarom niet opgenomen in het actieplan. In 2016 is er, mede op het verzoek van buurtcomité Nova, geluidsreducerend wegdek gelegd op dit wegvak. De woningen langs deze weg komen niet in aanmerking voor gevelisolatie, omdat deze maatregel alleen wordt overwogen voor solitair gelegen woningen met een geluidsbelasting boven de gestelde plandrempel.
13	***Locatie:*** N242 Zuid-Scharwoude ***Samenvatting inspraakreactie:*** Insprekers ervaren geluidsoverlast ten gevolge van het verkeer op de N242 nabij Zuid-Scharwoude. Zij vragen zich af in hoeverre de aanwezigheid van het kanaal langs de N242 van invloed is op de geluidssituatie. Voor de betreffende weg is vanuit het actieplan geluid een geluidsreducerend wegdek voorzien. Insprekers vragen zich af hoe ver de geluidsbelasting zal worden teruggebracht. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** In het geluidsmodel is rekening gehouden met de aanwezigheid van akoestisch harde bodemoppervlakken, bijvoorbeeld wateroppervlakten. Overdrachtsdemping en reflectie van geluid zijn hiermee opgenomen in het geluidsmodel, conform het Reken- en Meetvoorschrift Geluid (RMG 2012). Het deel van de N242 ter hoogte van Zuid Scharwoude wordt voorzien van een geluidsreducerend wegdek. Voor het actieplan is uitgegaan van een geluidsreducerend wegdektype dat bij de geldende snelheid op de weg een geluidsreducerend vermogen van ten minste 3 dB heeft. Door toepassing van deze maatregel zal de geluidsbelasting daarmee waarneembaar afnemen.
14	***Locatie:*** Smaragdweg, Alkmaar ***Samenvatting inspraakreactie:*** Bewoners van de Bilderdijkstraat in Alkmaar ervaren geluidsoverlast en overlast van fijn stof en geur van de Smaragdweg, een deel van de randweg in Alkmaar. De inspreker vraagt, namens de bewoners, een geluidsscherm te realiseren langs de Smaragdweg. ***Reactie provincie Noord-Holland:*** De Smaragdweg valt onder het beheer van de gemeente Alkmaar. Derhalve zijn in het provinciaal actieplan geen geluidsreducerende maatregelen overwogen. Langs de nabij gelegen provinciale weg N242 zijn reeds geluidsreducerende maatregelen toegepast in de vorm van een geluidsreducerend wegdek en geluidsschermen.

HAARLEM, NOVEMBER 2018

Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie
Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Omgevingsbeleid

Fotografie
Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging
Xeroxmediaservices

Haarlem, november 2018

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
M. Gankema
BEL/OMB

Doorkiesnummer +31235143154
gankemam@noord-holland.nl

Verzenddatum
12 DEC. 2018

Kenmerk
1136487/1136513

Uw kenmerk

Betreft: Uitvoeringsprogramma's omgevingsdiensten 2019

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u de uitvoeringsprogramma's 2019 voor de Omgevingsdiensten IJmond (ODIJ), Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) en Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN). Het Uitvoeringsprogramma 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is begin 2019 gereed. Besluitvorming over het Uitvoeringsprogramma 2019 vindt zo spoedig mogelijk in 2019 plaats.

Artikel 7.3, eerste lid van het Besluit omgevingsrecht (Bor) bepaalt dat de provincie jaarlijks een uitvoeringsprogramma vaststelt waarin wordt aangegeven welke voorgenomen activiteiten de provincie het komende jaar uitvoert op gebied van uitvoering en handhaving. Daarbij houdt de provincie rekening met uitvoerings- en handhavingsdoelen en prioriteiten.

Door het vaststellen van de uitvoeringsprogramma's, betreffende de basistaken en de plustaken, voor de omgevingsdiensten voldoen wij aan deze bepaling.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris R.M. Bergkamp

voorzitter J.W. Remkes

Bijlage(n)
- Toelichting
- Uitvoeringsprogramma 2019 ODIJ
- Uitvoeringsprogramma 2019 OFGV
- Uitvoeringsprogramma 2019 RUD NHN

Provincie Noord-Holland

Bijlage bij registratienummer 1136487/1136513

Het uitvoeringsprogramma binnen de procescriteria
De omgevingsdiensten hebben een belangrijke rol bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (vth). Deze rol is vastgelegd in de Wet vth en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Aangezien de vth-taken door de omgevingsdiensten in mandaat worden uitgevoerd, blijft de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taken bij ons college. Uw Staten houden hier horizontaal toezicht op. In dit kader wordt u lopende het jaar door ons college op verschillende momenten geïnformeerd.

De kwaliteit van de uitvoering van het vth-stelsel wordt enerzijds geborgd door de verordening kwaliteit vth omgevingsrecht vastgesteld door uw Staten op 27 juni 2016 en anderzijds door de procescriteria die in het Bor zijn opgenomen.

De procescriteria zijn eisen die worden gesteld aan de beleidscyclus rondom vth -taken (de zogenaamde BIG-8). Door de criteria te volgen, wordt de cyclus, die begint met het opstellen van het beleid en via de uitvoering uiteindelijk leidt tot het bijstellen van het beleid, gesloten. Er zijn zes procescriteria:

1. het uitvoerings- en handhavingsbeleid;
2. het uitvoeringsprogramma;
3. de uitvoeringsorganisatie;
4. het borgen van de middelen;
5. monitoring van de voortgang; en
6. rapportage over de inspanningen.

Als bijlagen zenden wij u de uitvoeringsprogramma's, als bedoeld onder punt 2, van de Noord-Hollandse omgevingsdiensten toe. In deze programma's wordt een relatie gelegd met het uitvoerings- en handhavingsbeleid (punt 1). De organisatie van de omgevingsdiensten zijn zo ingericht dat het uitvoeringsprogramma goed kan worden uitgevoerd (punt 3). Dit wordt geborgd door onze deelname aan de besturen van de omgevingsdiensten en door de mandaatregelingen. In de begroting van en de dienstverlenings- of uitvoeringsovereenkomsten met de omgevingsdiensten, worden de benodigde en beschikbare financiële en personele middelen (punt 4) opgenomen voor de uitvoeringsprogramma's. Gedurende het jaar worden de inspanningen voor het uitvoeringsprogramma gemonitord (punt 5). De rapportage van de monitoring (punt 6) wordt meegedeeld aan uw Staten in het jaar volgend op het jaar waar het uitvoeringsprogramma betrekking op heeft.

vth-taken bij de omgevingsdiensten

De provincie heeft bij elke omgevingsdienst de vth-taken op het gebied van bodem belegd voor hun regio. Naast deze taken heeft de provincie verschillende plustaken aan de omgevingsdiensten gemandateerd voor het gehele provinciale grondgebied. In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de taken per omgevingsdienst.

	OFGV	ODIJ	OD NZKG	RUD NHN
Basistaken				
Wabo[1] (Brzo[2]/RIE[3] 4 bedrijven)			X	
Wabo (overige RIE-bedrijven)		X[4]	X	
Wet bodembescherming en Besluit bodemkwaliteit (toezicht en handhaving)	X	X	X	X
Plustaken				
Wet bodembescherming en Besluit bodemkwaliteit (vergunningverlening)	X	X	X	X
Toezicht en handhaving provinciale monumenten		X		
Wet Natuurbescherming				X
Natuurschoonwet				X
Toezicht en handhaving wegen en vaarwegen				X
Stiltegebieden (PMV[5])				X
Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden				X
Waterwet			X	
Grondwaterbescherming (PMV)			X	
Ontgrondingenwet			X	
Aardkundige monumenten (PMV)			X	
Zorgplicht rioleringen			X	
Vuurwerkbesluit			X	
Sportmotoren (PMV)			X	
Regeling Burger- en Militaire Luchtvaart			X	

[1] Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
[2] Besluit risico's zware ongevallen.
[3] Richtlijn Industriële Emissies.
[4] Het betreft – op dit moment vijf – inrichtingen.
[5] Provinciale Milieu Verordening.

In de uitvoeringsprogramma's zijn per taakveld de activiteiten weergegeven die in 2019 worden uitgevoerd. Hieronder gaan we per omgevingsdienst in op de bijzonderheden.

Omgevingsdienst IJmond
Sinds 1 januari 2014 voert de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) de vth-taken op milieugebied voor de provincie uit. Dit betreft de volgende taken:
- bodemtoezichts- en handhavingstaak;
- de milieuvergunningverlening, -toezicht en -handhaving bij 7 provinciale bedrijven die onderdeel uitmaken van het basistakenpakket.

Per 1 januari 2016 is, naast de bodemtoezichtstaken ook de plustaak vergunningverlening bodem bij ODIJ belegd. Vanaf 1 januari 2019 komen daar nog de toezicht- en handhavingstaken Provinciale Monumenten, conform de geldende Erfgoedverordening Noord-Holland 2017, bij. Dit betreft een kleine taak die met de overgang van de vth plus- en basistaken in 2014 en 2016 nog bij de provincie is gebleven. De omgevingsdienst IJmond voert deze taak voor alle provinciale monumenten in de hele provincie uit. Het toezicht door ODIJ zal geschieden op basis van een melding van GS. Het mandaat en het Afsprakenkader zijn hier overeenkomstig op aangepast.

Het Uitvoeringsprogramma 2019 volgt uit het Beleidskader VTH milieu 2019-2022 en de VTH-strategie 2019-2022 die, na vaststelling door het algemeen bestuur van ODIJ, aan uw college zal worden voorgelegd. Voorwaarde voor een succesvolle en integrale aanpak van problemen in de fysieke leefomgeving is dat prioriteiten zowel lokaal, regionaal als landelijk voldoende samenhang vertonen. Ook het creëren van een level playing field is een belangrijke opgave. Het opstellen van een Beleidskader en strategie voor de uitvoering van de VTH taken door ODIJ draagt hieraan bij. De gemeenten en provincie Noord-Holland hebben gezamenlijk de meerjarige doelen, prioriteiten en strategie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu voor het werkgebied van ODIJ in voornoemde documenten vastgelegd. Tezamen vormen deze documenten het uitvoerings- en handhavingsbeleid zoals bedoel in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht.

De opdrachtgevers van de ODIJ behouden met de vaststelling van het Beleidskader en de strategie hun bestuurlijke afwegingsruimte. Zo blijft er, naast de samen overeengekomen gemeenschappelijke prioriteiten voor het werkgebied van ODIJ, bijstelling mogelijk naar lokale inzichten en voorkeuren. Iedere opdrachtgever kan in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma eigen prioriteiten benoemen.

Eén van deze prioriteiten voor 2019 is de emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) waar extra aandacht vanuit het Rijk voor wordt gevraagd. ODIJ maakt voor de provinciale bedrijven inzichtelijk wat de stand van zaken is met betrekking tot ZZS en of aanvullende maatregelen nodig zijn. Daarnaast zal ODIJ extra inzet plegen om

bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen te bewegen tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het Energieakkoord en het Klimaatakkoord.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft de taken die ODIJ in 2019 concreet uit voert voor de provincie. Het Uitvoeringsprogramma 2019 van ODIJ ligt ter besluitvorming voor in de vergadering van het algemeen bestuur van 19 december 2018. Dit is nadat de stukken door Gedeputeerde Staten zijn vastgesteld. Daarom wordt voorgesteld de gedeputeerde Milieu te machtigen redactionele wijzigingen door te voeren.

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) voert in onze opdracht vth-taken uit op het gebied van bodem in het kader van de Wet bodembescherming. Deze taak voert de OFGV net als de ODIJ sinds 1 januari 2014 uit. Per 1 januari 2016 is daar de plustaak vergunningverlening bodem bijgekomen. Bovenop de reguliere taken voert OFGV in 2019 ook werkzaamheden uit rondom de nazorglocaties. Deze werkzaamheden hebben betrekking op de nazorgfase, waarvan er sprake is als er bij bodemsaneringen een restverontreiniging achterblijft.

De opzet van het Uitvoeringsprogramma 2019 ziet er anders uit dan voorgaande jaren. De OFGV heeft in voorliggend programma een koppeling gemaakt tussen de activiteiten die zij uit gaat voeren en het strategisch beleid van de deelnemers. Door deze koppeling hoopt de OFGV inzichtelijk te maken hoe de uitgevoerde taken door de dienst zich verhouden tot de gestelde doelen van de gemeenten en provincies. Voor de provincie Noord-Holland betekent dit dat we de uitvoering van ons beleid door de OFGV beter kunnen monitoren. De voorgenomen activiteiten wijken niet af van de activiteiten zoals die door de OFGV in 2018 zijn uitgevoerd in opdracht van GS. Het uitvoeringsprogramma 2019 is in samenwerking met de provincie tot stand gekomen.

Net als bij ODIJ bereidt de OFGV samen met haar deelnemers een nieuw Beleidskader VTH voor. Het Beleidskader VTH 2019-2022 is in concept gereed. De verwachting is dat het algemeen bestuur van de OFGV het kader binnenkort zal vaststellen.

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord
De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) voert voor de provincie taken uit op onder andere het gebied van bodem, zwemwater, wegen/vaarwegen en de ‘groene’ taken (Wet natuurbescherming).

Het Uitvoeringsprogramma 2019 is een verfijning van het Uitvoeringsprogramma 2018 waarbij meer inzicht in de uitvoering van de taken kan worden gegeven. Een voorbeeld hiervan is inzicht in het aantal klachten en handhavingsverzoeken voor de ‘groene’ taken en het aantal snelheidscontroles op het gebied van vaarwegen.

Voor de ‘groene’ taken is het Uitvoeringsprogramma 2019 aangepast. Voor 2017 had de provincie geld beschikbaar gesteld aan de RUD NHN, waarbij de taken op het gebied van de Wet natuurbescherming uitgevoerd werden op niveau 1 (passief, conform werkwijze Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Gedeputeerde Staten hebben gekozen deze taken vanaf 2019 op intensiteitsniveau 2 uit te voeren, het faciliterende niveau. De hiervoor benodigde extra financiële middelen zijn opgenomen in de Kaderbrief 2018, die op 10 juli 2017 door Provinciale Staten is vastgesteld. Het faciliterende niveau komt tot uitdrukking in het Uitvoeringsprogramma 2019.

Het werken op niveau 2, faciliterend, betekent bijvoorbeeld meer vooroverleg met aanvragers van een vergunning/ontheffing en dat 80% van alle besluiten, voorafgaand aan uitgifte, op handhaafbaarheid worden getoetst. Een handhaafbaarheidstoets houdt in dat handhaving kijkt of de voorschriften, zoals opgenomen in een te nemen besluit, handhaafbaar zijn.

In het Uitvoeringsprogramma 2019 is naast intensiteitsniveau 2 rekening gehouden met de praktijkervaringen op het gebied van de vth-taken van de Wet natuurbescherming, opgedaan in 2017 en 2018. Door de economische groei groeit ook het aantal ruimtelijke ingrepen in onze provincie, zoals bijvoorbeeld het renoveren of bouwen van een woonwijk en het aanleggen van een weg. Voor ruimtelijke ingrepen is daarom in het Uitvoeringsprogramma 2019 rekening gehouden met een toename van het aantal besluiten, een toename van het aantal handhaafbaarheidstoetsen en is het aantal verwachte controles in het veld verhoogd.

Door processen efficiënter in te richten is het mogelijk de toegenomen vraag, die blijkt uit de realisatiecijfers van 2018 tot nu toe, in het Uitvoeringsprogramma 2019 op te vangen binnen het toegekende budget. Een voorbeeld hiervan is de administratieve controle van de meldingen bij soorten (een jager meldt waar en wanneer hij gaat jagen) laten afhandelen door administratieve krachten en niet meer door een handhaver. Hierdoor is meer handhavingscapaciteit beschikbaar voor de benodigde extra controles in het veld voor de ‘groene’ taken.

Naast aanpassingen om te komen tot niveau 2 voor de ‘groene’ taken zijn in het Uitvoeringsprogramma 2019 extra uren opgenomen voor twee bodemprojecten, zie de volgende paragraaf.

Omgevingsdienst overstijgend
De provincie Noord-Holland inventariseert voor de hele provincie de te onderzoeken kinderspeelplaatsen waar diffuus lood in de bodem kan zitten. De omgevingsdiensten ondersteunen de provincie bij dit project.

Door de invoering van de Omgevingswet gaat de bodemkwaliteitszorgtaak in 2021 over van de provincie naar de gemeenten. De provincies hebben de opgave om samen met de

gemeenten (of omgevingsdiensten) deze transitie zo goed mogelijk te laten plaatsvinden, zodat in 2021 de gemeenten de bodemkwaliteitszorgtaak goed kunnen uitvoeren. Er is sprake van een zogenoemde ‘warme overdracht’. De omgevingsdiensten ondersteunen de provincie hierbij.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Uitvoeringsprogramma 2019

Omgevingsdienst IJmond

IN OPDRACHT VAN:

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon: L.A. Pannekeet

Postbus 325
1940 AH Beverwijk
0251 – 263 863
info@odijmond.nl
www.odijmond.nl

Inleiding

Met het Uitvoeringsprogramma 2019 Omgevingsdienst IJmond geven het dagelijks en algemeen bestuur van Omgevingsdienst IJmond inzicht in wat de gemeentebesturen, het provinciebestuur en anderen in 2019 van Omgevingsdienst IJmond mogen verwachten. Het Uitvoeringsprogramma 2019 wordt aan de colleges van B&W van de gemeenten en het college van GS van Provincie Noord-Holland voorgelegd ter vaststelling en vormt daarmee voor die bestuursorganen het uitvoeringsprogramma zoals bedoeld in artikel 7.3 van het Besluit omgevingsrecht, voor zover zij de betreffende taken bij Omgevingsdienst IJmond hebben ondergebracht.

Speerpunten

Kerntaak van ODIJ is de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu bij bedrijven en bedrijfsmatige activiteiten in de leefomgeving (o.a. ketens). Op grond van het nieuwe Beleidskader VTH 2019-2022 vindt dit risicogericht en informatiegestuurd plaats. In 2019 krijgen de volgende onderwerpen specifiek aandacht:

- Zeer Zorgwekkende Stoffen;
- WEELABEX (e-waste);
- Asbestdaken;
- Legionella bij waterzuivering;
- Manipulatie energievoorziening;
- Energiebesparing.

De ambities van gemeenten en provincie met betrekking tot de energietransitie en circulaire economie zijn, zo volgt uit de verschillende collegeprogramma's, torenhoog. En daarmee ook de verwachtingen bij wat ODIJ kan betekenen, voor zover wij ons met deze thema's bezighouden. Tegelijk moet bedacht worden dat met name de energietransitie in feite een geheel nieuwe taak is, waarvoor de regie bij gemeenten is belegd, maar waar veel ook nog onduidelijk is. In 2019 komen onder meer de regionale energiestrategieën tot stand, waar ODIJ ofwel coördineert, ofwel adviseert, en wordt gewerkt aan de TransitieVisies Warmte. In de nota's duurzaamheid die in veel gemeenten geactualiseerd gaat worden, krijgen deze onderwerpen een plaats.

Daarnaast lopen bestaande programma's, onder meer ten aanzien van verduurzaming gebouwde omgeving, IJmond Bereikbaar en GreenBiz door en wordt onderzocht hoe dit voegt binnen de aanpak van het Klimaatakkoord.

Capaciteit

ODIJ is een gezonde organisatie wat betreft de medewerkers die in dienst zijn gekoppeld aan de taakuitvoering. De bestaande capaciteit voor de uitvoering van de VTH-taken is daar afdoende voor. Conform het Beleidskader VTH 2019-2022 moet een gewijzigde prioritering leiden tot het vrijkomen van uren om invulling te kunnen geven aan een verbreding van de taakuitvoering bij bedrijven, bijvoorbeeld door het geven van verduurzamingsadvies of inventarisaties met betrekking tot grondstoffen- en afvalstromen.

Daarnaast speelt breder de energietransitie en de inzet die hiermee gepaard gaat. De wens van gemeenten om snel met een plan en tot uitvoering te komen is begrijpelijk, maar niet altijd direct in te vullen. In goed overleg met de gemeenten zal bepaald moeten worden hoe deze opgave

wordt aangepakt, wie daarin welke rol neemt en wat dit betekent voor mensen en middelen. Bestaande projecten en programma's worden daarin meegenomen en lopen door.

Inhoudsopgave

Inleiding 2
Speerpunten 2
Capaciteit 2
Inhoudsopgave 3
1. Gebiedsbrede uitvoering 4
2. IJmond 9
2.1 Beverwijk 12
2.2 Heemskerk 14
2.3 Uitgeest 16
2.4 Velsen 17
3. Zuid-Kennemerland 19
3.1 Bloemendaal 20
3.2 Haarlem 22
3.3 Heemstede 24
3.4 Zandvoort 26
4. Zaanstreek-Waterland 28
4.1 Beemster 30
4.2 Edam-Volendam 31
4.3 Landsmeer 32
4.4 Oostzaan 34
4.5 Purmerend 36
4.6 Waterland 37
4.7 Wormerland 38
5. Provincie Noord-Holland 40
6. Doorvertaling Beleidskader VTH 2019-2022 43

CONCEPT

1. Gebiedsbrede uitvoering

Omgevingsdienst IJmond voert voor de gemeenten Beemster, Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland en Zandvoort en Provincie Noord-Holland het volledige basistakenpakket uit. Voor een groot aantal gemeenten wordt daarnaast ook uitvoering gegeven aan de overige milieutaken (zowel vergunningverlening, toezicht en handhaving als milieuadvisering en beleidsvoorbereiding en -uitvoering). In dit onderdeel van het Uitvoeringsprogramma 2019 wordt beschreven aan welke taken op gebiedsbreed niveau uitvoering wordt gegeven.

Regulering

Vergunningverlening en de afhandeling van meldingen en maatwerk is grotendeels een vraaggestuurd proces. Daarnaast vindt ambtshalve actualisatie plaats indien veranderende wet- en regelgeving, dan wel het beschermingsniveau daartoe aanleiding biedt. De nadruk ligt op het tijdig besluiten van de procedures. Voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats door het in kaart brengen van toekomstige vergunningplichtige activiteiten en de screening van werkprocessen. Daarnaast wordt gekeken op welke wijze aansluiting gezocht kan worden bij de LRSO (Landelijke redactie standaard teksten omgevingsvergunningen).

Zeer Zorgwekkende Stoffen

De emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is een thema waar in 2019 extra aandacht vanuit het Rijk voor wordt gevraagd. ZZS zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu. Dit kan zijn omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren en/of zich in de voedselketen ophopen. Op landelijk niveau hebben de provincies de opdracht gekregen bij de bedrijven waarvoor zij bevoegd gezag zijn te onderzoeken hoe wordt omgegaan met de emissie van ZZS. Ook de VNG zal met betrekking tot dit onderwerp gemeenten nog benaderen. ODIJ pakt in samenwerking met onder meer ODNZKG en RIVM deze taak op en maakt, in eerste instantie voor de provinciale bedrijven, maar ook voor de gemeentelijke bedrijven, inzichtelijk wat de stand van zaken is met betrekking tot ZZS en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Toezicht en handhaving

Naast de risicogerichte en informatiegestuurde benadering van het bedrijvenbestand en de activiteiten waar ODIJ op toeziet namen de gemeenten en provincie, is een aantal activiteiten permanent onderwerp van aandacht. Over het algemeen gaat het hier over activiteiten die een veiligheids- of gezondheidsrisico met zich brengen, wanneer niet conform wet- en regelgeving wordt gewerkt. De activiteiten waar het hier om gaat betreffen alle activiteiten die tot het basistakenpakket behoren en worden voor alle gemeenten op een gelijke wijze aangepakt. Vaste onderdelen van de uitvoering zijn:

- Risicobedrijven
- (LPG-)tankstations
- Ammoniakkoelinstallaties
- Natte koeltorens
- (Asbest)sloop
- Grondstromen
- Afval
- Vuurwerk
- Klachten/24-uurs bereikbaarheid/piket.

Binnen het werkgebied van ODIJ bevindt zich een groot aantal bedrijventerreinen. Door de taakopvatting en uitvoering van ODIJ op meerdere uitvoeringsterreinen is langzamerhand een compleet beeld te geven van de vraag “wat is er aan de hand op een bedrijventerrein?”. Op deze bedrijventerreinen concentreert zich een groot deel van onze VTH-

en adviestaken. Daarbij komt het fysieke en sociale veiligheidsdomein steeds beter integraal in beeld en zijn we in staat een compleet "fitheidsplaatje" van een bedrijventerrein te leveren dat op onderdelen kan worden gevisualiseerd door middel van door ons gemaakte informatieproducten. Het ligt in onze bedoeling om deze plaatjes per bedrijventerrein in 2019 op te leveren.

WEELABEX

Specifieke aandacht verdienen in 2019 de controles op grond van de gegevens vanuit het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen met betrekking tot WEELABEX. WEELABEX geeft uniforme regels voor inzameling, opslag, transport, verwerking, recycling en hergebruik van e-waste. In de praktijk blijken deze regels niet goed te worden nageleefd.

Asbestdaken

Met betrekking tot asbestdaken is eind 2018 gestart met een voorlichtingstraject richting de bekende eigenaren van een asbestverdacht dak. Gedurende 2019 wordt met de gemeenten bepaald hoe hieraan verder invulling kan worden gegeven. Vanuit de toezichtkant wordt toegezien op de conforme verwijdering van asbestdaken.

Legionella bij waterzuivering

Mede naar aanleiding Kamervragen over legionellabesmetting bij zuiveringsinstallaties, wordt hierop in 2019 verscherpte inzet gepleegd. Het ministerie heeft ten behoeve van de beantwoording van de Kamervragen de omgevingsdiensten (via Omgevingsdienst NL) verzocht om in korte tijd een eerste beeld te geven van de situatie in de rest van Nederland. Dit onderwerp krijgt vergt dit jaar de nodige inspanning. Door het RIVM wordt onderzoek gedaan naar de verspreidingsrisico's en mogelijke regelgeving ter beperking van deze risico's.

Manipulatie energievoorziening

Liander komt bij (horeca-)ondernemers soms onveilige situaties tegen. Deze worden veroorzaakt door manipulatie van de energievoorziening. Omdat Liander inzicht heeft in verbruiksgegevens, kunnen in gezamenlijkheid effectief een aantal controles worden uitgevoerd.

Energiebesparing

Waar de nadruk bij energiebesparing bij bedrijven de afgelopen jaren vooral aan de stimuleringskant lag, zal vanaf 2019 de nadruk meer op toezicht en handhaving komen te liggen om bedrijven te bewegen tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen. Hiermee wordt mede invulling gegeven aan het Energieakkoord van 2013 en het Klimaatakkoord.

Bedrijven met een bepaalde omvang dienen een audit uit te voeren op de energiebesparings-mogelijkheden binnen hun bedrijf. ODIJ schrijft bedrijven hierop aan en beoordeelt de plannen van aanpak die hierbij worden opgesteld. Daarnaast treedt op 1 juli 2019 de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en organisaties (hierna inrichtingen) in werking. Dit is meteen ook de einddatum om aan deze nieuwe eis te voldoen. Een drijver van een inrichting geeft de genomen energiebesparende maatregelen aan. Uitgangspunt vormt de lijst met erkende maatregelen voor energiebesparing die voor een bedrijfstak is gemaakt. Op zijn laatst moet op 1 juli 2019 van iedere inrichting een rapport bij het bevoegd gezag zijn ingeleverd. Daarna geldt dat eenmaal per vier jaar een nieuw rapport is opgestuurd. Dit is geregeld in het toekomstige artikel 2.15, tweede lid, van het Activiteitenbesluit. Specifiek voor EED-ondernemingen geldt dat op zijn laatst op 5 december 2019 een rapport bij ODIJ is ingeleverd.

CONCEPT

Samenwerking met partners

ODIJ werkt met een groot aantal partners samen bij de uitvoering van haar taken op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Op landelijk niveau zijn de omgevingsdiensten verenigd in OD.nl, waaronder verschillende programma's en beraden lopen die zien op het vak vergunningverlening, toezicht en handhaving. Van hieruit wordt ten aanzien van een aantal activiteiten, waaronder bijvoorbeeld LPG-tankstations, landelijk besproken hoe uitvoering gegeven kan worden aan de VTH-taken. Samen met de andere OD's in Noord-Holland wordt specifiek samengewerkt op de thema's die ons op provinciaal niveau binden, bijvoorbeeld met betrekking tot ketenactiviteiten, energiebesparing en opleiding. Lokaal wordt samengewerkt met politie, justitie en gemeenten bij de aanpak van specifieke casussen. Hierover vindt op regionaal/provinciaal eveneens overleg plaats, bijvoorbeeld in het selectie-overleg, milieu-informatie-overleg en het RIEC.

Advisering

ODIJ adviseert het merendeel van de gemeenten waar zij voor werkt op de verschillende milieucompartimenten (lucht, geluid, bodem, externe veiligheid, ecologie) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en bouwplannen, maar ook in algemene zin.

Warme overdracht bodemtaken

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet zal een aantal provinciale bodemtaken t.a.v. spoedeisende en niet ernstige bodemverontreinigingen en nieuwe toevalsvondsten overgaan naar gemeentelijke bevoegd gezag. Volgens het Bodemconvenant vindt de feitelijke overdracht van de bodemtaken plaats in 2020. ODIJ brengt in 2019 de juridische en financiële gevolgen in kaart als gevolg van de overdracht bodemtaken bij inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Lood bij speeltuinen

Het RIVM concludeert in 2016 dat blootstelling aan lood bij jonge kinderen al bij geringe hoeveelheden effect heeft op de hersenontwikkeling. Derhalve is in 2018 door de provincie in samenwerking met ODIJ gestart met een historisch onderzoek naar potentiële risicolocaties, zoals speeltuinen, scholen en kinderdagverblijven. Inmiddels loopt het traject van voorlichting, communicatie en straks het onderzoek. Na selectie van de meest risicovolle locaties wordt begin 2019 in opdracht van de provincie bodemonderzoek ter plaatse van deze locaties uitgevoerd. Verwacht wordt dat deze onderzoeken voor 1 april 2019 gereed zijn. Hierna volgt in overleg met de gemeenten een uitgebreid communicatietraject.

Energietransitie en circulaire economie

Alle gemeenten hebben zonder uitzondering een grote opgave op het gebied van energietransitie en circulaire economie. Op zowel landelijk, regionaal en lokaal niveau bestaat een zeer hoog urgentiebesef bij deze dossiers. Tegelijkertijd is veel ook nog niet duidelijk, wat maakt dat niet direct tot actie overgegaan kan worden. De rol die ODIJ hierbij kan vervullen verschilt, afhankelijk van de wens van de gemeente, van een beleidsvormende tot een sec uitvoerende rol. Hieronder staat beschreven welke zaken ODIJ uitvoert en kan uitvoeren op deze thema’s.

Bedrijventerreinen

Naast de standaarduitvoering van de wettelijke taken zoals hiervoor onder ‘Energiebesparing’ beschreven, gaat ODIJ op een aantal bedrijventerreinen verder. Met de ontwikkeling van een (dynamische) potentieelscan wordt gewerkt aan een inschatting van het potentieel aan te nemen energiemaatregelen voor volledige bedrijventerreinen en individuele bedrijven. Op die manier kan toegewerkt worden naar energiepositieve

bedrijventerreinen. In eerste instantie geschiedt dit op de IJmondiale bedrijventerreinen vanuit GreenBiz.

Verbreding taakuitvoering

ODIJ komt bij een groot aantal bedrijven over de vloer. Een inspectie is daarmee ook een uitgelezen moment om verduurzaming mee te nemen, bijvoorbeeld door het inventariseren van energieverbruik en afval- en grondstoffenstromen of bijvoorbeeld een advies over isolatie (warmtecamera), inregeling van klimaatinstallaties (datalogger) of de plaatsing van zonnepanelen. In 2019 wordt gekeken in hoeverre de ruimte die vrijkomt door een andere wijze van prioriteren, zoals beschreven in het Beleidskader VTH 2019-2022, afdoende is om deze verbreding goed op te kunnen pakken.

Regionale energiestrategie

De Rijksoverheid heeft als doelstelling een duurzame, hernieuwbare energievoorziening in 2050. Daarbij wordt ingezet op een volledig duurzame energievoorziening in 2050, waarbij de gebouwde omgeving 'aardgasvrij' zal zijn. Als tussendoel voor 2030 is in het recente "Klimaatakkoord op hoofdlijnen" (juni 2018) gesteld: 49% CO2-reductie ten opzicht van 1990. Het Rijk verwacht van iedere gemeente dat er in 2021 een Transitievisie Warmte ligt met wijkuitvoeringsplannen voor de wijken die voor 2030 van het aardgas afgaan en zelfs al in 2019 een Regionale Energie Strategie (RES). Dit zijn twee belangrijke instrumenten die gemeenten en regio's zullen gebruiken om de opgave van de energietransitie concreet voor hun grondgebied uit te werken.

Voor de gemeenten ligt de grootste verantwoordelijkheid en daarmee ook de grootste opgave in de gebouwde omgeving. Daarin nemen gemeenten ook de regie op zich om met wijkgerichte aanpakken te komen. De RES richt zich voornamelijk op de opgave hernieuwbare elektriciteit op land en de opgave hernieuwbare warmte met de daarbij nodige infrastructuur, opslag vanuit de gebouwde omgeving.

De bestuurders in IJmond en Zuid-Kennemerland willen samen een Regionale Energiestrategie opstellen. Deze gemeenten vormen dit najaar samen met de provincie waterschappen en maatschappelijke partners een deel-RES als input voor de RES Noord-Holland Zuid. ODIJ coördineert samen met Haarlem voor IJmond/Zuid-Kennemerland de totstandkoming van de RES voor deze regio. De gemeenten in Zaanstreek-Waterland hebben gezamenlijk opdracht gegeven tot het opstellen van een deel-RES voor hun regio. ODIJ vertegenwoordigt in dit construct de gemeenten Oostzaan, Wormerland en Landsmeer.

TransitieVisie Warmte

In de Transitievisie Warmte legt de gemeenteraad het tijdspad vast waarop wijken van het aardgas gaan. Voor de wijken waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, zijn ook de potentiële alternatieve energie infrastructuren (all electric, warmtenet) bekend. Uiterlijk eind 2021 heeft elke gemeente een transitievisie warmte voor de gehele gemeente. Afhankelijk van de wens van de gemeente vervult ODIJ een trekkende, dan wel adviserende rol in dezen. Met DWA zijn in 2018 reeds feitelijke rapporten voorbereid in samenwerking met gemeenten, nutsbedrijven, waterschap en andere stakeholders. Deze Transitievisie Warmte is voor elke gemeente noodzakelijk om overzicht, inzicht en handelingsperspectief te verkrijgen voor de feitelijke start van de transitie naar aardgasvrije wijken bestaande bouw voor de komende 5 tot 10 jaar. Tegelijk met de transitievisies moet gestart worden met de zogenoemde wijkuitvoeringsplannen voor die wijken die voor 2030 van het aardgas af gaan.

CONCEPT

Wetgevingsontwikkelingen

ODIJ volgt wetgevingsontwikkelingen met betrekking tot de taken die bij haar zijn belegd op de voet en bepaalt welke aanpassingen de betreffende ontwikkelingen hebben voor de taakuitvoering. In 2019 worden de volgende trajecten gevolgd:

- Klimaatwet;
- Warmtewet;
- Omgevingswet en samenhangende AMvB's;
- Aanvullingswetten Omgevingswet m.b.t. geluid, bodem, natuur, grondeigendom;
- Invoeringswet Omgevingswet;
- Bruidsschat onder de Omgevingswet;
- Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007;
- Grondslag erkenningsplicht vuurwerk;
- Kwaliteitsborging voor het bouwen;
- Verduidelijking voorschriften woonboten;
- Brandveilig gebruik overige plaatsen.

Omgevingswet

In het kader van de implementatie van de Omgevingswet worden in 2019 meerdere pilots Omgevingswet uitgevoerd. Onder meer de pilot overgangsrecht in Zandvoort, de pilot Tata over samenwerking tussen overheden, de pilot Galgeriet over transformatie van een bedrijventerrein, de pilot Engewormer over de omgevingsvisie, de pilot De Pijp in verband met de warme overdracht bodemtaken en de pilot integrale advisering door ketenpartners met onder meer de GGD.

ODIJ neemt deel aan de kerngroep projectleiders Omgevingswet voor Omgevingsdienst NL om een uniforme implementatie te stimuleren. Eigen werkprocessen worden doorgelicht om tot snellere besluitvorming te komen. Ook bij gemeentelijke programmateams is ODIJ in een aantal gevallen aangesloten.

Als vervolg op de succesvolle Omgevingswet-2-daagse, die in 2018 ook bij een aantal gemeenten is georganiseerd, wordt in 2019 intern en met partners gewerkt aan workshops rondom dienstverlening en serviceformules.

Vijf maal per jaar organiseert ODIJ een Omgevingstafel, waar gemeentelijke programmamanagers en projectleiders Omgevingswet ervaringen delen, presentaties geven en gezamenlijk leren over een succesvolle voorbereiding op en implementatie van de Omgevingswet.

2. IJmond

IJmond is de regio rondom de monding van het Noordzeekanaal, de kunstmatige opvolger van het IJ. Tot de gemeenten in de regio IJmond rekenen we Beverwijk, Heemskerk, Velsen en Uitgeest. De regio kenmerkt zich door de aanwezige zware industrie, havens, transport en visserij, dicht op woon- en recreatiegebieden. Een groot deel van de aanwezige natuur in de regio IJmond is daarnaast aangewezen als Natura2000-gebied. Dit levert een spanningsveld op waarvan de IJmondgemeenten in 1999 besloten dat dit in gezamenlijkheid geadresseerd moest worden. Daarmee was Omgevingsdienst IJmond geboren. De gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben in de loop van de jaren gezamenlijk beleid ontwikkeld op het gebied van onder meer luchtkwaliteit, bodembeheer en mobiliteit.

Regulering, toezicht en handhaving

In de regio IJmond wordt in 2019 nadrukkelijk aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- WEELABEX (e-waste) bij kringloopwinkels;
- bouwen en brandveiligheid i.s.m. gemeente;
- duurzaamheid bij evenementen;
- tegengaan ondermijning i.s.m. RIEC's en het LIEC;
- aspectcontroles Deen, Dekamarkt, Lidl op naleving 2.15 Wet milieubeheer (energiebesparende maatregelen);
- verbeteren meldgedrag bedrijven (doorlopend vanuit 2018).

Het uitvoeren van het wettelijk adviseurschap vraagt continu om aandacht omdat inzicht verkrijgen in relevante emissies proceskennis vergt. In 2019 het uitvoeren van het wettelijk adviseurschap onder de loep om verwachting van elkaar (GS, OD NZKG, gemeenten en ODIJ) af te stemmen, zoals bijvoorbeeld voor Tata Steel BV.

Advisering

Voor alle IJmondgemeenten (behalve Uitgeest) wordt de gedragscode ecologie geactualiseerd.

Programma's en projecten

Visie Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit in de IJmond staat hoog op de agenda. Sinds 2012 werken de gemeenten samen via het Platform Milieu & Gezondheid. De IJmondgemeenten hechten grote waarde aan een goede balans tussen economische groei, oog voor gezondheid en ruimte voor wonen en recreëren. Via een Regionale Visie Luchtkwaliteit 2017-2021 willen zij die balans laten doorslaan naar het verbeteren van de luchtkwaliteit. In maart 2017 is de nieuwe visie door de gemeenteraden van de vier IJmondgemeenten vastgesteld. Na het vaststellen van de visie hebben wij een uitvoeringsprogramma opgesteld.

Mobiliteit

Het mobiliteitsbeleid in de IJmond wordt integraal uitgevoerd onder de vlag van IJmond Bereikbaar. Het beleid is verweven met opgaven als de energietransitie, de luchtkwaliteit in de IJmond en de algehele bereikbaarheid. Hierdoor worden keuzes gemaakt die ten goede komen aan meerdere maatschappelijke thema's. Daarnaast zorgt het ervoor dat de IJmond een eenduidige visie naar buiten brengt, of het nou gaat over de bereikbaarheid langs de A9 corridor in het MIRT NowA, verbetering van de luchtkwaliteit in het subsidie traject Duurzame Zeehavens of de bereikbaarheid en CO2-reductie in de nieuwe subsidie aanvraag voor Slimme en Duurzame mobiliteit.

Warmtenet IJmond

Warmte, afkomstig van Tata Steel en van de geothermische bron van Floricultura, is van belang voor het verduurzamen van kansrijke

CONCEPT

wijken in de IJmond. De toepassing van deze warmte kan via een regionaal warmtenet een kleine 10.000 woningen verwarmen. Dit zou een schaalsprong betekenen voor de duurzame energievoorziening van de IJmond. Het Warmtenet IJmond draagt bij aan het overstappen van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen. Om die reden heeft de Stuurgroep Energietransitie IJmond (bestaande uit wethouders en ambtenaren uit drie IJmond-gemeenten en Omgevingsdienst IJmond) afvalverwerker HVC verzocht om samen met Alliander DGO een verkenning uit te voeren naar de realisatie van een warmtenet in de IJmond. Daarmee komen we een stap dichterbij het Warmtenet IJmond.

Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid

In het Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid overleggen de portefeuillehouders duurzaamheid van de gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond over de regionale duurzaamheidsthema's, waaronder de regionale energiestrategie, het regionaal energiebesparingsprogramma en de MRA-agenda. ODIJ voert het secretariaat van dit PFO.

GreenBiz IJmond

ODIJ is zich er van bewust dat met alleen handhaving de hoge ambities niet kunnen worden gehaald. Daarom ondersteunt zij bedrijven daar ook bij in een stimuleringsspoor. Deze ondersteuning voeren we met succes uit in GreenBiz verband. GreenBiz is er voor en door ondernemers onder het motto; Samen Sterk Samen Duurzaam. Op bijna alle bedrijven-terreinen in de IJmond is een werkgroep GreenBiz actief. Eind 2018 is door de ondernemers zelf hiervoor een Vereniging GreenBiz opgericht waar alle IJmondiale stimuleringsprojecten onder komen te vallen. Zo zijn de ondernemers samen met de ODIJ op weg om de doelen van de energietransitie en het Klimaatakkoord te gaan realiseren. Deze samenwerking is bijzonder en uniek in Nederland. De rol van ODIJ is informeren over de ontwikkelingen in de energietransitie, het aanbieden van instrumenten die bijdragen aan energie besparing en het opwekken van duurzame energie. Ook het onderwerp duurzame mobiliteit komt door de samenwerking met IJmond Bereikbaar goed naar voren.

Tools zijn bijvoorbeeld de energie potentieelscan van een bedrijventerrein, de energiescan voor het bedrijf zelf, de datalogger, de warmtecamera, etc. ODIJ verbindt, enthousiasmeert, faciliteert en ondersteunt deze werkgroepen. Om deze rol zo goed mogelijk te pakken werkt zij sinds kort samen met TNO en een aantal bedrijventerreinen in Nederland aan een dynamische potentieelscan. Dit is een verfijning van de reeds bestaande Energie potentieelscan die TNO al voor drie van de 7 IJmond terreinen heeft uitgevoerd. Daarnaast besteedt ODIJ samen met GreenBiz veel aandacht aan het ontsluiten van kennis en het verzorgen van de juiste communicatie op de juiste plek. GreenBiz kan ook gebruikt worden om kansen voor circulaire economie projecten zichtbaar te maken en om deze kansen de goede weg op te laten bewegen.

Regionaal energiebesparingsprogramma

De gemeenten in IJmond en Zuid-Kennemerland hebben OD IJmond gevraagd een subsidie aanvraag voor te bereiden voor het opstellen en uitvoeren van een samenhangend regionaal programma waarmee eigenaren-bewoners worden gestimuleerd om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Belangrijke uitgangspunten in de aanpak en samenwerking zijn:

- Voortzetting Duurzaam Bouwloket:
- Voortzetting Stichting Huizen Aanpak:

- Versterking gebiedsgerichte en actiegerichte aanpak met focus op stappenplan verduurzaming richting aardgasvrij:
- Uitbreiding collectieve inkoopacties.

CONCEPT

2.1 Beverwijk

ODIJ geeft voor de gemeente Beverwijk uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en –uitvoering
- toezicht bij evenementen.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Beverwijk, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie.

Regulering, toezicht en handhaving

Rond het bedrijfsterrein van de Bazaar, zal in navolging van de drie straatjes, gebiedsbreed toezicht worden uitgevoerd in samenwerking met gemeente Beverwijk.

In de wijk Oosterwijk, zal in navolging van de drie straatjes, gebiedsbreed toezicht worden uitgevoerd in samenwerking met gemeente Beverwijk.

Bij de Beverwijkse Bazaar zal het toezicht zich focussen op duurzaamheid op basis van artikel 2.15 Activiteitenbesluit. Artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit gaat over besparing van energie in welke vorm dan ook.

De nieuwe Drank- en Horecawet is in 2013 ingevoerd. Het doel van de wet is gezondheidsschade door alcohol bij jongeren voorkomen en verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen. Voor gemeente Beverwijk zijn wij in 2018 gestart met het uitvoeren van leeftijdstijdscontroles, welke eerste kwartaal 2019 gereed moeten zijn.

Geluidsklachten in het centrum van Beverwijk zullen ook voor dit jaar een aandachtspunt zijn waarop extra inzet noodzakelijk is. Voor Wijk aan Zee zal er extra inzet zijn voor geluidsklachten i.v.m. de smaakmarkt en Zwaanstraat afhankelijk van de ontwikkelingen op deze beide onderwerpen.

Advisering

Op en rondom de locaties van Aagtenpark, Zeestraat 50 en de Breestaat 89-Meerplein zijn grote grondwaterverontreinigingen aanwezig. In opdracht van de gemeente vindt de controle op verspreiding vindt plaats middels het jaarlijks uitvoeren van grondwatermonitoring in de omgeving van de verontreinigingen. Deze werkzaamheden worden begeleid door de omgevingsdienst.

Pilot De Pijp, ODIJ adviseert in het onderzoek naar de mogelijkheden om een terrein te ontwikkelen dat een grondwaterverontreiniging bevat en waarvoor provincie bevoegd is.

Saneringsprojecten in verband met wegverkeerslawaai betreffen:

- gevelisolatie 77 woningen Baanstraat en Alkmaarseweg.

Programma's en projecten

Energietransitie

Beverwijk neemt deel in de opstelling van de Regionale Energie Strategie van de deelregio IJmond/Zuid-Kennemerland.

TransitieVisie Warmte

De Transitievisie Warmte zal in 2019 aan de raad worden voorgelegd. Vervolgens zullen voor

wijken die voor 2030 van het aardgas af in een intensief participatieproces wijkuitvoerings-plannen worden opgesteld.

Gebouwde omgeving

Als no-regret maatregel zal voor de gebouwde omgeving in gezet worden op een forse energiebesparing vanuit een regionale energiebesparingsprogramma IJmond/ Zuid-Kennemerland voor particuliere huiseigenaren, waarin Duurzaam Bouwloket en de Huizenaanpak succesfactoren zijn, naast collectieve zonnepanelenacties. Ook ondersteuning van de energiecollectieven als Stichting Milieuherstel en de Groene Wijker staat op het programma.

GreenBiz

In de gemeente Beverwijk is GreenBiz op meerdere terreinen actief. GreenBiz is een sterke samenwerking tussen ondernemers en de Omgevingsdienst op het gebied van verduurzaming en heeft als motto Samen Sterk Samen Duurzaam. In 2018 is een start gemaakt met het project de Pijp en de Noorderwijkermeer Energie Positief. Aan de hand van energie scans op het terrein en bij ondernemers zelf wordt gewerkt aan energie besparing en duurzame energie opwekking. Het is tevens een overzicht van maatregelen die de ondernemer in het kader van de verruimde reikwijdte verplicht is om te nemen. Onderdeel hiervan is ook het Europees INTERREG project, genaamd PECS (Port Energy Carbon Saving) In dit project wordt gewerkt aan een monitoringsysteem dat ook bij andere havens in Europa toegepast kan worden. Maar het accent ligt op de ontwikkeling van een Local Energy Market platform wat als doel heeft om zo veel mogelijk energie in het gebied zelf op te wekken en te gebruiken. Met dit Europees geld wordt software ontwikkeld, een energie coöperatie opgericht en wordt gewerkt aan real time monitoring. Op de Kagerweg zijn we wat verder dan op de Pijp. Daar werken we in 2019 aan de opvolging van de uitgevoerde uitgebreide energie onderzoeken waarbij uiteraard gebruik zal worden gemaakt van het LEM. Op bedrijven niveau wordt de datalogger en de warmtecamera ook komend jaar actief gepresenteerd aan de ondernemers.

Circulaire economie

Kennisoverdracht gemeenten m.b.t. Circulair inkopen. Begeleiden van bedrijven in Ruimte voor Regels vanuit samenwerking MRA.

Natuur- en milieueducatie

Vanuit De Baak organiseert NME themamiddagen, project Juttersgeluk en worden lesprogramma's en excursies voor scholen voor verschillende doelgroepen aangeboden

CONCEPT

2.2 Heemskerk

ODIJ geeft voor de gemeente Heemskerk uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij evenementen;
- bouw- en woningtoezicht.
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Heemskerk, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. ODIJ voert op verzoek van Heemskerk ook taken uit op het gebied van bouw- en woningtoezicht.

Regulering, toezicht en handhaving

De nieuwe Drank- en Horecawet is in 2013 ingevoerd. Het doel van de wet is gezondheidsschade door alcohol bij jongeren voorkomen en verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen. Voor gemeente Heemskerk zullen wij het toezicht op deze wet gaan uitvoeren.

In 2018 is er een motie ingediend tegen de vervuiling van plastic glazen bij de feestweek Heemskerk. De gemeente wil in 2019 een plan van aanpak opstellen om vervuiling terug te dringen tijdens de feestweek. Daarnaast wil de gemeente een duurzaam evenementenbeleid opstellen voor alle evenementen (van klein tot groot).

Eye (voormalig filmmuseum) heeft een wens om de opslag van films uit te breiden en ODIJ heeft een wens om de risicocontouren te verkleinen. In gezamenlijk overleg is opdracht gegeven om de risico's van de huidige situatie en toekomstige situatie in kaart te brengen. De resultaten worden in 2019 verwacht, op basis waarvan vervolgacties kunnen worden bepaald.

Advisering

Op een deel van de Kerklaan is een grondwaterverontreiniging aanwezig. De controle op verspreiding vindt plaats middels uitvoeren van grondwatermonitoring. In 2018 is middels afkoop de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de werkzaamheden vanuit de gemeente overgedragen aan firma Bodemzorg. Hiervoor is de saneringsbeschikking op naam van Bodemzorg is gezet. In 2019 vind opnieuw grondwatermonitoring van het grondwater plaats. Verder wordt rekening gehouden met advisering op zeven civieltechnische projecten waarvan twee ook advisering op ecologie. Ook de ontwikkeling van de Debora Bakelaan wordt over geadviseerd.

Voor Heemskerk wordt in 2019 donkertebeleid ontwikkeld.

Saneringsprojecten in verband met wegverkeerslawaai betreffen:

- gevelisolatie 35 woningen Rijksstraatweg en aanbrengen stil asfalt op deel van de Rijksstraatweg.
-

Programma's en projecten

GreenBiz

In de gemeente Heemskerk is GreenBiz actief op de Trompet. GreenBiz is een sterke samenwerking tussen ondernemers en de Omgevingsdienst op het gebied van verduurzaming en heeft als motto Samen Sterk

Samen Duurzaam. Vanuit ondernemers is medio 2018 de behoefte geuit om te ondersteunen bij het realiseren van zonnepanelendaken. Op dit moment zijn 7 ondernemers op de Trompet hierbij betrokken. Naar verwachting zal het daadwerkelijk plaatsen van de zonnepanelen daken plaatsvinden in 2019. Afhankelijk van de behoefte van de ondernemers/ VVE kan op de Trompet in 2019 aansluiting worden gezocht bij projecten die reeds op andere terreinen zijn opgepakt.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

De advisering op het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed wordt gecontinueerd. De focus van de advisering in 2019 ligt op het vaststellen van strategisch vastgoed en het opstellen van duurzame meerjarenplanningen (DMJOP's).

Overige projecten

- Afronding routekaart ter voorbereiding op de TransitieVisie Warmte
- Opstellen Milieubeleidsplan 2019-2022;
- Begeleiden energiebesparingswedstrijd scholen Heemskerk;
- Opstellen MVI-beleid inclusief Circulaire economie;
- Verduurzamen evenementenbeleid.

Natuur- en milieueducatie

Vanuit Dierendorp organiseert NME themamiddagen, project Juttersgeluk en worden lesprogramma's en excursies voor scholen voor verschillende doelgroepen aangeboden

CONCEPT

2.3 Uitgeest

ODIJ geeft voor de gemeente Uitgeest uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij APV/evenementen;
- het toezicht op de Wabo;
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Uitgeest, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Onder toezicht op de Wabo vallen onder meer RO- en bouw- en woningtoezicht.

Regulering, toezicht en handhaving

In gemeente Uitgeest zijn er twee bedrijven die in meerdere klachten hebben opgeleverd. Beide bedrijven zijn dicht bij woningen van burgers gelegen. Het betreft geluidsklachten over een bedrijf aan de Molenstraat. Hiervoor is een melding ingediend met een akoestisch rapport. Naar aanleiding daarvan zijn maatwerkvoorschriften opgesteld. Omdat het bedrijf ook in het weekend en in de avonduren werkt, zal in 2019 extra worden gemonitord op het geluid op het buitenterrein.

Daarnaast is in de loop der tijd een aantal klachten van uiteenlopende aard met betrekking tot een melkveebedrijf aan de Ziendijk ingekomen. Naast monitoring van de huidige situatie zal het bedrijf worden gevraagd om in 2019 een nieuwe vergunning milieu aan te vragen, omdat de huidige vergunning is verouderd.

Programma's en projecten

GreenBiz

In de gemeente Uitgeest is GreenBiz actief op de Molenwerf. GreenBiz is een sterke samenwerking tussen ondernemers en de Omgevingsdienst op het gebied van verduurzaming en heeft als motto Samen Sterk Samen Duurzaam. Er is een energie potentieel scan uitgevoerd waarmee de kansen op het gebied van energiebesparing, het ontwikkelen naar een aardgasvrij bedrijventerrein en het toepassen van duurzame energie maatregelen zichtbaar worden op diverse kaartlagen. Aan de hand hiervan is samen met de ondernemers het plan opgevat om energiescans te gaan houden waarmee vooral de maatregelen naar voren komen die snel terugverdiend kunnen worden. Het is tevens een overzicht van maatregelen die de ondernemer in het kader van de verruimde reikwijdte verplicht is om te nemen. Het uitvoeren van deze scans is eind 2018 gestart en zal in 2019 doorlopen. GreenBiz gaat komend jaar ook op pad met de datalogger en de warmtecamera. Ook is er eind 2018 een enquête gehouden onder de ondernemers ter voorbereiding op een nieuwe visie op het bedrijventerrein. Hierin zijn ook de duurzaamheidsambities meegenomen. De adviezen uit deze enquête zullen worden besproken met de GreenBiz groep en mogelijk leiden tot nieuwe projecten.

2.4 Velsen

ODIJ geeft voor de gemeente Velsen uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij evenementen;
- toezicht op de Havenverordening.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Velsen bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Toezicht op de Havenverordening ziet onder meer op reparaties aan schepen en de daarmee gepaard gaande veiligheid en milieurisico's, bunkeren, laden en lossen van gevaarlijke stoffen en afgifte van scheepsafvalstoffen. Namens de gemeente wordt ook geadviseerd over ontheffingen en over ligplaatstoewijzing.

Regulering, toezicht en handhaving

In 2019 wordt extra toezicht gehouden op de afgifte van bedrijfsafval, inclusief horeca, aan de Lange Nieuwstraat/centrum in verband met dumping bij huishoudelijke afvalinzamelpunten.

Advisering

Op locatie Zeeweg 263 IJmuiden is in 2018 een bronsanering van oplosmiddelen door het onttrekken van grondwater beëindigd. Vanaf eind 2018 wordt gestart met de grondwatermonitoring. Voor locatie Rivierenbuurt-noord te IJmuiden zal omstreeks april de jaarlijkse grondwatermonitoring worden uitgevoerd.

Daarnaast vindt op verzoek van de gemeente advisering plaats op plannen volgend vanuit het Programma Ruimtelijke Projecten. Hiertoe behoort ook het project Energiehaven. Deelgenomen wordt aan de projectgroep ontwikkeling kustplaats IJmuiden.

Saneringsprojecten in verband met wegverkeerslawaai betreffen:

- gevelisolatie 41 woningen Hagelingerweg en Van den Vondellaan;
- gevelisolatie 59 woningen diverse wegen Velsen (Waterloolaan, Hagelingerweg, Van den Vondellaan en Rijksweg);
- gevelisolatie 100 woningen langs de Zeeweg IJmuiden.

Programma's en projecten

GreenBiz

In de gemeente Velsen is GreenBiz op meerdere terreinen actief. GreenBiz is een sterke samenwerking tussen ondernemers en ODIJ op het gebied van verduurzaming en heeft als motto Samen Sterk Samen Duurzaam. In 2018 is een start gemaakt met het project de Pijp en de Noorderwijkermeer Energie Positief. Aan de hand van energiescans van het terrein en bij ondernemers zelf wordt gewerkt aan energie besparing en duurzame energie opwekking. Het is tevens een overzicht van maatregelen die de ondernemer in het kader van de verruimde reikwijdte verplicht is om te nemen. Onderdeel hiervan is ook het Europees INTERREG project, genaamd PECS (Port Energy Carbon Saving) In dit project wordt gewerkt aan een monitoringsysteem dat ook bij andere havens in Europa toegepast kan worden. Maar het accent ligt op de ontwikkeling van een Local Energy Market platform wat als doel heeft om zo veel mogelijk energie in het gebied zelf op te wekken

CONCEPT

en te gebruiken. Met dit Europees geld wordt software ontwikkeld, een energie coöperatie opgericht en wordt gewerkt aan real time monitoring. Op de Broekerwerf is een werkgroep actief bezig met het uitvoeren van energiescans en met de inventarisatie van gebiedsbrede kansen op het gebied van energiebesparing. Op bedrijven niveau wordt de datalogger en de warmtecamera actief gepresenteerd aan de ondernemers. In het havengebied zal een verkenning plaatsvinden voor een nieuwe GreenBiz werkgroep waarbij de voorkeur uitgaat om dit samen met de bestaande BIZ op te pakken. Ervaringen en kennis die zijn opgedaan bij andere succesvolle projecten worden hierbij gebruikt en toegepast.

3. Zuid-Kennemerland

De regio Zuid-Kennemerland is een zeer diverse regio, zowel qua gebied als bedrijvigheid. Tot de gemeenten in de regio rekenen we Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. De binnenstad van Haarlem, de strandpaviljoens, het circuit en het duin- en bosgebied zorgen gedurende het jaar voor een grote toevloed aan bezoekers en recreanten van binnen en buiten de regio. De wens om hieraan ruimte te bieden en tegelijk het groene (woon)karakter van de gemeenten te waarborgen maakt dat sprake is van een eigen dynamiek. Bedrijven met een bovengemiddeld risico bevinden zich met name op de industrieterreinen in Haarlem. Op het gebied van verduurzaming weten de gemeenten in de regio elkaar goed te vinden met de uitvoering van gezamenlijke programma's ten aanzien van onder meer de gebouwde omgeving en energietransitie.

Regulering, toezicht en handhaving

Circuitpark Zandvoort

Een bedrijf met bovenregionale milieu-impact vormt het Circuit van Zandvoort. Het aantal meldingen van geluidsoverlast van inwoners van Zandvoort, Haarlem, Bloemendaal en Heemstede is in 2018 beduidend hoger dan voorgaande jaren, mede door de activiteiten van Platform Rust bij de Kust. In 2019 wordt gewerkt aan verbetering van de onderlinge samenwerking tussen de verschillende instanties die een rol hebben ten aanzien van het circuit. Een belangrijk onderdeel daarbinnen is op welke wijze de Grand Prix in de toekomst kan gaan plaatsvinden.

Programma's en projecten

Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid

In het Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid overleggen de portefeuillehouders duurzaamheid van de gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond over de regionale duurzaamheidsthema's, waaronder de regionale energiestrategie, het regionaal energiebesparingsprogramma en de MRA-agenda. ODIJ voert het secretariaat van dit PFO.

RES IJmond/Zuid-Kennemerland

De gemeenten in Zuid-Kennemerland en IJmond hebben besloten gezamenlijk een Regionale Energiestrategie als onderdeel van de RES Noord-Holland Zuid op te stellen. Hiervoor is eind 2018 de startnotitie gereed gekomen. Half 2019 moet de concept-RES gereed zijn, waarna het totaalplaatje over Nederland beschouwd wordt, alvorens de definitieve RES eind 2019/begin 2020 voor vaststelling naar de raden en staten gaat.

Regionaal energiebesparingsprogramma

De gemeenten in IJmond en Zuid-Kennemerland hebben OD IJmond gevraagd een subsidie aanvraag voor te bereiden voor het opstellen en uitvoeren van een samenhangend regionaal programma waarmee eigenaren-bewoners worden gestimuleerd om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Belangrijke uitgangspunten in de aanpak en samenwerking zijn:

- Voortzetting Duurzaam Bouwloket; Voortzetting Stichting Huizen Aanpak;
- Versterking gebiedsgerichte en actiegerichte aanpak met focus op stappenplan verduurzaming richting aardgasvrij;
- Uitbreiding collectieve inkoopacties.

Samen met de gemeenten wordt bepaald welke rol ODIJ neemt en welke projecten binnen het programma door ODIJ worden uitgevoerd.

CONCEPT

3.1 Bloemendaal

ODIJ geeft voor de gemeente Bloemendaal uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij evenementen (op verzoek);
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Bloemendaal, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie.

Regulering, toezicht en handhaving

De inspectieresultaten over 2018 maken dat in 2019 de nadruk bij toezicht ligt op horeca en maneges voor wat betreft de naleving van milieuregelgeving. Door Bloemendaal wordt onderzocht of het aspect brandveiligheid onderdeel zou moeten worden van de taakuitvoering van ODIJ.

Strandpaviljoens

De strandpaviljoens in gemeente Bloemendaal worden ook in 2019 nadrukkelijk bezocht in verband met onder meer de naleving van geluidsnormen. Vanuit de wens tot integraal toezicht op de fysieke leefomgeving wordt in 2019 gewerkt aan het dichter op elkaar organiseren van de uitvoerende afdeling van gemeente Bloemendaal, ODIJ en mogelijk ook VRK. Concreet wordt onderzocht of in de vergunningfase bouwen de toezichtslast reeds bepaald kan worden en op welke wijze brandveiligheidstoezicht het meest efficiënt kan worden ingericht.

Programma's en projecten

Energietransitie

ODIJ coördineert voor gemeente Bloemendaal de totstandkoming van de Regionale Energiestrategie. Daarnaast worden de resultaten van het traject ter voorbereiding van de TransitieVisie Warmte begin 2019 bekend. In 2019 coördineert ODIJ de totstandkoming hiervan. De uitwerking van de TransitieVisie vindt plaats in zogenoemde wijkuitvoerings-plannen. De planning hiervan wordt in 2019 of 2020 bekend. De wijkuitvoeringsplannen worden in een intensief participatietraject opgesteld.

Nota duurzaamheid

In 2019 wordt gewerkt aan een nieuwe Nota duurzaamheid in opvolging van de nota die in 2018 afloopt. ODIJ coördineert de totstandkoming hiervan.

Regionaal energiebesparingsprogramma

ODIJ is penvoerder en voert het financieel beheer rond het regionaal energiebesparingsprogramma IJmond/Zuid-Kennemerland uit, evenals nader te bepalen projecten die hieruit voortvloeien.

Programmateam Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet wordt in gemeente Bloemendaal voortvarend opgepakt in samenwerking met gemeente Heemstede. Onderdeel van het implementatietraject is het oefenen met werken in de geest van de Omgevingswet. Daartoe is een aantal pilotprojecten aangewezen. In 2019 wordt hieraan in samenwerking uitvoering gegeven. Daarnaast wordt een start gemaakt met inventarisatie van de regelgeving die straks in het omgevingsplan moet gaan landen.

Overige projecten

Overige projecten die ODIJ in 2019 voor Bloemendaal uitvoert of coördineert zijn:

- Regionaal energiebesparingsprogramma;
- NME-regeling;
- Verduurzaming gebouwde omgeving middels inzet warmtecamera, datalogger en GPR.

Drank- en Horecawet

In het kader van de Drank- en horecawet worden de horeca lokaliteiten in 2019 bezocht door Omgevingsdienst IJmond. De indieningsvereisten en de controles bij de para-commerciële bedrijven worden in de dagperiode uitgevoerd. De leeftijdsinspecties bij commerciële horecabedrijven vinden in de avond- en nachturen plaats. De leeftijdsinspecties worden door BOA's integraal uitgevoerd, ook aspecten op het gebied van milieu worden meegenomen.

CONCEPT

3.2 Haarlem

ODIJ geeft voor de gemeente Haarlem uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket, exclusief de bodemtaken (enkel handhaving op verzoek);
- het bedrijfsgebonden milieutakenpakket, exclusief milieu-advisering en beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht bij evenementen (op verzoek);
- signaaltoezicht brandveiligheid bij bedrijven.

Onder het basis- en bedrijfsgebonden milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (asbest, metaal, bruin- en witgoed). ODIJ voert daarnaast, in afstemming met de VRK, signaaltoezicht uit op het gebied van brandveiligheid bij de bedrijven die zij inspecteert.

Regulering, toezicht en handhaving

De inspectieresultaten over 2018 maken dat in 2019 de nadruk bij toezicht ligt op bouw- en houtbedrijven, horeca en metaalbewerkings- en constructiebedrijven voor wat betreft de naleving van milieuregelgeving.

Ondermijning

Ondermijning vormt een prioritair thema in de samenwerking met Haarlem en andere partners in toezicht en handhaving. Zo wordt onder meer gewerkt aan het op- en bijstellen van een ondermijningsbeeld voor de gemeenten en in regionaal verband.

Verduurzaming bedrijven

In samenwerking met onder meer Parkmanagement Waarderpolder wordt mede invulling gegeven aan de duurzaamheidsambities van gemeente Haarlem. Middels de plaatsing van dataloggers, informatiebijeenkomsten en -folders, nieuwsberichten en het Waarderpolderoverleg worden bedrijven gestimuleerd en geactiveerd tot verduurzaming. Onderzocht wordt in hoeverre het Programma IJmond Bereikbaar van waarde kan zijn voor een aanpak in de regio Zuid-Kennemerland en op de Waarderpolder.

Evenementen

ODIJ houdt op verzoek toezicht op evenementen. Per 2019 wordt ODIJ in vroegtijdig stadium betrokken bij het opstellen van de vergunning voor de betreffende evenementen, in verband met de handhaafbaarheid daarvan.

Advisering

Op verzoek adviseert ODIJ gemeente Haarlem inzake externe veiligheid in relatie tot ruimtelijke planvorming en ontwikkelingen. Gemiddeld wordt jaarlijks op een twintigtal plannen of projecten geadviseerd. Daarbij wordt onder meer bekeken in hoeverre gevaarscirkels een belemmering of beperking vormen voor de voorgenomen plannen of projecten.

Sinds eind 2018 ondersteunt ODIJ gemeente Haarlem eveneens op het Schipholdossier. Dit houdt onder meer in ondersteuning ten behoeve van de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS), de Omgevingsraad Schiphol (ORS) en het Regioforum. Hinderbeperking vanwege de activiteiten van Schiphol is het voornaamste doel waarnaar gewerkt wordt, maar tegelijk wordt naast geluidhinder ook aandacht aan veiligheid, luchtverontreiniging, wonen en vliegen en de communicatie met bewoners gegeven.

Brandveiligheid

In samenwerking met gemeente Haarlem en Veiligheidsregio Kennemerland wordt in 2019 gestart met een project om de bewustwording

en naleving van voorschriften met betrekking tot brandveiligheid te verbeteren. Uit signaaltoezicht van ODIJ over de afgelopen jaren blijkt de naleving hiervan structureel niet in orde. Naast een communicatie- en voorlichtingstraject en afgestemde inspecties wordt ook gekeken of middels zelfcontrole de naleving kan worden verbeterd.

CONCEPT

3.3 Heemstede

ODIJ geeft voor de gemeente Heemstede uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet;
- toezicht en handhaving Digitaal Opkopersregister (DOR).

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Heemstede, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Met toezicht op het DOR wordt heling van (tweedehands) goederen tegengegaan.

Regulering, toezicht en handhaving

De inspectieresultaten over 2018 maken dat in 2019 de nadruk bij toezicht ligt op horeca en detailhandel voor wat betreft de naleving van milieuregelgeving.

Verduurzamingsopgave

In 2019 wordt scherper geprioriteerd op de bedrijfsinspecties, waarbij de vrijkomende uren worden ingezet ten behoeve van de verduurzamingsopgave van gemeente Heemstede. Elementen die bepalend zijn voor de prioritering zijn de milieu- en gezondheidsrisico's die met de activiteiten samenhangen en het naleefgedrag van de initiatiefnemers.

Advisering

Naar aanleiding van een motie vanuit de raad van Heemstede inzake asbest in grond, is in 2018 onderzocht of aanscherping van het Heemsteedse bodembeleid noodzakelijk is. In 2019 wordt een eventuele beleidswijziging doorgevoerd.

ODIJ adviseert daarnaast ten aanzien van de in het collegeprogramma opgenomen luchtkwaliteitsmetingen in het kader van verbetering van de luchtkwaliteit in Heemstede.

Bij ruimtelijke en nieuwbouwplannen adviseert ODIJ over duurzaamheidsmaatregelen die in dat kader getroffen kunnen worden (onder meer via GPR).

Saneringsprojecten in verband met wegverkeerslawaai betreffen:

- gevelisolatie 30 woningen Zandvoortselaan en enkele andere wegen;
- gevelisolatie 36 woningen Leidsevaartweg.

Programma's en projecten

Energietransitie

ODIJ coördineert voor gemeente Heemstede de totstandkoming van de Regionale Energiestrategie. Daarnaast worden de resultaten van het traject ter voorbereiding van de TransitieVisie Warmte begin 2019 bekend. Gemeente Heemstede coödineert de totstandkoming hiervan, waarbij ODIJ een adviserende rol heeft. De uitwerking van de TransitieVisie vindt plaats in zogenoemde wijkuitvoeringsplannen door gemeente Heemstede. De planning hiervan wordt in 2019 of 2020 bekend.

Nota duurzaamheid

In 2019 wordt in samenspel met de gemeentelijke afdelingen en andere stakeholders gewerkt aan een nieuwe Nota duurzaamheid in opvolging van de nota die in 2019 afloopt. ODIJ coördineert de totstandkoming hiervan.

Regionaal energiebesparingsprogramma

ODIJ is penvoerder en voert het financieel beheer rond het regionaal energiebesparingsprogramma IJmond/Zuid-Kennemerland uit, evenals nader te bepalen projecten die hieruit voortvloeien.

Programmateam Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet wordt in gemeente Heemstede voortvarend opgepakt in samenwerking met gemeente Bloemendaal. Onderdeel van het implementatietraject is het oefenen met werken in de geest van de Omgevingswet. Daartoe is een aantal pilotprojecten aangewezen. In 2019 wordt hieraan in samenwerking uitvoering gegeven. Daarnaast wordt een start gemaakt met inventarisatie van de regelgeving die straks in het omgevingsplan moet gaan landen.

Overige projecten

Overige projecten en taken die ODIJ in 2019 voor gemeente Heemstede uitvoert zijn:

- gemeente Heemstede ondersteunen bij onderzoeken van de wijze waarop het circulair/maatschappelijk verantwoord inkoop-/aanbestedingsbeleid geëffectueerd wordt en wie daarin welke rol heeft (m.n. in de realisatiefase van ruimtelijke/bouwplannen);
- verduurzaming sportverenigingen;
- onderzoeken van mogelijkheden/draagvlak GreenBiz-aanpak bij Heemstede bedrijven;
- contacten met Heemsteeds Duurzamer en bewoners (telefonisch/mail);
- Lerend netwerk woningbouwverenigingen.

Drank- en Horecawet

In het kader van de Drank- en horecawet worden de horeca lokaliteiten in 2019 bezocht door Omgevingsdienst IJmond. De indieningsvereisten en de controles bij de para-commerciële bedrijven worden in de dagperiode uitgevoerd. De leeftijdsinspecties bij commerciële horecabedrijven vinden in de avond- en nachturen plaats. De leeftijdsinspecties worden door BOA's integraal uitgevoerd, ook aspecten op het gebied van milieu worden meegenomen.

CONCEPT

3.4 Zandvoort

ODIJ geeft voor de gemeente Zandvoort uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- het volledige Wabo-takenpakket.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Zandvoort, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Onder het Wabo-takenpakket vallen onder meer vergunningverlening bouwen en verbouwen, RO- en bouw- en woningtoezicht en het secretariaat van de welstandscommissie.

Regulering, toezicht en handhaving

De inspectieresultaten over 2018 maken dat in 2019 de nadruk bij toezicht ligt op horeca, strandpaviljoens en metaalbedrijven voor wat betreft de naleving van milieuregelgeving.

Circuitpark Zandvoort

Het aantal meldingen van geluidsoverlast vanwege Circuitpark Zandvoort is in 2018 explosief gestegen, mede vanwege de activiteiten van Platform Rust bij de Kust. Dit zorgt ervoor dat minder tijd beschikbaar is voor andere milieu-inspecties. In 2019 wordt samen met de gemeente en het circuit gekeken naar de totale vergunningsituatie en activiteiten die plaatsvinden op en om het circuit. In 2019 wordt onderzocht of extra metingen noodzakelijk zijn om de geluidssituatie ten opzichte van de vergunning nogmaals te toetsen. De mogelijke terugkeer van de Grand Prix in 2020 wordt in 2019 voorbereid en zal ook vanuit ODIJ inzet vragen.

Advisering

In opdracht van de gemeente wordt voor locatie Grote Krocht 21 en omgeving het saneringsplan afgerond vindt de controle Het onderzoek zal in 2018 worden afgerond waarna controle plaatsvindt op verspreiding middels het jaarlijks uitvoeren van grondwatermonitoring in de omgeving van de verontreinigingen. Deze werkzaamheden worden begeleidt door ODIJ.

Programma's en projecten

Begin 2019 wordt een startnotitie duurzaamheid met een actieprogramma voor 2019 en 2020 richting college en raad van Zandvoort gebracht. Dit stuk dient als praatstuk om de ambities van gemeente Zandvoort op het gebied van onder meer de energietransitie, de gebouwde omgeving en mobiliteit scherp te krijgen en geeft inzicht in het proces om te komen tot een gedragen duurzaamheidsnota. In samenwerking met de ambtelijke organisatie van Haarlem-Zandvoort wordt uitvoering gegeven aan het actieprogramma. Daarnaast loopt het traject om te komen tot een warmtetransitievisie in 2021 door, evenals het traject om te komen tot een Regionale Energiestrategie.

Wabo/BWT

Toename toezichtsvraag

De toename in bouwvergunningaanvragen in 2018 vertaalt zich in een grotere toezichtvraag in 2019. Een aantal grotere projecten wordt voorbereid, gaat van start of wordt afgerond in 2019. De verwachting bestaat dat de toename in het aantal bouwvergunningaanvragen stabiliseert en nog even aanhoudt in 2019.

BAG-actualisatie

Alle locaties in het kader van de BAG-actualisatie zijn in 2018 bezocht en worden verwerkt in de BAG. Mogelijk dat, indien er nog handhaving volgt naar aanleiding van de inventarisatie, deze handhavingszaken in 2019 doorlopen.

Toeristische verhuur

Per 1 januari 2019 treedt het nieuwe beleid van gemeente Zandvoort op het gebied van toeristische verhuur (waaronder AirBnB) in werking, waarop door ODIJ wordt toegezien. Naast een stuk voorlichting wordt tegelijk gestart met de handhaving van de grootste excessen op dit vlak. Halverwege 2019 en eind 2019 wordt geëvalueerd of de gewenste en verwachte resultaten worden behaald en of de extra capaciteit die beschikbaar is gesteld afdoende is.

Bestemmingsplantoezicht

Onderdeel van het Wabo/BWT-pakket is toezicht op bestemmingsplannen. De focus ligt hierbij in 2019 op het centrum en Nieuw Noord.

Nota Handhaving fysieke leefomgeving

In 2019 wordt gestart met de voorbereiding van een nieuwe nota Handhaving fysieke leefomgeving, ter opvolging van de vigerende nota die in 2019 afloopt. Onderwerpen die hierin aan de orde komen zijn toeristische verhuur, bestemmingsplantoezicht, illegale bewoning en welstandsexcessen. In 2019 wordt nog conform de vigerende nota gewerkt, waarbij een belangrijke prioriteit toezicht op toeristische verhuur betreft.

CONCEPT

4. Zaanstreek-Waterland

De regio Zaanstreek-Waterland bestaat uit de gemeenten Zaanstad, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland en Wormerland. Omgevingdienst IJmond werkt voor al deze gemeentenbehalve gemeente Zaanstad. Het gebied kenmerkt zich door het uitgestrekte (veen)weidegebied. Purmerend en Zaanstad vormen daarin de uitzondering vanwege het meer stedelijk karakter van de gemeente. De flora- en fauna in de regio zijn veelal beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en Faunawet. Regionale thema's die spelen zijn stikstofdepositie vanwege agrarische bedrijvigheid, asbestdaken, bodemverontreiniging door lood, bodemdaling, bereikbaarheid (mobiliteit) en energietransitie. Binnen de energietransitie wordt in toenemende mate regionaal samengewerkt met Zaanstad. Omgevingsdienst IJmond fungeert hierbij als beleidsadviseur voor portefeuillehouders duurzaamheid gemeenten Oostzaan, Landsmeer, Wormerland en Waterland in relatie tot MRA deelregio Zaanstreek-Waterland.

Regulering, toezicht en handhaving

Energiebesparing en duurzaamheid bij evenementen

Er is steeds meer aandacht voor duurzaamheid bij evenementen. Hierop wordt door ODIJ geadviseerd.

Nulsituatie-onderzoek

In 2019 wordt onderzocht of bij aanvang van bodembedreigende activiteiten ook daadwerkelijk een nul-situatie bodemonderzoek is uitgevoerd en of het bestaande onderzoek nog actueel is. Dit vormt belangrijke input voor ons bedrijfprocessensysteem en behouden wij goed zicht op de bodembedreigende activiteiten bij bedrijfsmatige activiteiten binnen de gemeente.

Datalogger

Project datalogger, door het plaatsen van een datalogger wordt inzicht gegeven in stookgedrag en of de installatie optimaal is ingeregeld. Indien blijkt dat de installatie niet goed is ingeregeld, zal hierop toezicht worden gehouden conform de verplichting tot het toepassen van erkende maatregelen als bedoeld in artikel 2.15 Activiteitenbesluit.

Advisering

Gedragscode

Met de gedragscode leggen gemeenten vast dat ze bij het beheer en onderhoud van het openbare groen rekening houden met de aanwezige flora- en fauna. Dit om bijvoorbeeld te voorkomen dat door maaien in het broedseizoen nesten worden vernietigd of verstoord. Wij zetten ons in om gemeenten een gedragscode vast te laten stellen, te actualiseren of te werken volgens de gedragscode.

Programma's en projecten

Duurzaamheidsambities

In 2019 wordt de globale ambitie uit de collegeprogrammas en verplichtingen uit klimaat- en energieakkoord vertaald naar integrale lokale visies en routekaarten.

Onderzoek ondergrond

In sommige gemeenten brengt Deltares en VNG in 2019 de bodem in kaart in relatie tot maatschappelijke opgaven. Dit deel vormt belangrijke input voor de omgevingsvisie.

Duurzaam bouwloket

Er is een duidelijk centraal digitaal regionaal energieloket dat elke gemeente al operationeel

heeft. Het Duurzaam Bouwloket bestaat drie jaar en heeft een goede naamsbekendheid.

Regionaal energiebesparingsprogramma

De gemeenten in Zaanstreek-Waterland bereiden gezamenlijk een subsidie aanvraag voor (net als in 2018) voor het opstellen en uitvoeren van een samenhangend regionaal programma waarmee eigenaren-bewoners worden gestimuleerd om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Belangrijke uitgangspunten in de aanpak en samenwerking zijn:

- Voortzetting Duurzaam Bouwloket;
- Versterking gebiedsgerichte en actiegerichte aanpak met focus op stappenplan verduurzaming richting aardgasvrij;
- Uitbreiding informatie bijeenkomsten en collectieve inkoopacties.

RES Zaanstreek-Waterland

De gemeenten in Zaanstreek-Waterland stellen gezamenlijk een Regionale Energiestrategie op als onderdeel van de RES Noord-Holland Zuid. Hiervoor is eind 2018 de startnotitie gereed gekomen. Half 2019 moet de concept-RES gereed zijn, waarna het totaalplaatje over Nederland beschouwd wordt, alvorens de definitieve RES eind 2019/begin 2020 voor vaststelling naar de raden en staten gaat.

Transitievisie Warmte

In samenwerking met de gemeente Edam-Volendam bereidt de omgevingsdienst de uitvraag voor, voor de Transitievisie Warmte. Gemeente Wormerland, Oostzaan, Waterland en Landsmeer zullen in 2019 of 2020 van start gaan met dit traject waarna deze eind 2019 dan wel 2020 ter besluitvorming zal worden voorgelegd aan de raden van de betreffende gemeenten.

Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid

In het Portefeuillehouderoverleg Duurzaamheid overleggen de portefeuillehouders duurzaamheid van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland over de regionale duurzaamheidsthema's, waaronder de regionale energiestrategie, het regionaal energiebesparingsprogramma en de MRA-agenda. ODIJ is de vaste beleidsadviseur van de gemeenten Landsmeer, Oostzaan, Waterland en Wormerland.

CONCEPT

4.1 Beemster

ODIJ geeft voor de gemeente Heemstede uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, exclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken.

Regulering, toezicht en handhaving

De afvalstromen die vrijkomen bij garagebedrijven in de ketens worden onderzocht.

Periodiek worden verschillende bedrijventerreinen onder de loep genomen om te beschouwen of het bedrijvenbestand nog aansluit bij de daadwerkelijk situatie. Ervaringen uit de regio laten zien dat het meldgedrag van bedrijven vaak te wensen over laat. Om een volledig beeld van de activiteiten die plaatsvinden op het bedrijventerrein te Middenbeemster wordt in 2019 een integrale actualisatie van het bedrijvenbestand uitgevoerd.

4.2 Edam-Volendam

ODIJ geeft voor de gemeente Edam-Volendam uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- op verzoek overige milieutaken en beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Onder het basistakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed).

Regulering, toezicht en handhaving

Fardem Packaging is gevraagd om een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu aan te vragen. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat deze in 2019 zal worden ingediend.

Geurklachten over visverwerkende bedrijven maken dat hierop focus ligt in 2019.

Zoals elk jaar gebruikelijk controleert ODIJ de kermissen van Edam en Volendam. Voor de kermis worden alle muziekinstallaties ingemeten en tijdens de kermis wordt gecontroleerd of de geluidsnormen niet worden overschreden.

Advisering

Onderzoek ondergrond in relatie tot de bovengrond. Deltares ondersteunt de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland bij het in kaart brengen van de bodem in relatie tot maatschappelijke opgaven. Dit deel vormt belangrijke input voor de omgevingsvisie.

CONCEPT

4.3 Landsmeer

ODIJ geeft voor de gemeente Landsmeer uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet;
- toezicht en handhaving Brandveiligheid.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Landsmeer, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie.

Regulering, toezicht en handhaving

Er worden gerichte integrale handhavingsacties uitgevoerd naar aanleiding van het ambtelijke handhavingsoverleg, waarbij 1 van de handhavingspartners risicovolle situaties inbrengt. Dit komt gemiddeld twee keer per jaar voor.

Welcome to the future is een jaarlijks terugkerend evenement. In 2019 wordt het festival uitgebreid in dagen, inclusief een mogelijkheid tot overnachten op een camping op het evenemententerrein. ODIJ bereidt de omgevingsvergunning milieu, brandveiligheid voor. Tijdens het festival houdt ODIJ toezicht op naleving van de vergunning.

Advisering

Onderzoek Deltares

Onderzoek ondergrond in relatie tot de bovengrond. Deltares ondersteunt de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland bij het in kaart brengen van de bodem in relatie tot maatschappelijke opgaven. Dit deel vormt belangrijke input voor de omgevingsvisie.

Diffuus lood

In 2018 en 2019 wordt bodemonderzoek uitgevoerd naar verdachte locaties met diffuus loodverontreiniging. Het bodemonderzoek moet duidelijkheid geven wat de concentratie lood in de bodem is en of er aanvullende maatregelen moet worden genomen.

Gevelisolatie

Saneringsprojecten in verband met wegverkeerslawaai betreffen:

- gevelisolatie 27 woningen Noordeinde en Zuideinde.

Programma's en projecten

In 2019 wordt invulling gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheidsvisie 2018-2024 van de gemeente Landsmeer en worden onder meer collectieve inkoopacties, de duurzame huizenroute en duurzaamheidslessen op scholen verzorgd.

Brandveiligheid

Project basisscholen en zorginstellingen

Naar aanleiding van diverse geconstateerde overtredingen op het gebied van brandveiligheid wordt in 2019 een toezichts- en handhavingsproject uitgevoerd bij basisscholen en zorginstellingen. Voorafgaand wordt een factsheet ontwikkeld met de meest voorkomende overtredingen op het gebied van brandveiligheid. Door aan de voorkant te informeren en de scholen en zorginstellingen bewust te maken van regelgeving.

Drank- en Horecawet

In het kader van de Drank- en horecawet worden de horeca lokaliteiten in 2019 bezocht door omgevingsdienst IJmond. De indieningsvereisten en de controles bij de para-commerciële bedrijven worden in de dagperiode uitgevoerd. De leeftijdsinspecties bij commerciële horecabedrijven vinden in de avond- en nachturen plaats. De leeftijdsinspecties worden door BOA's integraal uitgevoerd, ook aspecten op het gebied van brandveiligheid en milieu worden meegenomen.

CONCEPT

4.4 Oostzaan

ODIJ geeft voor de gemeente Oostzaan uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet;
- toezicht en handhaving Wabo/BWT.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Oostzaan, bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Onder toezicht op de Wabo vallen onder meer RO- en bouw- en woningtoezicht.

Regulering, toezicht en handhaving

Ter finale afronding van het Project geurverordening Oostzaan worden de laatste veehouderijen in overeenstemming met de geurafstanden uit de geurverordening gebracht.

Er vinden jaarlijks in Oostzaan meerdere evenementen plaats. ODIJ adviseert op de evenementenvergunningen en houdt toezicht op brandveiligheids- en milieuaspecten van de vergunningen.

Advisering

ODIJ laat namens gemeente Oostzaan luchtkwaliteitsmetingen uitvoeren op vastgestelde locaties binnen de gemeentegrenzen. De metingen geven concreet inzicht in de luchtkwaliteit en worden vergeleken met de gegevens van de monitoringstool uit het NSL.

Brandveiligheid

Project basisscholen en zorginstellingen

In 2019 wordt gestart met een project om de bewustwording en naleving van voorschriften met betrekking tot brandveiligheid te verbeteren bij basisscholen/ zorginstellingen. Omgevingsdienst IJmond gaat een factsheet samenstellen met meest voorkomende overtredingen brandveiligheid om de bewustwording bij de basisscholen en zorginstellingen te vergroten.

Brandveilige gevelbekleding

Naar aanleiding van een brand in Engeland waarbij de wanden van een woongebouw waren bekleed met brandbare materialen wordt onderzocht of binnen de gemeente Oostzaan ook dergelijke materialen zijn aangebracht waardoor een brandonveilige situatie kan ontstaan. Omgevingsdienst IJmond gaat onderzoeken of er verdachte gevels aanwezig zijn en/of de toegepast materialen voldoen aan de gestelde eisen.

Drank- en Horecawet

In het kader van de Drank- en horecawet worden de horeca lokaliteiten in 2019 bezocht door Omgevingsdienst IJmond. De indieningsvereisten en de controles bij de para-commerciële bedrijven worden in de dagperiode uitgevoerd. De leeftijdsinspecties bij commerciële horecabedrijven vinden in de avond- en nachturen plaats. De leeftijdsinspecties worden door BOA's integraal uitgevoerd, ook aspecten op het gebied van brandveiligheid en milieu worden meegenomen.

Programma's en projecten

In 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan de projecten uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2017-2019 van de gemeente Oostzaan. Waaronder de Duurzame Huizenroute, collectieve inkoop acties en verduurzamen maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed.

CONCEPT

4.5 Purmerend

ODIJ geeft voor de gemeente Purmerend uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket.

Onder het basistakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed).

Regulering, toezicht en handhaving

De vrijkomende afvalstoffen bij garagebedrijven worden in 2019 in kaart gebracht.

De Warmtecentrale Purmerend is voornemens om een tweede centrale bij te plaatsen. In 2019 zal waarschijnlijk een aanvraag Omgevingsvergunning milieu worden ingediend.

4.6 Waterland

ODIJ geeft voor de gemeente Waterland uitvoering aan de volgende takenpakketten:

- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, exclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken.

Regulering, toezicht en handhaving

Jaarlijks vinden er diverse evenementen plaats. ODIJ adviseert op de milieuparagraaf van de evenemtenvergunning en houdt toezicht op de geluidsaspecten van de evenemtenvergunning.

In 2019 wordt onderzocht of bij aanvang van bodembedreigende activiteiten bij RUD-bedrijven ook daadwerkelijk een nul-situatie bodemonderzoek is uitgevoerd en of het bestaande onderzoek nog actueel is. Dit vormt belanrijke input voor ons bedrijfprocessensysteem en behouden wij goed zicht op de bodembedreigende activiteiten bij bedrijfsmatige activiteiten binnen de gemeente.

Advisering

Galgeriet

Transformatie van Galgeriet (transfomatie van bedrijventerrein naar woningbouw in de gemeente Waterland (Monnickendam). ODIJ adviseert op de milieu-aspecten.

Onderzoek Deltares

Bodem: Onderzoek ondergrond in relatie tot de bovengrond. Deltares ondersteunt de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland bij het in kaart brengen van de bodem in relatie tot maatschappelijke opgaven. Dit deel vormt belangrijke input voor de omgevingsvisie.

CONCEPT

4.7 Wormerland

ODIJ geeft voor de gemeente Wormerland uitvoering aan de volgende takenpakketten:
- het basistakenpakket;
- het volledige milieutakenpakket, inclusief beleidsvoorbereiding en -uitvoering;
- toezicht en handhaving Drank- en Horecawet;
- toezicht en handhaving Wabo/BWT.

Onder het basis- en milieutakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu door bedrijven, (asbest)sloop en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed) en milieu-advisering op het gebied van geluid, bodem, duurzaamheid, externe veiligheid en lucht onder meer bij ruimtelijke ontwikkelingen, saneringen, informatieverzoeken. ODIJ geeft daarnaast uitvoering aan het duurzaamheidsbeleid van Wormerland bijvoorbeeld met betrekking tot de energietransitie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en opwekking van hernieuwbare energie. Onder toezicht op de Wabo vallen onder meer RO- en bouw- en woningtoezicht.

Regulering, toezicht en handhaving

Olam heeft in 2018 een aanvraag voor een revisievergunning ingediend waarbij op termijn invulling wordt gegeven aan de best beschikbare techniek om de huidige emissies te verminderen. De huidige discussie over het afkoppelen van aardgas, heeft invloed op de te treffen maatregelen. Het blijkt dat het reguleren daarvan niet heel eenvoudig is. In 2019 verwachten wij zowel maatwerk voor het onderdeel emissies naar de lucht te hebben afgegeven als een nieuwe omgevingsvergunning milieu.

Evenementen

Er vinden jaarlijks in Wormerland meerdere evenementen plaats. ODIJ adviseert op de evenementenvergunningen en houdt toezicht op brandveiligheids- en milieuaspecten van de vergunningen.

Advisering

De locaties van de voormalige basisschool en de voormalige boerderij van Natuurmonumenten aan de Sluisstraat te Oostknollendam worden ontwikkeld voor woningbouw. Ten behoeve van deze ontwikkeling zal in 2019 een bodemsanering worden uitgevoerd. In 2018 is door gemeente in samenwerking met de Omgevingsdienst een subsidie aangevraagd en ontvangen om een om een deel van de kosten voor bodemsanering ten laste van deze subsidie te brengen.

Programma's en projecten

Pilot Omgevingswet

Bestemmingsplan verbrede reikwijdte de Engewormer, gemeente Wormerland, transformatie van een weidegebied naar een weidevogelgebied met andere /nevenactiviteiten. ODIJ adviseert op de milieu-aspecten.

In 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan de projecten in de Nota Duurzaamheid 2017-2020. Waaronder de Duurzame Huizenroute, collectieve inkoop acties en verduurzamen maatschappelijk en gemeentelijkvastgoed (waaronder zwembad het Zwet).

Wabo/BWT

ODIJ onderzoekt of ten aanzien van de verleende omgevingsvergunningen voor activiteit bouw ook daadwerkelijk de bouwactiviteiten zijn gestart. Indien dit niet het geval is, dan wordt in overleg met de gemeente bepaald of de vergunning wordt ingetrokken. Verder wordt buurtonderzoek gedaan naar illegale bouwwerkzaamheden.

Brandveiligheid

Project basisscholen en zorginstellingen

In 2019 wordt gestart met een project om de bewustwording en naleving van voorschriften

met betrekking tot brandveiligheid te verbeteren bij basisscholen/ zorginstellingen. Omgevingsdienst IJmond gaat een factsheet samenstellen met meest voorkomende overtredingen brandveiligheid om de bewustwording bij de basisscholen en zorginstellingen te vergroten.

Brandveilige gevelbekleding

Naar aanleiding van een brand in Engeland waarbij de wanden van een woongebouw waren bekleed met brandbare materialen wordt onderzocht of binnen de gemeente Oostzaan ook dergelijke materialen zijn aangebracht waardoor een brandonveilige situatie kan ontstaan. Omgevingsdienst IJmond gaat onderzoeken of er verdachte gevels aanwezig zijn en/of de toegepast materialen voldoen aan de gestelde eisen.

Drank- en Horecawet

In het kader van de Drank- en horecawet worden de horeca lokaliteiten in 2019 bezocht door Omgevingsdienst IJmond. De indieningsvereisten en de controles bij de para-commerciële bedrijven worden in de dagperiode uitgevoerd. De leeftijdsinspecties bij commerciële horecabedrijven vinden in de avond- en nachturen plaats. De leeftijdsinspecties worden door BOA's integraal uitgevoerd, ook aspecten op het gebied van brandveiligheid en milieu worden meegenomen.

CONCEPT

5. Provincie Noord-Holland

ODIJ geeft voor Provincie Noord-Holland uitvoering aan de volgende takenpakketten:
- het basistakenpakket;
- vergunningverlening Wet bodembescherming;
- handhaving bij provinciale monumenten (op verzoek).

Onder het basistakenpakket vallen onder meer vergunningverlening, toezicht en handhaving bij provinciale bedrijven en ketens (grond, asbest, metaal, bruin- en witgoed). Indien daartoe aanleiding bestaat, kan Provincie Noord-Holland daarnaast een beroep doen op ODIJ wanneer er overtredingen zijn geconstateerd van de provinciale monumentenverordening.

Inrichtinggebonden VTH-taken

Het aantal inrichtingen dat onder provinciaal bevoegd gezag valt en waarvoor ODIJ de VTH-taken uitvoert kan fluctueren door veranderingen in wet- en regelgeving, danwel de activiteiten die bij inrichtingen worden uitgevoerd. Per 1 januari 2019 voert ODIJ namens Provincie Noord-Holland de VTH-taken in ieder geval bij de volgende inrichtingen (niet zijnde BRZO of RIE-4) uit.

Kras Recycling BV

Voor 2019 geen bijzonderheden te verwachten. Het bedrijf zal in het kader van de jaarlijkse milieucontrole opnieuw worden bezocht.

Averijhaven

De Averijhaven is in afwachting van de ontmanteling om het lichteren te verplaatsen naar deze haven.

Riwald

Voor het bedrijf is de BIBOB positief afgerond in oktober 2018. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt aangepast, omdat binnen het bedrijf wijzigingen hebben plaatgevonden. De aanvraag voor omgevingsvergunning milieu wordt in januari 2019 opgepakt.

Spaarnelanden NV

Voor 2019 geen bijzonderheden te verwachten. Het bedrijf zal in het kader van de jaarlijkse milieucontrole opnieuw worden bezocht.

Braam

Braam heeft een plan van aanpak overlegd om alle overtredingen te beëindigen. ODIJ is niet akkoord gegaan met het plan van aanpak. Een nieuw plan van aanpak dient eind december 2018 te zijn aangeleverd. Het opgestarte handhavingstraject loopt door in 2019.

Treffers

Hier loopt een handhavingstraject door vanuit 2018.

VTH-taken Wet bodembescherming

ODIJ voert namens provincie Noord-Holland de vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken in het kader van de Wet bodembescherming uit. Dit wordt gedaan voor het grondgebied van de gemeenten waar ODIJ voor werkt, exclusief gemeente Haarlem en de BRZO- en RIE-4-inrichtingen in het werkgebied van ODIJ. Toezicht en handhaving bij spoedlocaties is bij RUDNHN belegd.

Concreet omvat de vergunningverleningstaak:
- Vergunningverleningstaken Wet Bodembescherming (Wbb) inclusief spoedlocaties, meldingen Wbb en BUS-meldingen;
- Inschrijven in het kadaster van relevante besluiten Wbb en BUS;
- Afhandelingen meldingen Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) bij provinciale inrichtingen binnen het gebied van ODIJ;
- Het beheren van het bodeminformatiesysteem (BIS).

Een overzicht van de locaties volgt hierna:

Spoedlocaties humaan	
IJmuiden - Koningsplein 24	PNH is in onderhandeling met private partij over risicodragende afkoop. Waarschijnlijk wordt in 2019 een nieuw saneringsplan ter beoordeling ingediend.
Landsmeer - Kanaalweg 29	Locatie is afgerond, geen bijzonderheden verwacht.
Oostzaan - Noordeinde 68	Locatie is afgerond, geen bijzonderheden verwacht.
Landsmeer - Noordeinde 113-115	Definitief evaluatierapport en nazorgplan ingediend en beschikt. Toezicht op nazorg.
Marken - Havenbuurt 28-29	Locatie is afgerond, geen bijzonderheden verwacht.
Spoedlocaties vanwege verspreiding	
Beverwijk - Parallelweg 43 Beverwijk – Wijkermeerweg Beverwijk - Randweg (RWZI) Beverwijk - Wijkermeerweg ong	PNH rond aanvullend onderzoek af, vervolg nog onduidelijk. Kan leiden tot 5 beschikkingaanvragen of een traject wat leidt tot gebiedsgericht grondwaterbeheer.
Heemstede - Blekersvaartweg 41-51	Locatie is afgerond, geen bijzonderheden verwacht.
IJmuiden – Zeeweg 263	Bronsanering in 2018 afgerond, de pluimmonitoring is in 2018 opgestart, geen aanvullende inspanningen verwacht.
Zandvoort – Grote Krocht/Louis Davidscarree	Onderzoek naar omvang loopt. Begin 2019 wordt het saneringsplan beoordeeld.
Landsmeer - Ilperveld	PNH en HHNK voeren aanvullend onderzoek uit. Evaluatie kan waarschijnlijk worden beschikt in 2018.
IJmuiden - Zuiderkruisstraat 52	Locatie is afgerond, geen bijzonderheden verwacht.
Door Bodemzorg overgenomen nazorglocaties	
Oostzaan - Doktersbuurt Heemskerk - Kerklaan Uitgeest - Galvano IJmuiden - Tussenbeeksweg Wormer – vm. gasfabrieksterrein	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoringsraporten.
Monitoringslocaties	
IJmuiden – Rivierenbuurt	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoring.
Beverwijk – Zeestraat 50 e.o.	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoring.
Beverwijk – Aagtenpark	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoring.
Beverwijk – Breestraat 89	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoring.
Heemskerk – Kerkstraat 10	Geen aanvullende inspanningen VG verwacht, behoudens (reguliere) beoordeling monitoring.

Vanuit bodemtoezicht worden in 2019 de volgende activiteiten verricht:

Toezicht Wbb:
- BUS Tu 5 dagen
- BUS Tu 5 weken
- BUS Mobiel
- BUS Immobiel
- Saneringsplan
- Calamiteiten (nieuw geval/ongewoon voorval)

Toezicht Bbk:
- Toepassen bouwstoffen
- Toepassen grond en baggerspecie

Vrije veld inspectie:
- Opsporing niet gemelde Wbb
- Opsporing niet gemelde Bbk

Nazorg:
- 72 locaties van de 359 locaties komen in aanmerking voor de periodieke controle.

Diffuus lood bij speeltuinen

In veel stedelijke gebieden is door eeuwenlang gebruik lood in de bodem terecht gekomen. In 2016 publiceerde RIVM een rapport waarin zij concludeert dat blootstelling aan lood in de bodem bij jonge kinderen (in de leeftijd van 0 tot 6 jaar) al bij geringe hoeveelheden effect heeft op de hersenontwikkeling. In november 2018 heeft de provincie op deze plekken nader onderzoek uitgevoerd. De rapporten hiervan worden door ODIJ beoordeeld. Op basis hiervan wordt bepaald of er maatregelen nodig zijn om kale plekken in de bodem beter af te schermen.

Zeer Zorgwekkende Stoffen

Op landelijk niveau is besloten te komen tot een programmatische aanpak van zogenoemde Zeer Zorgwekkende Stoffen. ZZS zijn stoffen die zijn geclassificeerd als schadelijk voor mens en milieu. Het streven is deze stoffen uit de leefomgeving te weren. ODIJ start in 2019 in samenwerking met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en Rijkswaterstaat aan de inventarisatie van de uitstoot naar lucht en water van ZZS door provinciale bedrijven. Hiervoor is een provinciebreed plan van aanpak opgesteld. ODIJ volgt de fasering die hierin is aangebracht. Uiterlijk in 2021 moet de inventarisatie en een plan van aanpak ten aanzien van ZZS (hoe gaan we met de ZZS-emitterende bedrijven om) gereed zijn.

Monumenten

Provincie Noord-Holland kent een aantal provinciale monumenten die zijn opgenomen op de provinciale monumentenlijst. In voorkomende gevallen wordt door Provincie Noord-Holland geconstateerd dat de betreffende monumenten niet conform de provinciale monumentenverordening worden beheerd of er aanpassingen zijn of worden gedaan die daarmee niet in overeenstemming zijn. Indien een goed gesprek niet tot een oplossing leidt, kan ODIJ door Provincie Noord-Holland ingezet worden om tot handhaving over te gaan.

6. Doorvertaling Beleidskader VTH 2019-2022

In het Beleidskader VTH 2019-2022 Omgevingsdienst IJmond zijn meerjarige doelen op het gebied van VTH met betrekking tot de fysieke leefomgeving vastgelegd. In dit uitvoeringsprogramma zijn deze doelen concreet ingevuld met activiteiten. Hieronder is samengevat weergegeven op welke wijze invulling is gegeven aan de prioriteiten uit het Beleidskader VTH 2019-2022.

Beleidskader VTH 2019-2022	***Doel***	***Uitvoeringsprogramma 2019***
Asbest(daken)	Het tot een minimum beperken van het aantal illegale asbestsaneringen, asbestdumpingen en asbestbranden middels een proactieve aanpak in samenspraak met de relevante ketenpartners (o.a. veiligheidsregio's) en andere instanties (banken, verzekeringstellingen, brancheorganisaties.	In 2019 wordt met gemeenten en andere belanghebbende organisaties bepaald welke strategie en handelswijze gehanteerd wordt bij de asbestdakenproblematiek. Informeren is daarbij de eerste stap. Vanuit de toezichtkant wordt toegezien op de conforme verwijdering van asbestdaken en het voorkomen van illegale saneringen en dumpingen.
Bodem	Het voorkomen van nieuwe bodemverontreinigingen, bevorderen van herstel of beheersing van aanwezige bodemverontreinigingen en het zorgdragen voor een correcte overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten.	Concreet worden de volgende activiteiten verricht ter bescherming en verbetering van de kwaliteit van de bodem en ondergrond: • Toezicht Wbb en Bbk • Vrije veld inspecties (illegale ontgravingen/saneringen) • Toezicht op nazorglocaties • Warme overdracht bodemtaken (Pilot de Pijp, Beverwijk) • Toetsen van onderzoeken m.b.t. diffuus lood bij speeltuinen en over de opvolging hiervan adviseren en begeleiden • Onderzoeken ondergrond Deltares • Verscherpt toezicht nulsituatieonderzoek (Waterland) • Onderzoek aanscherping bodembeleid Heemstede
Ketens grond, asbest, elektronica,	Het voorkomen van verontreiniging van lucht, bodem en water door	In dit kader wordt uitvoering gegeven aan:

CONCEPT

metaal	niet-normconforme omgang met risicovolle afvalstromen.	• Ketentoezicht (reguliere inspecties, administratieve controles en vrijeveld inspecties) • Controles op grond van de gegevens vanuit het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen met betrekking tot WEELABEX • Landelijke asbestkamer
Risicoactiviteiten	Het voorkomen van incidenten en ongewone voorvallen door het verzekeren van een juiste regulering van activiteiten met gevaarlijke en risicovolle stoffen, specifiek opslagen van gevaarlijke stoffen, LPG-tankstations en ammoniakkoelinstallaties.	In dit kader wordt uitvoering gegeven aan: • Actualiteit van het regelgevend kader (vergunning/maatwerk) • Jaarlijks toezicht risicovolle type C-inrichtingen (tenzij grond voor andere frequentie) • Afstemming VRK
Net niet Bevi-bedrijven	Het voorkomen van incidenten en ongewone voorvallen door het verzekeren van een juiste regulering van activiteiten met gevaarlijke en risicovolle stoffen bij bedrijven die net onder de ondergrens van het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen.	In dit kader wordt uitvoering gegeven aan: • Actualiteit van het regelgevend kader (vergunning/maatwerk) • Hogere prioritering in toezichtsfrequentie • Afstemming VRK
Legionella	Het voorkomen van incidenten en ongewone voorvallen, specifiek het risico op legionella-uitbraak, vanwege onjuist onderhoud aan natte koeltorens en afvalwaterzuiveringsinstallaties.	Op basis van bestaand overzicht van de in het werkgebied aanwezige installaties worden deze extra geïnspecteerd op de factoren die mogelijk een risico opleveren m.b.t. legionella-uitbraak. Daarnaast wordt het onderzoek van RIVM in dit kader afgewacht.
Verduurzaming	Het bevorderen en waar nodig afdwingen van verduurzamingsmaatregelen bij bedrijven.	Met betrekking tot verduurzaming worden verschillende activiteiten uitgevoerd: • Toezicht en handhaving 2.15 Wm, informatieplicht erkende maatregelen en Energy Efficiency Directive; • Plaatsing en opvolging dataloggers; • GreenBiz-activiteiten op bedrijventerreinen

		• Uitrol potentieelscan i.s.m. TNO.
Zeer Zorgwekkende Stoffen	Het weren van ZZS uit de leefomgeving, omdat dit stoffen zijn bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen.	ODIJ start in 2019 in samenwerking met Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en Rijkswaterstaat aan de inventarisatie van de uitstoot naar lucht en water van ZZS door provinciale bedrijven. Hiervoor is een provinciebreed plan van aanpak opgesteld. ODIJ volgt de fasering die hierin is aangebracht. Uiterlijk in 2021 moet de inventarisatie en een plan van aanpak ten aanzien van ZZS (hoe gaan we met de ZZS-emitterende bedrijven om) gereed zijn. Ook voor de overige bedrijven in het werkgebied van ODIJ die onder gemeentelijke bevoegd gezag vallen wordt een plan van aanpak opgesteld.
Ondermijning	Het voorkomen en tegengaan van ondermijnende activiteiten door informatievergaring en –deling met handhavingspartners zoals justitie, politie, douane en Belastingdienst.	• Deelname aan verschillende RIEC- en LIEC-activiteiten. • Uitwisselen van informatie over (mogelijk) ondermijnende activiteiten.

CONCEPT

PROVINCIE
NOORD-HOLLAND 2019

UITVOERINGS PROGRAMMA OFGV

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE 2

1. INLEIDING 3

1.1 NIEUWE OPZET UITVOERINGSPROGRAMMA 2019 3

1.2 RANDVOORWAARDEN/KANTTEKENING 5

2. OPDRACHT 2019 PROVINCIE NOORD-HOLLAND 7

2.1 TOELICHTING OPZET EN WIJZE VAN PROGRAMMEREN 7

2.2 BELEIDSDOELEN 7

2.3 ONTWIKKELINGEN 8

THEMA 1: BODEM 10

THEMA 2. OVERIGE TAKEN EN DIENSTVERLENING 13

BIJLAGE 1: PROGNOSETABEL OFGV 2019 PROVINCIE NOORD-HOLLAND 18

1. Inleiding

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) stelt ieder jaar per deelnemer een uitvoeringsprogramma op. In dit programma staat beschreven welke activiteiten en taken de OFGV in 2019 voor de betrokken deelnemer uitvoert. Voor u ligt het uitvoeringsprogramma van de provincie Noord-Holland.

Leeswijzer

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit twee hoofdstukken:

- Hoofdstuk 1 geeft aan hoe het uitvoeringsprogramma tot stand is gekomen en welke ontwikkelingen worden verwacht. Daarnaast wordt aangegeven welke randvoorwaarden of kanttekeningen zijn gehanteerd.
- In hoofdstuk 2 wordt de opdracht van de provincie Noord-Holland nader uitgewerkt aan de hand van de beleidsdoelen van de provincie, aangevuld met het VTH-Uitvoeringskader.

1.1 Nieuwe opzet uitvoeringsprogramma 2019

Dit uitvoeringsprogramma is een uitgewerkt programma op basis van het Besluit omgevingsrecht (art. 7.3 Bor). In het Bor is vastgelegd dat gemeenten en provincies voor de uitvoering van toezichts- en handhavingstaken op basis van een strategisch beleidskader een uitvoeringsprogramma vaststellen. In dit uitvoeringsprogramma moet worden aangegeven welke doelen de omgevingsdienst moet halen bij de uitvoering en handhaving en welke activiteiten daartoe door de omgevingsdienst worden uitgevoerd (art. 7.2 Bor).

Dit jaar is in het uitvoeringsprogramma ook een begin gemaakt met het koppelen van het strategische/operationele beleid van de deelnemende partijen aan de uitvoering van taken door de OFGV. Steeds meer deelnemende partijen van de OFGV willen graag inzichtelijk hebben hoe de uitgevoerde taken door de OFGV zich verhouden tot het beleid van de gemeente/provincie. Dit stelt de deelnemers in staat om op basis van resultaten het beleid eventueel bij te stellen. Beleid laat zich echter niet altijd even makkelijk vertalen naar uitvoering. Dit vraagt goede afstemming aan de voorkant.

Door aan de voorkant een koppeling tussen te maken tussen (gezamenlijk en specifiek) beleid van de deelnemende partijen kan de Big-8 cyclus gaan draaien/volledig doorlopen worden. Maak je deze koppeling vooraf, dan kan bij de tussentijdse verantwoording van de door de OFGV uitgevoerde taken worden aangegeven hoe dit zich verhoudt tot de gestelde doelen. Door het maken van deze koppeling streeft de OFGV naar meer 'outcome' gericht rapporteren. Hierdoor wordt beter inzichtelijk hoe het werk van de OFGV (resultaten) bijdraagt aan het welzijn van onze leefomgeving (outcome). Ook kunnen dan de juiste prioriteiten en doelen worden gesteld en/of kan daarop worden (bij)gestuurd.

Het omschakelen van output gericht naar 'outcome' gericht is een proces waarbij stap voor stap meerdere onderdelen van de rapportagecyclus betrokken worden. Een eerste stap is dus gezet in dit uitvoeringsprogramma, waarbij ook de bedrijfsbranches en thema's zijn toegevoegd. Er wordt zo op een hoger abstractieniveau dan op taakniveau geprogrammeerd en gerapporteerd om een koppeling te maken met doelstellingen.

Dit geeft nog geen garantie dat hiermee volledig wordt voldaan aan het Bor, omdat de resultaten nog erg output (aantallen) gericht worden gepresenteerd en minder op outcome. Hier ligt voor zowel de partners als de OFGV een uitdaging om daar samen meer invulling aan te geven.

Opzet uitvoeringsprogramma
Daarmee is het programma anders van opzet dan voorgaande jaren. Met deze wijziging van het uitvoeringsprogramma veranderen de trimesterrapportages op termijn ook mee.

Om een voorbeeld te geven:
Bij het invoeren van de kostprijssystematiek is voor de indeling van de bedrijven een onderverdeling gemaakt in bedrijfsbranches. Ook in het VTH-Uitvoeringskader wordt per milieuthema/branche het risico samen met doelen en activiteiten beschreven. Deze indeling/werkwijze is doorvertaald in het uitvoeringsprogramma van 2019. Dit betekent dat de uitvoering niet meer zoals voorheen naar het soort taak is ingedeeld maar naar milieuthema/branche.
Bij de programmering is aan de voorkant nu nog geen uitsplitsing te maken in het aantal te bezoeken bedrijven per branche. Bij de jaarrapportage 2019 is het de intentie om aan te geven hoeveel bedrijven er per branche zijn bezocht. Dit vraagt van de OFGV aanpassingen in de bedrijfsvoering die stap voor stap worden doorgevoerd. Te beginnen in het inrichten van de nieuwe ICT systemen met ingang van 2019. Tevens moet deze nieuwe inrichting van de systemen leiden tot een meer onderbouwde analyse van uitgevoerde activiteiten en vakinhoudelijk advies als input voor de nieuwe jaarcyclus.

Beleidscyclus 'The Big-8'
Dit uitvoeringsprogramma is onderdeel van de beleidscyclus zoals beschreven in het Bor. Hierin zijn de minimumeisen verwoord waaraan elke professionele VTH-organisatie moet voldoen. Eisen die garant staan voor een adequate, herkenbare en structurele uitvoering van de VTH-taken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een model dat diverse bestuurlijke en uitvoerende werkprocessen op een logische manier aan elkaar schakelt. Dit procesmodel is, vanwege zijn vorm, bekend onder de naam 'Big-8'.

Het model van de Big-8 bestaat uit de volgende stappen:

1 Strategisch beleidskader: hieronder worden de doelen uit coalitie of collegeprogramma geschaard, deze worden in paragraaf 1.3 verder uitgewerkt.
2 Operationele beleidskader: betreft bijvoorbeeld het VTH beleidskade, zie toelichting verderop in deze paragraaf.
3 Programma & organisatie: betreft het kruisthema van de Big-8, hier worden aan het begin van de cyclus de concept uitvoeringsprogramma's besproken en aan het eind van de cyclus de rapportage van de uitvoering gebundeld en toegelicht aan de partner.
4 Voorbereiding: betreft o.a. ontwikkelingen, planning en werkzaamheden van de OFGV om de uitvoering ter hand te nemen.
5 Uitvoering: zijn de feitelijke werkzaamheden en administratieve afronding door de OFGV.
6 Monitoring: is het vastleggen in ICT systemen van de voortgang van werkzaamheden.

7 Rapportage & evaluatie: betreft de verantwoording van de jaaropdracht middels de (trimester) rapportages.

De beide cirkels geven ook de domeinen weer van de strategische cyclus waarin de partner beweegt en de operationele cyclus waar de OFGV zich beweegt.
Op het snijvlak van beide cirkels is de afstemming aan de voorkant waarvan dit uitvoeringsprogramma de uitwerking is en de 'outcome' resultaten na uitvoering, verantwoord worden in de jaarrapportage 2019.

1.2 Randvoorwaarden/kanttekening

Uniforme uitvoering
Indien gemeenten/provincies doelen hebben geformuleerd die een specifiek milieuthema raken neemt de OFGV die op in het uitvoeringsprogramma. Dit gebeurt inachtneming van een uniforme en efficiënte werkwijze. Het uitgangspunt is level playing field in de uitvoering van de wettelijke taken. Voor aanvullende programma's van gemeenten/provincies zal apart moeten worden onderzocht wat de impact daarvan is op de taakuitvoering van de OFGV, hoe deze kunnen worden ingepast en welke gevolgen dat heeft. De bedrijfsvoering van de OFGV gaat daarbij uit van waarden als: efficiënt, kostenbewust, kwaliteit binnen termijn, heldere en tijdige communicatie. Deze zaken zijn vastgelegd in de procesbeschrijvingen van de OFGV. Doelstellingen van de gemeenten/provincies met betrekking tot een milieuthema zijn zoveel mogelijk opgenomen bij de betreffende thema's in hoofdstuk 2.

Kostprijssystematiek (KPS) en uitvoeringsprogramma
Het Algemeen Bestuur (AB) heeft op 28 juni 2017 besloten om per 1 januari 2018 de Kostprijssystematiek (KPS) in te voeren. In de KPS wordt uitgegaan van een uniforme werkwijze ('level playing field') waarbij onderlinge verschillen, zoals bijvoorbeeld reistijd, niet worden doorgerekend. Daarnaast is in de systematiek een risicogericht branchemodel uitgewerkt (formule = bedrijven * frequentie * productprijs). De taken van algemeen nut, zoals bijvoorbeeld de juridische expertise, bestuursondersteuning en het opstellen van de uitvoeringsprogramma's zijn verwerkt in een randvoorwaardelijk takenpakket.

Door de invoering van het 'level playing field' voor frequenties van controles wordt een minimaal kwaliteitsniveau voor alle deelnemers vastgelegd. Het branchemodel is leidend voor het aantal producten voor vergunningen- en toezichtcontroles in de prognosetabel (bijlage 1) van dit uitvoeringsprogramma.

Verschil prognosetabel en verrekening
De KPS is vastgesteld voor een periode van drie jaar. De bijdrage van de deelnemers is daarmee voor drie jaar 'vastgezet'. Na deze periode vindt een herrekening plaats. Dit wordt gedaan aan de hand van de ervaringsgegevens van de achterliggende drie jaar. Op deze manier wordt een eventuele 'over' of 'onder' productie over maximaal drie jaar verrekend met de productie voor de daarop volgende jaren. Over- of onderproductie per jaar komt standaard bij iedere deelnemer voor. De werkzaamheden laten zich niet begrenzen door een datum. Denk bijvoorbeeld aan doorlopende proceduretijden of nog uit te voeren hercontroles. Doordat de KPS steeds over een periode van drie jaar wordt berekend, levert dit geen problemen op. In feite is sprake van een soort 'bandbreedte' en 'banddikte':

- Bandbreedte: Bij de bandbreedte kan de productie per deelnemer jaarlijks van elkaar verschillen. Over alle deelnemers gezamenlijk kunnen deze verschillen zonder schokken worden opgevangen.
- Banddikte: bij de banddikte zitten er verschillen in de samenstelling van taken per deelnemer. Ook dat kan in de regel door het collectief (deelnemers gezamenlijk) worden opgevangen. Daardoor hoeven piekbelastingen (incidenten, zware ongevallen

en dergelijke) niet direct tot hogere kosten te leiden. De collectieve organisatie kan flexibel inspelen op incidenten.

Door deze werkwijze kunnen afwijkingen of wijzigingen per deelnemer worden besproken en uitgevoerd, zonder dat daardoor een verstorend effect voor het collectief ontstaat.

Prognosetabel OFGV 2019 (bijlage 1)

Het aantal producten in de bijgevoegde tabel (bijlage 1) is een prognose voor 2019. In zowel de Lente- als de Herfstrapportage worden de werkelijk gerealiseerde aantallen per deelnemer verantwoord. In de jaarrapportage wordt het totaal aantal gerealiseerde producten verantwoord. Ook wordt er een toelichting gegeven op de in 2019 uitgevoerde werkzaamheden. Het referentiejaar voor de huidige KPS-berekening is 2016. Als er door een deelnemer meer werkzaamheden worden gevraagd dan in het jaar 2016, wordt dit besproken met de betreffende deelnemer(s). Gezamenlijk wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn. De extra vraag wordt vervolgens afgezet tegen de totale vraag aan producten van alle deelnemers. Als een significante of structurele kostenstijging optreedt, kan in het Algemeen Bestuur (AB) besproken worden hoe daar mee om te gaan.

Opname taken uitvoeringsprogramma

De activiteiten die de OFGV uitvoert in het kader van specifieke subsidies of in het kader van meerwerkopdrachten, zijn niet in dit uitvoeringsprogramma opgenomen. Deze activiteiten kennen een aparte opdrachtverstrekking per deelnemer. De verantwoording ervan verloopt via de subsidieverstrekker en/of bestuurlijke financiële rapportage.
De zogenaamde randvoorwaardelijke taken (zoals bestuursondersteuning, informatiegestuurd werken, accountmanagement en de voorbereidingen Omgevingswet) dragen bij aan de kwaliteit van de OFGV maar zijn niet als producten in het uitvoeringsprogramma benoemd.

Programmering

Het uitvoeringsprogramma geeft een verwachting weer van de taken die de OFGV in 2019 zal uitvoeren. Het is niet ongewoon dat accenten binnen het programma verschuiven. Door wisseling van prioriteiten van de deelnemers, wijzigingen in de vraag en/of de conjunctuur kan een specifieke taak meer of juist minder aandacht vragen. Dit kan van invloed zijn op andere activiteiten in het programma. Doet zich een dergelijke situatie voor, dan wordt (binnen of buiten de opdracht) naar een oplossing gezocht. Het is vanzelfsprekend dat daarover vervolgens in de trimesterrapportages wordt teruggekoppeld.

2. Opdracht 2019 provincie Noord-Holland

2.1 Toelichting opzet en wijze van programmeren

Dit hoofdstuk geeft een weergave van de taken die de OFGV in 2019 voor de provincie Noord-Holland uitvoert.

In de nieuwe opzet, zoals aangegeven in hoofdstuk 1, is in dit hoofdstuk een indeling gemaakt volgens het branchemodel en thema's. Per branche en thema zijn de strategische en operationele doelen (afkomstig uit coalitieakkoord en VTH-Uitvoeringskader) zoveel mogelijk aangegeven en de activiteiten die de OFGV inzet om deze doelen te bereiken c.q. bij te dragen aan. De genoemde activiteiten zijn gebaseerd op het takenpakket van de OFGV. De activiteiten hebben daarmee betrekking op zowel de ingebrachte basistaken als op de zogenaamde plustaken (vraaggestuurd).

2.2 Beleidsdoelen (nr.1 van de Big-8 : strategisch beleidskader)
In overeenstemming met het nieuwe Bor vormt het voorliggende uitvoeringsprogramma een uitwerking van het door de bevoegde gezagen geformuleerde uitvoerings- en handhavingsbeleid inclusief de bijbehorende (milieu)doelen. De OFGV zet zich in om deze doelen te bereiken c.q. bij te dragen en daarover aan de deelnemers te rapporteren. De rapportages geven inzicht in de voortgang van het uitgevoerde werk en daarmee het uitvoeringsprogramma.

Bij het uitwerken van de beleidsdoelen is er een onderverdeling te maken. Er zijn beleidsdoelen die bijvoorbeeld meer algemeen van aard zijn en niet direct een milieuthema benoemen. Er zijn ook beleidsdoelen die meer specifiek zijn en een milieuthema aangaan. De doelen zijn afkomstig uit het collegeprogramma/omgevingsbeleid van de provincie, aangevuld met beleidsdoelen en activiteiten uit het VTH-Beleidskader en de PDC van de OFGV. Bij de uitwerking van dit uitvoeringsprogramma is bij de uitwerking van doelen en activiteiten onderscheid gemaakt tussen de volgende abstractieniveaus:

Niveau 1. (Strategisch algemeen, nr.1 van de Big-8)
Doelstellingen en activiteiten die algemeen van aard zijn en niet gekoppeld aan een branche en/of thema. (Veelal doelen uit het collegeprogramma)

Niveau 2. (Strategisch aan thema, nr.1 van de Big-8)
Doelstellingen en activiteiten die algemeen van aard zijn (gelden voor alle taken binnen de branche/thema) en raken aan de omgevingsthema's. Voorbeeld:
- Doelstelling 'Bescherming van de volksgezondheid' (omgevingsthema)
- Activiteit: 'Controleren op naleving van de regels van bedrijven'.
  Definitie: (Stap 1. Wettelijke uitvoering, stap 2. Thema)

Deze doelstellingen en activiteiten zijn algemeen van aard en wijzigingen alleen als onderliggende bronnen wijzigen (strategisch/operationeel beleidskader gemeente/provincie en/of VTH-Uitvoeringskader)

Niveau 3. (Operationeel beleid, nr. 2 van de Big-8)
Specifieke doelstellingen of activiteiten die gekoppeld zijn aan één of meer specifieke doelstellingen en/of activiteiten en gericht zijn op een aspect van het thema. Voorbeeld:
- Doelstelling: 'Overlast beperken op het gebied van geluid' (aspect)
- Activiteit: 'Controle op de naleving regelgeving bronnering en mobiele puinbreekactiviteiten'
  (Stap 1. Wettelijke uitvoering, stap 2. Thema, stap 3. Aspect)

Deze doelstellingen / activiteiten zijn specifiek en wijzigen alleen als onderliggende bronnen wijzigen (strategisch/operationeel beleidskader gemeente/provincie en/of VTH-Beleidskader).

Niveau 4. (Voorbereiding, nr.4 van de Big-8)
Toelichting op specifieke aandachtsthema en / prioriteitswijzigingen/ omstandigheden in dat geldende jaar.

2.3 Ontwikkelingen *(nr.7 Big-8: voorbereiding)*
VTH-Beleidskader 2018-2022 (nr.2 Big-8: operationeel beleidskader)
Het VTH-beleidskader is door de OFGV in 2018 als concept-document opgeleverd, maar er zijn verschillen van inzicht met de partners over het verder te volgen proces. Op 5 september 2018 is door de voorzitter van het bestuur van de OFGV hierover gesproken met de ambtelijke vertegenwoordigers van de vijftien deelnemers. Afspraak is dat de beide provincies, Flevoland en Noord-Holland, de coördinatie over het vervolgtraject oppakken om te komen tot vaststelling van dit VTH beleidskader door alle partners.

Omgevingswet
De OFGV bereidt zich in 2018 verder voor op de invoering van de Omgevingswet. Er is hier een projectgroep voor in het leven geroepen. De verwachting is dat door de wet veel zal veranderen voor de deelnemers en de omgevingsdienst. Gemeenten krijgen meer vrijheid en lokale afwegingsruimte en kunnen straks zelf omgevingswaarden bepalen. In de planvorming moet al nagedacht worden over hoe deze waarden gehaald kunnen worden of op welke manier bepaalde waarden beschermd kunnen worden. De OFGV beschikt over uitvoeringskennis en informatie die in deze fase al van belang kan zijn. Waar het uitvoerende werk nu in de regel achteraan in het proces plaatsvindt, is de verwachting dat de focus voor de uitvoering meer naar de voorkant verschuift. De afweging tussen beschermen en benutten zal aan de voorkant van het proces plaats moeten vinden. De OFGV gaat graag met de deelnemers in gesprek over de consequenties van deze verschuiving en op welke manier je nu een goede balans tussen benutten en beschermen voor elkaar krijgt.

De OFGV is goed aangesloten bij de landelijke ontwikkelingen. De ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving worden nauwlettend gevolgd en van de consultatie en inspraakmogelijkheid wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt. De OFGV wil graag proefdraaien, oefenen en experimenten met de deelnemers om ervaring op te doen met het werken volgens de Omgevingswet. Een eerste pilot over gedecentraliseerde milieubelastende activiteiten is in 2018 gestart met Lelystad en Noordoostpolder. Om te onderzoeken welke ondersteuning de OFGV kan geven bij het opstellen en uitvoeren van de (ambities in de) omgevingsvisies en omgevingsplannen staan we open om ook met andere deelnemers pilots te draaien. Daarnaast zoekt de OFGV ook samenwerking met andere omgevingsdiensten via ODNL en de programmaraden.

Na de bewustwordingsfase in het afgelopen jaar gaat de OFGV in 2019 aan de slag met het verdiepen van de kennis en expertise over bijvoorbeeld de kerninstrumenten, de bruidsschat en de regulering van milieu in het omgevingsplan. Ook wordt aandacht besteed aan de andere manier van werken, zoals de meer integrale advisering. Met een volgende fase van verankering in 2020 is het streven om als OFGV op tijd klaar te zijn voor de wet die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt.

Activiteitenbesluit
Medio 2019 wordt verwacht dat de Amvb Activiteitenbesluit zal worden gewijzigd. Nieuw is dat bedrijven die onder de reikwijdte van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen, verplicht worden vierjaarlijks het bevoegd gezag te informeren over de genomen energie maatregelen via een digitaal systeem.

Dit staat bekend als Erkende Maatregelenlijst (EML). Tevens zullen de jaarlijkse energie verbruiksgegevens ook vastgelegd moeten worden in het digitaal systeem.

Wanneer het bedrijf ervoor kiest om af te wijken van de Erkende Maatregelenlijst, geldt een aanvullende voorwaarde aan de melding. Voor elke erkende maatregel die toepasselijk is bij zijn bedrijfsactiviteiten en die niet wordt toegepast in het bedrijf moet er een aanvullende motivering worden gegeven door de ondernemer.

Welke effecten deze wijzigingen hebben op de uitvoeringslasten van de OFGV zal in de loop van 2019 duidelijker worden. Het bevoegd gezag kan op basis van de aangeleverde gegevens informatie gestuurd toezichthouden en zo nodig handhavend optreden. Niet alle bedrijven zullen bezocht hoeven worden. Voor bedrijven die niet aan de informatieplicht hebben voldaan of waarvan het bevoegd gezag op basis van de verstrekte informatie aanleiding heeft, zullen door het bevoegd gezag extra aandacht moeten krijgen in de vorm van handhaving of toezicht.

Thema 1: Bodem

Onder het thema bodem worden door de OFGV voor de provincie diverse werksoorten gedaan. Afhankelijk van het soort werk kan de rol van de OFGV daarbij verschillen. Zie hieronder een overzicht van de soorten taken.

Beleidsadvies Bodem Beleidsadvisering heeft betrekking op de reguliere bevoegd gezag taken, de coördinatie bodemsanering, het bodemconvenant en de overdracht bodembeheertaken.			
Reguliere bevoegd gezag taken	***Coördinatie bodemsanering***	***Bodemconvenant***	***Overdracht bodembeheer-taken***
• Beschikken • Afhandelen meldingen • Uitvoeren van toezicht en handhaving • Afstemmen tussen vergunningverlening en handhaving (incl. RUDNHN) • Opslaan en verstrekken van bodem informatie	• Uitvoeren van de aanjaagactie • Stimuleren gebiedsgericht grondwaterbeheer • Periodiek overleg met de provincie	• Ondersteunen bij het realiseren van de afspraken inzake het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020. • Ondersteunen bij de jaarlijkse verantwoording (MTR) aan het ministerie	• Ondersteunen bij de overdracht van de bodem-beheertaken naar de gemeenten

Bijhorende producten PDC
Deze PDC codes gelden in principe voor alle branches en zijn daarom eenmalig opgenomen.

- R10.1 Beschikking Ernst en Spoed
- R10.2 Beschikking Ernst en Spoed / Saneringsplan
- R10.3 Instemming Saneringsplan
- R10.4 Instemming Evaluatieverslag / Nazorgplan
- R10.5 Instemming Plan van aanpak
- R10.6 Instemming wijziging Saneringsplan
- R10.7 Beoordeling bodemonderzoek
- R11.1 Behandeling melding BUS-immobiel
- R11.2 Behandeling melding BUS-mobiel
- R11.3 Behandeling melding BUS-tijdelijke uitplaatsing incl. evaluatie
- R12.1 Beoordeling melding Besluit bodemkwaliteit
- R12.2 Beoordeling melding toepassen IBC bouwstof
- T09.1 Controle bodemsanering Wbb
- T09.2 Controle bodemsanering zorgplicht Wbb en BUS-saneringen
- T09.3 Controle bodemsanering administratief
- T09.7 Controle nazorglocaties (voormalige stortplaatsen)
- T09.8 Beoordelen plan van aanpak nieuw geval van bodemverontreiniging
- T09.9 Beoordelen monitoringsrapportage
- T10.1 Gebiedscontrole bodembescherming
- D05.1 Coördinatie bodemsanering
- D05.2 Bodemconvenant
- D05.3 Beleidsadvies bodem
- D05.4 Overdracht bodembeheertaken
- D06.1 Bodeminformatie cq. rapportage aan makelaars
- D06.2 Verstrekken van besluiten en bodemrapporten etc.

- D06.3 Opslag en registratie van bodemrapporten

Subthema 1.1 Bevoegd gezag taken (Thema bodem)

Taak
De provincie Noord-Holland is bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming. Om te weten in welke mate de bodem verontreinigd is en of een spoedige sanering noodzakelijk is, handelt de OFGV namens de provincie de vergunningaanvragen en meldingen af. Daarnaast houdt de OFGV namens de provincie toezicht op de uitvoering van saneringen en treedt indien noodzakelijk handhavend op.

Wettelijk kader
- Wet bodembescherming (Wbb)
- Provinciale MilieuVerordening (PMV)
- Besluit uniforme saneringen (Bus)
- Besluit Bodemkwaliteit (Bbk)

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor deze branche beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Afgeronde bodemsaneringen waarbij de bodemverontreiniging is weggenomen of wordt beheerst zodanig dat de gesaneerde bodem de omgeving en het milieu niet onnodig belast.	• Controle of wet- en regelgeving wordt nageleefd bij een bodemsanering of toepassing van grond of bouwstoffen; • Het afgeven van beschikkingen bodemverontreiniging; • Het opstellen van een saneringsplan; • Het beoordelen van meldingen bodemverontreiniging; • Het houden van toezicht op en informeren over bodemsaneringen en nazorg; • Het houden van toezicht op monitoringen van bodemsanering; • Controleren van transportcontroles van grond; • Het beschikbaar maken en stellen van bodeminformatie; • Het verwerken van besluiten en registreren van bodemrapporten en aanleveren van datadumps.

Specifiek 2019
Hieronder staat beschreven welke (bijzondere) taken/werkzaamheden de OFGV binnen dit thema uitvoert.
- De verwachting is dat een beperkt aantal Wbb saneringen, Bus meldingen mobiel/immobiel in het veld worden gecontroleerd in 2019. BUS tijdelijke uitplaatsing worden daarbij steekproefsgewijs gecontroleerd.
- Verder wordt het toezicht op termijnbewaking (administratief) verscherpt en komt er een kwaliteitscontrole op evaluatieverslagen.
- Daarnaast wordt gecontroleerd op calamiteiten op provinciale wegen naar aanleiding van de constatering dat er weinig meldingen van calamiteiten binnen komen.

Subthema 1.2 Coördinatie bodemsanering (Thema Bodem)

Taak
De coördinatie bodemsanering betreft werkzaamheden met betrekking tot het van overheidswege uitvoeren van bodemonderzoek tot en met een eventuele bodemsanering op een specifieke locatie.
- Aanjaagactie spoedlocaties
- Gebiedsgerichte aanpak grondwater

Wettelijk kader
- Wet bodembescherming (Wbb)
- Besluit bodemkwaliteit (Bbk)
- Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020
- Gebiedsbeheerplan Grondwaterverontreinigingen het Gooi

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor dit thema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Wegnemen van belemmeringen voor de maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkeling met gebruik van de (boven en onder-) grond; • Bijdragen aan een maatschappelijk gezien doelmatige aanpak van de bodemverontreiniging.	• Aanjaagactie spoedlocaties; Probleemeigenaren activeren om in actie te komen door opstarten proces tot afkoop of uitvoering van onderzoek/sanering; • Stimuleren gebiedsgericht grondwater-beheer; • Periodiek overleg met de provincie.

Subthema 1.3 Bodemconvenant en overdracht bodembeheertaken (Thema Bodem)

Taak
De provincie bereidt zich voor op de beëindiging van haar bodemsaneringstaken in het kader van de Wet bodembescherming en de overdracht van de bodembeheertaken naar de gemeenten die bevoegd gezag worden in het kader van de Omgevingswet.
Hiermee wordt invulling gegeven aan de afspraken uit het 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020'. De OFGV ondersteunt de provincie bij dit traject.

De provincie Noord-Holland wil dit proces samen met de gemeenten, en de omgevingsdiensten als uitvoerder en adviseur, goed en zorgvuldig organiseren. Tevens wil de provincie Noord-Holland dit zoveel mogelijk in afstemming met de VNG laten plaatsvinden. De periode van overdracht zal een looptijd hebben van ongeveer 2 jaar. De provincie wil vóór 2021 de taken en locaties hebben overgedragen.

Wettelijk kader
- 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020'

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor dit thema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• In 2020 moeten alle gevallen van ernstige bodemverontreiniging met onaanvaardbare ecologische of verspreidingsrisico's (spoedlocaties) gesaneerd zijn of de risico's zijn beheerst; • In 2020 moet een overgang zijn gemaakt van saneren naar integraal beheer van de bodem en ondergrond. Onder het beheer van bodem- en ondergrond valt ook het omgaan met bodemverontreiniging die geen directe risico's oplevert.	• Ondersteunen bij het realiseren van de afspraken inzake het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020; • Ondersteunen bij de jaarlijkse verantwoording (MTR) aan het ministerie; • Ondersteunen bij de overdracht van de bodembeheertaken naar de gemeenten.

Subthema 1.4 Beleidsadvies bodem (Thema Bodem)

Taak
Beleidsadvisering bodem heeft betrekking op de reguliere bevoegd gezag taken, de coördinatie bodemsanering, het bodemconvenant en de overdracht bodembeheertaken.

Wettelijk kader
- 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020'

Doelstellingen & Activiteiten
In de provincie Noord-Holland is in oude bebouwde gebieden diffuse verontreiniging aanwezig met lood. Oorzaak hiervoor is waarschijnlijk de gebruikte ophogingsmaterialen door de jaren heen, met name in de veengronden. In het kader van het 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020' dienen de bevoegde overheden Wbb te bewerkstelligen dat in gebieden met diffuse bodemverontreiniging met onaanvaardbare humane risico's helderheid bestaat over in dat gebied op te volgen gebruiksadviezen, teneinde deze risico's te minimaliseren. De OFGV geeft waar nodig ondersteuning in de vorm van advies.

Thema 2. Overige taken en dienstverlening

Omgevingsthema
Fysieke veiligheid, Financiële/economische veiligheid, Natuur/economische veiligheid, Volksgezondheid, Klimaatbescherming, Hinder/ leefbaarheid

Taak
Een aantal ondersteunende diensten van de OFGV dragen productief bij aan de kwaliteit van andere VTH-producten. Dit zijn taken als juridische ondersteuning en activiteiten in het kader van de regionale samenwerking.

Wettelijk kader
- Relevante wet- en regelgeving bij bovenstaande thema's

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de algemene doelstellingen en activiteiten voor dit thema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Bijdragen aan de kwaliteit van en samenwerking bij de uitvoering van de VTH-producten; • Effectiviteit van de handhaving en vergunningverlening bevorderen.	• Uitvoering van diverse ondersteunende en dienstverlenende taken op het gebied van VTH

Subthema 2.1 Juridische ondersteuning

Taak
De juridische ondersteuning bij vergunningverlening, handhaving, bezwaar, beroep etc. wordt gerekend tot de zogenaamde randvoorwaardelijke taken. Over de uitgevoerde taken wordt verslag gedaan in de rapportages. Daarom zijn deze taken als expliciete producten in de prognosetabel opgenomen.

De in deze productgroep opgenomen juridische producten zijn generiek. Ze zijn dus niet te onderscheiden naar beleidsterrein of milieuaspect. Het gaat om juridische ondersteuning ten aanzien van de volgende producten:
- Handhavingsbesluit;
- Bestuurlijke strafbeschikking milieu;
- Proces verbaal;
- Bezwaar en beroep.

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor dit subthema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Bijdragen aan de kwaliteit en samenwerking van en bij de uitvoering van de VTH-producten; • Naleving van de wet- en regelgeving op alle genoemde wetten en thema's; • Voorbereid zijn op wijzigingen in wet- en regelgeving.	• Juridische advisering bij vergunningverlening, toezicht en expertise; • Inzetten van handhavingsinstrumenten; • Ondersteunen van bezwaar- en beroepszaken die door de gemeente zelf worden gevoerd; • Juridische advisering over milieuthema's; • Voorbereiden op diverse nieuwe wet- en regelgeving door middel van kennisdeling en advisering.

Specifiek 2019
Hieronder staat beschreven welke (bijzondere) taken/werkzaamheden de OFGV binnen dit thema uitvoert.

- In 2019 worden voorbereidingen getroffen voor de komst van de Omgevingswet. De OFGV doet aan kennisdeling en adviseert over de Omgevingswet en dan met name over:
  - Bestuurlijke afwegingsruimte op milieuthema's;
  - Ketensamenwerking;
  - De opname van milieunormen in het omgevingsplan;
  - De vormgeving van omgevingswaarden.

Bijhorende producten PDC
- H01.4 t/m J02.4 Juridische handhaving en advisering

Subthema 2.2 Regionale samenwerking

Taak
De OFGV organiseert via zijn kenniscentrum opleidingen waar de medewerkers van deelnemende partijen zich kunnen inschrijven. Te denken valt aan cursussen op het gebied van Omgevingswet, geluid, bodem, asbest en andere vakinhoudelijk opleidingen toegespitst op de uitvoering van de overheidstaken op VTH gebied. Daarnaast voert de OFGV diverse taken uit ter bevordering van de regionale samenwerking op het gebied van VTH in het werkgebied van de OFGV.

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor dit subthema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Stimuleren en vormgeven van samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving; • Borgen van kennis, ervaring en kwaliteit.	• Deelname aan het Bestuurlijk en Ambtelijk Omgevingsoverleg Flevoland (BOO en AOO). De OFGV faciliteert deze overleggen, vormt het secretariaat en neemt deel als adviseur; • Organiseren van een Handhavingsestafette; • Organiseren van netwerkdagen, zoals de Bodem-, Asbest-, Trainee-, BOA- en de Handhaversdagen; • Deelnemers ondersteunen bij opleidingswensen door cursussen via het Kenniscentrum van de OFGV aan te bieden.

Specifiek 2019
Hieronder staat beschreven welke (bijzondere) taken/werkzaamheden de OFGV binnen dit thema uitvoert.
- In 2019 organiseert de OFGV samen met ILenT, Rijkswaterstaat, politie, Waterschap en RUD Limburg Noord een bodemcongres. Verder wordt voor de Permanente her- en bijscholing BOA-opleidingen domein II het grijs en groene spoor ontwikkeld.

Subthema 2.3 Overige advisering

Taak

De OFGV geeft advies op milieuaspecten bij ruimtelijke planvorming, bij calamiteiten of met betrekking tot het beleid of de reguliere taakuitoefening van het bevoegd gezag. Adviezen die hier genoemd staan hebben betrekking op meerdere thema's of thema's die niet in bovenstaand programma zijn opgenomen.

Doelstellingen & Activiteiten
Hieronder staan de doelstellingen en activiteiten voor dit subthema beschreven.

Doelstellingen	*Activiteiten*
• Bijdragen aan de kwaliteit van en samenwerking bij de uitvoering van de VTH-producten.	• Adviseren over diverse vraagstukken die niet onder één van de bovenstaande thema's vallen.

Bijhorende producten PDC
- A01.4 t/m A01.5 Beleidsadvies

Verklaring afkortingen

E-PRTR	European Pollutant Release and Transfer Register
IAA	Inspectie Asbest Alerts
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
M.e.r.	Milieu Effect Rapportage beoordelingsbesluiten
OM	Openbaar Ministerie
SepH	Servicepunt Handhaving
VVGB	Verklaring van geen Bedenking

Overzicht bijlagen:

Bijlage 1: Prognosetabel OFGV 2019 provincie Noord-Holland

Omgevingsdienst Flevoland
& Gooi en Vechtstreek
Botter 14-15 Postbus 2341
8203 AH LELYSTAD
T. 088-6333 000
E. info@ofgv.nl
W. www.ofgv.nl
Opdracht: Uitvoeringsprogramma 2019
Datum: 1 november 2018

			Vanaf T2 cumulatieve optelling			
	Prognosetabel provincie Noord-Holland 2019	2019	T1	T2	T3	Toelichting
	Toezicht Wet milieubeheer					
T06.1	Klachtbehandeling	0				
T07.1	Ongewoon voorvalmelding	-				
T17.1	Transportcontrole	0				
	Natuurbescherming					
A02.2	Regie groene handhaving (beperkt faciliteren van natuurorganisaties)	-				
	Bodembescherming					
R10.1	Beschikking Ernst en Spoed	42				
R10.2	Beschikking Ernst en Spoed / Saneringsplan	2				
R10.3	Instemming Saneringsplan	0				
R10.4	Instemming Evaluatieverslag / Nazorgplan	0				
R10.5	Instemming Plan van aanpak	0				
R10.6	Instemming wijziging Saneringsplan	0				
R10.7	Beoordeling bodemonderzoek	8				
R11.1	Behandeling melding BUS-immobiel	119				
R11.2	Behandeling melding BUS-mobiel	0				
R11.3	Behandeling melding BUS-tijdelijke uitplaatsing incl. evaluatie	0				
R12.1	Beoordeling melding Besluit bodemkwaliteit	2				
R12.2	Beoordeling melding toepassen IBC bouwstof	0				
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	20				
T09.2	Controle bodemsanering zorgplicht Wbb en BUS-saneringen	50				
T09.3	Controle bodemsanering administratief	120				
T09.7	Controle nazorglocaties (voormalige stortplaatsen)	10				
T09.8	Beoordelen plan van aanpak nieuw geval van bodemverontreiniging	5				
T09.9	Beoordelen monitoringsrapportage	15				
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	0				
D05.1	Coördinatie bodemsanering	0				
D05.2	Bodemconvenant	0				
D05.3	Beleidsadvies bodem	1				
D05.4	Overdracht bodembeheertaken	1				
D06.1	Bodeminformatie cq. rapportage aan makelaars	359				
D06.2	Verstrekken van besluiten en bodemrapporten etc.	0				
D06.3	Opslag en registratie van bodemrapporten	0				

	Beleidsadvies					
A01.4	Advies milieuaspecten calamiteit	0				
A01.5	Advies milieuaspecten taakuitoefening bevoegd gezag	9				
	Juridische ondersteuning					
H01.4	Voornemen last onder dwangsom	2				
-	Zienswijzen	1				
H01.1	Last onder dwangsom	1				
H01.2	Last onder bestuursdwang	0				
H02.1	Invordering	0				
H02.2	Intrekking dwangsom	1				
H05.1	Besluit op handhavingsverzoek	0				
H06.1	Bevel bodemonderzoek en -sanering	0				
J01.1	Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening	0				
J01.2	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening	1				
J02.1	Behandeling beroep met voorlopige voorziening	0				
J02.2	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening	0				
J02.3	Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening	0				
J02.4	Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening	0				
J04.1	Gedoogbesluit	0				
D03.1	Behandeling WOB-verzoek	1				

0	Uit te voeren taak zonder aantallen
-	Niet ingebrachte taak

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland Noord

Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Specialisme en Advies 2018/2019

Versie juli 2017

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 4

1.1. INTRODUCTIE VTH-UITVOERINGSPROGRAMMA 4
1.1. LEESWIJZER 5

2. DEEL I VTH-UITVOERINGSPROGRAMMA 6

3. DEEL II VTH-UITVOERINGSPROGRAMMA 7

3.1. INLEIDING 7
3.2. HET UITVOERINGSPROGRAMMA IN DE BELEIDSCYCLUS 7
3.3. VERWACHTE ONTWIKKELINGEN 8

4. KWALITEITS- EN KENNISPROJECTEN 10

4.1. INLEIDING 10
4.2. KWALITEITS- EN KENNISPROJECTEN 10

5. REGULERING 12

5.1. INLEIDING 12
5.2 REGULIERE TAKEN REGULERING (VERGUNNINGVERLENING) ONDER DE WABO 15
5.2.1 Vergunning uitgebreid 16
5.2.2 Vergunning regulier 16
5.2.3 Meldingen 17
5.2.4. Advies bouw en ruimte 17
5.2.5. Advies bestemmingsplan 17
5.3. ADVISERING RUIMTELIJKE PLANNEN 18
5.3.1. Overige Besluiten 19
5.3.2. Asbest 19
5.3.3. Knalapparaten 19
5.3.4. Zwemwater 20
5.3.5. Informatieverzoeken 20
5.3.6. Deelname bouwoverleg 20
5.4. REGULIERE TAKEN REGULERING GROEN ONDER DE WET NATUURBESCHERMING 21

6. TOEZICHT EN HANDHAVING 23

6.1. INLEIDING 23
6.2. REGULIERE TAKEN TOEZICHT EN HANDHAVING 25
6.2.1. Reguliere controles bedrijven 25
6.2.2. Asbest 26
6.2.3. Bodem 26
6.2.4. Kennisgeving incidentele festiviteiten 27
6.2.5. Evenementen 27
6.2.6. Puinbrekers 27
6.2.7. Handhavingsverzoeken 28
6.2.8. 24-uurs bereikbaarheid, calamiteiten, klachten 28
6.2.9. Ketentoezicht / IGH 29
6.2.10. Milieuvluchten 30
6.3. PROJECTEN TOEZICHT EN HANDHAVING 31
6.4. PROVINCIALE PLUSTAKEN 38

7. SPECIALISTISCHE MILIEUTAKEN 41

7.1. INLEIDING 41
7.2. BODEM 42
7.2.1. Reguliere taken bodem 42
7.2.2. Projecten bodem 42
7.3. GELUID 45
7.3.1. Reguliere taken geluid 45
7.3.2. Projecten geluid 45
7.4. EXTERNE VEILIGHEID 49

7.4.1. Reguliere taken externe veiligheid 49
7.4.2. Projecten externe veiligheid 50
7.5. KLIMAAT EN DUURZAAMHEID 50
7.5.1. Reguliere taken klimaat en duurzaamheid 50
7.5.2. Projecten klimaat en duurzaamheid 51
7.6. NATUUR 58
7.7. AFVAL 58
8. SAMENWERKING 59
8.1. INLEIDING 59
8.2. DOELSTELLINGEN 59
8.3. STRUCTUREREN SAMENWERKING 59
9. ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING 62
9.1. INLEIDING 62
9.2. ORGANISATIE 62
9.3. FORMATIE 63
9.4. MIDDELEN 64
9.5. BEDRIJFSVOERING 64
10. DEEL III EEN KORTE VOORTGANGSBESCHRIJVING VAN DE PROJECTEN 2016/2017 66
NIEUW 2017 108

1. Inleiding

1.1. Introductie VTH-uitvoeringsprogramma

De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord wil nu en in de toekomst de vergunningprocedures, het toezicht hierop en de handhaving ervan adequaat, professioneel en transparant uitvoeren. Het belangrijkste doel is om een bijdrage te leveren aan een optimaal veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

De activiteiten die de RUD NHN in 2018 en 2019 zal gaan uitvoeren, staan beschreven in dit Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Specialisme en Advies 2018 en 2019. Kortweg: VTH-uitvoeringsprogramma 2018/2019. Het daadwerkelijke programma waarin de produktie per deelnemer wordt beschreven is opgesteld voor het jaar 2018. Het programma voor 2019 wordt halverwege 2018 aangeboden.

Het nieuwe VTH-uitvoeringsprogramma is een uitgewerkt programma op basis van het Besluit omgevingsrecht (Bor). In het Bor is vastgelegd dat gemeenten en provincie voor de uitvoering van toezichts- en handhavingstaken op basis van een strategisch beleidskader een uitvoeringsprogramma vaststellen. Dit zal ook voor de vergunningverlening verplicht gesteld worden in de Algemene Maatregel van Bestuur Wet Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (AMvB Wet Verbetering VTH). De Wet Verbetering VTH trad op 14 april 2016 in werking. De AMvB is nog niet in werking getreden. Het ministerie van I&M streefde naar inwerkingtreding per 1 januari 2017. Deze streefdatum is echter niet gehaald.

Compleet programma
De regionale VTH-strategie van gemeenten en provincie vormt het uitgangspunt voor de taken die in dit VTH-uitvoeringsprogramma zijn beschreven. Daarnaast worden ook de onderdelen Specialisme en Advies en Projecten in het VTH-programma opgenomen. Dat maakt het tot een compleet uitvoeringsprogramma op operationeel niveau voor alle taken die aan de RUD NHN zijn overgedragen.

Het VTH-uitvoeringsprogramma 2018/2019 wordt door de volgende colleges van burgemeester en wethouders vastgesteld: Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel en het college van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland.

1.1. Leeswijzer

Het VTH-uitvoeringsprogramma bestaat uit drie delen:

Deel I: Korte beschrijving van het specifieke programma dat de RUD NHN per gemeente of provincie Noord-Holland (18 stuks) biedt. Per organisatie worden de producten en projecten kort beschreven, inclusief de budgetten.

Deel II: Een uitvoerige beschrijving van alle producten en projecten van de RUD NHN waarbij onderscheid is gemaakt tussen regulier werk en projecten. Per project treft men een omschrijving van prioriteit, doel en prestatie.

Deel III: Een korte voortgangsbeschrijving van de projecten 2016/2017.

2. Deel I VTH-uitvoeringsprogramma

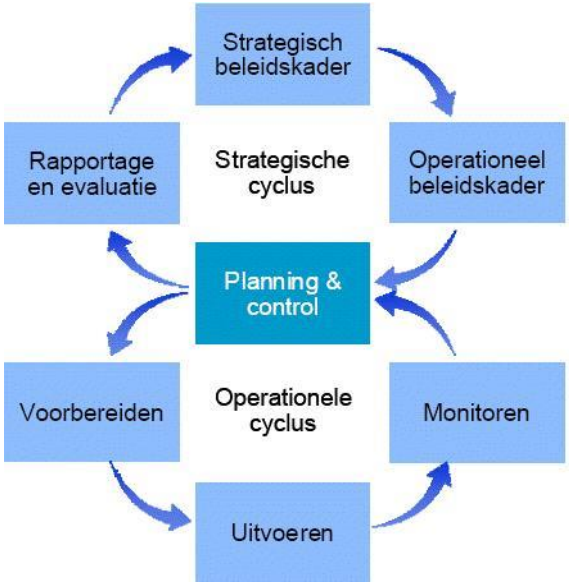
3. Deel II VTH-uitvoeringsprogramma

3.1. Inleiding

Dit stuk betreft Deel II van het VTH-uitvoeringsprogramma. De inhoud is afgeleid van de VTH-strategie voor wat betreft de hoofdstukken: Regulering, Toezicht en Handhaving en Samenwerking. Om een compleet uitvoeringsprogramma aan te kunnen bieden is ook het programma Specialisme en Advies opgenomen. Daarnaast is een aantal RUD-brede projecten opgenomen in het hoofdstuk Kennis- en Kwaliteitsprojecten en in het hoofdstuk Organisatie en Bedrijfsvoeringprojecten.

3.2. Het uitvoeringsprogramma in de beleidscyclus

Dit uitvoeringsprogramma staat niet op zichzelf. Het is onderdeel van de beleidscyclus zoals beschreven in het Bor waarin de minimumeisen zijn verwoord waaraan elke professionele VTH-organisatie moet voldoen. Eisen die garant staan voor een adequate, herkenbare en structurele uitvoering van de VTH-taken. Hierbij maakt de RUD NHN gebruik van een model dat diverse bestuurlijke en uitvoerende werkprocessen op een logische manier aan elkaar schakelt. Dit procesmodel is, vanwege zijn vorm, bekend onder de benaming 'Big 8'.

Het model of Big 8 bestaat uit de volgende stappen:

1. Rapportage en Evaluatie
2. Strategisch Beleidskader
3. Operationeel Beleidskader
4. Planning en Control
5. Voorbereiden
6. Uitvoeren
7. Monitoren

Binnen deze cyclus is het VTH-uitvoeringsprogramma het operationele beleidskader ofwel het document waarin doelstellingen en prioriteiten uit de VTH-strategie[1] verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd.

[1] Regionale VTH-Strategie 2016-2019 Noord-Holland Noord, vastgesteld door het AB van de RUD NHN op 9 december 2015

Het Uitvoeringsprogramma 2018/2019 is op de volgende wijze tot stand gekomen:

Naam	Actief betrekken	Informeren
Gemeenten in het gebied van de RUD NHN	X	
Provincie NH	X	
IPO		X
Omgevingsdienst NZKG		X
Omgevingsdienst IJmond		X
Omgevingsdienst Flevoland Gooi-en Vechtstreek		X
Terrein beherende organisaties	X	
Ministerie I&M		X
LMA (Landelijk Meldpunt Afvalstoffen)		X
Inspectie Leefomgeving en Transport		X
Inspectie SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid)		X
Politie	X	
Justitie/OM/Functioneel Parket	X	
Veiligheidsregio NHN	X	
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)	X	
Rijkswaterstaat		X
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)	X	
Goois Natuurreservaat	X	
Natuurmonumenten	X	
PWN	X	
Recreatie Noord-Holland	X	
Landschap Noord-Holland	X	
Regiocollege Waddengebied	X	

3.3. Verwachte ontwikkelingen

Gemeenten en provincies dienen aan de hand van de Wet Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet verbetering VTH die op 14 april in werking trad) een verordening kwaliteit VTH vast te stellen. Een gemeentelijke werkgroep heeft nu de modelverordening kwaliteit VTH opgesteld. Gemeenteraden krijgen dankzij dit model een blauwdruk aangereikt voor de opstelling van hun gemeentelijke verordening over de kwaliteit van de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze verordening is inmiddels ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraden.

De Wet verbetering VTH is een invulling van de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van vergunningverlening en handhaving te komen. Zo is het basistakenpakket van de omgevingsdiensten wettelijk vastgelegd. Met deze wet is ook de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. Het nieuwe VTH-stelsel, dat alle provincies en gemeenten samen vanaf 2010 hebben opgebouwd, bevat een landelijk dekkend stelsel van 29 omgevingsdiensten.

Er staat nog meer op stapel
Naast de Wet verbetering VTH komt er ook nog een AMvB VTH en een wijziging van het Bor. Het concept AMvB VTH is als het ware een vertaling van de Package Deal (basistakenpakket) in het Besluit omgevingsrecht (Bor). Ook zijn procescriteria opgenomen voor vergunningverlening en wordt de basis gelegd voor een gemeenschappelijk inspectiesysteem (Inspectieview Milieu). Nu is deze

AMvB nog apart vormgegeven vanwege de eerdere inwerkingtreding van de Wet Verbetering VTH, maar in een later stadium wordt de AMvB verwerkt in de AMvB's die onder de Omgevingswet komen te vallen.

Omgevingswet
Met de Omgevingswet bundelt de overheid de regels voor ruimtelijke projecten. Zo wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten. Bijvoorbeeld woningbouw op voormalige bedrijventerreinen of de bouw van windmolenparken. Op 1 juli 2015 heeft een ruime meerderheid van de Tweede Kamer ingestemd met de Omgevingswet. Begin 2016 stemde ook de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel. Daarna volgde direct de publicatie in het Staatsblad. Verder moet er een invoeringswet en een invoeringsbesluit komen. In 2017 en 2018 werkt het kabinet verder aan de Nationale Omgevingsvisie. De wet treedt in 2019 in werking.

Uitgangspunten Omgevingswet
Met de nieuwe Omgevingswet wil het kabinet:
- de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur beter op elkaar afstemmen;
- duurzame projecten (zoals windmolenparken) stimuleren;
- gemeenten, provincies en waterschappen meer ruimte geven. Zo kunnen zij hun omgevingsbeleid afstemmen op hun eigen behoeften en doelstellingen.

Verder biedt de wet meer ruimte voor particuliere ideeën. Dit komt doordat er meer algemene regels gelden, in plaats van gedetailleerde vergunningen. Het doel staat voorop en niet het middel om er te komen. De houding bij het beoordelen van plannen is ‘ja mits’ in plaats van ‘nee tenzij’. Zo ontstaat ruimte voor bijvoorbeeld bedrijven en organisaties om met ideeën te komen.

Omgevingswet vereenvoudigt en bundelt omgevingsrecht
Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Zij hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, werkwijzen en eisen. De wetgeving is daardoor te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken. Daardoor duurt het bijvoorbeeld langer voordat een project kan starten.

Veranderingen door Omgevingswet
Het kabinet maakt het omgevingsrecht makkelijker en voegt alle regelingen samen in één Omgevingswet. Wat levert de Omgevingswet de Nederlander op? Een aantal feiten op een rij:
- Van 26 wetten naar één.
- Van 5.000 wetsartikelen naar 350.
- Van 120 ministeriële regelingen naar tien.
- Van 120 Algemene Maatregelen van Bestuur naar vier.
- Eén wet voor de hele leefomgeving.
- De wet maakt het mogelijk om lokale problemen ook lokaal op te lossen.
- Van diverse bestemmingsplannen naar één omgevingsplan.

4. Kwaliteits- en kennisprojecten

4.1. Inleiding

De missie van de RUD NHN is om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te bevorderen. Dit komt overeen met de landelijke doelstellingen die onder andere hebben geleid tot de landelijke oprichting van RUD's. Op basis hiervan vermeldt het bedrijfsplan de volgende doelstelling:
Lokale en specifieke expertise en kennis worden geborgd en waar mogelijk verder uitgebouwd.
De RUD NHN voert voor de ontwikkeling van deze kennis en expertise verschillende kwaliteits- en kennisprojecten uit.

4.2. Kwaliteits- en kennisprojecten

Kwaliteits- en kennisprojecten algemeen
Omschrijving: Het borgen en uitbouwen van expertise gaat niet vanzelf. De geleverde producten blijven niet zomaar op eenzelfde hoog kwaliteitsniveau. In een zich steeds veranderende omgeving van wet- en regelgeving en andere maatschappelijke ontwikkelingen moet er veel energie worden gestoken in het op niveau houden van die kennis en expertise. Ook beschouwen opdrachtgevers de RUD NHN steeds meer als milieu-expertise centrum, dat de kennis vanuit de maatschappij overbrengt naar de opdrachtgevers. Om die kennis op te bouwen en activiteiten uit te voeren, voert de RUD NHN verschillende projecten/activiteiten binnen de dienst uit. Dit beslaat een significant percentage van de tijdsbesteding (ca. 10 %). Prioriteit: Bedrijfsplan RUD NHN. Doelstelling: Lokale en specifieke expertise en kennis worden geborgd en waar mogelijk verder uitgebouwd.

Omgevingswet
Omschrijving: De Omgevingswet betekent een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Met deze wet worden 26 wetten (waar onder de Wro, Wabo en Wm) in één wet samengevoegd. Ook worden meer dan 100 AMvB's verdeeld over vier AMvB's. De wet regelt de taken en bevoegdheden in het fysieke domein. De nieuwe wetgeving treedt, naar verwachting medio 2019 in werking. Het vroegtijdig verkennen van de mogelijke impact op de organisatie van de RUD NHN in relatie met die van de deelnemers is erg belangrijk. Zo kan er tijdig op veranderingen worden ingespeeld. Waar het om gaat, is dat de effecten van de nieuwe wetgeving op de werkwijze en taakuitvoering tussen de RUD NHN en de deelnemers helder zijn.

Prioriteit:
De RUD NHN, als kenniscentrum voor milieutaken, bereidt zich als organisatie voor op gevolgen op het gebied van o.a. ICT, taken, middelen door de nieuwe wetgeving en is inhoudelijk op de hoogte.

Doelstelling:
De Omgevingswet is uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding (naar verwachting medio 2019) geïmplementeerd binnen de organisatie van de RUD NHN.

Onderzoek integraliteit uitplaatsen Wabo-taken Texel

Omschrijving:
Aan de hand van de reeds opgestelde businesscase zal hernieuwd worden bekeken wat de mogelijkheden zijn voor Texel en de RUD HNH om vanuit de integraliteitsgedachte in de Omgevingswet bepaalde Wabo-taken in een te kiezen model uit te plaatsen bij de RUD NHN.

Prioriteit:
Strategische plaatsbepaling van de RUD NHN in het kader van de Omgevingswet i.c.m. de wensen van Texel en de overige deelnemers.

Doelstelling:
Voor Texel en de RUD NHN de mogelijkheden verkennen om bepaalde Wabo-taken uit te kunnen plaatsen. Bij een positief besluit ervaring opdoen in een pilot project.

Digitaal handhaven

Omschrijving:
De RUD NHN streeft in de planperiode naar invoering van het digitaal handhaven. Digitale handhaving maakt het proces van toezicht en handhaving efficiënter en verhoogt de kwaliteit.
Toezichthouders kunnen ter plaatse de wet- en regelgeving inzien en krijgen de beschikking over digitale checklisten voor het uitvoeren en afhandelen van de controles van onder andere het Activiteitenbesluit, asbestsaneringen, Besluit Bodemkwaliteit en bodemenergiesystemen. Hierdoor worden controles éénduidig uitgevoerd en wordt er minder 'op de automatisch piloot' gecontroleerd. Het is dankzij digitale handhaving ook veel eenvoudiger om standaardverslagen en brieven te maken. Bovendien wordt door de verschuiving van administratieve last naar meer inhoudelijke beoordeling de effectiviteit van het toezicht verhoogd.

Prioriteit:
Bedrijfsplan, Regionale strategie RUD NHN.

Doelstelling:
Het efficiënter uitvoeren van controles en rapporteren van de resultaten.

5. Regulering

5.1. Inleiding

Voor de periode 2018-2019 gelden de volgende doelen en maatregelen.

Doel	De RUD NHN draagt, nu en in de toekomst, door een adequate, professionele en transparante uitvoering van vergunningprocedures, bij aan een optimaal veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.
Maatregelen	• Vergunningen en besluiten worden beheerd en onderhouden, waardoor ze zo actueel mogelijk zijn. • Vergunningen en besluiten zijn afgestemd op landelijke standaarden, innovaties van bedrijven, alsmede op lokaal/regionaal/provinciaal beleid en geldende wet- en regelgeving. • Vergunningen zijn duidelijk voor de vergunninghouder en handhaafbaar en naleefbaar. • Vergunningen en besluiten zijn zo nodig integraal, waarin verschillende aspecten en wetten op samenhangende wijze zijn opgenomen. Afstemming, coördinatie of contact met andere afdelingen, bestuurs- en adviesorganen of belanghebbende derden wordt gezocht. • Van alle inrichtingen is er zoveel mogelijk een volledig en betrouwbaar overzicht beschikbaar van vergunningen en besluiten. Dit overzicht kan bij calamiteiten onmiddellijk worden geleverd. • 95% van de vergunningen en besluiten die worden afgegeven worden niet vernietigd in een juridische procedure, tenzij er sprake is van een experimenteersituatie waarin het risico wordt genomen dat de vergunning wordt vernietigd. • Vergunningen en besluiten worden tijdig afgegeven en genomen, conform de wettelijk geldende termijnen. • Het reguleringsproces is voorspelbaar, transparant, juridische juist en achteraf verifieerbaar. Uitgangspunt is de toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT).

Beheer en onderhoud

De actualisatie van het vergunningen- en besluitenbestand zoals gestart in 2017 loopt door in 2018. Daarnaast zullen, waar nodig en mogelijk, vergunningen op natuurlijke momenten worden geactualiseerd. Met name in het geval van bedrijfs- of procesveranderingen, uitbreidingen en daar waar nodig via gekoppelde bouwplannen.

Proces regulering

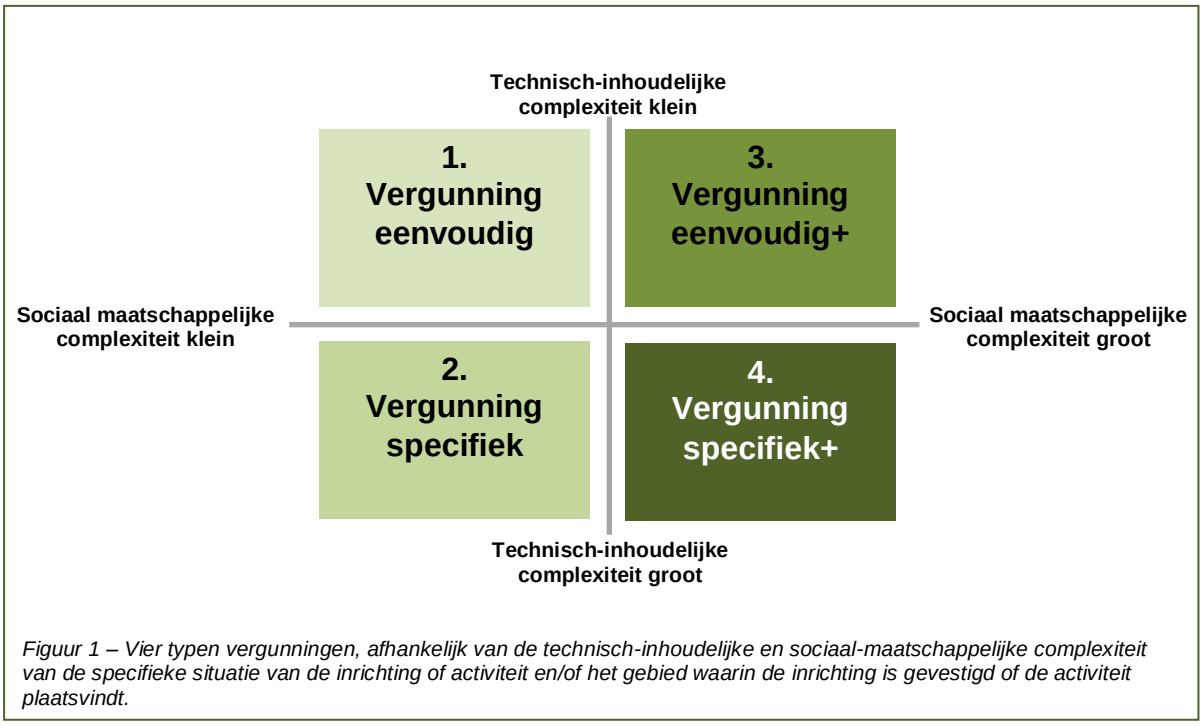
De RUD NHN heeft standaarden gemaakt van het aanbod producten, welke gebaseerd zijn op landelijke standaarden zoals Landelijke redactie standaardteksten omgevingsvergunning (LRSO), Best beschikbare technieken (BBT) en innovaties van bedrijven. Vanzelfsprekend houden deze standaarden

ook rekening met het regionale en lokale beleid en de actuele wet- en regelgeving. Dit is een continu proces en geschiedt via producthouders en kennisgroepen binnen de afdeling. Om onze producten en processen te standaardiseren wordt gewerkt met een collegiale-, juridische- en handhaafbaarheidstoets. Dat geldt eveneens voor de uitgaande adviezen, beoordelingen en besluiten. Al naar gelang de risico's en complexiteit wordt de toets ingezet. De producthouders zijn verantwoordelijk voor het continu bijhouden en signaleren van wetswijzigingen en veranderingen in de praktijk. De standaarddocumenten die bij een product horen, worden hierop aangepast. Input kan verkregen worden vanuit de volgende kennisgroepen:

- Agrarisch
- Asbest
- Vuurwerk
- Bodemenergie
- Puinbrekers
- Horeca
- Industrieel
- Afvalwater
- Afval
- Duurzame energie
- Advisering ruimtelijke plannen

De kennisgroep overlegt, stemt af met andere kennisgroepen en, indien nodig, met de deskundigen van de afdelingen Specialisme & Advies, Toezicht en Handhaving en Juridische medewerkers. De producthouders en kennisgroepen brengen hun onderwerpen in op het periodiek technisch overleg. Kennis en kunde wordt zo gedeeld en gevoed. Op die manier kunnen er inhoudelijke discussies worden gevoerd.
Er wordt zaakgericht gewerkt via vaste procedures met termijnbewaking en werkinstructies. Hierdoor vindt afhandeling plaats conform een uniforme werkwijze en binnen de wettelijke termijnen. Het proces wordt zodoende voorspelbaar; er worden inzicht en overwegingen gegeven en de genoemde prestatie-indicatoren kunnen worden beheerd.
In de zaak wordt bijgehouden wat er is getoetst; de besluiten worden onderbouwd en beschreven, en tijdens het proces worden eventuele bijzonderheden opgenomen. Dat maakt het reguleringsproces voorspelbaar, transparant, juridisch juist en achteraf verifieerbaar. Wanneer zienswijzen, bezwaar- en beroepsprocedures daar aanleiding toe geven, wordt de werkwijze bijgesteld.
Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats door goed opgeleide medewerkers wiens opleiding is geborgd in het opleidingsprogramma.

Speelveld
Vergunningen en meldingen worden langs de assen van Technisch-inhoudelijk complex en Sociaal maatschappelijk complex gelegd. Zie onderstaande figuur uit de VTH-strategie.

Figuur 1 – Vier typen vergunningen, afhankelijk van de technisch-inhoudelijke en sociaal-maatschappelijke complexiteit van de specifieke situatie van de inrichting of activiteit en/of het gebied waarin de inrichting is gevestigd of de activiteit plaatsvindt.

Wanneer een vergunning, een besluit of een melding wordt beoordeeld, komen steevast vragen aan bod. Wat is het effect op de leefomgeving? Ligt een initiatief politiek gevoelig? Laten buurtbewoners of milieuorganisaties weten hinder te ondervinden van problemen of worden deze verwacht? Voor de benodigde kennis gaan de betreffende medewerkers te rade bij collega's intern, en ook gemeenten en (sociale) media worden regelmatig geraadpleegd. Samen met de casemanager van de gemeente bepaalt de RUD NHN welke middelen worden ingezet om de partijen te informeren en te betrekken. Wanneer het alleen milieuaspecten betreft vindt hierover afstemming plaats met de milieucontactpersoon van de gemeente.

Opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en integraliteit
De RUD NHN sluit zich aan bij de loketten voor burgers en bedrijven van de deelnemers. De gemaakte werkafspraken met de gemeenten gaan uit van de 1-loket gedachte wat ten goede komt aan een integrale werkwijze voor de verschillende taakvelden in het gemeentelijk domein. Wanneer er bij de enkelvoudige vragen alleen sprake is van het aspect milieu, fungeert de medewerker van de afdeling Regulering van de RUD NHN als regisseur. Bij meervoudige aanvragen (inclusief bouw en/of planologische strijdigheid) voert de casemanager van de gemeente de regie.

Interne partners
Om de integraliteit van de procedures en processen intern te kunnen garanderen, worden de collega's van Toezicht en Handhaving erbij betrokken. Zij beschikken immers over locatiekennis. Medewerkers van de afdeling Specialisme en Advies worden geraadpleegd voor de onderdelen externe veiligheid, bodem, geluid, trillingen, lucht, licht, natuur en duurzaamheid.

Externe partners
Samen met gemeenten wordt bepaald aan welke gemeentelijke en/of regionale overleggen de RUD NHN deel kan nemen. Het doel is om plannen en initiatieven zo vroeg mogelijk integraal te beoordelen. De ervaring heeft geleerd dat hiervoor weinig animo is. De RUD NHN zal nu trachten om daar waar wederzijdse behoefte bestaat om de integraliteit/samenwerking/afstemming te bevorderen de aanwezige 'aanlandplekken' bij de deelnemers te benutten.
De werkafspraken voor adviezen in het kader van de Wabo en Wro dienen onder andere hetzelfde doel. De werkafspraken zijn vastgesteld in het Opdrachtgevers- en opdrachtnemersoverleg. In 2018 worden deze werkafspraken geëvalueerd onder de medewerkers bij de gemeenten en de RUD. Daarna worden de werkafspraken, indien nodig bijgesteld.

Belangrijk is ook de samenwerking met de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN). Met name voor activiteiten met gevaarlijke stoffen en bedrijven die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) vallen. Daarnaast heeft VRNHN een wettelijke adviestaak.
De Waterwet verplicht waterbeheerders en gemeenten om samen te werken aan samenhangend waterbeheer en afstemming te zoeken over taken en bevoegdheden. Voor de beoordeling van afvalwaterstromen werkt de RUD NHN samen met onder andere het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). De werkafspraken over integrale behandeling van vergunningen, besluiten en meldingen met VRNHN en met HHNK worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld.
In verband met de werkafspraken met HHNK wordt bekeken of er voor de opdrachtgevers acties en activiteiten nodig zijn om vanuit de 1-loket gedachte te kunnen werken. Voor de werkafspraken met VRNHN heeft dit al plaats gevonden.

5.2 Reguliere taken regulering (vergunningverlening) onder de Wabo

De volgende reguliere taken op het gebied van Regulering worden onderscheiden:
- Vergunning uitgebreid
- Vergunning regulier
- Meldingen
- Advies bouw en ruimte (Wabo)
- Advies bestemmingsplan (Wro)
- Maatwerk
- Asbest
- Knalapparaten
- Gevelreiniging
- Zwemwater
- Informatieverzoeken
- Deelname aan bouwplan overleg

5.2.1 Vergunning uitgebreid

Omschrijving:
De omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu, die met een uitgebreide procedure wordt behandeld, is onder te verdelen in:

- Oprichten
- Revisie
- Veranderen
- Actualiseren
- Ambtshalve wijzigen
- Intrekken

Per milieuaspect wordt geadviseerd over en beschikt op de overwegingen en voorschriften.
De interne- en externe (wettelijke) adviseurs worden hierbij betrokken. Vanzelfsprekend wordt rekening gehouden met nieuwe of aangepaste wetgeving en andere gewijzigde inzichten zoals Best Beschikbare Technieken (BBT). De afdeling Toezicht en Handhaving ontvangt een overdracht voor de uitvoering van een eventuele opleveringscontrole. In geval van bezwaar of beroep voor milieuaspecten wordt dit afgehandeld conform de werkwijze van de gemeente.

Prioriteit:
Wettelijke verplichting.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.2.2 Vergunning regulier

Omschrijving:
Zowel de omgevingsvergunning voor de milieu neutrale wijziging als de beperkte milieutoets wordt behandeld met een reguliere vergunningprocedure.
Geadviseerd en beschikt wordt over en op de overwegingen en voorschriften per milieuaspect. De interne adviseurs worden hierbij betrokken. Vanzelfsprekend wordt rekening gehouden met nieuwe of aangepaste wetgeving en andere gewijzigde inzichten zoals Best Beschikbare Technieken (BBT). De afdeling Toezicht en Handhaving ontvangt een overdracht voor de uitvoering van een eventuele opleveringscontrole. In geval van bezwaar of beroep voor milieuaspecten wordt dit afgehandeld conform de werkwijze van de gemeente.

Prioriteit:
Wettelijke verplichting.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.2.3 Meldingen

Omschrijving:
Het behandelen van meldingen in het kader van:

- Activiteitenbesluit milieubeheer
- Vuurwerkbesluit
- Besluit lozen buiten inrichtingen (o.a. bodemenergiesystemen)
- Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval milieubeheer
- APV voor knalapparaten
- APV voor gevelreiniging

Het toetsen van meldingen aan de indieningsvereisten en vroegtijdig toetsen of kan worden voldaan aan de voorschriften. Zowel interne adviseurs als wettelijk verplichte adviseurs worden hierbij betrokken. De afdeling Toezicht en Handhaving ontvangt een overdracht voor de uitvoering van een eventuele opleveringscontrole.

Prioriteit:
VTH-strategie

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.2.4. Advies bouw en ruimte

Omschrijving:
De RUD NHN adviseert over milieuaspecten in de omgevingsvergunning voor het onderdeel 'bouw' en 'planologische strijdigheid' (Wabo). Dit laatste betreft de binnenplanse ontheffing, beperkte- en ruime afwijking waarbij interne en wettelijk verplichte adviseurs worden betrokken. We geven advies over de onlosmakelijke samenhang met een omgevingsvergunning voor het onderdeel 'milieu' en of er samenloop is met een melding Activiteitenbesluit. Daarnaast wordt vroegtijdig beoordeeld of aan de milieuvoorschriften kan worden voldaan. In geval van bezwaar of beroep voor milieuaspecten wordt dit afgehandeld conform de werkwijze van de gemeente.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.2.5. Advies bestemmingsplan

Omschrijving:
De RUD NHN adviseert over milieuaspecten binnen een procedure in het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Interne en wettelijk verplichte adviseurs worden betrokken. In geval van bezwaar of beroep voor milieuaspecten wordt dit afgehandeld conform de werkwijze van de gemeente.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.3.Advisering ruimtelijke plannen

Ruimtelijke onderbouwing
Bij planvorming is het belangrijk dat ruimtelijke ordening en milieu goed op elkaar worden afgestemd. Voor een deel is deze afstemming verankerd in wet- en regelgeving. Wanneer een ruimtelijk besluit (binnenplanse ontheffing, beperkte- en ruime afwijking, bestemmingsplan etc.) moet worden genomen, dient het plan dit te onderbouwen. In deze ruimtelijke onderbouwing moeten de volgende milieuaspecten aan bod komen:

- Bodem
- Geluid
- Externe veiligheid
- Licht
- Luchtkwaliteit
- Trillingen
- Klimaat en duurzaamheid
- Natuur en Flora & Fauna

Het is de initiatiefnemer die de ruimtelijke onderbouwing opstelt en het is het bevoegd gezag dat deze toetst op volledigheid en juistheid. De specialisten van de RUD NHN toetsen op verzoek van de gemeenten de milieuparagraaf. Daarnaast worden de gemeente ook ondersteund bij Raad van State procedures in het kader van de milieuaspecten bij ruimtelijke planvorming. Dit vindt zowel 'achter de schermen' plaats en als woordvoerder namens de gemeente.

Milieueffectrapportages
Een milieueffectrapportage (MER) is wettelijk verplicht wanneer de kans bestaat dat een project aanzienlijke gevolgen heeft voor het milieu. In voorkomende gevallen toetst de RUD NHN of een MER noodzakelijk is en, zo ja welke procedure wordt gevolgd. Daarnaast bieden de medewerkers van RUD NHN ondersteuning bij het opstellen en beoordelen van het MER.

Adviseren bestemmingsplannen
Een bestemmingsplan is een resultaat van een integrale ruimtelijke afweging, waarin ook alle milieuonderwerpen worden meegewogen. Een belangrijke kerntaak van de RUD NHN is het adviseren over de milieuaspecten van de integrale afweging.

5.3.1. Overige Besluiten

Omschrijving:
Het betreft de volgende producten:
- Besluit gelijkwaardigheid
- Besluit afdwingen bodem-, geluid- en geuronderzoek
- Besluit maatwerk
- Ontheffing verbranden afvalstoffen
- Laad- en losvergunning vuurwerk
- Verkoopvergunning vuurwerk

De RUD NHN beschikt op aanvragen. Wanneer een onderzoek wordt afgedwongen en soms in het geval van maatwerk, gebeurt dit ongevraagd. Daarbij worden de interne en eventuele wettelijk verplichte adviseurs betrokken.

Prioriteit:
Wettelijk.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.3.2. Asbest

Omschrijving:
Een sloopmelding in het kader van Bouwbesluit 2012 wordt getoetst aan de indieningsvereisten. Daarnaast wordt vroegtijdig beoordeeld of voldaan kan worden aan de voorschriften voor het verwijderen van asbest en de milieuvoorschriften. De interne adviseurs worden hierbij betrokken. De resultaten van de toetsing is beschikbaar voor de afdeling Toezicht en Handhaving, zodat een controle van de sloop van asbest kan worden uitgevoerd.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst, VTH-strategie en wettelijk.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.3.3. Knalapparaten

Omschrijving:
Agrariërs zetten regelmatig knalapparaten in om vogels van akkers te verjagen. Het kan zijn dat hier op grond van de APV van de gemeente een ontheffing voor nodig is.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.3.4. Zwemwater

Omschrijving
De taak zwemwater wordt uitgevoerd voor de Provincie Noord-Holland. Onder de taak zwemwater voor de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) vallen de volgende producten:
- melding
- ontheffing
- nadere eis

Bij het toetsen van meldingen aan de indieningsvereisten wordt vroegtijdig getoetst of kan worden voldaan aan de voorschriften. De afdeling Toezicht en Handhaving ontvangt een overdracht voor de uitvoering van een eventuele opleveringscontrole. Daarnaast wordt integratie gezocht met de behandeling van de melding Activiteitenbesluit en het advies op een omgevingsvergunning bouw en/of planologische strijdigheid.

Prioriteit: dienstverleningsovereenkomst en wettelijk.

Doelstelling: kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten en overtredingen.

5.3.5. Informatieverzoeken

Omschrijving:
Gemeenten, burgers en bedrijven verzoeken om informatie over bijvoorbeeld onze producten, milieudossiers, milieuwet- en regelgeving.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen.

5.3.6. Deelname bouwoverleg

Omschrijving:
Voor milieuaspecten neemt een medewerker deel aan overleg bij de gemeente. Dit kan een initiatievenoverleg zijn of rode loperoverleg. Maar ook het afdelings-overleg over bouwplannen of initiatieven die ruimtelijk strijdig zijn. Vroegtijdig wordt beoordeeld of milieuaspecten relevant zijn en milieuvoorschriften worden nageleefd.

Prioriteit:
Dienstverleningsovereenkomst.

Doelstelling:
Kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal bevorderen en voorkomen dat handhavend optreden nodig is bij klachten of overtredingen.

5.4. Reguliere taken regulering groen onder de Wet natuurbescherming

Naast de taken op gebied van de Wabo voert de RUD NHN ook taken uit op grond van de Wet natuurbescherming waarvoor de provincie Noord-Holland bevoegd gezag is en opdrachtgever. De provincie Noord-Holland heeft per 1 juli 2016 de uitvoerende taken vergunningverlening en toezicht en handhaving (VTH) groene wetgeving overgedragen aan de RUD NHN.

Regulering groen
Het Team Regulering Groen voert, onder de Wet natuurbescherming, de volgende taken uit:

- Vergunning verlenen in relatie tot gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden, met PAS en/of overige effecten
- Ontheffing verlenen van wettelijke verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer, populatiebeheer en schadebestrijding, opvang wilde inheemse diersoorten (dierenopvang), onderzoek en educatie en/of tijdelijke natuur alsook in het kader van vellen houtopstanden (ontheffing wachtverplichting en compensatie)
- Afgeven VVGB in relatie tot omgevingsvergunningen
- Meldingen afhandelen bij vellen van houtopstanden, in het kader van gedragscodes
- Advisering over concept faunabeheerplannen
- Advisering op grond van de Natuurschoonwet
- Advisering en/of vergunningverlening op grond van de PMV in het kader van stiltegebieden
- Advisering wijzigingen in vastgestelde Natura 2000-beheerplannen
- Advisering in het algemeen bijvoorbeeld over vrijstellingen en vragen vanuit beleid

De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 ingevoerd. De implementatie van de uitvoering van deze wet is eind 2016 en 2017 ingezet met het aanpassen van de sjablonen, procedures, het zaaksysteem en de website met digitale aanvraagformulieren. Ook in 2018/2019 is aandacht om de procedure van vergunning- of ontheffingsaanvraag door de initiatiefnemer zo eenvoudig mogelijk te maken. Goed overleg tussen de opdrachtgever (beleid provincie Noord-Holland) en RUD NHN Team Regulering Groen is hiervoor noodzakelijk om beleid en uitvoering goed op elkaar af te stemmen.

Ten opzichte van de oude wetgeving is er sprake van een verbreding van het taakveld. Door K+V/Sweco is eind 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van de taakuitvoering VTH natuur onder de nieuwe Wet natuurbescherming. Drie verschillende intensiteitsniveaus zijn beschreven en uitgewerkt in uitvoeringsniveaus: niveau 1 = passief, niveau 2 = faciliteren en niveau 3 = proactief. Vanaf de invoering van de wet is gestart met uitvoeringsniveau 1. Dit niveau sluit aan bij werkwijze van de rijksoverheid (de

RVO) toen zij deze taken uitvoerden. In 2018 verhoogt de RUD NHN het uitvoeringsniveau om toe te groeien naar intensiteitsniveau 2 in 2019.

6. Toezicht en handhaving

6.1. Inleiding

Voor de periode 2018-2019 zijn de volgende doelen en maatregelen vastgesteld.

Doelen	• De RUD NHN bereikt met het toezicht dat zij uitvoert bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. • De RUD NHN handhaaft overtredingen op een open, eenduidige en voortvarende wijze en zorgt aldus voor een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken.
Maatregelen	• Uiterlijk binnen twee weken na een toezichtcontrole gaat een brief uit naar degene op wie het toezicht zich richt. In deze brief wordt de betreffende wet– en regelgeving genoemd en de mogelijkheid om hierover meer informatie te verkrijgen. • In handhavingsprojecten waar preventief toezicht een uitgangspunt is, wordt de doelgroep, vooraf aan de controlebezoeken, op actieve wijze voorgelicht over de van toepassing zijnde regels. • Informatie over gewijzigde wet- en regelgeving met betrekking tot bedrijfsmatige activiteiten die onder het takenpakket van de RUD NHN vallen, wordt aan de betrokken branches en ondernemingen beschikbaar gesteld. Afhankelijk van het onderwerp wordt daarbij gebruik gemaakt van diverse media zoals factsheets, brieven of de website van de RUD NHN. • De RUD NHN verkrijgt inzicht in de verschillende doelgroepen binnen de geprioriteerde ketens en het risico van niet-naleving bij die betreffende doelgroepen. • De doelen in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden geformuleerd volgens de methodiek van programmatisch en risicogestuurd handhaven. De dienst rapporteert over voortgang en resultaat. • 75% van het aantal bezochte inrichtingen voldoet bij de eerste controle of bij de eerste hercontrole aan de gestelde regels. • Alle beschikkingen worden afgegeven zonder dat er een ingebrekestelling plaatsvindt wegens termijnoverschrijding. • 95% van de handhavingsbeschikkingen, die de juristen op basis van aangeleverde rapportages opstellen, voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en is opgesteld met inachtneming van recente jurisprudentie.

Voor alle taken en projecten in dit uitvoeringsprogramma zijn specifieke resultaatgerichte doelen geformuleerd. Deze specifieke doelstellingen staan ook

altijd vermeld in de projectplannen. De RUD NHN streeft ernaar deze doelen in de toekomst meer outcome gericht te formuleren.

Proces Toezicht en Handhaving
De RUD NHN maakt gebruik van een zogeheten digitaal zaaksysteem waarin alle zaken, objecten, inrichtingen, controles, klachten etc. worden geregistreerd. Termijnbewaking vindt plaats binnen het zaaksysteem.

In 2016 is een begin gemaakt met het gebruik van een sjablonengenerator (Xential) die gekoppeld is aan het zaaksysteem (zie verder het hoofdstuk Bedrijfsvoering).

De organisatie beschikt voor het onderhouden en actueel houden van de website www.rudnhn.nl over een content management systeem. Dit zogenoemde CMS maakt een decentrale webredactie mogelijk. Elke afdeling - Regulering, Specialisme & Advies, Handhaving en het Bedrijfsbureau - vaardigt een webredacteur af. Deze is gespecialiseerd in het maken, bewerken en plaatsen van content op de website, waardoor de informatie juist, actueel en aantrekkelijk wordt gepresenteerd.

De RUD NHN gebruikt diverse methoden om meer inzicht te krijgen in risico's, doelgroepen en naleefgedrag. Belangrijk hierbij zijn het ketenonderzoek, informatiegestuurd handhaven (IGH) en de 'Tafel van 11'. Voor de werkwijze rond ketenonderzoek en IGH: zie paragraaf 4.2.8.

Is het mogelijk om bij toezicht en handhaving integraal toezicht toe te passen? Het streven is er, maar om dit zo optimaal mogelijk in samenwerking met de handhavingspartners uit te voeren, wordt eerst bezien of, en zo ja op welke wijze integraal toezicht mogelijk is. Het fenomeen integraal toezicht zal mettertijd moeten groeien en per aspect verschillend kunnen worden opgepakt. Het zal ook variëren van signaaltoezicht (oor en oog functie) tot gezamenlijke controles.

Prioriteiten
Door prioriteiten te stellen maakt de RUD NHN duidelijk op welke terreinen de beschikbare capaciteit kan worden ingezet teneinde de risico's in het werkgebied zo klein mogelijk te houden. Het toezicht wordt zoveel mogelijk risico- en informatiegericht uitgevoerd. Voor de risicovolle bedrijven betekent dit dat de RUD NHN zich concentreert op toezicht op de aanwezige risicofactoren binnen het bedrijf. Bij de overige bedrijven maakt de RUD NHN een afweging op risico- en omgevingswinst. Per deelnemer kan op basis van lokale keuzes een rangorde worden aangebracht.
De RUD NHN stelt haar prioriteiten op basis van de uitkomst van de risicoanalyse en de risico- en prioriteitsbepaling voor asbest en bodemtaken, zo is vastgelegd in de regionale VTH-strategie.

Samenhang met andere prioriteiten
Daarnaast bepalen de landelijke en lokale vastgestelde prioriteiten de richting. Als landelijke prioriteiten zijn benoemd: asbest en bodem, opslag gevaarlijke stoffen, risicovolle inrichtingen en CO_2-energie.
Bovendien bekijkt de dienst ook de samenhang met de prioriteiten van verschillende handhavingspartners zoals het Waterschap en het Openbaar

Ministerie, en met andere strategische documenten waarin prioriteiten zijn vastgesteld, zoals de kadernota RUD NHN.
Ten slotte is ook de informatie die is verkregen tijdens het toezicht en uit onderzoeken, het zogenaamde informatiegestuurd handhaven (IGH), van invloed op de te stellen prioriteiten.
Zie de bijlage voor een overzicht van de gebruikte prioriteitstellingen.

Uitvoering in planperiode
Hierna volgt een opsomming en korte beschrijving van de reguliere taken (4.2) en projecten (4.3) die de RUD NHN in 2018 en 2019 uitvoert.

6.2. Reguliere taken toezicht en handhaving

- Reguliere controles bedrijven
- Asbest
- Bodem
- Kennisgeving incidentele festiviteiten
- Evenementen
- Puinbrekers
- Handhavingsverzoeken
- 24-uurs bereikbaarheid, calamiteiten, klachten
- Ketentoezicht / IGH
- Milieuvluchten

6.2.1. Reguliere controles bedrijven

Omschrijving:
Tijdens reguliere bedrijfscontroles worden inrichtingen bezocht en gecontroleerd op de van toepassing zijnde milieuwet- en regelgeving. Reguliere controles kunnen bestaan uit: integrale controles, aspectcontroles, administratieve controles, hercontroles en sanctiecontroles.
Het uitgangspunt van de regionale VTH-strategie is informatie- en risicogestuurd toezicht. De risico-analyse van de RUD NHN (zie de regionale VTH-strategie) speelt een belangrijke, sturende rol.

Gemeenten zijn per 1 januari 2014 volledig bevoegd om voor alle voormalige provinciale bedrijven (de zogenaamde VVGB-bedrijven - Verklaring van geen bedenkingen milieu) een omgevingsvergunning te verlenen en hierop toezicht te houden. Uitzondering hierop vormen de (provinciale) IPPC- en de BRZO-bedrijven. Met het overhevelen van de bevoegdheden gaat ook het bijbehorende geld vanuit het provinciefonds naar het gemeentefonds. De VVGB zijn opgenomen in de risicomatrix en maken onderdeel uit van het reguliere programma.

Prioriteit: Risicoanalyse.

Doelstelling:
De wettelijke voorschriften worden door de bezochte inrichtingen op zo'n manier nageleefd dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.

6.2.2. Asbest

Omschrijving:
De RUD NHN reageert op sloopmeldingen met asbest, op klachten, calamiteiten en illegale asbestsaneringen door controles uit te voeren. Tevens worden vragen over asbest beantwoord.
Het toezicht op de sloopmeldingen met asbest geschiedt risicogericht. Dit houdt in dat de RUD NHN zich concentreert op de grootste risico's die op basis van onderzoek en risico-analyse naar voren zijn gekomen. De RUD NHN volgt daarin de systematiek die in landelijk overleg is afgestemd. In eerste instantie wordt hierbij gekeken naar de risicoklasse van de sanering. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in drie risicoklassen. Risicoklasse 1 wordt administratief gecontroleerd. Risicoklasse 2 en 3 worden ook fysiek gecontroleerd.
Bij de beoordeling van de risico's speelt ook het naleefgedrag van het asbestsaneringsbedrijf een rol. In een aantal gevallen worden ook fysieke controles uitgevoerd als nacontrole.
Ook informatiegestuurd toezicht speelt een grote rol bij het toezicht; ervaringen van toezichthouders worden nadrukkelijk meegenomen bij de prioritering.
Op basis van de ervaringen in 2017 wordt in het kader van ketentoezicht begonnen met het verzamelen van data en vindt in 2018 een analyse plaats. Deze ketentoezicht analyse kan leiden tot een nog meer gericht toezicht of een project.

Prioriteit:
Landelijk.

Doelstelling:
Voorkomen van asbestverspreiding bij saneringswerkzaamheden en zorgdragen voor een juiste afvoer van het asbestafval om daarmee asbestbesmetting te voorkomen.

6.2.3. Bodem

Omschrijving:
Toezicht en handhaving van bodemtaken worden uitgevoerd met betrekking tot het Besluit Bodemkwaliteit (BBK), Bodemenergiesystemen (BES) en de Wet Bodembescherming (Wbb). De RUD NHN voert dit toezicht risicogestuurd uit. Voor de risicoanalyse en prioriteitsbepaling van de bodemtaken (BBK, BES en Wbb) wordt gebruik gemaakt van een systematiek die door deskundigen in eigen huis is ontwikkeld. Bij elke melding of sanering wordt aan de hand van checklisten bepaald of een administratieve dan wel een fysieke controle wordt uitgevoerd. Deze systematiek is wat betreft Wbb-taken gebaseerd op de uitgangspunten van het bevoegd gezag. Daarnaast wordt een aantal vrije veldcontroles uitgevoerd. Op basis van de ervaringen van toezichthouders (informatie gestuurd handhaven) kan de systematiek voor prioriteitsbepaling worden bijgesteld.

Prioriteit:
Landelijk.

Doelstelling:
Bescherming van de bodem tegen verontreiniging en/of aantasting en het op juiste wijze toepassen van grond en bouwstoffen.

6.2.4. Kennisgeving incidentele festiviteiten

Omschrijving:
Er zijn ontheffingen mogelijk, collectieve en incidentele, van de geluidsvoorschriften van het Activiteitenbesluit. Mits in samenhang met de APV. Voor incidentele festiviteiten waarvoor men ontheffing wil aanvragen, dient men een kennisgeving bij een inrichting in te dienen. Voor een aantal gemeenten handelt de RUD NHN de kennisgevingen incidentele festiviteiten af.

Prioriteit:
Lokaal, klachten.

Doelstelling:
Duidelijkheid scheppen bij ondernemers en de omgeving over de reeds afgegeven ontheffingen en de resterende mogelijkheden, en daarmee het voorkomen van geluidsoverlast en klachten.

6.2.5. Evenementen

Omschrijving:
Het toetsen van het muziekgeluidsniveau bij evenementen aan de geluidsnormen uit de evenementenvergunning. Gemeenten geven aan het begin van het jaar aan bij welke evenementen zij een geluidscontrole wensen.
Aanvragen van controles worden gedurende het jaar per geval beoordeeld. De RUD NHN honoreert deze aanvragen zo veel als mogelijk, maar is afhankelijk van de inzetbare capaciteit en de reeds gemaakte planningen. Aanvragen voor controles die korter dan twee weken voor aanvang van het evenement worden gedaan, worden niet gehonoreerd omdat dit qua planning niet meer haalbaar is.

Prioriteit:
Lokaal, klachten

Doelstelling:
De muziekgeluidsnormen uit de evenementvergunning worden niet overschreden en daarmee worden klachten over geluidsoverlast voorkomen.

6.2.6. Puinbrekers

Omschrijving:
Aan het proces van mobiel breken hoort volgens de wetgeving het indienen van een kennisgeving vooraf te gaan. Dit op basis van het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval (Besluit mobiel breken). De afdeling Regulering behandelt deze kennisgevingen. De kennisgeving dient inzicht te geven in de te verwachten geluidsimmissie, de te verwachte hoeveelheid te breken bouw- en sloopafval en de duur van de werkzaamheden. Het toezicht richt zich met name op de voorschriften van het Besluit mobiel breken, hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer (Afvalstoffen) en het Besluit bodemkwaliteit. Het toezicht op mobiele puinbrekers wordt uitgevoerd aan de hand van de ontvangen kennisgevingen en startmeldingen.

In de praktijk is geconstateerd dat enkele grote loonwerkers- en aannemingsbedrijven op een locatie puin verzamelen en daar vervolgens een mobiele puinbreker plaatsen. Op grond van het Besluit mobiel breken is het echter niet toegestaan puin te verwerken dat van buitenaf wordt aangevoerd. De RUD NHD voert in het kader van ketentoezicht nader onderzoek uit dat moet leiden tot een effectieve aanpak van deze overtredingssituaties.

Prioriteit:
Ontvangen kennisgevingen Besluit mobiel breken. Informatiegestuurd handhaven.

Doelstelling:
De wettelijke voorschriften voor het werken met mobiele puinbrekers worden nageleefd, en wel op zo'n manier dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat de kwaliteit van de leefomgeving hinder ondervindt van geluids- en stofhinder, trillingen en bodemverontreiniging door toepassing/bewerking van het granulaat.

6.2.7. Handhavingsverzoeken

Omschrijving:
Besluiten nemen over verzoeken tot handhaving met betrekking tot een inrichting of een milieugerelateerde klacht of voor zover dit betrekking heeft op andere aan de RUD NHN opgedragen taken. De handhavingsverzoeken zijn in Deel I als onderdeel van bestuurlijke handhaving opgenomen.

Prioriteit:
Ontvangen handhavingsverzoeken.

Doelstelling:
De besluiten over verzoeken tot handhaving voldoen aan de wet- en regelgeving, zijn opgesteld met inachtneming van jurisprudentie en kunnen de rechterlijke toets doorstaan.

6.2.8. 24-uurs bereikbaarheid, calamiteiten, klachten

Omschrijving:
Het bevoegd gezag moet op grond van de kwaliteitscriteria 2.1 24 uur per dag in staat zijn om ongewone voorvallen, klachten, meldingen en verzoeken tot handhaven te behandelen. Diezelfde criteria schrijven ook voor dat er een bereikbaarheids- en beschikbaarheidsregeling buiten kantooruren moet zijn waarbij burgers incidenten of acute klachten over overtredingen kunnen melden. Het bevoegd gezag moet bereikbaar zijn en er moeten personen beschikbaar zijn om zo nodig op te treden. De RUD NHN neemt voor haar opdrachtgevers deze rol op zich door middel van een consignatiedienst. Deze dienst vervult in het kader van crisis- en rampenbestrijding (Bevolkingszorg 8.0) ook de rol van Contactambtenaar milieu (CAM).
De RUD NHN is 24 uur per dag oproepbaar voor advisering en ondersteuning op milieugebied bij incidenten, calamiteiten en gemeentelijke rampenbestrijding.

Meldingen incidenten:
Voor burgers is de RUD NHN ook buiten kantooruren bereikbaar, in die zin dat men eerst wordt doorgeschakeld naar de boodschappendienst waarna op basis

van een aantal criteria wordt beoordeeld (bij dringende zaken, ernstige calamiteiten, incidenten of acute klachten en dergelijke) of de melding wordt doorgezet naar de medewerker van de consignatiedienst. Deze medewerker neemt vervolgens contact op met de klager en zet indien nodig verdere (handhavings)acties in gang.
Bedrijven kunnen buiten kantooruren ongewone voorvallen melden via de boodschappendienst.

Prioriteit:
Kwaliteitscriteria 2.1 en VTH-strategie.

Doelstelling:
Het reageren op klachten en het afhandelen daarvan en het voorkomen van verdere overlast.
Het reageren op calamiteiten en in samenwerking met andere hulpdiensten het voorkomen, dan wel zoveel mogelijk beperken van nadelige gevolgen voor de leefomgeving en veiligheid.

6.2.9. Ketentoezicht / IGH

Omschrijving:
Ketentoezicht is het op elkaar afgestemde toezicht van één of meer toezichthoudende instanties op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens bij deze handeling of zaak zijn betrokken. Ketentoezicht krijgt in de praktijk vorm door achtereenvolgens data te verzamelen, een data-analyse uit te voeren en te besluiten of, en zo ja tot welk, vervolg wordt overgegaan (zoals werkafspraken of een project).
Vanuit het Rijk worden – via de landelijke checklist - forse (inrichtings)eisen gesteld aan de RUD's voor de aanpak van milieucriminaliteit (samenwerking met OM) en ketentoezicht (asbest, grond en afval). De noodzaak van een betere aanpak van deze twee samenhangende taakvelden wordt onderschreven. De deelnemende gemeenten en de provincie hebben te kennen gegeven dat zij in deze regio streven naar ketentoezicht dat voldoet aan de kwaliteitscriteria.
In het Selectieoverleg Noord Holland (Openbaar Ministerie, politie, omgevingsdiensten en waterschap) worden harde en afrekenbare afspraken gemaakt over de jaarlijkse inzet en resultaten. Tevens maakt men in dit overleg afspraken over de samenwerking bij informatievoorziening en risicoanalyse. Bovendien verlangt men blijvend zicht op trends, risicovolle ketens en malafide actoren in de regio. Gezamenlijk wordt er input geleverd, worden er strategische afspraken gemaakt en dreiging en milieurisico in beeld gebracht.
Ketentoezicht krijgt in de praktijk vorm wanneer de betrokken toezichthoudende instanties afspraken maken over de aanpak en deze vastleggen. Ofwel in vaste werkafspraken ofwel in een projectopzet. Zie paragraaf 4.3 voor de concrete projecten waarbij de RUD NHN is betrokken. Op dit moment vindt onder meer binnen de projectkaders verder onderzoek plaats.

Een speciale rol is weggelegd voor informatiegestuurde handhaving (IGH) waaronder in de eerste plaats informatieanalyse wordt verstaan. Ook wel het systematisch verzamelen, veredelen, analyseren en delen van informatie, met als doel te concretiseren waar (en hoe) handhaving optimaal effectief en efficiënt kan worden ingezet. IGH speelt met name een rol wanneer in complexe

handhavingstrajecten de reguliere handhaving tekortschiet, zoals bij ketentoezicht. Vanzelfsprekend wordt IGH ook ingezet bij andere complexe handhavingszaken die ondersteuning behoeven. Dat zijn vaak bestuurlijk risicovolle trajecten met een wirwar aan informatie waarbij meestal meerdere instanties zijn betrokken.

Prioriteit:
Landelijk.

Doelstelling:
Afstemming en samenwerking tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en het verhogen van de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt over alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak.

6.2.10. Milieuvluchten

Omschrijving:
De RUD NHN coördineert de milieuvluchten in de provincie Noord-Holland.
Een milieuvlucht is een ander soort controlemiddel dat in vergelijking met conventionele controlemethodes meerwaarde biedt. Men kan immers 'over de schutting' kijken.
Gevlogen wordt volgens vluchtplan. Deze bevat de vooraf aangemelde te controleren locaties. Verder worden ad hoc mogelijke overtredingssituaties gecontroleerd. Alle locaties worden fotografisch vastgelegd. Door de hoge snelheid kan in relatief korte tijd een zeer groot gebied worden bevlogen, waardoor er veel locaties kunnen worden gecontroleerd. Dat maakt het tot een zeer efficiënte manier van controleren. Aangezien locaties van alle kanten kunnen worden bekeken en gefotografeerd, worden situaties waargenomen die anders wellicht onopgemerkt zouden blijven.

Prioriteit:
Aanvullende en efficiënte wijze van toezicht 'vanuit de lucht'.

Doelstelling:
Regelmatig milieuvluchten uitvoeren over bedrijven en locaties in het vrije veld zodat overtredingen worden verminderd.

6.3. Projecten toezicht en handhaving

In 2018 en 2019 staan de onderstaande projecten op stapel. Voor ieder project is reeds of wordt alsnog een projectplan opgesteld. Gemeenten die binnen het uitvoeringsgebied vallen krijgen bij aanvang van het project het projectplan toegezonden.

Projecten Toezicht en Handhaving in 2018-2019

Pro-actieve houding asbestdaken
Omschrijving: De RUD NHN gaat in samenwerking met de gemeenten de asbestproblematiek op bedrijfsgebouwen onder de aandacht brengen (inclusief flankerende maatregelen) van eigenaren van asbestdaken. Aanleiding van dit initiatief: • Grote milieu- en financiële schade bij bedrijfsbranden door vrijkomende asbestdeeltjes. • Verruiming van de provinciale subsidieregeling 'Asbest eraf, zonnepanelen erop' (voor gebouwen met agrarische bestemming), welke tevens een bijdrage levert aan de doelstelling om het landelijke streefpercentage van 14% duurzame energieopwekking te realiseren. • Via de RUD NHN kan worden samengewerkt om de bedrijven met asbestdaken te benaderen en op de subsidiemogelijkheden en andere regelingen te wijzen. • Verbod op asbestdaken vanaf 2024, wijziging Asbestverwijderings-besluit. De beoogde actieve rol bij de oplossing van de asbestproblematiek bestaat bij gemeenten en de RUD NHN vooral uit het vroegtijdig attenderen van eigenaren van gebouwen met asbestdaken op (subsidie)regelingen en wetgeving. Het bewust maken van/attenderen op het potentiële milieurisico van zo'n dak is te beschouwen als onderdeel van de wettelijke toezichthoudende taak van de RUD NHN en gemeenten. Prioriteit: Lokaal. Doelstelling: Stimuleren van de vrijwillige sanering asbestdaken vóór 2024.

Horeca geluid (horeca-avondronden)
Omschrijving: De RUD NHN verricht in de avond en nacht branchegerichte preventieve controleronden, met name op gebied van geluidsoverlast door horeca. Naar aanleiding van klachten of in overleg met de opdrachtgever kunnen deze controles gerichter worden uitgevoerd op specifieke locaties of op gebieden met een concentratie aan horeca. Uit veiligheidsoverwegingen worden de controleronden altijd uitgevoerd door twee toezichthouders. Naast het uitvoeren van geluidsmetingen en het toezicht op maatwerkvoorschriften zoals een verbod op het open houden van ramen en deuren, worden ook overige zaken genoteerd die de oorzaak van geluidsoverlast kunnen zijn. In geval van

overlast wordt de verantwoordelijke ondernemer ter plaatse aangesproken. Geconstateerde overtredingen worden met de reguliere handhavingstrajecten opgepakt. Worden er overige zaken geconstateerd tijdens de controleronden, bijvoorbeeld inzake de openbare orde of drankgebruik, dan lichten de toezichthouders de betreffende gemeente in.
Tijdens deze horeca-avondronden kunnen ook overige klachten worden meegenomen die alleen in de avond– of nachtperiode kunnen worden geconstateerd of gemeten.
Voor de meeste opdrachtgevers worden periodiek horeca-avondronden uitgevoerd. Het aantal controleronden per gemeente is afhankelijk van de lokale situatie (aanwezigheid en omvang van concentratiegebieden met horeca) en de klachtensituatie.

Prioriteit:
Lokaal, klachten (met name aspect geluidsoverlast).

Doelstelling:
Verminderen en voorkomen geluidsoverlast en daarmee een bijdrage leveren aan een prettige leefomgeving.

Vuurwerk
Omschrijving: Jaarlijks controleert de RUD NHN bij de verkoop- en opslagpunten van consumentenvuurwerk of deze voldoen aan het Vuurwerkbesluit. In het laatste kwartaal van het jaar worden voorcontroles uitgevoerd. Deze controles richten zich met name op de aanwezige voorzieningen. Ook tijdens de verkoopdagen vinden controles plaats. Deze zijn dan vooral gericht op het gebruik. Wanneer er tijdens deze dagen een overtreding wordt geconstateerd, wordt er tijdens de verkoopdagen nog een extra controle uitgevoerd. Prioriteit: Risicoanalyse, lokaal. Doelstelling: Veilige leefomgeving doordat verkoop- en opslagpunten volledig voldoen aan het Vuurwerkbesluit.

Energiebesparingsaanpak bedrijven (SER Energieakkoord)
Omschrijving: Op 6 september 2013 tekenden 40 organisaties, waaronder het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en de VNG, het SER-Energieakkoord voor duurzame groei. Een van de afspraken betreft een verhoging van de prioritering van energiebesparing als onderdeel van de Wet milieubeheer bij handhaving (afd. 2.6, art,. 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer). Tot die tijd werden de mogelijkheden uit de Verruimde Reikwijdte van de Wet milieubeheer onvoldoende benut, waardoor een groot besparingspotentieel bleef liggen. De ondertekenaars zijn overeengekomen dat naast stimuleringstrajecten ook toezicht en handhaving worden ingezet om energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van < 5 jaar te kunnen borgen. De RUD NHN heeft

gekozen voor een branchegerichte aanpak. In 2017 was dit de agrarische sector. Dit project loopt nog door in 2018. In 2018-2019 zullen ook nieuwe branches worden opgepakt. Op basis van het besparingspotentieel en landelijke prioriteiten wordt gedacht aan: groothandel, scholen, sauna's en zwembaden. Voor deze branches zal een plan van aanpak worden opgesteld.

Prioriteit:
Landelijk (SER-energieakkoord) en VTH-strategie.

Doelstelling: Landelijke prioriteit (SER energieakkoord) en regionale VTH strategie.

Energiebesparing EED en MJA bedrijven
Omschrijving: De Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) streeft naar een 20% lager Europees energieverbruik in 2020. In juli 2015 trad de tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 van de Europese richtlijn energie-efficiency (EED) in werking. Deze regeling bepaalt dat grote bedrijven uiterlijk op 5 december 2015 een energie-audit moeten uitvoeren. In december 2015 ontving de RUD NHN van het ministerie de lijst met de betreffende bedrijven. De MJA bedrijven moeten daarnaast een nieuwe EEP (energie efficiencyplan) indienen. De Rijksdienst voor ondernemend Nederland toetst (RVO) dit plan aan het convenant en de RUD NHN aan de Wet milieubeheer. In 2016 is gestart met het inventariseren van de bedrijven die onder de EED vallen. Afstemming is hierbij gezocht met de OD IJmond en de OD NZKG. Bedrijven zijn aangeschreven op het indienen van een energie-audit. Energieaudits worden beoordeeld en bedrijven worden aangeschreven op het aanbrengen van energiebesparende maatregelen. Gezien het aantal bedrijven onder de EED lopen deze werkzaamheden door in 2018/2019. Aanpak concernbedrijven is afgestemd met het landelijk Kernteam. Prioriteit: Energiebesparing (duurzaamheid) is een landelijke en dit geval ook een Europese prioriteit. De RUD NHN onderschrijft duurzaamheid als prioriteit in haar bedrijfsplan, Regionale VTH strategie en Kadernota. Doelstelling: Alle betreffende bedrijven voeren een energie-audit uit waarmee bewustwording en inzicht wordt verkregen in de energiebesparingsmogelijkheden. Daarmee wordt het treffen van energiebesparende maatregelen gestimuleerd.

Greendeal voor de zorg
Omschrijving: De werkwijze van de Greendeal is onderdeel van een landelijke ontwikkeling waarbij de verantwoordelijkheid veel meer bij de sector zelf komt te liggen en er een hoger ambitieniveau wordt nagestreefd dan met de huidige wet- en regelgeving. Met het aangaan van de Greendeal spreekt de zorginstelling een bepaalde ambitie af met de overheid. De ambitie van de ondertekenaars is dat

eind 2018 80% van de ziekenhuizen en 50% van de andere zorgaanbieders een begin hebben gemaakt met systematische verduurzaming van hun bedrijfsvoering. De Greendeal sluit aan op het landelijke energieakkoord. Wanneer bedrijven meedoen aan de Greendeal/milieuthermometer hoeven zij geen EED-audit te doen. Bovendien heeft de Greendeal/milieuthermometer een bredere scoop: er wordt meer milieuresultaat behaald op meerdere gebieden: waterbesparing, voedselverspilling, afvalpreventie/vervoer) en is de uitvoering beter geborgd. Bovendien kan op termijn het toezicht anders worden ingericht door zelfregulering. De RUD NHN heeft de Greendeal in 2017 ondertekend.

De rol van de RUD NHN in 2018-2019 is het actief benaderen van de zorginstellingen om aan te sluiten bij de Greendeal en het organiseren van een aantal bijeenkomsten met als doel kennis en ervaring met elkaar te delen.

Prioriteit:
Landelijk (SER-energieakkoord) en VTH-strategie.

Doelstelling: Landelijke prioriteit (SER energieakkoord) en regionale VTH strategie.

Ketentoezicht Vergistingsinstallaties

Omschrijving:
Landelijk, en ook in het werkgebied van de RUD NHN, valt een stijging waar te nemen van het aantal vergistingsinstallaties. Vergistingsinstallaties zetten dierlijke en/of plantaardige restproducten om in biobrandstoffen.
De positieve potentie van deze branche ligt voor de hand, maar het is niet denkbeeldig dat criminelen deze kansen misbruiken voor persoonlijk gewin, ten koste van onze samenleving. In de regel betaalt men in Nederland correct voor de verwerking van afvalstoffen. Maar omdat verwerking kostbaar is en het 'wegmengen' van deze niet voor vergisting toegelaten afvalstoffen in vergistingsinstallaties bijzonder lucratief kan uitpakken, is alertheid geboden. De afgelopen jaren bleek uit meerdere onderzoeken dat er stoffen worden vergist die niet vergist hadden mogen worden.
Eind 2016 is het project gestart. Vanwege de complexiteit is er binnen de RUD NHN een behandelteam samengesteld bestaande uit toezichthouders, vergunningverleners en juristen en loopt dit project door in 2018.

Prioriteit:
Ketentoezicht/Selectieoverleg NH.

Doelstelling:
- Zicht krijgen op eventuele misstanden in de branche vergistingsinstallaties.
- Aanpak van eventuele misstanden bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk.
- Ervaring opdoen met ketentoezicht op basis van informatie in samenwerking met ketenpartners.

Natte koeltorens
Omschrijving: In natte koeltorens wordt water verneveld teneinde overtollige warmte uit productieprocessen en -gebouwen af te kunnen voeren. Is er sprake van onvoldoende onderhoud en beheer dan kan de bekende legionellabacterie zich verspreiden. Een besmetting kan leiden tot de ernstige Veteranenziekte die op longontsteking lijkt. Legionellose kan leiden tot blijvende effecten op de gezondheid, of zelfs tot de dood. Het college van B&W draagt zorg voor de uitvoering van de algemene infectieziekten bestrijding op grond van de Wet publieke gezondheid. De installaties moeten voldoen aan voorschriften uit het Activiteitenbesluit. De bij de RUD NHN bekende installaties zijn in 2016 en 2017 gecontroleerd. Om het meerjarentoezicht te borgen wordt een toezichtsplan opgesteld. Prioriteit: Wettelijk verplichting op grond van Besluit publieke gezondheid. Doelstelling: Borging meerjaren toezicht op de natte koeltorens.

Ammoniakinstallaties
Omschrijving: Ammoniak is een giftig gas dat bij hoge concentraties schade aan de longen kan veroorzaken en zelfs de dood tot gevolg kan hebben. Het wordt onder andere toegepast als koudemiddel in vooral grote koelinstallaties. De verwachting is dat dit specifieke gebruik van ammoniak zal toenemen in kleinere installaties als vervanging van gefluoreerde koolwaterstoffen die vanaf 2020 verboden worden vanwege hun bijdrage aan het broeikaseffect. Wanneer ammoniak als gevolg van lekkage van koelinstallaties in het milieu belandt, kan dit bijdragen aan de verzuring van bodem en oppervlaktewater. De bij de RUD NHN bekende installaties zijn in 2016 en 2017 gecontroleerd. Om het meerjarentoezicht te borgen wordt een toezichtsplan opgesteld. Prioriteit: Risicoanalyse (Vergunningsplichtige inrichtingen, Inrichtingen vallend onder BEVI-Koel en vriesinstallaties >1500kg ammoniak). Doelstelling Borging meerjaren toezicht ammoniakinstallaties.

Geluidbegrenzers bij horeca-inrichtingen
Omschrijving: De werkwijze bij geluidbegrenzers is vastgelegd in de notitie Regulering, toezicht en handhaving geluidbegrenzers. Geluidbegrenzers worden in een maatwerkvoorschrift opgelegd om overschrijding van de geluidnormen door muziekgeluid te voorkomen. Begrenzers kunnen op verschillende manieren en

momenten, meer of minder intensief, worden gecontroleerd. Ieder jaar wordt bekeken wat het beste controleregime is voor de opgelegde begrenzers. Het naleefgedrag en klachtensituatie speelt daar een belangrijk rol in.

Prioriteit:
Klachten.

Doelstelling:
Voorkomen van geluidsoverlast door het ten gehore brengen van muziek in inrichtingen.

Strandpaviljoens
Omschrijving: In het voorjaar 2017 is door toezichthouders gesignaleerd dat bij diverse strandpaviljoens de opslag gevaarlijke stoffen (gasflessen) en afvalwater-lozingen niet in orde zijn. In overleg met VR en gemeenten (in verband met mogelijke controle constructieve eisen) wordt een projectplan opgesteld om alle strandpaviljoens integraal te controleren. De nadruk zal liggen op de aspecten veiligheid en lozingen afvalwater. Prioriteit: Informatie gestuurd toezicht. Doelstelling: Een schone en veilige strandomgeving.

Ketentoezicht/IGH risicoanalyse asbest ontdoeners
Omschrijving: Naar aanleiding van ervaringen van toezichthouders worden uit diverse bronnen de gegevens verzameld en geanalyseerd van asbest ontdoeners. Afhankelijk van de conclusies kan dit leiden tot een gerichtere aanpak of projectmatige controles. Prioriteit: Informatiegestuurd toezicht, Ketentoezicht, Landelijk. Doelstelling: Voorkomen van asbestverspreiding bij saneringswerkzaamheden en zorgdragen voor een juiste afvoer van het asbestafval om daarmee asbestbesmetting te voorkomen.

Ketentoezicht/IGH risicoanalyse gevaarlijk afval
Omschrijving: Uit de controles tijdens het ketentoezicht autodemontagebedrijven in 2016 en 2017 is gebleken dat diverse aspecten nader onderzoek behoeven. Er worden twee deelanalyses uitgevoerd: bij inzamelaars gevaarlijk afval en op de afvalstroom accu's (bij garagebedrijven en autodemontage inrichtingen). Afhankelijk van de conclusies kan dit leiden tot een gerichtere aanpak of projectmatige controles. Prioriteit: Informatiegestuurd toezicht, Ketentoezicht. Doelstelling: Zorgdragen voor een juiste afvoer van gevaarlijk afval bij de doelgroep.

Professionalisering strafrecht
Omschrijving: De RUD NHN is naast een uitvoeringsdienst tevens een zelfstandige opsporingsinstantie. De RUD NHN heeft daarbij ook een belangrijke rol gekregen als het gaat om: - Coördinatie taken handhaving - Afstemming bestuurs- en strafrecht - Aansturing van BOA-activiteiten In de regionale VTH-strategie is de basis gelegd voor de strafrechtelijke handhaving en vastgesteld dat de RUD NHN hierbij de landelijke handhavingsstrategie volgt. In de praktijk is gebleken dat strafrechtelijke handhaving nog onvoldoende uit de verf komt. In 2017 is dan ook gestart met de verdere professionalisering van het strafrecht binnen de RUD NHN. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld met de visie en koers voor de invulling van het strafrecht. In 2018-2019 zal uitvoering worden gegeven aan het plan van aanpak. Prioriteit: Landelijk en VTH-strategie. Doelstelling: Professionalisering inzet strafrecht op basis van de regionale VTH-strategie.

6.4. Provinciale Plustaken

In deze paragraaf zijn de provinciale plustaken samengevat weergegeven. Voor meer details wordt verwezen naar het HUP provinciale plustaken 2016-2018. In overleg met de provincie is besloten de punten toch ook al mee te nemen in het uitvoeringsprogramma van de RUD NHN. Het programma voor 2019 kan worden bijgesteld op basis van een vooruitblik en een evaluatie van het programma 2018.

Het HUP gaat in op alle provinciale plustaken m.b.t. toezicht en handhaving waarvan de uitvoering in 2016 is opgedragen aan de Regionale Uitvoeringsdiensten / Omgevingsdiensten. De handhavingstaken in de fysieke omgeving die al zijn overgedragen (Wabo en bodemtoezicht) zijn géén onderdeel van dit HUP. Het HUP bevat per taak een vertaling van risico's naar doelstellingen en naar instrumenten en capaciteitsinzet voor de uitvoering.

In overleg met de provincie zijn een aantal punten uit het HUP samengevoegd zodat het onderliggend uitvoeringsprogramma op enkele punten afwijkt van het HUP. De taak 'Wet natuurbescherming, onderdeel Ruimtelijke ingrepen' is per 1 januari 2017 vanuit de RVO overgedragen aan de Provincie en vandaaruit weer RUD NHN en maakt dus geen onderdeel uit van het HUP. In overleg met de provincie is dit onderdeel wel opgenomen in dit uitvoeringsprogramma.

Hieronder een overzicht van de taken die per werkveld worden uitgevoerd en gerapporteerd:

Wegen/vaarwegen
- Controles n.a.v. signalen uit het veld
- Controles op snelheid vaartuigen
- Controle op ontheffingen
- Controle vrije veld
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving

Zwemwater
- Controles badinrichtingen
- Hercontroles
- Vrije veld controle
- Administratieve controle
- Klachten behandelen
- Veiligheidsonderzoek oppervlaktelocaties
- Handhaafbaarheidstoets ontheffingen
- Advisering veiligheidsaspecten bij bouwaanvragen bestemmingsplannen
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving

Wet natuurbescherming, onderdeel Houtopstanden
- Controles (meldingen, wachtverplichting, herbeplanting etc.)
- Hercontroles
- Controle vrije veld
- Bijhouden archief en beheer kaart bebouwde kom Boswet
- Klachten behandelen
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving
- Handhavingsverzoeken

Wet natuurbescherming, onderdeel Gebieden
- Controles (vergunningen en vvbg, vergunningvrije initiatieven)
- Handhavingsverzoeken
- Controles cross compliance
- Controles met handhavingspartners
- Controles vrije veld
- Klachten behandelen
- Handhaafbaarheidsonderzoeken vergunningen en ontheffingen
- Adviseren over beheer- en uitvoeringsplannen
- Advies geven op handhavingsplannen etc. voortvloeiend uit beheerplannen NB-wet
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving

Wet natuurbescherming, onderdeel Soorten
- Controles ontheffingen, vrijstellingen en machtigingen
- Controle na signalen en klachten
- Controles vrije veld
- Administratieve controle meldingen van gebruik ontheffingen

- Administratieve controles van de machtigingen
- Handhaafbaarheidstoets ontheffingen
- Adviseren over beheer- en uitvoeringsplannen
- Ondersteuning opsporingsdiensten
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving

Wet natuurbescherming, onderdeel Ruimtelijke ingrepen (voormalige RVO taken)

- Controles (handhavingsverzoeken en ontheffingen)
- Controles vrije veld
- Klachten behandelen
- Advisering aan ministerie gedragscode
- Strafrechtelijke handhaving
- Bestuursrechtelijke handhaving

7. Specialistische milieutaken

7.1. Inleiding

De RUD NHN heeft - naast vergunningverlening, toezicht en handhaving - een breed spectrum aan wettelijke taken op het gebied van specialistische milieuregelgeving. Dat betreft met name:

- Bodem
- Geluid en trillingen
- Licht
- Luchtkwaliteit
- Geur
- Externe Veiligheid
- Klimaat en duurzaamheid
- Natuur en Flora & Fauna
- Afval

Voor 2018-2019 zijn de volgende doelen en maatregelen gesteld:

Doel	Verstrekking van adequaat en kwalitatief hoogstaand advies op het gebied van geluid, lucht, licht, geur, bodem, klimaat, natuur en externe veiligheid aan deelnemende gemeenten, de provincie en de eigen organisatie. Dit stelt de gemeenten en de provincie in staat om de leefomgeving duurzaam te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Genoemde specialismen en applicatie- en gegevensbeheer worden bovendien ingezet om de verschillende afdelingen bij provincie en gemeenten te adviseren.
Maatregelen	• Adviezen worden tijdig verstrekt, dus rekening houdend met wettelijke termijnen en/of gemaakte afspraken deelnemer – RUD NHN. • Adviezen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen en/of aan tussen deelnemer en RUD NHN vastgelegde kwaliteitseisen. • Projecten worden uitgevoerd conform vooraf tussen deelnemer en RUD NHN vastgelegde projectafspraken.

De afdeling Specialisme & Advies heeft haar producten en processen op het gebied van bodem, geluid, lucht, licht, geur, externe veiligheid, klimaat & duurzaamheid en flora & fauna beschreven en vastgelegd. Dankzij de in eigen huis ontwikkelde standaardsjablonen hanteren de adviseurs een uniforme werkwijze.
Vaste procedures met termijnbewaking en werkinstructies garanderen dat de toetsingen uniform en binnen de gestelde termijnen worden uitgevoerd. Dat maakt ook het proces voorspelbaar en zorgt voor inzicht in de stappen en overwegingen en het beheer van de genoemde prestatie-indicatoren.

De beschikbare capaciteit van de adviseurs sloot aan bij de vaste bijdrage zoals in 2014 aan de RUD overgedragen. In de afgelopen jaren is er echter, gelijk opgaand aan de economische groei, sprake van een behoorlijke stijging van de hoeveelheid adviesaanvragen waardoor de adviestermijnen onder druk komen te staan. Door optimalisering van het proces en ‘verspillingen’ zo veel mogelijk

tegen te gaan, wordt getracht de toename met de huidige capaciteit af te handelen.

Binnen de diverse disciplines vinden er 'technische' overleggen plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe/gewijzigde wetgeving wordt besproken.

Voor de afdeling Specialisme & Advies is een opleidingsplan opgesteld met een inventarisatie van opleidingen die (nog) nodig zijn om aan de kwaliteitseisen 2.1 te voldoen uit de op 14 april 2016 van kracht geworden Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), net als (bij)scholing in verband met nieuwe of gewijzigde wetgeving.

Er wordt een vastgesteld proces gevolgd met bijbehorende sjablonen. Alvorens een project kan/mag starten, wordt eerst een projectplan in de vergadering van het Managementteam besproken en vastgesteld.

7.2. Bodem

7.2.1. Reguliere taken bodem

Omschrijving:
De RUD NHN voert een groot aantal bodemtaken uit voor de deelnemende gemeenten en de provincie. De taken zijn gericht op het voorkomen van nieuwe verontreiniging, het beheer van bestaande verontreiniging en zo nodig het saneren van verontreiniging. Dit gebeurt op basis van verschillende wettelijke regelingen zoals het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming.

Het gaat om de volgende taken:
- Vergunningverlening Wet bodembescherming (beoordelen BUS meldingen, saneringsplannen, evaluatieverslagen e.d.)
- Beoordeling meldingen Besluit bodemkwaliteit (grondstromen)
- Beoordeling bodemonderzoeken bij bouwplannen en bodembedreigende activiteiten (nul/eindonderzoeken)
- Advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen en bodemenergiesystemen
- Advisering bij aanbesteding en begeleiding van bodemopdrachten voor gemeenten
- Bodeminformatiebeheer (vastleggen van onderzoeksgegevens in het bodeminformatiesysteem)
- Bodeminformatieverstrekking, o.a. via het bodemloket.

7.2.2. Projecten bodem

In 2018/2019 worden de volgende projecten gestart of voortgezet:

N23
Omschrijving: De N23 is een gemeentegrensoverschrijdend project waarin de RUD NHN een aantal uitvoerende taken heeft. Dit heeft vooral te maken met de grote hoeveelheden (verontreinigde) grond die wordt toegepast. Het maatschappelijk belang van het project is groot, evenals de impact op de leefomgeving. Vandaar dat gekozen is voor een projectmatige opzet waarmee

taken van verschillende disciplines (bodem, vergunningverlening, toezicht en handhaving) op een adequate en gecoördineerde wijze worden uitgevoerd. Het project, gestart in 2015, loopt waarschijnlijk tot de oplevering van de weg in 2018

Prioriteit:
Ketentoezicht, bodem.

Doelstelling:
Het voorkomen van toepassen van grond die niet voldoet aan de juiste kwaliteit.

Project Bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaarten

Omschrijving:
In de periode 2015-2017 zijn voor de deelnemende gemeenten de bodemfunctieklassenkaarten, bodemkwaliteitskaarten en bodembeheernota's geactualiseerd. De nota's zijn zoveel mogelijk onderling geharmoniseerd. Bodemkwaliteitskaarten zijn volgens de huidige wetgeving vijf jaar geldig. De looptijd per regio verschilt. In 2020 moeten de bodemkwaliteitskaarten voor de regio Alkmaar opnieuw worden geactualiseerd. In 2019 zal met de voorbereidingen worden gestart. Dit onder voorbehoud van gewijzigde regelgeving in het kader van de Omgevingswet.
In 2018 zullen zijn nog uren opgenomen voor de afronding van dit project voor de regio KvNH.

Prioriteit:
Wettelijke taak, einde looptijd beleid.

Doelstelling:
Het mogelijk maken van grondverzet binnen het gebied van de gemeenten, binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit.

Project Bidon

Omschrijving:
Het initiatief BIDON (bodemdata delen overheden en netbeheerders) streeft naar een landelijke database waarin alle milieuhygiënische bodemdata worden opgeslagen en waaruit deelnemende partijen (netbeheerders, overheden, adviesbureaus en dergelijke) kunnen putten. De komende periode wordt besteed aan verdere ontwikkeling en uitwerking van BIDON. De RUD NHN neemt namens de partijen die hun bodeminformatie hebben overgedragen deel aan BIDON.

Prioriteit:
Kwaliteit, Informatievoorziening bodemdata

Doelstelling:
Eén landelijke database waarin alle milieuhygiënische bodemdata worden opgeslagen en waaruit deelnemende partijen (netbeheerders, overheden, adviesbureaus, et cetera) voor bodemdata kunnen putten.

Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer (POKB)
Omschrijving: De RUD NHN is deelnemer aan het Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer (POKB). Het doel van het POKB is het ondersteunen van provincies, gemeenten en uitvoerings-/omgevingsdiensten bij de kwaliteitsverbetering van hun taken (bevoegd gezag taken zoals beleid, regie, plantoetsing/vergunningverlening, toezicht en handhaving) in het bodembeheer. Door middel van onderlinge audits wordt elkaars werkwijze op een collegiale manier getoetst op kwaliteit op basis van het SIKB normblad 8000. Naar aanleiding van de visitatie in 2016, is in 2017 gestart met de implementatie van kwaliteitsmanagement (mede met behulp van de Normbladen SIKB). Daarvoor wordt ook een kwaliteitshandboek opgesteld voor zowel vergunningverlening (normblad SIKB 8001) als voor de adviseurstaken. Prioriteit: Kwaliteit. Doelstelling: Ondersteunen van provincies, gemeenten en uitvoerings-/omgevingsdiensten bij de kwaliteitsverbetering van hun taakuitvoering (bevoegd gezag taken zoals beleid, regie, plantoetsing/vergunningverlening, toezicht en handhaving) in het bodembeheer.

Nieuw Bodeminformatiesysteem
Omschrijving: De RUD NHN maakt op dit moment gebruik van Squit XO bodem. Deze versie staat lokaal en kan niet worden omgezet in een webbased versie. Daar kleven tal van nadelen aan. Ten eerste kunnen de data niet worden gedeeld met andere partijen, ten tweede is het lastig om externen (bijvoorbeeld voor de invoer van bodemonderzoeken) hiermee te laten werken. Dat geldt ten derde ook voor deelnemende gemeenten die hun gegevens alleen in het BIS hebben staan, maar de bodemtaken verder zelf nog uitvoeren. Ten vierde wordt Squit XO Bodem niet meer geactualiseerd. Dat leidt tot de onvermijdelijke conclusie dat het BIS in technisch opzicht moet worden vernieuwd. Ook al vanwege de open data uit het Bodemconvenant 2016-2020, het kunnen aansluiten op de Omgevingswet en het op afstand kunnen werken in het BIS. In 2017 vindt de aanbesteding plaats. In 2018 zal het nieuwe BIS verder geoptimaliseerd worden. Prioriteit: Kwaliteit, Informatievoorziening bodemdata Doelstelling: Een Bodeminformatiesysteem dat voldoet aan de nieuwste ontwikkelingen.

7.3. Geluid

7.3.1. Reguliere taken geluid

Omschrijving:
De Wet geluidshinder vormt het juridische kader voor het Nederlandse geluidsbeleid. Deze wet bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat normen voor de maximale geluidbelasting op woningen en gevoelige objecten.

Bij geluidsadvisering gaat het met name om het volgende:
Omgevingsvergunning aspect milieu, bouw en/of ruimte; het beoordelen van akoestische onderzoeken, gevelisolatie aan woningen, geluidsbelasting vanwege Wegverkeer; zonebeheer van bedrijfsterreinen; advisering voor evenementen; het uitvoeren van (complexe) metingen naar aanleiding van klachten of vanwege nieuw beleid. Omdat steeds meer milieu vergunningplichtige inrichtingen onder algemene regels vallen, is de verwachting dat er steeds meer maatwerkvoorschriften voor geluid worden opgesteld.

De RUD NHN voert voor dertien gemeenten in het kader van de Wet geluidhinder de procedures voor vaststelling van hogere waarden voor de geluidsbelasting uit. Voor deze gemeenten bereiden we in voorkomende gevallen een hogere waarden procedure voor. Dat houdt in dat de RUD NHN het gehele voortraject voor haar rekening neemt, vanaf de eerste stappen tot en met het opstellen en de publicatie van een concept-ontwerpbesluit.

7.3.2. Projecten geluid

In 2018 komen de volgende projecten aan bod:

Sanering wegverkeerslawaai
Omschrijving: Het overheidsbeleid is erop gericht om zoveel mogelijk geluidhinder te voorkomen. Reeds langer bestaande geluidhindersituaties, langs wegen worden aangepakt. Dit laatste staat ook wel bekend als de sanering verkeerslawaai. De Wet geluidhinder heeft een saneringsplicht opgenomen speciaal voor bestaande situaties waarin sprake is van een te hoge geluidbelasting. De sanering kan bestaan uit maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld verkeersmaatregelen of een stiller wegdek), in de overdracht (schermen of wallen) of aan de woning (gevelisolatie). Voor woningen langs gemeentelijke wegen ligt het initiatief voor de sanering bij de gemeenten. Voor de saneringswoningen kunnen de gemeenten via de Subsidieregeling sanering verkeerslawaai een projectsubsidie aanvragen bij het Ministerie van I&M.

In 2018 begeleidt de RUD NHN de volgende saneringsprojecten:
- Sanering verkeerslawaai Castricum project Rijksweg Limmen
- Sanering verkeerslawaai Heiloo, Kennemerstraatweg
- Sanering verkeerslawaai Den Helder project N250

Prioriteit:
Wettelijke taak.

Doelstelling:
Het doel is het saneren van verkeerslawaai.

Sanering railverkeerslawaai Heiloo

Omschrijving:
Dit project betreft de gekoppelde sanering (geluidschermen, raildempers en zo nodig aanvullende gevelmaatregelen) van 226 woningen langs het spoor in de gemeente Heiloo. De voorbereidingen zijn afgerond en het akoestisch onderzoek is definitief goedgekeurd. Spoorbeheerder ProRail gaat in opdracht van de gemeente de werkzaamheden uitvoeren. Er ligt inmiddels een plan van aanpak. De RUD NHN is als akoestisch adviseur betrokken bij de communicatie en implementatie van het project. Naar verwachting is het project medio 2019 afgerond.

Prioriteit:
Wettelijke taak.

Doelstelling:
Het saneren van railverkeerslawaai bij 226 woningen in Heiloo.

Omgevingslawaai Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk

Omschrijving:
De Wet geluidhinder stelt dat de, als zodanig aangewezen agglomeratiegemeenten de door hun opgestelde geluidbelastingskaarten en actieplan elke vijf jaar dienen te actualiseren.
De volgende ronde is het vervaardigen van de geluidbelastingskaarten in 2017 (situatie 2016) en de actualisatie van het actieplan geluid in 2018. De RUD NHN gaat voor de agglomeratiegemeenten deze actualisatie uitvoeren.
Binnen de RUD NHN is voor de gemeenten Bergen, Heiloo, Heerhugowaard en Langedijk nog budget beschikbaar, wat een restant is van de eerdere vaststellingsronde. De gemeenten Alkmaar en Castricum hebben voor de uitvoering van dit project extra financiering aangedragen.
De RUD NHN voert in 2018 de volgende werkzaamheden uit:
- Het actualiseren en vaststellen van het Actieplan geluid.
- Behandelen eventuele bezwaren.

Prioriteit:
Wettelijke taak.

Doelstelling:
Deze realiseren van:
- Geactualiseerde geluidbelastingskaarten, gereed voor 30 juni 2017;
- Tabellen met de aantallen geluidgehinderden ten behoeve van de melding aan het Ministerie I&M;
- Rapportage opstellen over de totstandkoming van de kaarten ten behoeve van de melding aan het Ministerie I&M;
- Geactualiseerd Actieplan geluid 2018-2022, gereed voor 18 juli 2018.

MJPG railverkeer Kop van Noord-Holland
Omschrijving: ProRail is belast met het onderzoek naar de geluidisolatie van woningen die op de raillijst staan. Opdrachtgever en subsidieverstrekker is het Ministerie van I&M. ProRail onderzoekt voor 2020 alle saneringswoningen langs het spoor en treft zo nodig maatregelen. In mei 2015 liet ProRail weten te willen starten met de woningen in het RUD NHN-gebied. De betreffende gemeenten ontvingen hierover bericht. In oktober 2015 kregen dezelfde gemeenten het bericht dat het ingenieursbureau Movaris/dBvision de akoestische onderzoeken gaan uitvoeren. In de brief verzoekt men de gemeenten om beleids- en omgevingsgegevens aan te leveren. Tevens wordt om een contactpersoon gevraagd. De RUD NHN vervult voor enkele gemeenten een coördinerende en eventueel adviserende rol. Het project loopt van 2016 tot en met 2020. Prioriteit: Extra opdracht (uit lumpsum). Doelstelling: Het coördineren van dit project en indien nodig de gemeenten adviseren.

MJPG wegverkeer Noord-Holland Noord
Omschrijving: Rijkswaterstaat is belast met het onderzoek naar de geluidisolatie van woningen langs Rijkswegen die op de saneringslijst staan. Opdrachtgever en subsidieverstrekker is het Ministerie van I&M. Rijkswaterstaat onderzoekt voor 2020 alle saneringswoningen langs de Rijkswegen en treft zo nodig maatregelen. In 2016 liet Rijkswaterstaat weten te willen starten met de woningen in het RUD NHN-gebied. De betreffende gemeenten ontvingen het bericht dat vanaf januari 2017 Rijkswaterstaat start met de uitvoering van een akoestisch onderzoek op basis van de aangepaste regelgeving voor het MJPG. Begin 2017 is daarom eerst de geactualiseerde lijst met saneringsobjecten via de RUD met

de gemeenten afgestemd. Later in 2017 komen de eerste resultaten beschikbaar van het akoestisch onderzoek en ontstaat er een beeld van mogelijke maatregelen. Deze zullen weer via de RUD met de gemeenten worden gedeeld.

De RUD NHN vervult dus voor de meeste gemeenten in NHN een coördinerende en eventueel adviserende rol.

Het project loopt van 2017 tot en met 2023.

Gereed: 2023	
2017 – 2018	Onderzoek uitvoeren naar geluidsituatie
2018 – 2019	Bekend waar welke geluidmaatregelen worden toegepast
2019 – 2020	Bekendmaking van de geluidmaatregelen in ontwerp-saneringsplannen en saneringsplannen
vanaf 2020	Uitvoeren van de geluidmaatregelen

Prioriteit:
Extra opdracht (uit lumpsum).

Doelstelling:
Het coördineren van dit project en indien nodig de gemeenten adviseren.

Actualiseren zonemodel Haven Den Helder

Omschrijving:
Voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma van Port of Den Helder is gebleken dat de beschikbare geluidruimte binnen de geluidzone rond het industrieterrein Havens Den Helder een mogelijk knelpunt is. Om investeringsbeslissingen te kunnen nemen is het noodzakelijk dat duidelijk is of nieuwe ontwikkelingen inpasbaar zijn binnen de geluidzone.
Hiervoor is nodig:

- Een actueel zonebeheermodel met daarin de geluidruimte zoals thans vergund en toelaatbaar;
- Inschatting van de benodigde geluidruimte voor het uitvoeringsprogramma;
- Inventarisatie van de toekomstige ontwikkelingen bij de bedrijven, inclusief de Marine;
- Verankering van de uitgegeven en nog niet uitgegeven geluidruimte in het bestemmingsplan.

Het ministerie van I&M ontwikkelt als zonebeheerder het zonebeheermodel en heeft daarvoor informatie nodig van zowel de gemeente Den Helder, de RUD als het Ministerie van Defensie.
De RUD levert de informatie over de bedrijven (aanvragen, vergunningen, akoestisch onderzoek, meldingen, etc.).

De verwachting is dat de RUD in 2018 een groot deel van het zonebeheermodel zal gaan beheren.

Prioriteit:
Extra opdracht (uit lumpsum).

Doelstelling:
Een actueel zonebeheermodel voor het industrieterrein Havens Den Helder.

7.4. Externe Veiligheid

7.4.1. Reguliere taken externe veiligheid

Omschrijving:
Externe veiligheid heeft betrekking op veiligheidsrisico's voor mensen die zich binnen invloedsgebieden van risicobronnen bevinden. Risiconormen voor externe veiligheid moeten de risico's van gevaarlijke stoffen waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld, tot een aanvaardbaar minimum beperken.

Binnen het RUD NHN-werkgebied zijn er bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan en verwerken. Bovendien vinden er vervoersbewegingen plaats met gevaarlijke stoffen, zowel per buisleiding als over de weg en water.

De RUD NHN voert de volgende taken uit voor de gemeenten:
Omgevingsvergunning onderdeel milieu:
- Toetsen van inrichtingen aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- Beoordelen en interpreteren van kwantitatieve risicoanalyses (Safeti) bij niet-categoriale inrichtingen;
- Beoordelen van aanvragen en het opstellen van voorschriften voor het onderdeel externe veiligheid;
- Opstellen van de externe veiligheidsparagraaf ten behoeve van de considerans van de omgevingsvergunning;
- Opstellen van de verantwoording van het groepsrisico.

Ruimtelijke ordening:
- Uitvoeren van een veiligheidstoets (quick scan) ter beoordeling of met externe veiligheid rekening moet worden gehouden;
- Beoordelen en interpreteren van risicoanalyses van risicovolle bedrijven (Safeti) of windturbines;
- Beoordelen en interpreteren van risicoanalyses van transportroutes van gevaarlijke stoffen (HART of RBM-II) in het kader van het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt);

- Beoordelen en interpreteren van risicoanalyses van hogedruk aardgastransportleidingen (CAROLA) in het kader van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb);
- Opstellen/beoordelen van een advies EV of van een externe veiligheidsparagraaf voor een ruimtelijk plan met een verantwoording van het groepsrisico.

De RUD NHN beheert de risicokaart die voor alle hulpdiensten en de burger inzichtelijk is. Zie de website van provincie Noord-Holland of via www.risicokaart.nl.

7.4.2. Projecten externe veiligheid

In 2018 wordt het volgende project uitgevoerd:

Impuls Omgevingsveiligheid
Omschrijving: Als kenniscentrum organiseert de RUD NHN verschillende activiteiten voor de gemeenten. Dit geschiedt met behulp van de subsidie Impuls Omgevings-veiligheid (circa € 132.000) van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu die door de provincie Noord-Holland aan de gemeenten beschikbaar wordt gesteld. Voorwaarde van de Provincie is dat de RUD's dit coördineren en voor de gemeenten uitvoeren. De RUD NHN bespreekt met de opdrachtgevers de mogelijkheden. De gemeenten kunnen individuele aanvragen bij de RUD NHN indienen om EV-taken te laten uitvoeren. Voor 2019 is de voortgang nog onduidelijk. Het Rijk denkt hier nog over na. Prioriteit: Kwaliteit. Doelstelling: Bijdragen aan een gewenste kwaliteitsimpuls van de omgevingsveiligheid (externe veiligheid).

7.5. Klimaat en duurzaamheid

7.5.1. Reguliere taken klimaat en duurzaamheid

Omschrijving:
De RUD NHN ondersteunt gemeenten bij hun klimaat- en duurzaamheidsbeleid. De medewerkers van dit team adviseren over/doen voorstellen voor beleid en projecten, bemiddelen bij contacten met derden, voeren projecten uit en kunnen ook voorstellen doen voor een duurzaamheidsvisie en -uitvoeringsprogramma. Samenwerking met collega's binnen de gemeenten zelf is daarbij essentieel. De hiervoor geschetste activiteiten kunnen zowel lokaal als bovenlokaal uitgevoerd worden.

Bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties ondertekenden op initiatief van de SER in 2013 het Energieakkoord voor Duurzame Groei. Afgesproken werd dat in 2020 14% van ons energieverbruik duurzaam moet

worden opgewekt en dat 1,5% energiebesparing per jaar wordt gerealiseerd. Duurzame energie is beter voor het milieu dan fossiele energie en het maakt Nederland minder afhankelijk van landen die olie en gas produceren. De Rijksoverheid stimuleert daarom de duurzame productie van elektriciteit en gas. Voor de lange termijn wordt gewerkt aan een duurzame energiehuishouding, de zogeheten energietransitie. Daarom formuleren de gemeenten in hun beleidsplannen en uitvoeringsprogramma's inspanningen op het gebied van duurzame ontwikkeling en milieu.
Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft het Energieakkoord ondertekend. In 2014 zette de VNG een ondersteuningsstructuur op voor gemeenten waarna organisatorische en financiële middelen aan gemeenten beschikbaar werden gesteld. Dit ondersteuningsprogramma richt zich op de bebouwde omgeving. Het werkgebied van de RUD NHN telt twee regio's. Deze ontvangen gelden van de VNG-ondersteuningsstructuur zijn beschikbaar? tot en met 2017. Het nieuwe kabinet zal, waarschijnlijk in het najaar van 2017, een besluit nemen over een vervolg programma, inclusief financiële ondersteuning.

7.5.2. Projecten klimaat en duurzaamheid

Uitvoering van het SER-Energieakkoord verduurzaming particuliere woningbouw regio Alkmaar
Omschrijving: Van 2014 tot 2016 was voor dit regionale project jaarlijks circa € 62.600 beschikbaar. Voor 2017 was een zogenaamde overbruggingssubsidie van € 35.200 beschikbaar. De regiogemeenten streven ernaar om met duurzame maatregelen en maatregelen ten behoeve van de levensloopbestendigheid een wezenlijk deel van de particuliere woningen aan te pakken. De RUD NHN neemt de algehele projectcoördinatie op zich. De projectcoördinatie houdt in het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar). Het budget voor regionale ondersteuning wordt besteed aan de aanschaf van het basispakket van het "Duurzaam Bouwloket" voor alle gemeenten. Tevens wordt de subsidie aangewend voor het compleet maken van basismateriaal en optimalisering van de volgende voorzieningen: • Zoals woningtype- en bewonerstype gericht aanbod vanuit (samenwerkende) aanbieders van maatregelen; • Op maat gemaakte informatiepakketten voor aanpak van specifieke groepen bestaande woningen, zoals lintbebouwing, VVE's, monumentale panden, boerderijwoningen en dergelijke; • Organiseren van samenwerking/ allianties met het (lokale/regionale) bedrijfsleven, ook in het kader van realisering lokale werkgelegenheid; • Kennisuitwisseling met onder andere collega's van BWT en RO; • Aanvullingen op het Energieloket; • Wijk-woninggerichte benadering particuliere woningeigenaren (zie wijkenproject). Gekoppeld aan de overbruggingssubsidie wordt in 2017 samen met de gemeenten en partners: • een meerjaren aanpak voor verduurzaming van de bestaande koopwoningen opgesteld;

- een marketing & communicatie plan voor het Energieloket en de meerjaren aanpak met de gemeenten ontwikkeld.

Voor de komende jaren wordt uitgegaan dat voor dit project opnieuw subsidie wordt aangevraagd en verkregen. Omdat dit nog onzeker is, is dit project als optie meegenomen voor 2018.
Onbekend is of de gemeente Uitgeest ook deelnemer wordt.

Prioriteit: extra opdracht
Regionale implementatie SER-energieakkoord (onderdeel bestaande koopwoningen)
Opdrachtverstrekking vanuit regionaal overleg PORA.

Doelstelling:
Het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar).

Wijken-koopwoningeigenaren project regio Alkmaar
Omschrijving: Het project richt zich specifiek op de particuliere woningeigenaren. Via een wijk-woningtype gerichte benadering van woningeigenaren informeert de RUD NHN zoveel mogelijk particuliere huiseigenaren over mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen en de woning energiezuiniger te maken. Van 2016-2017 (met uitloop optie tot voorjaar 2018) worden per gemeente vier wijkbijeen-komsten georganiseerd. Op regionaal niveau worden twee bijeenkomsten voor stolpboerderijen gehouden. Vooraf worden op basis van wijkkansenkaarten de meest kansrijke wijken bepaald en hoe het beste op deze wijken kan worden aangesloten (woningtype, bouwjaar, leeftijdsopbouw, leefstijlen). Vervolgens worden de maatwerkadviezen voor enkele voorbeeldwoningen uit de wijk gepresenteerd via een advies aan de woningeigenaren. Het bedrijfsleven wordt over deze maatwerkadviezen geïnformeerd en uitgedaagd om de woningeigenaren een gericht en passend aanbod te doen. Bij de uitvoering van de projecten werkt de RUD met verschillende partijen samen zoals Lokale energiecoöperaties, Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren). De RUD NHN treedt op als regionale projectleider en ondersteunt de lokale werkgroepen bij de uitvoering van dit project. Financiering vindt plaats door een bijdrage uit het provinciale Woonfonds (aanvraag ingediend december 2015) en een eigen bijdrage van de gemeenten (kapitaliseren personele inzet). In 2017 is de vaststelling van het nieuwe Regionaal Actieplan Wonen 2017-2020 gepland. Tevens zal een meerjaren aanpak "Verduurzaming (bestaande) woningen" opgesteld worden. Voor (meerjaren) projecten kan dan opnieuw subsidie aangevraagd worden bij de provincie NH. Betekent dus als optie meenemen voor 2018. Onbekend is of de gemeente Uitgeest ook deelnemer wordt.

Prioriteit: extra opdracht
Betreft een prioriteit vanuit het regionaal overleg PORA, gebaseerd op de regionale Woonvisie en het RAP Wonen 2017-2020, het regionaal Actieplan Duurzaamheid en het onderdeel verduurzaming bestaande particuliere woningbouw vanuit het SER-Energieakkoord.
Opdrachtverstrekking van alle gemeenten in de regio, die is gebaseerd op de subsidie-aanvraag vanuit het Regionaal Actieplan Wonen (RAP 2.0).

Doelstelling:
Meer woningeigenaren beseffen dat zij in hun huis maatregelen kunnen treffen om langer zelfstandig te wonen en energie te besparen (= comfort verbetering).

Uitvoering van het SER-energieakkoord verduurzaming particuliere woningbouw regio KvNH en WF

Omschrijving:
Van 2014 tot 2016 was per jaar circa € 83.500 beschikbaar voor dit project. Voor 2017 was een zogenaamde overbruggingssubsidie van € 46.900 beschikbaar. De regiogemeenten willen hiermee bereiken dat er jaarlijks een substantieel deel van de particuliere woningen wordt aangepakt. Dit betreft zowel duurzame maatregelen als maatregelen op het gebied van levensloopbestendigheid. De RUD NHN voert de algehele projectcoördinatie uit.

De projectcoördinatie houdt in het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar). Het budget voor regionale ondersteuning is besteed aan de aanschaf van het basispakket van het "Duurzaam Bouwloket" voor alle gemeenten, inclusief de vraagbaakfunctie en per jaar twee informatieavonden per gemeente.
Tevens is de subsidie aangewend voor het compleet maken van basismateriaal en het optimaliseren van de volgende voorzieningen:

- woningtype- en bewonerstype gericht aanbod vanuit (samenwerkende) aanbieders van maatregelen;
- Op maat gemaakte informatiepakketten voor aanpak van specifieke groepen bestaande woningen, zoals lintbebouwing, VVE's, monumentale panden, boerderijwoningen en dergelijke;
- Organiseren van samenwerking/allianties met het (lokale/regionale) bedrijfsleven, ook in het kader van realiseren lokale werkgelegenheid;
- Kennisuitwisseling met onder andere collega's van BWT en RO;
- Aanvullingen op het Energieloket;
- 'Infopakket' voor gemeente 'hoe om te gaan met /stimuleren van bewonerscollectieven/energiecoöperaties'.

Gekoppeld aan de overbruggingssubsidie is in het voorjaar van 2017 samen met de gemeenten en partners:

- een meerjaren aanpak voor verduurzaming van de bestaande koopwoningen opgesteld;
- een marketing & communicatie plan voor het Energieloket en de meerjaren aanpak met de gemeenten ontwikkeld.

Voor de komende jaren wordt uitgegaan dat voor dit project opnieuw subsidie wordt aangevraagd en verkregen. Omdat dit nog onzeker is, is dit project opgenomen als optie voor 2018.

Prioriteit: extra opdracht.
Regionale implementatie SER-energieakkoord (onderdeel bestaande koopwoningen).

Doelstelling:
Het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar).

Wijken-koopwoningeigenaren project regio Kop van Noord-Holland

Omschrijving:
Het project richt zich specifiek op de particuliere woningeigenaar. Aan de hand van een wijk-woningtype benadering van woningeigenaren informeert de RUD NHN zoveel mogelijk particuliere huiseigenaren over de mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen en de woning energiezuiniger te maken. Van 2016-2017 (met uitloop optie tot voorjaar 2018) worden per gemeente vier wijkbijeenkomsten georganiseerd. Op regionaal niveau worden twee bijeenkomsten voor stolpboerderijen gehouden Vooraf worden op basis van wijkkansenkaarten de meest kansrijke wijken bepaald en hoe het beste op deze wijken kan worden aangesloten (woningtype, bouwjaar, leeftijdsopbouw, leefstijlen). Vervolgens presenteert de RUD NHN via maatwerkadviezen van enkele voorbeeldwoningen uit de wijk een advies aan de woningeigenaren. Het bedrijfsleven wordt van deze maatwerkadviezen op de hoogte gesteld en in een adem uitgedaagd om de woningeigenaren een gericht en passend aanbod te doen. Bij de uitvoering van de projecten werkt de RUD NHN samen met partijen zoals Lokale energiecoöperaties, Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren).
De RUD neemt de rol op zich van regionale projectleider en ondersteunt de lokale werkgroepen bij de uitvoering van dit project.
De financiering vindt plaats door een bijdrage uit het provinciale Woonfonds (aanvraag ingediend december 2015) en een eigen bijdrage van de gemeenten (kapitaliseren personele inzet).
In 2017 is de vaststelling van het nieuwe Regionaal Actieplan Wonen 2017-2020 (RAP) gepland. Tevens zal een meerjaren aanpak "Verduurzaming (bestaande) woningen" opgesteld worden. Voor (meerjaren) projecten kan dan opnieuw subsidie aangevraagd worden bij de provincie NH. Betekent dus als optie meenemen voor 2018.

Prioriteit: extra opdracht
Opdrachtverstrekking van alle gemeenten in de regio, die is gebaseerd op de subsidie-aanvraag vanuit het nieuwe RAP en het onderdeel verduurzaming bestaande particuliere woningbouw van het SER-Energieakkoord.

Doelstelling:
Meer woningeigenaren beseffen welke maatregelen zij in hun huis kunnen treffen om langer zelfstandig te wonen en energie te besparen (= comfort-verbetering).

Benadering van bewoners van particuliere bestaande bouw in regio West-Friesland gericht op verduurzaming en langer zelfstandig wonen

Omschrijving:
November 2014 honoreerde de provincie Noord-Holland de subsidieaanvraag woonvisiegelden voor het projectplan "bewonersbenadering particuliere bestaande bouw gericht op verduurzaming en langer zelfstandig wonen". Het portefeuillehoudersoverleg VVRE had in juni 2014 ingestemd met het indienen van de subsidieaanvraag voor dit onderwerp. Op basis van dit projectplan worden van oktober 2014 tot en met mei 2017 35 deelprojecten ontwikkeld en uitgevoerd die zich concentreren op verduurzaming, en acht deelprojecten Woonadviseur langer zelfstandig wonen. De RUD NHN treedt op als projectleider. Er wordt met verschillende partijen samengewerkt, zoals Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren). Met iedere gemeente worden afspraken gemaakt welke projecten met wie wanneer worden uitgevoerd. De planning van de deelprojecten wordt ook afgestemd met andere initiatieven zoals het project Puur Slim Westfriesland voor de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. De RUD NHN vervult de rol van projectleider, maar de gemeenten voeren zelf de deelprojecten uit. Dit project heeft een uitloop tot en met december 2017.
Onduidelijk is of er in 2018 een vergelijkbaar project zal volgen. Dit is mede afhankelijk van de keuzes die in het RAP Wonen 2017-2020 worden gemaakt. Duidelijk is wel dat er een opgave ligt op de warmtetransitie. Verder wordt er in 2017 ook een meerjaren aanpak verduurzaming bestaande particuliere woningen opgesteld.
Betekent dus als optie meenemen voor 2018.

Prioriteit:
Opdrachtverstrekking van het regionaal bestuurlijk overleg Wonen en duurzaamheid.

Doelstelling:
- minder energieverbruik/meer energiebesparing voor woningen in de bestaande particuliere bouw;
- meer woningen geschikt maken voor senioren

Ondersteuning PORA - Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Uitgeest

Omschrijving:
Het PORA (portefeuillehoudersoverleg regio Alkmaar) duurzaamheid is in 2010 opgericht met het doel strategische beleid te ontwikkelen voor integrale duurzaamheid, een duurzaamheidsagenda, de regionale samenwerking te intensiveren op het gebied van duurzaamheid en een regionaal duurzaam energiebedrijf te bevorderen.

Ondersteuning wordt gegeven op het gehele thema "Verduurzaming woningen". Tevens wordt de afstemming verzorgd met het regionaal beleid Wonen (RAP 2017-2020) en subsidie-aanvragen in dat verband voorbereid.
Er zijn afspraken over dienstverlening door de RUD gemaakt voor 2017.
Nog niet bekend is of dit ook in 2018 gecontinueerd wordt. Meenemen als optie voor 2018.

Prioriteit: extra opdracht.

Doelstelling:
Ondersteunen thema Verduurzaming woningbouw van het actieplan Energie en Duurzaamheid regio Alkmaar

Secretaris PORA - Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Uitgeest
Omschrijving: Het PORA (portefeuillehoudersoverleg regio Alkmaar) duurzaamheid is in 2010 opgericht met het doel strategische beleid te ontwikkelen voor integrale duurzaamheid, een duurzaamheidsagenda, de regionale samenwerking te intensiveren op het gebied van duurzaamheid en een regionaal duurzaam energiebedrijf te bevorderen. Ambtelijk overleg vindt eenmaal per vier weken plaats; bestuurlijk overleg twaalf keer per jaar. Naast het PORA duurzaamheid functioneert ook het Overleg Regiocoördinatoren. Dit maandelijks overleg heeft tot doel regionale informatie te delen vanuit de verschillende PORA's en de samenstelling van maandelijkse bestuurlijke agenda op elkaar af te stemmen. Dit nu als optie meenemen voor 2018. Per jaar worden afspraken gemaakt voor de dienstverlening door de RUD. Onbekend is of de gemeente Uitgeest ook deelnemer wordt. Prioriteit: extra opdracht. Doelstelling: Secretariaat van PORA duurzaamheid.

Secretaris DECRA – Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk
Omschrijving: De gemeenten in de regio Alkmaar formuleerden als doelstelling voor hun energiebeleid: 'Het realiseren van 20% duurzame energie in 2020'. Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer en N.V. HVC besloten daarom een revolverend stimuleringsfonds op te richten voor duurzame energie: de Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.. Op 4 december 2013 tekenden de betrokken partijen een intentieovereenkomst en in het voorjaar van 2014 namen de deelnemende colleges de bijbehorende besluiten. Op 5 november 2014 was de coöperatie een feit. Ambtelijk overleg vindt eenmaal per maand plaats; bestuurlijk overleg tweemaandelijks. Men verwacht dat deze overleggen zullen aansluiten op bestaande overlegstructuur van het PORA duurzaamheid.

De RUD NHN neemt ook in 2017 de rol van secretaris op zich. Samen met de HVC is DECRA eigenaar van een windmolen in Heiloo. Bedoeling is om windparticipaties te verkopen aan lokale energie coöperaties die het op hun beurt weer kunnen doorverkopen aan inwoners.
Heiloo is sinds kort ook deelnemer van DECRA. Onbekend is of de gemeente Uitgeest ook deelnemer wordt.
Dit als optie meenemen voor 2018. Per jaar worden afspraken gemaakt voor de dienstverlening door de RUD .

Prioriteit: extra opdracht.

Doelstelling:
Secretariaat van DECRA.

Actieplan Duurzaamheid NHN (alle gemeenten)

Omschrijving:
Op 21 september 2016 is in een bijeenkomst van de wethouders duurzaamheid een actieplan Noord-Holland Noord gepresenteerd. Dit actieplan is positief ontvangen.
Het actieplan bevat vijf acties:

- Circulair: grondstoffen
- Circulair: biomassa
- Zon/wind
- Warmte
- Energieneutraal bouwen.

In het voorjaar van 2017 is de "Energietransitie 2040" als overkoepelende actie toegevoegd.
Alle acties hebben een bestuurlijke trekker. De acties worden in een zgn. A4 operationeel gemaakt. Het Actieplan, inclusief uitvoeringsprogramma, is in de zomer van 2017 ter instemming voorgelegd aan alle colleges van de gemeenten.
De scope ligt zoals de naam al aangeeft op het niveau van Noord-Holland Noord. Per actie is ook aangegeven waarom samenwerking op deze schaal zinvol is. Het bestuurlijk overleg over het actieplan is in 2017 gekoppeld aan het AB van de RUD NHN. De RUD NHN voert de coördinatie van het actieplan uit. Dit is een afspraak voor 2017. Of dit in 2018 een vervolg krijgt is nu nog niet duidelijk. Omdat dit nog onzeker is, is dit project als optie meegenomen voor 2018.

Prioriteit: Extra opdracht
Opdrachtverstrekking vanuit bovenregionaal overleg NHN.

Doelstelling: versnelling van doelstellingen op terrein van circulaire economie en energietransitie door op de schaal van NHN bestuurlijk samen te werken.

7.6. Natuur

Omschrijving:
De gemeenten in het gebied van de RUD NHN hebben waardevolle natuur binnen hun grenzen. Het Natuurnetwerk Nederland (kortweg NNN; voorheen De Flora en faunawet en de Natuurbeschermingswet zijn sinds 1 januari 2017 opgegaan in de Wet natuurbescherming (zie hieronder).
Binnen de gemeentegrenzen zijn tal van beschermde plant- en diersoorten aanwezig. De RUD NHN adviseert in 2018/2019 de gemeenten over de Wet natuurbescherming, in het bijzonder bij ruimtelijke planvorming (inclusief MER), bouwprojecten en milieuvergunningen.

De nieuwe Wet natuurbescherming die drie afzonderlijke wetten - de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998 – gaat vervangen is op 1 januari 2017 van kracht. Deze wetswijziging leidt tot ingrijpende gevolgen qua verantwoordelijkheden. Zo wordt de rol van de provincie bijvoorbeeld versterkt. De gemeenten blijven evenwel de spin in het web bij gemeentelijke vergunningen en Ruimtelijke Ontwikkeling via de Wabo.
In 2017 zijn voor de meeste Natura 2000-gebieden (concept) beheerplannen opgesteld cq. vastgesteld. Voor plannen in- en om deze gebieden vormt dit in 2018 een belangrijk toetsingskader.

De RUD NHN volgt de ontwikkelingen in de regelgeving op het gebied van natuur, flora en fauna en ecologie op landelijk, provinciaal en regionaal niveau op de voet. Indien nodig adviseert de organisatie de gemeenten over specifieke wijzigingen in de regelgeving en hoe hiermee om te gaan.

7.7. Afval

Omschrijving:
De RUD NHN bewaakt voor de gemeente Schagen de Dienstverleningsoverenkomst (DVO) tussen de gemeente Schagen en de HVC-Alkmaar over de inzameling van huishoudelijk afval. De bijbehorende taken betreffen onder meer:

- Prognose aanleveren voor het aantal woonhuisaansluitingen per volgend kalenderjaar en definitieve aantal van het voorgaande jaar.
- Adviseren over kwartaal- en Jaarrapportage.
- Controle en advies op HVC-facturen inzameling en verwerking (maandelijks, kwartaal en jaar) voor papier,-glas, textiel en plastic
- Advies over onderdeel afval bij het opmaken van Jaarrekening en Begroting van de gemeente Schagen.
- Beleidsondersteuning op afvalzaken, waaronder algemene aandeelhoudersvergadering van de HVC en nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de HVC.

Advies uitbrengen over:

- Vergoeding papierinzameling door verenigingen; bijhouden maandgegevens en opmaken jaarlijkse eindafrekening en dergelijke.
- Wijzigingen van Afvalstoffenverordening en bijbehorende uitvoeringsregelingen.
- Inzamelvergunningen charitatieve instanties voor textielinzameling.

8. Samenwerking

8.1. Inleiding

Voor 2016-2019 zijn de volgende doelen en maatregelen vastgesteld.

Doelen	• De RUD NHN ontwikkelt zich tot een vooraanstaande dienst op het gebied van informatieverzameling, samenwerking met partners en afgestemd handelen op zowel strategisch als operationeel niveau voor de regio Noord-Holland Noord. • De RUD NHN verkrijgt voor 'de producten' en diensten die aan haar zorg zijn toevertrouwd kennis en expertise zodat zij zorg kan dragen voor een adequaat beeld van activiteiten, problemen en naleefgedrag en een efficiënte inzet van menskracht en middelen.
Maatregelen	• De RUD NHN ontwikkelt - als trekker van toezicht- en handhavingsprojecten in regionaal en bovenregionaal verband - steeds met begrip voor de lokale problematiek. • De RUD NHN maakt concrete afspraken met het OM, politie, ketenpartners en andere omgevingsdiensten over informatie-uitwisseling, samenwerking en afgestemd handelen, en voert deze afspraken ook uit. • Vanaf 2017 sluit de RUD NHN zich aan op Inspectieview Milieu.

Versnippering is een belangrijke sta-in-de-weg voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de VTH-taken. De RUD's zijn mede opgericht om de samenwerking tussen alle VTH-partners te bevorderen om zo de problemen aan te pakken die de jurisdictie van de afzonderlijke besturen overschrijden.

8.2. Doelstellingen

Om de samenwerking tussen de VTH-partners te optimaliseren, ontwikkelt de RUD NHN zich tot een vooraanstaande dienst op het gebied van informatieverzameling, samenwerking met partners en afgestemd handelen op zowel strategisch als operationeel niveau voor de regio Noord-Holland Noord. De organisatie verkrijgt voor haar producten een adequaat beeld van activiteiten, problemen en naleefgedrag waardoor zij zorg kan dragen voor een efficiënte inzet van menskracht en middelen.

8.3. Structureren samenwerking

De organisatie is jong en daardoor is de samenwerking met de andere handhavingspartners nog niet 'verinnerlijkt'. Om tot een toonaangevende rol te komen, staat deze planperiode dan ook in het teken van:
1. het verder inventariseren van de handhavingspartners en meer inzicht krijgen in afstemming en overleg;
2. het structureren en formaliseren van het overleg en de samenwerkings-afspraken met de partners;
3. het aansluiten op Inspectieview Milieu.

De afgelopen jaren is met diverse partijen de samenwerking vormgegeven via overlegstructuren, samenwerkingsovereenkomsten en/of door werkafspraken te

maken.
Daarnaast wordt nog met een aantal partijen op ad hoc basis samengewerkt: OD NZKG, GGD, RWS, de Inspectie Leefomgeving en het Ministerie van I&M/ELI. De samenwerking met deze partijen zal parallel aan de implementatie van de Omgevingswet worden opgepakt.
Tevens zal de aansluiting op de Inspectieviewmilieu plaatsvinden (2018).

Samenwerking externe partners
Omschrijving: Om afspraken te kunnen maken over de samenwerking onderneemt de RUD de volgende stappen: 1. Verkennend gesprek, vaststellen scope; 2. Opstellen startnotitie; 3. Analyse wettelijke taken; 4. Analyse overige taken; 5. Prioriteit aanbrengen in de werkafspraken; 6. Opstellen werkafspraken; 7. Uitrol werkafspraken (communicatie); 8. Evaluatie. Voor de uitwerking heeft de RUD NHN projectgroepen en werkgroepen opgericht waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd. Prioriteit: Landelijk (kwaliteitscriteria) en VTH-strategie. Doelstelling: Een goede afstemming met alle samenwerkingspartijen, met het oog op een goede informatie-uitwisseling en afgestemde vergunningverlening en handhaving.

Samenwerking vier Omgevingsdiensten Provinciale Plustaken
Omschrijving: Om afspraken te kunnen maken over de samenwerking voor de Provinciale Plustaken onderneemt de RUD de volgende stappen: 1. opstellen startnotitie; 2. inventariseren van de taken; 3. analyse van de werkprocessen; 4. inventarisatie van bestaande werkafspraken; 5. prioriteit aanbrengen in de werkafspraken; 6. actualiseren en aanvullen van de werkafspraken; 7. werkafspraken vaststellen; 8. uitrol werkafspraken (communicatie); 9. evaluatie. Voor de uitwerking heeft de RUD NHN een projectgroep en werkgroepen opgericht waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd. Prioriteit: Landelijk (kwaliteitscriteria) en VTH-strategie.

Doelstelling:
Een goede afstemming met de vier OD's, met het oog op een goede informatie-uitwisseling en afgestemde advisering, vergunningverlening en handhaving. In 2018 zal de focus liggen op stap 7 t/m 9.

Samenwerking Grijs-Groen intern RUD NHN

Omschrijving:
Om afspraken te kunnen maken over de samenwerking voor de Provinciale Plustaken en specifiek voor de groene wetgeving binnen de verschillende afdelingen en sporen van de RUDN onderneemt de RUD de volgende stappen:
1. opstellen startnotitie;
2. inventariseren van de taken;
3. analyse van de werkprocessen;
4. inventarisatie van bestaande werkafspraken;
5. prioriteit aanbrengen in de werkafspraken;
6. actualiseren en aanvullen van de werkafspraken;
7. werkafspraken vaststellen;
8. uitrol werkafspraken (communicatie);
9. evaluatie.

Voor de uitwerking heeft de RUD NHN een projectgroep en werkgroepen opgericht waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd.

Prioriteit:
Landelijk (kwaliteitscriteria) en VTH-strategie.

Doelstelling:
Een goede afstemming tussen de verschillende afdelingen binnen de RUD, met het oog op een goede informatie-uitwisseling en afgestemde advisering, vergunningverlening en handhaving.
In 2018 zal de focus liggen op stap 7 t/m 9.

9. Organisatie en bedrijfsvoering

9.1. Inleiding

De RUD NHN staat voor een professionele, efficiënte en kwalitatieve uitvoering van de haar opgedragen taken. Het uitvoeringsprogramma neemt een centrale plaats in, in de plannings- en (budget)beheersingssystematiek. Dit hoofdstuk gaat in op de organisatie, de formatie en de middelen, afgezet tegen de kwaliteitscriteria omschreven in paragraaf 2.1.

9.2. Organisatie

De kwaliteitseisen op het organisatorische vlak betreffen tenminste:

- een scheiding tussen vergunningverlening en handhaving;
- een roulatiesysteem voor handhavers;
- het op schrift vastleggen van de bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden;
- een bereikbaarheidsregeling voor buiten kantooruren.

Scheiding vergunningverlening, toezicht en handhaving

De afzonderlijke afdelingen 'Regulering', 'Toezicht en Handhaving' en 'Specialisme en Advies' waarborgen een scheiding tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving, zowel op persoonsniveau, objectniveau als managementniveau. Bovendien is er bij alle drie de onderdelen een functionele scheiding aangebracht. Medewerkers van de verschillende disciplines dragen hun eigen verantwoordelijkheid en opereren zelfstandig. Eenieder draagt zodoende onafhankelijk en op basis van eigen oordeel bij aan de totstandkoming van de omgevingsvergunningen. Ook voor Toezicht geldt deze onafhankelijke en gescheiden relatie ten opzichte van de juridische handhaving.

Roulatiesysteem

Om te voorkomen dat er een te nauwe band ontstaat tussen toezichthouder en de medewerkers van het bedrijf of bij de te controleren objecten/gebieden (vaste handhavingsrelatie), is een roulatiesysteem bij grotere en omvangrijkere controles onmisbaar. Dit systeem betreft minimaal een periodieke afwisseling van branches en geografische gebieden voor handhavers bij inrichtingen waarmee een vaste handhavingsrelatie bestaat.

De controles uit de jaarprogrammering worden over de toezichthouders verdeeld. Bij die verdeling wordt rekening gehouden met eerder uitgevoerde controles. Voor de bedrijven die hoog of in het midden op de prioriteitenlijst staan, wordt een strikte roulatie aangehouden. Voor de laag geprioriteerde bedrijven is dat in verband met een lage controlefrequentie (eenmaal per 10 jaar), niet noodzakelijk.

Bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden

Voor alle medewerkers zijn de taken en verantwoordelijkheden beschreven in een functiebeschrijving en in een competentieprofiel. De functiebeschrijvingen en het competentieprofiel moeten nog worden vastgesteld.
De bevoegdheden van toezichthouders zijn geregeld in de Algemene wet bestuursrecht. Voor toezichthouders geldt een wettelijke verplichting om deze aan te wijzen. De opdrachtgevers van de RUD NHN hebben de directeur van de RUD NHN voor deze bevoegdheid gemandateerd. Deze heeft de betrokken toezichthouders aangewezen op functieniveau (bijvoorbeeld milieu-inspecteur,

handhaver). Daarnaast zijn medewerkers van de afdeling Toezicht en Handhaving beëdigd als bijzonder opsporingsambtenaar (BOA). De beëdiging en aansturing van de BOA's gebeurt door het Openbaar Ministerie. Welke zaken de colleges van B&W en GS precies aan de RUD NHN overdragen en aan wie zijn zij mandateren, is via de mandaatbesluiten geregeld.

Voor Naleving zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:
- Burgers, bedrijven, en instellingen hebben een eigen verantwoordelijkheid.
- Overtredingen kunnen ook ontstaan door onvoldoende kennis over wetgeving, risico's en mogelijke maatregelen.

Indien nodig zal de afdeling Toezicht en Handhaving in haar contacten met burgers, bedrijven en instellingen deze uitgangspunten, de rol en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen toelichten. Bij toezichtcontroles van inrichtingen bespreken de medewerkers van deze afdeling aanleiding, doel, bevindingen en conclusies van de controles met degene op wie het toezicht zich richt.

Klachten- en bereikbaarheidsregeling
Zie het hoofdstuk toezicht- en handhaving.

9.3. Formatie

Het bevoegd gezag moet kunnen aantonen dat het voldoet aan de benodigde kritieke massa door:
a. Periodiek beoordelen in hoeverre de werkelijke opleiding, kennis, ervaring, frequentie van taakuitoefening en beschikbare deskundigen in overstemming is met de deskundigheidstabellen;
b. Een evaluatie en registratie van gevolgde opleidingen (inclusief vastlegging van de tijd en financiële middelen);
c. Bij uitbesteding aantonen dat externe partijen aan de kwaliteitscriteria voldoen.

Het bevoegd gezag beschikt aantoonbaar over voldoende personele capaciteit, en/of financiële middelen voor het inhuren van capaciteit voor de uitvoering van de Wabo-taken en toezicht en handhaving op de rechtstreekse verboden zoals geformuleerd in de uitvoeringsprogramma's.
Voor de taken die de RUD NHN uitvoert gelden dezelfde eisen.

Uit een analyse van een onafhankelijke partij blijkt dat de RUD NHN voor een belangrijk deel voldoet aan de criteria horende bij de onder a. genoemde zaken. Het rapport dat hierover is opgesteld, is nog niet aan de besturen voorgelegd. Er wordt een verbeterplan opgesteld voor de onderdelen die nog niet aan de criteria voldoen. Voor de genoemde analyse werden de opleidingen en ervaringen van de medewerkers geïnventariseerd, beoordeeld en vastgelegd in een zogenaamde E-portfolio. Voor de komende twee jaar neemt de RUD NHN een abonnement op deze portfolio. Over een eventuele voortzetting wordt besloten na de evaluatie. Wanneer de criteria veranderen of wanneer functies of taken in het medewerkersbestand veranderen, moeten de effecten op het wel of niet voldoen aan de criteria in kaart worden gebracht. Zo nodig vindt er dan bijsturing plaats.

Worden werkzaamheden uitbesteed, dan dient de opdrachtnemer aantoonbaar aan de criteria te voldoen.

9.4. Middelen

Het borgen van de personele en financiële middelen omvat ten minste:
a. Het in de begroting vastleggen van die personele en financiële middelen en kosten apparatuur en instrumenten;
b. Een inzichtelijke systematiek waarbij een verbinding wordt gelegd tussen de bestuurlijk vastgestelde vergunningverlening- en handhavingsprioriteiten en –doelstellingen en de daarvoor benodigde inzet van personeel en middelen mede gezien de wettelijke termijnen. (Personele en financiële middelen in lijn met het te verwachten werkaanbod);
c. Een jaarlijkse reservering van capaciteit en middelen die nodig zijn voor de uitvoering van de landelijke prioriteiten en de regionale samenwerkings-afspraken, inclusief ruimte voor samenwerking op ad hoc basis;
d. Een jaarlijkse reservering van middelen voor permanente her-, en bijscholing.

De RUD NHN stelt jaarlijks een (meerjaren)begroting en jaarrekening op die ter goedkeuring aan de gemeenteraden en Provinciale Staten worden voorgelegd. Personele en financiële middelen en materiaalkosten zijn hierin vastgelegd. Daarnaast wordt jaarlijks een werk- of uitvoeringsprogramma opgesteld met een beschrijving van de taakuitvoering waarmee deze is geborgd. Ook over het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks (deels verplicht) gerapporteerd.

9.5. Bedrijfsvoering

De RUD NHN voert de volgende bedrijfsvoeringsprojecten uit.

Kwaliteitscriteria
Omschrijving: De basis voor de landelijke kwaliteitscriteria staan in de Wet VTH. De kwaliteit dient te worden vastgelegd in gemeentelijke en provinciale verordeningen. Deze verordeningen richten zich met name op de uitvoering van de zogenaamde basistaken en daarmee op de taakuitoefening van de RUD NHN. Hiermee wordt geborgd dat de RUD NHN haar taken op een kwalitatief adequaat niveau uitvoert. De RUD NHN heeft een aantal verbeteracties opgesteld om hieraan te voldoen. Prioriteit: Landelijke kwaliteitscriteria, Wet VTH en bedrijfsplan. Doelstelling: De taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, gezorgd wordt voor een verdere toename van de kwaliteit.

Kwaliteitszorg
Omschrijving: Kwaliteit staat centraal. De RUD NHN onderzoekt aansluiting bij het INK-managementmodel. Dat is een model dat organisaties helpt zich te focussen op tien aandachtsgebieden waar structurele verbeteringen nodig zijn om zo de ambities te realiseren. Het kwaliteitssysteem wordt gefaseerd ingevoerd. Gestart wordt met de primaire werkprocessen waarna verbreding plaatsvindt naar de besturende en ondersteunende processen. Er kunnen diverse instrumenten worden ingezet om de verbetercyclus te realiseren: benchmarking, intervisie, kwaliteits-registraties in de vorm van interne auditrapporten, klanttevredenheids-rapporten, monitoringsrapportages, klachtenregistraties en andere kwaliteitsmetingen. Dit project is gestart met een verkenning. Op basis hiervan wordt een opdracht geformuleerd voor de werkgroep. Prioriteit: Bedrijfsplan. Doelstelling: Efficiënte bedrijfsvoering.

10. Deel III Een korte voortgangsbeschrijving van de projecten 2016/2017

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
4	**Kwaliteits- en kennisprojecten algemeen** Het borgen en uitbuowen van expertise. Om kennis op te bouwen en activiteiten uit te voeren, voert de RUD NHN verschillende projecten/ activiteiten binnen de dienst uit. Dit beslaat een significant percentage van de tijdsbesteding (ca. 10%).	Lokale en specieke expertise en kennis worden geborgd en waar mogelijk verder uitgebouwd		In 2016 zijn de kennisgroepen Regulering van verder vormgegeven. En is een cursus Activiteitenbesluit (4e tranche) RUD-breed georganiseerd. In 2017 is als speerpunt "kwaliteit" benoemd.	Loopt door in 2018.
4	**Omgevingswet** Deze nieuwe wetgeving treedt na 2018 in werking. Het vroegtijdig verkennen van de mogelijke impact op de organisatie van de RUD NHN in relatie met die van de deelnemers is erg belangrijk. Zo kan er tijdig op veranderingen worden ingespeeld. Waar het om gaat dat de effecten van de nieuwe wetgeving op de werkwijze en taakuitvoering tussen de RUD	De Omgevingswet is uiterlijk een half jaar voor inwerktreding (naar vewachting eind 2018) geimplemen-teerd binne de organisatie van de RUD NHN.		In 2016 is door het MT een impact-analyse vastgesteld. In 2017 zal een programmaplan worden vastgesteld en hier uitvoering aan worden gegeven.	Aandacht voor: - ICT/informatie-voorziening - Organisatie/taken - Competenties - Financien Planning in werking treding Omgevingswet medio 2019.

	NHN en de deelnemers helder zijn.				
4	**<u>Onderzoek integraliteit uitplaatsen Wabo-taken Texel</u>** Het maken van een businesscase waarin wordt aangegeven wat de mogelijkheden zijn voor Texel en de RUD NHN om vanuit de integraleitsgedacht in de Omgevingswet bepaalde Wabo-taken in een te kiezen model uit te plaatsen bij de RUD NHN. Na besluitvorming wordt bepaald of tot een pilot wordt overgegaan. In 2016 dient de businesscase ter besluitvorming aan het DB en het AB van de RUD NHN voorgelegd te worden om te bepalen of een pilot wordt opgestart om tot een verdere uitwerking te komen.	Voor Texel en de RUD NHN de mogelijkheden verkennen om bepaalde Wabo-taken uit te kunnen plaatsen volgens een te kiezen model. Bij een positief besluit ervaring opdoen in een pilot project		Er is een businesscase opgesteld met de mogelijkheden voor Texel m.b.t. het uitplaatsen van taken. Het opstarten van de pilot heeft vertraging opgelopen door diverse redenen. In 2017 zullen de gesprekken worden herstart en zal door beide partijen bestuurlijk worden afgetast of de er meerwaarde wordt gezien in het opstarten van de pilot.	Afhankelijk van de uitkomsten van de bestuurlijke ronde zal het project in 2018 zijn voortgang/beslag gaan krijgen.
4	**<u>Digitaal Handhaven</u>** De RUD NHN streeft in de planperiode naar invoering van het digitaal hand-haven. Digitale handhaving maakt het proces van Toezicht & Handhaving efficienter en verhoogt de kwaliteit. Toezichthouders kunnen ter plaatse de wet- en regelgeving	Het efficienter uitvoeren van controles en rapporteren van de resultaten.		Het implementeren van digitale handhaving staat hoog op de prio-riteitenlijst van de afdeling Toezicht en Handhaving. In 2016 heeft opnieuw een verkenning plaatsgevonden van de in de markt aanwezigen systemen. Een belangrijk criterium is het	

	inzien en krijgen de beschikking over digitale checklisten voor het uitvoeren en afhandelen van de controles van onder andere het Activiteitenbesluit, asbestsaneringen, Besluit Bodemkwaliteit en bodem-energiesystemen. Hierdoor worden controles eenduidig uitgevoerd en wordt er minder "op de automatische piloot" gecontroleerd. Het is dankzij digitale handhaving ook veel eenvoudige om standaard-verslagen en brieven te maken. Bovendien wordt door de verschuiving van administratieve last naar meer inhoudelijke beoordeling de effectiviteit van het toezicht verhoogd.			eenmaal invullen van gegevens. Dit betekent dat de voorkeur ligt bij het koppelen van digitale handhaving aan het aanwezige zaaksysteem. Een dergelijk systeem is nog niet aanwezig maar wel in ontwikkeling. Verder speelt bij de RUD NHN een discussie over het huidige zaaksysteem en het opnieuw aanbesteden van een zaaksysteem. Verder zou gezien de hoogte van de investering voor digitale handhaving (systeem stand-alone en niet gekoppeld aan het zaaksysteem) een Europese aanbestedings-procedure gevolgd moeten worden.	

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
6	**Actualisatie Objectregistratie** Alle objectgegeven van de gemeente zijn in 2014/2015 geconverteerd. Gebleken is dat de informatie in veel gevallen is verouderd en per gemeente verschilt. In dit project worden de objectgegevens gecontroleerd, eenduidig vastgelegd en waar nodig aangevuld. Hiertoe voeren de toezichthouders in het eerste kwartaal 2016 gevelcontroles uit. Er zijn werkafspraken gemaakt die moeten leiden tot een eenduidige beoordeling en registratie van gegevens.	Actualisatie van de objecten die binnen het project vallen en eenduidige invoering in het zaaksysteem.	100%	In 2016 zijn hiervoor circa 23.000 bedrijven aan de hand van quickscans gecontroleerd op de aanwezigheid op het vestigingsadres en de aard van hun bedrijvigheid. Verdere actualisatie van gegevens maakt deel uit van de reguliere werkzaamheden.	Verdere actualisatie van gegevens maakt deel uit van de reguliere werkzaamheden.
6	**Pro-actieve houding asbestdaken** De RUD NHN gaat in smanewerking met de gemeente de asbest-problematiek op bedrijfsgebouwen onder de aandacht brengen (inclusief flankerende maatregelen) van de eigenaren van asbestdaken.	Stimuleren van de vrijwillige sanering asbestdaken vóór 2024.		Hiervoor is een projectplan opgesteld en zijn doelgroepen benoemd. Voor deze doelgroepen worden acties, voorlichtings-materiaal opgesteld.	Doorlopend project tot 2024.

6	**Horeca geluid (horeca-avondronden)** De RUD NHN verricht in de avond en nacht branchegerichte precentieve controleronden, met name op gebied van geluidsoverlast door horeca. Naar aanleiding van klachten of in overleg met de opdrachtgever kunnen deze controles gerichter worden uitgevoerd op specifieke locaties of op gebieden met een concentratie aan horeca. Naast het uitvoeren van geluidsmetingen en het toezicht op maatwerkvoorschriften worden ook overige zaken genoteerd die de oorzaak van geluidsoverlast kunnen zijn. In geval van overlast wordt de ondernemer ter plaatse aangesproken. Tijdens deze horeca-avondronden kunnen ook overige klachten worden meegenoemen die alleen in de avond- of nachtperiode kunnen worden geconstateerd of gemeten. Voor de meeste opdrachtgevers worden periodiek horeca-avondronden uitgevoerd.	Verminderen en voorkomen geluidsoverlast en daarmee een bijdrage leveren aan een prettige leefomgeving.		Dit is een doorlopend project. Van elk evenement en horecaronde wordt er een evaluatie gemaakt mbt de nut en noodzaak van continuering.	Doorlopend project. Uitvoering als genoemd.
	Vuurwerk Jaarlijks controleert de RUD		100%		

6	NHN bij de verkoop- en opslagpunten van consumentenvuurwerk of deze voldoen aan het Vuurwerkbesluit. In het laatste kwartaal van het jaar worden voorcontroles uitgevoerd. Ook tijdens verkoopdagen vinden controles plaats. Bij de evaluatie van de vuurwerkcontroles wordt bekeken of de wijze van toezicht zoals die het afgelopen jaar is toegepast aanpassing behoeft. Ook wordt afstemming met de VR en gemeenten gezocht.	Veilige leefomgeving doordat verkoop- en opslagpunten volledig voldoen aan het Vuurwerkbesluit.		In 2016 is een selectie gemaakt welke kantoren en zorginstellingen gecontroleerd worden op de EML. Bij de uitvoering van het project bleek dat nagenoeg alle zorginstellingen onder de EED vallen. Voor 2017 is een selectie gemaakt van kansrijke agrarische bedrijven (900) om te controleren op de EML	Uitloop (hercontroles).
	Energiebesparingsaanpak bedrijven (SER Energieakkoord) In 2013 in het SER-Energieakkoord voor duurzame groei getekend. Een van de afspraken betreft een ver-hoging van de prioritering van ernergiebesparing als onderdeel van Wm-controles. De ondertekenaars zijn overeengekomen dat naast stimuleringstrajecten ook Toezicht & Handhaving worden ingezet om energiebespraringsmaatregelen met een terugverdientijd van < 5 jaar te kunnen borgen. Het	Landelijke prioriteit (SER energieakkoord) en de regionale VTH strategie.	100%	In 2016 is een selectie gemaakt welke kantoren en zorginstellingen gecontroleerd worden op de EML. Bij de uitvoering van het project bleek dat nagenoeg alle zorginstellingen onder de EED vallen. Voor 2017 is een selectie gemaakt van kansrijke agrarische bedrijven (900) om te controleren op de EML.	Uitloop (hercontroles).

6	Ministerie (RWS) gaf EDN opdracht de besprarins-mogelijkheden per branche en op bedrijfsniveau te onderzoeken om een betere inschatting te kunnen maken van het potentieel. Op basis van de op dit moment beschikbare onderzoeks-gegeven is in overleg met het Ministierie besloten om te beginnen met de branches kantoren en zorginstellingen. De RUD NHN heeft voor beide branches een uitvoeringsplan opgesteld. Voor 2017 worden op basis van het grootste besparingspotentieel ook weer twee branches geselecteerd.				
6	**<u>Energiebesparing EED en MJA bedrijven</u>** De Europese Energie-efficiency Richtlijn (EED) streeft naar een 20% lager Europees energieverbruik in 2020. Deze regeling bepaalt dat grote bedrijven een energie-audit moeten uitvoeren. In december 2015 ontving de RUD NHN van het ministerie een lijst met de betreffende bedrijven. De MJA bedrijven moeten daarnaast in 2016 een nieuwe EEP (energie efficiencyplan) indienen. De Rijksdienst voor	Alle betreffende bedrijven voeren een energie-audit uit waarmee bewustwording en inzicht wordt verkregen in de energiebe-sparingsmogelijkheden. Daarmee wordt het treffen van energiebesparende maatregelen gestimuleerd.		In 2016 is gestart met het inventariseren van de bedrijven die onder de EED vallen. Afstemming is hierbij gezocht met de OD IJmond en de OD NZKG. Bedrijven zijn aangeschreven op het indienen van een energie-audit. Energie audits worden beoordeeld en bedrijven worden aangeschreven op het aanbrengen van	Mogelijk uitloop .

	ondernemen Nederland toetst (RVO) dit plan aan het convenant en de RUD NHN aan de Wet milieubeheer.			energiebesparende maatregelen. Gezien het aantal bedrijven onder de EED lopoen deze werkzaamheden door in 2017. Aanpak concernbedrijven is afgestemd met het landelijk Kernteam.	
6	**<u>Kunststofverwerkende bedrijven</u>** Het betreft verwerkers van zacht PVC, waarbij tijdens de verwerking grote hoeveelheden weekmakers gebruikt en opgeslagen worden die brandbaar zijn en grote risico's hebben voor de gezondheid. De RUD NHN beoordeelt in overleg met de VR of de voorschriften voor de opslag van brandbare stoffen al dan niet toereikend zijn. Een ander aandachtspunt zijn de aangescherpte emissie-eisen uit het Activiteitenbesluit. Er zijn in de regio enkele inrichtingen met vergelijkbare activiteiten. Vanwege het idee van een gelijk speelveld voor alle betrokkenen is het wenselijk dat deze inrichtingen eenduidig en gelijktijdig worden gecontroleerd en beoordeeld.	Voldoen aan het Activiteitenbesluit in samenhang met het Bouwbesluit.	80%	Het project van 2016 betrof zes grote kunststofverwerkers. Alle bedrijven zijn bezocht. In 2017 worden deze controles afgerond (aanvullende documenten worden opgestuurd en beoordeeld). Uit de obejectregistratie blijkt dat er nog ca. 45 kunststofverwerkers in het werkgebied zijn. Omvang en gebruik van weekmakers is onbekend. Deze bedrijven worden in 2017 bezocht in het kader van reguliere controles.	Mogelijke uitloop reguliere controles 2017.

6	**<u>Ketentoezicht Autodemontagebedrijven</u>** In het kader van ketentoezicht is een projectplan opgesteld. Het project geeft inzicht in de werkwijze binnen de branche in Noord Holland Noord. Bij de controles wordt gebruikt gemaakt van de gegevens van het landelijk meldpunt afvalstoffen (LMA) en Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW).	Nader te bepalen.	100%	Uitvoering heeft door omstandigheden afwijkend van het projectplan plaatsgevonden. De controles zijn in 2016, en uitloop in 2017, in het kader van ketentoezicht uitgevoerd als reguliere controle (met nadruk op aspect afval) bij 25 autodemontagebedrijven uitgevoerd. UIt de evaluatie (memo) blijkt dat diverse aspecten nader onderzoek behoeven. Via ketentoezicht wordt een data analyse afvoer gevaarlijk afval gedaan (zie onder nieuwe projecten2018/2019).	Bedrijven opnemen in het reguliere programma.
6	**<u>Ketentoezicht Afvalrecycling metaal</u>** Dit onderwerp werd door het selectie-overleg Noord-Holland aangedragen. De Omgevinsdienst IJmond voert in het voorjaar 2016 een pilot uit bij één van de bedrijven. Aan de hand van de resultaten hiervan wordt een projectplan opgesteld. Op basis van het vooronderzoek is wel een	Nader te bepalen.	100%	OD IJmond heeft een controle uitgevoerd maar een projectplan is niet verder opgesteld; niet aan toegekomen. RUD heeft in haar gebied ca. 8 inrichtingen, van de 5 grootste zijn er 2 bezocht in 2016 als integrale controle. In 2017 worden de overige 6 inrichtingen	Bedrijven opnemen in het reguliere programma.

	prognose gemaakt van de omvang.			bezocht onder reguliere controles (binnen de cluster van 120 bedrijven die zijn verdeeld onder taakveld Afval).	
6	**<u>Ketentoezicht Compostering</u>** Het project verkeert nog in de algemene onderzoeksfase van het ketentoezicht. Op basis hiervan is al wel een prognose gemaakt van de omvang.	Nader te bepalen	100%	Algemene onderzoeksfase is afgerond, bedrijven opnemen in het reguliere programma.	Bedrijven opnemen in het reguliere programma.
6	**<u>Ketentoezicht Ziekenhuisafval</u>** De controle van de als gevaarlijk beschouwde afvalstroom "specifiek ziekenhuisafval" richt zich op de registratie en afgifte. Onder meer wordt gecontroleerd aan welke inzamelaars/be- en verwerkers deze stroom wordt afgegeven. Hiervoor word onder andere de databank (Amice) van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen geraadpleegd.	Inzicht in adminstratie van afvalstgromen en in het bijzonder de afvalstroom "specifiek ziekenhuisafval".	100%	De RUD NHN controleerde in december 2015 de administratie van de ziekenhuizen in Den Helder en Alkmaar, alsmede hun dependances/poli's. Bij het ziekenhuis en de poli's in Hoorn werd in 2016 een controle uitgevoerd. Met betrekking tot het specifiek ziekenhuisfaval zijn er geen constateringen te melden.	Bedrijven opnemen in het reguliere programma.
	<u>Ketentoezicht Vergistingsinstallatie</u> Landelijk, en ook in het werkgebied van de RUD NHN, valt een stijging waar te nemen van het aantal vergistings-installaties. Vergistingsinstallaties zetten dielijke en/of plantaardige	Zicht krijgen op eventuele misstanden in de branche vergistingsinstallaties. Aanpak van eventuele misstanden bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk.	50%	Loopt ook in 2017 door. Er is een behandelteam vergisters ingesteld bestaande uit toezichthouders, vergunningverleners en juristen. Een speerpunt is de registratie van stoffen.	Ja, doorloop 2018. Betreft hier alleen het deel IGH-onderzoek, niet reguliere controles. Eind 2017 komen er ca. 8 inrichtingen bij, Met de 5 bestaande

6	restproducten om in biobrandstoffen. De positieve potentie van deze branche ligt voor de hand, maar het is niet denkbeeldig dat criminelen deze kansen misbruiken voor persoonlijk gewin, ten kosten van onze samenleving. In de regel betaalt men in Nederland correct voor de verwerking van afvalstoffen. Maar omdat vewerking kostbaar is en het "wegmengen"van deze niet voor vergisting toegeleaten afvalstoffen in vergistingsinstallaties bijzonder lucratief kan uitpakken, is alertheid geboden. De afgelopen jaren bleek uit meerder onderzoeken dat er stoffen worden vergist die niet vergist hadden mogen worden.	Ervaring opdoen met ketentoezicht op basis van informatie in samenwerking met ketenpartners.		De vergisters kosten de RUD relatief veel tijd. Per vergister is een sub team wat zo effectief mogelijk (gezamenlijk) werkt. De branche is gevoelig voor subsidiefraude. Het project zal ook in 2018 nog doorlopen.	inrichtingen zijn er dan in totaal 15 inrichtingen. Inplannen als reguliere controle voor 2018? Bert Waaijers?
6	**<u>Ketentoezicht Transportcontroles afval en grond</u>** Is vervolg van grondbanken-project/ketenhandhaving grondstromen 2015	Inzicht krijgen in stromen van grondverzet en het naleefgedrag binnen de keten.	100%	Wordt sinds 2016 uitgevoerd als reguliertoezicht. Er is geen projectplan of eindrapportage beschikbaar. Resultaten zijn via Bert Waijers verkrijgbaar.	Regulier toezicht.
	<u>Mestbassins Texel (doorloop 2015)</u> Het inventariseren van alle	In kaart brengen van alle mestbassins. Alle	100%	Project is uitgevoerd en afgerond in 2016. Alle	Nee.

6	bovengrondse mestbassins (mestsilo's, mestzakken en foliebassins) op Texel en deze toetsen aan de milieuregelgeving. In het verleden had het milieutoezicht op deze mestbassins niet altijd prioriteit. Het niet opvolgen van de milieuregels kan echter leiden tot calamiteiten met gevolgen voor milieu en veiligheid. In 2015 zijn 64 mestbassins in kaart gebracht en zijn er 29 gecontroleerd. De overige waren recent nog gecontroleerd of stonden op de planning voor controle door een extern bureau. In 2016 worden de nog lopende handhavingstrajecten uit 2015 afgerond.	mestbassins voldoen aan de van toepassing zijnde milieuregelgeving.		mestbassins zijn gecontroleerd en waar nodig aangeschreven op overtredingen.	
6	**<u>Assimilatiebelichting (doorloop 2015)</u>** De RUD NHN ontvangt sinds haar oprichting regelmatig klachten over lichtoverlast vanuit kassenbedrijven als gevolg van assimilatiebelichting. Ook de politiek en de Milieufederatie Noord-Holland stellen regelmatig vragen over de regels waaraan glastuinbouw-bedrijven met assimilatieverlichting moetne	Informeren van doelgroep en bestuurders over regelgeving. Doelgroep voldoet aan de regelgeving waardoor overlast en klachten als gevolg van lichthinder worden voorkomen en de leefomgeving verbetert.	80%	Het project loopt nog door in 2017. In 2018 en volgende jaren zal door middel van surveillance tijdens de nachtelijke uren toezicht uitgevoerd worden.	Vloeit over in normale toezichtstaak.

	voldoen. De RUD NHN maakte een toezichtplan met plan van aanpak om 100% naleving van de regels voor assimilatiebelichting te bewerkstelligen. De betreffende bedrijven worden allemaal geinformeerd en gecontroleerd op afschermverplichting. Daarnaast vinden controels plaats naar aanleiding van klachten en voert de RUD NHN in het belichtingsseizoen (sept - maart) vier algemene controles uit.				
6	**<u>Natte Koeltorens (doorloop 2015)</u>** In natte koeltorens wordt water verneveld teneinde overtollige warmte uit productieprocessen en -gebouwen af te kunnen voeren. Is er sprake van onvoeldoende onderhoud en beheer dan kan de bekende legionallabacterie zich verspreiden. Een besmetting kan leiden tot de ernstige Veteranenziekte die op longontsteking lijkt. Legionellose kan leiden tot blijvende effecten op de gezondheid of zelfs tot de dood. Het college van B&W draagt zorg voor de uitvoering	Inzicht in en toezicht op de natte koeltorens	90%	Inventarisatie is uitgevoerd door aan collega's te vragen om installaties te melden. De bekende installaties zijn ingevoerd in de kaart van Atlas Leefomgeving. Dat deze als bron zou worden gebruikt is een misvatting (mogelijk een gevolg van een redactionele tekstwijziging in UVTH2016/17). Bekende installaties zijn gecontroleerd in 2016. Controles worden afgerond in 2017. Er is nog geen meerjaren toezichtsplan opgesteld.	Ja. Project moet vervolg krijgen met het opstellen van een toezichtsplan waarmee het meerjarentoezicht wordt geborgd. Prioriteit gezien de risico's voor de volksgezondheid en de wettelijke verplichtingen Wet publieke gezondheid.

	van de algemene infectieziektenbestrijding op grond van de Wet publieke gezondheid. De installaties moeten voldoen aan de voorschriften uit het Activiteitenbesluit. in 2015 stelde de RUD NHN de notitatie Natte koeltorens op en voerde zijn controles uit. Signalen uit de praktijk, onder andere van installateurs, doen vermoeden dat er significant meer locaties zijn dan de nu bekende. In 2016 en 2017 gaat de RUD NHN de locaties en natte koeltorens inventariseren. Inventarisatie en reigstratie vindt plaats met behulp van de nationale koeltorenkaart van Atlas Leefomgeving. Daarna wordt een meerjaren toezichtsplan opgesteld.				
	<u>Ammoniakinstallaties (doorloop 2015)</u> Ammoniak is een giftig gas dat bij hoge concentraties schade aan de longen kan veroorzaken en zelfs de dood tot gevolg kan hebben. Het wordt onder andere toegepast als koudemiddel in vooral grote koelinstallaties. De verwachting is dat dit specifieke gebruik van ammoniak zal toenemen in	Inzicht en toezicht op ammoniakinstallaties,	90%	Inventarisatie is uitgevoerd door aan collega's te vragen om installaties te melden. Bekende installaties zijn gecontroleerd in 2016. Controles worden afgerond in 2017. Er is nog geen meerjaren toezichtsplan opgesteld.	Ja. Project moet vervolg krijgen met het opstellen van een toezichtsplan waarmee het meerjarentoezicht wordt geborgd. Prioriteit gezien de risico's voor de volksgezondheid

6	kleinere installaties als vervanging van gefluoreerde koolwaterstoffen die vanaf 2020 verboden worden vanwege hun bijdrage aan het broeikaseffect. Wanneer ammoniak als gevolg van lekkage van koelinstallaties in het milieu belandt, kan dit bijdragen aan de verzuring van bodem en oppervlaktewater. Ammoniakinstallaties met maximaal 1500 kg ammoniak vallen onder het Activiteitenbesluit. Grotere installaties zijn vergunnings-plichtig en vallen onder het Bevi (tot 10.000 kg ammoniak) of Brzo (10.000 kg ammoniak). In 2015 maakte de RUD NHN een toezichtplan met een aanpak om 100% naleving te bewerkstelligen van de regels voor het gebruik van ammoniakinstallaties. Op dit moment zijn er in het werkgebied zo'n vijftien locaties bekend met ammoniak-installaties. Daarvan vallen tien installaties onder het Bevi (> 1500 kg ammoniak). Op één locatie kunnen meerdere installaties staan. Signalen uit de praktijk, onder andere van keuringsinstanties,				(denk ook aan recente calamiteit).

	doen vermoeden dat er significant meer zijn dan de nu bekende vijftien. In 2016 en 2017 gaat de RUD NHN deze verder inventariseren.				
6	**<u>Windturbines (doorloop 2015)</u>** Steeds meer gemeentebesturen en bewoners in ons werkgebied zijn bezorgd over de milieueffecten, veiligheid, geluid en de slagschaduw van windturbines. Met name komen er veelvuldig klachten over geluids-overlast, zo blijkt uit de klachten-analyse. De RUD NHN stelde in 2015 een toezichtplan Windturbines op dat zij in 2016 aan het MT/DB van de RUD NHN en het OGON aanbiedt. Het toezichtplan moet leiden tot een eenduidige en gestructureerde wijze van milieutoezicht op windturbines. Op basis van Google Earth zijn in het werkgebied van de RUD NHN 272 windturbines bekend. De windturbines worden geïnventariseerd en geregistreerd in de objectregistratie. Aan de hand van het toezichtsplan worden relevante gegevens zoals de	Een eenduidige en gestructureerde wijze van mileutoezicht bij windturbines.	100%	In 2015 is het toezichtplan met voorgestelde wijze van controleren geschreven. In afwijking van het toezichtplan (noodzakelijk prioriteitstelling door beperkte tijd) zijn In 2016 alleen de windturbines die recent aanleiding hebben gegeven tot klachten over geluidsoverlast gecontroleerd op de emissieterm Le 2015. Geen overtredingen geconstateerd. Tot dusver adhoc controles naar aanleiding van klachten geluidsoverlast en/of slagschaduwhinder.	Nee, alleen toezicht op basis van klachten.

	geluidemissiegegevens opgevraagd en beoordeeld.				
6	**<u>Composthopen / opslag agrarische bedrijfsstoffen (doorloop 2015)</u>** De milieupolitie en het Hoogheemraadschap hebben tijdens controles in 2013, 2014 en het voorjaar 2015 geconstateerd dat er in de gemeenten Den Helder, Schagen en Hollands Kroon op veel locaties grote hoeveelheden mest of compost (agrarische bedrijfsstoffen) worden opgeslagen zonder dat er bodembeschermende maatregelen zijn getroffen. Door lozingen van gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen en meststoffen raken bodem, grondwater en oppervlaktewater verontreinigd. Het onderhavige project beoogt om de agrarische ondernemers te doordringen van de wet- en regelgeving. Van mei tot en met september 2015 heeft de RUD NHN ondernemers hierover uitvoerig geïnformeerd via hun branche-organisatie, via de pers en door middel van een brief. Van oktober 2015 tot maart 2016	Het hoofddoel van dit project is om over-tredingen te voorkomen door preventief te handhaven. In het projectplan zijn specifieke doelstel-lingen en subdoel-stellingen beschreven: - voorkomen van lozingen in bodem, oppervlaktewater en grondwater - ondernemers informeren over wetgeving - opsporen van notoire overtreders - inventariseren van de top 5 van overtredingen - samenwerking met handhavingspartners op de rit zetten - opschonen en bijwerken van de objectregistratie zaaksysteem	100%	Het project werd ook in 2016 uitgevoerd en zal ook in 2017 nog worden uitgevoerd. In 2017 is gekozen voor controles in alle opdrachtgevende gemeenten, met uitzondering van de gemeente Hoorn. Na 2017 zal door middel van toezichtscontroles (ook mlieuvluchten) toezicht worden gehouden.	Nee, vloeit over in regulier werk. Mogelijk in 1ste kwartaal 2018 uitloop controles 2018 en opstellen eindrapport.

	wordt met luchtsurveillance gecontroleerd of dit communicatietraject vruchten heeft afgeworpen. In 2016 worden de nog lopende handhavingstrajecten afgehandeld en vindt er een evaluatie plaats. Eén van de aanbevelingen in het evaluatieverslag is om dit project enkele jaren te herhalen om zodoende de wet- en regelgeving in het hele werkgebied van de RUD NHN goed tussen de oren van de ondernemers te krijgen.				
NIEUW	**<u>Geluidbegrenzers bij horeca-inrichtingen</u>** De werkwijze bij geluidbegrenzers is vastgelegd in de notitie Regulering, toezicht en handhaving geluidbegrenzers. Geluidbegrenzers worden in een maatwerkvoorschrift opgelegd om overschrijding van de geluidnormen door muziekgeluid te voorkomen. Begrenzers kunnen op verschillende manieren en momenten, meer of minder intensief, worden gecontroleerd. Ieder jaar wordt bekeken wat het beste controleregiem is voor de	Verminderen en voorkomen geluidsoverlast en daarmee een bijdrage leveren aan een prettige leefomgeving.		In 2017 starten met de inventarisatie en eerste controles, jaarlijks terugkerend.	Doorlopend project .

	opgelegde begrenzers. Het naleefgedrag en klachten situatie speelt daar een belangrijk rol in. De controles worden verwerkt als aspectcontroles.				
NIEUW	**<u>Strandpaviljoens</u>** Controle van strandpaviljoens op met name de aspecten opslag gevaarlijke stoffen (gasflessen) en afvalwater-lozingen. In overleg met VR en gemeenten (eventueel ook controle constructieve eisen). Betreft informatie en risicogestuurd toezicht; naar aanleiding van waarnemingen voorjaar 2017 van toezichthouders bij diverse strandpaviljoens.	Veilige en schone leefomgeving (strand en kustgebied).		Voorbereiding 2017, projectplan en inventarisatie.	Uitvoering 2018.
	<u>Ketentoezicht/IGH risicoanalyse asbest ontdoeners</u> Analyse van de data van ontdoeners. Afhankelijk van de conclusies kan een ketenonderzoek (project) paatsvinden in 2019.			Start dataverzameling in 2017, analyse in 2018.	Ja
	<u>Ketentoezicht/IGH risicoanalyse gevaarlijk afval</u> Bestaat uit twee deelanalyses; bij inzamelaars gevaarlijk afval en op de afvalstroom accu's (bij garagebedrijven en			Start dataverzameling in 2017, analyse in 2018.	Ja.

	autodemontage-inrichtingen). Afhankelijk van de conclusies kan een ketenonderzoek (project) paatsvinden in 2019.				

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
7	**N23** De N23 is een gemeentegrens-overschrijdend project waarin de RUD NHN een aantal uitvoerende taken heeft. Dit heeft vooral te maken met de grote hoeveelheden (veront-reinigde) grond die wordt toegepast. Het maatschappelijk belang van het project is groot, evenals de impact op de leefomgeving. Vandaar dat gekozen is voor een projectmatige opzet. Daarom moeten taken van verschillende disciplines (bodem, vergunningverlening, toezicht en handhaving) op een adequate en gecoördineerde wijze worden uitgevoerd. Het project, gestart in 2015, loopt waarschijnlijk tot de oplevering van de weg in 2017.	Het voorkomen van toepassen van grond dat niet voldoet aan de juiste kwaliteit.	100%	In een deel van 2016 hebben de werkzaamheden stilgelegen. Voor het overige deel is het doel behaald. Het project is volgend op de voortgang van de werkzaamheden. Begin 2017 zijn de werkzaamheden weer gestart en zal het project weer zijn vervolg krijgen.	
	Project Bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaarten De zeventien deelnemende	Het mogelijk maken van grondverzet binnen het gebeid	100%	In 2017 zullen de laatste restjes	Het treffen van voorbereidingen

7	gemeenten beschikken over diverse kaarten en nota's in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. De variatie is echter groot. De ene gemeente beschikt over een bodemfunctieklassenkaart, bodemkwaliteitskaarten en een bodembeheernota, de ander heeft slechts een vastgestelde bodemfunctieklassenkaart. Ook zijn er verschillen in beleidsaanpak – een deel van de gemeenten werkt met generiek beleid, een ander deel met gebiedsspecifiek beleid (per regio/gemeente verschillend). Met dit project worden nota's en kaarten geharmoniseerd. In 2015 is dit gedaan voor de regio Alkmaar. In 2016 is de regio West Friesland aan de beurt, en starten de voorbereidingen voor Hollands Kroon, Schagen en Den Helder.	van de gemeenten, binnen de randvoorwaarden van het Besluit bodemkwaliteit.		implementatie West Friesland worden opgepakt en zal regio West Friesland worden afgerond. Tevens zal in 2017 de Kop van NH worden uitgevoerd.	voor het oppakken van de regio Alkmaar in 2019.
	<u>Project BIDON</u> Het initiatief BIDON (bodemdata delen overheden en netbeheerders) streeft naar een landelijke database waarin alle milieuhygiënische bodemdata worden opgeslagen	Eén landelijke database waarin alle milieuhygienische bodemdata worden opgeslagen en waaruit deelnemende partijen (netbeheerders, overheden,	50%	Een medewerker van de RUD NHN heeft in 2016 en 2017 deelgenomen aan diverse projectgroepen	Afhankelijk van uitkomsten van gesprekken tussen overheden en netbeheerders zal het project

7	en waaruit deelnemende partijen (netbeheerders, overheden, adviesbureaus en dergelijke) kunnen putten. De komende periode wordt besteed aan verdere ontwikkeling van BIDON. De RUD NHN voert gesprekken met de werkgroep bodem (WEB) van de VNG, met PBNH (platform netbeheer Nederland) en met Rijkswaterstaat. De financiering is nagenoeg rond en er wordt nu een procesmanager geworven om dit proces verder te begeleiden. De RUD NHN participeert namens de deelnemende partijen in de projectgroep.	adviesbureaus, etc.) voor bodemdata kunnen putten		binnen het programma BIDON.	verdere voortgang krijgen.
7	**<u>Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer (POKB)</u>** De RUD NHN is deelnemer aan het Platform Overheid en Kwaliteit Bodembeheer (POKB). Het doel van het POKB is het ondersteunen van provincies, gemeenten en milieudiensten bij de kwaliteitsverbetering van hun taken (bevoegd gezag taken zoals beleid, regie, plantoetsing/ver-	Ondersteunen van provincies, gemeenten en milieudiensten bij de kwaliteitsverbetering van hun taakuitvoering (bevoegd gezag taken zoals beleid, regie, plantoetsing/vergunningverlening, toezicht en handhaving) in het bodembeheer).	100%	In 2016 is er meegedraaid in onderlinge audits. In 2017 zal het kwaliteitshandboek bodem worden opgezet voor het onderdeel Wbb.	Voortgang van onderlinge audits en uitbreiden van het handboek.

	gunningverlening, toezicht en handhaving) in het bodembeheer.				
7	**<u>Nieuw Bodeminformatiesysteem</u>** De RUD NHN maakt op dit moment gebruik van Squit XO bodem. Deze versie staat lokaal en kan niet worden omgezet in een webbased versie. Daar kleven tal van nadelen aan. Ten eerste kunnen de data niet worden gedeeld met andere partijen, ten tweede is het lastig om externen (bijvoorbeeld voor de invoer van bodemonderzoeken) hiermee te laten werken. Dat geldt ten derde ook voor deelnemende gemeenten die hun gegevens alleen in het BIS hebben staan, maar de bodemtaken verder zelf nog uitvoeren. Ten vierde wordt Squit XO Bodem straks niet meer ondersteund. Dat leidt tot de onvermijdelijke conclusie dat het BIS in technisch opzicht moet worden geactualiseerd. Ook al vanwege de open data uit het Bodemconvenant 2016-2020, het kunnen aansluiten op de Omgevingswet en het op	Een BIS dat aan de huidige technische eisen voldoet.	0%	In 2016 niet gerealiseerd. In de tweede helft 2017 zal de overgang naar het nieuwe bodeminformatie-systeem plaatsvinden. Verdere verfijning vindt plaats in 2018.	Verfijning van het systeem en gebruik.

	afstand kunnen werken in het BIS.				

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
7	**<u>Windplan Wieringermeer</u>** De RUD NHN is verantwoordelijk voor het vergunningverleningstraject voor ruim 100 windturbines in de Wieringermeer. Vanaf de behandeling van de aanvragen tot en met de plaatsing van windturbines. Na de ontvangst van 42 beroepschriften (2015) heeft de Raad van State de initiatiefnemers en het bevoegde gezag verzocht om binnen vier weken te reageren. Voor de gemeente Hollands Kroon heeft de RUD NHN deze reactie opgesteld - in samenspraak met de gemeente en het overige bevoegd gezag - en tijdig bij de Raad van State ingediend. Het StAB reageerde met een overwegend positief advies aan de Raad van State, Op 12 en 13 januari 2016 behandelde de Raad van State de ingestelde beroepen tegen	De realisatie van ruim 100 windturbines in de Wieringermeer binnen de geldende milieueisen.	100%	In mei 2016 definitieve uitspraak RvS ….alle beroepen verworpen. In 2017 zal voor een aantal deelparken de keuze voor het type windturbine plaatsvinden, waarna deze deelparken zullen worden gerealiseerd. Hiervoor wordt de RUD alleen ingeschakeld bij de vergunningverlening.	Wellicht vinden er 2018/2019 invullingen van een aantal deelparken plaats.

	het Rijksinpassingsplan en de door verschillende overheden verleende vergunningen. Afhankelijk van de uitspraak volgen er nog verdere werkzaamheden voor de RUD NHN.				
7	**Sanering wegverkeerslawaai** De Wet geluidhinder heeft een saneringsplicht opgenomen speciaal voor situaties waarin sprake is van een te hoge geluidsbelasting. De sanering kan bestaan uit maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld verkeers-maatregelen of een stiller wegdek), in de overdracht (schermen of wallen) of aan de woning (gevelisolatie). Voor woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen ligt het initiatief voor sanering bij gemeenten. De financiering van de 'lokale sanering' vindt op twee manieren plaats. Gemeenten krijgen via het Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing (ISV) een bijdrage voor de sanering van woningen op de A-lijst. Voor	Saneren van het verkeerslawaai		De 8 genoemde projecten zijn allen opgestart en begeleid. De diverse projecten bevinden zich in verschillende stadia. De betrokken gemeenten worden op de hoogte gehouden van de voortgang.	Projecten lopen in diverse fases door.

	alle andere saneringswoningen kunnen de gemeenten via de Subsidieregeling sanering verkeerslawaai een projectsubsidie aanvragen bij het Ministerie van I&M. In 2016 begeleidt de RUD NHN 8 de volgende saneringsprojecten: • Sanering verkeerslawaai Alkmaar project Stationsgebied • Sanering verkeerslawaai Alkmaar project Stationsweg ISV III • Sanering verkeerslawaai Alkmaar project Kanaalkade (reconstructie),eigen financiering • Sanering verkeerslawaai Castricum, Heiloo en Bregen, project N-KEN lll fase 1 • Sanering verkeerslawaai Castricum, project N-KEN lll fase 2 • Sanering verkeerslawaai Heiloo, project N-KEN lll fase 3 • Sanering verkeerslawaai Den Helder project Middenweg • Sanering verkeerslawaai Den Helder project N250				

7	**<u>Sanering railverkeerslawaai Heiloo</u>** Dit project betreft de gekoppelde sanering (geluidsscherm, raildempers en aanvullende gevelmaatregelen) van 226 woningen langs het spoor in de gemeente Heiloo. De voorbereidingen zijn onlangs afgerond en het akoestisch onderzoek is definitief goedgekeurd. Spoorbeheerder ProRail gaat in opdracht van de gemeente de werkzaamheden uitvoeren. Er ligt inmiddels een plan van aanpak. De RUD NHN is als akoestisch adviseur betrokken bij de communicatie en implementatie van het project. Naar verwachting is het project medio 2019 afgerond.	Het saneren van railverkeerslawaai bij 226 woningen in Heiloo.	100%	In 2016 heeft er een bewonersbijeenkomst plaatsgevonden. Uitkomst hiervan is dat het project in deelfases zal worden uitgevoerd waarbij het uitgangspunt is ….geluidschermen langs het spoor en zonodig aanvullen maatregelen aan de gevels van de woningen. Het onderzoek hiernaar loopt momenteel.	Tot het moment van realisatie zal de RUD NHN betrokken blijven bij dit project.
7	**<u>Omgevingslawaai Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk</u>** De RUD NHN gaat voor de agglomeratiegemeenten deze actualisatie uitvoeren. Over de opzet van de werkzaamheden heeft de RUD NHN reeds overlegd met de gemeenten. Andere gespreksonderwerpen	• Geactualiseerde geluidsbelastingskaarten, gereed voor 30 juni 2017; • Tabellen met de aantallen geluidgehinderden ten behoeve van de melding		In 2016 is er vooral tijd gestoken in het verzamelen van data. Begin 2017 zijn de geluidberekeningen gestart en zullen de geluidsbelastingskaarten	In 2018 zal het actiepland worden vastgesteld (na inspraakronden).

7	waren de begroting van de kosten en de verdeling van die kosten over de deelnemende gemeenten. Na opdrachtbevestiging voert de RUD NHN de volgende werkzaamheden uit: • Actualiseren van de verkeersgegevens met behulp van het regionaal verkeersmodel; • Actualiseren van de overige invoergegevens met behulp van de actuele 'big data' (beschikbaar via internet) en door de gemeenten handmatig aangeleverde mutaties; • Berekenen van geluidsbelasting op de gevels van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen voor de geluidsbronnen wegverkeer, railverkeer, industrie en luchtvaart; • Vervaardigen van geluidsbelastingskaarten in de vorm van contourenkaarten; • Samenstellen van tabellen met het aantal (ernstig) geluidgehinderden per geluidsbron; • Opstellen van een eindrapportage met	aan het Ministerie I&M; • Rapportage opstellen over de totstandkoming van de kaarten ten behoeve van de melding aan het Ministerie I&M; • Geactualiseerd Actieplan geluid 2018 - 2022, gereed voor 18 juli 2018.		eind april beschikbaar zijn. Vervolgens zullen de tabellen met de aantallen worden gemaakt, zal de rapportage worden opgesteld en zullen voorbereiding voor de vaststellingen door de colleges van de deelnemende gemeenten worden voorbereid. Direct daarna zal gestart worden met opstellen van het actieplan.	

	verantwoording van de totstandkoming van de kaarten en tabellen; • Analyseren van de berekeningsresultaten en een vergelijking met de resultaten van de geluidbelastingkaarten 2011; • Het actualiseren van het Actieplan geluid.				
7	**<u>MJPG railverkeer Kop van Noord-Holland</u>** ProRail is belast met het onderzoek naar geluidsisolatie van woningen die op de raillijst staan. Opdrachtgever en subsidieverstrekker is het Ministerie van I&M. ProRail onderzoekt voor 2020 alle saneringswoningen langs het spoor en treft zo nodig maatregelen. In mei 2015 liet ProRail weten te willen starten met de woningen in het RUD NHN-gebied. De betreffende gemeenten ontvingen hierover bericht. In oktober 2015 kregen dezelfde gemeenten het bericht dat het ingenieursbureau	Het coördineren van dit project en indien nodig de gemeenten adviseren.		Juni 2016 heeft het ministerie van I&M het zogenaamde lege saneringsplan ter inzag gelegd. Dit zijn delen van het spoor waarlangs geen maatregelen nodig zijn. De RUD heeft namens de gemeenten de saneringsplannen beoordeeld en de gemeenten hierover geadviseerd. September 2016 heeft het ministerie van I&M het saneringsplan ter inzag gelegd. In dit plan staan de sanerings-woningen opgenomen en worden de	

	Movaris/dBvision de akoestische onderzoeken gaan uitvoeren. In de brief verzoekt men de gemeenten om beleids- en omgevingsgegevens aan te leveren. Tevens wordt om een contactpersoon gevraagd. De RUD NHN vervult voor enkele gemeenten een coördinerende en eventueel adviserende rol. Het project loopt van 2016 tot en met 2020.			maatregelen berekend. De RUD heeft namens de gemeenten de saneringsplannen beoordeeld en de gemeenten hierover geadviseerd. Het heeft niet geleid tot het indienen van zienswijzen. Mei 2017 heeft de RUD een regiobijeenkomst MJPG bijgewoond waarbij informatie is uitgewisseld over de voortgang van de saneringsprojecten.	
7	**<u>Reconstructie A9 Rijkswaterstaat Alkmaar/Heiloo/Castricum</u>** Rijkswaterstaat doet vanwege de verbreding van de A9 onderzoek naar de geluidsisolatie van 46 woningen in de gemeente Alkmaar, Castricum en Heiloo. In Alkmaar gaat het om vier woningen, in Castricum om elf en in Heiloo om 31 woningen. De gemeenten hebben de RUD NHN gemandateerd om namens hen het saneringsproject te begeleiden.	Saneren van verkeerslawaai bij 46 woningen.		Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de sanering van woningen in verband met de reconstructie van de A9 in 2010. De RUD is contactpersoon en adviseert de gemeente over de voorgang. Het onderzoek is inmiddels afgerond en ten aanzien van de woningen die in aanmerking kwamen voor maatregelen zijn deze	Nee, vloeit over in regulier werk.

				inmiddels uitgevoerd. Het project zal in de loop van 2017 naar verwachting worden afgerond. De gemeenten ontvangen hierover bericht.	

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
7	**Impuls Omgevingsveiligheid** Als kenniscentrum organiseert de RUD NHN verschillende activiteiten en projecten voor de gemeenten. Dit geschiedt met behulp van de subsidie Impuls Omgevingsveiligheid (circa € 138.000) van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu die door de provincie Noord-Holland aan de gemeenten beschikbaar is gesteld. Voorwaarde van de Provincie is dat de RUD's dit coördineren en voor de gemeenten uitvoeren. De RUD NHN bespreekt met de opdrachtgevers de mogelijkheden. De gemeenten kunnen individuele aanvragen bij de RUD NHN indienen om EV-taken te laten uitvoeren.	Bijdragen aan een gewenste kwaliteitsimpuls van de omgevingsveiligheid (externe veiligheid).	100%	2016 o.a.: diverse risicoanalyses gemeentelijke ruimtelijke projecten, actualiseren/ harmoniseren RRGS Langedijk, implementatie circulaire LPG, samen-voegen windturbines op signaleringskaarten, opleidingen/trainingen EV-medewerkers, implemen-tatie Bevt, opstellen werkafspraken Vrnhn, voorbereiding gemeente-lijke beleidsvisies, ondersteuning ruimtelijke advisering 2017 budget naar beneden bijgesteld naar €132.000, o.a.: uitrollen implementatie circulaire LPG en Bevt, basisopleiding EV voor reguleerders en toezichthouders, gemeentelijke ruimtelijke projecten.	In 2018 zal project voortgezet worden, budget ca. € 132.000. Voor 2019 is de voortgang nog onduidelijk. Het Rijk denkt hier nog over na.

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
7	**<u>Uitvoering SER-energieakkoord verduurzaming particuliere woningbouw regio KvNH en WF</u>** Van 2014 tot 2016 is per jaar circa € 83.500 beschikbaar voor dit project. De regio-gemeenten willen hiermee bereiken dat er jaarlijks een substantieel deel van de particuliere woningen wordt aangepakt. Dit betreft zowel duurzame maatregelen als maatregelen op het gebied van levensloopbestendigheid. De RUD NHN voert de algehele projectcoördinatie uit. Dit willen we bereiken door het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar). Het budget voor regionale ondersteuning wordt besteed aan de aanschaf van het basispakket van het "Duurzaam Bouwloket" voor alle gemeenten, inclusief de vraagbaakfunctie en per jaar twee informatieavonden per gemeente. Tevens wordt de subsidie aangewend voor het compleet maken van basismateriaal	Het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzaamen energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar).		In 2016 en 2017 is de inhuur van het DuurzaamBouwloket voor alle gemeenten voortgezet vanuit de VNG-SER-subsidiegelden. Tevens relevante bedrijven gestimuleerd om samen te werken t.b.v. een marktgericht aanbod voor woning-eigenaren in Westfriesland (2016) en de Kop v NH (2017). Eind 2016 is met succes door de bedrijvenalliantie "Puur Slim Westfriesland "subsidie verkregen voor het uitwerken van een op te schalen marktaanbod (Innovatieve aanpak-gereed begin 2018). Als randvoorwaarde van de ontvangen VNG-SER-	Onzeker is of vanuit het Rijk opnieuw subsidie beschikbaar is voor ondersteuning op dit onderwerp. Uitsluitsel hierover wordt verwacht in het najaar van 2017 (besluit nieuwe kabinet). De financiering van het Loket zal hier zeker niet onder vallen, de kosten van voortzetting hiervan bedragen rond de € 5000,- per jaar per gemeente. De coördinatiekosten worden geraamd

	en het optimaliseren van de volgende voorzieningen: • Zoals woningtype- en bewonerstype gericht aanbod vanuit (samenwerkende) aanbieders van maatregelen; • Op maat gemaakte informatiepakketten voor aanpak van specifieke groepen bestaande woningen, zoals lintbebouwing, VVE's, monumentale panden, boerderijwoningen en dergelijke; • Organiseren van samenwerking/allianties met het (lokale/regionale) bedrijfsleven, ook in het kader van realiseren lokale werkgelegenheid; • Kennisuitwisseling met onder andere collega's van BWT en RO; • Aanvullingen op het Energieloket; • "Infopakket" voor gemeente "hoe om te gaan met /stimuleren van bewonerscollectieven/energiecoöperaties".			overbruggingssubsidie 2017 wordt in het voorjaar van 2017 samen met de gemeenten en partners opgesteld: • een meerjaren aanpak voor verduurzaming van de bestaande koopwoningen; • een marketing & communicatie plan voor het Energieloket en de meerjaren aanpak verduurzaming bestaande koopwoningen. Zie tevens "Wijken project".	op basis van de inzet van voorgaande jaren op 200 uur (ca. € 17.000,-), verdeelsleuteloptie is het aantal koopwoningen per gemeente.
7	**<u>Uitvoering van het SER-Energieakkoord verduurzaming particuliere woningbouw regio Alkmaar</u>** Van 2014 tot 2016 is er voor dit regionale project jaarlijks circa € 62.600 beschikbaar. De regiogemeenten streven ernaar om met duurzame maatregelen en maatregelen ten behoeve van de levensloopbestendigheid een wezenlijk deel van de particuliere woningen aan te	Het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzaamen energieopwekking in		In 2016 en 2017 is de inhuur van het DuurzaamBouwloket voor alle gemeenten voortgezet vanuit de VNG-SER-subsidiegelden. Tevens zijn relevante bedrijven gestimuleerd	Onzeker is of vanuit het Rijk opnieuw subsidie beschikbaar is voor ondersteuning op dit onderwerp. Uitsluitsel hierover

	pakken. De RUD NHN neemt de algehele projectcoördinatie op zich. Uitvoering geschiedt door het aanjagen, uitbreiden en versnellen van initiatieven voor lokale en regionale energiebesparing en duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar). Het budget voor regionale ondersteuning wordt besteed aan de aanschaf van het basispakket van het "Duurzaam Bouwloket" voor alle gemeenten. Tevens wordt de subsidie aangewend voor het compleet maken van basismateriaal en optimalisering van de volgende voorzieningen: • Zoals woningtype- en bewonerstype gericht aanbod vanuit (samenwerkende) aanbieders van maatregelen; • Op maat gemaakte informatiepakketten voor aanpak van specifieke groepen bestaande woningen, zoals lintbebouwing, VVE's, monumentale panden, boerderijwoningen en dergelijke; • Organiseren van samenwerking/ allianties met het (lokale/regionale) bedrijfsleven, ook in het kader van realisering lokale werkgelegenheid; • Kennisuitwisseling met onder andere collega's van BWT en RO; • Aanvullingen op het Energieloket; • Wijk-woninggerichte benadering	de gebouwde omgeving (gericht op de particuliere woningeigenaar).		om samen te werken t.b.v. een marktgericht aanbod voor woningeigenaren. Eind 2016 is met succes door de energiecoöperatie CALorie en bedrijvenalliantie's subsidie verkregen voor het uitwerken van een op te schalen marktaanbod (Innovatieve aanpak-gereed begin 2018). Als randvoorwaarde van de ontvangen VNG-SER-overbruggingssubsidie 2017 wordt in het voorjaar van 2017 samen met de gemeenten en partners opgesteld: • een meerjaren aanpak voor verduurzaming van de bestaande koopwoningen; • een marketing & communicatie plan voor het Energieloket en de meerjaren aanpak verduurzaming bestaande koopwoningen. Zie tevens "Wijken-project".	wordt verwacht in het najaar van 2017 (besluit nieuwe kabinet). De financiering van het Loket zal hier zeker niet onder vallen, de kosten van voortzetting hiervan bedragen rond de € 5000,- per jaar per gemeente. De coördinatiekosten worden geraamd op basis van de inzet van voorgaande jaren op 200 uur (ca. € 17.000,-), verdeelsleuteloptie is het aantal koopwoningen per gemeente.

	particuliere woningeigenaren (zie wijkenproject).				
7	**<u>Benadering van bewoners van particuliere bestaande bouw in West-Friesland gericht op verduurzaming en lager zelfstandig wonen</u>** November 2014 honoreerde de provincie Noord-Holland de subsidieaanvraag woonvisiegelden voor het projectplan "bewonersbenadering particuliere bestaande bouw gericht op verduurzaming en langer zelfstandig wonen". Het portefeuillehoudersoverleg VVRE had in juni 2014 ingestemd met het indienen van de subsidieaanvraag voor dit onderwerp. Op basis van dit projectplan worden van oktober 2014 tot en met mei 2017 35 deelprojecten ontwikkeld en uitgevoerd die zich concentreren op verduurzaming, en acht deelprojecten Woonadviseur langer zelfstandig wonen. De RUD NHN treedt op als projectleider. Er wordt met verschillende partijen samengewerkt, zoals Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren). Met iedere gemeente worden afspraken gemaakt welke projecten met wie wanneer worden uitgevoerd. De planning van de deelprojecten wordt ook afgestemd met andere initiatieven zoals het werken met	Minder energieverbruik/meer energiebesparing voor woningen in de particuliere bouw. Meer woningen geschikt maken voor senioren.		In de periode 2015 tot eind 2017 worden vele wijk-, woningtype- (o.a. lintbebouwing) aanpakken uitgevoerd in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket (DBL). De belangstelling hiervoor is naar verwachting (gemidd. 35 woningeigenaren per avond en circa 7 % geregistreede aangepaste woningen per wijk). Per gemeente en regionaal wordt de voortgang besproken. Ook wordt jaarlijks gemonitoord door het DBL. Gepland is dat eind 2017 besloten wordt op welke wijze de verduurzamingsopgave bestaande koopwoningen wordt doorgezet.	Voor (meerjaren) projecten kan in 2018 50% subsidie aangevraagd worden, op basis van een vastgesteld Regionaal Actieplan(RAP) Wonen, bij de provincie NH.

	wijkkansenkaarten voor Medemblik en Hoorn Noord en Venenlaankwartier en het project Puur Slim Westfriesland voor de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. De RUD NHN vervult de rol van projectleider, maar de gemeenten voeren zelf de deelprojecten uit.				
7	**<u>Wijkenproject Kop van Noord-Holland</u>** Het project richt zich specifiek op de particuliere woningeigenaar. Aan de hand van een wijk-woningtype benadering van woningeigenaren informeert de RUD NHN zoveel mogelijk particuliere huiseigenaren over de mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen en de woning energiezuiniger te maken. Van 2016-2017 worden per gemeente vier wijkbijeenkomsten georganiseerd. Op regionaal niveau worden twee bijeenkomsten voor stolpboerderijen gehouden Vooraf worden op basis van wijkkansenkaarten de meest kansrijke wijken bepaald en hoe het beste op deze wijken kan worden aangesloten (woningtype, bouwjaar, leeftijdsopbouw, leefstijlen). Vervolgens presenteert de RUD NHN via maatwerkadviezen van enkele voorbeeldwoningen uit de wijk een advies aan de woningeigenaren. Het bedrijfsleven wordt van deze maatwerkadviezen op de hoogte gesteld en in een adem uitgedaagd om de woningeigenaren een gericht en passend	Meer woningeigenaren beseffen welke maatregelen zij in hun huis kunnen treffen om langer zelfstandig te wonen en energie te besparen.		In de periode eind 2016 tot begin 2018 worden per gemeente 4 wijk/woningtype- en 2 regionale aanpakken uitgevoerd in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket (DBL). De belangstelling hiervoor is naar verwachting (gemidd. 35 woningeigenaren per avond en circa 7 % geregistreede aangeaste woningen per wijk). Per gemeente en regionaal wordt de voortgang besproken. Ook wordt jaarlijks gemonitord door het DBL. Gepland is dat eind 2017 besloten wordt op welke wijze de verduurzamingsopgave	Voor (meerjaren) projecten kan in 2018 50% subsidie aangevraagd worden, op basis van een vastgesteld Regionaal Actieplan(RAP) Wonen, bij de provincie NH.

	aanbod te doen. Bij de uitvoering van de projecten werkt de RUD NHN samen met partijen zoals Lokale energiecoöperaties, Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren). De RUD neemt de rol op zich van regionale projectleider en ondersteunt de lokale werkgroepen bij de uitvoering van dit project. De financiering vindt plaats door een bijdrage uit het provinciale Woonfonds (aanvraag ingediend december 2015) en een eigen bijdrage van de gemeenten (kapitalisering personele inzet).			bestaande koopwoningen wordt doorgezet.	
7	**<u>Wijkenproject Regio Alkmaar</u>** Het project richt zich specifiek op de particuliere woningeigenaren. Via een wijk- woningtype benadering van woningeigenaren informeert de RUD NHN zoveel mogelijk particuliere huiseigenaren over mogelijkheden om langer zelfstandig te wonen en de woning energiezuiniger te maken. Van 2016-2017 worden per gemeente vier wijkbijeenkomsten georganiseerd. Op regionaal niveau worden twee bijeenkomsten voor stolpboerderijen gehouden. Vooraf worden op basis van wijkkansenkaarten de meest kansrijke wijken bepaald en hoe het beste op deze wijken kan worden aangesloten (woningtype, bouwjaar,	Meer woningeigenaren beseffen welke maatregelen zij in hun huis kunnen treffen om langer zelfstandig te wonen en energie te besparen.		In de periode eind 2016 tot begin 2018 worden per gemeente 4 wijk/woningtype- en 2 regionale aanpakken uitgevoerd in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket(DBL) en/of Energiecoöperatie (E-Heiloo, CALorie). De belangstelling hiervoor is naar verwachting (gemidd. 35 woningeigenaren per avond en circa 7 %	Voor (meerjaren) projecten kan in 2018 50% subsidie aangevraagd worden, op basis van een vastgesteld Regionaal Actieplan(RAP) Wonen, bij de provincie NH.

	leeftijdsopbouw, leefstijlen). Vervolgens presenteert de RUD NHN via maatwerkadviezen voor enkele voorbeeldwoningen uit de wijk een advies aan de woningeigenaren. Het bedrijfsleven wordt over deze maatwerkadviezen geïnformeerd en in een adem uitgedaagd om de woningeigenaren een gericht en passend aanbod te doen. Bij de uitvoering van de projecten werkt de RUD met verschillende partijen samen zoals lokale energiecoöperaties, Duurzaam Bouwloket, Monumentenwacht, Boerderijenstichting Vrienden van de Stolp en VvE Belang (voor Verenigingen van Eigenaren). De RUD NHN treedt op als regionale projectleider en ondersteunt de lokale werkgroepen bij de uitvoering van dit project. Financiering vindt plaats door een bijdrage uit het provinciale Woonfonds (aanvraag ingediend december 2015) en een eigen bijdrage van de gemeenten (kapitalisering personele inzet).			geregistreerde aange-paste woningen per wijk). Per gemeente en regionaal wordt de voortgang besproken. Ook wordt jaarlijk gemonitord door het DBL. Gepland is dat eind 2017 besloten wordt op welke wijze de verduurzamingsopgave bestaande koopwoningen wordt doorgezet.	
7	**<u>Secretaris PORA - Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk</u>** Het PORA (portefeuillehoudersoverleg regio Alkmaar) duurzaamheid is in 2010 opgericht met het doel strategische beleid te ontwikkelen voor integrale duurzaamheid, een	Secretariaat van PORA duurzaamheid		Secretariswerkzaamheden uitgevoerd in 2016 en 2017.	Jaarlijkse opdrachtverlening via PORA-overleg. In de afgelopen jaren wordt de

	duurzaamheidsagenda, de regionale samenwerking te intensiveren op het gebied van duurzaamheid en een regionaal duurzaam energiebedrijf te bevorderen. Ambtelijk overleg vindt eenmaal per vier weken plaats; bestuurlijk overleg twaalf keer per jaar. Naast het PORA duurzaamheid functioneert ook het Overleg Regiocoördinatoren. Dit maandelijks overleg heeft tot doel regionale informatie te delen vanuit de verschillende PORA's en de samenstelling van maandelijkse bestuurlijke agenda. De RUD NHN neemt ook in 2016 de rol van secretaris op zich.				inzet vanuit de RUD NHN via een aparte factuur verrekend via de gemeente Bergen. Optie voor 2018 is deze inzet op te nemen in het VTH-programma als aanvullend opdracht door alle gemeenten uit de regio Alkmaar, waarbij per jaar besloten wordt over de voortzetting.
7	**Secretaris DECRA - Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard** De gemeenten in de regio Alkmaar formuleerden als doelstelling voor hun energiebeleid: 'Het realiseren van 20% duurzame energie in 2020'. Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer en N.V. HVC besloten daarom een revolverend stimuleringsfonds op te richten voor duurzame energie: de Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A. Op 4 december 2013 tekenden de betrokken partijen een intentie-overeenkomst en in het voorjaar van	Secretariaat van DECRA		Secretariswerkzaaheden uitgevoerd in 2016 en 2017.	Jaarlijks wordt besloten in het overleg over voortzetting van deze taak. Financiring loopt via aparte factuur naar DECRA-identiteit.

	2014 namen de deelnemende colleges de bijbehorende besluiten. Op 5 november 2014 was de coöperatie een feit. Ambtelijk overleg vindt eenmaal per maand plaats; bestuurlijk overleg tweemaandelijks. Men verwacht dat deze overleggen zullen aansluiten op bestaande overlegstructuur van het PORA duurzaamheid. De RUD NHN neemt ook in 2016 de rol van secretaris op zich.				

NIEUW 2017

7	**<u>Actieplan Duurzaamheid NHN (alle gemeenten)</u>** Op 21 september 2016 is in een bijeenkomst van de wethouders duurzaamheid een actieplan Noord-Holland Noord gepresenteerd. Dit actieplan is positief ontvangen. Het actieplan bevat vijf acties: • Circulair: grondstoffen • Circulair: biomassa • Zon/wind • Warmte • Energieneutraal bouwen. Alle acties hebben een bestuurlijke trekker. De acties worden in een zgn. A4	Versnelling van doelstellingen op terrein van circulaire economie en energietransitie door op de schaal van NHN bestuurlijk samen te werken.		Gepland is om het Actieplan, inclusief Uitvoeringsprogramma 2017, in mei 2017 ter instemming voor te leggen aan alle college's van de gemeenten.	De algemene coördinatie inzet vanuit de RUD NHN is in 2017 gefinancierd uit de VNG-SER-overbruggings-bijdrage. Onzeker is of er in 2018 zo'n soort bijdrage beschikbaar komt (besluit nieuwe kabinet najaar 2017). De geraamde inzet voor de coördinatie is 400 uur/jr (circa : € 34.000) en de het

	operationeel gemaakt. De scope ligt zoals de naam al aangeeft op het niveau van Noord-Holland Noord. Per actie is ook aangegeven waarom samenwerking op deze schaal zinvol is. Het bestuurlijk overleg over het actieplan wordt in 2017 gekoppeld aan het AB van de RUD NHN. De RUD NHN voert de coördinatie van het actieplan uit. Dit is een afspraak voor 2017.				benodigde budget voor de uitvoering circa € 80.000/jr (voorgestelde verdeelsleutel inwoneraantal per gemeente). Eind 2017 moet besloten worden of de algemene coördinatie van het plan wordt voortgezet bij de RUDNHN.
7	**Nieuw 2017** **Ondersteuning PORA - Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Uitgeest** Het PORA (portefeuillehoudersoverleg regio Alkmaar) duurzaamheid is in 2010 opgericht met het doel strategische beleid te ontwikkelen voor integrale duurzaamheid, een duurzaamheidsagenda, de regionale samenwerking te intensiveren op het gebied van duurzaamheid en een regionaal duurzaam energiebedrijf te bevorderen. Ondersteuning wordt gegeven op	Ondersteunen thema Verduurzaming woningbouw van het actieplan Energie en Duurzaamheid regio Alkmaar.		Deelgenomen wordt aan vrijwel alle ambtelijke overleggen. Het concept hoofstuk Duurzaamheid voor het RAP 2017-2020 is aangepast. Een bijdrage is geleverd voor de monitoring van het regionale Actieplan (burgemeestersconvenant). Voor het bestuurlijk overleg is een presentatie gegeven over de voortgang van het VNG-SER-programma en de wijk aanpakken.	De inzet van 100 uur in 2017 is gefinancierd uit de VNG-SER-overbruggingsbijdrage. Gemeenten moeten eind 2017 besluiten of deze ondersteuning ook in 2018 gecontinueerd wordt. Onbekend is of een subsidie vanuit het Rijk gefinancieerd wordt (kabinetbesluit najaar 2018).

	het gehele thema "Verduurzaming woningen". Tevens wordt de afstemming verzorgd met het regionaal beleid Wonen (RAP 2017-2020) en subsidie-aanvragen in dat verband voorbereid. Er zijn afspraken over dienstverlening door de RUD gemaakt voor 2017. Nog niet bekend is of dit ook in 2018 gecontinueerd wordt. Meenemen als optie voor 2018.			Tevens is meegedacht over de optimalisering van de agendapunten in het overleg in relatie met het overleg op NHN niveau over het actieplan Duurzaamheid NHN.	

Hfdstk	Omschrijving van het project	Doelstelling opgenomen in het VTH-UP 2016-2017	Doelstelling behaald in %	Wat is er gedaan in 2016 en staat er nog op de planning voor 2017?	Verwachte ontwikkeling voor planperiode 2018/2019
8	**<u>Samenwerking externe partners</u>** Om afspraken te kunnen maken over de samenwerking aangaande de onderwerpen a t/m g onderneemt de RUD in 2016 de volgende stappen en rondt deze ook af: 1. Verkennend gesprek, vaststellen scope; 2. Opstellen startnotitie; 3. Analyse wettelijke taken; 4. Analyse overige taken; 5. Prioriteit aanbrengen in de werkafspraken; 6. Opstellen werkafspraken; 7. Uitrol werkafspraken (communicatie); 8. Evaluatie. Voor de uitwerking heeft de RUD NHN projectgroepen en werkgroepen opgericht waarin alle betrokken partijen zijn vertegenwoordigd.	Een goede afstemming met alle samenwerkingspartijen, met het oog op een goede informatie-uitwisseling en afgestemde vergunningverlening en handhaving		Met de VR is een samenwerkingovereenkomst/zijn werkafspraken gemaakt voor Regulering en S&A. Dit is met een tour langs de deelnemers nader toegelicht. Met HHNK zal een soortgelijk traject worden opgestart.	Soortgelijk traject met overige partners en extra project samenwerking Omgevingsdienst en NH milieu en natuur.

8	**<u>Kwaliteitscriteria</u>** De basis voor de landelijke kwaliteitscriteria staan in de Wet VTH. De kwaliteit dient te worden vastgelegd in gemeentelijke en provinciale verordeningen. Deze verordeningen richten zich met name op de uitvoering van de zogenaamde basistaken en daarmee op de taakuitoefening van de RUD NHN. Hiermee wordt geborgd dat de RUD NHN haar taken op een kwalitatief adequaat niveau uitvoert. De RUD NHN heeft een aantal verbeteracties opgesteld om hieraan te voldoen.	De taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, gezorgd wordt voor een verder toename van de kwaliteit.		2016 Robuustheid organisatie RUD VTH taken op orde 2017 Overige taken toetsen aan kwaliteit	Beheren (op niveau brengen/houden) van de organisatie.
8	**<u>Kwaliteitszorg</u>** Kwaliteit staat centraal. De RUD NHN onderzoekt aansluiting bij het INK-managementmodel. Dat is een model dat organisaties helpt zich te focussen op tien aandachtsgebieden waar structurele verbeteringen nodig zijn om zo de ambities te realiseren. Het kwaliteitssysteem wordt gefaseerd ingevoerd. Gestart	Efficiente bedrijfsvoering.		In 2016 is er een startnotitie opgesteld en is er een projectgroep ingesteld. De projectgroep heeft een eerste verkenning gedaan en is uitgekomen op het INK-model. Het MT heeft er in het 2e kwartaal van 2016 voor gekozen om sommige zaken op on hold te zetten ivm de werkdruk. Kwaliteitszorg viel daar ook onder.	MT dient aan te geven of dit project weer opgepakt zal worden in 2018. Het is overigens wel een vereiste vanuit de kwaliteitscriteria.

	wordt met de primaire werkprocessen waarna verbreding plaatsvindt naar de besturende en ondersteunende processen. Er kunnen diverse instrumenten worden ingezet om de verbetercyclus te realiseren: benchmarking, intervisie, kwaliteitsregistraties in de vorm van interne auditrapporten, klanttevredenheidsrapporten, monitoringsrapportages, klachtenregistraties en andere kwaliteitsmetingen. Dit project is gestart met een verkenning. Op basis hiervan wordt een opdracht geformuleerd voor de werkgroep.				
8	**<u>Xential</u>** In 2016 start de RUD NHN met het gebruik van een sjablonengenerator (Xential) gekoppeld aan het zaaksysteem. Xential is een softwareprogramma waarmee sjablonen worden opgesteld. Het gebruik van sjablonen komt een eenduidige huisstijl ten goede, de kwaliteit van de brieven en verslagen	Efficiente bedrijfsvoering.		In 2016 en 2017 zijn voor alle afdelingen alle sjablonen gebouwd conform plan. Het project is in 2016 verlengd. In de loop van het project zijn diverse aanvullende sjablonen gemaakt in verband met wetswijzigingen en/of nieuwe taken.	Het proces is overgedragen aan Beheer. Eventuele nieuwe ontwikkelingen zullen de trigger zijn tot aanpassingen in de sjablonen.

	vermeerdert en bovendien neemt de administratieve werklast voor de medewerkers af. Met de sjablonen kunnen brieven, bijvoorbeeld naar aanleiding van controles, met standaard tekstgedeelten op uniforme wijze worden opgesteld. Zo wordt bijvoorbeeld de verwijzing naar relevante wet- en regelgeving en het verkrijgen van meer informatie standaard in een brief opgenomen. In een latere fase wordt ook een projectensjabloon gemaakt, zodat de projecten eveneens op uniforme wijze kunnen worden opgezet en men alle relevante onderdelen moet doorlopen. Zo wordt bij de communicatieparagraaf aangegeven wanneer, hoe en met wie over het project wordt gecommuniceerd. Dit project, gestart in september 2015, loopt door tot in 2016.				
8	**<u>LEAN pilot</u>** LEAN is een werkwijze die de efficiency verhoogt. De letterlijke betekenis van het	Projectvoorstel Pilot Proces voor het leveren van asbestproducten		Er zijn verkennende gesprekken geweest. De opstart is echter op on hold gezet.	MT dient aan te geven of dit project weer

	woord 'LEAN' is 'slank'. Deze werkwijze draait dan ook om het slank maken van bedrijfsprocessen. Met LEAN wordt een flexibele, klantgerichte werkwijze ontwikkeld en waarbij verspilling zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Natuurlijk is hiermee tijdens het inrichten van het zaaksysteem en het ontwikkelen van een uniforme werkwijze al zoveel mogelijk rekening gehouden. Om een en ander te bevestigen en ook te verbeteren start de RUD NHN met het LEAN-maken van de werkprocessen voor de producten asbest van de afdeling Regulering en Toezicht en Handhaving. Dit gebeurt samen met LEAN-medewerkers van de gemeente Schagen.	via LEAN-methode beoordeeld en "slank"gemaakt. Strategische keuze gemaakt voor overige primaire producten en processen.			opgepakt zal worden in 2018.
8	**<u>Producten en dienstencatalogus</u>** In 2016 start de RUD NHN met het opstellen van een Producten en Diensten Catalogus (PDC) waarin een	Transparantie van kosten en producten/diensten van de RUD NHN		Voor 2017 staat een onderzoek naar de PDC en outputfinanciering op de planning. Over dit onderzoek wordt	Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zal dit project

	korte beschrijving van de organisatie en van alle producten die de RUD NHN haar klanten kan leveren. Tevens wordt het landelijk overeengekomen basistakenpakket beschreven, de plustaken en het aangeboden maatwerk. Hier het gaat om: de inhoud, de (bestel)procedures, de leveringsvoorwaarden, doorlooptijden, kosten en het te leveren kwaliteitsniveau. In overleg met interne medewerkers en (het bestuur van) de deelnemende organisaties zoekt de RUD NHN naar een bruikbare vorm die recht doet aan de wensen met betrekking tot de PDC. De PDC vormt de opmaat naar onderzoek gepland voor 2017 naar de outputfinanciering. Eind 2016 is de PDC gereed en kan deze door het bestuur worden vastgesteld.			gecommuniceerd met de mico's en het bestuur .	voortgang krijgen.
8	**Programma's en rapportages deelnemers** De RUD NHN stelt jaarlijks een uitvoeringsprogramma op dat aan de opdrachtgevers wordt	Het borgen van budgetten/middelen en transparantie in de uitvoering (BIG 8)		Project is gestart, de betreffende programma's en rapportages worden inmiddels aan de opdrachtgevers aangeboden.	In 2018 zal verdere finetuning plaatsvinden

	aangeboden. Over de voortgang worden de opdrachtgevers periodiek gerapporteerd. Dit gebeurt ambtelijk en bestuurlijk. De ambtelijke rapportage bestaat uit: - het milieuwerkprogramma (vanaf medio 2016 VTH-uitvoeringsprogramma) - rapportage 1e tertaal en 2e tertaal - jaarrapportage De bestuurlijke rapportage bestaat uit: - kadernota - begroting - rapportage 1e tertaal en 2e tertaal - jaarstukken (o.a. financieel jaarverslag)	waarbij in ieder geval wordt voldaan aan de wettelijke vereisten .			waardoor de programma's en rapportgages op tijd kunnen worden aangeleverd. Om dit te kunnen verfijnen wordt aansluiting gezocht bij het Masterplan ICT.
8	**<u>Milieu-informatiesysteem</u>** Eind 2015 besloot het MT van de RUD NHN om een marktverkenning uit te voeren op het gebied van (zaak)systemen. Er is een projectgroep opgericht waarin de verschillende afdelingen en de OR zijn vertegenwoordigd. Deze projectgroep voert de volgende werkzaamheden uit:	Bepalen van de situatie en marktverkenning (zaak)systemen c.q. systeemlandschappen.		In 2016 is er een start gemaakt met marktverkenning. Eind 2016 is de werkgroep opgeheven en is gestart met het project digitale informatievoorziening waarin breder zal worden gekeken naar de eisen van het pakket mbt informatievoorziening en integraal werken.	Nee, maar is opgenomen in project digitale informatievoorziening.

	1. Bepalen van gewenste situatie (intern); 2. Uitvoeren van bureauonderzoek; 3. Opstellen van vragenformulier (Excel); 4. Uitzetten van marktverkenning (vragenformulier); 5. Bijwonen van marktverkenningsbijeenkomst; 6. Verwerking van de antwoorden marktverkenning en publicatie van de resultaten; 7. Voorstel maken voor de aanbestedingsstrategie. Bij deze marktverkenning wordt onder andere • De Omgevingswet meegenomen en de ontwikkelingen in de markt die daar uit voortkomen; • Nagegaan wat de Omgevingswet vraagt van de informatievoorziening; • In plaats van alleen een zaaksysteem ook een systeemlandschap in ogenschouw genomen; • De focus bepaald in functionaliteit en integraliteit; • Referentiebezoeken afgelegd				

	aan relevante (collega) organisaties in een vergelijkbaar taakveld (RUD's, waterschappen, provincie); • De finale aanbestedingsstrategie bepaald op basis van de uitkomsten van de verkenning; • De werkgroep uitgebreid met expertise op Techniek en DIV; • Deelname vanuit de OR gerealiseerd zoals met de OR is afgestemd.				
	<u>NIEUW ……Engage</u> In 2015 is de RUD gestart met het gebruik van Engage voor het beschijven van haar primaire processen. Engage is een gebruiksvriendelijke SaaS-tool om de processen snel en begrijpelijk vast te leggen. De beschreven processen zijn via een viewer ontsloten voor de organisatie. In 2016 zijn de overgedragen VTH-plus taken ook beschreven in Engage. In 2017 is geconstateerd dat de processen moeten worden geactualiseerd en om weer gelijk te lopen met de zaaktypen beschreven in het zaaksysteem. Het MT heeft	Efficiente bedrijfsvoering		In 2017 is door het MT akkoord gegeven de processen 46 primair en 7 secundair te actualiseren om gelijk te lopen met de aanpassingen in de zaaktypen. De projectwerkzaamheden zullen 1 juli 2017 worden afgerond en dan zal het project overgedragen worden aan beheer.	Het project is overgedragen aan beheer. Eventuele nieuwe ontwikkelingen zullen de trigger zijn tot aanpassingen in de processen door de procesverantwoordelijken.

	ingestemd met nog eenmalig de processen te laten actualiseren door het bedrijfsbureau en daarna over te dragen aan beheer door de procesverantwoordelijke afdelingen.				

Deel I Basistaken: VTH-uitvoeringsprogramma 2019 **Provincie Noord-Holland**

PROJECTEN ALGEMEEN (RUD BREED)

Omschrijving	Doel	Prioriteit	Prestatie
Kwaliteit en kennisprojecten	Professionele en deskundige dienst	Bedrijfsplan	Organisatie breed opleidingsplan
			project kennisopbouw
Omgevingswet	Implementatie Omgevingswet - RUD NHN	Landelijk	Plan van aanpak Omgevingswet
Omgevingswet	Implementatie Omgevingswet - Deelnemers	Landelijk/lokaal	aanhaken bij initiatieven deelnemers
LEAN pilot	Pilot Lean	Bedrijfsplan	Asbestproducten Lean
Producten en diensten catalogus	Transparantie van kosten producten en diensten	Bedrijfsplan	Producten en dienstencatalogus (zie Masterplan Financiën)
Samenwerking 4 Omgevingsdiensten op de provinciale taken	Goede afstemming, informatieuitwisseling en advisering	Landelijk en VTH-strategie	1. opstellen startnotitie 2. inventariseren van taken 3. analyse werkprocessen 4. inventarisatie bestaande werkafspraken 5. prioriteit aanbrengen in werkafspraken 6. actualiseren werkafspraken 7. vaststellen werkafspraken 8. uitrollen werkafspraken 9. evaluatie
Masterplan Financiën	Richting geven aan de meerjarige ontwikkeling van het team en de financiele resultaatgebeiden.	100 dagen plan/ Masterplan	De volgende doelstellingen zijn aan de orde en worden vervolgens uitgewerkt. Daarbij wordt aangegeven hoe en onder welke voorwaarden de nodige stappen voorwaarts kunnen worden gezet. • 'In Control Statement' (ICS) RUD NHN • Benchmark financiële prestaties RUD NHN • Werven financial (1fte) en business controller (>0,88fte) • Actualiseren financiële nota's en verordeningen • Vastleggen financieel administratieve processen in Engage • Uitwerken Planning & Control Cyclus op detailniveau • Implementatieplan AFAS • Samenwerkingsafspraken HRM en Financiën vastleggen • Gedigitaliseerde Jaarwerk workflow in AFAS • Digitaliseren factuurafhandeling • Fiscale Scan • Klantgerichte rapportages • Kadernota 2019-2022 • Onderzoek Producten- en dienstencatalogus (PDC), en kostprijsbepaling • Onderzoek outputfinanciering • Gebruik Qlickview als dashboardtool financiën

PROJECTEN ALGEMEEN (RUD BREED)

Omschrijving	Doel	Prioriteit	Prestatie
Masterplan POA	Het op niveau brengen van de bedrijfsvoering met inzet van zoveel mogelijk eigen mensen.	100 dagen plan/ Masterplan	• HR positioneerd zich op een meer proactieve manier. • Kijk vooruit en begrijp wat er staat te gebeuren, wat er moet veranderen en welke rol HR daarin (blijvend) zal moeten spelen. • Zorg dat HR een business partner blijkt te zijn en ook zo wordt ervaren. • Leer met elkaar door patronen heen te kijken, scherper te kijken wat er aan de hand is, out of the box te denken en te werken. • Zorg voor duidelijkheid bij de lijnorganisatie, wanneer en op welke wijze HR betrokken kan worden bij niet alleen beheer, maar zeker ook bij ontwikkelvraagstukken. • Breng HR in positie en bevorder de samenwerking, zodat erkend wordt dat het noodzakelijk is om met elkaar hetzelfde toekomstgerichte doel na te streven. • Maak gebruik van trainees met als doel onze creativiteit, kennis en inspiratie op beleidsterreinen verder te ontwikkelen en niet direct aan de formatieve opbouw van de afdeling HR te hoeven sleutelen.
Masterplan ICT	Een stabiele en veilige ICT-omgeving waarbij de ICT-organisatie grip heeft op de ICT en voert regie op de leveranciers van de ICT-infrastructuur.	100 dagen plan/ Masterplan	• Invoering en blijven voldoen aan AVG (Procesaanpassing) • Informatiebeveiligingsplan prio 2 doorvoeren • Infrastructuur • Werken onder architectuur inbedden in de organisatie • Optimalisatie applicatie landschap (herrijken) • Aanbesteding Zaaksysteem
Masterplan Communicatie	De RUD NHN is een sterk communicatieve en klantgerichte opdrachtnemer.	100 dagen plan/ Masterplan	• Het verstevigen en intensiveren van de werkvloercommunicatie met de opdrachtgevers; • Het vergroten van de bekendheid van de RUD HNH; • Het profileren van de RUD NHN door het helder communiceren van haar resultaten en successen; • Het verbinden van de RUD NHN medewerkers onderling en met het RUD NHN management; • Het communicatief ondersteunen van nieuwe ontwikkelingen waaronder de Omgevingswet; • Optimaliseren digitale dienstverlening.

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (basistaken)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Spoedlocaties	-	
Calamiteit/ongewoon voorval	10	
Controles Wet bodembescherming saneringsplan	20	
Controles vrije veld	26	
Controles BUS-meldingen fysiek	86	
Administratieve ondersteuning	-	
Locatiebeheer achterstanden (2014-2017)	175	
Locatiebeheer (2014, GS besluit 458787/458843)	50	
Administratieve ondersteuning locatiebeheer		
Nazorg stortplaatsen (GS besluit 458787/458843 en definitief rapport nazorg)	64	7.269
Stortplaatsen	66	
Advies en voorlichting extern	-	
Advies, overleg en afstemming intern	-	
Milieuvluchten	4	
Strafrechtelijke handhaving	-	
Bestuursrechtelijke handhaving	-	
Ketentoezicht	-	
Omgevingswet	-	
Totaal Taken	**501**	**7.269**

Deel I plustaken:

REGULERING Bad- en zweminrichtingen

TAKEN BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Toetsing meldingen bad en zwem inrichtingen (Whvbz)	12	910
Ontheffingen Whvbz	12	
Nadere aanwijzingen Whvbz	1	
Totaal	**25**	**910**

REGULERING GROEN

TAKEN GROEN

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren
Wet natuurbescherming soorten		
Besluiten soorten	50	15.340
Besluiten soorten ruimtelijke ingrepen incl. VVGB	223	
Advisering PNH soorten	*	
Wet natuurbescherming N-2000 gebieden		
Besluiten Natura 2000 gebieden incl. VVGB	350	14.617
Advisering PNH gebieden	*	
Wet natuurbescherming houtopstanden		
Besluiten Houtopstanden	14	1.569
Meldingen Houtopstanden	40	
Advisering PNH	*	
Natuurschoonwet		
Adviezen Natuurschoonwet	14	68
Provinciale milieuverordening en stiltegebieden		
Adviezen	8	200
Ontheffingen	9	
Totaal	**708**	**31.794**

Voor 2019 heeft PNH de totaal benodigde middelen voor niveau 2 beschikbaar gesteld.

TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken)

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken Natuurbescherming, houtopstanden)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Controles (meldingen, wachtverplichting, herbeplanting etc.)	122	486
Controle na signalen en klachten	10	40
Surveillance/opsporen illegale kap/ondersteuning	4	82
Bijhouden archief Boswet en beheer kaarten met grenzen	*	70
Handhaafbaarheidstoetsen ontheffingen	43	86
Strafrechtelijke handhaving	*	*
Bestuursrechtelijk handhaving	*	*
Handhavingsverzoeken	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10%	*	76
Totaal Taken	**179**	**841**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken Natuurbescherming, soorten)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	40	80
Controles	595	3.835
Administratieve controles meldingen/machtigen	7300	1.000
Controles n.a.v. klachten	10	40
Strafrechtelijke handhaving	5	100
Bestuursrechtelijk handhaving		
Handhavingsverzoeken		
Gebiedssurveilances WBE, Milieuvluchten	*	580
Advies toezicht faunabeheerplan, besluit sluiting jacht	*	100
Ondersteuning opsporing	*	100
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20%	*	1.167
Totaal Taken	**7.950**	**7.002**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken Natuurbescherming, ruimtelijke ingrepen)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Controles voorschriften	205	1.640
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	178	356
Controles n.a.v. klachten	40	160
Strafrechtelijke handhaving	15	300
Bestuursrechtelijk handhaving		
Handhavingsverzoeken	*	260
Advisering aan ministerie gedragscode	10	120
Milieuvluchten en opsporing illegale activiteiten	*	20
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20%	*	571
Totaal Taken	**448**	**3.427**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken Natuurbescherming, gebieden)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Handhaafbaarheidsonderzoeken vergunningen	304	608
Controle voorschriften en PAS	190	1.880
Strafrechtelijke handhaving	10	250
Bestuursrechtelijk handhaving		
Handhavingsverzoeken	12	120
Controles n.a.v. klachten	28	280
Cross Compliance controles	30	360
Integrale projectmatige controles met partners	5	160
Surveilance	*	900
Advies handhavings-, beheer- en uitvoeringsplannen	20	500
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20%	*	1.012
Totaal Taken	**599**	**6.070**

* Nog niet mogelijk specifieke gegevens te genereren

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken Wegen en vaarwegen)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
(Vooraankondiging) bestuursdwang inclusief maatregel	120	3.902
Surveillance/intensiveren toezicht	*	
Controle op (jaar)ontheffingen	60	
Snelheidscontroles op vaartuigen	45	
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	
Totaal Taken	**225**	**3.902**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Plustaken WHVBZ)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen en advisering nieuwe aanvragen	38	7.280
Controles badinrichtingen	300	
Hercontroles	100	
Controle na incidenten en klachten	60	
Administratieve controle	7.750	
Surveillance, opsporen nieuwe baden	15	
Veiligheidsonderzoek van aangewezen locaties en	190	
Veiligheidsonderzoek potentiele locaties	3	
Strafrechtelijke handhaving	30	
Bestuursrechtelijk handhaving		
Handhavingsverzoeken	*	
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	
Totaal Taken	**8.486**	**7.280**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Juridische taken)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Juridische ondersteuning plustaken	*	1.400
Totaal Taken	*	**1.400**

TAKEN TOEZICHT & HANDHAVING (Administratieve taken)

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
Administratieve ondersteuning plustaken	*	3.100
Totaal Taken	*	**3.100**

In 2019 heeft PNH de totaal benodigde middelen voor niveau 2 beschikbaar gesteld.

SPECIALISME EN ADVIES

TAKEN SPECIALISME EN ADVIES

Omschrijving Taken	Prognose aantal 2019	Prognose uren 2019
BODEM WBB vergunningverlening		
melding BUS	50	300
melding BUS-TU 5d	40	200
melding BUS-TU 5w	110	550
melding onvoorzien	85	510
melding nieuw geval/incident	10	80
melding EVA BUS TU	100	400
beschikking ernst en spoed	20	500
beschikking instemming (deel)saneringsplan	29	725
beschikking instemming (interim)saneringsevaluatie	66	990
beschikking instemming nazorgplan	10	150
wijziging saneringsplan	8	64
beschikking ernst en spoed en instemming saneringsplan	7	280
beoordelen en invoeren van bodemdocumenten	30	120
ondersteuning wbb-melding en bus-melding	*	150
Invoeren bodemonderzoek	600	600
verstrekken bodeminformatie	460	345
Beheer bodeminformatiesysteem	*	50
Afstemming Provincie (o.a. spoedlocaties)	*	60
Totaal	**1.625**	**6.074**

Omschrijving	Doel	Prioriteit	Prestatie	Prognose uren 2019
BODEM WBB vergunningverlening				
Project loodverontreiniging	Alle locaties met loodrisico in beeld.		Voor alle locaties is dit jaar duidelijk wat voor	300
Project "Warme overdracht"	overdracht van de Wbb taken van Prov NH naar gemeenten		een aantal pilots uit te voeren om te kijken hoe er alvast kan worden ingespeeld op aanpak met het oog op de OW en toekomstige vraagstukken over ontwikkelingen.	150

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A. Mink
BU/IGI

Telefoonnummer +31235144320
minka@noord-holland.nl

Verzenddatum
12 DEC. 2018

Kenmerk
1126468/1126481

Uw kenmerk

Betreft: Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe: Rapport geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk.

In 2015 is langs de N245 een pilotproject gestart voor het bamboegeluidsscherm. Er zijn over een totale lengte van 150 meter twee bamboehagen geplaatst met verschillende configuraties. Met de pilot wordt onderzocht of een haag van bamboe een groen, duurzaam en voordeliger alternatief kan zijn voor de traditionele geluidsschermen van beton en staal. Om tussentijds de mate van geluidsreductie vast te stellen hebben op 3 mei 2018 de eerste metingen plaatsgevonden door het geluidstechnisch bureau M+P. De resultaten zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport 'Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

1 bijlage(n)

Rapport Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

M+P | Onderdeel van Müller-BBM groep
Mensen met oplossingen

Rapport

Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk

M+P.GAMS.17.02.1 | 22 augustus 2018

Colofon

Opdrachtnemer	M+P raadgevende ingenieurs BV
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam Postbus 2602 1000 CP AMSTERDAM
Opdrachtnummer	47091
Titel	Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk
Rapportnummer	M+P.GAMS.17.02.1
Revisie	0
Datum	22 augustus 2018
Aantal pagina's	34
Auteurs	ing. M.A.J. Mertens ir. W. Schwanen ing. W.J. van der Heijden
Contactpersoon	ing. Mark Mertens | 073-6589050 | vught@mp.nl

M+P

Wolfskamerweg 47 | 5262 ES Vught
Visserstraat 50 | 1431 GJ Aalsmeer

www.mp.nl | onderdeel van de Müller-BBM groep | Lid NLingenieurs | ISO 9001 gecertificeerd

Copyright

© M+P raadgevende ingenieurs BV | Niets van deze rapportage mag worden gebruikt voor andere doeleinden dan is overeengekomen tussen de opdrachtgever en M+P (DNR 2011 Artikel 46).

Samenvatting

In de gemeente Langedijk is in 2015 langs de N245 een pilotproject gestart voor het bamboegeluidscherm. Er zijn over een totale lengte van 150 meter twee bamboehagen geplaatst met verschillende configuraties. De hagen hebben twee groeiseizoenen gehad en zijn nog niet volgroeid. Het projectteam wil graag weten wat de afschermende werking van beide hagen nu is. Daarom heeft M+P in opdracht van de gemeente Amsterdam geluidmetingen uitgevoerd aan de bamboehagen.

De geluidmetingen zijn uitgevoerd op zes doorsnedes: twee doorsnedes per configuratie en twee doorsnedes op een referentiepositie. Op elke doorsnede is een microfoon voor en een microfoon achter de haag geplaatst. De metingen zijn uitgevoerd aan het passerende verkeer waarbij het equivalente geluidniveau is gemeten. Voor de haag is het geluid gemeten op 2,0 meter hoogte. Achter de haag is het geluid achtereenvolgens op 2,0 en op 1,5 meter gemeten. Gedurende de geluidmetingen is het aantal voertuigpassages geteld en is de snelheid van het passerende verkeer gemeten. Tegelijkertijd is de windsnelheid geregistreerd.

Uit de meetgegevens is de overdracht per doorsnede bepaald. De resultaten bij de hagen zijn vervolgens gecorrigeerd voor de resultaten van de referentieposities zonder haag. Hieruit volgt de afschermende werking van de bamboehagen.

Omdat de bamboehagen tot een hoogte van ca. 2 meter dichtgegroeid zijn kan het geluid bijna onverstoord de microfoons aan de achterzijde op 2,0 meter hoogte bereiken. Op deze meethoogte is de afschermende werking daarom nihil. Op een meethoogte van 1,5 meter is er al wel een bescheiden afschermend effect van ca. 1 dB(A) waarneembaar.

Omdat de hagen nu nog niet volgroeid zijn is er weinig verschil tussen de twee configuraties. Wij verwachten dat de hagen na nog enkele groeiseizoenen een betere afschermende werking zullen hebben en dat eventuele verschillen tussen de configuraties dan ook beter zichtbaar zullen zijn.

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling en aanpak	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Locatie	6
3	Meet- en beoordelingsmethode	8
3.1	Equivalente geluidniveaumetingen	8
3.2	Meetposities	8
3.3	Meetapparatuur	9
3.4	Geluidmodelberekeningen	9
4	Meetresultaten en analyse	10
4.1	Meteocondities, verkeer en achtergrondgeluid	10
4.2	Geluidmetingen	11
4.2.1	Referentieposities	12
4.2.2	Microfoonposities achter de schermen	13
4.3	Analyse	15
4.4	Geluidmodelberekeningen	17
5	Evaluatie	19
5.1	Geluidmetingen	19
5.2	Geluidmodelberekeningen	19
5.3	Toekomstige situatie en aanbevelingen	19
6	Literatuur	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Om de geluidoverlast van wegverkeer in de omgeving van de weg te beperken worden vaak geluidschermen toegepast. Dit is een erg effectieve geluidmaatregel in het overdrachtsgebied van het geluid. Toch is er juist vanuit de omgeving regelmatig kritiek op de geluidschermen vanwege hun onaantrekkelijke uitstraling. Met name betonnen geluidschermen worden regelmatig aangeduid als “horizonvervuiling”.

Een natuurlijke onderbreking van het zichtveld wordt als minder hinderlijk ervaren. Deze gedachte bracht het Bamboe InformatieCentrum en het Ingenieursbureau van de gemeente Amsterdam op het idee om een geluidscherm van levend bamboe te ontwikkelen. Na diverse literatuurstudies en (laboratorium-)onderzoeken [1] is in het najaar van 2015 door het projectteam een praktijkproef ingericht [2]. Langs de N245 in de gemeente Langedijk zijn twee bamboehagen geplant. Het verschil in de twee hagen is de configuratie waarin het bamboe geplant is. De verwachting is dat het bamboe na ca. vijf jaar de benodigde hoogte en dichtheid heeft bereikt.

De gemeente Amsterdam heeft M+P opdracht gegeven om na twee groeiseizoenen de afschermende werking van de twee hagen in de praktijk te beoordelen.

1.2 Doelstelling en aanpak

De projectgroep Bamboegeluidscherm streeft naar het valideren van een volgroeide bamboehaag als geluidscherm. Het bamboegeluidscherm zou dan in rekenmodellen en regelgeving opgenomen kunnen worden. Het doel van dit specifieke onderzoek is vaststellen wat de afschermende werking van de bamboehagen is nu ze twee groeiseizoenen gehad hebben. Vanwege de groeimethode van bamboe zal de dichtheid van de hagen aan de onderzijde het eerst toenemen om van daar uit naar boven uit te groeien. Hoewel de afschermende werking nu nog niet optimaal zal zijn, is er wel de verwachting dat er al een afschermende werking is. Door deze afschermende werking nu al vast te stellen is het in de toekomst mogelijk rekening te houden met de eigenschappen van een bamboehaag als deze nog in de groeifase is.

Daarnaast heeft dit onderzoek als doel ervaring op te doen met in-situ geluidmetingen aan een (niet-conventioneel) bamboegeluidscherm.

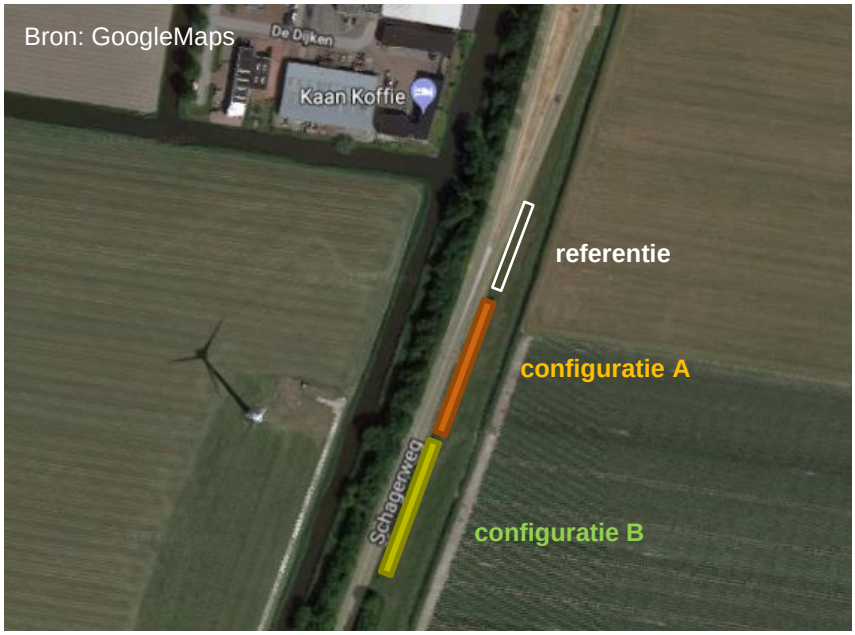
Om de afschermende werking te bepalen zijn aan beide haagconfiguraties geluidmetingen uitgevoerd. Zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van de hagen zijn equivalente geluidniveaus vastgelegd van het passerende verkeer. Dezelfde metingen zijn ook uitgevoerd naast de haag op referentieposities. De afschermende werking volgt uit het verschil tussen de resultaten bij de hagen en bij de referentieposities. Er wordt tot slot een voorzet gemaakt voor het toekomstige modelleren van een bamboegeluidscherm.

1.3 Leeswijzer

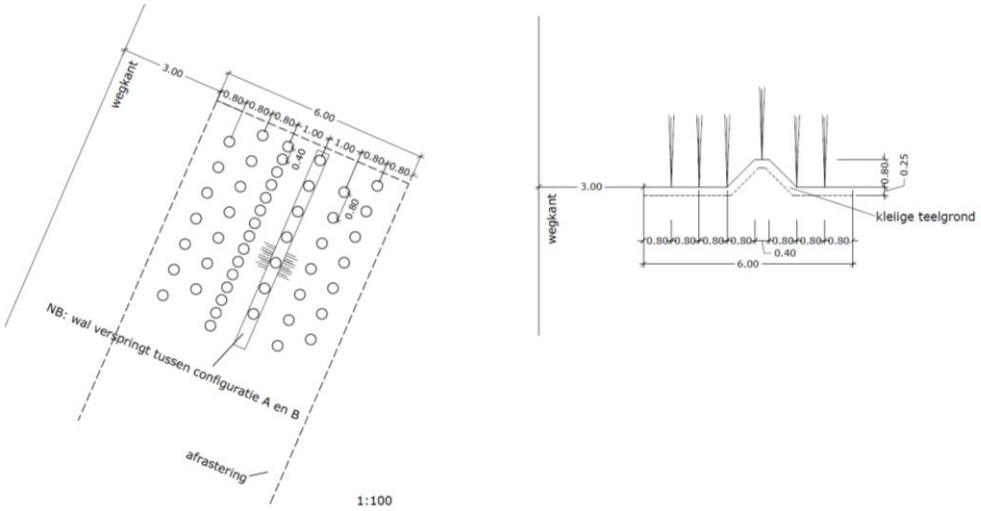
De meetlocatie en situatie rondom de bamboegeluidhagen worden behandeld in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft de toegepaste meetmethode. Hier wordt ook beschreven hoe de gemeten data geanalyseerd en beoordeeld wordt. De gebruikte meetposities komen ook aan bod. De meetresultaten worden gepresenteerd in hoofdstuk 4. Tot slot volgen in hoofdstuk 5 een samenvatting van de resultaten en adviezen voor een eventueel vervolgonderzoek.

2 Locatie

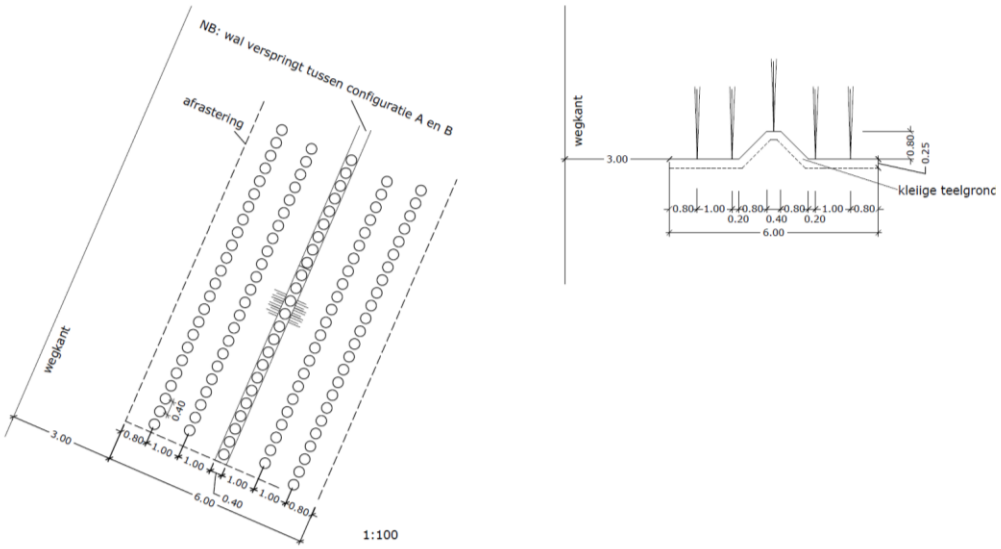
De bamboehagen zijn geplant in de gemeente Langedijk naast de N245 tussen Alkmaar en Schagen ter hoogte van de aansluiting met de Ambachtsdijk. Beide hagen zijn ca. 75 meter lang. Het verschil tussen de twee hagen is de configuratie waarin het bamboe geplant is, deze zijn aangeduid met A en B. In figuur 1 is de locatie van de bamboehagen weergegeven, hierin is tevens aangegeven waar de referentiemetingen uitgevoerd zijn. Figuur 2 en figuur 3 tonen de plant-configuraties van de hagen.

figuur 1 *Locatie van de bamboehagen langs de N245*

figuur 2 *Indeling van de haag met configuratie A, bovenaanzicht (links) en doorsnede (rechts). Bron: provincie Noord-Holland*

figuur 3 *Indeling van de haag met configuratie B, bovenaanzicht (links) en doorsnede (rechts). Bron: provincie Noord-Holland*

3 Meet- en beoordelingsmethode

3.1 Equivalente geluidniveaumetingen

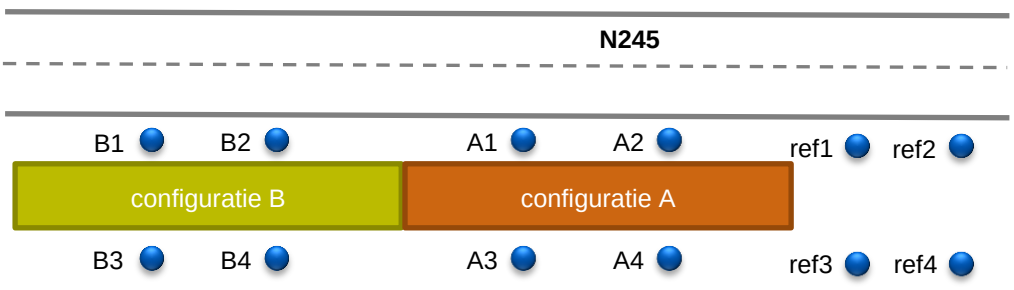
Om de afschermende werking van het bamboe te kunnen bepalen zijn equivalente geluidniveaumetingen uitgevoerd aan het verkeer op de N245. De meetmethode is gebaseerd op ISO 10847 [3]. De geluidniveaus worden hierbij energetisch gemiddeld. Hogere geluidniveaus dragen hiermee sterker bij aan het gemiddelde dan lage niveaus. Een meting duurt vijftien minuten en wordt ten minste drie keer uitgevoerd. Het resultaat van een meting is het equivalente geluidniveau (L_{Aeq}) met de spectrale verdeling van het geluid in 1/3-octaafbanden. Tijdens de geluidmetingen is ook de rijsnelheid van het verkeer gemeten en is het aantal gepasseerde voertuigen geteld. Dit om eventuele verschillen in de resultaten te kunnen verklaren met variaties in voertuigaanbod en/of rijsnelheid.

Voor een goede bepaling van de werking van de haag moet de wind vanaf de weg, via de haag naar de microfoon waaien. Dit wordt ook wel eens beschreven als een “worst case scenario”. Eventuele afbuiging van het geluid door de wind is dan niet mogelijk. Gedurende de geluidmetingen mag het bamboe zelf geen geluid produceren, de windsnelheid mag daarom niet meer dan 6 m/s bedragen. Gedurende de metingen wordt de windsnelheid bij de hagen op 10 meter hoogte gemeten.

De geluidmetingen zijn op alle posities gelijktijdig uitgevoerd. Eventuele kleine variaties ten gevolge van verschillen in verkeersstroom en/of meteo-omstandigheden hebben hierdoor geen invloed op de resultaten van de metingen. Als er op een bepaalde meetpositie toch een verstoring van het meetsignaal zou zijn (die niet opgemerkt is door de aanwezige operators), dan zal die in de analyse herkenbaar zijn.

3.2 Meetposities

De geluidmetingen zijn uitgevoerd op zes doorsnedes langs de N245: twee doorsnedes bij configuratie B, twee doorsnedes bij configuratie A en twee doorsnedes zonder haag (referentie). Door twee doorsnedes te meten kan de homogeniteit van de haag ook worden beoordeeld. De meetposities zijn schematisch weergeven in figuur 4.

figuur 4 *Meetposities voor de equivalente geluidniveaumetingen*

De microfoons aan de zijde van de weg staan op 2,0 meter vanaf de verharding. Achter de haag wordt op 3,0 meter afstand van de haag gemeten. De microfoons op de referentieposities zijn op dezelfde lijn geplaatst als de microfoons bij de hagen. De afstand tussen de dwarsdoorsnedes

bedraagt 25 +/- 5 meter. Dit geldt ook voor de afstand van de dwarsdoorsnedes tot begin en eind van de hagen. Op de referentiedoorsnedes zijn deze afstanden kleiner gekozen om reflecties van grote objecten in de buurt van de microfoons te voorkomen. De meethoogte voor alle microfoons bedraagt 2,0 meter ten opzichte van de weg.

3.3 Meetapparatuur

Voor de geluidmetingen wordt gebruik gemaakt van de in tabel I vermeldde meetapparatuur.

tabel I *Meetapparatuur gebruikt tijdens de geluidmetingen*

omschrijving	fabrikant	type	aantal
½” microfoon	B&K	4189	12
½” microfoonvoorversterker	B&K	2671	12
radar snelheidsmeter	Gatso	Junior	1
data-acquisitiesysteem	Müller-BBM VAS	PAK Mobile MKII	2
ijkbron	B&K	4231	1
weerstation	Vaisala	WXT520	1

*) Daarnaast is een videocamera gebruikt voor de verkeerstellingen

3.4 Geluidmodelberekeningen

Om in de toekomst ook geluidberekeningen uit te kunnen voeren is er ook een rekenmodel opgesteld. Dit is gedaan conform standaard rekenmethode 2 (SRM2) uit het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 [4]. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het softwareprogramma Geomilieu (v. 4.30).

Het is nu nog niet mogelijk om een geluidscherm van levend bamboe te modelleren. Het is ook ongebruikelijk om over dergelijke korte afstanden geluidberekeningen te doen. Het doel is met name nagaan of in de toekomst de gemeten waarden als input voor een model van een bamboescherm kunnen dienen. In dit onderzoek worden de resultaten van de metingen bij de referentieposities vergeleken met de berekende waarden.

4 Meetresultaten en analyse

De geluidmetingen aan de bamboehagen zijn uitgevoerd op donderdag 3 mei 2018. De totale hoogte van de bamboehagen bedroeg ca. 3,5 meter. Ter plaatse bleek dat de hoogte tot waar de haag behoorlijk dicht is, slechts ca. 2 meter bedroeg.

Er is zeven keer vijftien minuten gemeten. Tijdens de derde meting werd door een personenwagen en bus geclaxonneerd, daarom is een extra meting uitgevoerd. Vanwege de geringe dichtgegroeide hoogte van de hagen is besloten drie extra metingen uit te voeren waarbij de microfoons aan de achterzijde van de hagen een halve meter verlaagd werden. Op de referentieposities werden de microfoons (op dezelfde lijn achter de hagen) ook verlaagd naar 1,5 m. Figuur 5 toont een deel van de meetopstelling aan de voorzijde van de hagen.

figuur 5 *Enkele van de microfoons bij de bamboehagen*

4.1 Meteocondities, verkeer en achtergrondgeluid

Gedurende de metingen was het wegdek van de N245 droog, er stond een zwakke wind die van westnoordwest naar west draaide. De metingen zijn uitgevoerd tussen 12:00 en 14:45 uur. De gemiddelde luchttemperatuur gedurende de metingen bedroeg 11 °C. In tabel II zijn de overige omstandigheden tijdens de zeven metingen weergegeven.

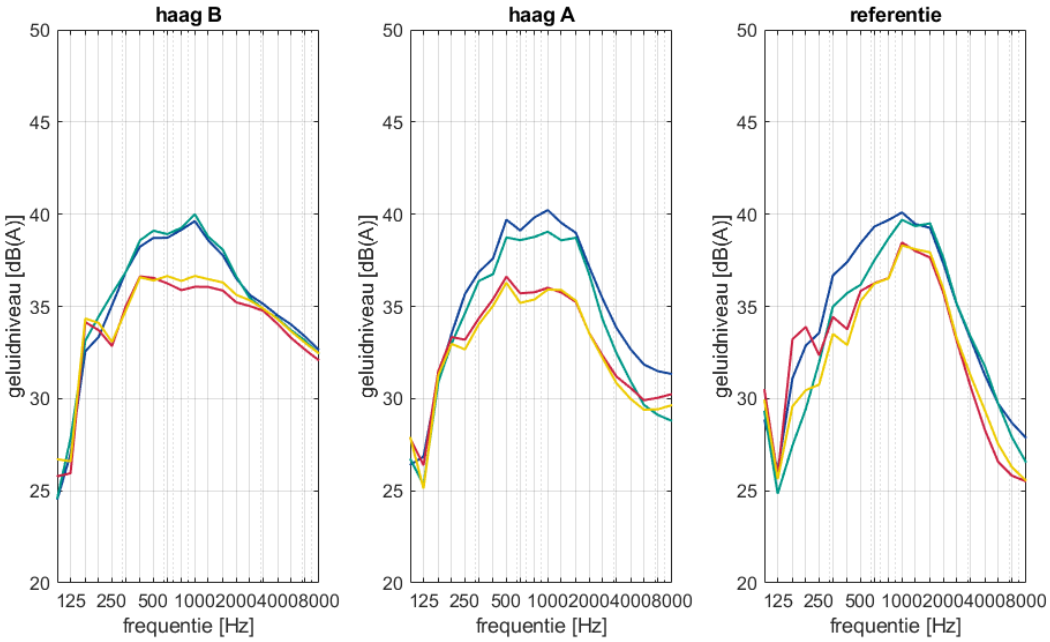
tabel II *Meteo- en verkeerssituatie gedurende de geluidmetingen*

nr.	gemiddelde windsnelheid [m/s]	maximale windsnelheid [m/s]	aantal lichte motorvoertuigen	aantal vrachtwagens	gemiddelde rijsnelheid [km/h]
1	2,5	4,1	199	16	68,2
2	2,6	4,3	214	6	68,0
3	2,6	4,9	249	11	66,2

nr.	gemiddelde windsnelheid [m/s]	maximale windsnelheid [m/s]	aantal lichte motorvoertuigen	aantal vrachtwagens	gemiddelde rijsnelheid [km/h]
4	2,3	3,8	238	16	66,8
5	2,1	4,0	246	16	64,3
6*)	2,0	3,3	164*)	7*)	66,0
7	1,8	4,1	267	7	66,6

*) meting nr. 6 is na ca. 10 minuten gestopt omdat in de verte sirenes van hulpdiensten hoorbaar waren die naar de meetlocatie toe kwamen.

Vanwege de behoorlijk continue verkeersstroom op de N245 was het niet mogelijk een langdurige achtergrondgeluidmeting uit te voeren. Op stille momenten lopen de geluidniveaus op alle microfoonposities terug tot onder 50 dB(A). Er zijn geen verstorende bronnen waargenomen die de resultaten zouden kunnen beïnvloeden. In figuur 6 is van een typische stille periode het geluidspectrum gegeven voor alle microfoonposities.

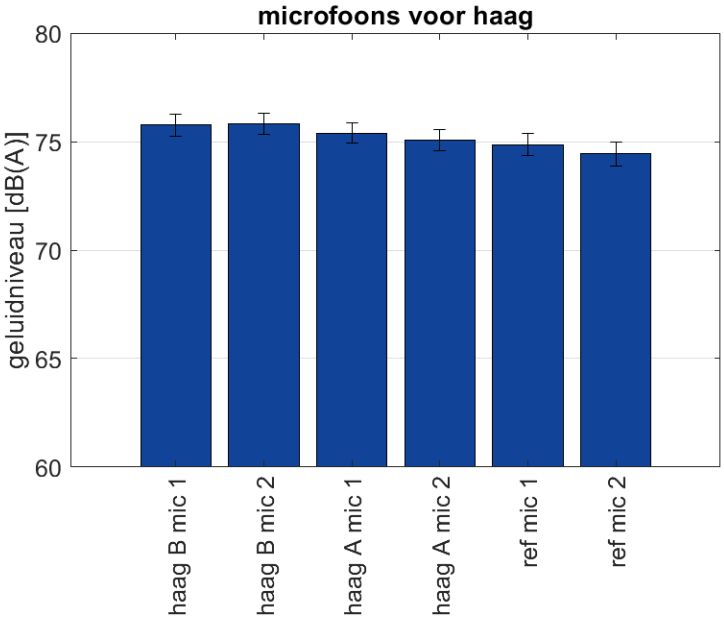
figuur 6 *Frequentiespectrum van achtergrondgeluid. De blauwe en groene lijnen zijn gemeten dichtbij de weg. De rode en de gele lijnen corresponderen met de geluidniveaus achter de hagen*

4.2 Geluidmetingen

De meetresultaten van de afzonderlijke zijn gepresenteerd in Bijlage A. in de volgende hoofstukken volgen de resultaten van de daarop gebaseerde analyses. De getoonde onzekerheid betreft telkens plus en min één keer de standaarddeviatie.

4.2.1 Referentieposities

De microfoonposities tussen de weg en de haag zijn niet gewijzigd gedurende de zeven metingen. Als eerste is daarom gekeken wat de geluiniveaus op deze posities zijn en of daartussen verschillen optreden. In figuur 7 zijn de geluidniveaus weergegeven. De margebalkjes in de grafiek geven de spreiding aan (standaarddeviatie) tussen de zeven metingen. Deze spreiding wordt onder andere veroorzaakt door het verschil in verkeersaanbod gedurende de metingen (zie tabel II).

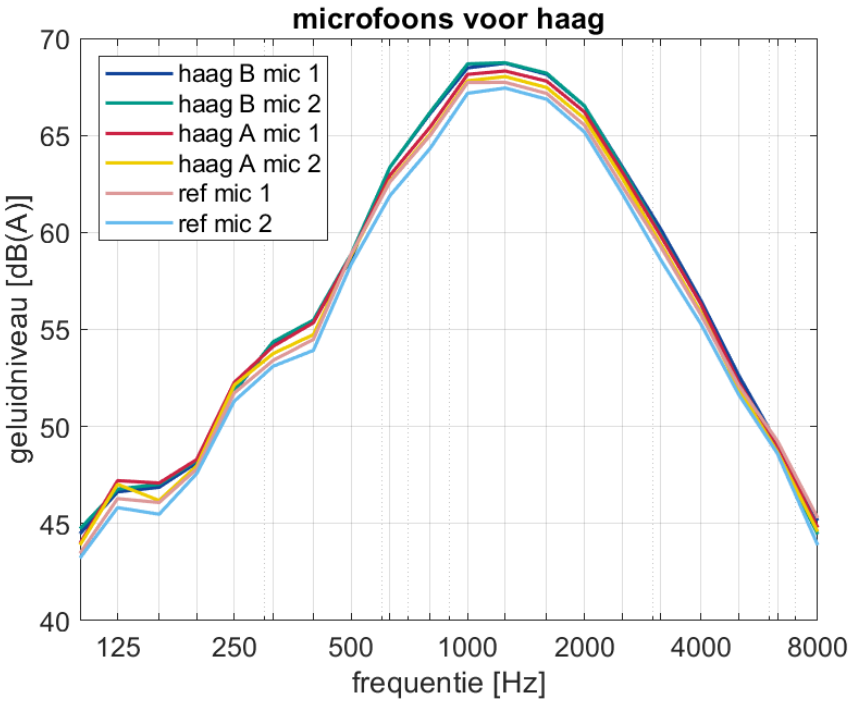

figuur 7 *Equivalente geluidniveaus op de microfoonposities tussen weg en haag*

De spreiding in de resultaten per microfoonpositie is erg beperkt wat gebruikelijk is als de verkeersstroom behoorlijk constant is en de snelheid niet veel varieert tussen de metingen. Wat opvalt is dat de geluidniveaus geleidelijk afnemen voor de noordelijker gelegen microfoonposities. Dit is hoogstwaarschijnlijk met name het gevolg van afnemende snelheid van de passerende voertuigen. Het rolgeluidniveaus van een voertuig neemt immers af met afnemende rijsnelheid.

Iets ten noorden van de referentieposities staan bij de aansluiting met de Ambachtsdijk verkeerslichten. Het verkeer in noordelijke rijrichting verlaagt daardoor waarschijnlijk (rustig) de snelheid voor de verkeerslichten en het verkeer in zuidelijke rijrichting is waarschijnlijk nog (een beetje) aan het versnellen. Daarnaast scheiden de rijstroken ter hoogte van het noordelijkste punt van de hagen. Bij de referentiedoorsnedes liggen de rijstroken daardoor niet meer tegen elkaar aan. De grotere afstand van de rijstrook in zuidelijke rijrichting zorgt ook voor een afname van de geluidniveaus ter hoogte van de referentiemicrofoons.

De spectrale resultaten bevestigen bovenstaande aannames, deze zijn getoond in figuur 8. De optredende verschillen tussen de doorsnedes zijn breedbandig. Er zijn geen specifieke frequentiebanden waarin opvallende verschillen optreden. Dit betekent dat er aan de bronzijde geen significante verschillen zijn die daarmee de berekening van de afschermende werking zouden kunnen beïnvloeden.

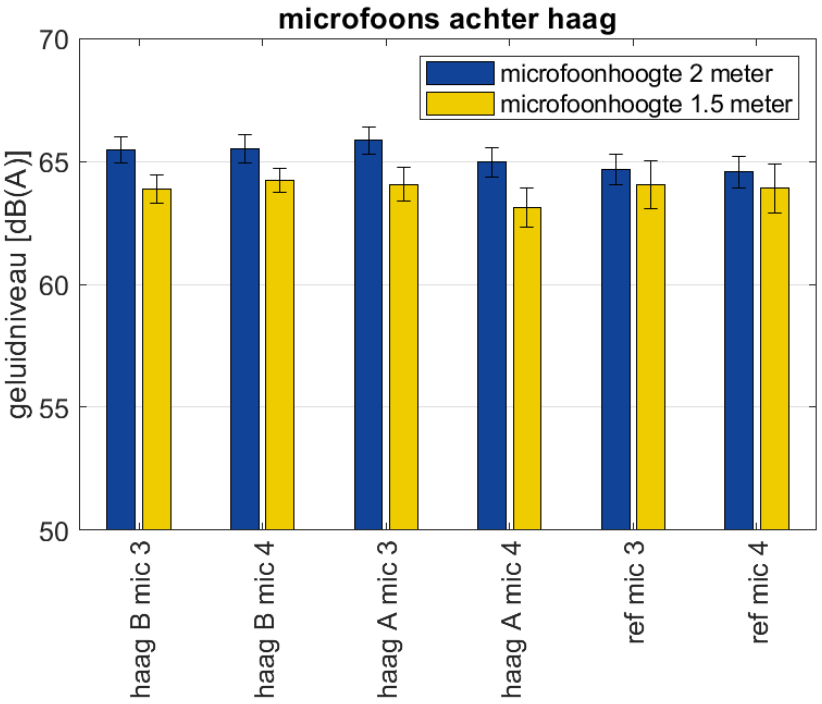
figuur 8 *Spectrale resultaten van de microfoonposities tussen weg en haag*

4.2.2 Microfoonposities achter de hagen

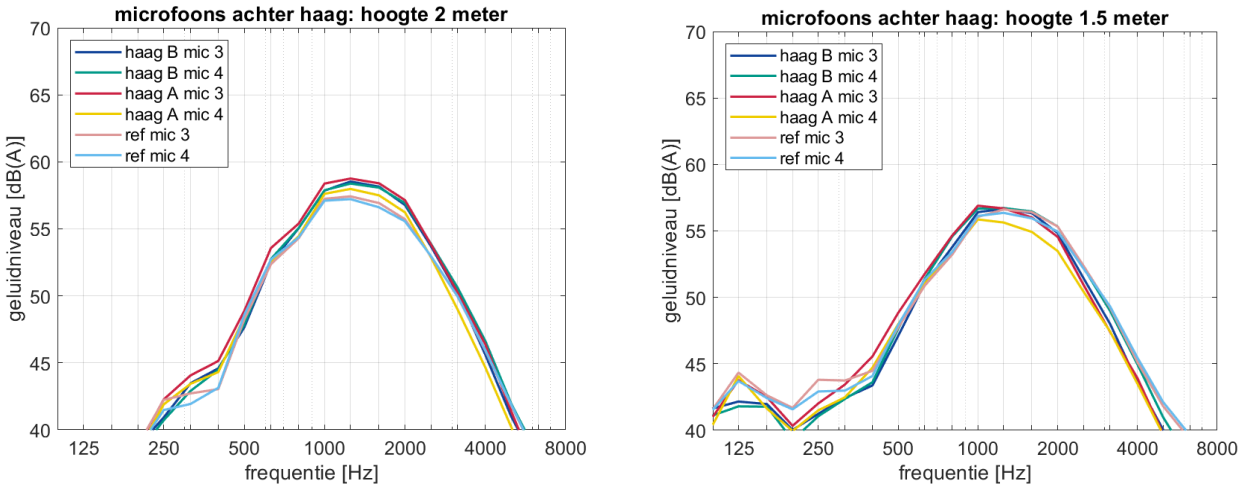
Voor de microfoonposities achter de hagen, en de referenties op dezelfde lijn, is ook eerst nagegaan of de resultaten betrouwbaar zijn. Bij de beoordeling van de resultaten wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende meethoogtes.

Figuur 9 toont de gemiddelde geluidniveaus voor de microfoonposities achter de hagen. Ook hier is weer de spreiding tussen de metingen weergegeven. Aansluitend toont figuur 10 de spectrale resultaten van de verschillende meethoogtes.

Op 2,0 meter wordt vanwege de dichtgegroeide hoogte weinig tot geen afschermende werking verwacht. De geluidspectra zouden daarom vergelijkbaar moeten zijn. Dit is het geval. Op 1,5 meter hoogte wordt meer afschermende werking verwacht.

figuur 9 *Equivalente geluidniveaus op de microfoonposities achter de haag*

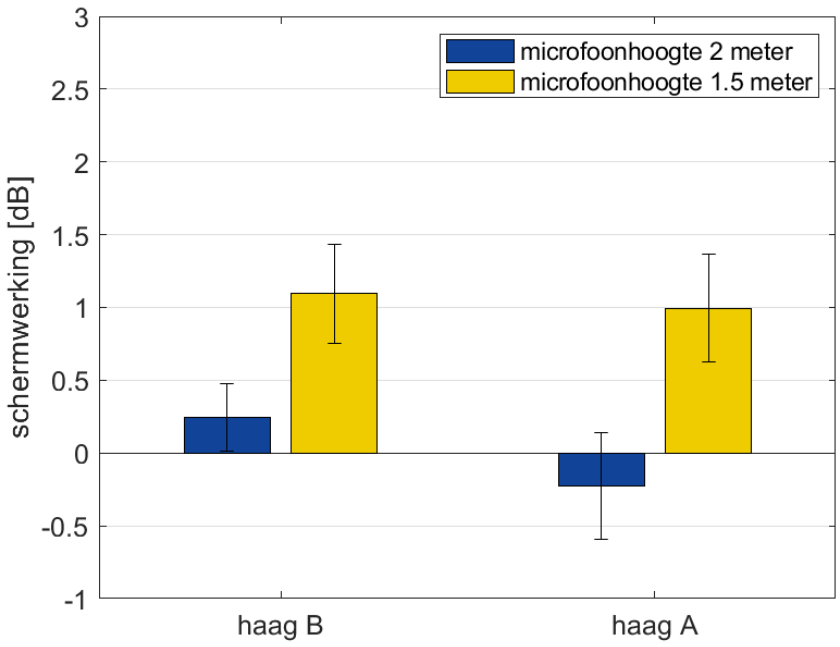
figuur 10 *Spectrale resultaten van de microfoonposities achter de haag, gemeten op 2,0 m hoogte (links) en 1,5 m hoogte (rechts)*

4.3 Analyse

De volgende stappen zijn genomen om de afschermende werking van de twee haagconfiguraties te bepalen:

- Per doorsnede is de overdracht van de microfoon aan de wegzijde naar de microfoon achter de haag bepaald. Eventuele verschillen in rijsnelheid of afstand tot de rijbaan in zuidelijke rijrichting hebben hierdoor zo min mogelijk invloed op de resultaten van de hagen;
- Per haagconfiguratie zijn de resultaten van de twee doorsnedes gemiddeld;
- De afschermende werking volgt uit het verschil in de overdracht bij de hagen en de overdracht bij de referentiedoorsnedes. De afname door de afstand tussen de microfoonposities en eventuele bodemeffecten die niet bij de hagen horen worden hiermee verdisconteerd;
- Bovenstaande analyse is apart uitgevoerd voor de twee verschillende meethoogtes achter de haag.

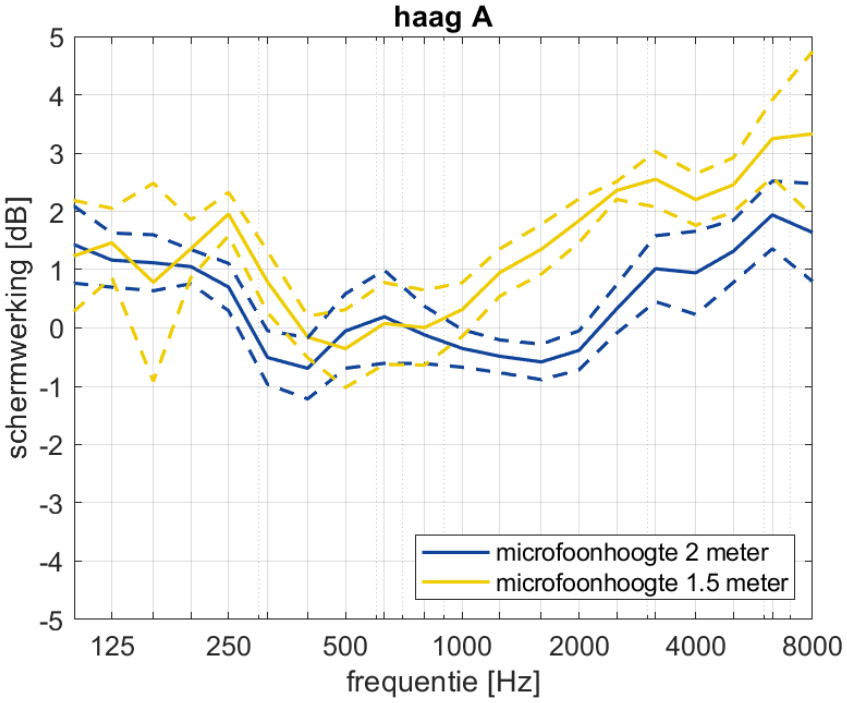
Uit de analyse volgen de afschermende werking op basis van het gemiddelde, equivalente, geluidniveau en per 1/3-octaafband. De afschermende werking op basis van het gemiddelde geluidniveau is getoond in figuur 11.

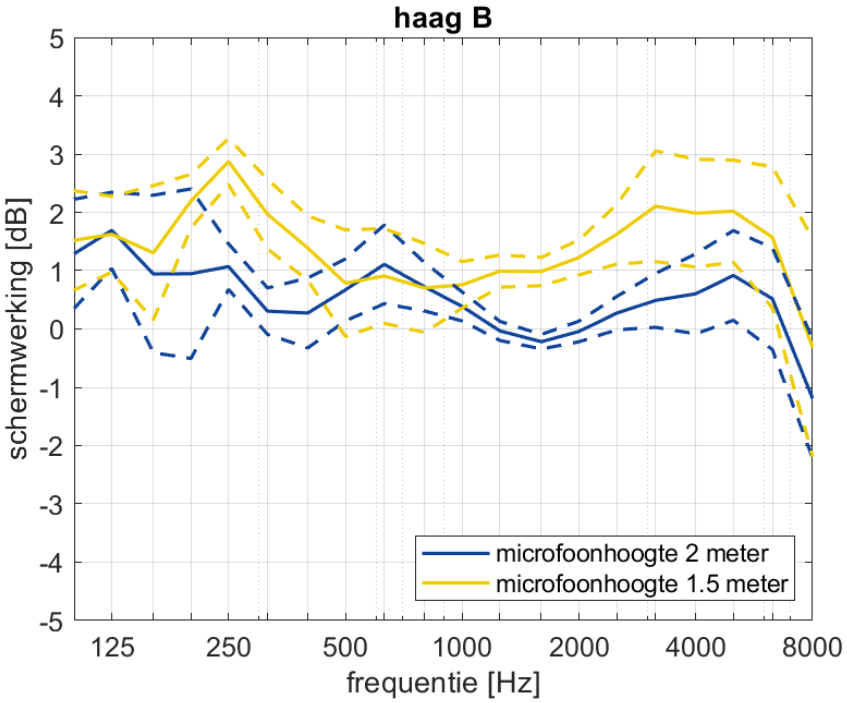
figuur 11 *Afschermende werking van de bamboehagen per configuratie voor twee meethoogtes achter de haag*

Zoals verwacht is de afschermende werking op een meethoogte van 2 meter verwaarloosbaar klein. Door de beperkte dichtgegroeide hoogte van de haag kan het geluid op die hoogte bijna onverstoord verder. De metingen met de microfoons achter de haag op 1,5 meter hoogte tonen aan dat de bamboehagen wel degelijk een afschermende werking hebben.

De resultaten per 1/3-octaafband staan in de volgende figuren. Ook hierbij is weer onderscheid gemaakt tussen de verschillende meethoogtes achter de hagen.

figuur 12 *Afschermende werking per frequentieband van de bamboehaag met configuratie A voor twee meethoogtes achter de haag*

figuur 13 *Afschermende werking per frequentieband van de bamboehaag met configuratie B voor twee meethoogtes achter de haag*

Op basis van het gemiddelde geluidniveau presteren beide haagconfiguraties soortgelijk. Uit de spectrale resultaten blijkt dat de afschermende werking per frequentieband niet overal hetzelfde is voor beide configuraties.

4.4 Geluidmodelberekeningen

Op basis van de verkeerstellingen die tijdens de metingen zijn uitgevoerd (tabel II) is een voertuigverdeling gemaakt. Daarnaast is met behulp van de VI-lucht en geluid van Infomill [5] de etmaalintensiteit en een verdeling over de dag-, avond- en nachtperiode gemaakt. Voor de etmaalintensiteit is uitgegaan van 16.329 motorvoertuigen per etmaal. In tabel III is de voertuigverdeling weergegeven zoals deze in toegepast in het rekenmodel. Het bodemmodel is gemaakt aan de hand van het actueel hoogtebestand Nederland (AHN3).

tabel III *Toegepaste verkeersverdeling in het rekenmodel*

categorie	dag [%]	avond [%]	nacht [%]
uur-intensiteit per etmaalperiode	6,45	3,24	1,18
motorrijwielen	-	-	-
lichte motorvoertuigen	95	95	95
middelzware motorvoertuigen	2	2	2
zware motorvoertuigen	3	3	3

Met een geluidmodel kan een inschatting gemaakt worden van de geluidoverdracht tussen de meetpunten voor en achter de haag. In tabel IV is de berekende overdracht weergegeven voor de verschillende doorsnedes en de verschillende microfoonhoogtes achter de hagen. De verschillen tussen de doorsnedes zijn niet significant verschillend.

tabel IV *Berekende overdracht op de verschillende doorsnedes*

haag	doorsnede	overdracht op 1,5m hoogte [dB]	overdracht op 2m hoogte [dB]
haag B	1	-7,3	-7,0
	2	-7,5	-7,1
haag A	1	-7,3	-7,0
	2	-7,3	-7,0
referentie	1	-7,4	-7,0
	2	-7,2	-7,2

De resultaten van de berekeningen kunnen vergeleken worden met de resultaten van de metingen. Hierbij moet bedacht worden dat er verschillen zijn tussen de metingen en de berekeningen:

- De metingen zijn uitgevoerd over een korte tijd, terwijl in de berekeningen wordt uitgegaan van langere periodes. De absolute niveaus kunnen hierdoor behoorlijk verschillen;
- De metingen zijn uitgevoerd bij meewindcondities, in het model wordt echter uitgegaan van meteorologisch gemiddelde omstandigheden. Meewindcondities zorgen doorgaans voor verhoogde geluidniveaus;
- In werkelijkheid zijn de fysische eigenschappen van de bodem complexer dan in het model. Met name begroeiing in het overdrachtsgebied is erg lastig te modelleren;
- In een geluidmodelberekening is het lastig kleine afstanden in te stellen. Rijstroken worden bijvoorbeeld gemiddeld tot een enkele rijlijn, relatieve afstanden tot aan de weg zijn dan erg lastig uit te meten;
- Voor dit onderzoek is een enkele variant doorgerekend, de onzekerheid is daardoor onbekend. In een vervolgonderzoek zouden variaties toegepast kunnen worden om de berekende waarden te fitten op de gemeten resultaten.

De overdrachtswaardes die uit de geluidmetingen volgen staan gepresenteerd in tabel V.

tabel V *Gemeten overdracht op de verschillende doorsnedes*

haag	doorsnede	overdracht op 1,5m hoogte [dB]	overdracht op 2m hoogte [dB]
haag B	1	-12,0	-10,2
	2	-11,8	-10,2
haag A	1	-11,5	-9,4
	2	-12,1	-10,0
referentie	1	-11,0	-10,1
	2	-10,7	-9,7

Er zit een systematisch verschil tussen de overdrachtswaardes van de metingen en berekeningen. Gezien de beperkingen van de modelberekeningen over korte afstand is dit zeker niet vreemd. Dat het een systematisch verschil is geeft wel aan dat in langsrichting het model constant is en dat eventuele afschermende werking hierin later wel te verwerken is.

5 Evaluatie

5.1 Geluidmetingen

De hoogte van de twee bamboehagen is ca. 3,5 meter. De hoogte tot waar de hagen behoorlijk dichtgegroeid zijn is ca. 2 meter. Tijdens de uitvoering van de geluidmetingen ontstond al snel het vermoeden dat de afschermende werking tegen zou vallen op een meethoogte van 2,0 meter. Het geluid kan op die hoogte immers bijna onverstoord voortbewegen. Ook op lagere hoogte bleek de haag niet overal goed dicht.

Dit vermoeden is bevestigd door de resultaten van de geluidmetingen. Op 2,0 meter hoogte gemeten is het effect van de hagen verwaarloosbaar klein. Als achter de hagen op een lagere meethoogte gemeten wordt is er al wel een effect van de hagen waarneembaar.

De afschermende werking van de twee verschillende configuraties lijken in grote lijnen behoorlijk op elkaar. Omdat het gras in de berm behoorlijk lang was hebben we het vermoeden dat het effect rond de 250 Hz tertsband eerder een bodemeffect is dan een effect van het bamboe. Het kleine walletje midden in de haag heeft hier mogelijk wel nog een bijdrage aan. Beide hagen hebben boven 1000 Hz een oplopende afschermende werking, we verwachten dat dit door het bamboe zelf veroorzaakt wordt.

5.2 Geluidmodelberekeningen

Een geluidmodel op basis van Standaard RekenMethode 2 is bedoeld om de geluidverdeling over een groot gebied te berekenen. In het huidige model van de bamboehagen zijn de afstanden relatief klein, dit resulteert in een grote onzekerheid in de berekeningen. Wij verwachten dat het toch mogelijk moet zijn om een model op te stellen voor een levend bamboegeluidscherm. Met name zodra het mogelijk is om op grotere afstand achter de hagen te meten en modelleren, zullen berekening en meting dichter bij elkaar liggen. Op basis hiervan kan dan bepaald worden dat een volgroeid bamboegeluidscherm akoestisch gelijkwaardig is aan een ‘conventioneel’ geluidscherm van een nader te bepalen hoogte.

5.3 Toekomstige situatie en aanbevelingen

Tijdens de metingen bleek dat de dichtbegroeide hoogte van de hagen beperkt was tot ca. 1,5 tot 2 meter. Wij verwachten dat de dichtbegroeide hoogte toe zal nemen in de komende groeiseizoenen waarmee de afschermende werking ook toe zal nemen. Daarnaast zullen eventuele verschillen in afschermende werking tussen beide configuraties beter tot uiting komen wanneer deze groter is.

Bij een eventueel vervolgonderzoek zal er goed gekeken moeten worden tot welke hoogte de hagen goed dichtgegroeid zijn. Meten op een te grote hoogte kan de afschermende eigenschappen behoorlijk onderschatten. Het is daarom aan te bevelen om bij een volgroeide haag per dwarsdoorsnede op meerdere hoogtes te meten. Ook metingen op grotere afstand achter de hagen zijn aan te bevelen, grotere afstanden zijn immers beter te modelleren.

In het gebied rond de hagen en bij de referentieposities stond het gras behoorlijk hoog. Dit heeft mogelijk invloed gehad bij de bepaling van de eigenschappen van de hagen. Bij een vervolgonderzoek is het aan te bevelen om voor een uniformer overdrachtsgebied te zorgen door kort voor de metingen het gebied rond de meetopstelling te maaien.

Bij een vervolgonderzoek zou er ook meer aandacht besteed kunnen worden aan de modelberekeningen. Door op grotere afstanden te meten zijn de modelberekeningen beter te fitten op de gemeten waarden voor de overdracht bij de referentieposities. Door diverse variaties door te rekenen is een nauwkeuriger model op te stellen voor de omgeving en kunnen de eigenschappen van de hagen vervolgens ook beter gemodelleerd worden.

Zodra de haag volgroeid is en de daarbij horende eigenschappen vastgelegd gaan worden stellen we voor om enkele aanvullende metingen uit te laten voeren:

- Door middel van een Close-Proximity (CPX)-meting [6] kunnen de akoestische eigenschappen van de weg vastgelegd worden. Eventuele variaties in geluidemissie van de weg kunnen dan ook meegenomen worden in de analyse voor de meetposities aan de wegzijde;
- Om een vergelijk te maken met ‘conventionele’ schermen is het aan te bevelen om de isolerende en absorberende eigenschappen van de bamboehaag te bepalen. Hiervoor zijn twee meetmethoden ontwikkeld:
    - NEN-EN 1793-5: 2016 [7] beschrijft de meetmethode om de reflectie-index te bepalen;
    - NEN-EN 1793-6: 2012 [8] beschrijft de methode om de geluidisolatie in-situ te meten.

6 Literatuur

[1] “Onderzoek naar akoestische aspecten voor de toepassing van een bamboebossage als geluidsscherm”, V.2012.0460.00.R002, 30 november 2012;

[2] http://www.bamboegeluidsscherm.nl/;

[3] ISO 10847, “Acoustics -- In-situ determination of insertion loss of outdoor noise barriers of all types”, 1997;

[4] Reken- en meetvoorschrift geluid 2012, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Den Haag, 27 juni 2012;

[5] https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/slag/hulpmiddelen/inschatten/, versie 18 mei 2018;

[6] ISO 11819-2:2017, “Acoustics -- Measurement of the influence of road surfaces on traffic noise -- Part 2: The close-proximity method”, maart 2017;

[7] NEN-EN 1793-5: 2016, “Verkeersgeluidbeperkende constructies langs wegen - Beproevingsmethode voor de bepaling van de akoestische prestatie - Deel 5: Intrinsieke kenmerken - In-situ waarden voor geluidsreflectie in vrije veld condities”, april 2016;

[8] NEN-EN1793-6: 2012, “Verkeersgeluidbeperkende constructies - Beproevingsmethode voor de bepaling van de akoestische prestatie - Deel 6: Intrinsieke eigenschappen - In-situ waarden van luchtgeluidisolatie onder directe geluidsveldcondities”, november 2012.

Bijlage A

Meetresultaten

tabel VI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	76.0	74.7	75.8	76.1	75.8	76.2	75.7
12.5	2.3	-1.1	-0.3	-0.7	-2.7	-1.0	0.6
16	8.4	4.4	5.7	5.1	5.4	8.2	6.4
20	11.8	9.3	10.0	9.4	10.7	15.6	13.1
25	16.5	15.5	15.6	16.1	14.4	14.8	14.8
31.5	22.3	18.5	20.5	20.0	18.9	20.5	21.5
40	26.8	24.3	26.1	25.6	26.4	29.9	28.7
50	36.3	33.7	35.7	35.2	34.9	37.6	34.9
63	41.7	38.8	40.9	41.3	42.4	39.9	40.5
80	43.0	38.7	43.1	44.5	43.4	45.0	43.1
100	42.7	39.6	42.5	45.2	44.5	50.7	46.1
125	49.2	41.6	45.0	46.4	48.1	48.1	48.1
160	44.6	43.3	47.9	45.4	48.2	46.8	51.9
200	47.5	45.3	47.4	48.0	50.0	51.0	47.7
250	50.3	49.5	50.4	54.0	52.2	52.9	53.3
315	54.9	50.7	54.3	56.0	57.0	55.1	52.4
400	57.8	51.8	54.3	56.2	56.2	57.0	54.6
500	59.6	56.4	58.6	59.5	58.9	60.1	57.4
630	65.1	60.8	64.2	64.2	63.9	63.2	61.9
800	67.0	64.4	65.9	67.4	66.0	66.2	66.0
1000	68.7	67.5	68.6	68.6	68.6	68.8	68.5
1250	68.6	67.9	69.0	68.9	68.7	69.3	68.7
1600	68.0	67.5	68.2	68.3	68.1	68.7	68.3
2000	66.3	65.9	66.6	66.7	66.5	67.2	66.6
2500	63.2	62.8	63.5	63.5	63.3	64.1	63.4
3150	59.7	59.2	60.0	60.0	60.0	60.7	61.6
4000	56.2	55.5	56.5	56.4	56.7	57.4	56.7
5000	52.3	51.4	52.4	52.6	53.5	53.8	52.6
6300	48.9	47.6	48.7	48.9	49.9	50.9	49.0
8000	44.7	43.4	44.8	44.8	45.8	47.5	45.0

tabel VII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.9	74.8	75.9	76.2	76.0	76.3	75.8
12.5	-1.6	-4.1	-1.4	-3.2	-2.9	0.6	0.3
16	5.2	2.9	3.8	3.0	5.6	8.8	5.7
20	8.6	8.8	9.1	8.3	10.6	15.2	9.9
25	14.8	14.9	14.7	16.0	14.1	15.5	12.9
31.5	21.7	18.5	20.2	19.6	19.6	20.5	20.3
40	26.1	24.8	26.6	25.5	26.8	30.1	28.0
50	35.4	34.0	35.8	35.7	35.0	38.0	34.4
63	42.0	39.0	41.2	42.4	43.0	40.3	41.1
80	42.4	38.9	42.9	44.6	43.9	45.0	43.0
100	42.5	39.9	42.6	45.2	45.0	51.7	46.2
125	49.0	41.2	45.0	46.4	48.9	48.7	48.4
160	44.2	43.3	48.3	45.9	49.3	47.4	50.8
200	47.6	45.7	47.7	48.2	50.0	50.7	47.8
250	50.3	49.5	50.8	53.8	53.7	52.5	52.4
315	54.2	50.8	54.3	55.5	57.9	55.3	52.6
400	57.3	51.9	54.5	55.8	56.7	56.8	55.5
500	59.2	56.7	58.9	59.4	60.0	60.0	58.0
630	64.9	60.5	64.1	64.9	64.0	62.9	62.2
800	66.7	64.5	66.0	67.4	66.1	66.3	66.4
1000	68.8	67.8	68.8	68.9	68.8	68.9	68.9
1250	68.6	67.9	68.9	68.9	68.8	69.3	68.7
1600	67.9	67.5	68.3	68.4	68.2	68.8	68.3
2000	66.3	66.0	66.6	66.7	66.5	67.2	66.5
2500	63.1	62.8	63.4	63.4	63.3	64.1	63.2
3150	59.5	59.1	60.0	59.9	60.1	60.7	59.8
4000	55.9	55.2	56.6	56.2	56.7	57.2	56.3
5000	51.7	50.9	52.2	52.1	53.1	53.5	52.1
6300	48.2	47.1	48.4	48.4	49.5	50.7	48.6
8000	43.7	42.6	44.3	43.9	45.1	47.0	44.5

tabel VIII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.9	64.7	65.4	65.8	63.9	64.5	63.3
12.5	-9.0	-8.8	-8.4	-11.4	-11.1	-11.3	-12.3
16	-1.0	-1.4	-1.4	-3.8	-1.0	4.6	-4.1
20	5.1	4.8	5.0	3.5	5.6	13.7	4.2
25	10.3	12.1	11.6	11.6	10.9	10.7	8.7
31.5	17.9	15.3	16.5	16.5	15.6	17.4	16.5
40	22.2	20.9	22.2	21.5	22.9	28.3	23.6
50	32.0	31.4	31.3	31.4	31.0	33.4	30.7
63	37.7	34.4	35.9	36.3	38.7	36.7	36.4
80	37.2	33.3	37.2	39.4	38.9	40.7	38.4
100	38.1	35.8	36.5	38.7	39.1	46.1	39.7
125	42.5	35.7	37.6	39.3	42.4	42.6	41.5
160	36.6	39.4	39.7	37.7	40.9	40.0	45.0
200	38.2	40.4	38.0	38.5	40.5	41.5	38.1
250	40.6	39.9	40.0	43.3	40.9	41.5	41.4
315	44.2	41.2	43.4	45.1	44.6	43.1	39.5
400	47.4	42.2	43.2	45.6	43.5	45.5	41.1
500	48.5	46.2	47.3	48.6	47.0	49.3	44.9
630	53.4	50.3	52.6	53.6	51.9	52.1	49.1
800	55.8	53.5	54.5	56.4	53.7	54.4	53.2
1000	58.4	57.2	57.8	58.0	56.5	56.5	56.2
1250	58.9	57.9	58.6	58.7	56.8	57.1	56.2
1600	58.4	57.6	58.2	58.4	56.2	56.9	55.8
2000	57.0	56.3	56.9	57.0	54.7	55.5	54.3
2500	54.0	53.3	53.8	53.7	51.4	52.1	50.9
3150	50.5	50.0	50.2	50.1	47.8	48.3	48.0
4000	45.8	45.4	45.6	45.6	43.6	44.2	43.0
5000	41.3	40.5	41.0	41.2	40.3	40.8	39.0
6300	37.5	36.9	37.1	37.3	36.9	38.1	36.2
8000	35.2	35.0	35.1	35.1	35.0	35.7	34.9

tabel IX *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.9	64.7	65.5	65.9	64.3	64.7	63.7
12.5	-9.7	-9.2	-9.0	-12.4	-11.9	-10.5	-13.8
16	-1.9	-2.0	-2.1	-4.5	-1.1	4.6	-4.5
20	3.9	4.3	4.5	2.6	4.6	13.5	4.6
25	10.5	11.5	10.9	10.9	10.0	10.0	7.9
31.5	17.8	15.1	16.1	15.9	15.5	17.0	16.2
40	21.6	20.5	22.3	21.2	22.5	27.9	23.3
50	31.5	30.8	31.0	30.9	30.7	33.2	30.3
63	37.1	34.1	35.7	36.8	38.6	36.3	36.3
80	36.4	32.8	36.6	38.8	38.9	40.9	38.0
100	37.6	35.1	36.2	38.0	38.9	45.1	39.3
125	41.9	34.9	37.1	38.8	42.3	41.3	41.8
160	36.0	38.0	39.3	37.5	41.1	40.3	44.0
200	37.9	38.9	37.8	38.4	40.0	40.3	37.6
250	40.3	39.4	40.2	43.0	41.6	40.8	40.9
315	43.3	40.7	43.3	44.4	44.7	43.2	39.2
400	46.9	41.9	43.4	45.7	44.0	45.2	41.7
500	48.5	46.3	47.8	48.8	48.3	49.4	45.2
630	54.0	49.9	52.7	54.4	52.6	52.1	49.5
800	55.7	53.5	54.6	56.5	54.3	54.6	54.8
1000	58.4	57.2	57.9	58.1	56.7	56.6	56.7
1250	58.7	57.7	58.6	58.5	57.1	57.0	56.1
1600	58.3	57.5	58.2	58.3	56.5	57.1	55.8
2000	57.1	56.4	57.0	57.1	55.2	56.1	54.7
2500	54.1	53.5	54.1	54.0	52.3	52.9	51.6
3150	50.8	50.3	50.8	50.5	49.1	49.6	48.4
4000	46.8	46.2	47.0	46.5	45.3	45.6	44.1
5000	42.1	41.4	42.2	42.1	41.4	41.7	39.9
6300	38.3	37.7	38.1	38.1	37.7	38.7	36.8
8000	35.5	35.3	35.5	35.5	35.4	36.1	35.2

tabel X *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.5	74.4	75.5	75.6	75.4	76.0	75.4
12.5	2.0	-4.1	-1.6	-4.4	-0.6	0.6	-0.4
16	8.0	2.3	4.3	1.3	6.6	7.0	4.5
20	10.9	9.3	9.9	7.2	10.3	15.4	11.0
25	17.6	15.1	15.2	16.0	14.6	15.2	15.7
31.5	22.5	18.7	20.5	18.9	19.9	21.4	21.4
40	26.6	24.2	28.0	27.3	27.7	30.6	27.8
50	37.4	34.5	36.0	36.5	36.0	37.5	35.7
63	42.1	40.1	40.7	43.1	43.6	41.0	41.4
80	42.0	38.6	41.4	42.1	43.6	45.2	43.1
100	42.8	39.4	42.3	44.0	44.8	47.4	47.3
125	49.6	41.2	44.1	46.1	50.8	49.1	49.5
160	44.8	43.0	47.8	46.5	48.9	47.9	50.8
200	48.3	46.0	47.5	48.4	50.2	49.4	48.3
250	51.1	49.8	52.5	54.9	52.7	53.2	51.7
315	54.3	51.0	54.3	55.7	55.3	55.2	53.2
400	57.2	51.5	54.0	54.8	57.5	56.4	56.1
500	59.5	56.8	58.7	59.3	59.3	59.9	58.2
630	63.8	60.9	63.6	64.8	62.9	62.8	61.8
800	66.4	63.9	65.3	65.7	65.5	65.6	65.6
1000	68.2	67.3	68.4	68.2	68.2	68.4	68.3
1250	68.2	67.5	68.6	68.4	68.2	68.9	68.4
1600	67.6	67.1	67.9	67.9	67.6	68.4	68.0
2000	66.0	65.6	66.3	66.3	66.0	67.0	66.3
2500	62.9	62.5	63.3	63.2	62.9	63.9	63.1
3150	59.5	58.9	60.4	59.8	59.5	60.9	59.7
4000	55.9	55.3	56.5	56.4	56.1	57.6	56.3
5000	51.9	51.1	52.1	52.3	52.4	54.1	52.2
6300	48.6	47.4	48.6	48.9	49.2	51.6	48.9
8000	44.1	42.8	44.3	44.4	45.0	48.3	44.7

tabel XI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.3	74.1	75.1	75.3	75.0	75.7	75.0
12.5	2.0	-3.3	3.4	1.6	1.9	-1.5	4.9
16	10.2	3.7	6.4	6.7	6.9	7.4	10.8
20	15.3	10.5	10.8	12.4	12.2	17.7	13.9
25	17.5	15.1	16.3	17.8	15.8	17.1	17.8
31.5	22.3	18.7	20.8	23.5	20.9	22.0	23.3
40	27.4	24.9	28.5	31.1	28.5	30.4	29.8
50	37.2	35.5	36.2	36.2	36.7	37.3	35.8
63	41.1	40.4	40.5	43.1	43.9	40.9	41.6
80	41.5	38.5	41.0	41.7	43.8	45.3	43.2
100	43.1	38.9	41.9	44.3	44.8	47.2	47.2
125	49.0	40.7	42.9	45.0	50.9	49.7	51.0
160	44.1	42.6	45.9	45.8	47.7	47.3	49.8
200	47.8	45.7	46.8	48.3	50.0	49.1	48.2
250	50.9	49.5	52.2	54.8	52.6	53.7	51.3
315	54.3	50.3	53.6	55.2	55.0	54.9	53.1
400	56.7	51.2	53.3	54.7	57.0	56.4	53.9
500	60.4	56.8	58.6	59.5	59.2	59.9	57.2
630	63.8	60.4	63.0	64.5	62.6	62.7	61.4
800	66.0	63.6	65.1	65.5	65.2	65.3	64.9
1000	68.0	66.9	68.0	67.8	67.9	68.1	67.9
1250	68.0	67.3	68.3	68.1	67.9	68.6	68.1
1600	67.4	66.8	67.5	67.6	67.3	68.1	67.6
2000	65.8	65.3	65.9	65.9	65.7	66.7	66.0
2500	62.8	62.2	62.9	62.8	62.5	63.7	62.8
3150	59.3	58.6	59.4	59.4	59.1	60.5	59.4
4000	55.7	54.9	55.8	55.9	55.6	57.3	55.9
5000	51.9	50.7	51.6	51.9	52.0	53.9	51.9
6300	48.7	46.9	47.9	48.4	48.9	51.5	48.6
8000	44.6	42.4	43.6	43.9	44.8	48.2	44.7

tabel XII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	66.2	65.1	65.9	66.2	63.9	64.8	63.5
12.5	-8.1	-9.9	-9.2	-12.8	-12.5	-6.3	-14.3
16	-2.3	-2.3	-2.6	-5.4	-1.9	3.7	-4.6
20	3.3	4.5	4.1	1.4	3.9	14.2	3.2
25	11.1	11.5	10.7	11.0	9.5	11.1	8.3
31.5	17.2	14.9	16.1	15.5	15.3	17.5	16.1
40	21.9	20.5	23.3	22.9	22.9	28.5	23.2
50	32.7	30.7	31.2	31.7	31.4	33.1	30.9
63	37.2	35.3	35.6	37.9	39.2	36.6	36.6
80	36.2	33.1	36.2	36.6	39.6	41.1	38.4
100	38.4	34.2	36.2	37.9	39.6	43.0	40.5
125	43.1	35.0	37.5	39.2	44.5	42.8	44.0
160	37.1	36.6	39.5	38.4	42.2	41.5	43.9
200	39.1	38.2	38.3	39.4	41.2	40.9	38.9
250	41.3	40.7	41.8	45.3	42.0	42.8	41.3
315	44.5	41.8	44.2	45.8	44.5	44.7	41.1
400	48.0	42.4	44.2	46.0	46.5	47.0	43.1
500	49.7	47.6	48.8	49.4	48.7	51.1	46.7
630	53.9	51.5	53.0	56.0	52.0	53.1	50.3
800	56.3	54.2	55.3	55.8	54.3	55.3	54.4
1000	58.8	57.7	58.6	58.4	56.9	57.2	56.7
1250	59.0	58.2	59.0	58.8	56.6	57.2	56.2
1600	58.7	57.8	58.5	58.6	55.7	56.8	55.6
2000	57.4	56.6	57.3	57.3	54.1	55.6	54.0
2500	54.1	53.3	54.1	53.9	50.6	52.0	50.3
3150	50.5	49.6	50.7	50.2	46.9	48.7	46.6
4000	46.7	45.7	46.7	46.4	43.3	45.4	43.1
5000	41.8	40.6	41.5	41.6	39.2	41.5	38.6
6300	37.1	35.7	36.6	36.8	35.3	38.2	34.3
8000	33.1	32.0	32.5	32.3	31.3	33.9	30.9

tabel XIII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.5	64.1	65.0	65.2	62.9	64.0	62.5
12.5	-8.5	-9.0	-8.3	-12.9	-12.3	-7.0	-13.9
16	-2.1	-1.7	-2.0	-5.0	-2.3	4.1	-5.0
20	3.6	4.9	3.9	1.3	3.7	14.7	3.8
25	10.9	11.3	10.4	10.7	9.2	11.8	8.2
31.5	17.1	14.7	15.9	15.8	15.3	18.0	16.3
40	22.0	20.6	23.1	22.8	23.0	28.4	22.8
50	33.1	30.9	30.7	31.4	31.6	32.9	30.5
63	36.0	35.0	35.2	37.4	39.3	36.3	36.4
80	35.8	32.8	35.5	35.9	39.8	40.8	37.8
100	38.2	33.5	35.6	37.5	39.2	42.1	39.9
125	42.7	34.5	36.8	38.2	44.3	43.4	44.6
160	36.5	36.0	38.7	37.6	41.7	40.6	42.7
200	39.0	37.6	37.7	39.0	41.0	40.1	38.8
250	41.2	40.2	41.4	44.8	41.5	42.8	40.2
315	44.7	40.8	43.4	44.9	43.5	43.9	40.1
400	46.9	41.8	43.3	45.2	45.5	47.1	41.5
500	49.7	47.2	47.7	49.0	47.9	50.6	45.4
630	53.3	50.4	51.9	54.4	51.0	52.8	49.4
800	55.5	53.2	54.3	54.8	53.1	54.4	52.8
1000	58.1	56.9	57.7	57.7	55.8	56.2	55.6
1250	58.4	57.3	58.2	58.1	55.5	56.3	55.2
1600	57.9	56.9	57.6	57.6	54.5	55.8	54.5
2000	56.6	55.7	56.3	56.3	53.0	54.5	53.0
2500	53.3	52.3	53.1	52.9	50.0	51.5	49.8
3150	49.5	48.3	49.2	49.0	47.1	48.6	46.7
4000	45.2	43.9	44.8	44.7	43.1	44.7	42.8
5000	41.0	39.3	40.1	40.4	39.3	41.3	38.5
6300	36.7	34.7	35.4	35.8	34.9	37.9	33.8
8000	32.9	31.3	31.6	31.7	30.9	33.6	30.4

tabel XIV *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.1	73.9	75.0	75.2	74.8	75.5	74.8
12.5	1.6	-3.1	0.8	0.0	-1.4	2.4	-4.0
16	5.6	3.5	5.6	5.0	4.4	9.3	2.5
20	9.5	9.0	9.7	9.8	10.3	16.1	10.9
25	16.5	15.5	14.8	15.4	14.6	16.1	13.8
31.5	21.9	18.6	21.3	23.1	20.7	23.1	21.8
40	26.8	25.2	29.0	28.1	28.3	30.6	27.8
50	38.5	35.9	36.1	35.8	37.5	37.8	36.8
63	40.3	40.3	40.5	42.7	44.4	41.3	41.2
80	41.3	38.7	41.6	41.8	46.7	44.7	43.1
100	43.6	38.1	41.5	41.9	47.4	47.2	44.6
125	48.6	40.8	43.5	43.4	48.9	49.3	49.6
160	43.8	42.3	45.4	44.5	53.5	47.2	45.8
200	47.7	45.1	46.2	47.6	50.8	49.4	47.9
250	50.6	48.7	51.2	54.1	52.8	53.6	50.9
315	54.8	49.6	53.3	53.8	55.0	54.9	52.5
400	55.7	51.1	53.2	54.2	56.6	57.2	53.3
500	59.5	57.0	59.0	59.7	60.0	59.7	57.1
630	63.3	60.1	62.8	64.8	63.0	62.7	61.4
800	66.1	63.6	65.1	65.4	64.9	65.3	64.7
1000	67.9	66.9	67.9	67.9	67.6	68.1	67.7
1250	67.8	67.0	67.9	67.9	67.5	68.3	67.8
1600	67.1	66.5	67.3	67.3	66.8	67.7	67.3
2000	65.5	64.9	65.5	65.6	65.2	66.3	65.7
2500	62.5	61.7	62.4	62.6	62.0	63.3	62.4
3150	59.2	58.4	59.3	59.4	58.9	60.4	59.2
4000	55.8	54.6	55.7	55.9	55.4	57.1	55.7
5000	52.1	50.7	51.8	52.2	52.0	54.1	52.1
6300	49.0	47.3	48.4	48.9	49.9	52.2	49.2
8000	45.2	43.0	44.4	44.7	45.1	49.1	45.6

tabel XV *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	74.7	73.4	74.4	74.8	74.3	75.1	74.3
12.5	-0.6	-2.1	-3.3	-7.7	-1.3	0.6	-6.1
16	2.6	2.6	2.2	-0.8	3.9	5.0	0.2
20	7.7	8.7	7.9	5.7	11.1	15.7	8.5
25	14.3	14.2	13.9	13.7	15.9	13.9	12.1
31.5	20.4	17.9	20.3	21.8	19.9	22.3	20.3
40	25.7	24.8	28.0	27.1	27.4	30.4	27.3
50	37.2	35.1	35.5	35.3	37.4	36.6	36.2
63	40.1	40.2	41.0	42.5	43.6	41.1	40.3
80	40.9	37.6	41.8	41.1	45.4	44.2	41.9
100	43.9	37.3	43.4	40.9	45.8	47.0	44.4
125	47.6	40.2	45.1	43.0	47.5	49.0	48.5
160	43.3	41.9	45.2	44.0	51.9	47.1	44.9
200	47.1	44.6	46.3	47.3	50.1	49.7	48.0
250	50.0	48.3	50.7	54.5	52.3	53.1	50.3
315	54.6	49.0	53.2	53.1	54.6	54.8	52.6
400	54.8	50.4	52.8	53.5	56.2	56.9	52.8
500	59.5	56.3	58.2	59.0	59.4	59.4	56.7
630	62.8	59.2	62.1	64.3	62.0	62.1	60.8
800	65.8	62.9	64.2	64.8	64.2	64.6	64.0
1000	67.4	66.3	67.3	67.4	67.2	67.5	67.2
1250	67.5	66.6	67.5	67.6	67.2	68.1	67.5
1600	66.8	66.1	66.9	67.0	66.5	67.8	67.0
2000	65.2	64.5	65.1	65.3	64.8	66.0	65.4
2500	62.1	61.4	62.0	62.2	61.7	62.9	62.1
3150	58.7	57.8	58.6	58.7	58.2	59.8	58.5
4000	55.2	54.2	55.2	55.5	55.0	56.7	55.2
5000	51.6	50.2	51.2	51.6	52.2	53.5	51.3
6300	48.1	46.2	47.4	47.9	51.7	51.2	47.8
8000	43.5	41.6	43.1	43.3	44.0	47.9	43.9

tabel XVI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.1	63.8	64.7	65.0	63.8	65.1	63.3
12.5	-6.0	-8.6	-8.8	-11.7	-11.2	-4.4	-13.3
16	-1.4	-1.2	-1.9	-5.0	-2.7	3.9	-4.2
20	3.7	4.7	3.9	1.8	4.0	14.5	4.1
25	10.7	11.2	9.8	10.1	9.1	10.4	8.7
31.5	17.3	14.7	16.4	17.3	15.6	18.9	16.7
40	22.1	21.2	23.7	23.3	23.6	28.7	23.3
50	34.3	31.8	30.9	31.1	32.6	32.9	31.6
63	35.4	35.2	35.9	37.9	39.8	36.5	36.5
80	36.2	33.7	36.7	36.7	40.5	41.4	37.8
100	39.6	33.9	37.3	37.1	42.0	43.1	39.7
125	43.2	35.2	38.1	38.0	44.2	44.5	44.4
160	37.2	36.4	38.5	37.8	45.1	42.0	40.8
200	39.6	37.8	38.3	39.8	42.8	41.7	40.6
250	41.8	40.1	41.7	45.3	43.9	44.9	42.6
315	44.1	40.1	42.8	43.9	44.8	45.3	41.1
400	45.0	40.5	42.0	44.6	44.9	47.9	40.7
500	48.8	46.8	47.9	49.4	48.1	50.7	44.3
630	52.7	49.6	52.2	55.1	50.9	52.9	48.9
800	55.4	53.0	54.2	54.6	52.9	54.4	52.4
1000	57.8	56.5	57.3	57.4	56.0	56.5	55.6
1250	57.8	56.8	57.7	57.5	56.3	57.5	56.1
1600	57.2	56.3	57.2	57.0	55.9	57.4	55.9
2000	56.0	55.2	55.9	55.8	54.8	56.4	54.8
2500	53.3	52.4	53.1	53.0	51.9	53.6	51.7
3150	50.3	49.4	50.1	50.0	48.6	50.8	48.3
4000	46.4	45.2	46.0	46.1	44.5	46.7	44.1
5000	42.4	41.0	41.7	42.1	41.2	44.0	40.2
6300	38.5	36.9	37.6	38.1	39.8	41.8	36.4
8000	34.4	32.7	33.4	33.8	33.6	39.0	32.8

tabel XVII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.1	63.6	64.7	64.9	63.6	65.0	63.1
12.5	-6.9	-10.0	-9.3	-12.3	-12.5	-3.7	-13.7
16	-2.0	-0.9	-1.8	-4.7	-1.9	4.3	-4.1
20	4.3	5.1	4.4	2.4	4.5	15.2	5.1
25	10.9	11.2	10.2	10.4	9.6	10.9	9.1
31.5	17.4	14.8	16.7	17.6	15.9	19.2	16.9
40	22.4	21.6	23.9	23.4	23.6	29.1	23.8
50	33.9	31.8	31.2	31.5	33.3	33.2	31.7
63	35.8	35.4	36.7	38.3	39.7	37.0	36.3
80	36.5	33.7	37.0	37.1	40.6	41.3	37.8
100	39.8	33.7	38.7	36.9	41.5	43.2	39.9
125	43.0	35.1	39.4	37.9	43.2	44.5	43.5
160	37.2	36.2	38.3	37.7	44.5	42.8	40.0
200	39.2	37.3	38.3	39.6	42.4	41.8	40.5
250	41.0	39.3	41.0	44.7	43.0	44.4	41.4
315	43.6	39.2	42.2	42.7	43.7	44.9	40.4
400	45.2	40.7	42.5	44.2	44.4	47.5	40.3
500	49.3	47.2	48.6	49.2	48.1	51.0	44.6
630	52.9	49.7	52.7	55.5	51.4	53.2	49.4
800	55.6	53.0	54.3	54.6	53.1	54.7	52.5
1000	57.6	56.3	57.2	57.2	56.1	56.6	55.7
1250	57.6	56.5	57.5	57.3	56.1	57.1	55.9
1600	56.9	55.9	56.9	56.7	55.5	56.9	55.5
2000	55.9	55.0	55.8	55.6	54.3	56.1	54.4
2500	53.3	52.4	53.2	53.0	51.7	53.4	51.5
3150	50.3	49.4	50.2	50.0	48.6	50.9	48.5
4000	46.3	45.2	46.1	46.2	44.8	47.0	44.6
5000	42.5	41.0	41.9	42.3	41.9	44.0	40.5
6300	38.6	36.8	37.6	38.1	41.1	41.5	36.4
8000	34.5	32.8	33.6	34.0	34.0	38.8	32.8

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A. Mink
BU/IGI

Telefoonnummer +31235144320
minka@noord-holland.nl

Verzenddatum
12 DEC. 2018

Kenmerk
1126468/1126481

Uw kenmerk

Betreft: Rapportage eerste geluidmeting bamboehaag N245

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe: Rapport geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk.

In 2015 is langs de N245 een pilotproject gestart voor het bamboegeluidsscherm. Er zijn over een totale lengte van 150 meter twee bamboehagen geplaatst met verschillende configuraties. Met de pilot wordt onderzocht of een haag van bamboe een groen, duurzaam en voordeliger alternatief kan zijn voor de traditionele geluidsschermen van beton en staal. Om tussentijds de mate van geluidsreductie vast te stellen hebben op 3 mei 2018 de eerste metingen plaatsgevonden door het geluidstechnisch bureau M+P. De resultaten zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport 'Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

1 bijlage(n)

Rapport Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

M+P | Onderdeel van Müller-BBM groep
Mensen met oplossingen

Rapport

Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk

M+P.GAMS.17.02.1 | 22 augustus 2018

Colofon

Opdrachtnemer	M+P raadgevende ingenieurs BV
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam Postbus 2602 1000 CP AMSTERDAM
Opdrachtnummer	47091
Titel	Geluidmetingen aan twee varianten bamboehaag langs de N245 in de gemeente Langedijk
Rapportnummer	M+P.GAMS.17.02.1
Revisie	0
Datum	22 augustus 2018
Aantal pagina's	34
Auteurs	ing. M.A.J. Mertens ir. W. Schwanen ing. W.J. van der Heijden
Contactpersoon	ing. Mark Mertens | 073-6589050 | vught@mp.nl

M+P

Wolfskamerweg 47 | 5262 ES Vught
Visserstraat 50 | 1431 GJ Aalsmeer

www.mp.nl | onderdeel van de Müller-BBM groep | Lid NLingenieurs | ISO 9001 gecertificeerd

Copyright

© M+P raadgevende ingenieurs BV | Niets van deze rapportage mag worden gebruikt voor andere doeleinden dan is overeengekomen tussen de opdrachtgever en M+P (DNR 2011 Artikel 46).

Samenvatting

In de gemeente Langedijk is in 2015 langs de N245 een pilotproject gestart voor het bamboegeluidscherm. Er zijn over een totale lengte van 150 meter twee bamboehagen geplaatst met verschillende configuraties. De hagen hebben twee groeiseizoenen gehad en zijn nog niet volgroeid. Het projectteam wil graag weten wat de afschermende werking van beide hagen nu is. Daarom heeft M+P in opdracht van de gemeente Amsterdam geluidmetingen uitgevoerd aan de bamboehagen.

De geluidmetingen zijn uitgevoerd op zes doorsnedes: twee doorsnedes per configuratie en twee doorsnedes op een referentiepositie. Op elke doorsnede is een microfoon voor en een microfoon achter de haag geplaatst. De metingen zijn uitgevoerd aan het passerende verkeer waarbij het equivalente geluidniveau is gemeten. Voor de haag is het geluid gemeten op 2,0 meter hoogte. Achter de haag is het geluid achtereenvolgens op 2,0 en op 1,5 meter gemeten. Gedurende de geluidmetingen is het aantal voertuigpassages geteld en is de snelheid van het passerende verkeer gemeten. Tegelijkertijd is de windsnelheid geregistreerd.

Uit de meetgegevens is de overdracht per doorsnede bepaald. De resultaten bij de hagen zijn vervolgens gecorrigeerd voor de resultaten van de referentieposities zonder haag. Hieruit volgt de afschermende werking van de bamboehagen.

Omdat de bamboehagen tot een hoogte van ca. 2 meter dichtgegroeid zijn kan het geluid bijna onverstoord de microfoons aan de achterzijde op 2,0 meter hoogte bereiken. Op deze meethoogte is de afschermende werking daarom nihil. Op een meethoogte van 1,5 meter is er al wel een bescheiden afschermend effect van ca. 1 dB(A) waarneembaar.

Omdat de hagen nu nog niet volgroeid zijn is er weinig verschil tussen de twee configuraties. Wij verwachten dat de hagen na nog enkele groeiseizoenen een betere afschermende werking zullen hebben en dat eventuele verschillen tussen de configuraties dan ook beter zichtbaar zullen zijn.

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling en aanpak	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Locatie	6
3	Meet- en beoordelingsmethode	8
3.1	Equivalente geluidniveaumetingen	8
3.2	Meetposities	8
3.3	Meetapparatuur	9
3.4	Geluidmodelberekeningen	9
4	Meetresultaten en analyse	10
4.1	Meteocondities, verkeer en achtergrondgeluid	10
4.2	Geluidmetingen	11
4.2.1	Referentieposities	12
4.2.2	Microfoonposities achter de schermen	13
4.3	Analyse	15
4.4	Geluidmodelberekeningen	17
5	Evaluatie	19
5.1	Geluidmetingen	19
5.2	Geluidmodelberekeningen	19
5.3	Toekomstige situatie en aanbevelingen	19
6	Literatuur	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Om de geluidoverlast van wegverkeer in de omgeving van de weg te beperken worden vaak geluidschermen toegepast. Dit is een erg effectieve geluidmaatregel in het overdrachtsgebied van het geluid. Toch is er juist vanuit de omgeving regelmatig kritiek op de geluidschermen vanwege hun onaantrekkelijke uitstraling. Met name betonnen geluidschermen worden regelmatig aangeduid als “horizonvervuiling”.

Een natuurlijke onderbreking van het zichtveld wordt als minder hinderlijk ervaren. Deze gedachte bracht het Bamboe InformatieCentrum en het Ingenieursbureau van de gemeente Amsterdam op het idee om een geluidscherm van levend bamboe te ontwikkelen. Na diverse literatuurstudies en (laboratorium-)onderzoeken [1] is in het najaar van 2015 door het projectteam een praktijkproef ingericht [2]. Langs de N245 in de gemeente Langedijk zijn twee bamboehagen geplant. Het verschil in de twee hagen is de configuratie waarin het bamboe geplant is. De verwachting is dat het bamboe na ca. vijf jaar de benodigde hoogte en dichtheid heeft bereikt.

De gemeente Amsterdam heeft M+P opdracht gegeven om na twee groeiseizoenen de afschermende werking van de twee hagen in de praktijk te beoordelen.

1.2 Doelstelling en aanpak

De projectgroep Bamboegeluidscherm streeft naar het valideren van een volgroeide bamboehaag als geluidscherm. Het bamboegeluidscherm zou dan in rekenmodellen en regelgeving opgenomen kunnen worden. Het doel van dit specifieke onderzoek is vaststellen wat de afschermende werking van de bamboehagen is nu ze twee groeiseizoenen gehad hebben. Vanwege de groeimethode van bamboe zal de dichtheid van de hagen aan de onderzijde het eerst toenemen om van daar uit naar boven uit te groeien. Hoewel de afschermende werking nu nog niet optimaal zal zijn, is er wel de verwachting dat er al een afschermende werking is. Door deze afschermende werking nu al vast te stellen is het in de toekomst mogelijk rekening te houden met de eigenschappen van een bamboehaag als deze nog in de groeifase is.

Daarnaast heeft dit onderzoek als doel ervaring op te doen met in-situ geluidmetingen aan een (niet-conventioneel) bamboegeluidscherm.

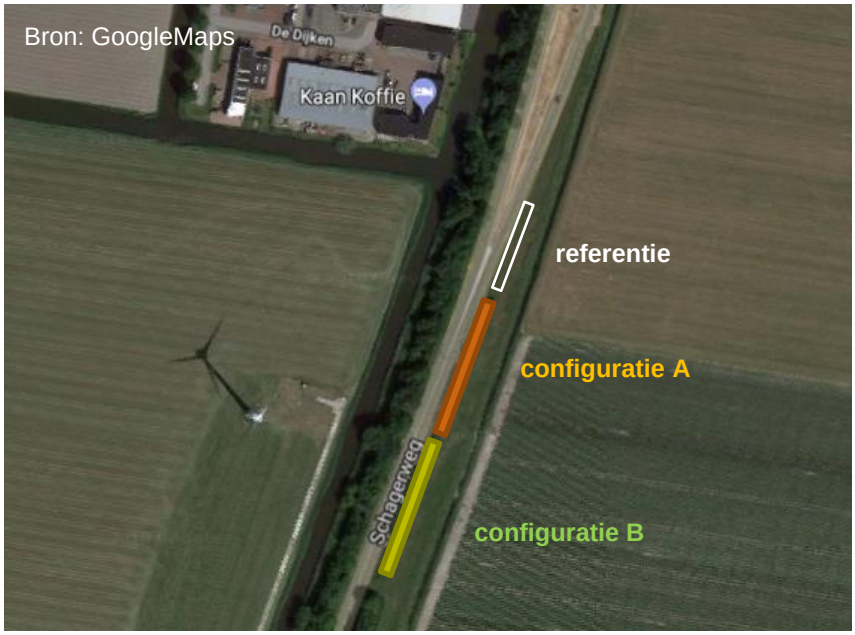
Om de afschermende werking te bepalen zijn aan beide haagconfiguraties geluidmetingen uitgevoerd. Zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van de hagen zijn equivalente geluidniveaus vastgelegd van het passerende verkeer. Dezelfde metingen zijn ook uitgevoerd naast de haag op referentieposities. De afschermende werking volgt uit het verschil tussen de resultaten bij de hagen en bij de referentieposities. Er wordt tot slot een voorzet gemaakt voor het toekomstige modelleren van een bamboegeluidscherm.

1.3 Leeswijzer

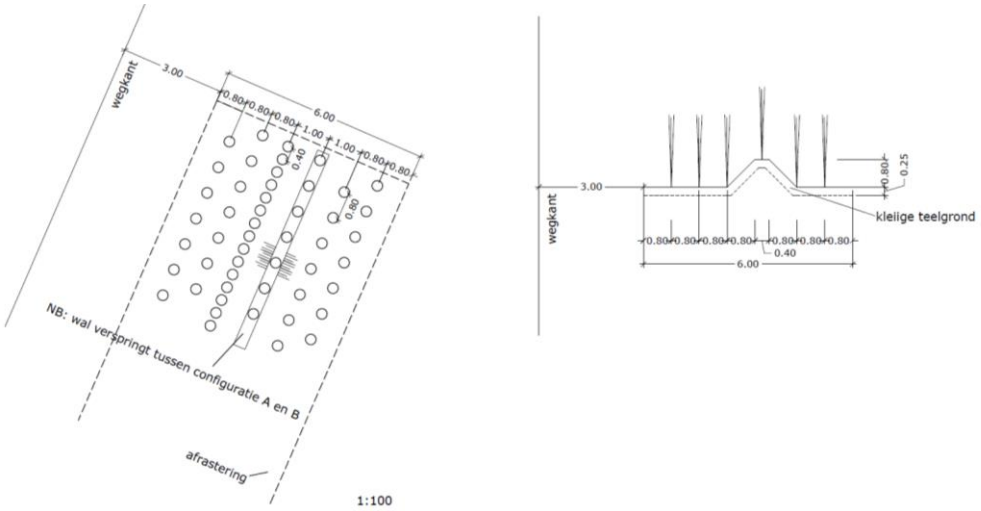
De meetlocatie en situatie rondom de bamboegeluidhagen worden behandeld in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft de toegepaste meetmethode. Hier wordt ook beschreven hoe de gemeten data geanalyseerd en beoordeeld wordt. De gebruikte meetposities komen ook aan bod. De meetresultaten worden gepresenteerd in hoofdstuk 4. Tot slot volgen in hoofdstuk 5 een samenvatting van de resultaten en adviezen voor een eventueel vervolgonderzoek.

2 Locatie

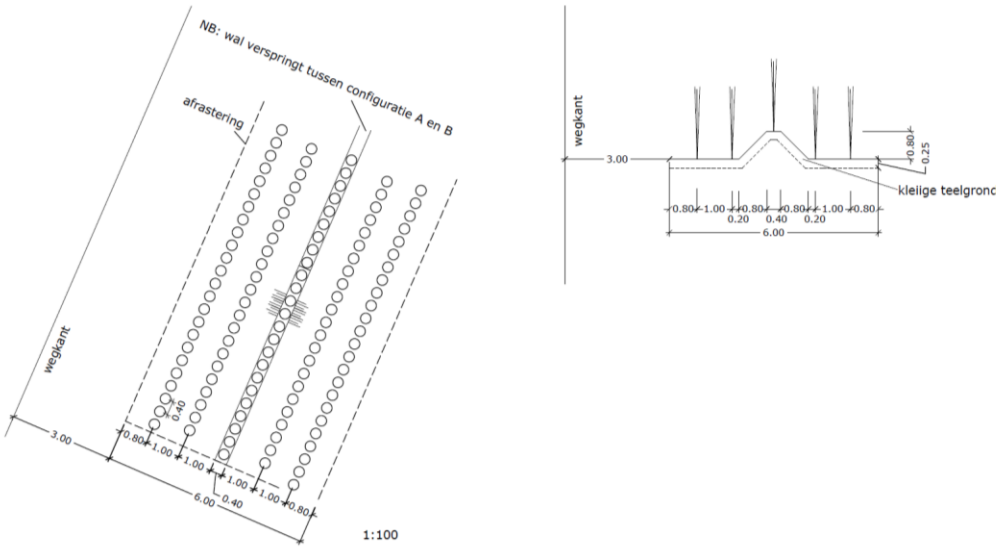
De bamboehagen zijn geplant in de gemeente Langedijk naast de N245 tussen Alkmaar en Schagen ter hoogte van de aansluiting met de Ambachtsdijk. Beide hagen zijn ca. 75 meter lang. Het verschil tussen de twee hagen is de configuratie waarin het bamboe geplant is, deze zijn aangeduid met A en B. In figuur 1 is de locatie van de bamboehagen weergegeven, hierin is tevens aangegeven waar de referentiemetingen uitgevoerd zijn. Figuur 2 en figuur 3 tonen de plant-configuraties van de hagen.

figuur 1 *Locatie van de bamboehagen langs de N245*

figuur 2 *Indeling van de haag met configuratie A, bovenaanzicht (links) en doorsnede (rechts). Bron: provincie Noord-Holland*

figuur 3 *Indeling van de haag met configuratie B, bovenaanzicht (links) en doorsnede (rechts). Bron: provincie Noord-Holland*

3 Meet- en beoordelingsmethode

3.1 Equivalente geluidniveaumetingen

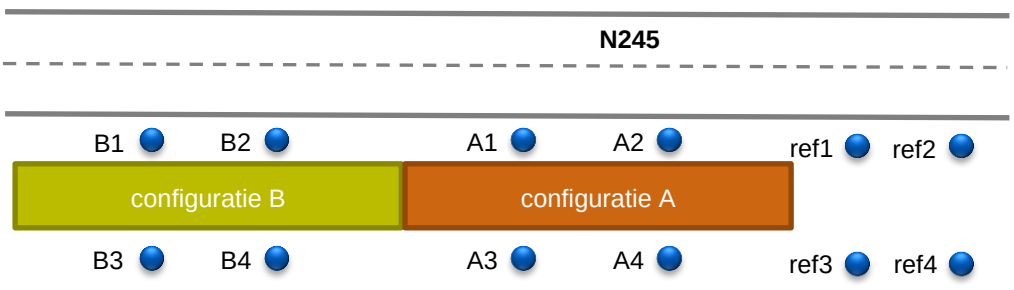
Om de afschermende werking van het bamboe te kunnen bepalen zijn equivalente geluidniveaumetingen uitgevoerd aan het verkeer op de N245. De meetmethode is gebaseerd op ISO 10847 [3]. De geluidniveaus worden hierbij energetisch gemiddeld. Hogere geluidniveaus dragen hiermee sterker bij aan het gemiddelde dan lage niveaus. Een meting duurt vijftien minuten en wordt ten minste drie keer uitgevoerd. Het resultaat van een meting is het equivalente geluidniveau (L_{Aeq}) met de spectrale verdeling van het geluid in 1/3-octaafbanden. Tijdens de geluidmetingen is ook de rijsnelheid van het verkeer gemeten en is het aantal gepasseerde voertuigen geteld. Dit om eventuele verschillen in de resultaten te kunnen verklaren met variaties in voertuigaanbod en/of rijsnelheid.

Voor een goede bepaling van de werking van de haag moet de wind vanaf de weg, via de haag naar de microfoon waaien. Dit wordt ook wel eens beschreven als een “worst case scenario”. Eventuele afbuiging van het geluid door de wind is dan niet mogelijk. Gedurende de geluidmetingen mag het bamboe zelf geen geluid produceren, de windsnelheid mag daarom niet meer dan 6 m/s bedragen. Gedurende de metingen wordt de windsnelheid bij de hagen op 10 meter hoogte gemeten.

De geluidmetingen zijn op alle posities gelijktijdig uitgevoerd. Eventuele kleine variaties ten gevolge van verschillen in verkeersstroom en/of meteo-omstandigheden hebben hierdoor geen invloed op de resultaten van de metingen. Als er op een bepaalde meetpositie toch een verstoring van het meetsignaal zou zijn (die niet opgemerkt is door de aanwezige operators), dan zal die in de analyse herkenbaar zijn.

3.2 Meetposities

De geluidmetingen zijn uitgevoerd op zes doorsnedes langs de N245: twee doorsnedes bij configuratie B, twee doorsnedes bij configuratie A en twee doorsnedes zonder haag (referentie). Door twee doorsnedes te meten kan de homogeniteit van de haag ook worden beoordeeld. De meetposities zijn schematisch weergeven in figuur 4.

figuur 4 *Meetposities voor de equivalente geluidniveaumetingen*

De microfoons aan de zijde van de weg staan op 2,0 meter vanaf de verharding. Achter de haag wordt op 3,0 meter afstand van de haag gemeten. De microfoons op de referentieposities zijn op dezelfde lijn geplaatst als de microfoons bij de hagen. De afstand tussen de dwarsdoorsnedes

bedraagt 25 +/- 5 meter. Dit geldt ook voor de afstand van de dwarsdoorsnedes tot begin en eind van de hagen. Op de referentiedoorsnedes zijn deze afstanden kleiner gekozen om reflecties van grote objecten in de buurt van de microfoons te voorkomen. De meethoogte voor alle microfoons bedraagt 2,0 meter ten opzichte van de weg.

3.3 Meetapparatuur

Voor de geluidmetingen wordt gebruik gemaakt van de in tabel I vermeldde meetapparatuur.

tabel I *Meetapparatuur gebruikt tijdens de geluidmetingen*

omschrijving	fabrikant	type	aantal
½” microfoon	B&K	4189	12
½” microfoonvoorversterker	B&K	2671	12
radar snelheidsmeter	Gatso	Junior	1
data-acquisitiesysteem	Müller-BBM VAS	PAK Mobile MKII	2
ijkbron	B&K	4231	1
weerstation	Vaisala	WXT520	1

*) Daarnaast is een videocamera gebruikt voor de verkeerstellingen

3.4 Geluidmodelberekeningen

Om in de toekomst ook geluidberekeningen uit te kunnen voeren is er ook een rekenmodel opgesteld. Dit is gedaan conform standaard rekenmethode 2 (SRM2) uit het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 [4]. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het softwareprogramma Geomilieu (v. 4.30).

Het is nu nog niet mogelijk om een geluidscherm van levend bamboe te modelleren. Het is ook ongebruikelijk om over dergelijke korte afstanden geluidberekeningen te doen. Het doel is met name nagaan of in de toekomst de gemeten waarden als input voor een model van een bamboescherm kunnen dienen. In dit onderzoek worden de resultaten van de metingen bij de referentieposities vergeleken met de berekende waarden.

4 Meetresultaten en analyse

De geluidmetingen aan de bamboehagen zijn uitgevoerd op donderdag 3 mei 2018. De totale hoogte van de bamboehagen bedroeg ca. 3,5 meter. Ter plaatse bleek dat de hoogte tot waar de haag behoorlijk dicht is, slechts ca. 2 meter bedroeg.

Er is zeven keer vijftien minuten gemeten. Tijdens de derde meting werd door een personenwagen en bus geclaxonneerd, daarom is een extra meting uitgevoerd. Vanwege de geringe dichtgegroeide hoogte van de hagen is besloten drie extra metingen uit te voeren waarbij de microfoons aan de achterzijde van de hagen een halve meter verlaagd werden. Op de referentieposities werden de microfoons (op dezelfde lijn achter de hagen) ook verlaagd naar 1,5 m. Figuur 5 toont een deel van de meetopstelling aan de voorzijde van de hagen.

figuur 5 *Enkele van de microfoons bij de bamboehagen*

4.1 Meteocondities, verkeer en achtergrondgeluid

Gedurende de metingen was het wegdek van de N245 droog, er stond een zwakke wind die van westnoordwest naar west draaide. De metingen zijn uitgevoerd tussen 12:00 en 14:45 uur. De gemiddelde luchttemperatuur gedurende de metingen bedroeg 11 °C. In tabel II zijn de overige omstandigheden tijdens de zeven metingen weergegeven.

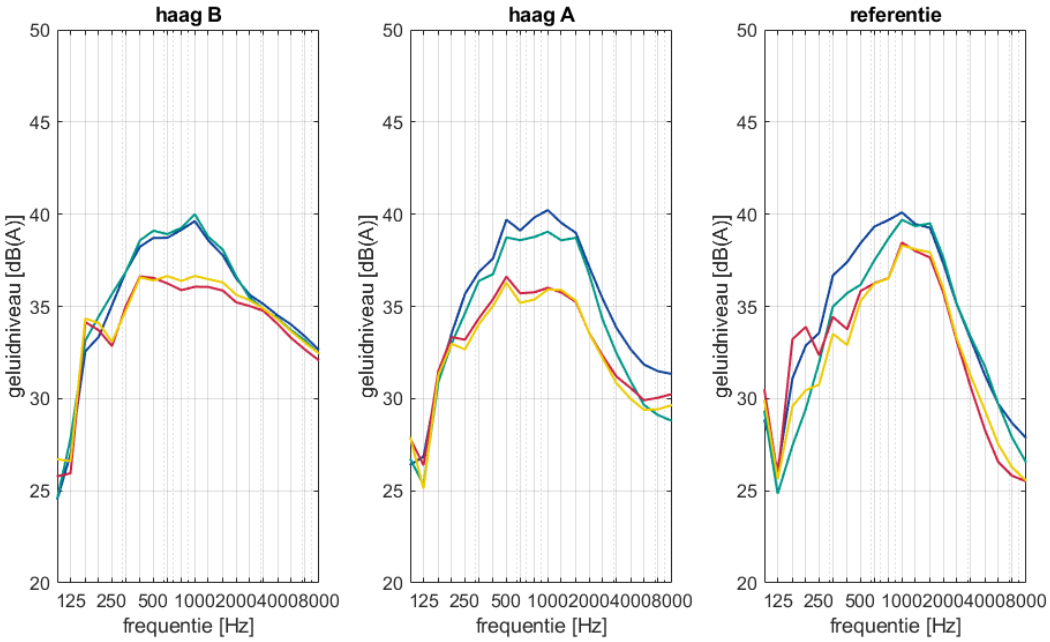
tabel II *Meteo- en verkeerssituatie gedurende de geluidmetingen*

nr.	gemiddelde windsnelheid [m/s]	maximale windsnelheid [m/s]	aantal lichte motorvoertuigen	aantal vrachtwagens	gemiddelde rijsnelheid [km/h]
1	2,5	4,1	199	16	68,2
2	2,6	4,3	214	6	68,0
3	2,6	4,9	249	11	66,2

nr.	gemiddelde windsnelheid [m/s]	maximale windsnelheid [m/s]	aantal lichte motorvoertuigen	aantal vrachtwagens	gemiddelde rijsnelheid [km/h]
4	2,3	3,8	238	16	66,8
5	2,1	4,0	246	16	64,3
6*)	2,0	3,3	164*)	7*)	66,0
7	1,8	4,1	267	7	66,6

*) meting nr. 6 is na ca. 10 minuten gestopt omdat in de verte sirenes van hulpdiensten hoorbaar waren die naar de meetlocatie toe kwamen.

Vanwege de behoorlijk continue verkeersstroom op de N245 was het niet mogelijk een langdurige achtergrondgeluidmeting uit te voeren. Op stille momenten lopen de geluidniveaus op alle microfoonposities terug tot onder 50 dB(A). Er zijn geen verstorende bronnen waargenomen die de resultaten zouden kunnen beïnvloeden. In figuur 6 is van een typische stille periode het geluidspectrum gegeven voor alle microfoonposities.

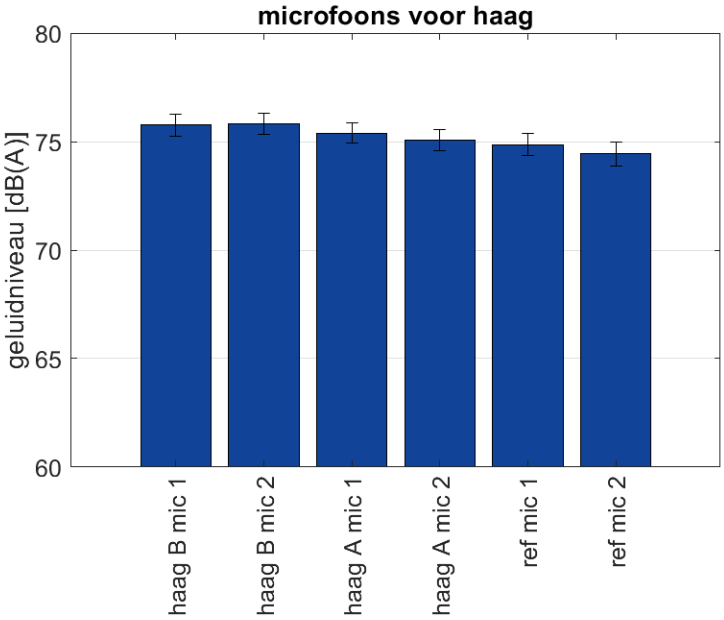
figuur 6 *Frequentiespectrum van achtergrondgeluid. De blauwe en groene lijnen zijn gemeten dichtbij de weg. De rode en de gele lijnen corresponderen met de geluidniveaus achter de hagen*

4.2 Geluidmetingen

De meetresultaten van de afzonderlijke zijn gepresenteerd in Bijlage A. in de volgende hoofstukken volgen de resultaten van de daarop gebaseerde analyses. De getoonde onzekerheid betreft telkens plus en min één keer de standaarddeviatie.

4.2.1 Referentieposities

De microfoonposities tussen de weg en de haag zijn niet gewijzigd gedurende de zeven metingen. Als eerste is daarom gekeken wat de geluiniveaus op deze posities zijn en of daartussen verschillen optreden. In figuur 7 zijn de geluidniveaus weergegeven. De margebalkjes in de grafiek geven de spreiding aan (standaarddeviatie) tussen de zeven metingen. Deze spreiding wordt onder andere veroorzaakt door het verschil in verkeersaanbod gedurende de metingen (zie tabel II).

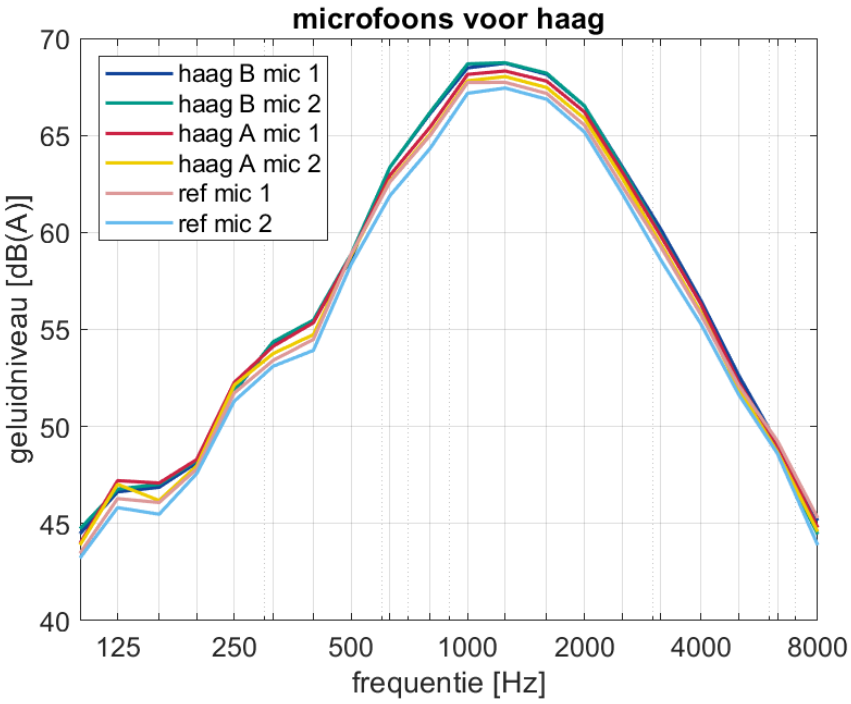

figuur 7 *Equivalente geluidniveaus op de microfoonposities tussen weg en haag*

De spreiding in de resultaten per microfoonpositie is erg beperkt wat gebruikelijk is als de verkeersstroom behoorlijk constant is en de snelheid niet veel varieert tussen de metingen. Wat opvalt is dat de geluidniveaus geleidelijk afnemen voor de noordelijker gelegen microfoonposities. Dit is hoogstwaarschijnlijk met name het gevolg van afnemende snelheid van de passerende voertuigen. Het rolgeluidniveaus van een voertuig neemt immers af met afnemende rijsnelheid.

Iets ten noorden van de referentieposities staan bij de aansluiting met de Ambachtsdijk verkeerslichten. Het verkeer in noordelijke rijrichting verlaagt daardoor waarschijnlijk (rustig) de snelheid voor de verkeerslichten en het verkeer in zuidelijke rijrichting is waarschijnlijk nog (een beetje) aan het versnellen. Daarnaast scheiden de rijstroken ter hoogte van het noordelijkste punt van de hagen. Bij de referentiedoorsnedes liggen de rijstroken daardoor niet meer tegen elkaar aan. De grotere afstand van de rijstrook in zuidelijke rijrichting zorgt ook voor een afname van de geluidniveaus ter hoogte van de referentiemicrofoons.

De spectrale resultaten bevestigen bovenstaande aannames, deze zijn getoond in figuur 8. De optredende verschillen tussen de doorsnedes zijn breedbandig. Er zijn geen specifieke frequentiebanden waarin opvallende verschillen optreden. Dit betekent dat er aan de bronzijde geen significante verschillen zijn die daarmee de berekening van de afschermende werking zouden kunnen beïnvloeden.

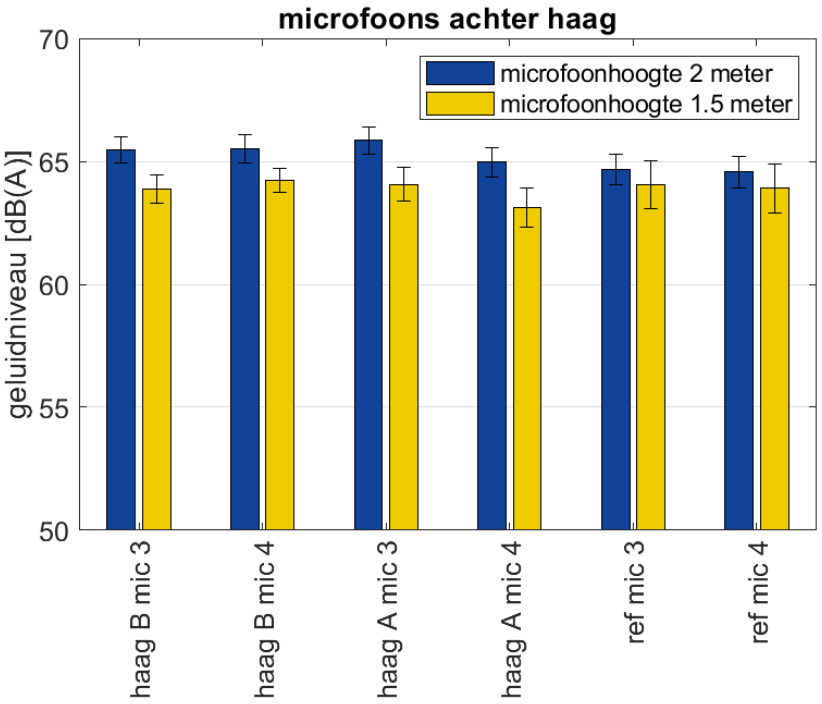
figuur 8 *Spectrale resultaten van de microfoonposities tussen weg en haag*

4.2.2 Microfoonposities achter de hagen

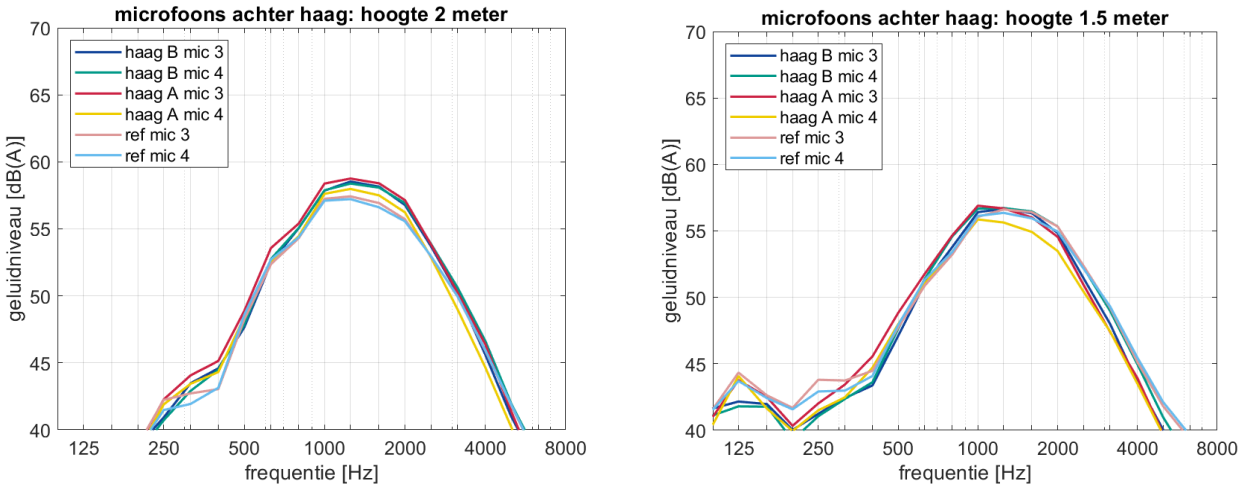
Voor de microfoonposities achter de hagen, en de referenties op dezelfde lijn, is ook eerst nagegaan of de resultaten betrouwbaar zijn. Bij de beoordeling van de resultaten wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende meethoogtes.

Figuur 9 toont de gemiddelde geluidniveaus voor de microfoonposities achter de hagen. Ook hier is weer de spreiding tussen de metingen weergegeven. Aansluitend toont figuur 10 de spectrale resultaten van de verschillende meethoogtes.

Op 2,0 meter wordt vanwege de dichtgegroeide hoogte weinig tot geen afschermende werking verwacht. De geluidspectra zouden daarom vergelijkbaar moeten zijn. Dit is het geval. Op 1,5 meter hoogte wordt meer afschermende werking verwacht.

figuur 9 *Equivalente geluidniveaus op de microfoonposities achter de haag*

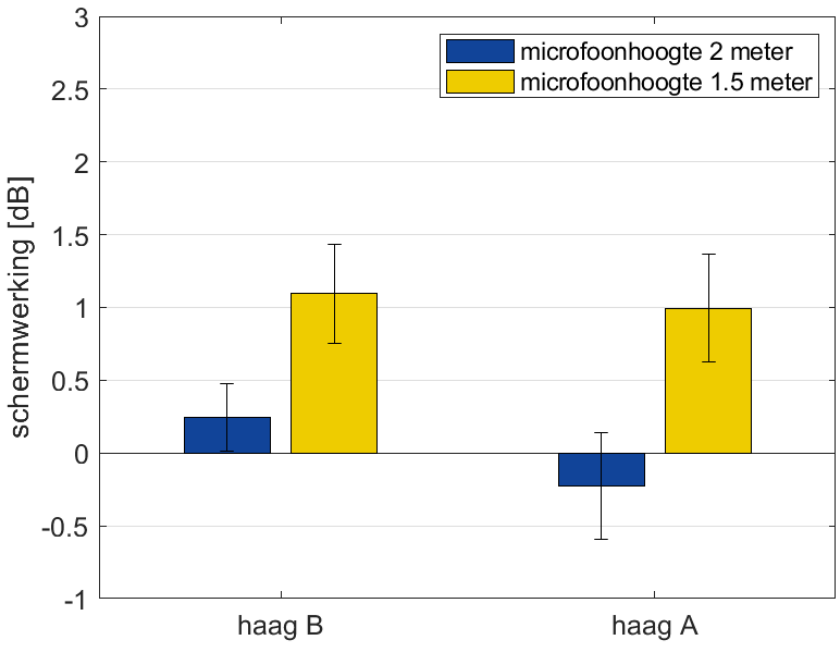
figuur 10 *Spectrale resultaten van de microfoonposities achter de haag, gemeten op 2,0 m hoogte (links) en 1,5 m hoogte (rechts)*

4.3 Analyse

De volgende stappen zijn genomen om de afschermende werking van de twee haagconfiguraties te bepalen:

- Per doorsnede is de overdracht van de microfoon aan de wegzijde naar de microfoon achter de haag bepaald. Eventuele verschillen in rijsnelheid of afstand tot de rijbaan in zuidelijke rijrichting hebben hierdoor zo min mogelijk invloed op de resultaten van de hagen;
- Per haagconfiguratie zijn de resultaten van de twee doorsnedes gemiddeld;
- De afschermende werking volgt uit het verschil in de overdracht bij de hagen en de overdracht bij de referentiedoorsnedes. De afname door de afstand tussen de microfoonposities en eventuele bodemeffecten die niet bij de hagen horen worden hiermee verdisconteerd;
- Bovenstaande analyse is apart uitgevoerd voor de twee verschillende meethoogtes achter de haag.

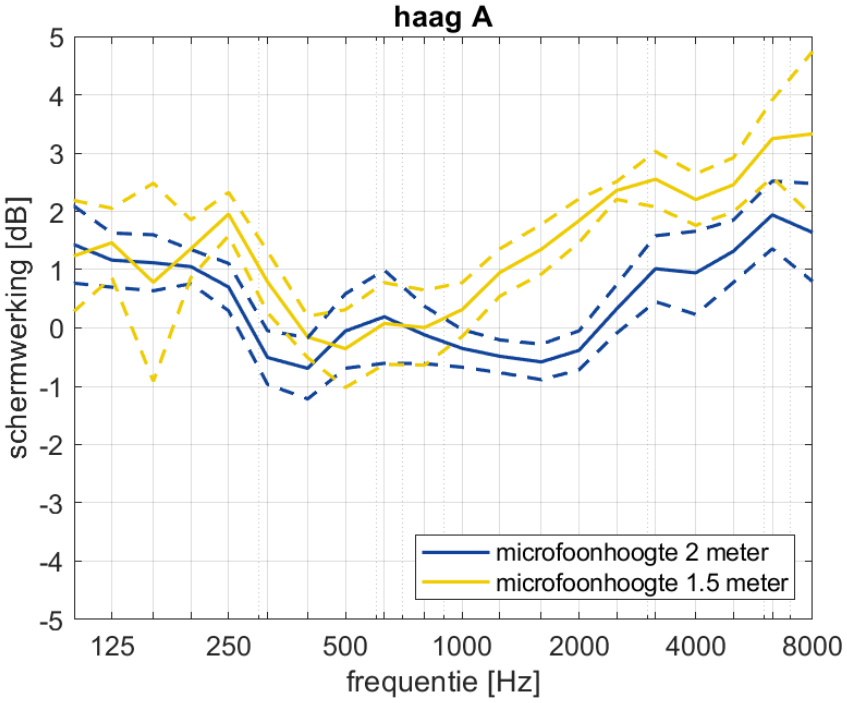
Uit de analyse volgen de afschermende werking op basis van het gemiddelde, equivalente, geluidniveau en per 1/3-octaafband. De afschermende werking op basis van het gemiddelde geluidniveau is getoond in figuur 11.

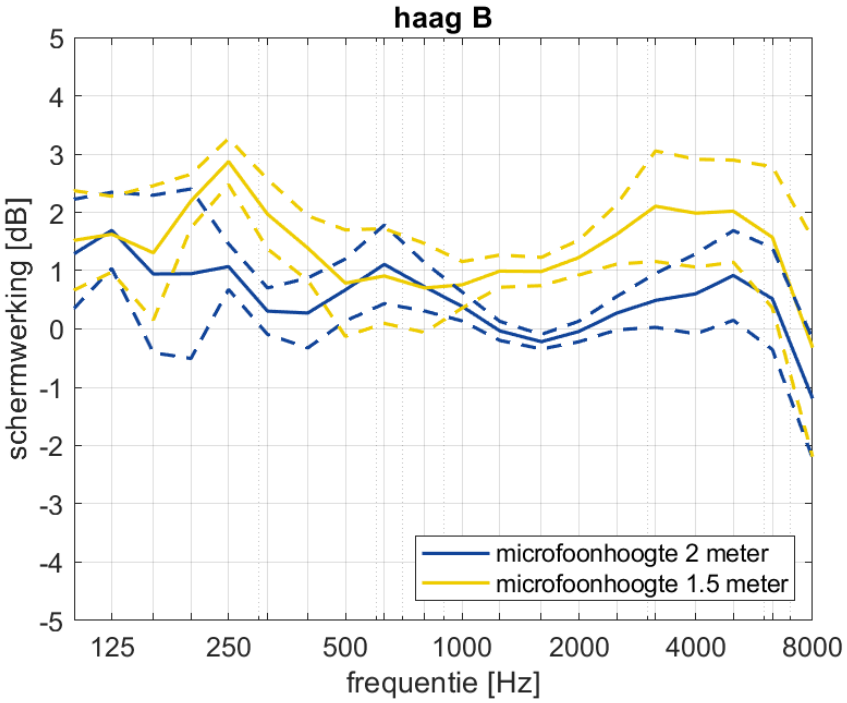
figuur 11 *Afschermende werking van de bamboehagen per configuratie voor twee meethoogtes achter de haag*

Zoals verwacht is de afschermende werking op een meethoogte van 2 meter verwaarloosbaar klein. Door de beperkte dichtgegroeide hoogte van de haag kan het geluid op die hoogte bijna onverstoord verder. De metingen met de microfoons achter de haag op 1,5 meter hoogte tonen aan dat de bamboehagen wel degelijk een afschermende werking hebben.

De resultaten per 1/3-octaafband staan in de volgende figuren. Ook hierbij is weer onderscheid gemaakt tussen de verschillende meethoogtes achter de hagen.

figuur 12 *Afschermende werking per frequentieband van de bamboehaag met configuratie A voor twee meethoogtes achter de haag*

figuur 13 *Afschermende werking per frequentieband van de bamboehaag met configuratie B voor twee meethoogtes achter de haag*

Op basis van het gemiddelde geluidniveau presteren beide haagconfiguraties soortgelijk. Uit de spectrale resultaten blijkt dat de afschermende werking per frequentieband niet overal hetzelfde is voor beide configuraties.

4.4 Geluidmodelberekeningen

Op basis van de verkeerstellingen die tijdens de metingen zijn uitgevoerd (tabel II) is een voertuigverdeling gemaakt. Daarnaast is met behulp van de VI-lucht en geluid van Infomill [5] de etmaalintensiteit en een verdeling over de dag-, avond- en nachtperiode gemaakt. Voor de etmaalintensiteit is uitgegaan van 16.329 motorvoertuigen per etmaal. In tabel III is de voertuigverdeling weergegeven zoals deze in toegepast in het rekenmodel. Het bodemmodel is gemaakt aan de hand van het actueel hoogtebestand Nederland (AHN3).

tabel III *Toegepaste verkeersverdeling in het rekenmodel*

categorie	dag [%]	avond [%]	nacht [%]
uur-intensiteit per etmaalperiode	6,45	3,24	1,18
motorrijwielen	-	-	-
lichte motorvoertuigen	95	95	95
middelzware motorvoertuigen	2	2	2
zware motorvoertuigen	3	3	3

Met een geluidmodel kan een inschatting gemaakt worden van de geluidoverdracht tussen de meetpunten voor en achter de haag. In tabel IV is de berekende overdracht weergegeven voor de verschillende doorsnedes en de verschillende microfoonhoogtes achter de hagen. De verschillen tussen de doorsnedes zijn niet significant verschillend.

tabel IV *Berekende overdracht op de verschillende doorsnedes*

haag	doorsnede	overdracht op 1,5m hoogte [dB]	overdracht op 2m hoogte [dB]
haag B	1	-7,3	-7,0
	2	-7,5	-7,1
haag A	1	-7,3	-7,0
	2	-7,3	-7,0
referentie	1	-7,4	-7,0
	2	-7,2	-7,2

De resultaten van de berekeningen kunnen vergeleken worden met de resultaten van de metingen. Hierbij moet bedacht worden dat er verschillen zijn tussen de metingen en de berekeningen:

- De metingen zijn uitgevoerd over een korte tijd, terwijl in de berekeningen wordt uitgegaan van langere periodes. De absolute niveaus kunnen hierdoor behoorlijk verschillen;
- De metingen zijn uitgevoerd bij meewindcondities, in het model wordt echter uitgegaan van meteorologisch gemiddelde omstandigheden. Meewindcondities zorgen doorgaans voor verhoogde geluidniveaus;
- In werkelijkheid zijn de fysische eigenschappen van de bodem complexer dan in het model. Met name begroeiing in het overdrachtsgebied is erg lastig te modelleren;
- In een geluidmodelberekening is het lastig kleine afstanden in te stellen. Rijstroken worden bijvoorbeeld gemiddeld tot een enkele rijlijn, relatieve afstanden tot aan de weg zijn dan erg lastig uit te meten;
- Voor dit onderzoek is een enkele variant doorgerekend, de onzekerheid is daardoor onbekend. In een vervolgonderzoek zouden variaties toegepast kunnen worden om de berekende waarden te fitten op de gemeten resultaten.

De overdrachtswaardes die uit de geluidmetingen volgen staan gepresenteerd in tabel V.

tabel V *Gemeten overdracht op de verschillende doorsnedes*

haag	doorsnede	overdracht op 1,5m hoogte [dB]	overdracht op 2m hoogte [dB]
haag B	1	-12,0	-10,2
	2	-11,8	-10,2
haag A	1	-11,5	-9,4
	2	-12,1	-10,0
referentie	1	-11,0	-10,1
	2	-10,7	-9,7

Er zit een systematisch verschil tussen de overdrachtswaardes van de metingen en berekeningen. Gezien de beperkingen van de modelberekeningen over korte afstand is dit zeker niet vreemd. Dat het een systematisch verschil is geeft wel aan dat in langsrichting het model constant is en dat eventuele afschermende werking hierin later wel te verwerken is.

5 Evaluatie

5.1 Geluidmetingen

De hoogte van de twee bamboehagen is ca. 3,5 meter. De hoogte tot waar de hagen behoorlijk dichtgegroeid zijn is ca. 2 meter. Tijdens de uitvoering van de geluidmetingen ontstond al snel het vermoeden dat de afschermende werking tegen zou vallen op een meethoogte van 2,0 meter. Het geluid kan op die hoogte immers bijna onverstoord voortbewegen. Ook op lagere hoogte bleek de haag niet overal goed dicht.

Dit vermoeden is bevestigd door de resultaten van de geluidmetingen. Op 2,0 meter hoogte gemeten is het effect van de hagen verwaarloosbaar klein. Als achter de hagen op een lagere meethoogte gemeten wordt is er al wel een effect van de hagen waarneembaar.

De afschermende werking van de twee verschillende configuraties lijken in grote lijnen behoorlijk op elkaar. Omdat het gras in de berm behoorlijk lang was hebben we het vermoeden dat het effect rond de 250 Hz tertsband eerder een bodemeffect is dan een effect van het bamboe. Het kleine walletje midden in de haag heeft hier mogelijk wel nog een bijdrage aan. Beide hagen hebben boven 1000 Hz een oplopende afschermende werking, we verwachten dat dit door het bamboe zelf veroorzaakt wordt.

5.2 Geluidmodelberekeningen

Een geluidmodel op basis van Standaard RekenMethode 2 is bedoeld om de geluidverdeling over een groot gebied te berekenen. In het huidige model van de bamboehagen zijn de afstanden relatief klein, dit resulteert in een grote onzekerheid in de berekeningen. Wij verwachten dat het toch mogelijk moet zijn om een model op te stellen voor een levend bamboegeluidscherm. Met name zodra het mogelijk is om op grotere afstand achter de hagen te meten en modelleren, zullen berekening en meting dichter bij elkaar liggen. Op basis hiervan kan dan bepaald worden dat een volgroeid bamboegeluidscherm akoestisch gelijkwaardig is aan een ‘conventioneel’ geluidscherm van een nader te bepalen hoogte.

5.3 Toekomstige situatie en aanbevelingen

Tijdens de metingen bleek dat de dichtbegroeide hoogte van de hagen beperkt was tot ca. 1,5 tot 2 meter. Wij verwachten dat de dichtbegroeide hoogte toe zal nemen in de komende groeiseizoenen waarmee de afschermende werking ook toe zal nemen. Daarnaast zullen eventuele verschillen in afschermende werking tussen beide configuraties beter tot uiting komen wanneer deze groter is.

Bij een eventueel vervolgonderzoek zal er goed gekeken moeten worden tot welke hoogte de hagen goed dichtgegroeid zijn. Meten op een te grote hoogte kan de afschermende eigenschappen behoorlijk onderschatten. Het is daarom aan te bevelen om bij een volgroeide haag per dwarsdoorsnede op meerdere hoogtes te meten. Ook metingen op grotere afstand achter de hagen zijn aan te bevelen, grotere afstanden zijn immers beter te modelleren.

In het gebied rond de hagen en bij de referentieposities stond het gras behoorlijk hoog. Dit heeft mogelijk invloed gehad bij de bepaling van de eigenschappen van de hagen. Bij een vervolgonderzoek is het aan te bevelen om voor een uniformer overdrachtsgebied te zorgen door kort voor de metingen het gebied rond de meetopstelling te maaien.

Bij een vervolgonderzoek zou er ook meer aandacht besteed kunnen worden aan de modelberekeningen. Door op grotere afstanden te meten zijn de modelberekeningen beter te fitten op de gemeten waarden voor de overdracht bij de referentieposities. Door diverse variaties door te rekenen is een nauwkeuriger model op te stellen voor de omgeving en kunnen de eigenschappen van de hagen vervolgens ook beter gemodelleerd worden.

Zodra de haag volgroeid is en de daarbij horende eigenschappen vastgelegd gaan worden stellen we voor om enkele aanvullende metingen uit te laten voeren:

- Door middel van een Close-Proximity (CPX)-meting [6] kunnen de akoestische eigenschappen van de weg vastgelegd worden. Eventuele variaties in geluidemissie van de weg kunnen dan ook meegenomen worden in de analyse voor de meetposities aan de wegzijde;
- Om een vergelijk te maken met ‘conventionele’ schermen is het aan te bevelen om de isolerende en absorberende eigenschappen van de bamboehaag te bepalen. Hiervoor zijn twee meetmethoden ontwikkeld:
    - NEN-EN 1793-5: 2016 [7] beschrijft de meetmethode om de reflectie-index te bepalen;
    - NEN-EN 1793-6: 2012 [8] beschrijft de methode om de geluidisolatie in-situ te meten.

6 Literatuur

[1] “Onderzoek naar akoestische aspecten voor de toepassing van een bamboebossage als geluidsscherm”, V.2012.0460.00.R002, 30 november 2012;

[2] http://www.bamboegeluidsscherm.nl/;

[3] ISO 10847, “Acoustics -- In-situ determination of insertion loss of outdoor noise barriers of all types”, 1997;

[4] Reken- en meetvoorschrift geluid 2012, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Den Haag, 27 juni 2012;

[5] https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/slag/hulpmiddelen/inschatten/, versie 18 mei 2018;

[6] ISO 11819-2:2017, “Acoustics -- Measurement of the influence of road surfaces on traffic noise -- Part 2: The close-proximity method”, maart 2017;

[7] NEN-EN 1793-5: 2016, “Verkeersgeluidbeperkende constructies langs wegen - Beproevingsmethode voor de bepaling van de akoestische prestatie - Deel 5: Intrinsieke kenmerken - In-situ waarden voor geluidsreflectie in vrije veld condities”, april 2016;

[8] NEN-EN1793-6: 2012, “Verkeersgeluidbeperkende constructies - Beproevingsmethode voor de bepaling van de akoestische prestatie - Deel 6: Intrinsieke eigenschappen - In-situ waarden van luchtgeluidisolatie onder directe geluidsveldcondities”, november 2012.

Bijlage A

Meetresultaten

tabel VI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	76.0	74.7	75.8	76.1	75.8	76.2	75.7
12.5	2.3	-1.1	-0.3	-0.7	-2.7	-1.0	0.6
16	8.4	4.4	5.7	5.1	5.4	8.2	6.4
20	11.8	9.3	10.0	9.4	10.7	15.6	13.1
25	16.5	15.5	15.6	16.1	14.4	14.8	14.8
31.5	22.3	18.5	20.5	20.0	18.9	20.5	21.5
40	26.8	24.3	26.1	25.6	26.4	29.9	28.7
50	36.3	33.7	35.7	35.2	34.9	37.6	34.9
63	41.7	38.8	40.9	41.3	42.4	39.9	40.5
80	43.0	38.7	43.1	44.5	43.4	45.0	43.1
100	42.7	39.6	42.5	45.2	44.5	50.7	46.1
125	49.2	41.6	45.0	46.4	48.1	48.1	48.1
160	44.6	43.3	47.9	45.4	48.2	46.8	51.9
200	47.5	45.3	47.4	48.0	50.0	51.0	47.7
250	50.3	49.5	50.4	54.0	52.2	52.9	53.3
315	54.9	50.7	54.3	56.0	57.0	55.1	52.4
400	57.8	51.8	54.3	56.2	56.2	57.0	54.6
500	59.6	56.4	58.6	59.5	58.9	60.1	57.4
630	65.1	60.8	64.2	64.2	63.9	63.2	61.9
800	67.0	64.4	65.9	67.4	66.0	66.2	66.0
1000	68.7	67.5	68.6	68.6	68.6	68.8	68.5
1250	68.6	67.9	69.0	68.9	68.7	69.3	68.7
1600	68.0	67.5	68.2	68.3	68.1	68.7	68.3
2000	66.3	65.9	66.6	66.7	66.5	67.2	66.6
2500	63.2	62.8	63.5	63.5	63.3	64.1	63.4
3150	59.7	59.2	60.0	60.0	60.0	60.7	61.6
4000	56.2	55.5	56.5	56.4	56.7	57.4	56.7
5000	52.3	51.4	52.4	52.6	53.5	53.8	52.6
6300	48.9	47.6	48.7	48.9	49.9	50.9	49.0
8000	44.7	43.4	44.8	44.8	45.8	47.5	45.0

tabel VII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.9	74.8	75.9	76.2	76.0	76.3	75.8
12.5	-1.6	-4.1	-1.4	-3.2	-2.9	0.6	0.3
16	5.2	2.9	3.8	3.0	5.6	8.8	5.7
20	8.6	8.8	9.1	8.3	10.6	15.2	9.9
25	14.8	14.9	14.7	16.0	14.1	15.5	12.9
31.5	21.7	18.5	20.2	19.6	19.6	20.5	20.3
40	26.1	24.8	26.6	25.5	26.8	30.1	28.0
50	35.4	34.0	35.8	35.7	35.0	38.0	34.4
63	42.0	39.0	41.2	42.4	43.0	40.3	41.1
80	42.4	38.9	42.9	44.6	43.9	45.0	43.0
100	42.5	39.9	42.6	45.2	45.0	51.7	46.2
125	49.0	41.2	45.0	46.4	48.9	48.7	48.4
160	44.2	43.3	48.3	45.9	49.3	47.4	50.8
200	47.6	45.7	47.7	48.2	50.0	50.7	47.8
250	50.3	49.5	50.8	53.8	53.7	52.5	52.4
315	54.2	50.8	54.3	55.5	57.9	55.3	52.6
400	57.3	51.9	54.5	55.8	56.7	56.8	55.5
500	59.2	56.7	58.9	59.4	60.0	60.0	58.0
630	64.9	60.5	64.1	64.9	64.0	62.9	62.2
800	66.7	64.5	66.0	67.4	66.1	66.3	66.4
1000	68.8	67.8	68.8	68.9	68.8	68.9	68.9
1250	68.6	67.9	68.9	68.9	68.8	69.3	68.7
1600	67.9	67.5	68.3	68.4	68.2	68.8	68.3
2000	66.3	66.0	66.6	66.7	66.5	67.2	66.5
2500	63.1	62.8	63.4	63.4	63.3	64.1	63.2
3150	59.5	59.1	60.0	59.9	60.1	60.7	59.8
4000	55.9	55.2	56.6	56.2	56.7	57.2	56.3
5000	51.7	50.9	52.2	52.1	53.1	53.5	52.1
6300	48.2	47.1	48.4	48.4	49.5	50.7	48.6
8000	43.7	42.6	44.3	43.9	45.1	47.0	44.5

tabel VIII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.9	64.7	65.4	65.8	63.9	64.5	63.3
12.5	-9.0	-8.8	-8.4	-11.4	-11.1	-11.3	-12.3
16	-1.0	-1.4	-1.4	-3.8	-1.0	4.6	-4.1
20	5.1	4.8	5.0	3.5	5.6	13.7	4.2
25	10.3	12.1	11.6	11.6	10.9	10.7	8.7
31.5	17.9	15.3	16.5	16.5	15.6	17.4	16.5
40	22.2	20.9	22.2	21.5	22.9	28.3	23.6
50	32.0	31.4	31.3	31.4	31.0	33.4	30.7
63	37.7	34.4	35.9	36.3	38.7	36.7	36.4
80	37.2	33.3	37.2	39.4	38.9	40.7	38.4
100	38.1	35.8	36.5	38.7	39.1	46.1	39.7
125	42.5	35.7	37.6	39.3	42.4	42.6	41.5
160	36.6	39.4	39.7	37.7	40.9	40.0	45.0
200	38.2	40.4	38.0	38.5	40.5	41.5	38.1
250	40.6	39.9	40.0	43.3	40.9	41.5	41.4
315	44.2	41.2	43.4	45.1	44.6	43.1	39.5
400	47.4	42.2	43.2	45.6	43.5	45.5	41.1
500	48.5	46.2	47.3	48.6	47.0	49.3	44.9
630	53.4	50.3	52.6	53.6	51.9	52.1	49.1
800	55.8	53.5	54.5	56.4	53.7	54.4	53.2
1000	58.4	57.2	57.8	58.0	56.5	56.5	56.2
1250	58.9	57.9	58.6	58.7	56.8	57.1	56.2
1600	58.4	57.6	58.2	58.4	56.2	56.9	55.8
2000	57.0	56.3	56.9	57.0	54.7	55.5	54.3
2500	54.0	53.3	53.8	53.7	51.4	52.1	50.9
3150	50.5	50.0	50.2	50.1	47.8	48.3	48.0
4000	45.8	45.4	45.6	45.6	43.6	44.2	43.0
5000	41.3	40.5	41.0	41.2	40.3	40.8	39.0
6300	37.5	36.9	37.1	37.3	36.9	38.1	36.2
8000	35.2	35.0	35.1	35.1	35.0	35.7	34.9

tabel IX *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon B4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.9	64.7	65.5	65.9	64.3	64.7	63.7
12.5	-9.7	-9.2	-9.0	-12.4	-11.9	-10.5	-13.8
16	-1.9	-2.0	-2.1	-4.5	-1.1	4.6	-4.5
20	3.9	4.3	4.5	2.6	4.6	13.5	4.6
25	10.5	11.5	10.9	10.9	10.0	10.0	7.9
31.5	17.8	15.1	16.1	15.9	15.5	17.0	16.2
40	21.6	20.5	22.3	21.2	22.5	27.9	23.3
50	31.5	30.8	31.0	30.9	30.7	33.2	30.3
63	37.1	34.1	35.7	36.8	38.6	36.3	36.3
80	36.4	32.8	36.6	38.8	38.9	40.9	38.0
100	37.6	35.1	36.2	38.0	38.9	45.1	39.3
125	41.9	34.9	37.1	38.8	42.3	41.3	41.8
160	36.0	38.0	39.3	37.5	41.1	40.3	44.0
200	37.9	38.9	37.8	38.4	40.0	40.3	37.6
250	40.3	39.4	40.2	43.0	41.6	40.8	40.9
315	43.3	40.7	43.3	44.4	44.7	43.2	39.2
400	46.9	41.9	43.4	45.7	44.0	45.2	41.7
500	48.5	46.3	47.8	48.8	48.3	49.4	45.2
630	54.0	49.9	52.7	54.4	52.6	52.1	49.5
800	55.7	53.5	54.6	56.5	54.3	54.6	54.8
1000	58.4	57.2	57.9	58.1	56.7	56.6	56.7
1250	58.7	57.7	58.6	58.5	57.1	57.0	56.1
1600	58.3	57.5	58.2	58.3	56.5	57.1	55.8
2000	57.1	56.4	57.0	57.1	55.2	56.1	54.7
2500	54.1	53.5	54.1	54.0	52.3	52.9	51.6
3150	50.8	50.3	50.8	50.5	49.1	49.6	48.4
4000	46.8	46.2	47.0	46.5	45.3	45.6	44.1
5000	42.1	41.4	42.2	42.1	41.4	41.7	39.9
6300	38.3	37.7	38.1	38.1	37.7	38.7	36.8
8000	35.5	35.3	35.5	35.5	35.4	36.1	35.2

tabel X *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.5	74.4	75.5	75.6	75.4	76.0	75.4
12.5	2.0	-4.1	-1.6	-4.4	-0.6	0.6	-0.4
16	8.0	2.3	4.3	1.3	6.6	7.0	4.5
20	10.9	9.3	9.9	7.2	10.3	15.4	11.0
25	17.6	15.1	15.2	16.0	14.6	15.2	15.7
31.5	22.5	18.7	20.5	18.9	19.9	21.4	21.4
40	26.6	24.2	28.0	27.3	27.7	30.6	27.8
50	37.4	34.5	36.0	36.5	36.0	37.5	35.7
63	42.1	40.1	40.7	43.1	43.6	41.0	41.4
80	42.0	38.6	41.4	42.1	43.6	45.2	43.1
100	42.8	39.4	42.3	44.0	44.8	47.4	47.3
125	49.6	41.2	44.1	46.1	50.8	49.1	49.5
160	44.8	43.0	47.8	46.5	48.9	47.9	50.8
200	48.3	46.0	47.5	48.4	50.2	49.4	48.3
250	51.1	49.8	52.5	54.9	52.7	53.2	51.7
315	54.3	51.0	54.3	55.7	55.3	55.2	53.2
400	57.2	51.5	54.0	54.8	57.5	56.4	56.1
500	59.5	56.8	58.7	59.3	59.3	59.9	58.2
630	63.8	60.9	63.6	64.8	62.9	62.8	61.8
800	66.4	63.9	65.3	65.7	65.5	65.6	65.6
1000	68.2	67.3	68.4	68.2	68.2	68.4	68.3
1250	68.2	67.5	68.6	68.4	68.2	68.9	68.4
1600	67.6	67.1	67.9	67.9	67.6	68.4	68.0
2000	66.0	65.6	66.3	66.3	66.0	67.0	66.3
2500	62.9	62.5	63.3	63.2	62.9	63.9	63.1
3150	59.5	58.9	60.4	59.8	59.5	60.9	59.7
4000	55.9	55.3	56.5	56.4	56.1	57.6	56.3
5000	51.9	51.1	52.1	52.3	52.4	54.1	52.2
6300	48.6	47.4	48.6	48.9	49.2	51.6	48.9
8000	44.1	42.8	44.3	44.4	45.0	48.3	44.7

tabel XI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.3	74.1	75.1	75.3	75.0	75.7	75.0
12.5	2.0	-3.3	3.4	1.6	1.9	-1.5	4.9
16	10.2	3.7	6.4	6.7	6.9	7.4	10.8
20	15.3	10.5	10.8	12.4	12.2	17.7	13.9
25	17.5	15.1	16.3	17.8	15.8	17.1	17.8
31.5	22.3	18.7	20.8	23.5	20.9	22.0	23.3
40	27.4	24.9	28.5	31.1	28.5	30.4	29.8
50	37.2	35.5	36.2	36.2	36.7	37.3	35.8
63	41.1	40.4	40.5	43.1	43.9	40.9	41.6
80	41.5	38.5	41.0	41.7	43.8	45.3	43.2
100	43.1	38.9	41.9	44.3	44.8	47.2	47.2
125	49.0	40.7	42.9	45.0	50.9	49.7	51.0
160	44.1	42.6	45.9	45.8	47.7	47.3	49.8
200	47.8	45.7	46.8	48.3	50.0	49.1	48.2
250	50.9	49.5	52.2	54.8	52.6	53.7	51.3
315	54.3	50.3	53.6	55.2	55.0	54.9	53.1
400	56.7	51.2	53.3	54.7	57.0	56.4	53.9
500	60.4	56.8	58.6	59.5	59.2	59.9	57.2
630	63.8	60.4	63.0	64.5	62.6	62.7	61.4
800	66.0	63.6	65.1	65.5	65.2	65.3	64.9
1000	68.0	66.9	68.0	67.8	67.9	68.1	67.9
1250	68.0	67.3	68.3	68.1	67.9	68.6	68.1
1600	67.4	66.8	67.5	67.6	67.3	68.1	67.6
2000	65.8	65.3	65.9	65.9	65.7	66.7	66.0
2500	62.8	62.2	62.9	62.8	62.5	63.7	62.8
3150	59.3	58.6	59.4	59.4	59.1	60.5	59.4
4000	55.7	54.9	55.8	55.9	55.6	57.3	55.9
5000	51.9	50.7	51.6	51.9	52.0	53.9	51.9
6300	48.7	46.9	47.9	48.4	48.9	51.5	48.6
8000	44.6	42.4	43.6	43.9	44.8	48.2	44.7

tabel XII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	66.2	65.1	65.9	66.2	63.9	64.8	63.5
12.5	-8.1	-9.9	-9.2	-12.8	-12.5	-6.3	-14.3
16	-2.3	-2.3	-2.6	-5.4	-1.9	3.7	-4.6
20	3.3	4.5	4.1	1.4	3.9	14.2	3.2
25	11.1	11.5	10.7	11.0	9.5	11.1	8.3
31.5	17.2	14.9	16.1	15.5	15.3	17.5	16.1
40	21.9	20.5	23.3	22.9	22.9	28.5	23.2
50	32.7	30.7	31.2	31.7	31.4	33.1	30.9
63	37.2	35.3	35.6	37.9	39.2	36.6	36.6
80	36.2	33.1	36.2	36.6	39.6	41.1	38.4
100	38.4	34.2	36.2	37.9	39.6	43.0	40.5
125	43.1	35.0	37.5	39.2	44.5	42.8	44.0
160	37.1	36.6	39.5	38.4	42.2	41.5	43.9
200	39.1	38.2	38.3	39.4	41.2	40.9	38.9
250	41.3	40.7	41.8	45.3	42.0	42.8	41.3
315	44.5	41.8	44.2	45.8	44.5	44.7	41.1
400	48.0	42.4	44.2	46.0	46.5	47.0	43.1
500	49.7	47.6	48.8	49.4	48.7	51.1	46.7
630	53.9	51.5	53.0	56.0	52.0	53.1	50.3
800	56.3	54.2	55.3	55.8	54.3	55.3	54.4
1000	58.8	57.7	58.6	58.4	56.9	57.2	56.7
1250	59.0	58.2	59.0	58.8	56.6	57.2	56.2
1600	58.7	57.8	58.5	58.6	55.7	56.8	55.6
2000	57.4	56.6	57.3	57.3	54.1	55.6	54.0
2500	54.1	53.3	54.1	53.9	50.6	52.0	50.3
3150	50.5	49.6	50.7	50.2	46.9	48.7	46.6
4000	46.7	45.7	46.7	46.4	43.3	45.4	43.1
5000	41.8	40.6	41.5	41.6	39.2	41.5	38.6
6300	37.1	35.7	36.6	36.8	35.3	38.2	34.3
8000	33.1	32.0	32.5	32.3	31.3	33.9	30.9

tabel XIII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon A4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.5	64.1	65.0	65.2	62.9	64.0	62.5
12.5	-8.5	-9.0	-8.3	-12.9	-12.3	-7.0	-13.9
16	-2.1	-1.7	-2.0	-5.0	-2.3	4.1	-5.0
20	3.6	4.9	3.9	1.3	3.7	14.7	3.8
25	10.9	11.3	10.4	10.7	9.2	11.8	8.2
31.5	17.1	14.7	15.9	15.8	15.3	18.0	16.3
40	22.0	20.6	23.1	22.8	23.0	28.4	22.8
50	33.1	30.9	30.7	31.4	31.6	32.9	30.5
63	36.0	35.0	35.2	37.4	39.3	36.3	36.4
80	35.8	32.8	35.5	35.9	39.8	40.8	37.8
100	38.2	33.5	35.6	37.5	39.2	42.1	39.9
125	42.7	34.5	36.8	38.2	44.3	43.4	44.6
160	36.5	36.0	38.7	37.6	41.7	40.6	42.7
200	39.0	37.6	37.7	39.0	41.0	40.1	38.8
250	41.2	40.2	41.4	44.8	41.5	42.8	40.2
315	44.7	40.8	43.4	44.9	43.5	43.9	40.1
400	46.9	41.8	43.3	45.2	45.5	47.1	41.5
500	49.7	47.2	47.7	49.0	47.9	50.6	45.4
630	53.3	50.4	51.9	54.4	51.0	52.8	49.4
800	55.5	53.2	54.3	54.8	53.1	54.4	52.8
1000	58.1	56.9	57.7	57.7	55.8	56.2	55.6
1250	58.4	57.3	58.2	58.1	55.5	56.3	55.2
1600	57.9	56.9	57.6	57.6	54.5	55.8	54.5
2000	56.6	55.7	56.3	56.3	53.0	54.5	53.0
2500	53.3	52.3	53.1	52.9	50.0	51.5	49.8
3150	49.5	48.3	49.2	49.0	47.1	48.6	46.7
4000	45.2	43.9	44.8	44.7	43.1	44.7	42.8
5000	41.0	39.3	40.1	40.4	39.3	41.3	38.5
6300	36.7	34.7	35.4	35.8	34.9	37.9	33.8
8000	32.9	31.3	31.6	31.7	30.9	33.6	30.4

tabel XIV *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref1*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	75.1	73.9	75.0	75.2	74.8	75.5	74.8
12.5	1.6	-3.1	0.8	0.0	-1.4	2.4	-4.0
16	5.6	3.5	5.6	5.0	4.4	9.3	2.5
20	9.5	9.0	9.7	9.8	10.3	16.1	10.9
25	16.5	15.5	14.8	15.4	14.6	16.1	13.8
31.5	21.9	18.6	21.3	23.1	20.7	23.1	21.8
40	26.8	25.2	29.0	28.1	28.3	30.6	27.8
50	38.5	35.9	36.1	35.8	37.5	37.8	36.8
63	40.3	40.3	40.5	42.7	44.4	41.3	41.2
80	41.3	38.7	41.6	41.8	46.7	44.7	43.1
100	43.6	38.1	41.5	41.9	47.4	47.2	44.6
125	48.6	40.8	43.5	43.4	48.9	49.3	49.6
160	43.8	42.3	45.4	44.5	53.5	47.2	45.8
200	47.7	45.1	46.2	47.6	50.8	49.4	47.9
250	50.6	48.7	51.2	54.1	52.8	53.6	50.9
315	54.8	49.6	53.3	53.8	55.0	54.9	52.5
400	55.7	51.1	53.2	54.2	56.6	57.2	53.3
500	59.5	57.0	59.0	59.7	60.0	59.7	57.1
630	63.3	60.1	62.8	64.8	63.0	62.7	61.4
800	66.1	63.6	65.1	65.4	64.9	65.3	64.7
1000	67.9	66.9	67.9	67.9	67.6	68.1	67.7
1250	67.8	67.0	67.9	67.9	67.5	68.3	67.8
1600	67.1	66.5	67.3	67.3	66.8	67.7	67.3
2000	65.5	64.9	65.5	65.6	65.2	66.3	65.7
2500	62.5	61.7	62.4	62.6	62.0	63.3	62.4
3150	59.2	58.4	59.3	59.4	58.9	60.4	59.2
4000	55.8	54.6	55.7	55.9	55.4	57.1	55.7
5000	52.1	50.7	51.8	52.2	52.0	54.1	52.1
6300	49.0	47.3	48.4	48.9	49.9	52.2	49.2
8000	45.2	43.0	44.4	44.7	45.1	49.1	45.6

tabel XV *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref2*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	74.7	73.4	74.4	74.8	74.3	75.1	74.3
12.5	-0.6	-2.1	-3.3	-7.7	-1.3	0.6	-6.1
16	2.6	2.6	2.2	-0.8	3.9	5.0	0.2
20	7.7	8.7	7.9	5.7	11.1	15.7	8.5
25	14.3	14.2	13.9	13.7	15.9	13.9	12.1
31.5	20.4	17.9	20.3	21.8	19.9	22.3	20.3
40	25.7	24.8	28.0	27.1	27.4	30.4	27.3
50	37.2	35.1	35.5	35.3	37.4	36.6	36.2
63	40.1	40.2	41.0	42.5	43.6	41.1	40.3
80	40.9	37.6	41.8	41.1	45.4	44.2	41.9
100	43.9	37.3	43.4	40.9	45.8	47.0	44.4
125	47.6	40.2	45.1	43.0	47.5	49.0	48.5
160	43.3	41.9	45.2	44.0	51.9	47.1	44.9
200	47.1	44.6	46.3	47.3	50.1	49.7	48.0
250	50.0	48.3	50.7	54.5	52.3	53.1	50.3
315	54.6	49.0	53.2	53.1	54.6	54.8	52.6
400	54.8	50.4	52.8	53.5	56.2	56.9	52.8
500	59.5	56.3	58.2	59.0	59.4	59.4	56.7
630	62.8	59.2	62.1	64.3	62.0	62.1	60.8
800	65.8	62.9	64.2	64.8	64.2	64.6	64.0
1000	67.4	66.3	67.3	67.4	67.2	67.5	67.2
1250	67.5	66.6	67.5	67.6	67.2	68.1	67.5
1600	66.8	66.1	66.9	67.0	66.5	67.8	67.0
2000	65.2	64.5	65.1	65.3	64.8	66.0	65.4
2500	62.1	61.4	62.0	62.2	61.7	62.9	62.1
3150	58.7	57.8	58.6	58.7	58.2	59.8	58.5
4000	55.2	54.2	55.2	55.5	55.0	56.7	55.2
5000	51.6	50.2	51.2	51.6	52.2	53.5	51.3
6300	48.1	46.2	47.4	47.9	51.7	51.2	47.8
8000	43.5	41.6	43.1	43.3	44.0	47.9	43.9

tabel XVI *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref3*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.1	63.8	64.7	65.0	63.8	65.1	63.3
12.5	-6.0	-8.6	-8.8	-11.7	-11.2	-4.4	-13.3
16	-1.4	-1.2	-1.9	-5.0	-2.7	3.9	-4.2
20	3.7	4.7	3.9	1.8	4.0	14.5	4.1
25	10.7	11.2	9.8	10.1	9.1	10.4	8.7
31.5	17.3	14.7	16.4	17.3	15.6	18.9	16.7
40	22.1	21.2	23.7	23.3	23.6	28.7	23.3
50	34.3	31.8	30.9	31.1	32.6	32.9	31.6
63	35.4	35.2	35.9	37.9	39.8	36.5	36.5
80	36.2	33.7	36.7	36.7	40.5	41.4	37.8
100	39.6	33.9	37.3	37.1	42.0	43.1	39.7
125	43.2	35.2	38.1	38.0	44.2	44.5	44.4
160	37.2	36.4	38.5	37.8	45.1	42.0	40.8
200	39.6	37.8	38.3	39.8	42.8	41.7	40.6
250	41.8	40.1	41.7	45.3	43.9	44.9	42.6
315	44.1	40.1	42.8	43.9	44.8	45.3	41.1
400	45.0	40.5	42.0	44.6	44.9	47.9	40.7
500	48.8	46.8	47.9	49.4	48.1	50.7	44.3
630	52.7	49.6	52.2	55.1	50.9	52.9	48.9
800	55.4	53.0	54.2	54.6	52.9	54.4	52.4
1000	57.8	56.5	57.3	57.4	56.0	56.5	55.6
1250	57.8	56.8	57.7	57.5	56.3	57.5	56.1
1600	57.2	56.3	57.2	57.0	55.9	57.4	55.9
2000	56.0	55.2	55.9	55.8	54.8	56.4	54.8
2500	53.3	52.4	53.1	53.0	51.9	53.6	51.7
3150	50.3	49.4	50.1	50.0	48.6	50.8	48.3
4000	46.4	45.2	46.0	46.1	44.5	46.7	44.1
5000	42.4	41.0	41.7	42.1	41.2	44.0	40.2
6300	38.5	36.9	37.6	38.1	39.8	41.8	36.4
8000	34.4	32.7	33.4	33.8	33.6	39.0	32.8

tabel XVII *Equivalent geluidniveau en geluidspectrum per meting voor microfoon ref4*

	meting 1	meting 2	meting 3	meting 4	meting 5	meting 6	meting 7
LAeq	65.1	63.6	64.7	64.9	63.6	65.0	63.1
12.5	-6.9	-10.0	-9.3	-12.3	-12.5	-3.7	-13.7
16	-2.0	-0.9	-1.8	-4.7	-1.9	4.3	-4.1
20	4.3	5.1	4.4	2.4	4.5	15.2	5.1
25	10.9	11.2	10.2	10.4	9.6	10.9	9.1
31.5	17.4	14.8	16.7	17.6	15.9	19.2	16.9
40	22.4	21.6	23.9	23.4	23.6	29.1	23.8
50	33.9	31.8	31.2	31.5	33.3	33.2	31.7
63	35.8	35.4	36.7	38.3	39.7	37.0	36.3
80	36.5	33.7	37.0	37.1	40.6	41.3	37.8
100	39.8	33.7	38.7	36.9	41.5	43.2	39.9
125	43.0	35.1	39.4	37.9	43.2	44.5	43.5
160	37.2	36.2	38.3	37.7	44.5	42.8	40.0
200	39.2	37.3	38.3	39.6	42.4	41.8	40.5
250	41.0	39.3	41.0	44.7	43.0	44.4	41.4
315	43.6	39.2	42.2	42.7	43.7	44.9	40.4
400	45.2	40.7	42.5	44.2	44.4	47.5	40.3
500	49.3	47.2	48.6	49.2	48.1	51.0	44.6
630	52.9	49.7	52.7	55.5	51.4	53.2	49.4
800	55.6	53.0	54.3	54.6	53.1	54.7	52.5
1000	57.6	56.3	57.2	57.2	56.1	56.6	55.7
1250	57.6	56.5	57.5	57.3	56.1	57.1	55.9
1600	56.9	55.9	56.9	56.7	55.5	56.9	55.5
2000	55.9	55.0	55.8	55.6	54.3	56.1	54.4
2500	53.3	52.4	53.2	53.0	51.7	53.4	51.5
3150	50.3	49.4	50.2	50.0	48.6	50.9	48.5
4000	46.3	45.2	46.1	46.2	44.8	47.0	44.6
5000	42.5	41.0	41.9	42.3	41.9	44.0	40.5
6300	38.6	36.8	37.6	38.1	41.1	41.5	36.4
8000	34.5	32.8	33.6	34.0	34.0	38.8	32.8

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Provinciale Staten van de
provincie Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD HAARLEM

Verzenddatum	Bijlagen	Kenmerk
12 DEC 2018	1	2018 OFGV ms28

Onderwerp:
Definitieve resultaatbestemming OFGV 2017

Geachte heer, mevrouw,

Op 14 november 2018 stelde het Algemeen Bestuur definitief de resultaatbestemming 2017 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) vast. Het AB deed dat nadat de concept resultaatbestemming voor zienswijze was gezonden aan de raden en Staten. Een overzicht van de ingebrachte zienswijze en de reactie van het bestuur daarop is bijgesloten (bijlage 1).
Het totaal van ingebrachte zienswijzen gaven het OFGV-bestuur geen reden de concept resultaatbestemming aan te passen. Deze is om die reden dan ook ongewijzigd, en zoals hierna weergegeven, vastgesteld.

Definitieve resultaatbestemming OFGV 2017
Conform artikel 25 lid 5 en 6 van de Gemeenschappelijke Regeling, artikel 11 van de Financiële Verordening en artikel 6.2 van de Nota Weerstandsvermogen en na de ontvangen zienswijzen heeft het AB op 14 november 2018, in vergadering bijeen, besloten het jaarrekeningresultaat over 2017 ad € 729.145,- als volgt te bestemmen:

a) Het deel van het resultaat wat behaald is door de reguliere bedrijfsvoering ad € 62.459,- terug te betalen aan de partners;
b) Het deel van het resultaat wat behaald is door de reguliere bedrijfsvoering ad € 44.000,- te doteren aan de Algemene Reserve;
c) Het deel van het resultaat wat behaald is door de directe productiekosten ad € 71.126,- terug te betalen aan desbetreffende partners;
d) Het deel van het resultaat wat behaald is door de directe productiekosten van de provincie Flevoland ad € 2.626.- te verrekenen met een openstaande rekening bij de provincie uit 2017 (conform afspraak met Flevoland);
e) Het deel van het resultaat wat behaald is met extra opbrengsten en subsidies ad € 548.934,- te doteren aan de Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling.

De doelreserve frictiekosten loopt tot en met het begrotingsjaar 2017. Besloten is het resterende saldo van € 13.170 met de resultaatbestemming 2017 terug te betalen aan de partners.

De verdeling van de terugbetaling over de partners is daarmee als volgt:

Deelnemer	Directe productie kosten	% in 2017	Resterend resultaat	Resterend frictiekosten	Totaal terugbetaling
Almere	€ -	9,11%	€ 5.688	€ 1.199	€ 6.887
Lelystad		12,27%	€ 7.664	€ 1.616	€ 9.280
Zeewolde		6,34%	€ 3.957	€ 834	€ 4.792
Flevoland	€ 58.058	32,45%	€ 20.269	€ 4.274	€ 82.601
Urk		2,48%	€ 1.548	€ 326	€ 1.874
Dronten		6,62%	€ 4.137	€ 872	€ 5.010
Noordoostpolder		7,25%	€ 4.527	€ 955	€ 5.482
Noord Holland	€ 1.484	4,60%	€ 2.872	€ 606	€ 4.962
Gooise Meren	€ 11.584	6,73%	€ 4.202	€ 886	€ 16.672
Hilversum		2,00%	€ 1.251	€ 264	€ 1.515
Weesp		3,42%	€ 2.139	€ 451	€ 2.590
Huizen		2,05%	€ 1.283	€ 271	€ 1.553
Wijdemeren		3,34%	€ 2.085	€ 440	€ 2.525
Blaricum		0,54%	€ 334	€ 71	€ 405
Laren		0,80%	€ 502	€ 106	€ 607
Totaal	**€ 71.126**	**100%**	**€ 62.459**	**€ 13.170**	**€ 146.755**

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

J.A. Fackeldey
Voorzitter bestuur Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Zienswijzen raden en Staten op Resultaatbestemming OFGV 2017

Instantie	Ontv. Dat.	status	zienswijze	Reactie OFGV-bestuur
Almere	2-10-2018	**Definitief**	De gemeenteraad heeft kennis genomen van de Jaarstukken 2017 en de Controleverklaring van de accountant. In de vergadering van 27 september heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met de Resultaatbestemming 2017.	Instemming
Blaricum	14-11-2018	**Definitief**	De gemeenteraad ziet af van het inbrengen van een zienswijze.	Wordt gezien als instemming
Dronten	1-10-2018	**Definitief**	De gemeente Dronten ziet af van het indienen van zienswijzen, omdat het voorstel voldoet aan de gestelde voorwaarden zodat er geen beletsel is dit voorstel uit te voeren	Wordt gezien als instemming
			Wij willen u wel het advies meegeven om het besluit ten aanzien van de "kosten van taakwijziging voor rekening van de veroorzakende partner" te heroverwegen. Namelijk de omvang van takenpakket (punt 2 risicotabel) geeft aan geen weerstandsvermogen nodig te hebben. Echter dat lijkt wel aan de orde gezien de effecten van een dispuut tussen OFGV en een van de partners over de kosten van het terugtrekken van een taak. Daaruit is vast komen staan dat de OFGV momenteel verantwoordelijk is om de wijzigingen (o.a. frictiekosten) van de omvang van de taakuitvoering voor haar rekening te nemen. U overweegt om dit onderwerp mee te nemen in de reeds geplande actualisering van de gemeenschappelijke regeling (GR). De uitkomst daarvan is van belang voor de overweging of inderdaad geen weerstandsvermogen nodig is voor de financiële effecten vanwege taakwijzigingen. Daarom adviseren wij u om in de GR op éénduidige wijze vast te leggen dat de kosten als gevolg van taakverminderingen/-vermeerderingen voor rekening komt van de veroorzakende partner.	
Flevoland	28-09-2018	**Definitief**	Wij hebben geen opmerkingen ten aanzien van bestemming van het jaarrekeningresultaat 2017.	Wordt gezien als instemming
Gooise Meren	26-09-2018	**Definitief**	Daarbij heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met de voorgestelde resultaatbestemming 2017 OFGV en derhalve geen zienswijze in te brengen.	Instemming
Hilversum	5-10-2018	**Definitief**	We zien geen aanleiding om opmerkingen te maken en geven een positieve zienswijze op uw voorstel voor de resultaatbestemming over 2017.	Wordt gezien als instemming
Huizen	28-09-2018	**Definitief**	Onze raad heeft met waardering kennisgenomen van de jaarstukken en het voorstel voor de resultaatbestemming 2017. De raad ziet dan ook geen	Wordt gezien als instemming

Instantie	Ontv. Dat.	status	zienswijze	Reactie OFGV-bestuur
			redenen om een zienswijze in te dienen op het voorstel voor de resultaatbestemming 2017.	
Laren	14-11-2018	**Definitief**	De gemeenteraad ziet af van het inbrengen van een zienswijze.	Wordt gezien als instemming
Lelystad	7-09-2018	Concept college	Wij delen u mee dat, onder voorbehoud van bekrachtiging door de raad, een zienswijze wordt ingediend met betrekking tot het doteren van het bedrag dat is verkregen met extra opbrengsten en subsidies ad 548.934,- aan de Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling. Het storten in deze reserve is in overeenstemming met de door het AB vastgestelde werkwijze. Het is echter niet duidelijk waarom, mede gelet op het feit dat er meerdere jaren een overschot is, er boven het plafond van 300.000 extra bedragen worden gestort. Een check door een accountant met betrekking tot deze werkwijze is dan ook gewenst.	Conform het AB besluit wordt het deel behaald uit extra inkomsten voor zover die de begrote inkomsten overschrijden gedoteerd aan de bestemmingsreserve. In 2017 was dat € 548.934,- . Dit zijn inkomsten uit extra opdrachten, inkomsten uit het kenniscentrum, detacheringsopbrengsten en overige niet-geraamde inkomsten. In juni 2017 heeft het AB spelregels vastgesteld waarbij voor de bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling een plafond van maximaal € 300.000 met als peildatum 31 december is ingesteld. Als op 31 december blijkt dat daarmee het plafond van € 300.000 wordt overschreden, dan wordt het meerdere alsnog direct uitbetaald aan de partners op 1 januari.
Noord-Holland	27-09-2018	Concept college Planning raad 8/10-2018	Er wordt voorgesteld een storting van 44.000 euro te doen in de algemene reserve van de OFGV. De algemene reserve is ingesteld ter dekking van fluctuaties in de exploitatie en het opvangen van tegenvallers in de toekomst. Het maakt deel uit van het weerstandsvermogen van de OFGV. De vrije beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 625.000. De benodigde weerstandscapaciteit komt uit op € 422.500. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is voor de gesignaleerde risico's. De verhouding daartussen is 1,5 wat conform de norm die hiervoor geldt, ruim voldoende is. Op pagina 21 van de jaarrekening erkent de OFGV ook dat er voldoende middelen aanwezig zijn in de algemene reserve in de volgende passage: "het maximale saldo van de reserve bedraagt 5% van de gerealiseerde baten in enig jaar. Voor 2017 betekent dat een maximum saldo van € 619.000. Aangezien het weerstandsvermogen voldoende groot is, is aanvulling van de reserve niet nodig". Wij stellen daarom voor om niet akkoord te gaan met de voorgestelde storting in de algemene reserve en het bedrag van 44.000 euro terug te geven aan de deelnemers. Daarnaast stellen wij voor akkoord te gaan met de overige bestemming van het positieve	In 2017 bij het opstellen van de jaarrekening was inderdaad de verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit 1.5 conform de NARIS classificatie. Bij het opstellen van de 1e VGR 2018 is gebleken dat deze verhouding naar 0.8 is gegaan. Bovendien heeft het AB op 20 december 2017 besloten om eenmalige implementatie kosten voor de ICT aanbestedingen uit deze reserve te onttrekken. Het DB acht daarom het aanvullen van deze reserve verstandig.

Instantie	Ontv. Dat.	status	zienswijze	Reactie OFGV-bestuur
			rekeningresultaat	
Noordoostpolder	3-10-2018	**Definitief**	...delen wij u mede geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze.	Wordt gezien als instemming
Urk			Geen reactie	Wordt gezien als instemming
Weesp	10-10-2018	**Definitief**	De OFGV geeft in de stukken aan dat de benodigde weerstandscapaciteit aan het eind van 2017 uit is gekomen op € 625.000,-, waar de benodigde weerstandscapaciteit € 422.500,- was. Het weerstandsvermogen kwam daarmee uit op (afgerond) 1.5%, ruim boven het door het AB van de OFGV zelf gestelde weerstandsvermogen van minimaal 1%. Derhalve is het verhogen van de Algemene Reserve niet nodig, en is het daardoor gerechtvaardigd om de genoemde € 44.000,- niet te doteren aan de Algemene Reserve maar terug te betalen aan de partners.	In 2017 bij het opstellen van de jaarrekening was inderdaad de verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit 1.5 conform de NARIS classificatie. Bij het opstellen van de 1e VGR 2018 is gebleken dat deze verhouding naar 0.8 is gegaan. Bovendien heeft het AB op 20 december 2017 besloten om eenmalige implementatie kosten voor de ICT aanbestedingen uit deze reserve te onttrekken. Het DB acht daarom het aanvullen van deze reserve verstandig.
Wijdemeren	27-09-2018	**Definitief**	De raad heeft kennis genomen van de jaarstukken 2017 en uw voorstellen aangaande de resultaatbestemming. Hierbij laten wij u weten dat wij instemmen met de voorstellen en geen zienswijze hierover indienen	Wordt gezien als instemming
			Vanwege de omvang van de dotatie aan de Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling, zouden wij wel graag van u vernemen welke concrete doelen en plannen er zijn aangaande de aanwending van deze bestemmingsreserve.	
Zeewolde	1-10-2018	**Definitief**	De jaarstukken 2017 OFGV voor kennisgeving aannemen en geen nadere zienswijze indienen op de voorgestelde resultaatbestemming 2017.	Wordt gezien als instemming

TATA STEEL

INGEKOMEN 14 DEC. 2018

TATA

PS

Provincie Noord-Holland
t.a.v. Het College van Gedeputeerde Staten
Dreef 3
2012 HR Haarlem

Cc: Mevrouw L. Lanting, RIVM
College B&W gemeente Beverwijk
College B&W gemeente Velsen
College B&W gemeente Heemskerk

Velsen-Noord, 6 december 2018

Betreft: Gezondheidsonderzoek RIVM

Geacht College,
Graag licht ik u voor de goede orde in over de actuele stand van het gezondheidsonderzoek dat wij lieten uitvoeren naar aanleiding van de neerslag van grafietdeeltjes. Met u willen wij beschikken over de nodige informatie inzake gezondheid. Afgelopen week hebben wij reeds, oa met u, de uitkomsten gedeeld en mogelijke vervolgstappen hierin bepaald.

De uitkomsten van het betreffende Royal Haskoning DHV onderzoek met een aantal aanbevelingen zijn zeer waardevol voor vervolgonderzoek. Vervolgonderzoek is nodig voor nadere uitspraken. U heeft reeds opdracht gegeven aan het RIVM voor vervolgonderzoek. Ik verzoek u vriendelijk de aanbevelingen van het betreffende RH DHV rapport mee te nemen in dit vervolgonderzoek. Ook verzoek ik u, zoals wij reeds eerder met elkaar afspraken, de onderzoeksvraag voor dit vervolgonderzoek af te stemmen met Tata Steel, naast uiteraard de GGD en de vertegenwoordiging van omwonenden.

Waar mogelijk ondersteunen wij u graag met dit, voor ons allen, zeer belangrijke onderzoek van het RIVM. Voortvarendheid is geboden bij dit onderwerp, zeker gezien de indringende wens hiervan op de informatiebijeenkomst van 28 november jl. Gezondheid gaat immers iedereen aan. Graag bespreek ik dit ook in ons eerstkomende bestuurlijk overleg. In de bijlage treft u de aanbevelingen in een duidelijk overzicht en het onderzoek van RH DHV.

Mag ik u verzoeken met deze brief en bijlage ook uw Provinciale Staten te informeren?
Hiervoor zeg ik u bij voorbaat dank.

Hoogachtend,

Hans van den Berg
Directeur Tata Steel IJmuiden

Corporate Communications and Public Affairs
Postbus 10.000 • 1970 CA IJmuiden • The Netherlands
T: +31 (0) 25 149 6283 • Donald.Voskuil@tatasteeleurope.com
Tata Steel IJmuiden BV

BIJLAGE

Vervolgonderzoek door het RIVM gericht op grafietstof

Wat zijn de vragen vanuit bewoners IJmond

1. Als grafiet grof stof geen acuut gevaar voor de gezondheid is, welk gevaar is er dan wel?
2. Zijn er effecten voor mens en dier als grof stof grafiet is opgegeten en of doorgeslikt?
3. Komt er bij een emissie van grafiet stof, alleen grof stof vrij of is er ook een deel fijn stof?
4. Heeft het aandeel fijn stof een effect op mijn gezondheid? Zo ja, wat is het effect?

Aanbevelingen vanuit onderzoek RHDHV

- Op dit moment kan de daadwerkelijke inhalatoire blootstelling aan individuele componenten, en de daaraan verbonden risico's op basis van de beschikbare gegevens niet worden geschat. Hoogstwaarschijnlijk zijn de gezondheidsrisico's klein omdat de blootstellingen beperkt zullen zijn. Daarnaast zijn de deeltjes in de grove neerslag te groot om diep in de longen terecht te komen.

Voorstel

- Toxicologisch onderzoek (zoals RHDHV onderzoek) (geeft antwoord op vraag 1 en 2) Daarnaast zou blootstellingsanalyse in Wijk aan Zee (bijvoorbeeld urinetesten etc.) kunnen worden uitgevoerd.
- Specifiek voor grafiet stof: nauwkeurige stofmetingen van de individuele componenten alsmede de deeltjesgrootte van het stof ten tijden van de uitstoot bij de bron en daarmee een verspreidingsberekening uitvoeren (geeft antwoord op vraag 3-4).
- Uitbreiding van het meetnet (is al een bestaand project), waar Tata Steel bij betrokken is en reeds apart input voor heeft geleverd.

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt: Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Wijk aan Zee, 17-12-2018

L.S,

Onderwerp: Bedenking Dorpsraad Wijk aan Zee tegen Net op Zee Hollandse Kust

(noord) en Hollandse Kust (west Alpha) op de onderdelen:

A. Het concept inpassingplan met voorkeursalternatief 3 (VKA 3).
B. De M.E.R.
C. De uitvoeringsbesluiten.

Inleiding:

Wij juichen het meer opwekken van groene energie ook naar de toekomst toe en kunnen ons wat dat betreft vinden in uw voorliggende plan. Echter: De Dorpsraad heeft als hoofddoelstelling: Bevordering van de leefbaarheid van Wijk aan Zee.
Het dorp ondervindt nu al veel geluidsoverlast vanaf het industrieterrein IJmond rond het staalbedrijf Tata. (Dit staat nog los van de overlast van grafietregens (onderzoek RIVM), grof stof, het hoge gehalte fijn stof en stank/geur en lichtvervuiling en geluidsoverlast van de Polderbaan). Kortom: Het dorp Wijk aan Zee heeft nu al te maken met een zeer zware milieudruk en is een van de zwaarst belaste dorpen op milieugebied van Nederland. Als belanghebbende brengen wij de volgende *zorgpunten* middels deze bedenking naar voren.

Deze bedenkingen dienen wij in gebaseerd op deze milieusituatie, op bovenstaande 3 onderdelen van deze aanvraag, omdat deze: En/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving zijn vastgesteld en deze voorliggende aanvraag onterecht zijn afgeven en deze vergunning niet verleend kan worden.

Nota bene:
Dit bezwaar is in items opgesplitst. Deze items hebben betrekking op de gehele aanvraag, ontwerp vergunning, M.E.R., uitvoeringsbesluiten en andere beschikbare documentatie. Dit alles is ca. 10.000 bladzijden. *Het is voor ons ondoenlijk, gezien de inspreektermijn, om per*

item te verwijzen naar waar dit staat in het dossier. Hier en daar zijn citaten toegevoegd met verwijzing naar de bron.

De bedenking is gericht tegen de volgende onderdelen van deze totale rapportage.

1. Voorkeurslocatie VKA 3.
2. De zorgplicht van het aanbestedende bedrijf Tennet.
3. De zorgplicht van de overheid / Beginsel behoorlijk bestuur.
4. Geluidsruimte industrieterrein IJmond.
5. Geluidsreducerende maatregelen aan de bron / transformator. 6. Aanpassing geluidscontourenkaart en/of het geluidszonemodel industrieterrein IJmond.
7. Onderliggende documentatie. 8. Cumulatie (opeenstapeling) van het geluid. 9. Vergunning Tulip Oil. 10. Toekomstige ontwikkelingen Tata Steel terrein.
11. Toekomstige ontwikkelingen in relatie met voorliggende M.E.R.
12. Toetsing geluid door zonebeheerder.
13. Richtlijnen. 14. Zichtlijn en Habitat VKA 3. 15. Metingen en maatregelen. 16. Bijlagen.

<u>Bedenkingen:</u>

1. Voorkeurslocatie VKA 3:
De uitspraak: "De keuze voor het Tata Steelterrein als voorkeurslocatie "levert relatief weinig hinder op voor de omgeving en is bovendien het goedkoopste optie voor de Tennet" . Deze besparing mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid en gezondheid van de inwoners van Wijk aan Zee. De Dorpsraad is het dan ook niet eens met deze keuze en met deze redenatie. Wij zijn van mening dat alsnog voor locatie transformatorstation andere locaties dienen te worden onderzocht, dan wel heronderzocht, zoals bv. de locatie Kagerweg waar niemand woont.
Dit omdat Wijk aan Zee al een zwaar belast (stof / stank / geluid en recentelijk de grafietregens) woongebied is, met name ook op geluidsgebied. De overheid heeft de verplichting om de leefbaarheid in Wijk aan Zee te waarborgen en overlast te voorkomen, zoveel als mogelijke te verminderen of weg te nemen.

Het argument dat er relatief weinig hinder zal opleveren, omdat Wijk aan Zee toch al zwaar belast is vinden wij dan ook juist een geheel verkeerde redenatie. Dit is het zelfde als zeggen; 'Het is toch al een klere herrie dus dit kan er ook nog wel bij'.

Wij vragen ons dan ook af of de overheid (gemeente Beverwijk, provincie en landelijke overheid) er ook zijn voor de leefbaarheid van Wijk aan Zee, haar bewoners en de gezondheid van de bewoners.

De Dorpsraad is van mening dat er geen acceptatie kan zijn van "relatief weinig hinder" of "aanvaardbare hinder"en vind die dan ook onaanvaardbaar. Het plan paste niet in de geluidszone en is 'passend 'gemaakt'. Tevens is de DR van mening dat er maatregelen genomen moeten worden, zodat er geen enkele hinder zal zijn ook niet naar de toekomst en die verder afneemt.

Volgens de Dorpsraad voorliggend plan onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven wordt.

2. Zorgplicht bedrijf van het aanbestedende bedrijf Tennet:

- Een bedrijf heeft een zorgplicht. Deze houdt in dat een bedrijf alle negatieve gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk moet voorkomen of anders beperken. Dit voor de volgende milieuaspecten:
- afvalstoffenbeheer
- bodemverontreiniging
- doelmatig gebruik energie
- geluidhinder en trillinghinder
- lichthinder en beschermen duisternis
- luchtverontreiniging, stofhinder en geurhinder
- risico's voor de omgeving en ongewone voorvallen
- verontreiniging grondwater en oppervlaktewater
- werking afvalwatervoorzieningen en afvalwaterbeheer
- verkeer van personen en goederen van en naar de inrichting
- onderhoud van de inrichting

Volgens de Dorpsraad heeft de aanvrager van deze vergunning niet aan haar zorgplicht voldaan, zeker niet voor wat betreft geluidhinder. Er kunnen namelijk verdergaande maatregelen dan opgevoerd genomen worden en de geluidhinder kan voorkomen worden. Dit dient onderzocht te worden.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

3. De zorgplicht van de overheid / Beginsel behoorlijk bestuur.

De Dorpsraad is van mening dat het bevoegd gezag, de overheid, ook zorgplicht heeft ten aanzien van Wijk aan Zee en haar inwoners. In ieder geval voor de milieu- aspecten die gelden als zorgplicht voor bedrijven, maar daarnaast ook voor de leefbaarheid, beperken van overlast en de gezondheid van Wijk aan Zee en haar inwoners.

De Dorpsraad is van mening dat het bevoegd gezag, de overheid, hierin sterk tekort schiet en haar taak verzaakt.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

4. Geluidsruimte industrieterrein IJmond:
De Dorpsraad is niet eens dat er geluidsruimte aanwezig was die opgevuld kan worden. Als er geluidsruimte is, moet die juist niet opgevuld worden. De bestaande milieuvergunningen moeten aangepast worden, zodat die ruimte nooit gebruikt kan worden. Zodat dit ten goede komt van de leefbaarheid van Wijk aan Zee en de overlast juist afneemt. Dit betekend o.a.: De MTG-waarden voor Wijk aan Zee herroepen en de normale wettelijke waarde van 50 dB(A) gebruiken, als grens voor geluidsvergunningen.
Met deze vergunning wordt hieraan niet voldaan, of zelfs maar een poging gedaan.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

5. Geluidsreducerende maatregelen aan de bron / transformator:
Volgens de Dorpsraad is het helemaal niet nodig om in deze vergunning toe te staan meer geluid te produceren. Er zijn mogelijkheden om het geluid bij de bron verder te reduceren of om de geluidreducerende installatie nog verder af te schermen of in hallen te plaatsen. Dit dient ons inziens opgelegd te worden en onderzocht te worden.
Daarbij is aangegeven dat deze locatie aanzienlijk goedkoper is dan andere locaties. Dat is een belangrijke reden voor het kiezen van deze locatie. Het niet nemen van geluid reducerende maatregelen is inderdaad goedkoper. Tevens heeft de aanbesteder de geluidsrapportage (rapport van Arcadis) zelf uitgevoerd. Deze rapportage is leidend geworden voor de besluitvorming van de overheden in zake geluid. Deze rapportage dient dan ook door een onafhankelijk bureau opnieuw onderzocht te worden.
De besparingen gaan ten koste van de leefbaarheid, overlast en gezondheid van Wijk aan Zee en haar inwoners.
Tevens zal Tenet waarschijnlijk subsidie krijgen, dan is het niet meer dan logisch dat voor dit "milieu project" ook geld besteed moet worden voor extra milieumaatregelen voor Wijk aan Zee en haar bewoners.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

6. Aanpassingen geluidscontourenkaart en/of geluidszonemodel industrieterrein IJmond:
Zie bijlage 1, notitie omgevingsdienst d.d. 5-10-2018 betreft "Velsen IJmond inpassing Transformatorstation op terrein Tata Industrieterrein"

De geluidscontourenkaart en of geluidzonemodel is aangepast om ruimte te maken voor deze vergunning, echter deze kaart en of geluidszonemodel zijn niet gepubliceerd en niet beschikbaar. Hier kan dan ook geen bezwaar bedenking tegen worden ingediend, of worden nagekeken of deze aanpassingen wel gerechtvaardigd/wettig zijn. Deze rapportage is dan ook wat dat betreft onvolledig. Echter op basis van deze niet openbare informatie wordt wel het besluit genomen dat er geluidsruimte is!
Ook hebben wij sterke twijfels bij het aanpassen van de geluidskaart en of geluidszonemodel, 'heel toevallig' kunnen diverse parameters in het model aangepast worden, zodat er opeens wel ruimte is voor deze vergunning. Dit heeft bij de Dorpsraad de indruk gewekt dat er ruimte gemaakt / verzonnen is om deze vergunning door te kunnen drukken.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.

Tevens is de Dorpsraad van mening dat er sterke twijfel is aan de juistheid, zorgvuldigheid en betrouwbaarheid van het model. De Dorpsraad pleit hierom ervoor om dit model door een onafhankelijke expert opnieuw te laten onderzoeken en het model en alle bevindingen openbaar te maken.

7. Onderliggende documentatie:
Het is niet duidelijke of de aan deze vergunning onderliggende documenten goedgekeurd zijn, op welk moment en door wie. Ook zijn lang niet alle documenten beschikbaar, zoals het geluidszone model en de resultaten hiervan, afspraken met Tulip Oil, verder toekomstige ontwikkelingen en de afspraken daarover etc.
Al deze documenten horen onderdeel te zijn van deze concept vergunning en horen beschikbaar te zijn.
Omdat de documentatie niet volledig is, kan de ter inzage termijn en de termijn om bezwaren in te dienen nog helemaal niet gestart zijn!
We hebben begrepen dat diverse documenten mogelijk pas na de sluitingsdatum van 20-12-2018 ter inzage worden gesteld. (Zie bijlage 1 en 2).
Dit is volgens de Dorpsraad een sterk staaltje van onbehoorlijk bestuur!

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

8. Cumulatie (opeenstapeling) van geluid:
De opeenstapeling van verschillende geluidsbronnen moet meegenomen worden in het beoordelen van een vergunningsaanvraag. Deze opeenstapeling moet ook doorberekend worden om het effect van die opeenstapeling duidelijk te maken.
Dat is hier niet gebeurd. Zie M.E.R. deel B H 1-10 "Leemten in kennis".

De Dorpsraad vraagt zich af hoe de conclusie genomen kan zijn dat dit binnen de "geluidsruimte" past, terwijl de opeenstapeling van de vele verschillende geluidsbronnen niet is onderzocht? Dit dient alsnog te gebeuren en opgevoerd te worden.
Deze ontwerpvergunning is dan ook niet compleet.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

9. Toekomstige ontwikkelingen Tata Steel terrein:
Zie bijlage 1, notitie omgevingsdienst d.d. 05-10-2018 betreft "Velsen IJmond inpassing Transformatorstation op terrein Tata Industrieterrein"

Volgens het geluidszone model is er geen ruimte voor toekomstige ontwikkelingen op het Tata Steelterrein omdat de geluidsruimte vol is. Dit betekent dat er geen ruimte is voor ontwikkelingen op het Tata Steelterrein, die meer geluid gaan produceren en nog meer overlast gaan geven. Dit betekent weer dat voor alle vergunningsaanvragen die nu nog ingediend worden er geen geluidsclaim kan worden gedaan en als dit wel het geval is direct als onvoldoende moeten worden afgewezen.

10. Toekomstige ontwikkelingen in relatie met voorliggende M.E.R:
In de MER zijn de voorzienbare ontwikkelingen niet meegenomen. Het is nu voorzienbaar dat er een derde aansluiting voor windmolens komt. Dit is benoemd in diverse documenten en is via de pers openbaar gemaakt. Van deze derde aansluiting is het de bedoeling dat deze bij de andere aansluitingen komt en wel ten westen daarvan, dus nog dichter bij Wijk aan Zee. Tevens is het nu voorzienbaar dat er een waterstof fabriek voor Tata komt (de zogenaamde klantaansluiting). Dit is ook uitgebreid in de pers bekend gemaakt en daar wordt nu een haalbaarheidsstudie naar uitgevoerd. Deze voorzienbare ontwikkelingen dienen alsnog te worden meegenomen in de MER en onderzocht en opgevoerd te worden.

De voorliggende M.E.R is daardoor niet volledig en zorgvuldig en dient herzien te worden naar de toekomst en net als dit plan *toekomstbestendig* te zijn.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

11. Vergunning Tulip Oil:
Zie bijlage 1, notitie Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied (OD nzkg) van 05-10-2018, betreft "Velsen IJmond inpassing Transformatorstation op terrein Tata Industrieterrein".

Tulip Oil heeft een vergunning aangevraagd voor een gasbehandelingsinstallatie. Onderdeel van deze vergunning was een geluidsclaim van dit bedrijf. Deze vergunning is verleend mede op basis van deze claim. Aan Tulip Oil door EZK verzocht om die geluidsclaim te laten vallen. Dit is gebeurd, echter de rest van de vergunningsaanvraag blijven bestaan en zal in de toekomst gebouwd gaan worden.

Hoe realistisch is dat deze installatie geen geluid gaat maken? Waarom eerst wel en nu niet?

Volgens de Dorpsraad moet deze vergunningsaanvraag meteen afgewezen worden vanwege ontbreken van juiste de gegevens, oorspronkelijk aanleveren van onjuiste gegevens of het aanleveren van onbetrouwbare gegevens.

12. Toetsing door zonebeheerder:
"Door de zonebeheerder van het industrieterrein IJmond, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, is getoetst of de geluidbelasting (langtijdgemiddelde beoordelingsniveau [LAr,LT]) van het transformatorstation inpasbaar is in de vigerende geluidzone en toelaatbare geluidbelasting bij de woningen in de zone.

"Bij deze toetsing is rekening gehouden met de cumulatie met Tata Steel en eventuele andere inrichtingen op het gezoneerde industrieterrein. "

Deze toetsing is niet bij de vergunningsaanvraag toegevoegd en kan dus niet gecontroleerd worden of bedenking tegen worden ingediend.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

13. Richtlijnen:
Hoewel misschien niet wettelijk verplichtend, hebben richtlijnen wel een doel. De NSG richtlijn is bijvoorbeeld gericht op hoorbaarheid van de hinder en klachten van laagfrequent geluid, zoals bromtonen en tonaal geluid. De Dorpsraad is van mening dat de overheid uit zorgvuldigheid (zorgplicht) *wel* deze richtlijnen moet hanteren bij het afgeven van deze en andere vergunningen.
De NSG-richtlijn wordt in dit voorliggende plan niet gehaald en voor 'het gemak' maar weggelaten. De term "aanvaarbare hinder" wordt hierbij opgevoerd.
Die hinder is voor ons **onaanvaardbaar** en de NSG-richtlijn dient dan ook leidend te zijn in deze.

De lagere overheden gaan met voorliggend plan akkoord, zoals U zult begrijpen:
Wij niet!

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

14. Zicht en Habitat:
De Dorpsraad maakt zich zorgen over de leefbaarheid en het toerisme in Wijk aan Zee.
Er is maar één toegangsweg van en naar Wijk aan Zee (de Zeestraat) en Wijk aan Zee is grotendeels omringd door zware industrie.

De Toegangsweg ligt op dit moment in een groenstrook; het wordt omringd door bomen en struiken wat het zicht op een deel van de industrie installaties en andere gebouwen beperkt.

Door het verwijderen van een deel van deze groen strook en het plaatsen van hoge constructies die van de Zeestraat duidelijk zichtbaar zullen worden (zeker in de winter) zal het gevoel van leefbaarheid afnemen (want nog meer confrontatie met industrie oplevert) en dit zal mogelijk ook een negatief effect hebben op het toerisme, waar wij als badplaats eveneens afhankelijk van zijn.

De Dorpsraad is van mening dat het zicht op eventuele installatie zoveel als mogelijk weggenomen moet worden met groen en pleit ervoor om de installatie verder naar het zuiden te leggen. Zodoende hoeft er geen groen verwijderd hoeft te worden en geen habitat aangetast wordt. Tevens pleit de Dorpsraad ervoor om de installaties dieper in de grond te plaatsen, zodat deze minder hoog zijn.
Dit zal tevens een positief effect hebben op de eventuele geluidsoverlast, immers grotere afstand tot Wijk aan Zee en door het dieper plaatsen ontstaat een omringende geluidsmuur rondom de installaties. Daar kan dan ook tevens een lagere geluidswal (eventueel met dak) omheen geplaatst worden, zodat er helemaal geen geluidsoverlast van deze installaties zal zijn. Dit dient onderzocht te worden en meegewogen in het voorliggende conceptplan.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

15. Metingen en maatregelen:
Volgens de vergunning zal enige tijd na het in bedrijf gaan van de installaties geluidsmetingen worden verricht om te toetsen of aan de vergunning voldaan wordt. Het is onduidelijk volgens welke methodes, welke tijdstippen en bij welke bedrijfsbelasting gemeten zal worden. Tevens is het onduidelijk wat er zal gebeuren als niet aan de vergunning wordt voldaan en binnen welk tijdsbestek maatregelen genomen moeten worden.

De dorpsraad is van mening dat dit op voorhand duidelijk gemaakt moet worden en dat de installaties uitgeschakeld moeten worden tot de maatregelen genomen zijn en de overlast weggenomen is.

Dit is volgens de Dorpsraad onjuist en/of niet zorgvuldig en/of niet conform de vergunningverleningprocedure en/of zorgplicht en/of wetgeving.
Onze conclusie is dat deze vergunning onterecht afgegeven gaat worden.

Eindconclusie: Deze vergunning wordt ten onrechte afgeven en de aanvraag dient op onze bedenkingen te worden herzien.

Hoogachtend en met vriendelijke groet uit Wijk aan Zee,

Namens deze,

Voorzitter P.Duin Voorstraat 28A 1949BH

Secretaris T.Vos Gasthuisstraat 85 1985BB

Bijlage 1 stuk omgevingsdienst

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Notitie

Aan:
Betreft: Velsen IJmond inpassing Transformatorstation Tennet op terrein Tata Industrieterrein IJmond

Van:
Telefoon:
E-mail:

Datum: 5-10-2018
Revisie: 0

In verband met een vergunningaanvraag door Tennet voor de inrichting "Transformatorstation Hollandse Kust Noord en Hollandse Kust West Alpha" is een zoneadvies aangevraagd. Hierover het volgende.

De geluidruimte op het industrieterrein IJmond bleek aanvankelijk onvoldoende voor het vergunnen van deze inrichting. In eerste instantie werd dat veroorzaakt door de woningen Zeestraat 335B en Zeestraat 341. Voor deze woningen bleek echter geen overgangsrecht te gelden (e-mail 24 juli 2018) en behoeven daarom geen toetsing.

Wat vervolgens resteerde was een overschrijding van de MTG-waarde van 57 dB(A) aan de Verlengde Voorstraat te Wijk aan Zee. Op deze locatie, aan de rand van de Dorpsweide, is ook vergunningpunt IP2 gelegen, verbonden aan de vergunning van Corus, het huidige Tata Steel. Op dit punt is een nachtwaarde van 47,0 dB(A) vergund (op eentiende dB in de vergunning opgenomen).
Aangevuld met het vergunde geluid voor alle overige inrichtingen op industrieterrein IJmond kan het totale vergunde geluidniveau (etmaalwaarde) op deze locatie 57,4 dB(A) bedragen. Deze waarde zou worden overschreden bij het vergunnen van het tansformatorstation.

De overschrijding werd onder anderen veroorzaakt door inrichtingen die ruimer dan vergund in het zonemodel aanwezig waren, door zachte bodemgebieden die wel aanwezig waren maar niet gemodelleerd, door inrichtingen op het terrein van Tata Steel die niet meer aanwezig zijn en door inrichtingen die thans onder de vergunning van Tata Steel opereren.

Na actualisatie van het zonemodel op deze onderdelen resteerde nog een overschrijding.

Het zonemodel bevatte ook een geluidclaim voor een gasbehandelingsinstallatie van Tulip Oil op het terrein van Tata Steel (in verband met een aanvraag uit 2016). De aangevraagde inrichting was in ontwerp vergund maar niet gebouwd of in werking.
Met het wegnemen van het geluidruimte van deze claim van Tulip Oil zou de inrichting van Tennet kunnen worden ingepast.

Aan het bevoegd gezag voor de vergunning van Tulip Oil Minister EZK) is daarom verzocht de aanvraag niet te vergunnen. Aangezien de ontwerpbeschikking al was afgegeven kon EZK hieraan geen gehoor geven.

Vervolgens is verzocht aan Tulip Oil de claim op de gasbehandelingsinstallatie te laten vervallen.

1

Inmiddels hebben zowel Tulip Oil als EZK aangegeven de geluidclaim voor een gasbehandelingsinstallatie op het kadastrale perceel HKK01E 02328G0000 in Wijk aan Zee te laten vervallen maar niet het overige deel van de aanvraag.

Een reservering in een zonemodel (zonder geluidverdeelplan) is op praktische gronden gebaseerd en heeft geen formele status. In principe geldt bij het toekennen van geluidruimte "wie het eerst komt, het eerst maalt".
De geluidclaim was nog niet omgezet in een definitieve vergunning. Daarom kan nu, mede gebaseerd op de brieven van Tulip Oil en EZK inzake intrekking van de geluidclaim, de geluidruimte voor een gasbehandelingsinstallatie in Wijk aan Zee vervallen.
Het zoneadvies van 20-1-2016 inzake de inpassing van de Gasbehandelingsinstallatie te Wijk aan Zee en de hierbij toegepaste geluidclaim in het zonemodel, wordt hierbij ingetrokken.
De geluidruimte zal worden toegekend aan Tennet ten behoeve van de inrichting "Transformatorstation Hollandse Kust Noord en Hollandse Kust West Alpha".

Deze inrichting is beschreven in akoestisch rapport van Arcadis met referentie: 079843397 F , van 31 augustus 2018. Het akoestisch model, behorende bij deze aanvraag is inmiddels opgenomen in het zonebeheermodel van industrieterrein IJmond
Met het aldus aangepaste zonemodel worden de volgende waarden berekend op de meest relevante toetspunten. (een aantal van deze punten op verzoek van Omgevingsdienst IJmond).

Naam	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal
02_A	IP 2: Dorpsweide Wijk aan Zee	5	52,9	50,8	47,4	57,4
111_A	MTG 58 Wijk aan Zee, Burg.Rothestraat 1,3,5,7	5	52,9	50,9	47,7	57,7
112_A	Wijk aan Zee (Burg. Rothestraat)	5	52,9	50,9	47,6	57,6
298_A	Zeestraat 298 geen MTG (kantoor)	5	55,7	53,6	50,2	60,2
313_A	hoek Creutzberglaan Zeeweg	5	52	49,5	46,2	56,2
W2_A	MTG 57 woning Zeestraat 212	5	53,2	50,8	47,4	57,4
ZS214a_A	Woning Zeestraat 214A	1,5	53,2	48,9	45,4	55,4

Hieruit volgt dat die inrichting "Transformatorstation Hollandse Kust Noord en Hollandse Kust West Alpha" van Tennet inpasbaar is in de geluidzonering van industrieterrein IJmond.

Voor de goede orde deel ik mee dat er op dit moment in het geluidzonemodel van industrieterrein IJmond geen geluidruimte resteert voor uitbreidingen.
Een toekomstige aanvraag voor activiteiten van Tulip Oil is naar alle waarschijnlijkheid slechts inpasbaar met ingrijpende fysieke geluidmaatregelen of met uitruil van vergunde geluidruimte.

5-10-2018

Zonebeheerder

Bijlage 2

Proximus E
06:58
63%
4
7 bericht...
Vraag geluid vergunning Tennet
Coen Eigenhuis
Gisteren
Aan: Mirjam Gosen
Details
CE
Geachte mevrouw Gosen,
Naar aanleiding van ons telefoongesprek vanochtend zal ik u, via wetransfer, het akoestisch onderzoek sturen. Het is een zeer omvangrijk document.
Op pagina 12 van het rapport staat de oorspronkelijke situatie beschreven en op pagina 13 staan de aanvullende geluid reducerende maatregelen opgenomen.
Qua handhaving op geluid heb ik het volgende te horen gekregen:
Mijn collega van handhaving geeft aan dat het geluid lastig te meten is op een gezoneerd industrieterrein in verband met het omgevingsgeluid. Door middel van een bronmeting kan berekend worden hoe dit geluid uitstraalt naar de omgeving. Dit zijn echter inderdaad, zoals u eerder aangaf, berekeningen. Ik vermoed dan ook dat het akoestisch onderzoek in de werkelijke bedrijfssituatie leidend zal worden, als hierin een overschrijding te zien is, moeten er

Proximus E
06:58
63%
4
7 bericht...
Vraag geluid vergunning Tennet
berekeningen. Ik vermoed dan ook dat het akoestisch onderzoek in de werkelijke bedrijfssituatie leidend zal worden, als hierin een overschrijding te zien is, moeten er aanvullende maatregelen worden genomen. Indien het vermoeden bestaat dat dit niet klopt, of geluidsklachten ontstaan, kunnen wij als bevoegd gezag aanvullend akoestisch onderzoek uit laten voeren.
Het document met de losse bijdrage van Tennet op de beoordelingspunten is nog niet helemaal compleet, er misten 2 punten die wel vergund zijn. Ik heb hier een extra vraag over gesteld aan de zonebeheerder en verwacht dit voor de 20ste samen met de cumulatieve berekening te kunnen leveren. Excuses voor het ongemak. Wanneer ik de gegevens binnen heb, stuur ik deze per direct naar u door.
Met vriendelijke groet,
Coen Eigenhuis
Medewerker Omgevingsrecht
odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND
Postbus 325

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 19 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon
mw. P.C. van der Meer
BU/BG

Telefoonnummer +31235144542
meerp@noord-holland.nl

Verzenddatum
19 DEC. 2018

Kenmerk
687123/1157417

Uw kenmerk

Betreft: Voortgang aanpak Spoedlocaties bodemverontreiniging en voortgang Afkopen in kader Gebiedsgericht grondwaterbeheer

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe:

Informatie over de voortgang van de aanpak van de spoedlocaties bodemverontreiniging en over de voortgang in het afkopen en onderbrengen van locaties in het Gebiedsgericht grondwaterbeheer in het Gooi.

Provincies, Rijk, waterschappen en gemeenten hebben in het landelijk "Convenant bodem en ondergrond 2016-2020" afspraken gemaakt over de aanpak van o.a. spoedlocaties bodemsanering en gebiedsgericht grondwaterbeheer. Voor de uitvoering van deze afspraken heeft het Rijk budget beschikbaar gesteld (het zogenaamde Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) budget). Wij hebben in het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodem 2016-2020 (kenmerk 551988/711968) vastgelegd hoe wij het budget inzetten. Jaarlijks rapporteert de provincie het Rijk over de voortgang van de uitvoering van de convenantafspraken en worden GS en PS over deze voortgang geïnformeerd.

Voortgang aanpak spoedlocaties 2018
Conform afspraak informeren wij jaarlijks de Landelijke Uitvoeringsorganisatie van het Bodemconvenant van het ministerie I&W over de voortgang van het "Convenant bodem en ondergrond 2016-2020". Dit doen wij op basis van een voorgeschreven format, "de Monitoringsrapportage". In oktober 2018 hebben wij het ministerie geïnformeerd.

Belangrijkste onderwerp in deze rapportage vormt de aanpak van spoedlocaties bodemsanering. In het convenant is afgesproken dat eind 2020 alle spoedlocaties aangepakt of beheerst moeten zijn.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Bijgevoegde Monitoringsrapportage (Bijlage 1) geeft een overzicht van de aanpak van de spoedlocaties en de stand van zaken per 1 oktober 2018 in de provincie Noord-Holland.

Op de lijst staan 92 spoedlocaties. Er zijn sinds vorig jaar 2 nieuwe locaties aan de lijst toegevoegd, te weten:
- Oostelijke Poeloevers (Handweg 71-119) te Amstelveen;
- Bovenkerkerweg 83b te Amstelveen;

Beide locaties betreffen herontwikkelingslocaties, waar door de wijziging van het gebruik risico's ontstaan, die voorafgaand aan de herontwikkeling worden weggenomen middels sanering.

Uit de Monitoringsrapportage blijkt dat we goed op koers liggen. De verwachting is dat het doel om eind 2020 alle locaties gesaneerd of beheerst te hebben, gehaald zal worden.
Huidige stand van zaken van de 92 spoedlocaties:
- 33 locaties zijn inmiddels volledig afgehandeld;
- Op 30 locaties is een sanering gaande;
- Op de resterende 29 locaties vindt onderzoek plaats of lopen onderhandelingen.

Voortgang afkopen en onderbrengen in gebiedsgericht grondwaterbeheer in het Gooi

In het Gooi zijn in het verleden verontreinigingen tot grote diepte vermengd geraakt in de bodem. Deze verontreinigingen zijn gevalsgericht niet goed te saneren of beheren. Om deze reden is voor het gebied het Gooi een gebiedsgerichte aanpak van de grondwaterverontreinigingen gekozen in samenwerking met zeven gemeenten in het Gooi, het waterschap, twee drinkwaterbedrijven en het Rijk (GS besluit 18 augustus 2015, kenmerk 266925/528547). Eigenaren hebben de mogelijkheid om hun pluim onder te brengen in het gebiedsgericht grondwaterbeheer door een afkoopbedrag te betalen. De wijze waarop dit geschied is beschreven in de afkoopstrategie (vastgesteld door GS bij besluit 3 maart 2015, kenmerk 266925/528547).

Bij deze wordt u geïnformeerd over de voortgang van de afkopen in het kader van het gebiedsgericht grondwaterbeheer in het Gooi (in vervolg GBG het Gooi).
In Bijlage 2 is de voortgang van de afkoop van locaties opgenomen.
Het gebiedsbeheerplan bevatte een lijst waarop 106 locaties stonden, waarbij mogelijk sprake zou zijn van verontreinigd grondwater veroorzaakt door bodembedreigende activiteiten in het verleden (bijvoorbeeld chemische wasserij).
60 van de 106 locaties zijn afgevallen, omdat uit nader onderzoek is gebleken dat er toch geen sprake is van een grondwaterverontreiniging.

Op de resterende 46 locaties is er in 30 gevallen sprake van spoedlocatie. De stand van zaken hiervan is:

- 16 spoedlocaties zijn reeds afgekocht en ondergebracht in GBG het Gooi;
- 5 spoedlocaties zijn in een vergevorderd stadium van onderhandeling over afkoop en worden komend jaar ondergebracht in GBG het Gooi;
- de afkoop van de resterende 9 spoedlocaties is in voorbereiding.

Naast spoedlocaties willen we ook 16 locaties die geen spoed hebben onderbrengen bij GBG het Gooi. Inmiddels zijn 8 niet-spoedlocaties afgekocht en ondergebracht bij GBG het Gooi. De mogelijkheden voor afkoop op de resterende 8 locaties wordt onderzocht.

Met de 24 reeds afgekochte locaties hebben we € 6.340.445,- (zegge: zes miljoen driehonderdveertigduizendvierhonderdvijfenveertig euro) gerealiseerd.
Hiermee is er voldoende budget om ook na 2020 nog langdurig het grondwaterbeheer te kunnen uitvoeren om het drinkwater en de andere kwetsbare objecten te beschermen. Naast de afkoopbedragen dragen de convenantpartners 7 miljoen bij aan de aanpak (waarvan de provincie 3 miljoen).
Het convenant loopt tot 2021. Uit een bestuurlijke toekomstverkenning onder de convenantpartners is gebleken, dat iedereen de overeengekomen aanpak ook na 2021 wil continueren en wil vastleggen in een nieuw convenant. De voorbereiding hiervan is reeds gestart.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

2 bijlage(n)

Bijlage 1: Monitoringsrapportage Spoed 2018
Bijlage 2: Overzicht stand van zaken afkooplocaties

Locatiecode	Locatienaam	Diffuus	Act_Risico_Humaan	Act_Risico_Verspr	Act_Risico_Ecol	Onderzocht	Beschikt	Sanering_gestart	Sanering_gereed	IBC	Humaan_beheerst	Verspreiding_beheerst	Ecologie_beheerst	Afgehandeld	Nazorg	Naam_gebied	Plaatsnaam	RUD
NH037500004	Gasfabrieksterrein Parallelweg	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	De Pijp	BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500021	Randweg 2 (RWZI)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	De Pijp	BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500096	Zeestraat 50 e.o.	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500209	Parallelweg 43	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	De Pijp	BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500251	Aagtenbelt en CAIJ-belt	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500797	Breestraat 89	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		BEVERWIJK	ODIJmond
NH037500878	Wijkermeerweg ong. (De Pijp)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	De Pijp	BEVERWIJK	ODIJmond
NH039600004	Kerklaan 10	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		HEEMSKERK	ODIJmond
NH039700017	Blekersvaartweg 41 t/m 51	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		HEEMSTEDE	ODIJmond
NH039700056	Binnenweg 174	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv TBM	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		HEEMSTEDE	ODIJmond
NH041500009	Noordeinde 113A	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv saneren	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		LANDSMEER	ODIJmond
NH041500149	Ilperveld, deelsanering 7: Raam-sp wat	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	Ja, dmv saneren	Nee	Nee		LANDSMEER	ODIJmond
NH043100005	Doktersbuurt Zuid	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv TBM	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		OOSTZAAN	ODIJmond
NH043100080	Noordeinde 68	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv saneren	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Nee		OOSTZAAN	ODIJmond
NH045300056	Rivierenbuurt	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		IJMUIDEN	ODIJmond
NH045300095	Zuiderkruisstraat 52	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t.	N.v.t	Nee	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Nee		IJMUIDEN	ODIJmond
NH045300661	Zeeweg 263	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		IJMUIDEN	ODIJmond
NH045301559	Koningsplein 24	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja, dmv TBM	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		IJMUIDEN	ODIJmond
NH047300809	Louis Davidsstraat	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		ZANDVOORT	ODIJmond
NH085200077	Havenbuurt 28-29	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee		MARKEN	ODIJmond
NH038400090	Sniep 1-18	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	Ja, dmv saneren	Nee	Nee		DIEMEN	ODNZKG
NH039400031	Spieringweg 1018	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja, dmv TBM	N.v.t.	Nee	Nee	Nee		ZWAANSHOEK	ODNZKG
NH039400055	Venenweg 4	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja, dmv TBM	Ja, dmv TBM	N.v.t.	Nee	Nee		ZWANENBURG	ODNZKG
NH039400129	Zwanenburgerdijk 277 tot 287	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja, dmv saneren	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		ZWANENBURG	ODNZKG
NH039400270	Hoofdweg 601	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		HOOFDDORP	ODNZKG
NH039400446	IJtochtkade Zwanenburg	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja, dmv saneren	Ja	N.v.t.	Nee	Nee		ZWANENBURG	ODNZKG

NH039400447	Aalsmeerderweg 511-515	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, herbeschikt op ernst en	N.v.t.	Ja	Nee		ROZENBURG NH	ODNZKG
NH039400572	Venneperstraat 6	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee		NIEUW-VENNEP	ODNZKG
NH039400648	Hoofdweg 1278	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		NIEUW-VENNEP	ODNZKG
NH039401681	Anthony Fokker Business Park (L2-Bar	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja, geen risico's na aanvullend	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		OUDE MEER	ODNZKG
NH039402857	Walaardt Sacréstraat 204 , Schiphol ge	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		SCHIPHOL	ODNZKG
NH039402897	Anthony Fokker Business Park (Barba	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja, dmv saneren	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		OUDE MEER	ODNZKG
NH042500004	Huizerstraatweg 28, Givaudan	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		NAARDEN	ODNZKG
NH043700043	Spaklerweg 45	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		DUIVENDRECHT	ODNZKG
NH045700224	C.J. van Houtenlaan 36	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Ja	Nee		WEESP	ODNZKG
NH039400822	Hanepoel 88-102	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		ZWAANSHOEK	ODNZKG
NH036200988	Oostelijke Poeloevers (Handweg 71-11	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Nee		Amstelveen	ODNZKG
NH036200753	Bovenkerkerweg 83b	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.	Nee	Nee	Nee		Amstelveen	ODNZKG
NH037600058	Dwarslaan/Bloemlandseweg vml. stortp	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv saneren	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Ja, passieve nazorg		BLARICUM	OFGV
NH038100002	Slochterenlaan gasfabriekenterrein	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	BUSSUM	OFGV
NH038100085	Brinklaan 24d	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	BUSSUM	OFGV
NH038100132	Brediusweg 12	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	BUSSUM	OFGV
NH038100270	Kerkstraat 6-8	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	BUSSUM	OFGV
NH039000005	Vml stortplaats Loodijk	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja, dmv saneren	Nee	Ja, dmv saneren	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	S-GRAVELAND	OFGV
NH040200002	Minckelersstraat (Stort Anna's Hoeve)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200010	Herenstraat 11-21 (Lemet Chromium)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200011	Liebergerweg 72-76	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200012	Lijsterweg 16 (De PlaNeet)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200022	Nieuwe Crailoseweg 8	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200032	Oude Amersfoortseweg 99	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200035	Geuzenweg 27-31, vm wasserij Hammann	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200081	Emmastraat 34b	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200083	Wateren II / Laarder Waschmeren (Anna's Hoeve)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja, dmv saneren	Nee	Ja, dmv saneren	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200110	s-Gravelandseweg 29	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja, dmv TBM	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200159	Hertog Hendriklaan 8	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Ja	Ja, pa	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200188	Zuiderweg 193	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040200263	Emmastraat 36 bcd	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	N.v.t.	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV

NH040200472	Liebergerweg, industrieriool	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040202049	Nieuwe Crailoseweg 8 (Crailoo)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH040600016	Botterstraat 45 (Lucent)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HUIZEN	OFGV
NH040600017	Ambachtsweg 7	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t.	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee		HUIZEN	OFGV
NH040600104	Hellingstraat 3a en omgeving	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HUIZEN	OFGV
NH041700042	Torenlaan/Veldweg	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	LAREN NH	OFGV
NH042400001	vml. stortplaats 'De Lepelaar'	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		MUIDERBERG	OFGV
NH042400048	Vecht c.a.	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv saneren	Ja, dmv saneren	Ja, dmv saneren	Ja	Ja, passieve nazorg		MUIDEN	OFGV
NH042500001	Jan ter Gouwweg (vml bedrijventerrein Chemica)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	NAARDEN	OFGV
NH042500044	Amsterdamsestraatweg 3	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t.	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, herbeschikt op ernst en	N.v.t.	Ja	Ja, passieve nazorg		NAARDEN NEDERHORST	OFGV
NH042600010	Dammerweg 109	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan Dammerweg	DEN BERG NEDERHORST	OFGV
NH042600026	Dammerweg 94	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan Dammerweg	DEN BERG	OFGV
NH045700008	Rijnkade 2-10 (terrein v Vliet)	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t.	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee		WEESP	OFGV
NH045700011	Horn 5	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		WEESP NEDERHORST	OFGV
NH169600080	Eilandseweg 3	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	Gebiedsbeheerplan Dammerweg	DEN BERG	OFGV
NH040200194	Minckelersstraat 173, RWZI (deel van Anna's Hoeve/Wasmeren)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	Hilversum	OFGV
NH040202088	Herenstraat 47 e.o.	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	HILVERSUM	OFGV
NH169600546	Moleneind 70	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja, dmv saneren	N.v.t.	N.v.t.	Ja	Ja, passieve nazorg		Kortenhoef	OFGV
NH040202087	Van Leeuwenhoekstraat e.o.	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, dmv GGB	N.v.t.	Ja	Nee	Gebiedsbeheerplan het Gooi	Hilversum	OFGV
NH037300539	Groeneweg (voormalig Vliegveld Berge	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.	Nee	Nee	Nee		BERGEN NH	RUDNHN
NH038300513	Duinenbosch 3 (GGZ Dijk en Duin)	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		CASTRICUM	RUDNHN
NH038800052	Flevolaan 1-5	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		ENKHUIZEN	RUDNHN
NH040000049	Nieuwe Haven	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Ja	Nee		DEN HELDER	RUDNHN
NH040000055	Nieuwe Haventerrein	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv TBM	N.v.t.	Nee	Nee		DEN HELDER	RUDNHN
NH040000194	Breewaterstraat 59-65	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	Ja	Nee		DEN HELDER	RUDNHN
NH040000236	Waterbodem Oude Rijkswerf	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	N.v.t.	Nee	Nee	Nee		DEN HELDER	RUDNHN
NH040000338	Vliegveld De Kooy, Rijksweg N250, Ge	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee		DEN HELDER	RUDNHN
NH040000343	vm Mijnendienstkazerne /div.magazijne	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		DEN HELDER NIEUWE	RUDNHN
NH041200001	Gasfabrieksterrein Hoefplein 2-10	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee		NIEDORP	RUDNHN
NH044100022	Loet 45 Garage Bogaard	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Ja	Nee		SCHAGEN	RUDNHN
NH044800002	Stortplaats 't Horntje	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t	N.v.t.	Nee	Ja, geen risico's na aanvullend	N.v.t.	N.v.t.	Nee	Nee		DEN HOORN TEXEL	RUDNHN

NH045400022	Lekerweg 35, Wijdenes	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Ja, dmv saneren	N.v.t.	Nee	Nee	WIJDENES WIERINGERWER	RUDNHN
NH046300077	Hoekvaartweg 14	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	F	RUDNHN
NH047600104	Schoorlse Zeedijk (Abtskolk)	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	N.v.t	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Ja, herbeschikt op ernst en	Ja, herbeschikt op ernst en	Ja	Nee	BURGERBRUG	RUDNHN
NH037300002	Oosterdijk, voormalige stortplaats	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Nee	N.v.t.	Nee	Nee	BERGEN NH	RUDNHN

Locatienaam GBG	Nr	Package Deal	Gemeente	Deelplan	Status beschikking	Potentiele beschikking	Status afkoop	Status factsheet
Gasfabriek Slochterenlaan	1		Bussum	Losstaande gevallen	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2012	Definitief
Olmenlaan 151	2	Gemeente Gooise Meren	Bussum	Losstaande gevallen	Ernstig		Inhoudelijke gesprek(ken) gevoerd (package deal)	Definitief
Bussummergrindweg (NS naast vm pompstation)	3		Bussum	Losstaande gevallen			On hold: sanering lopende	Definitief
Landstraat 122-126	4		Bussum	Losstaande gevallen	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Kruislaan15	5		Bussum	Losstaande gevallen	Ernstig		Oriënterend gesprek gevoerd	Definitief
Brinklaan 24d	6		Bussum	Losstaande gevallen	Spoed		Afkoopvoorstel verzonden	Definitief
Brediusweg 12	7		Bussum	Losstaande gevallen	Spoed		Afkoopovereenkomst verzonden	Definitief
Brinklaan 100	8	Gemeente Gooise Meren	Bussum	Losstaande gevallen	Ernstig		Inhoudelijke gesprek(ken) gevoerd (package deal)	Definitief
Minckelersstraat (Stort Anna's Hoeve)	9	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum en winning Laren	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2017	Definitief
Kleine Drift 124 (voormalige gasfabriek)	10		Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2012	Definitief
Herenstraat 11-21	11	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2017	Definitief
Liebergerweg 72-76	12		Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2015	Definitief
Nw Crailoseweg 8 NS emplacement Craailo	13		Hilversum	Losstaande gevallen	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2015	Definitief
Oude Amersfoortseweg 99	14		Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2018	Definitief
Geuzenweg 27-31	15		Hilversum	Hilversum	Spoed		On hold: actie bevoegd gezag	Definitief
Zuiderweg1/Larenseweg22-24	16	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum			Afgekocht 2017	Definitief
Larenseweg 127-133	17	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum			Afgekocht 2017	Definitief
Jan van der Heijdenstraat 26	18		Hilversum	Hilversum	Ernstig		geen afkoop concept	Definitief
Coehoornstraat 2a	19		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Afkoopvoorstel verzonden	Definitief
Jan van der Heijdenstraat 41-43	20		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Oriënterend gesprek inplannen	Definitief
Rading 113a	21		Hilversum	Losstaande gevallen	Ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Emmastraat 34b	22		Hilversum	Hilversum	Spoed		Oriënterend gesprek gevoerd	Definitief
Wateren II/ Laarderwaschmeren	23		Hilversum	Hilversum en winning Laren	Spoed		Oriënterend gesprek gevoerd	Definitief
Larenseweg 1a	24		Hilversum	Hilversum			Afkoopvoorstel verzonden	Definitief
1e Nieuwstraat 30b	25	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum	Ernstig		Afgekocht 2017	Definitief
Simon Stevinweg 42	26		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Afkoopovereenkomst verzonden	Definitief
s-Gravelandseweg 29	27		Hilversum	Hilversum		*Spoed*	On hold: actie bevoegd gezag	Definitief
Langestraat 113	28		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Zuiderweg 193	29		Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2013	Definitief
Larenseweg 50	30		Hilversum	Hilversum		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Prof Kochstraat 28-32	31		Hilversum	Hilversum		Ernstig	geen afkoop concept	Definitief
Hoge Larenseweg 251	32		Hilversum	Hilversum		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Rading 175	33		Hilversum	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Mussenstraat 55	34		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Afkoopvoorstel verzonden	Definitief
Langestraat 48	35		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Groest 116	36	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum	Ernst		Afgekocht 2017	Definitief
Liebergerweg Industrieriool	37	Gemeente Hilversum	Hilversum	Hilversum	Spoed (voormalig)		Afgekocht 2017	Definitief

Statuslijst Grondwaterbeheer het Gooi 14-12-2018

Rading 5	38		Hilversum	Losstaand en winning Loosdrecht		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Coehoornstraat 35	39		Hilversum	Hilversum		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Botterstraat 45	**40**	**Gemeente Huizen**	**Huizen**	**Huizen/Naarden**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2016**	**Definitief**
Ambachtsweg 7	41		Huizen	Huizen/Naarden	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Rokerijweg 5	42		Huizen	Huizen/Naarden	Ernstig		On hold: sanering lopende	Definitief
Fabrieksweg 4	43		Huizen	Huizen/Naarden	Niet ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Hellingstraat 3/3a	**44**	**Gemeente Huizen**	**Huizen**	**Losstaande gevallen**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2016**	**Definitief**
Stpl Hilversumseweg St Janskerkhof	45		Laren	Losstaande gevallen		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Schuilkerkpad 1	46		Laren	Losstaande gevallen		Niet ernstig	Geen afkoop concept	Definitief
Slangenweg 30/Korenschoof	47		Laren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Torenlaan 35	48		Laren	Losstaande gevallen	Spoed		Oriënterend gesprek gevoerd	Definitief
Caliskamp 16-22 Oude/ Kerkweg 24A	49		Laren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Jan ter Gouwweg 50	50	Gemeente Gooise Meren	Naarden	Losstaande gevallen		*Spoed*	Inhoudelijke gesprek(ken) gevoerd (package deal)	Definitief
Huizerstraatweg 28	51		Naarden	Losstaande gevallen	Spoed		Geen afkoop concept	Definitief
Energiestraat 17-19	**52**		**Naarden**	**Huizen/Naarden**			**Afgekocht 2011**	**Definitief**
Amsterdamsestraatweg 5	**53**		**Naarden**	**Huizen/Naarden**			**Afgekocht 2011**	**Definitief**
Amersfoortsestraatweg 108	54		Naarden	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Amsterdamsestraatweg 3	55		Naarden	Losstaande gevallen	Spoed (voormalig)		Geen afkoop definitief	Definitief
Zuidereinde 109	56		Wijdemeren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Beukenlaan 69	57		Wijdemeren	Losstaand en winning Loosdrecht		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Rading 74	58		Wijdemeren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Oude Molenmeent 5	59		Wijdemeren	Losstaand en winning Loosdrecht		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Rading 38	60		Wijdemeren	Losstaand en winning Loosdrecht	Ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Naarderweg 15	61		Blaricum	Losstaande gevallen	Niet ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Havenstraat 110	62		Bussum	Losstaande gevallen			Geen afkoop concept	Definitief
Kerkstraat 6-8	**63**		**Bussum**	**Losstaande gevallen**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2018**	**Definitief**
Meerweg 61	64		Bussum	Losstaande gevallen			Geen afkoop definitief	Definitief
Vml stortplaats Loodijk	65		Wijdemeren	Losstaande gevallen	Spoed		On hold: actie bevoegd gezag	Definitief
Galvanostegie/ Kolenstraat	66		Hilversum	Hilversum			Geen afkoop concept	Definitief
Hertog Hendriklaan 8	67		Hilversum	Losstaande gevallen	Ernst		Geen afkoop concept	Definitief
Hoge Larenseweg 265a	68		Hilversum	Hilversum		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Hilvertsweg 39	69		Hilversum	Losstaande gevallen		Ernstig	On hold: sanering lopende	Definitief
Hilvertsweg 63	70		Hilversum	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Kerklaan 3B	71		Hilversum	Hilversum		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Zadelstraat 2	72		Hilversum	Hilversum		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Liebergerweg 200-310	73		Hilversum	Hilversum		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Emmastraat 36 b-d (dubbele locatie)	74		Hilversum	Hilversum			Geen afkoop definitief	Definitief

Statuslijst Grondwaterbeheer het Gooi 14-12-2018

Schipperstraat 9-9b	75		Huizen	Losstaande gevallen	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
De Rijt 12	76		Laren	Losstaande gevallen		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Kloosterweg 39c	77		Laren	Losstaande gevallen		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Nieuweweg 19	78		Laren	Losstaande gevallen		Niet ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Naarderstraat 19	79		Laren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Graaf Willem de Oudelaan 63 (61 t/m 67)	80		Naarden	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Nieuw-Loosdrechtsedijk 84	81		Wijdemeren	Losstaande gevallen	Niet ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Stichts End 96a	82		Wijdemeren	Losstaande gevallen	Niet ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
De Kwakel 34-38	83		Wijdemeren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Lijsterweg 16	**84**		**Hilversum**	**Hilversum**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2016**	**Definitief**
Hoek Pastoorstraat-St. Vitusstraat	85		Naarden	Losstaande gevallen	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Vloeivelden West (Loosdrechtse Heide)	86		Hilversum	Hilversum		Ernstig	Geen afkoop concept	Definitief
Oude Haven	87		Hilversum	Hilversum			Geen afkoop definitief	Definitief
Achterbaan 79-81	88		Huizen	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop concept	Definitief
Albardastraat tegenover nr 9	89		Huizen	Losstaande gevallen	Niet ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Ceintuurbaan 26	90		Huizen	Losstaande gevallen	Ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Havenstraat 85/IJsselmeerstraat 6	91		Huizen	Huizen/Naarden		Ernstig	Oriënterend gesprek inplannen	Definitief
Dr. Kuyperlaan 50 (voormalige stortplaats De Eng)	92		Huizen	Losstaand en winning Huizen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Van Leeuwenhoekstraat e.o.	**93**	**Gemeente Hilversum**	**Hilversum**	**Hilversum**	**Spoed (voormalig)**	**Ernstig**	**Afgekocht 2017**	**Definitief**
Havenstraat 59	94		Huizen	Huizen/Naarden		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Franciscusweg 16-18 / 16-28	95		Hilversum	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Rading 54 (dubbele locatie met Rading 54a)	96		Wijdemeren	Losstaand en winning Loosdrecht			Geen afkoop definitief	Definitief
Rading 54A	97		Wijdemeren	Losstaand en winning Loosdrecht	Ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Nieuwe Crailoseweg 8 (Crailoo)	**98**		**Hilversum**	**Losstaande gevallen**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2015**	**Definitief**
Hoge Larenseweg 162-162a	99		Hilversum	Hilversum	Ernstig		Geen afkoop definitief	Definitief
Koningin Wilhelminalaan 1	100	Gemeente Gooise Meren	Naarden	Losstaande gevallen	Ernstig		Inhoudelijke gesprek(ken) gevoerd (package deal)	Definitief
Voormalige stortplaats Groenewoud	101		Wijdemeren	Losstaande gevallen		*Spoed*	geen afkoop concept	Definitief
Oude RWZI Hilversum-Oost (Anna's Hoeve)	**102**	**Gemeente Hilversum**	**Hilversum**	**Hilversum en winning Laren**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2017**	**Definitief**
Emmastraat 36 bcd	103		Hilversum	Hilversum	Niet ernstig		Geen afkoop concept	Definitief
Oudloosdrechtsedijk 290	104		Wijdemeren	Losstaande gevallen		Ernstig	Geen afkoop definitief	Definitief
Herenstraat nabij nr. 47	**105**	**Gemeente Hilversum**	**Hilversum**	**Hilversum**	**Spoed (voormalig)**		**Afgekocht 2017**	**Definitief**
van Leeuwenhoekstraat 59	**106**		**Hilversum**	**Hilversum**	**Ernstig**		**Afgekocht 2018**	**Definitief**
Totaal								

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, drs. K.Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 21 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
J. Wenning/ S.R. Luttik
CZ/FIN

Doorkiesnummer (023) 514 3935/ 3184
wenningj@noord-holland.nl
luttiks@noord-holland.nl

Betreft: Vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

VERZONDEN 21 DEC. 2018

Kenmerk
1135925-1157166

Uw kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van artikel 167, lid 2 van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht), zenden wij u het volgende toe:

- ons besluit met betrekking tot het vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland;
- Begroting 2019 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland
- Tabel doelvermogens stortplaatsen 2019.

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u ons besluit met betrekking tot het vaststellen van de Begroting 2019 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland aan.

In april 1998 is de in de Wet milieubeheer (Wm) opgenomen regeling voor de nazorg van operationele stortplaatsen (dat zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd) bij Koninklijk besluit in werking getreden (Stb.1997, 532).

Hierdoor zijn wij er bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Om deze taak financieel te kunnen uitvoeren is bij besluit 19 van Provinciale Staten van 29 maart 1999 de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Voor de opbrengsten en het beheer van de rentebaten en beleggingsopbrengsten die op grond van deze verordening worden verkregen, verplicht de Wm (artikel 15.47 Wm) ons een fonds op te richten.

Op 21 december 1999 hebben wij besloten om het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder "het Nazorgfonds") op te richten. Het Nazorgfonds is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. De wetgever heeft hiervoor gekozen om de belastingplichtigen (stortplaatsexploitanten) de maximale zekerheid te bieden dat de heffingsopbrengsten uitsluitend voor de nazorg van stortplaatsen zullen worden aangewend. Wij zijn belast met het beheer ervan (artikel 15.47, lid 4, Wm).

Wij hebben op 18 juni 2013 een aangepast reglement Nazorgfonds en beleggingsstatuut vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. In het aangepaste reglement is vastgelegd dat wij de begroting vaststellen en deze binnen vier weken na vaststelling ter informatie aan u aanbieden.

2. Nazorgplannen en status stortplaatsen Wm

Op 17 april 2018 hebben wij de beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland gewijzigd. Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen en de berekening van nazorgplannen van stortplaatsen vallende binnen de Wet Milieubeheer.

We hebben de exploitanten per brief op de hoogte gesteld en verzocht de herziene nazorgplannen in te dienen voor zover deze nog niet zijn ingediend.

De exploitanten van stortplaatsen en/of baggerdepots dienen op basis van dit gewijzigde kader herziene nazorgplannen op te stellen en te laten goedkeuren door Gedeputeerde Staten. Op basis van de ingediende nazorgplannen worden de doelvermogens opnieuw berekend en samen met het nazorgplan vastgesteld.

Voor de stortplaats Nauerna en de Amerikahaven zijn concept nazorgplannen ingediend. De sluiting van Nauerna staat gepland in 2031. Het Havenbedrijf Amsterdam heeft aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaal gebied (ODNZKG) in het kader van de vergunning laten weten dat de maximale capaciteit pas bereikt zal worden in 2027. Om deze reden wordt voor de sluiting 2030 aangehouden.

Voor de stortplaatsen Wieringermeer en Sortiva worden de herziene nazorgplannen in 2022 en 2026 verwacht. De sluitingen van deze stortplaatsen zijn voorzien in 2065 en 2038.

In 2013 is gestart met de sluitingsprocedure van de stortplaatsen Hollandse Brug en Schoteroog.
Het nazorgplan van Hollandse Brug wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2019. De sluiting van Hollandse brug staat gepland begin 2020. Het nazorgplan voor Schoteroog wordt verwacht in derde kwartaal 2019 en de sluiting staat gepland in 2020.

De sluitingsprocedure heeft vertraging opgelopen in verband met het verzoek van de exploitant (Afvalzorg) om een uitspraak te doen over de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie) op Hollandse Brug en Schoteroog. De exploitant heeft een onderzoek naar de levensduur van lekdetectie ingediend. Echter om een uitspraak te kunnen doen dient de exploitant ook onderzoek naar de levensduur van de folie uit te voeren. Dit onderzoek naar folie is recent gereed gekomen en ingediend. Het onderzoek naar de levensduur van de folie vergde veel meer tijd dan was voorzien. Om een uitspraak te kunnen doen heeft de Provincie aan de Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd om een second opinion te geven op het rapport met de resultaten van onderzoek naar de levensduur van het lekdetectiesysteem alsmede van de folie.

De provincie verwacht medio 2019 van de AKS als onafhankelijk expert de second opinion.

De sluitingsprocedure van de Insteekhaven is opgestart, echter de exploitant heeft een verzoek ingediend om een duurzame alternatieve afdichting met zonnepanelen te mogen toepassen. Door de provincie is hierop positief gereageerd en hierdoor schuift de sluitingsdatum één jaar op naar 2020. Het nazorgplan wordt verwacht in 2019.

Na het afgeven van de sluitingsverklaring door ons zal een financiële eindafrekening worden opgesteld om een tekort en of overschot ten opzichte van het doelvermogen te kunnen vereffenen op het moment van overdracht van de stortplaats. Provinciale Staten zullen op voorstel van ons de eindheffing vaststellen.

Wij hebben op 1 januari 2011 (kenmerk 2011-7635) de baggerspeciestortplaats De Poel gesloten. Provinciale Staten hebben op 12 december 2011 de definitieve eindheffing vastgesteld.
Door de afgifte van de sluitingsverklaring is het baggerdepot in de nazorgfase gekomen en berust de uitvoering van de nazorg bij ons. De uitvoering vindt plaats op het door ons vastgestelde nazorgplan uit 2010.

3. Doelvermogens en nazorgheffing

Jaarlijks stellen wij doelvermogens vast in een tabel. Indien door ons nazorgheffingen worden voorgesteld als onderdeel van de Verordening nazorgheffing 1999 wordt dit in een voordracht aan Provinciale Staten aangeboden. Voor 2019 worden door ons geen nazorgheffingen voorgesteld en blijft een voordracht achterwege. Wij bieden u ter informatie de door ons vastgestelde doelvermogens voor de stortplaatsen voor 2019 aan (zie bijlage 3).

De exploitanten van stortplaatsen zijn op grond van de Wet milieubeheer verplicht om per stortplaats een nazorgplan op te stellen. Het nazorgplan dient volgens het door ons College vastgestelde toetsingskader te worden opgesteld. Het doelvermogen en de nazorgheffing dienen gebaseerd te zijn op een door ons goedgekeurd nazorgplan en berekend te worden met het door ons vastgestelde rekenmodel.

De doelvermogens die nodig zijn voor stortplaatsen in de nazorgfase worden aan de hand van een berekening van het op lange termijn te behalen rendement op het Nazorgfonds bepaald. Provinciale Staten hebben op 8 december 2003 de te hanteren rekenrente in het Interprovinciaal Overleg (IPO) rekenmodel nazorg op 5% met een inflatie van 2% vastgesteld.

Het IPO heeft in 2010 geadviseerd een rekenrente van 5,06 % aan te houden. De Provincie Noord-Holland volgt nog steeds het advies van het IPO uit 2010 met een geringe aanpassing (5% in plaats van 5,06%). Het IPO heeft in 2013 besloten geen adviezen meer af te geven omtrent de te hanteren rekenrente omdat de berekeningswijze per provincie te veel verschilt. Iedere afzonderlijke Provincie dient zelf een afweging te maken welke rekenrente zij vaststelt. Bij de behandeling van de begroting en nazorgheffing 2017 in de commissie Financiën zijn vragen gesteld omtrent de te hanteren rekenrente. Naar aanleiding hiervan heeft de beleggingscommissie een uitvraag gedaan voor een Asset Liability Managementstudie (ALM) waarin de rekenrente wordt meegenomen. De opdracht voor het doen laten verrichten van een ALM studie is inmiddels verstrekt. In 2018 was besloten in de beleggingscommissie om het proces, de kennis en ervaring van de Provincie Noord-Brabant af te wachten omtrent hun ALM studie inclusief de rekenrente. Dit was mogelijk omdat de treasurymanager van Noord-Brabant wordt ingehuurd voor het Nazorgfonds van Noord-Holland. Provincie Noord-Brabant heeft recentelijk aangegeven dat er geen informatie meer gedeeld wordt.

Wij adviseren de door uw Staten vastgestelde rekenrente van 5% aan te houden tot het advies van de beleggingscommissie bekend is.

Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen of ingediende conceptversies en het IPO rekenmodel RINAS versie 4.0 met uitzondering van stortplaats Nauerna, baggerspeciestortplaats Amerikahaven en de gesloten baggerspeciestortplaats de Poel.

Baggerspeciestortplaats Amerikahaven is berekend op basis van het goedgekeurde oude nazorgplan en het oude IPO Nazorgmodel 2.02. Omdat met de gemeente Amsterdam een aparte regeling is getroffen, blijft het eerder vastgestelde doelvermogen ongewijzigd (zie: punt 6, Verklaring gemeente Amsterdam).

Baggerspeciestortplaats De Poel in Zaandam is niet meer opgenomen in de tabel doelvermogens, omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten gesloten is verklaard (2011-7635). Het doelvermogen is gebaseerd op het goedgekeurde nazorgplan uit 2010 en het rekenmodel RINAS versie 2.0. Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Een tekort op korte of middellange termijn wordt uitgesloten gezien het aanwezige vermogen in relatie is met de uitgaven in deze periode. Op de lange termijn (eeuwigdurende nazorg) is dit risico niet uit te sluiten. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens.

In verband met de marktomstandigheden is in het begrotingsjaar 2019 uitgegaan van een lager te behalen rendement van 3 % in plaats van de streefrente (rekenrente). Voor jaren daarna wordt de rekenrente van 5% aangehouden. Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting van een stortplaats voor het rendement de helft van de rekenrente gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. Deze mogelijkheid is opgenomen in het aangepaste beleggingsstatuut van 2013. De exploitant (NV Afvalzorg) van Schoteroog en Hollandse Brug heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot een lager beleggingsprofiel (midden profiel). De exploitant van de Insteekhaven niet. Een lager beleggingsprofiel geeft meer zekerheid maar ook een lager te behalen rendement.

Op basis van de berekeningen en alle uitgangspunten behoeven in 2019 geen nazorgheffingen te worden opgelegd.

4. Beleggingsbeleid

Op 24 januari 2012 hebben wij op basis van een onderzoek naar het vermogensbeheer besloten om het interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds.
Wij hebben op 18 juni 2013 een aangepast beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten.
Eind 2015 is de gehele vermogensportefeuille verkocht en is er een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld en is een nieuwe obligatieportefeuille aangekocht. Daarnaast is bij banken geld geplaatst op spaarrekeningen met een vaste rente.

5. Verwachte Beleggingsresultaat

In de begroting 2019 is uitgegaan van een beleggingsresultaat van € 1.263.533,-. Bestaande uit € 379.061,- door koersverloop obligatie en aandelenfondsen, € 880.473,- door rendement/dividend obligaties en fondsen en € 4.000,- door rente spaarbank tegoeden.
Het beleggingsresultaat is gebaseerd op lagere rente van 3% over het begrotingsjaar 2019 en voor de jaren daarna 5%.
In 2017 is het beleggingsrendement in de nog niet vastgestelde jaarrekening uitgekomen op 1,99 %. De jaarrekening is nog niet vastgesteld omdat eerst het nazorgelement van 2013 door ons dient te worden aangepast in verband met de grondslagen. Dit naar aanleiding van de controle van de nieuwe accountant (PubliekBelang).

6. Begroting 2019

De begroting 2019 van het Nazorgfonds hebben wij vastgesteld en bieden wij u hierbij ter informatie aan. Deze begroting bevat een beperkt aantal posten, waarbij de inkomsten veel hoger zijn dan de uitgaven. Het Nazorgfonds ontvangt de bedragen van de nazorgheffing die (inclusief bijgeschreven rendementen) na de sluiting van de stortplaatsen ter dekking van de nazorgkosten worden gebruikt. Na een door ons af te geven sluitingsverklaring zullen de nazorgwerkzaamheden worden gefinancierd uit het Nazorgfonds. Door de afgifte van de sluitingsverklaring van ons college per 1 januari 2011 is de baggerspeciestortplaats De Poel in de nazorgfase gekomen en berust de uitvoering van de nazorg bij Gedeputeerde Staten en de financiering van deze nazorgkosten vindt nu plaats vanuit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zou er een beroep gedaan kunnen worden op de algemene middelen van de provincie.

Een tekort op korte of middellange termijn wordt uitgesloten aangezien het aanwezige vermogen in relatie is met de uitgaven in deze periode. Op de lange termijn (eeuwigdurende nazorg) is dit risico niet uit te sluiten. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens.

Na sluiting van stortplaatsen zal het benodigde doelvermogen worden overgeheveld naar de reserve gesloten stortplaatsen. Vanaf dan komen de kosten voor de nazorg voor rekening van het Fonds (in het bijzonder de reserve gesloten stortplaatsen). Het verschil tussen benodigd doelvermogen en aanwezig vermogen zal middels een eindheffing worden teruggeven of opgelegd.

5. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaatsen voor baggerspecie in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze er op neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak voor het baggerspeciedepot Amerikahaven en eventuele toekomstige stortplaatsen voor baggerspecie, waarvan de gemeente de enige vergunninghouder is, zal financieren en uitvoeren. Een en ander is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.
De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het vastgestelde doelvermogen in 2003 (tabel doelvermogens 2003) en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de nazorgwerkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, dan zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.
Na het vaststellen van een aangepast nazorgplan zal het benodigde doelvermogen hierop worden vastgesteld. Indien het doelvermogen hoger of lager is dan het eerder vastgestelde doelvermogen zal de heffing hierop worden aangepast.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

E. Post

Subject: Houtstook Schone Lucht Akkoord 2019
Attachments: Houtrook_SLA2019.jpg, PDF-UFP_study.pdf

Goedenmorgen,

Mag ik u deze studieresultaten over ultrafijnstof met u delen en ook het verzoek om Houtstook ten strengste te ontraden in het Schone Lucht Akkoord 2019, waarbij u als één van de partijen bij betrokken bent.

Er is maar één middel dat werkt om aan de houtstookproblemen een eind te maken en dat is een verbod op houtstook.
Vaak hoor je Nee de tijd is hier nog niet rijp voor. Dat klopt niet de tijd is altijd rijp voor een houtstookverbod want de maat is vol en als wij dat willen dan lukt het ook.
Laten we onze verantwoordelijkheid nemen en hier aan bijdragen.

vr groet

Schone Lucht Akkoord 2019

e staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat: *"We weten steeds beter hoe essentieel luchtkwaliteit is voor onze ezondheid. Schone lucht is van levensbelang en een veilig niveau van verontreiniging bestaat niet".*

Het Platform Houtrook en Gezondheid

Allereerst wil ik ingaan op de aanbevelingen van het Platform Houtrook en Gezondheid. Het Platform stelt dat een groot aantal mensen overlast ervaart door houtrook, onder andere afkomstig van houtkachels, en refereert hierbij aan onderzoek van het CBS5 dat 10 procent van de Nederlanders overlast van diverse vormen van houtrook ervaart.

Het Platform vraagt een aantal partijen waaronder de rijksoverheid actie te ondernemen om het probleem van houtrook van kachels en haarden te voorkomen dan wel sterk te verminderen. Het Platform doet een groot aantal voorstellen die neerkomen op:

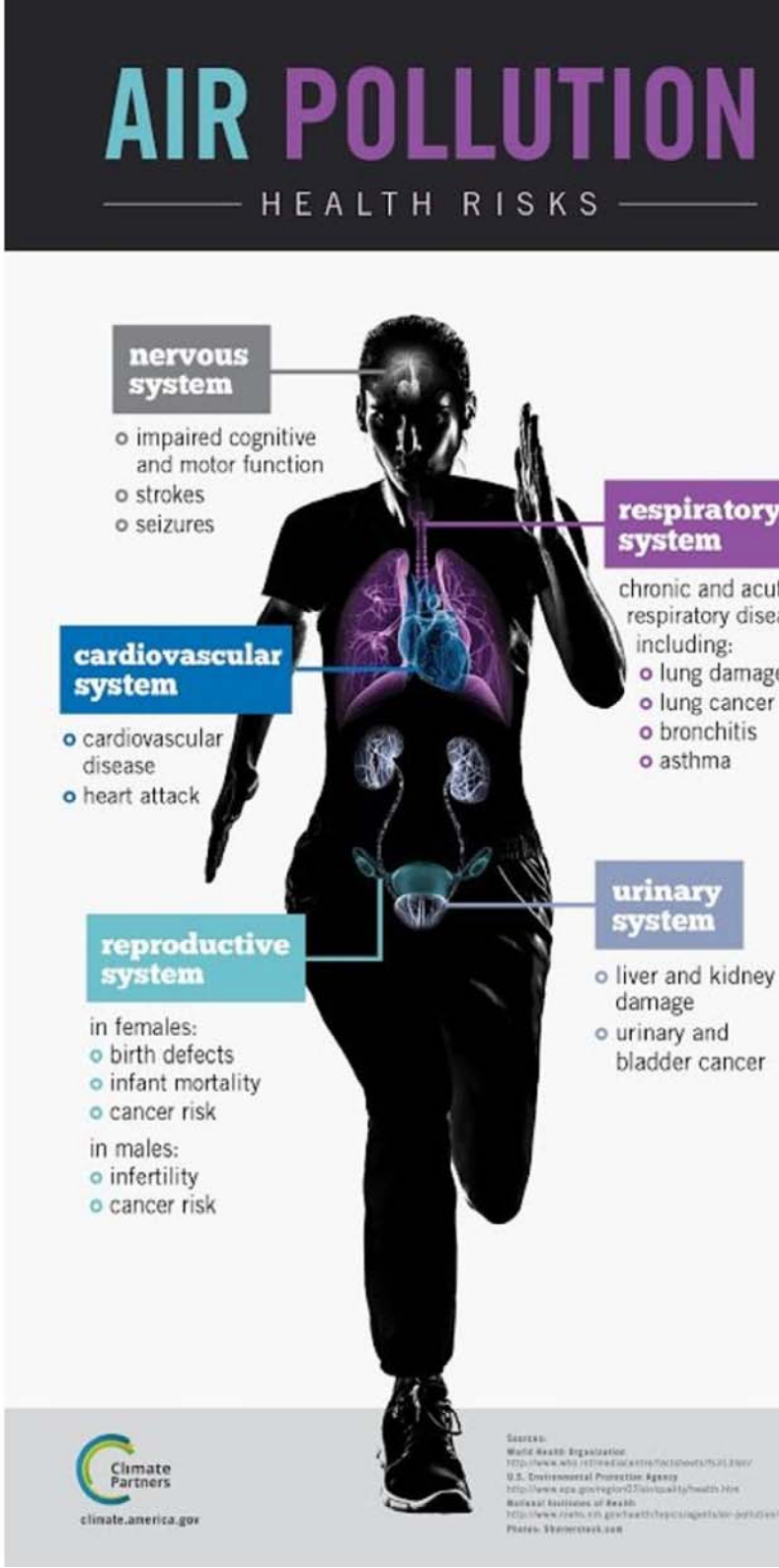
- – Voorlichting om de schadelijke effecten van houtrook meer bekend te maken.
- – Het ontwikkelen van een meetmethode om handhaving mogelijk te maken.
- – Het stellen van eisen aan de gehele stookinstallatie en het gebruik ervan.

WAARSCHUWING:

Voor het Schone Lucht Akkoord 2019 zijn strengere maatregelen vereist, want:

Houtrook Overlast is maar één aspect..
Nog veel belangrijker is het sluipende van houtrook, ongemerkt dragen ze bij aan gezondheidsproblemen die dodelijk kunnen zijn

Voorlichting = Onvoldoende
Het zgn schoner stoken bestaat niet !
Het enige wat werkt is een absoluut houtstookverbod in Nederland !

A Section 508–conformant HTML version of this article is available at https://doi.org/10.1289/EHP3047.

Long-Term Exposure to Ultrafine Particles and Incidence of Cardiovascular and Cerebrovascular Disease in a Prospective Study of a Dutch Cohort

George S. Downward,[1] Erik J.H.M. van Nunen,[1] Jules Kerckhoffs,[1] Paolo Vineis,[2] Bert Brunekreef,[1,3] Jolanda M.A. Boer,[4] Kyle P. Messier,[5] Ananya Roy,[6] W. Monique M. Verschuren,[3,4] Yvonne T. van der Schouw,[3] Ivonne Sluijs,[3] John Gulliver,[2] Gerard Hoek,[1†] and Roel Vermeulen[1,2,3†]

[1]Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS), division of Environmental Epidemiology (EEPI), Utrecht University, Utrecht, Netherlands
[2]MRC-PHE Centre for Environment and Health, Department of Epidemiology and Biostatistics, Imperial College London, St. Mary's Campus, London, UK
[3]Julius Centre for Health Sciences and Primary Care, University Medical Centre Utrecht, Utrecht, Netherlands
[4]National Institute for Public Health and the Environment (RIVM), Bilthoven, Netherlands
[5]Dept. of Civil, Architectural and Environmental Engineering, University of Texas at Austin, USA
[6]Environmental Defense Fund, Washington, DC, USA

Background: There is growing evidence that exposure to ultrafine particles (UFP; particles smaller than 100 nm) may play an underexplored role in the etiology of several illnesses, including cardiovascular disease (CVD).

Objectives: We aimed o investigate the relationship between long-term exposure to ambient UFP and incident cardiovascular and cerebrovascular disease (CVA). As a secondary objective, we sought to compare effect estimates for UFP with those derived for other air pollutants, including estimates from two-pollutant models.

Methods: Using a prospective cohort of 33,831 Dutch residents, we studied the association between long-term exposure to UFP (predicted via land use regression) and incident disease using Cox proportional hazard models. Hazard ratios (HR) for UFP were compared to HRs for more routinely monitored air pollutants, including particulate matter with aerodynamic diameter $\leq$10 μm (PM_{10}), PM with aerodynamic diameter $\leq$2.5 ($PM_{2.5}$), and NO_2.

Results: Long-term UFP exposure was associated with an increased risk for all incident CVD [HR = 1.18 per 10,000 particles/cm^3; 95% confidence interval (CI): 1.03, 1.34], myocardial infarction (MI) (HR = 1.34; 95% CI: 1.00, 1.79), and heart failure (HR = 1.76; 95% CI: 1.17, 2.66). Positive associations were also estimated for NO_2 (HR for heart failure = 1.22; 95% CI: 1.01, 1.48 per 20 μg/m^3) and coarse PM (PM_{coarse}; HR for all CVD = 1.21; 95% CI: 1.01, 1.45 per 10 μg/m^3). CVD was not positively associated with $PM_{2.5}$ (HR for all CVD = 0.95; 95% CI: 0.75, 1.28 per 5 μg/m^3). HRs for UFP and CVAs were positive, but not significant. In two-pollutant models (UFP + NO_2 and UFP + PM_{coarse}), positive associations tended to remain for UFP, while HRs for PM_{coarse} and NO_2 generally attenuated towards the null.

Conclusions: These findings strengthen the evidence that UFP exposure plays an important role in cardiovascular health and that risks of ambient air pollution may have been underestimated based on conventional air pollution metrics. https://doi.org/10.1289/EHP3047

Introduction

Long-term exposure to ambient air pollution has been linked to multiple health outcomes, including mortality, malignant disease, and cardiovascular disease (CVD) (Beelen, Raaschou-Nielsen et al. 2014; Beelen et al. 2015; Cesaroni et al. 2014; WHO 2017). Particulate matter with aerodynamic diameter $\leq$10 μm (PM_{10}) can be deposited within the respiratory tract, while particles $\leq$2.5 ($PM_{2.5}$) have a higher fractional deposition within alveoli, resulting in tissue inflammation, oxidative stress, and systemic health effects (Brown et al. 2013; Meng et al. 2016).

There is growing evidence that ultrafine particles (UFPs; particles smaller than 100 nm) may contribute significantly to the health effects associated with PM. Due to their relatively small size, UFPs make up a small percentage of total PM mass and are thus poorly reflected by conventional PM measurements (HEI 2013). Further, owing to their small size fraction, UFPs contain a high surface area–to–mass ratio, giving them a high potential for translocation and interaction with tissue, resulting in oxidative stress and inflammation within extrapulmonary organs (HEI 2013; Stone et al. 2016). The bulk [albeit not all (Jordakieva et al. 2018)] of experimental animal and human studies have reported that UFP exposure is associated with atherosclerotic plaque formation, oxidative stress, increased inflammatory and procoagulant biomarkers, reduced coronary circulation, elevated blood pressure, and autonomic imbalance, suggesting that UFP exposure may play an important role in cardiovascular health (Aguilera et al. 2016; Bai et al. 2018; Chung et al. 2015; Keebaugh et al. 2015; Lane et al. 2016; Liu et al. 2018).

Despite the growing experimental evidence, few epidemiological studies on the effects of UFP exposure have been performed. In general, the few studies thus far have typically focused upon short-term exposures or upon individuals with existing illness and have had inconsistent findings. In a study of short-term UFP exposure and mortality patterns, Lanzinger et al. (2016a) reported a 9.9% increase in respiratory mortality [95% confidence interval (CI): −6.3, 28.8%) associated with a 2,750-particle/m^3 increase in UFP, but no increase in cardiovascular mortality (percentage change: −0.2%; 95% CI: −5.5, 5.4% per 2,750 particles/m^3). This was also reflected in their study of hospital admissions (Lanzinger et al. 2016b), where they reported a 3.4% increase in pooled relative risk (RR) (95% CI: −1.7, 8.8%) per 2,750 particles/m^3 of UFP for respiratory admissions but no association with cardiovascular admissions (risk estimate: −0.1%; 95% CI: −2.6, 2.4% per 2,750 particles/m^3). Contrastingly, von Klot et al. (2005) reported an increased risk of hospital readmission with a cardiac event (RR: 1.026; 95% CI: 1.005, 1.048 per 10,000 particles/m^3) among myocardial infarction (MI) survivors. Less is known regarding long-term exposure, which may be more relevant for the development of

Address correspondence to R. Vermeulen; Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS), Division of Environmental Epidemiology (EEPI), Utrecht University, Yalelaan 2, 3584 CM Utrecht, Netherlands. Telephone: +31 30 253 9448. Email: R.C.H.Vermeulen@uu.nl

Supplemental Material is available online (https://doi.org/10.1289/EHP3047).

†These authors cosupervised this work.

A. Roy declares that she is employed by the Environmental Defense Fund, one of the funders of the present study (a significant relationship).

All other authors declare they have no actual or potential competing financial interests.

Received 13 November 2017; Revised 28 November 2018; Accepted 28 November 2018; Published 19 December 2018.

Note to readers with disabilities: *EHP* strives to ensure that all journal content is accessible to all readers. However, some figures and Supplemental Material published in *EHP* articles may not conform to 508 standards due to the complexity of the information being presented. If you need assistance accessing journal content, please contact ehponline@niehs.nih.gov. Our staff will work with you to assess and meet your accessibility needs within 3 working days.

chronic diseases. Previously, Ostro et al. (2015) have suggested an association between UFP mass and ischemic heart disease mortality; however, UFP was calculated via chemical transport models over a 4-km^2 spatial scale that would not have captured small-scale variation, which has been found to be important for UFP (HEI 2013). The recent development of land-use regression (LUR) models for UFP, based on multiple, spatially distributed, real-world measurements, provides the opportunity to investigate the role of long-term UFP exposure (assessed on a fine spatial scale) on health (van Nunen et al. 2017). Weichenthal et al. (2017) used LUR models to investigate the effect of long-term UFP exposure on respiratory health and reported a positive association between UFP and the risk of chronic obstructive pulmonary disease based on single-pollutant models [hazard ratio (HR) per interquartile increase = 1.06; 95% CI: 1.05, 1.09] that attenuated to the null in bipollutant models adjusted for NO_2.

The primary objective of this paper was to investigate the associations of long-term exposure to UFP in ambient air with cardiovascular health within a Dutch cohort. As a secondary objective, we aimed to compare associations with UFP to associations with conventional air pollutants ($PM_{2.5}$, PM_{coarse} (PM between 10 and 2.5 μm), PM_{10}, $PM_{2.5}$ absorbance, NO_x, and NO_2), and estimate associations with UFP after adjusting for coexposure to other air pollutants in two-pollutant models.

Methods

Design and Population

The European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition (EPIC; http://epic.iarc.fr/) study is a multicenter cohort study investigating the relationships between diet, nutritional status, lifestyle, and environmental factors with the incidence of chronic diseases. The Dutch arm of this study (EPIC-NL) consists of two cohorts, which were simultaneously recruited between 1993 and 1997. The "Prospect" cohort contains 17,357 women between the ages of 49 and 70 residing in or in the vicinity of the city of Utrecht who participated in a nationwide breast cancer screening program. The "MORGEN" cohort contains 23,100 men and women between the ages of 20 and 65 enrolled from the populations of Amsterdam, Doetinchem, or Maastricht. At enrollment, biographical data, including residential address, diet, alcohol, lifestyle, reproductive history, marital status, smoking history, and occupational exposures, were collected. All participants also underwent physical examinations, including measurements of body weight, height [and calculation of body mass index (BMI)], and blood pressure. All participants provided written informed consent to be enrolled in the cohort, and 97% ($n = 38{,}707$) consented to be followed for health-related outcomes. The study design was reviewed and approved by the EPIC-NL committee and covered under the IRB approval of the EPIC study by the University Medical Center Utrecht.

Outcome Definition

Participants were followed for the occurrence of fatal and nonfatal cardiovascular events by linkage with local and national registries. Vital status data (including information on migration and identifying those lost to follow-up) was collected through linkage with municipal population registries and mortality data through the national death registry of Statistics Netherland (https://www.cbs.nl). Morbidity data was provided by the Dutch Hospital Discharge Diagnosis Database (Dutch Hospital Data). Complete data on end points was available until 31 December 2010. The validity of diagnoses from these sources was assessed and reported by Merry et al. (2009), who compared the above sources to the cardiology information system of the University Hospital Maastricht (assumed to be the gold standard), and reported positive predictive values for coronary heart disease (CHD), acute MI, and heart failure of 91, 97, and 80%, respectively.

The outcomes of interest were the first incident events of general and specific cardio- and cerebrovascular diseases (CVAs), both fatal and nonfatal, within EPIC-NL participants who had no documented history of these diseases at recruitment. Outcomes were defined using the ninth and tenth revisions of the International Classification of Diseases coding systems (ICD-9 and ICD-10) and grouped according to general diagnoses. The diagnoses utilized within the current study were: all CVD, CHD, MI, heart failure, all CVA, ischemic CVA, and hemorrhagic CVA. The ICD codes associated with these outcomes are available in Table S1.

Exposure to Ultrafine Particles and Other Air Pollution Constituents

Exposure to UFP was assigned based on LUR models developed during a monitoring campaign between January 2014 and February 2015 (van Nunen et al. 2017). Measurements of UFP were collected for 30-min periods (per site) in the cities of Amsterdam, Maastricht, and Utrecht, covering the major metropolitan areas contributing to the EPIC-NL cohort. A total of 242 monitoring sites, with large contrasts in traffic intensity and land use, were sampled. Each monitoring site was visited three times to account for seasonal variation, and measurements were collected between 0900 and 1600 hours to avoid rush hours. LUR models were developed using traffic, population, industry, sea- and airports, restaurants, and green space predictors to explain the observed spatial variation in UFP ($R^2 = 50\%$). These models were subsequently used to predict ambient UFP concentrations at the baseline (recruitment) addresses of study participants. The ability of the UFP model to assign historical exposure was evaluated by Montagne et al. (2015), who reported an R^2 value of 0.36 when using currently derived models to predict measurements collected ~ 10 y previously (October 2002 to April 2004).

Ambient concentrations of conventional air pollutants ($PM_{2.5}$, PM_{coarse}, PM_{10}, $PM_{2.5}$ absorbance, NO_x, and NO_2) were predicted using LUR models developed as part of the European Study of Cohorts for Air Pollution Effects (ESCAPE) project, which is a multicenter study across Europe investigating the health effects of long-term exposure to ambient air pollution (Beelen et al. 2015; http://www.escapeproject.eu). Briefly, air measurement collections were conducted at 80 sites for nitrogen oxides and 40 sites for PM, across Belgium and the Netherlands during three 14-d periods (per site) in 2009. LUR models were subsequently developed to explain the ambient concentrations [R^2 values ranged from 51% (PM_{coarse}) to 92% ($PM_{2.5}$ absorbance)]. These models were used to estimate annual average ambient pollutant concentrations at participants' baseline addresses (Beelen et al. 2013; Eeftens et al. 2012).

Statistical Analysis

The association between estimated ambient air pollution levels at the year of study enrollment and the subsequent incidence of CVD or CVA was explored through multiple Cox regression models, calculating time to event and using age as the time scale. Censoring was defined as emigration, loss to follow-up, death, or the end of follow-up (2010), whichever came first. Air pollution exposure was analyzed as a continuous variable. Two-pollutant models (UFP plus one other pollutant) were created to assess potential confounding by coexposure to other pollutants. Information regarding other potential confounder variables was obtained at baseline. Inclusion of covariates and model structure of the Cox regression was kept similar to analyses previously performed within the ESCAPE project (Beelen et al. 2014). Therefore, three confounder

models were developed, each with increasing levels of adjustment. Model 1 included only sex and year of enrollment; model 2 added smoking status (never, former, or current), smoking intensity and duration, fruit and vegetable intake, alcohol intake, BMI, educational level (low, medium, or high), and marital status. Model 3 added area-level socioeconomic information. Missing data for confounding variables [information on one or more confounder was missing for $\sim 8\%$ ($n = 2{,}742$) of the study participants] were imputed via multiple imputation by chained equation (Buuren and Groothuis-Oudshoorn 2011). HRs are presented for increments of exposure used in previous studies published within ESCAPE: 5 $\mu g/m^3$ for $PM_{2.5}$ and PM_{coarse}, 10 $\mu g/m^3$ for PM_{10}, 10,000 particles/m^3 for UFP, $1 \times 10^{-5} m^{-1}$ for $PM_{2.5}$ absorbance, 20 $\mu g/m^3$ for NO_x, and 10 $\mu g/m^3$ for NO_2.

Sensitivity analysis was performed via addition of urban/rural status to the main model (a rural city was defined as having <100,000 inhabitants). To assess the potential influence of exposure misclassification due to residential mobility, we also performed a sensitivity analysis restricted to participants who did not move during follow-up among the subset of the EPIC cohort ($n = 12{,}418$) who had full moving histories. To evaluate the influence of missing data imputation, the analysis was also repeated among those with complete confounder information only ($n = 31{,}089$).

Posthoc Analyses

Additional posthoc analyses were performed following the primary analysis. First, we applied a ridge penalty to regression models of CVD incidence to further evaluate mutually adjusted associations for the highly correlated pollutants UFP and NO_2 ($r = 0.80$) and UFP and PM_{coarse} ($r = 0.74$). Second, to investigate limitations secondary to the back extrapolation of data prior to the year of UFP model validation (2005), we restricted analyses to participants who were alive (and disease free) from 2005 onward.

Results

Study Participants

A total of 40,011 individuals were enrolled, of whom 38,707 (97%) consented for linkage to disease records. We excluded 507 people with missing vital status and/or cause-of-death information, 3,927 people for whom pollutant predictions were unable to be performed due to incomplete residential information, and 442 people with prevalent CVD, resulting in 33,831 eligible participants.

The average age of participants at recruitment was 50 y [$\pm$ standard deviation of 11 y] (Table 1). Each participant contributed an average of 15 y of follow-up ($\pm$ 2.4 y; $\sim$450,000 person-years). As the Prospect cohort was exclusively female, the

Table 1. Overview of study population demographics at baseline and modeled pollutants.

Characteristic	*n* (%), or mean $\pm$ SD (min - max)	No. missing values[a]
Population demographics		
No. of participants	33,831	—
Age at baseline	50 $\pm$ 11	0
Years of follow-up	15 $\pm$ 2.4	0
Gender		0
Male	7,846 (23)	—
Female	25,985 (77)	—
Smoking status		137
Current	10,025 (30)	—
Former	10,837 (32)	—
Never	12,832 (38)	—
Smoking intensity (cigarettes/d)	8 $\pm$ 10	1,898
Smoking duration (y)	15 $\pm$ 15	639
Fruit intake (g/d)	201 $\pm$ 137	135
Vegetable intake (g/d)	131 $\pm$ 52	135
Body mass index (kg/m^2)	25 $\pm$ 4	0
Marital status		176
Single	4,789 (14)	—
Married/living with partner	24,328 (72)	—
Divorced/separated	2,646 (8)	—
Widowed	1,892 (6)	—
Education level		219
Low (primary school)	5,678 (17%)	—
Medium (secondary school)	21,426 (64%)	—
High (university)	6,508 (19%)	—
Percentage of people with low income in neighborhood	39 $\pm$ 8	608
Residing in urban or rural city at enrollment[c]		0
Urban	15,674 (46%)	—
Rural	18,157 (54%)	—
Residential history available	12,418	—
Moved residence	3,741 (30%)	—
Did not move residence	8,677 (70%)	—
Estimated annual pollutant exposures at subject recruitment[b]		—
$PM_{2.5}$	17 $\pm$ 0.56 (15.4–20.95)	0
PM_{coarse}	9 $\pm$ 0.91 (7.6–14.2)	0
PM_{10}	25 $\pm$ 1.4 (23.7–34.7)	0
UFP (particles/cm^3)	11,110 $\pm$ 2,400 (7,190–29,470)	0
$PM_{2.5}$ absorbance ($10^{-5} m^{-1}$)	1.4 $\pm$ 0.21 (0.9–2.9)	0
NO_x	38 $\pm$ 11 (21.4–108.7)	0
NO_2	25 $\pm$ 6 (13– 62)	0

Note: —, data not available; PM, particulate matter; PM_{coarse}, PM between 2.5 and 10 μm; UFP, ultrafine particles <100 nm.
[a]Missing values are imputed via multiple chained imputation (MICE).
[b]Measurements are in $\mu g/m^3$ unless stated otherwise.
[c]A rural city is defined as having a population under 100,000.

majority (77%) of study participants were female. The majority of participants were either ex- or nonsmokers (70%) and had achieved secondary school education (64%). The excluded population ($n = 6{,}180$) was somewhat younger than the included population (mean age, 42 ± 13 y) and had a higher proportion of men (39% vs. 23%) but otherwise were broadly comparable (Table S2).

A total of 4,304 incident cardiovascular events were recorded, among which 2,399 cases of CHD, 797 MIs, and 369 of heart failure were recorded. Additionally, 1,283 incident cerebrovascular events were recorded, of which 846 were recorded as ischemic and 241 as hemorrhagic.

Air Pollutants

The average annual predicted exposure to UFP was $11{,}110 \pm 2{,}400$ (range: 7,190 to 29,470) particles/cm^3 (Table 1 and Figure 1). Concentrations of UFP and $PM_{2.5}$ were moderately correlated ($r_{Pearson} = 0.54$), while UFP and NO_2 were more strongly correlated with each other ($r = 0.80$; Table 2).

Table 2. Spearman correlations between predicted annual average concentration pollutants ($n = 33{,}831$.)

	$PM_{2.5}$	PM_{coarse}	PM_{10}	UFP	$PM_{2.5}$ absorbance	NO_x
$PM_{2.5}$		—	—	—	—	—
PM_{coarse}	0.31	—	—	—	—	—
PM_{10}	0.50	0.83	—	—	—	—
UFP	0.54	0.74	0.82	—	—	—
$PM_{2.5}$ absorbance	0.75	0.67	0.89	0.83	—	—
NO_x	0.44	0.75	0.86	0.74	0.82	—
NO_2	0.26	0.78	0.84	0.80	0.77	0.85

Note: PM, particulate matter; PM_{coarse}, PM between 2.5 and 10 μm; UFP, ultrafine particles <100 nm. Dashes in this table represent spaces in the correlation matrix that have been intentionally left blank to aid in the reading of the table and avoid duplication.

Hazard Ratios

Cardiovascular diseases. In single-pollutant models, an increase in UFP exposure of 10,000 particles/cm^3 was associated with a HR of 1.18 (95% CI: 1.03, 1.34) for all incident CVD (Table 3). A 5-μg/m^3 increase in $PM_{2.5}$ exposure was not associated with an increased risk of incident CVD (HR = 0.98; 95% CI: 0.75, 1.28). However, a 5-μg/m^3 increase in PM_{coarse} was associated with an increased risk (HR = 1.21; 95% CI: 1.01, 1.45).

Elevated but nonsignificant HRs were estimated for incident CHD in association with UFP (HR = 1.12; 95% CI: 0.94, 1.33; Table 3), PM_{coarse} (HR = 1.26; 95% CI: 0.99, 1.60), and PM_{10} (HR = 1.14; 95% CI: 0.85, 1.53). The HR for $PM_{2.5}$ and CHD was inverse but nonsignificant (HR = 0.80; 95% CI: 0.55, 1.15). UFP exposure was significantly associated with incident MI (HR = 1.34; 95% CI: 1.00, 1.79), as was PM_{coarse} (HR = 1.50; 95% CI: 1.01, 2.21). An elevated (albeit nonsignificant) HR for incident MI was also estimated for PM_{10} (HR = 1.27; 95% CI: 0.77, 2.09), NO_x (HR = 1.10; 95% CI: 0.97, 1.25), and NO_2 (HR = 1.12; 95% CI: 0.99, 1.26) . A negative (but nonsignificant) HR was estimated for $PM_{2.5}$ and MI (HR = 0.83; 95% CI: 0.44, 1.57). UFP was also significantly associated with incident heart failure (HR = 1.76; 95% CI: 1.17, 2.66), as was NO_2 (HR = 1.22; 95% CI: 1.01, 1.48). Elevated but nonsignificant HRs for incident heart failure were estimated for PM_{coarse} (HR = 1.70; 95% CI: 0.90, 3.21), PM_{10} (HR = 2.09; 95% CI: 0.99, 4.40), $PM_{2.5}$ absorbance (1.16; 95% CI: 0.70, 1.90), and NO_x (1.13; 95% CI: 0.93, 1.37). Again, a negative, nonsignificant finding was estimated for $PM_{2.5}$ (HR = 0.44; 95% CI: 0.16, 1.20).

In two-pollutant models, the estimated effect of UFP typically remained positive, while the estimate for the paired pollutant generally became null or negative, including those variables for which positive associations had been estimated in single-pollutant models (Table 3). For example, in two-pollutant models with NO_2, UFP continued to be positively associated with all cardiovascular outcomes, most notably, all CVD (HR = 1.28; 95% CI: 1.04, 1.59), acute MI (HR = 1.22; 95% CI: 0.74, 2.02), and heart failure (HR = 1.75; 95% CI: 0.89, 3.45). By contrast, the estimated association for NO_2 was reduced toward null relative to the HR without adjustment for UFP. Similarly, in two-pollutant models with PM_{10}, associations with PM_{10} were attenuated toward the null compared with estimates from single-pollutant models, while a positive association with UFP remained across all cardiovascular end points. In two-pollutant models with coarse PM, UFP remained positively associated with all incident CVD (HR = 1.14; 95% CI: 0.95,1.37), MI (HR = 1.16; 95% CI: 0.76, 1.77), and heart failure (HR = 1.84; 95% CI: 1.04, 3.26). The estimated HRs for coarse PM generally reduced towards the null after adjustment for UFP, with the exception of incident CHD (HR = 1.27; 95% CI: 0.91, 1.78).

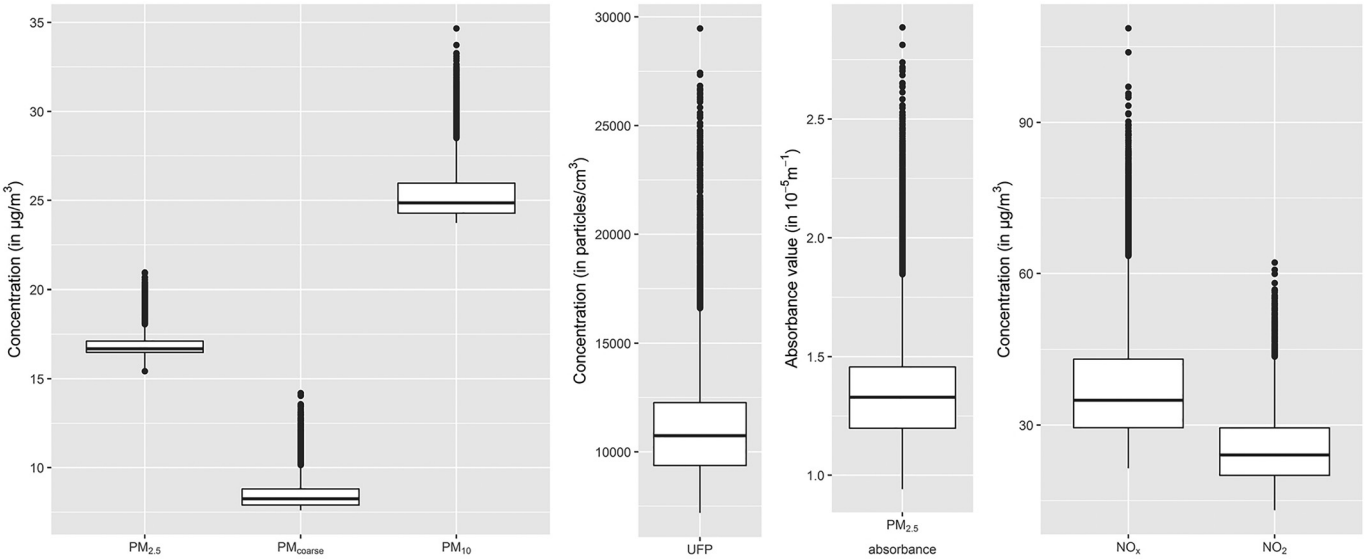

Figure 1. Box plots of general distribution of exposure values assigned to the study population ($n = 33{,}381$). Boxes display medians and interquartile ranges. Whiskers indicate most extreme data point 1.5 times the IQR away from the box. Dots indicate outlying values.

Table 3. Hazard ratio (95% confidence interval) associations between annual average air pollutant exposures and incident cardiovascular disease.

Pollutants	All cardiovascular disease 4,304 events	Coronary heart disease 2,399 events	Myocardial infarctions 797 events	Heart failure 369 events
Single-pollutant models	—	—	—	—
$PM_{2.5}$	0.98 (0.75, 1.28)	0.80 (0.55, 1.15)	0.83 (0.44, 1.57)	0.44 (0.16, 1.20)
PM_{coarse}	1.21 (1.01, 1.45)	1.26 (0.99, 1.60)	1.50 (1.01, 2.21)	1.70 (0.90, 3.21)
PM_{10}	1.20 (0.96, 1.50)	1.14 (0.85, 1.53)	1.27 (0.77, 2.09)	2.09 (0.99, 4.40)
UFP	1.18 (1.03, 1.34)	1.12 (0.94, 1.33)	1.34 (1.00, 1.79)	1.76 (1.17, 2.66)
$PM_{2.5}$ absorbance	1.07 (0.92, 1.23)	0.97 (0.80, 1.18)	1.12 (0.80, 1.56)	1.16 (0.70, 1.90)
NO_x	1.03 (0.98, 1.09)	1.02 (0.95, 1.10)	1.10 (0.97, 1.25)	1.13 (0.93, 1.37)
NO_2	1.04 (0.98, 1.10)	1.04 (0.97, 1.12)	1.12 (0.99, 1.26)	1.22 (1.01, 1.48)
Two-pollutant models	—	—	—	—
UFP + $PM_{2.5}$	—	—	—	—
UFP	1.28 (1.09,1.49)	1.27 (1.04, 1.57)	1.59 (1.13, 2.24)	3.10 (1.89, 5.10)
$PM_{2.5}$	0.74 (0.54, 1.02)	0.61 (0.40, 0.94)	0.51 (0.24, 1.05)	0.11 (0.03, 0.36)
UFP + PM_{coarse}	—	—	—	—
UFP	1.14 (0.95, 1.37)	0.99 (0.77, 1.27)	1.16 (0.76, 1.77)	1.84 (1.04, 3.26)
PM_{coarse}	1.06 (0.83, 1.37)	1.27 (0.91, 1.78)	1.30 (0.74, 2.28)	0.90 (0.37, 2.19)
UFP + PM_{10}	—	—	—	—
UFP	1.25 (1.01, 1.56)	1.16 (0.86, 1.57)	1.67 (1.01, 2.75)	1.94 (0.96, 3.92)
PM_{10}	0.88 (060, 1.28)	0.93 (0.56, 1.55)	0.63 (0.26, 1.50)	0.80 (0.22, 2.92)
UFP + $PM_{2.5abs}$	—	—	—	—
UFP	1.42 (1.13, 1.77)	1.49 (1.10, 2.01)	1.87 (1.12, 3.10)	3.98 (1.97, 8.04)
$PM_{2.5abs}$	0.78 (0.60, 1.00)	0.68 (0.48, 0.95)	0.63 (0.35, 1.13)	0.30 (0.13, 0.73)
UFP + NO_x	—	—	—	—
UFP	1.26 (1.04, 1.51)	1.17 (0.91, 1.51)	1.31 (0.85, 2.03)	2.10 (1.17, 3.79)
NO_x	0.96 (0.89, 1.04)	0.97 (0.87, 1.09)	1.01 (0.83, 1.22)	0.86 (0.67, 1.18)
UFP + NO_2	—	—	—	—
UFP	1.28 (1.04, 1.59)	1.09 (0.82, 1.47)	1.22 (0.74, 2.02)	1.75 (0.89, 3.45)
NO_2	0.96 (0.86, 1.05)	1.01 (0.90, 1.14)	1.05 (0.85, 1.28)	1.00 (0.74, 1.37)

Note: PM, particulate matter; PM_{coarse}, PM between 2.5 and 10 μm; UFP, ultrafine particles <100 nm. All models adjusted for: smoking status (including number of cigarettes and duration of smoking), diet (intake of fruit and vegetables), alcohol consumption, BMI, recruitment year, gender, marital status, education level, and area-level economic status. Hazard ratios (HRs) are presented for the following increments: 5 $\mu g/m^3$ for $PM_{2.5}$, 5 $\mu g/m^3$ for PM_{coarse}, 10 $\mu g/m^3$ for PM_{10}, 10,000 particles/cm^3 for UFP, $1 \times 10^{-5} m^{-1}$ for $PM_{2.5}$ absorbance, 20 $\mu g/m^3$ for NO_x, and 10 $\mu g/m^3$ for NO_2.

Cerebrovascular diseases. In single-pollutant models, an increase in UFP exposure of 10,000 particles/cm^3 was associated with an HR of 1.11 (95% CI: 0.88, 1.41) for all incident CVAs, 1.07 (95% CI: 0.80, 1.44) for the ischemic subtype, and 1.48 (95% CI: 0.88, 2.51) for the hemorrhagic subtype (Table 4). For $PM_{2.5}$, an increase in exposure of 5 $\mu g/m^3$ was associated with an HR of 1.13 (95% CI: 0.69, 1.83) for all cerebrovascular events and 1.88 (95% CI: 0.66, 5.39) for hemorrhagic events. Exposure to PM_{coarse} was also associated with an increased risk of all events (HR = 1.14; 95% CI: 0.80, 1.61), including the ischemic (HR = 1.22; 95% CI: 0.79, 1.86) and hemorrhagic (HR = 1.91; 95% CI: 0.90, 4.04) subtypes. Exposures to NO_x and NO_2 were associated with elevated, albeit nonsignificant risks of hemorrhagic CVA (HR = 1.15; 95% CI: 0.91, 1.44 for NO_x, and 1.09; 95% CI: 0.86, 1.37 for NO_2).

In two-pollutant models, associations of UFP with all incident CVA and hemorrhagic CVA tended to remain positive, while corresponding estimates for the second pollutant reduced to the null or become negative (Table 4). For example, when UFP was paired with $PM_{2.5}$, the HR for $PM_{2.5}$ and cerebrovascular incidence became null (HR = 1.00; 95% CI: 0.55, 1.80), but remained elevated for UFP (HR = 1.11; 95% CI: 0.83, 1.48). However, when UFP was paired with PM_{coarse}, HRs for all incident cerebrovascular and hemorrhagic disease reduced toward the null for both pollutants. For ischemic events, the association with UFP reduced to the null value, while the HR for PM_{coarse} increased slightly (HR = 1.27; 95% CI: 0.71, 2.29).

Sensitivity analyses. The fully adjusted HRs for UFP (i.e., adjusted for smoking status, duration, and intensity; diet; alcohol consumption; BMI; recruitment year; gender; marital status; education level; and area-level economic status; Tables 3 and 4) were generally slightly lower than the less adjusted HRs (i.e., positive findings in the less adjusted models moved closer to the null, and negative findings became more so as the level of adjustment increased; Tables S3 and S4) and similar to estimates from fully adjusted models restricted to those with complete confounder information ($n = 31,089$). Findings were generally robust across multiple sensitivity analyses, including adjustment for rural status and restricting analyses to those who did not move home during the follow-up period. Inclusion of rural status in models resulted in a reduction in the hazard for UFP exposure and CHD towards the null value; however, HRs for UFP and the other cardiovascular outcomes remained robust. HRs for subjects who did not move during follow-up were generally consistent with estimates for the overall population.

Posthoc Analyses

Estimates for UFP and NO_2 from bipollutant CVD models with a ridge penalty applied showed null HRs for NO_2 that were consistent with the unpenalized bipollutant model HRs, while HRs for UFP remained positive but were attenuated slightly towards the null (Table S5). When a ridge penalty was applied to the UFP and PM_{coarse} bipollutant model, HRs for UFP and PM_{coarse} remained positive but were attenuated towards the null. For heart failure, the bipollutant model HR for PM_{coarse} (HR = 0.90; 95% CI: 0.37, 2.19) became positive (although it remained nonstatistically significant; HR = 1.12; 95% CI: 0.66, 1.89). Effect estimates for UFP among participants who were alive and disease free in 2005 ($n = 30,685$) were generally consistent with the main analysis (Tables S3 and S4). However, the HR for MI (HR = 2.03; 95% CI: 1.29, 3.22) was stronger, while the HR for heart failure (HR = 1.15; 95% CI: 0.61, 2.19) was closer to the null than corresponding HRs from the main model.

Discussion

Exposure to ambient air pollution represents a significant public health concern across the globe. Adequately representing the complex mixture of ambient air pollution is key for the planning

Table 4. Hazard ratios (95% confidence interval) for the association between annual average air pollutants and cerebrovascular disease incidence.

Pollutants	All incident cerebrovascular disease 1,283 events	Incident ischemic CVA 846 events	Incident hemorrhagic CVA 241 events
Single-pollutant models	—	—	—
$PM_{2.5}$	1.13 (0.69, 1.83)	0.90 (0.49, 1.66)	1.88 (0.66, 5.39)
PM_{coarse}	1.14 (0.80, 1.61)	1.22 (0.79, 1.86)	1.91 (0.90, 4.04)
PM_{10}	1.10 (0.73, 1.68)	1.13 (0.67, 1.89)	1.79 (0.71, 4.52)
UFP	1.11 (0.88, 1.41)	1.07 (0.80, 1.44)	1.48 (0.88, 2.51)
$PM_{2.5}$ absorbance	1.07 (0.82, 1.40)	1.01 (0.72, 1.41)	1.47 (0.81, 2.66)
NO_x	1.03 (0.92, 1.14)	1.04 (0.92, 1.18)	1.15 (0.91, 1.44)
NO_2	1.00 (0.90, 1.11)	1.05 (0.92, 1.19)	1.09 (0.86, 1.37)
Two-pollutant models	—	—	—
UFP + $PM_{2.5}$	—	—	—
UFP	1.11 (0.83, 1.48)	1.16 (0.81, 1.66)	1.38 (0.72, 2.64)
$PM_{2.5}$	1.00 (0.55, 1.80)	0.76 (0.36, 1.59)	1.29 (0.35, 4.74)
UFP + PM_{coarse}	—	—	—
UFP	1.09 (0.79, 1.52)	0.96 (0.64, 1.43)	1.18 (0.57, 2.44)
PM_{coarse}	1.04 (0.64, 1.68)	1.27 (0.71, 2.29)	1.63 (0.57, 4.63)
UFP + PM_{10}	—	—	—
UFP	1.19 (0.79, 1.78)	1.03 (0.63, 1.71)	1.44 (0.60, 3.48)
PM_{10}	0.87 (0.42, 1.77)	1.08 (0.45, 2.59)	1.07 (0.22, 5.17)
UFP + $PM_{2.5abs}$	—	—	—
UFP	1.19 (0.79, 1.79)	1.19 (0.72, 1.99)	1.42 (0.57, 3.52)
$PM_{2.5abs}$	0.91 (0.57, 1.46)	0.86 (0.48, 1.53)	1.07 (0.38, 3.01)
UFP + NO_x	—	—	—
UFP	1.14 (0.81, 1.59)	1.01 (0.67, 1.52)	1.41 (0.68, 2.93)
NO_x	0.99 (0.85, 1.14)	1.04 (0.87, 1.24)	1.03 (0.75, 1.43)
UFP + NO_2	—	—	—
UFP	1.34 (0.91, 1.98)	0.96 (0.59, 1.57)	1.95 (0.84, 4.53)
NO_2	0.90 (0.76, 1.07)	1.06 (0.86, 1.31)	0.86 (0.59, 1.25)

Note: CVA: cerebrovascular accident; PM, particulate matter; PM_{coarse}, PM between 2.5 and 10 μm; UFP, ultrafine particles <100 nm. All models adjusted for: smoking status (including number of cigarettes and duration of smoking), diet (intake of fruit and vegetables), alcohol consumption, BMI, recruitment year, gender, marital status, education level, and area-level economic status. Hazard ratios (HRs) are presented for the following increments: 5 $\mu g/m^3$ for $PM_{2.5}$, 5 $\mu g/m^3$ for PM_{coarse}, 10 $\mu g/m^3$ for PM_{10} 10,000 particles/cm^3 for UFP, $1 \times 10^{-5} m^{-1}$ for $PM_{2.5}$ absorbance, 20 $\mu g/m^3$ for NO_x, and 10 $\mu g/m^3$ for NO_2.

and evaluation of public health interventions and regulations. To date, studies of the long-term effects of PM have tended to focus upon PM_{10} and $PM_{2.5}$. However, increasing evidence suggests that exposure to UFP may play a prominent role in health risks, though its role is generally poorly understood (Aguilera et al. 2016; Chung et al. 2015; Keebaugh et al. 2015). As UFP only represents a small portion of PM mass, it is unlikely to be adequately represented within conventional PM measurements, as also evidenced in this dataset by the moderate correlation between these two metrics. Therefore, it is possible that current air quality metrics may underestimate the true burden of disease (HEI 2013; Stone et al. 2016).

The findings of the current study support this hypothesis. We have found that long-term exposure to UFP was associated with an increased risk of overall and specific CVDs, including MI and heart failure. Further, UFP exposure had a stronger estimated impact on cardiovascular risk than $PM_{2.5}$, which was not associated with incident CVD in this population. The lack of association (and in some cases, an HR <1) between CVD and $PM_{2.5}$ may be unexpected, given that $PM_{2.5}$ exposure is an important driver of CVD risk (Brook et al. 2010; Du et al. 2015). However, our finding is not inconsistent with previous studies published within European centers where variation in the estimated effect of $PM_{2.5}$ on cardiovascular outcomes has been reported (Cesaroni et al. 2014). Further, previous ESCAPE analyses have reported no association between $PM_{2.5}$ exposure and cardiovascular mortality (Beelen et al. 2014; Stafoggia et al. 2014). Additionally, our finding of an elevated HR for CVA in association with $PM_{2.5}$ exposure is consistent with previous publications from the ESCAPE project (Stafoggia et al. 2014). It is possible that the range of $PM_{2.5}$ exposures in our population ($\sim$15–20 $\mu g/m^3$) do not provide sufficient contrast to observe an effect. This phenomenon has previously been reported by Strak et al. (2017) in their nationwide study of diabetes and air pollution in the Netherlands where, using the same exposure models, nonsignificant associations with $PM_{2.5}$ were attributed to small contrasts in exposure. These findings, coupled with the moderate correlation between $PM_{2.5}$ and UFP exposure ($r = 0.54$), suggest that accounting for UFP exposure may provide additional insights into the effects of ambient air pollution on cardiovascular health, which may not be adequately represented by $PM_{2.5}$ alone. However, we acknowledge that we cannot fully exclude the possibility that the difference observed between $PM_{2.5}$ and UFP in this particular cohort was caused by chance, especially as the estimated effects of UFP are similar in magnitude to effect estimates for $PM_{2.5}$ reported by some of the other ESCAPE cohorts (Cesaroni et al. 2014). Therefore, the investigation of UFP needs to be extended to other cohorts to better understand its effect.

The relationship between UFP exposure and CVD risk is supported by animal and human studies that have reported increased development of atherosclerosis following exposure to UFP (Aguilera et al. 2016; Chung et al. 2015; Keebaugh et al. 2015; Lane et al. 2016). This is reflected by our finding of an elevated HR for a 10,000-particles/cm^3 increase in UFP and the incidence of MI (HR = 1.34; 95% CI: 1.00, 1.79).

Other Air Pollutants

Levels of NO_2 were also associated with CVD, consistent with previous observations (Atkinson et al. 2013; Faustini et al. 2014). In two-pollutant models, positive associations with UFP persisted, while effect estimates for NO_2 regressed to the null, suggesting that associations with NO_2 may be (statistically) driven by UFP. However, NO_2 and UFP were highly correlated ($r = 0.80$), which may have biased estimates from the two-pollutant model. Therefore, we performed ridge regression analysis of these pollutants (Table S5), which generated findings similar to the unpenalized bipollutant analysis (null finding for NO_2 and a positive finding for UFP), albeit with a slight attenuation of HRs toward the null, as expected with a penalized method. We also estimated positive associations between coarse PM and cardiovascular health outcomes. Previous studies

have reported associations with short-term but not long-term exposure to coarse PM (Adar et al. 2014; Brunekreef and Forsberg 2005; Hoek et al. 2013). In two-pollutant models with UFP, the observed HRs for coarse PM reduced towards the null for all CVD and heart failure while remaining positive for CHD and myocardial infarction, suggesting that coarse PM and UFP may, to some extent, have independent effects on cardiovascular health. As with NO_2, coarse PM was moderately correlated with UFP ($r = 0.74$), but estimates from ridge regression were generally consistent with the unpenalized models, with some attenuation to the null. HRs were also positive (albeit nonsignificant) for PM_{10} and $PM_{2.5}$ absorbance, consistent with findings reported by Cesaroni et al. (2014) and Fuks et al. (2017), while Atkinson et al. (2013) reported that incident CVD was positively associated with $PM_{2.5}$ absorbance, but not PM_{10}.

Strengths and Limitations

The current study represents a large, well-established cohort with sufficient follow-up to adequately study CVD risk. Assigning historical exposures can represent a challenge, especially where exposures are measured and modeled decades after the period for which they are assigned. Montagne et al. (2015) previously reported an R^2 value of 0.36 when using currently derived models to predict measurements collected 10 y previously, indicating that although absolute levels may change [within Europe, air quality has generally improved (European Environment Agency 2016)], the spatial distributions remain relatively stable over time. Despite this, some exposure uncertainty remains, as the ability to further verify the historical assignment of UFP measurements is limited by a lack of routine monitoring data for UFP. When we restricted our dataset to participants who were alive (and disease free) from 2005 onwards (i.e., when model validation data were available), findings were consistent with the main analysis. It is important to note that we are unable to fully validate the pertinent time period between exposure and outcome—a limitation that applies to all of the pollutants evaluated.

An additional limitation is that exposures were assigned solely at addresses assigned at baseline (i.e., enrollment). The extent to which residential mobility might have influenced our findings is dependent on the numbers and characteristics of participants who changed addresses during the study period. Findings for UFP were comparable to the primary analysis when restricted to participants who had complete residential history data and did not move after baseline. Therefore, we believe it is unlikely that associations between UFP and cardiovascular outcomes were a consequence of exposure misclassification due to residential mobility. An additional consideration is that although site selection and LUR model development for UFP was performed following procedures consistent with those used in the ESCAPE project [so as to maximize transferability of models and predictions (van Nunen et al. 2017)], exposure estimates for conventional pollutants and UFP were derived from separate campaigns with a different number of measurement locations, duration, and times of measurements, potentially limiting comparability of LUR predictions.

Measurements of UFP were collected only during daytime hours, with rush hours excluded to reduce the influence of peak exposures and enhance comparability between different road segments. Therefore, UFP exposures may have been misclassified for road segments where nighttime and rush hour concentrations were not correlated with concentrations during the 0900–1600 hours measurement periods. For a previous study of differences between air pollution concentrations measured at background monitors and within and outside individual homes, Hoek et al. (2008) collected hourly measurements of particle number (PN) concentrations for particles from 7 nm–3 μm in diameter (thus including UFP) using CPC3022A instruments (TSI) placed outside 50 homes across the city of Amsterdam, including 28 urban background and 22 high-traffic locations. We used this previously collected data to compare the differences in average PN concentrations between urban background and traffic areas based on hourly measurements taken over 24 h versus hourly measurements taken between 0900 and 1600 hours. Average PN concentrations at urban background and traffic sites were 24,654 and 41,598 particles/cm^3 respectively (contrast, 15,944 particles/cm^3) for 24-h measurements, compared with 29,338 and 50,067 particles/cm^3, respectively (contrast, 20,729 particles/cm^3) for measurements during 0900 to 1600 hours, which suggests that UFP concentrations may have been overestimated by the model used for the present analysis. However, hourly concentrations measured of 24 h, from 0900 to 1600 hours, and during rush hours (0700–0900 and 1700–1900 hours) were all highly correlated ($r > 0.95$) (Hoek et al., unpublished data).

An additional limitation of the study is that $\sim 15\%$ of the cohort population could not be included due to incomplete residential information. The excluded population was slightly younger than the included (mean age, 42 vs. 50), but otherwise showed similar patterns for important risk factors, including smoking status and education (Table S2).

Conclusion

We report that long-term exposure to UFP was associated with an increased risk of CVD, whereas $PM_{2.5}$ was not associated with these outcomes in our study population. These findings indicate that UFP exposure may result in detrimental health effects in addition to those associated with PM mass exposures. Therefore, the true burden of disease attributable to ambient air pollution may be being underrepresented by current metrics.

Acknowledgments

This work was supported by the FP7 EU grant, "Enhanced exposure assessment and omic profiling for high priority environmental exposures in Europe" (No. 308610), and a grant of the Environmental Defense Fund, United States.

References

Adar SD, Filigrana PA, Clements N, Peel JL. 2014. Ambient coarse particulate matter and human health: a systematic review and meta-analysis. Curr Environ Health Rep 1(3):258–274, PMID: 25152864, https://doi.org/10.1007/s40572-014-0022-z.

Aguilera I, Dratva J, Caviezel S, Burdet L, de Groot E, Ducret-Stich RE, et al. 2016. Particulate matter and subclinical atherosclerosis: associations between different particle sizes and sources with carotid intima-media thickness in the SAPALDIA study. Environ Health Perspect 124(11):1700–1706, PMID: 27258721, https://doi.org/10.1289/EHP161.

Atkinson RW, Carey IM, Kent AJ, van Staa TP, Anderson HR, Cook DG. 2013. Long-term exposure to outdoor air pollution and incidence of cardiovascular diseases. Epidemiology 24(1):44–53, PMID: 23222514, https://doi.org/10.1097/EDE.0b013e318276ccb8.

Bai L, Chen H, Hatzopoulou M, Jerrett M, Kwong JC, Burnett RT, et al. 2018. Exposure to ambient ultrafine particles and nitrogen dioxide and incident hypertension and diabetes. Epidemiology 29(3):323–332, PMID: 29319630, https://doi.org/10.1097/EDE.0000000000000798.

Beelen R, Hoek G, Raaschou-Nielsen O, Stafoggia M, Andersen ZJ, Weinmayr G, et al. 2015. Natural-cause mortality and long-term exposure to particle components: an analysis of 19 European cohorts within the multi-center ESCAPE project. Environ Health Perspect 123(6):525–533, PMID: 25712504, https://doi.org/10.1289/ehp.1408095.

Beelen R, Hoek G, Vienneau D, Eeftens M, Dimakopoulou K, Pedeli X, et al. 2013. Development of NO2 and NOx land use regression models for estimating air pollution exposure in 36 study areas in europe – the ESCAPE project. Atmos Environ 72:10–23, https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2013.02.037.

Beelen R, Stafoggia M, Raaschou-Nielsen O, Andersen ZJ, Xun WW, Katsouyanni K, et al. 2014. Long-term exposure to air pollution and cardiovascular mortality:

an analysis of 22 European cohorts. Epidemiology 25(3): PMID: 24589872, https://doi.org/10.1097/EDE.0000000000000076.
Beelen R, Raaschou-Nielsen O, Stafoggia M, Andersen ZJ, Weinmayr G, Hoffmann B, Wolf K, Samoli E, Fischer P, Nieuwenhuijsen M, et al. 2014. Effects of long-term exposure to air pollution on natural-cause mortality: An analysis of 22 european cohorts within the multicentre ESCAPE project. The Lancet 383(9919):785–9.
Brook RD, Rajagopalan S, Pope CA 3rd, Brook JR, Bhatnagar A, Diez-Roux AV, et al. 2010. Particulate matter air pollution and cardiovascular disease. Circulation 121(21):2331–2378, PMID: 20458016, https://doi.org/10.1161/CIR.0b013e3181dbece1.
Brown JS, Gordon T, Price O, Asgharian B. 2013. Thoracic and respirable particle definitions for human health risk assessment. Part Fibre Toxicol 10:12, PMID: 23575443, https://doi.org/10.1186/1743-8977-10-12.
Brunekreef B, Forsberg B. 2005. Epidemiological evidence of effects of coarse airborne particles on health. Eur Respir J 26(2):309–318, PMID: 16055881, https://doi.org/10.1183/09031936.05.00001805.
Buuren S, Groothuis-Oudshoorn K. 2011. Mice: multivariate imputation by chained equations in R. J Stat Softw 45(3):1–67, https://doi.org/10.18637/jss.v045.i03.
Cesaroni G, Forastiere F, Stafoggia M, Andersen ZJ, Badaloni C, Beelen R, et al. 2014. Long term exposure to ambient air pollution and incidence of acute coronary events: prospective cohort study and meta-analysis in 11 European cohorts from the ESCAPE project. BMJ 348:f7412, PMID: 24452269, https://doi.org/10.1136/bmj.f7412.
Chung M, Wang DD, Rizzo AM, Gachette D, Delnord M, Parambi R, et al. 2015. Association of PNC, BC, and PM2.5 measured at a central monitoring site with blood pressure in a predominantly near highway population. Int J Environ Res Public Health 12(3):2765–2780, PMID: 25741638, https://doi.org/10.3390/ijerph120302765.
Du Y, Xu X, Chu M, Guo Y, Wang J. 2015. Air particulate matter and cardiovascular disease: the epidemiological, biomedical and clinical evidence. J Thorac Dis 8(1):E8–E19, PMID: 26904258, https://doi.org/10.3978/j.issn.2072-1439.2015.11.37.
Dutch Hospital Data. DHD - Home (in Dutch). [Internet] [cited 28 June 2018]. https://www.dhd.nl.
Eeftens M, Beelen R, de Hoogh K, Bellander T, Cesaroni G, Cirach M, et al. 2012. Development of land use regression models for PM(2.5), PM(2.5) absorbance, PM(10) and PM(coarse) in 20 European study areas; results of the ESCAPE project. Environ Sci Technol 46(20):11195–11205, PMID: 22963366, https://doi.org/10.1021/es301948k.
European Environment Agency. 2016. "Air Quality in Europe - 2016 Report." Copenhagen, Denmark:European Environment Agency. https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2016, [accessed 22 March 2017].
Faustini A, Rapp R, Forastiere F. 2014. Nitrogen dioxide and mortality: review and meta-analysis of long-term studies. Eur Respir J 44(3):744–753, PMID: 24558178, https://doi.org/10.1183/09031936.00114713.
Fuks KB, Weinmayr G, Basagaña X, Gruzieva O, Hampel R, Oftedal B, et al. 2017. Long-term exposure to ambient air pollution and traffic noise and incident hypertension in seven cohorts of the European study of cohorts for air pollution effects (ESCAPE). Eur Heart J 38(13):983–990, PMID: 28417138, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehw413.
HEI (Health Effects Institute). 2013. "Understanding the Health Effects of Ambient Ultrafine Particles 2013." https://www.healtheffects.org/publication/understanding-health-effects-ambient-ultrafine-particles, [accessed 22 December 2016].
Hoek G, Kos G, Harrison R, de Hartog J, Meliefste K, ten Brink H, et al. 2008. Indoor-outdoor relationships of particle number and mass in four European cities. Atmos Environ 42(1):156–169, https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2007.09.026.
Hoek G, Krishnan RM, Beelen R, Peters A, Ostro B, Brunekreef B, et al. 2013. Long-term air pollution exposure and cardio- respiratory mortality: a review. Environ Health 12(1):43, PMID: 23714370, https://doi.org/10.1186/1476-069X-12-43.
Jordakieva G, Grabovac I, Valic E, Schmidt KE, Graff A, Schuster A, et al. 2018. Occupational exposure to ultrafine particles in police officers: No evidence for adverse respiratory effects. J Occup Med Toxicol 13:5, PMID: 29434649, https://doi.org/10.1186/s12995-018-0187-8.
Keebaugh AJ, Sioutas C, Pakbin P, Schauer JJ, Mendez LB, Kleinman MT. 2015. Is atherosclerotic disease associated with organic components of ambient fine particles? Sci Total Environ 533:69–75, PMID: 26151650, https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.06.048.
Lane KJ, Levy JI, Scammell MK, Peters JL, Patton AP, Reisner E, et al. 2016. Association of modeled long-term personal exposure to ultrafine particles with inflammatory and coagulation biomarkers. Environ Int 92-93:173–182, PMID: 27107222, https://doi.org/10.1016/j.envint.2016.03.013.
Lanzinger S, Schneider A, Breitner S, Stafoggia M, Erzen I, Dostal M, et al. 2016a. Associations between ultrafine and fine particles and mortality in five central European cities - results from the UFIREG study. Environ Int 88:44–52, PMID: 26708280, https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.006.
Lanzinger S, Schneider A, Breitner S, Stafoggia M, Erzen I, Dostal M, et al. 2016b. Ultrafine and fine particles and hospital admissions in Central Europe. Results from the UFIREG study. Am J Respir Crit Care Med 194(10):1233–1241, PMID: 27224452, https://doi.org/10.1164/rccm.201510-2042OC.
Liu JY, Hsiao TC, Lee KY, Chuang HC, Cheng TJ, Chuang KJ. 2018. Association of ultrafine particles with cardiopulmonary health among adult subjects in the urban areas of northern Taiwan. Sci Total Environ 627:211–215, PMID: 29426143, https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.01.218.
Meng X, Zhang Y, Yang KQ, Yang YK, Zhou X. 2016. Potential harmful effects of PM2.5 on occurrence and progression of acute coronary syndrome: epidemiology, mechanisms, and prevention measures. Int J Environ Res Public Health 13(8):E748, PMID: 27463723, https://doi.org/10.3390/ijerph13080748.
Merry AH, Boer JM, Schouten LJ, Feskens EJ, Verschuren WM, Gorgels AP, et al. 2009. Validity of coronary heart diseases and heart failure based on hospital discharge and mortality data in the Netherlands using the cardiovascular registry Maastricht cohort study. Eur J Epidemiol 24(5):237–247, PMID: 19337843, https://doi.org/10.1007/s10654-009-9335-x.
Montagne DR, Hoek G, Klompmaker JO, Wang M, Meliefste K, Brunekreef B. 2015. Land use regression models for ultrafine particles and black carbon based on short-term monitoring predict past spatial variation. Environ Sci Technol 49(14):8712–8720, PMID: 26079151, https://doi.org/10.1021/es505791g.
Ostro B, Hu J, Goldberg D, Reynolds P, Hertz A, Bernstein L, et al. 2015. Associations of mortality with long-term exposures to fine and ultrafine particles, species and sources: Results from the California Teachers Study Cohort. Environ Health Perspect 123(6):549–556, PMID: 25633926, https://doi.org/10.1289/ehp.1408565.
Stafoggia M, Cesaroni G, Peters A, Andersen ZJ, Badaloni C, Beelen R, et al. 2014. Long-term exposure to ambient air pollution and incidence of cerebrovascular events: results from 11 European cohorts within the ESCAPE project. Environ Health Perspect 122(9):919–925, PMID: 24835336, https://doi.org/10.1289/ehp.1307301.
Stone V, Miller MR, Clift MJ, Elder A, Mills NL, Møller P, et al. 2016. Nanomaterials versus ambient ultrafine particles: an opportunity to exchange toxicology knowledge. Environ Health Perspect 125(10):106002, PMID: 29017987, https://doi.org/10.1289/EHP424.
Strak M, Janssen N, Beelen R, Schmitz O, Vaartjes I, Karssenberg D, et al. 2017. Long-term exposure to particulate matter, NO2 and the oxidative potential of particulates and diabetes prevalence in a large national health survey. Environ Int 108:228–236, PMID: 28886416, https://doi.org/10.1016/j.envint.2017.08.017.
van Nunen E, Vermeulen R, Tsai MY, Probst-Hensch N, Ineichen A, Davey M, et al. 2017. Land use regression models for ultrafine particles in six European areas. Environ Sci Technol 51(6):3336–3345. PMID: 28244744, https://doi.org/10.1021/acs.est.6b05920.
von Klot S, Peters A, Aalto P, Bellander T, Berglind N, D'Ippoliti D, et al. 2005. Ambient air pollution is associated with increased risk of hospital cardiac readmissions of myocardial infarction survivors in five European cities. Circulation 112(20):3073–3079, PMID: 16286602, https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.105.548743.
Weichenthal S, Bai L, Hatzopoulou M, Van Ryswyk K, Kwong JC, Jerrett M, et al. 2017. Long-term exposure to ambient ultrafine particles and respiratory disease incidence in Toronto, Canada: a cohort study. Environ Health 16(1):64, PMID: 28629362, https://doi.org/10.1186/s12940-017-0276-7.
WHO (World Health Organization). 2017. Ambient (outdoor) air quality and health. http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs313/en/, [accessed 2 February 2017].

Agrifirm Group BV
Landgoedlaan 20
7325 AW Apeldoorn
T 088 488 10 00
F 088 488 18 00
info@agrifirm.com
www.agrifirm.com
BTW NL822490225B01
KvK 50003631
IBAN NL43 RABO 0157 4886 75
BIC RABONL2U

Provinciale Staten
t.a.v. de Statengriffier mevrouw drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Apeldoorn, 3 december 2018

Kenmerk: 180462
Betreft: Uw voornemens betreffende het veenweidegebied in Noord-Holland

Geachte Statenleden van de Provincie Noord-Holland,

Door middel van dit schrijven willen we als Agrifirm onze zorg tot uitdrukking brengen ten aanzien van de voornemens tot richtinggevende uitspraken bodemdaling veenweidegebied, zoals o.a. beschreven in de notitie van Gedeputeerde Staten[1].

Veel van de leden van Agrifirm hebben een bloeiend bedrijf in de door u genoemde veenweidegebieden. In recente gesprekken met onze leden is ook nadrukkelijk de zorg over de toekomstige ontwikkelingen in het veenweidegebied onder onze aandacht gebracht. Wij willen deze ernstige en serieuze zorgen graag met u delen.

Wij vragen u dringend om in overleg met de sector te treden, en niet daarop vooruitlopend reeds nadrukkelijk richtingen te kiezen. Als Agrifirm realiseren we ons, net als onze boeren, dat verdroging van het veenweidegebied een punt van zorg is, net als de broeikasgasemissies. Maar oplossingsrichtingen zijn nog niet eenvoudig. Vandaar onze oproep om niet overijld te werk te gaan.
Wij delen graag onze argumenten met u:

- De ontwikkeling van het veenweidegebied is één van de onderwerpen aan de Klimaattafel. Daar zijn Agrifirm (via AgriNL) maar ook de Provincie Noord-Holland (via het IPO), naast vele andere belanghebbenden, gesprekspartner. De gesprekken zijn in een vergevorderd stadium, maar zeker nog niet afgerond. Het is prematuur om nu al richtingen in te slaan, waarover binnen de klimaatoverleggen nog geen besluiten zijn genomen.
- Een kernvraag is op welke wijze er een toekomstbestendige ontwikkeling van het veenweidegebied mogelijk is in combinatie met een economisch volhoudbare toekomst. Duidelijk is dat de kosten voor boeren zullen oplopen, welke route ook wordt gekozen. En dat het dus zeer belangrijk is om duidelijkheid te genereren over mechanismen van financiële compensatie, alvorens niet omkeerbare besluiten te nemen. Besluiten van vandaag, zoals in uw notitie opgenomen, hebben ook per direct invloed op de waarde van

[1] Betreft: richtinggevende uitspraken bodemdaling veenweiden, gedateerd 13 november 2018, met kenmerk 999042 / 1132496

bedrijven. Het één kan niet zonder het ander, en vraagt zorgvuldige afstemming.

- In uw notitie wordt veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van Paludicultuur als een mogelijk economisch alternatief model. Wetenschappelijke analyse toont aan dat er aangaande de ontwikkelingsmogelijkheden van Paludicultuur nog zeer veel wetenschappelijke en economische onduidelijkheden zijn. Het is veel te prematuur om dat als een serieuze optie op dit moment reeds op tafel te leggen. In de bij de Klimaattafel in bespreking zijnde plannen wordt voorgesteld om daar de komende jaren allereerst intensief wetenschappelijk onderzoek naar te doen, en dan pas de mogelijkheden af te wegen.

Zoals eerder aangegeven zijn we ons als Agrifirm bewust van de vraagstukken die er leven aangaande het veenweidegebied. We bieden ook aan om mee te denken over oplossingsrichtingen, samen met andere partijen uit de sector. Maar wij vragen u dringend om richtinggevende besluiten op dit moment uit te stellen.

Met vriendelijke groet,

Dick Hordijk
CEO

CONO KAASMAKERS
RIJPERWEG 20, 1464 MB WESTBEEMSTER
POSTBUS 1, 1462 ZG MIDDENBEEMSTER
TEL. +31(0)299 - 689200, FAX +31(0)299 - 689250
CONO@CONO.NL, WWW.CONO.NL

Provincie Noord Holland
T.a.v. de heer E. Krijgsman
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

4 december 2018, Westbeemster

Betreft: laat onze boeren niet verdrinken!

Geachte heer Krijgsman,

Wij, CONO Kaasmakers, zuivelcoöperatie uit de Beemster, maken ons ernstig zorgen over de plannen van de provincie Noord-Holland om met natte teelt de bodemdaling in het veenweidegebied tegen te gaan.

De zogenoemde vernattingsmaatregelen, waarbij grote delen boerengrond onder water worden gezet, zijn onbegrijpelijk en onacceptabel voor onze leden melkveehouders. Mede omdat zij al jaren investeren in duurzame bedrijfsvoering met ons programma Caring Dairy. Het CONO bestuur is ook medeopsteller geweest van het dit jaar gepubliceerde Manifest Landbouw en Landschap in de metropool regio Amsterdam. Daarbij is met alle betrokkenen in de provincie samengewerkt aan een concreet actieprogramma voor de komende jaren richting grondgebonden veehouderij en duurzame akkerbouw. Dat de provincie dan ineens deze bom onder de inspanningen en doelen van onze veehouders legt is onverteerbaar.

Wij zijn het volledig eens met LTO Noord. LTO Noord schrijft in een brief aan de Provinciale Staten van Noord-Holland, dat het onvoorstelbaar is dat een onbewezen teelt, met onbewezen omgevingseffecten en onbewezen afzetmarkt, de toekomst is van grote delen van het veenweidegebied in onze provincie. Middels het Innovatie Programma Veen (IPV) wordt momenteel onderzocht in welke mate natte teelten een optie zijn om de daling te stoppen. Ons verzoek aan de Statenleden is om de onderzoeksresultaten af te wachten. Gezien de grote economische belangen van onze leden in het veenweidegebied is het naar onze mening van belang dat uw uitspraken niet op drijfzand zijn gebouwd.

Onze melkveehouders behoren tot de besten ter wereld als het gaat om dierwelzijn, weidegang en duurzaamheid. Ze hebben al een enorme opdracht om te ontwikkelen in de richting van het nieuwe boeren geheel volgens de circulaire economie en ze zijn hard op weg om dat doel te bereiken. Dat is een prestatie om trots op te zijn. Wat ze nodig hebben en verdienen is maatschappelijke waardering en erkenning. We dagen de Provincie uit om gezamenlijk in te zetten op duurzaam bodembeheer in de aanpak van bodemdaling om te voorkomen dat de koe, de weidevogel én de boer uit het landschap verdwijnt!

Hoogachtend,
CONO Kaasmakers

Evert Kremer
Voorzitter Raad van Bestuur

Van: St. RANDSTAD - TRAM Verkeersorg.
Verzonden: maandag 3 december 2018 13:31
Aan: Statengriffie
Onderwerp: BRANDBRIEF: veengronden ''vernatten'' / overleg in de provincie Noord-Holland (hedenmiddag)

Geachte dames/heren/volksvertegenwoordigers,
Vanmiddag wordt gesproken over het zgn. vernatten van de veengronden om verzakking van de bodem tegen te gaan, mede i.v.m. de natuurlijke (!!!) ''uitstoot van koolstofdioxide.
Dit plan is werkelijk te gek voor woorden:

Al talloze malen hebben wij u allen laten weten dat koolstofdioxide héééélemaal geen zgn. broeikasgas is; Het is een natuurlijk oergas dat K O E L T !!!
Het enige broeikasgas dat ''zo veel ellende'' veroorzaakt, maar zo vreselijk wordt bewonderd is W A T E R D A M P !!!!!

Zoals wij al zo vaak hebben aangegeven èn uitgelegd is er te veel oppervlaktewater, en mede daardoor te veel waterdamp in de atmosfeer aanwezig. Oplossing: de luchtvochtigheid moet omlaag, en dat kan door waterdamp als ''uitlaatgas'' zoveel mogelijk te beperken, en door afvalwater terug te laten keren in de bodem.

EN: men dient te beseffen dat ons zonnestelsel de zon, sterren, planeten en manen vrijelijk laat ronddansen in de ruimte, waardoor bijv. de afstand tussen Zon (bron van voortdurend wisselende hitte) en Aarde steeds verandert.....

Het is uitermate triest te moeten constateren dat wat PUUR-NATUUR is wereldwijd almaar wordt bestreden. Dit kan en mag niet langer zo doorgaan! (Het sinds de zestiger jaren - ja wereldwijd - volkomen kritiekloos luisteren naar idealisten moet tot staan worden gebracht.)
Hopelijk zal o.m. vanmiddag eindelijk het gezond verstand gaan spreken als een voorzichtig begin van een nieuwe periode, waarin men is gaan beseffen dat wij met de productie van windmolens, zonnecollectoren, e.d. volkomen de verkeerde kant op gaan, en de Aarde volledig uitputten, hetgeen economisch gezien leidt tot een drama voor eenieder.

En ja, Lord David Attenborough had en heeft gelijk met zijn uitspraak dat er te veel mensen zijn die veel te veel (welvaart) willen, ten koste van de aardse gaven

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 10 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. S. Top
BEL/IOT

Telefoonnummer +31612994733

tops@noord-holland.nl

Verzenddatum

10 DEC. 2018

Kenmerk

1142145/1142146

Uw kenmerk

Betreft: Verdelingsoverzicht en - voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht), brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis. Op 4 december 2018 hebben wij besloten over de tweede verdelingsronde van de uitvoeringsmiddelen voor de visie Waterrecreatie.

In oktober 2016 is het provinciale Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019 tegelijk met de Visie op Waterrecreatie in Noord-Holland 2030 door Provinciale Staten vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven dat de provincie gedurende deze collegeperiode uitvoering geeft aan de zogenaamde aquapunctuurpunten uit de visie en aan meekoppelkansen bij provinciale uitvoeringsprojecten. De uitvoeringsmiddelen voor de Visie waterrecreatie van € 4.000.000 die in het coalitieakkoord zijn gereserveerd, zijn in het uitvoeringsprogramma gekoppeld aan deze aquapunctuurpunten en meekoppelkansen.

Op 17 oktober 2017 hebben wij in een eerste verdelingsronde besloten over de toewijzing van € 2.210.000 uit de uitvoeringsmiddelen voor de visie waterrecreatie. Hierover hebben wij u destijds per brief geïnformeerd. Tevens hebben wij daarin aangekondigd om ook in 2018 over de verdeling te besluiten.

Conform ons besluit is ook ingezet op het extra aanjagen van de bestaande aquapunctuurprojecten om deze regionale initiatieven verder te ontwikkelen én om nieuwe kansen (zowel voor aquapunctuurpunten als meekoppelkansen) te identificeren.

In de bijlage treft u de specificatie aan van de keuzes die gemaakt zijn en het voorstel voor de besteding van de uitvoeringsmiddelen uit de visie waterrecreatie in 2018 en daarna.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

In 2018 wordt € 354.220 uit de uitvoeringsmiddelen waterrecreatie toegekend aan bestaande aquapunctuurpunten. Daarnaast wordt € 137.000 besteed aan een drietal meekoppelkansen.

Daarnaast zijn er twee projecten naar voren gekomen die uitvoering geven aan de visie, die financiële middelen nodig hebben en op korte termijn kunnen worden gerealiseerd. Deze projecten zijn echter geen aquapunctuurpunt of meekoppelkans. Dit betreft de renovatie van de faciliteiten van Robinson Crusoe, een waterport-accommodatie voor mindervaliden en de uitbreiding van strand Schellinkhout ten behoeve van het beter zoneren van durfsporten en andere waterrecreatieactiviteiten. Wij willen hiervoor, gegeven het feit dat de middelen beschikbaar zijn en deze kansen zich nu voordoen om de visie uit te voeren in totaal € 200.000 beschikbaar stellen. Dit is in afwijking van het principe uit het uitvoeringsprogramma dat de middelen specifiek voor aquapunctuur en meekoppelkansen worden benut, maar volledig in lijn met de visie die hiermee wordt uitgevoerd. De projecten Robinson Crusoe en durfsport Schellinkhout worden opgenomen in de lijst Buiten uitvoeringsregeling waarover uw Staten - binnen de reguliere P&C-cyclus - naar verwachting in maart 2019 een besluit nemen.

Daarnaast hebben zich in het afgelopen jaar twee projecten aangediend die bij het opstellen van de visie nog niet in beeld waren en voldoen aan de criteria van aquapunctuurpunten. Deze hebben wij om die reden de status van aquapunctuurpunt verleend en hiervoor in totaal € 100.000 beschikbaar gesteld. Het betreft de projecten *Verbinding Langereis - Groetkanaal* en *Sluis in Oudesluis*.

Van de projecten *vaarverbinding Diem* en *verbinding Alkmaar-West-Friesland* is besloten de status van aquapunctuurpunt in te trekken. Dit is in overleg gegaan met de betrokken regionale partij(en). Beide aquapunctuurpunten zijn geanalyseerd op basis van actuele haarbaarheid, lokaal en regionaal draagvlak en energie bij de partijen om het project uit te voeren. De gezamenlijke conclusie is dat beide aquapunctuurpunten niet langer aan de criteria voldoen en niet haalbaar zijn.

Met dit verdelingsoverzicht en -voorstel zijn de subsidies nog niet verleend. De subsidies kunnen door Gedeputeerde Staten worden verstrekt nadat Provinciale Staten de projecten op de lijst buiten uitvoeringsregeling (bij de begroting 2019) hebben opgenomen. Daarnaast wordt een deel van de middelen als opdracht uitgezet. De keuze voor subsidie of financiering als opdracht is afhankelijk van de rol van de provincie.

Provincie Noord-Holland

Volgend op de tweede begrotingswijziging 2018 (Motie 110) heeft Provinciale Staten middels de Kaderbrief 2019 ingestemd met structurele financiële middelen voor de uitvoering van de Visie op de waterrecreatie 2030. Dit betekent dat met ingang van het jaar 2020 jaarlijks een bedrag van € 2.000.000 voor dit doel gereserveerd wordt. Het restant van de middelen 2016-2019 ter grootte van € 998.780 zal in 2019 middels een volgende verdelingsronde door ons worden verdeeld of worden meegenomen in een mogelijk nieuw uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2019-2022. Het proces om te komen tot en de inhoud van een nieuw uitvoeringsprogramma wordt uiteraard aan Provinciale Staten voorgelegd.

De inzet voor aanjagen van de aquapunctuurprojecten, meekoppelkansen en overige kansrijke projecten zal vanwege de gebleken meerwaarde in 2019 worden gecontinueerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlage: Verdelingsoverzicht en -voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018

Verdelingsoverzicht en -voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018

1 Inleiding

Deze notitie bevat de toelichting op het verdelingsoverzicht en - voorstel 2018 van de uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie van € 4.000.000. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld in het coalitieprogramma `Ruimte voor Groei'. In het provinciale uitvoeringsprogramma 2016-2019 van de Visie op de waterrecreatie 2030 is vastgelegd dat de middelen worden ingezet voor de zogeheten aquapunctuurpunten en meekoppelkansen met provinciale uitvoeringsprojecten. De visie en het provinciale uitvoeringsprogramma zijn beiden vastgesteld door PS in oktober 2016.

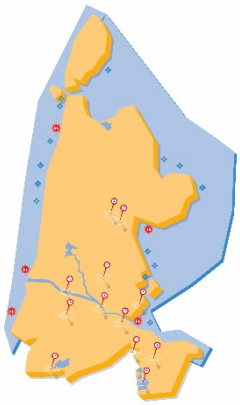
In 2017 heeft GS op 17 oktober over een verdeling van € 2.210.000 voor aquapunctuurpunten en meekoppelkansen besloten. Conform dit GS besluit is het afgelopen jaar actief ingezet op het aanjagen van aquapunctuurpunten en meekoppelkansen ten behoeve van een realistische, doelmatige en volledige besteding van de nog beschikbare middelen (€ 1.790.000). Hiervoor is extra capaciteit ingezet.

In deze notitie wordt het verdelingsoverzicht en -voorstel 2018 gepresenteerd, toegelicht en onderbouwd, inclusief informatie over het beheer van de projecten waaraan middelen worden toegekend. Voor deze informatie volgt eerst een korte toelichting op de begrippen aquapunctuurpunt en meekoppelkansen voor waterrecreatie.

2 Toelichting aquapunctuurpunten en meekoppelkansen waterrecreatie

In de visie en het uitvoeringsprogramma is gekozen voor het principe van aquapunctuurpunten. Daarvan is sprake wanneer het gaat om een opgave van regionale betekenis waarbij altijd sprake is (van een combinatie) van:

- Verbindingen van recreatieve netwerken (water, fiets, wandel)
- (Slimme) combinaties van water- en landrecreatie mogelijk
- Opgave met meer dan één waterrecreatievorm
- Ambities van meerdere stakeholders
- Wensen van gebruikers en eisen van beheerders zijn duidelijk
- Aanwezigheid van aantoonbare kansen voor ondernemers
- Kansen voor koppeling met cultuurhistorie als onderdeel van een aantrekkelijke bestemming.

In de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030 zijn op basis van deze criteria twaalf aquapunctuurpunten benoemd, op kaart weergegeven met rode spelden in de getoonde afbeelding uit de visie. De geselecteerde aquapunctuurpuntprojecten staan genoemd in bijlage 1.1.

Bij meekoppelkansen wordt de realisatie van ambities op het gebied van waterrecreatie waar mogelijk gekoppeld aan de geplande provinciale uitvoeringsprojecten. Hierbij kan gedacht worden aan de aanleg van steigers en andere afmeervoorzieningen of het realiseren van visplekken bij kadewerkzaamheden, en het beter doorvaarbaar maken van bruggen of duikers voor recreatieve vaartuigen bij vervanging (extra verhogen of verbreden).

3 Verdelingsoverzicht en -voorstel 2018 met toelichting en onderbouwing op hoofdlijnen

In het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie Provincie Noord-Holland 2016-2019 is over de inzet van de beschikbare financiën opgenomen dat direct na de vaststelling van de visie een verkenning wordt uitgevoerd naar de meest prioritaire aquapunctuurpunten en naar de meekoppelkansen bij eigen uitvoeringsprojecten. Dit is gebeurd en heeft geresulteerd in het eerste GS besluit in oktober 2017 over de uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie. Voorliggend verdelingsoverzicht en –voorstel voor 2018 is het resultaat van het vervolg hierop. Het verdelingsoverzicht- en voorstel 2018 van de uitvoeringsmiddelen waterrecreatie wordt hieronder op hoofdlijnen en vervolgens (paragraaf 4) meer gedetailleerd toegelicht.

Verdelingsoverzicht en - voorstel 2018 uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie

	Categorie	Proces	Uitvoering	Totaal	Toelichting
	VERDELINGSOVERZICHT: bestaande aquapunctuurpunten				
-	Historische trekvaarten				
	* Haarlem - Amsterdam	€ 40.720			Onderzoek HNS 2018
		€ 20.000			Vervolgonderzoek
	* Haarlem - Leiden		€ 15.000		Bijdrage steigers
			€ 75.000		Bijdrage steigers en infopanelen
-	Vaarverbinding De Diem	€ 19.000			Verkenning haalbaarheid
-	Drechtdoorsteek	€ 50.000			Vervolgonderzoek
-	Verbinding Rustenburg - Verlaat		€ 20.000		Bijdrage vervangen brug Veenhuizen
-	Veilige oversteek ARK	€ 35.000	€ 39.500		Inhuren projectleider en opzet monitoring
			€ 40.000		Toepassing andere locaties, bv NZK en IJ
	SUBTOTAAL bestaande aquapunctuurpunten	**€ 164.720**	**€ 189.500**	**€ 354.220**	
	VERDELINGSOVERZICHT: meekoppelkansen				
-	Opknappen boothelling Kolhorn		€ 58.800		
-	Realiseren visplekken Niedorpervaart		€ 20.000		
-	Wedstrijdlocatie sportvissen Huygendijk Heerhugowaard		€ 58.200		
	SUBTOTAAL meekoppelkansen	**€ -**	**€ 137.000**	**€ 137.000**	
	VOORSTEL: initiatieven passend bij de visie				
-	Robinson Crusoe		€ 175.000		Renovatie faciliteiten
-	Durfsport Schellinkhout (Hoorn)		€ 25.000		Uitbreiding durfsportstrand
	SUBTOTAAL nieuwe initiatieven	**€ -**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	
	VERDELINGSOVERZICHT: nieuwe aquapunctuurpunten				
-	Verbinding Langereis - Groetkanaal	€ 50.000			Uitwerking knelpunten en haalbaarheid
-	Sluis Oudesluis		€ 50.000		Reparatie sluis en investeringskosten sluisbediening
	SUBTOTAAL nieuwe aquapunctuurpunten	**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ 100.000**	
	ALGEHEEL TOTAAL	**€ 214.720**	**€ 576.500**	**€ 791.220**	

Met dit verdelingsoverzicht en –voorstel zijn de subsidies nog niet verleend. De subsidies kunnen door Gedeputeerde Staten worden verstrekt nadat Provinciale Staten de projecten op de lijst buiten uitvoeringsregeling (bij de begroting 2019) hebben opgenomen.

Aquapunctuurpunten op hoofdlijnen
Zoals uit het schema blijkt, wordt in 2018 € 354.220 uit de uitvoeringsmiddelen waterrecreatie toegekend aan bestaande aquapunctuurpunten. In het GS besluit van 17 september 2017 is al geconstateerd dat het ontwikkelen en realiseren van de aquapunctuurprojecten complex is en dat deze projecten tijd nodig hebben om tot uitvoering te komen. Als oorzaak voor de complexiteit is vorig jaar ook gemeld dat deze voortkomt uit het feit dat per definitie meerdere partijen betrokken zijn, het vaak (grote) fysieke ingrepen betreft in bestaand bebouwd gebied, maatschappelijk draagvlak noodzakelijk is voor de ingrepen en dat het in de regel grote financiële opgaven betreft met langdurige trajecten van bestuurlijke besluitvorming in verband met de noodzakelijke ruimtelijke procedures en soms grondverwerving.

Op basis van het actief aanjagen in het afgelopen jaar kan een nadere analyse worden gemaakt van de bestaande aquapunctuurpunten. Bij het vaststellen van de visie is op basis van de toen beschikbare informatie en een toets aan de criteria een keuze gemaakt voor de twaalf genoemde aquapunctuurpunten (zie bijlage 1.1). Op basis van de huidig beschikbare informatie kan een verdeling van deze projecten worden gemaakt naar termijn van uitvoerbaarheid:

- Realiseerbaar op korte termijn (tussen nu en 5 jaar)
- Realiseerbaar op middellange termijn (tussen 5- 10 jaar)
- Realiseerbaar op lange termijn (lange termijn, meer dan 10 jaar tot ca. 30 jaar)

Aan de meeste projecten die vallen in de categorie korte en middellange termijn zijn in 2017 reeds middelen toegekend. Voor de lange termijn projecten (waaronder de historische trekvaart Haarlem-Amsterdam) blijkt logischerwijs dat de gevraagde investeringen in deze fase beperkt zijn. Het betreft met name onderzoekskosten in de studiefase waarin het project nu verkeert. Daarnaast blijkt de grondslag voor twee (lange termijn) aquapunctuurpunten te zijn vervallen vanwege gebrek aan draagvlak en kosten en baten die niet in verhouding tot elkaar staan. Dit is geconstateerd op basis van nader uitgevoerd onderzoek in het afgelopen jaar. Tot slot is op basis van nadere verkenning gebleken dat een project voorlopig `on hold' moet worden gezet vanwege gebrek aan draagvlak op dit moment. Deze ontwikkelingen binnen de bestaande aquapunctuurpunten worden in de volgende paragraaf nader toegelicht.

Uit het traject van aanjagen in het afgelopen jaar zijn ook twee projecten naar voren gekomen die als nieuwe aquapunctuurpunten kunnen worden opgevoerd, omdat zij aan de criteria hiervoor voldoen. Dit betreft de projecten Langereis-Groetkanaal en de sluis in Oude Sluis. Hiervoor wordt € 100.000 gereserveerd.

Meekoppelkansen op hoofdlijnen
Afgelopen jaar is extra ingezet op het vinden van meekoppelkansen, onder meer door analyse van het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud en Provinciaal Meerjarenprogramma Investeringen. Deze analyse is gekoppeld aan interne gesprekken met omgevingsmanagers en externe gesprekken in de regio's met vertegenwoordigers van onder andere recreatieschappen, gemeenten en watersportorganisaties. Dit heeft geleid tot drie meekoppelkansen. Hiervoor is € 137.000 beschikbaar gesteld.

Nieuwe initiatieven ter uitvoering van de Visie op hoofdlijnen
Uit het aanjagen en de overige activiteiten ten behoeve van de uitvoering van de Visie op de Waterrecreatie 2030 zijn twee projecten naar voren gekomen die uitvoering geven aan de visie, financiële middelen nodig hebben en op korte termijn kunnen worden gerealiseerd. Deze projecten zij echter geen aquapunctuurpunt of meekoppelkans. Dit betreft de renovatie van een waterportaccommodatie voor mindervaliden en de uitbreiding van een strand ten behoeve van het beter zoneren van durfsporten en andere waterrecreatieactiviteiten.
De bepaling dat de *uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie* worden gekoppeld aan aquapunctuurprojecten en meekoppelkansen is opgenomen in het provinciaal uitvoeringsprogramma 2016-2019. Gegeven voorgaande analyse over de aquapunctuurpunten, blijkt deze bepaling op dit moment de uitvoering van de visie door middel van inzet van de beschikbare middelen te beperken. De twee projecten dragen bij aan het bereiken van de gewenste economische en maatschappelijke effecten, zoals verwoord in de visie én de middelen zijn beschikbaar. Om die reden is het voorstel om deze twee projecten te honoreren en de beschikbare middelen op die manier doeltreffend in te zetten. Hiermee wordt de bepaling uit het uitvoeringsprogramma losgelaten om zo de bestedingsmogelijkheid van de beschikbare middelen te verruimen ten bate van een adequate uitvoering van de Visie op de Waterrecreatie 2030.

In de volgende paragraaf worden de voorgaande onderdelen van het verdelingsoverzicht en -voorstel gedetailleerd, op projectniveau, toegelicht. Eerst volgt de toelichting op de twee laatstgenoemde initiatieven die uitvoering geven aan de visie, maar geen aquapunctuurpunt of meekoppelkans zijn als onderbouwing voor het voorstel om deze uit de uitvoeringsmidddelen visie waterrecreatie te honoreren.

4 Toelichting op het verdelingsoverzicht- en voorstel op projectniveau

4.1 Nieuwe initiatieven ter uitvoering van de Visie
Het voorstel is om ten behoeve van de volgende twee projecten aan Provinciale Staten te vragen om deze op te nemen op de lijst Buiten Uitvoeringsregeling bij de begroting 2019. Deze projecten, die geen aquapunctuurpunt of meekoppelkans zijn, worden dan gefinancierd uit de uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie.

<u>Robinson Crusoe</u>
In de Loosdrechtse plassen ligt het eiland Robinson Crusoe waar faciliteiten worden geboden aan mensen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking om op het eiland te verblijven en verschillende vormen van watersport te beoefenen. Het eiland wordt geëxploiteerd door SailWise, een onderdeel van de Stichting Watersport Gehandicapten Nederland. De stichting heeft geen winstoogmerk en is voor de dekking van de kosten voor een belangrijk deel afhankelijk van giften, sponsoren en subsidies. De accommodatie is in 1997 geopend en heeft een renovatie nodig om aan de huidige eisen en standaarden te voldoen. De kosten van de renovatie bedragen circa € 800.000. De stichting werkt aan het verwerven van de noodzakelijke financiering. De initiatiefnemer zal in dit kader om een bijdrage van de Provincie Noord-Holland vragen van € 175.000,-. Het project sluit aan bij de in de visie bepaalde doelstelling om de maatschappelijke waarde van waterrecreatie in Noord-Holland te stimuleren. Hierbij is gesteld dat aandacht moet zijn voor de mogelijkheden voor minder mobiele inwoners van Noord-Holland. Een bijdrage aan dit project geeft hieraan direct uitvoering. Aan dit doel is nog niet via een andere weg vanuit de visie financieel bijgedragen. Beheer en onderhoud komen volledig voor rekening van de eigenaar (zie ook paragraaf 6).

Durfsport Schellinkhout

Het recreatieschap Westfriesland is voornemens om het strand bij Schellinkhout (Hoorn) uit te breiden zodat de mogelijkheden voor kitesurfen vergroot worden. Schellinkhout is de locatie voor de beginnende kitesurfer in het IJsselmeergebied. Het strand is in de huidige situatie te klein, zodat gevaarlijke situaties kunnen ontstaan tussen kitesurfers enerzijds en andere strandgebruikers anderzijds. Schellinkhout is ook een officiële zwemplek. Overige voorzieningen, zoals parkeervoorzieningen zijn goed op orde en de beoefening van de kitesport vanaf het strand is gelegitimeerd. In de visie waterrecreatie wordt voor onder meer kitesurfen als ambitie voor 2030 gesteld dat hiervoor een plek op, in of aan het water is en dat voorzieningen zijn toegesneden op de wensen en eisen van de gebruikersgroep. Deze voorziening speelt in op deze ambitie. De verwachting is dat aan de Provincie Noord-Holland om een bijdrage gevraagd wordt van € 25.000.

4.2 Bestaande aquapunctuurpunten

Historische trekvaarten

a. Haarlem - Amsterdam

In 2018 is op initiatief van de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlemmerliede en Haarlem onderzoek uitgevoerd naar het weer bevaarbaar maken van het traject Haarlem – Amsterdam van de Haarlemmertrekvaart. Hiervoor is € 40.720 opgenomen in het verdelingsoverzicht. Er wordt € 20.000 gereserveerd als bijdrage in de kosten van het uitvoeren van een vervolgonderzoek van het bevaarbaar maken van de historische trekvaart Amsterdam – Haarlem.

b. Leiden – Haarlem

Voor het traject Leiden – Haarlem zijn in 2018 lokale stakeholders benaderd om samen te werken in de realisering van aanlegplaatsen. Het voornemen is dat in Haarlem in 2019 twee steigers worden aangelegd. Voor twee steigers in Heemstede en Bloemendaal is nog onvoldoende draagvlak en geen cofinanciering beschikbaar. Samen met Zuid-Hollandse gemeenten wordt gewerkt om een eenduidige informatievoorziening en promotie van het traject voor gebruikers te realiseren. Voor dit project wordt een bedrag van € 90.000 verdeeld als bijdrage in de realisatie van aanlegsteigers en informatiepanelen.

Vaarverbinding De Diem

Dit project staat ook in de watervisie van de gemeente Amsterdam. In overleg met de gemeente Amsterdam is in 2018 een verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid van de ambitie om de Diem weer bevaarbaar te maken voor de kleinere recreatievaart zoals beoogd. Hiervoor is € 19.000 beschikbaar gesteld. De resultaten van deze verkenning zijn met de gemeente Diemen en de gemeente Amsterdam gedeeld. De conclusie hieruit is dat een dergelijk plan om zeer grote investeringen vraagt en kan leiden tot onveilige situaties op het water (kruisen Amsterdam-Rijnkanaal). Aan het bestuur van Amsterdam zal (ambtelijk door de gemeente Amsterdam) worden voorgesteld om het project bevaarbaar maken van de Diem om genoemde redenen af te voeren als aquapunctuurpunt. De gemeente Amsterdam heeft wel de intentie om het verbeteren van de waterrecreatiemogelijkheden rondom IJburg verder te onderzoeken. Het project vaarverbinding Diem wordt als aquapunctuurpunt afgevoerd indien de gemeente Amsterdam eveneens zo beslist (zie ook paragraaf 5.2).

Drechtdoorsteek

In 2018 is door de regionale partijen (met een financiële bijdrage uit het verdelingsvoorstel 2017) een marktverkenning uitgevoerd naar de Drechtdoorsteek als nieuwe vaarverbinding en katalysator in het gebiedsconcept van de zuidwestoever van de Westeinderplassen. Dit proces is een samenwerking van de gemeenten Aalsmeer, Uithoorn en Nieuwkoop, de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland en het Waterschap Amstel, Gooi, Vecht. Op basis van de verkenning is bestuurlijk besloten om twee ideeën verder te verkennen en de financiële consequenties daarvan inzichtelijk te maken. Dit wordt uitgewerkt in een volgende fase.

Verbinding Rustenburg – Verlaat

In 2018 is door de regio gewerkt aan het oplossen van de fysieke knelpunten op deze vaarroute met een financiële bijdrage uit het verdelingsvoorstel 2017. Op dit moment wordt gewerkt aan het oplossen van het laatste knelpunt. Dit betreft het vervangen van een autobrug bij Veenhuizen. De intentie is om deze brug te vervangen door een fiets-/voetbrug met een grotere doorvaarthoogte. De brug wordt gefinancierd door het Recreatieschap en de gemeente Heerhugowaard. De financiering (totaal € 110.000) is nog niet rond. Vanuit de uitvoeringsmiddelen visie waterrecreatie wordt € 20.000 bijgedragen in het financieringstekort, waarmee de brug kan worden gerealiseerd. Hiermee wordt het effect van de investering die in 2017 reeds is toegekend versterkt.

Veilige oversteek Amsterdam-Rijnkanaal, Noordzeekanaal en IJ

In 2018 is € 35.000 besteed aan het inhuren van een projectleider en het uitvoeren van een risicoanalyse naar het kruisen van recreatief vaarverkeer over het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK), dat een doorgaande beroepsvaarweg is. Dit is gebeurd in opdracht van de betrokken partijen in dit pilotproject: RWS, gemeenten Amsterdam, Diemen en Weesp, provincie Noord-Holland en Utrecht en Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Daarnaast is € 39.500 nodig voor de uitwerking van een innovatieve vorm van aanvullende monitoring van scheepvaartbewegingen op het Amsterdam-Rijnkanaal. Deze is gewenst voor een accuraat veiligheidsbeeld en voor de aanschaf en het plaatsen van een informatiepaneel voor recreatieve gebruikers met vaarinstructie voor veilig kruisen. Eerder is afgesproken het traject veiliger oversteken van het ARK in de vorm van een pilot als eerste op te pakken om de kennis die dat oplevert op de andere locaties toe te passen. Er wordt nu budget gereserveerd voor het toepasbaar maken van de opgedane kennis in de pilot Amsterdam-Rijnkanaal op de twee andere aangewezen locaties: Noordzeekanaal en IJ. Hiervoor wordt een bijdrage van € 40.000 gereserveerd.

4.3 Nieuwe aquapunctuurpunten

De volgende projecten worden op basis van het voldoen aan de daarvoor in de visie gestelde criteria aangemerkt als nieuw aquapunctuurpunt.

Verbinding Langereis - Groetkanaal

Op basis van de geactualiseerde regionale ambitiekaart is op initiatief van de provincie overleg gestart met de regionale partners: gemeenten, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Dit heeft in 2018 een nieuwe impuls gegeven aan de ambitie voor een sluis die kan fungeren als verbinding tussen het water van de Langereis en het Groetkanaal.

Het tot stand brengen van deze verbinding brengt verschillende voordelen met zich mee:

- toevoeging van circa 12 kilometer vaarroute aan het netwerk voor sloepen en kleine motorboten;
- betere ontsluiting van het recreatieve water van de kop van Noord-Holland;
- de profilering van Kolhorn – conform het beleid van de Kop werkt – als de as van watersport op het binnenwater in de Kop.

De verbinding Langereis - Groetkanaal valt onder project "Vaarroutenetwerk Kolhorn" waarvoor in 2019/2020 vanuit de Kop Werkt! een budget van € 400.000 beschikbaar is. Een verbinding Langereis-Groetkanaal voldoet aan de belangrijkste criteria voor een aquapunctuurpunt te weten, verbinding recreatieve netwerken (Kolhorn), combinaties van water-land mogelijk, meervoudige opgave met meer dan één waterrecreatievorm (sloep, kano, sup), aantoonbare ambitie van meerdere stakeholders. In samenwerking met de regio wordt een verdere verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid en consequenties van het realiseren van deze verbinding. Vanuit de visie waterrecreatie wordt een bijdrage van € 50.000 gereserveerd. Indien de uitkomst van het onderzoek positief is, de regio spreekt de intentie uit om daarin te co-financieren en er zijn goede afspraken gemaakt omtrent beheer, dan kan in een volgende fase een besluit genomen worden over toewijzing van uitvoeringsmiddelen.

<u>Sluis Oudesluis</u>

Op basis van de geactualiseerde regionale ambitiekaart is op initiatief van de provincie in 2018 een nieuwe impuls gegeven aan een regionale ambitie ten aanzien van het verbeteren van de recreatieve ontsluiting over water in de route Schagen-Anna Paulowna. Het knelpunt hierin is de sluis in Oude Sluis. Het probleem is tweeledig: 1.) zeer beperkte bediening van de sluis door minimale bezetting. De gemeente heeft de intentie om te komen tot een oplossing met vrijwilligers en 2.) De technische staat van de sluis waardoor keuring nodig is en reparaties uitgevoerd dienen te worden.

Het verbeteren van de bediening van de sluis met behulp van vrijwilligers kan vergelijkbaar met de sluisbediening bij Rustenburg worden aangepakt. De reparaties aan de sluis zijn niet nodig vanuit de waterhuishoudkundige functie van de sluis, maar wel om de sluis op een veilige manier functioneel te krijgen voor waterrecreatief gebruik.

Het initiatief voldoet aan de criteria van aquapunctuur, te weten: verbinding recreatieve netwerken (Schagen, Amstelmeer), combinaties van water-land mogelijk (Noord-Holland pad, knooppuntennetwerk), meervoudige opgave met meer dan één waterrecreatievorm (sloep, kano, sup), ambitie van meerdere stakeholders. Het initiatief kan aantoonbaar rekenen op een breed regionaal draagvlak.

Voor investeringen ten behoeve van sluisbediening en reparaties aan de sluis die nodig zijn voor een veilig recreatief gebruik wordt een bijdrage van € 50.000 gereserveerd. Ook hiervoor geldt dat goede afspraken omtrent beheer door de overige partijen (provincie Noord-Holland is hierbij uitgezonderd) voorwaardelijk zijn voor toewijzing van de middelen. Het streven na instemming is om de sluisbediening met ingang van het vaarseizoen 2019 operationeel te hebben.

In het afgelopen jaar zijn nog twee initiatieven naar voren gekomen die nader zijn verkend met de betreffende gemeenten om te beoordelen of deze kwalificeren als aquapunctuurpunt. Beiden zijn nog niet concreet genoeg om hiervoor in aanmerking te komen, maar bieden wel perspectief voor de toekomst. Het betreft de volgende twee initiatieven:

- Afstemming brug- en sluisbediening Zaanstreek
  In een samenwerking van de gemeente Zaanstad met de gemeente Wormerland/OVER-gemeenten, hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en vrijwilligers, is het streven om te komen tot een verbetering van de bediening van de kleine sluisjes en bruggen in de Zaanstreek. Hiermee wordt de bevaarbaarheid van de vaarpolders in de regio Zaanstreek voor diverse categorieën schepen uitgebreid en het cultuurhistorisch waardevolle landschap beter ontsloten. Diverse knelpunten die zijn aangegeven op de regionale ambitiekaart zouden daarmee worden opgelost.
- Water-entree Langedijk
  De gemeente Langedijk is in samenwerking met het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en de gemeenten Alkmaar en Heerhugowaard gestart met het formuleren van de ambities op het gebied van Waterrecreatie.

4.4 Meekoppelkansen

- **Project vaarwegvak 15 (opknappen oevers Schagerkoggekanaal en Kolhornerdiep)**
  Meekoppelkans: opknappen boothelling Kolhorn (bestaand eigendom provincie)
  Kosten/bijdrage: € 58.800
- **Project vaarwegvak 20 (vervangen oeverconstructie Niedorpervaart)**
  Meekoppelkans: realiseren 10 visplekken (waaronder één visplek voor minder validen) Niedorpervaart.
  Kosten / bijdrage: € 20.000
- **Oevertraject 18 (oeververvangingsproject Huygendijk te Heerhugowaard)**
  Meekoppelkans: realiseren sportviswedstrijdlocatie (24 visplekken) aan de Huygendijk te Heerhugowaard
  Kosten/bijdrage € 58.200

5 Actualisering van de bestaande aquapunctuurpunten buiten verdelingsoverzicht en –voorstel 2018

De volgende aquapunctuurpunten komen niet terug in het verdelingsoverzicht en –voorstel 2018, maar zijn in het afgelopen jaar wel onderwerp van onderzoek en activiteiten geweest op basis waarvan de volgende conclusies worden getrokken.

5.1 Aquapunctuurpunt on hold zetten

Voor het aquapunctuurpunt *Vaarverbinding binnenwater-Markermeer, Kinselmeer* is het voorstel om af te wachten of er nieuwe lokale ambities ontstaan en dit project om die reden `on hold' te zetten. Een studie heeft aangetoond dat drie mogelijke verbindingen kunnen worden gerealiseerd. Uit gesprekken met stakeholders in het gebied blijkt dat er nog onvoldoende draagvlak is voor een verbinding voor sloepen, onder andere vanwege verschil in type vaarwater binnen- en buitendijks. Voor een kano-overdraagplaats is wel draagvlak. Hierbij kan een koppeling gemaakt worden met de versterking Markermeerdijken.

5.2 Aquapunctuurpunten laten vervallen

Van de projecten *Vaarverbinding Diem* en *Vaarverbinding Alkmaar-West-Friesland* is het voorstel de status aquapunctuurpunt in te trekken. Dit is in overleg met de betrokken regionale partij(en). Voor de vaarverbinding Diem staat dit nader toegelicht in 4.2. Voor de verbinding tussen Alkmaar en West-Friesland is in 2018 in opdracht van de provincie Noord-Holland (conform verdelingsvoorstel 2017) onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van het verbeteren van een recreatieve vaarverbinding over water tussen West-Friesland en de regio Alkmaar zoals het aquapunctuurpunt beoogde. De conclusie hieruit is dat het realiseren van een dergelijke verbinding complex is, om substantiële investeringen vraagt en dat de baten voor de waterrecreatie (aantal gebruikers, economisch rendement toename bezoekers) beperkt zijn. De regio heeft zelf aangegeven dat er andere prioriteiten zijn en dat voor nu in dit punt geen investeringen worden gedaan. Om deze redenen wordt voorgesteld de status aquapunctuurpunt van de Oost-west vaarverbinding Alkmaar – West-Friesland te laten vervallen.

6 Beheer en onderhoud

In onderstaande tabel worden de beheerconsequenties aangegeven van projecten waarin wordt geïnvesteerd en beheer en onderhoud aan de orde is. Dit betreft alleen de investering in fysieke maatregelen.

Project	**Beheeraspecten**
Historische trekvaarten Leiden - Haarlem	Voor het traject Haarlem – Leiden betreft het de aanleg van steigers en het aanbrengen van informatiepanelen. De provincie draagt hier financieel aan bij, de uitvoering en het beheer en onderhoud ligt bij de gemeente(n). Dit is een voorwaarde bij het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de middelen.
Oudesluis	Hierover moeten nog afspraken gemaakt worden. Uitgangspunt is dat het technisch beheer en onderhoud van de sluis een verantwoordelijkheid blijft van HHNK en dat de bediening een verantwoordelijkheid wordt van HHNK en/of de gemeente. De provincie is hierin geen partij. Dit is een voorwaarde bij het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de middelen.
Robinson Crusoe	Beheer en onderhoud blijft een verantwoordelijkheid van de eigenaar. Dit is een voorwaarde bij het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de middelen.
Durfsport Schellinkhout	Het beheer en onderhoud blijft een verantwoordelijkheid van het recreatieschap West-Friesland. Dit is een voorwaarde bij het daadwerkelijk beschikbaar stellen van de middelen.
Meekoppelkansen: - Opknappen boothelling Kolhorn - Visplekken Niedorpervaart, oevertraject 20	 - De boothelling is eigendom van de Provincie Noord-Holland. Het beheer en onderhoud van dit object is en blijft dan ook een verantwoordelijkheid van de Provincie. - Beheer en onderhoud zal worden uitgevoerd door Sportvisserij Mid-West/SVMWN) . Dit gebeurt op basis

Project	Beheeraspecten
- Wedstrijdlocatie sportvissen Huygendijk Heerhugowaard	van een overeenkomst tussen provincie en SVMWN. Overeenstemming over de overeenkomst is randvoorwaarde voor het beschikbaar stellen van de middelen. - Beheer en onderhoud zal naar verwachting worden geregeld binnen de overeenkomst tussen het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (grondeigenaar) en Sportvisserij Mid-West/SVMWN) .

7 Vervolg uitvoering visie Waterrecreatie en besteding uitvoeringsmiddelen

Volgend op de 2e begrotingswijziging 2018 (Motie 110) heeft PS middels de Kaderbrief 2019 ingestemd met structurele financiële middelen voor de uitvoering van de Visie op de waterrecreatie 2030. Dit betekent dat met ingang van het jaar 2020 jaarlijks een bedrag van € 2.000.000 voor dit doel gereserveerd wordt. In het jaar 2019 zijn er dus geen nieuwe financiële middelen gereserveerd voor uitvoering van de visie waterrecreatie. Hiervoor is het restant beschikbaar van de middelen 2016-2019 ter grootte van € 998.780. In 2019 zal opnieuw een verdelingsoverzicht aan GS worden voorgelegd of worden deze middelen meegenomen in een mogelijk nieuw uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2019-2022. De inzet voor aanjagen van de aquapunctuurprojecten, meekoppelkansen en overige kansrijke projecten zal in 2019 worden gecontinueerd.

	Bedrag
Budget aquapunctuur	€ 4.000.000
Min Verdelingsvoorstel 2017	€ 2.210.000
Min verdelingsvoorstel 2018	€ 791.220
Restant budget	**€ 998.780**

8 Conclusie

De extra inzet die is gepleegd voor het aanjagen van aquapunctuurpunten en het identificeren van meekoppelkansen heeft ervoor gezorgd dat het behalen van de gewenste economische en maatschappelijke effecten uit de visie en de mogelijkheden voor doelmatige, realistisch en volledige besteding van de beschikbare middelen, optimaal in beeld zijn gebracht. Dit heeft geleid tot vijf nieuw beoogde projecten (aquapunctuur en niet-aquapunctuur) voor investeringen vanuit de uitvoeringsmiddelen van de visie waterrecreatie. De kansen op versterking van het waterrecreatie netwerk worden hiermee vergroot.
Na dit verdelingsoverzicht en -voorstel blijven financiële middelen over voor 2019. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat de ontwikkeling en realisatie van de aquapunctuurprojecten complex is en dat deze projecten tijd nodig hebben om tot uitvoering te komen. Het aanjagen wordt daarom gecontinueerd. De middelen die in 2018 niet worden besteed, worden in 2019 aangewend en/of betrokken bij een mogelijk nieuw uitvoeringsprogramma. Hiervoor is € 998.780 beschikbaar. Hierdoor kan ook in 2019 continuïteit gegeven worden aan uitvoering van de Visie op de Waterrecreatie 2030.

Bijlage 1 Overzicht aquapunctuurpunten Visie op de Waterrecreatie 2030

1. Historische trekvaarten:
   1a. trekvaart Amsterdam-Haarlem – lange termijn
   1 b. trekvaart Leiden-Haarlem – korte termijn
2. Vaarverbinding Diem in relatie tot oversteek ARK – middellange termijn
3. Optimaliseren vaarverbinding N en Z-Holland Drechtdoorsteek/Leimuiderbrug - lange termijn
4. Bediening Engewormerbrug – korte termijn
5. Vaarverbinding Markermeer-binnenwater Laag Holland (Kinselmeer) – middellange termijn
6. Vaarverbinding Hilversum-Naarden 's-Gravelandse vaart Karnemelksloot – middellange termijn
7. Vaarverbinding Wijde Blik-Loosdrechtse Plassen – middellange termijn
8. Vaarverbinding Rustenburg-Verlaat – korte termijn
9. Vaarverbinding Oost West Alkmaar-West-Friesland (Avenhorn) – lange termijn
10. Creëren van een veilige oversteek over het Amsterdam Rijnkanaal – middellange termijn
11. Creëren van een veilige oversteek over het IJ – nog niet actief/bekend
12. Creëren van een veilige oversteek over het Noordzeekanaalgebied – nog niet actief/bekend

Toelichting:

Na het vaststellen van de Visie en het Uitvoeringsprogramma is conform het Uitvoeringsprogramma een verkenning gestart naar deze aquapunctuurpunten. Deze verkenning betrof een analyse door en van de betrokken partijen, van doel, kosten, noodzakelijke stappen om tot uitvoering te komen en een indicatie van de uitvoeringsgereedheid. In mei 2017 is dit traject afgerond met een ambtelijke inventarisatie van de aquapunctuurpunten op basis van de beschikbaarheid van bestuurlijk draagvlak, beschikbaar budget, bestemmingsplan, beschikbare grond en beheerafspraken. Een van de conclusies was dat drie projecten gericht zijn op veiliger oversteken van recreatievaart op drukke locaties waar tevens veel beroepsvaart is. Dit betreft de locaties Amsterdam-Rijnkanaal (ARK), Noordzeekanaal (NZK) en het IJ. Aangezien aan deze drie projecten een vergelijkbare problematiek ten grondslag ligt is toen afgesproken het traject veiliger oversteken van het ARK in de vorm van een pilot als eerste op te pakken. Met de kennis die daar wordt opgedaan, kan vervolgens naar de andere locaties (NZK en het IJ) worden gekeken. Om die reden zijn deze projecten bij het verdelingsvoorstel 2017 buiten beschouwing gebleven. In het verdelingsvoorstel 2018 worden het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) en de twee andere locaties wel meegenomen.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 10 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. H.S.E.D. van Velzen-Donker
BEL/BS
Telefoonnummer +31235145660
donkerh@noord-holland.nl

Verzenddatum
10 DEC. 2018

Kenmerk
1149196/1149432

Uw kenmerk

Betreft: Organiseren van het Politiek Bureau van CPMR in Noord-Holland in juni 2020

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis:

De Conference of Peripheral Maritime Regions aan te bieden om in juni 2020 de vergadering van het Political Bureau te organiseren in Noord-Holland.

CPMR is de Conference of Peripheral Maritime Regions, een Europees netwerk voor maritieme regio's (zo'n 160 regio's uit 28 landen). Het brengt regio's met dezelfde geografische eigenschappen samen, wat de lobby richting de Europese instellingen versterkt.
Het Politiek Bureau van de CPMR bepaalt de politieke richting van het netwerk. Alle regio's die lid zijn van de CPMR kiezen per land één vertegenwoordiger die zij afvaardigen naar het Politiek Bureau. Het Politiek Bureau komt twee keer per jaar bijeen waarbij de koers van het netwerk wordt bepaald en in het bijzonder position papers worden vastgesteld die vervolgens aan de Algemene Vergadering van de CPMR worden voorgelegd.

Gedeputeerde Loggen is sinds 2017 vicepresident van het netwerk. Afgezien van de gevolgen van de Statenverkiezingen in maart 2019 bekleedt hij deze functie in beginsel tot in elk geval oktober 2020. Vergaderingen van het netwerk worden gehost door lid-regio's en worden bij voorkeur lang van tevoren gepland. Tijdens de General Assembly van CPMR in oktober heeft gedeputeerde Loggen aangeboden dat Noord-Holland in juni 2020 de vergadering van het Political Bureau organiseert, d.w.z. zorgt voor een locatie met verschillende zalen, lunches, een of twee diners en eventueel een excursie. Ook zijn er tolken nodig voor de simultaan vertaling. Door het Political Bureau te

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

hosten laat Noord-Holland zien dat het zijn prominente rol binnen dit invloedrijke netwerk wil blijven spelen.

Het besluit om in juni 2020 de vergadering van het Political Bureau te organiseren in Noord-Holland zal door middel van bijgevoegde brief aan de Secretaris-Generaal van CPMR kenbaar gemaakt worden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

1 bijlage(n)

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Ms Eleni Marianou
Secretary-General of CPMR
Rond-point Schuman, 14
1040 Brussels
BELGIUM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. H.S.E.D. van Velzen-Donker
BEL/BS

Telefoonnummer +31235145660
donkerh@noord-holland.nl

Verzenddatum

10 DEC. 2018

Kenmerk
1149196/1149432

Uw kenmerk

Betreft: Organization Political Bureau CPMR in June 2020

Dear Ms Marianou,

It is our pleasure to inform you that the Province of Noord-Holland invites the CPMR to organize the June 2020 Political Bureau meeting in our region. We are considering to host the Political Bureau in Zaanstad, with the Zaanse Schans as a true cultural landmark of our region. Zaanstad is easily accessible by train from Amsterdam Schiphol Airport, a direct train takes just under 20 minutes.

We are looking forward to jointly organize this meeting.

Yours sincerely,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 18 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr H.R. Heijmering
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144274
heijmeringh@noord-holland.nl

Betreft: Samenwerkingsovereenkomst basismonitoring Wadden

Verzenddatum

Kenmerk 18 DEC. 2018
859493//1151974

Uw kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis. In onze vergadering d.d. 4 december 2018 hebben wij besloten de samenwerkingsovereenkomst basismonitoring Wadden te ondertekenen tezamen met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de vereniging It Fryske Gea, de stichtingen het Groninger Landschap en Landschap Noord-Hollland, de vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Staatsbosbeheer, NAM, Tresoar en de provincies Fryslân en Groningen.

De samenwerking tussen de hierboven genoemde partijen wordt aangeduid als de Basismonitoring Wadden, vaak afgekort tot de Basismonitoring. Het doel van de Basismonitoring is om inzicht te krijgen in de toestand, trends, de kwaliteit en het functioneren van het systeem. Hiervoor zijn afspraken nodig over het verzamelen van gegevens en het ontsluiten ervan door de deelnemende partijen. Het belang van basismonitoring voor de Waddenprovincies is dat het inzicht kan geven in de effectiviteit van het provinciale Waddenbeleid, mede in relatie tot het door u vastgestelde Investeringskader Waddengebied en de projectmonitoring door het Waddenfonds.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

De Basismonitoring komt voort uit de Samenwerkingsagenda Beheer Waddenzee. De opdrachtgever van de Basismonitoring is het Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee (OBW). De Waddenprovincies zijn lid van het OBW en daarmee mede-opdrachtgever. De samenwerkingsovereenkomst is een vervolg op de in 2015 ondertekende intentieverklaring. De overeenkomst is onlangs ondertekend.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

de heus

INGEKOMEN 19 DEC. 2018

Provinciale Staten
de fractievoorzitters van de Provinciale Staten
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Ede, 17 december 2018

Betreft : Inspraak gewenst in beleidsvoorstellen terugdringen veenweidegebieden

Geachte fractievoorzitter,

Als leverancier van diervoeders aan een groot aantal melkveebedrijven in Noord-Holland zijn wij intensief betrokken bij de veehouderij en volgen wij de agrarische ontwikkelingen op de voet. Vanuit deze betrokkenheid spreken wij onze zorgen uit over de nieuwste beleidsvoorstellen van Gedeputeerde Staten om bodemdaling van de veenweidegebieden te voorkomen.

Wij kunnen ons voorstellen dat Provinciale Staten wil inzetten op maatregelen om verdere daling van de voor Noord-Holland beeldbepalende veengronden terug te dringen. Met het hiervoor geschetste programma, waarin vernatting van de landbouwgronden een belangrijk onderdeel is, wordt echter volledig voorbij gegaan aan de belangen van de melkveehouders. Een vernatting van de landbouwgronden pakt dramatisch uit voor het voortbestaan van de melkveehouderijbedrijven in de regio. Binnen het programma van maatregelen wordt daarnaast ook volledig voorbij gegaan aan de rol die melkveehouders spelen in het bewaken en onderhouden van het agrarisch cultuurlandschap.

Wij willen u daarom met klem verzoeken om melkveehouders nadrukkelijk te betrekken in het inrichten van een pakket aan maatregelen om een verdere bodemdaling tegen te gaan. Een maatregelenpakket dat ruimte biedt aan en rekening houdt met een juiste waterhuishouding, benutting van de landbouwgronden en duurzame ontwikkeling van melkveehouderij activiteiten.

Wij vertrouwen erop dat u, in de voorbereiding van het verder inhoud geven aan de hierboven geschetste maatregelen, onze reactie in overweging wil nemen. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om onze reactie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet.

De Heus Voeders B.V.

Ad Loos
Algemeen Directeur

De Heus Voeders B.V.
Rubensstraat 175 6717 VE Ede Postbus 396 6710 BJ Ede Telefoon 0318 - 675 500 Fax 0318 - 675 509 info@de-heus.nl www.de-heus.nl
Bank ABN-AMRO 50.03.84.355 **KvK** 14626985 **BTW** NL-004.712.997.B01 **BIC** ABNANL2A **IBAN** NL71 ABNA 0500 3843 55
Op al onze transacties zijn van toepassing onze Algemene Voorwaarden, zoals laatstelijk gedeponeerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Arnhem.

een onderneming van Koninklijke De Heus

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 21 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. H.R. Heijmering

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144274

heijmeringh@noord-holland.nl

Verzenddatum

21 DEC. 2018

Kenmerk

1007463/1159969

Uw kenmerk

Betreft: Afronding aanbevelingen uit rapport Randstedelijke Rekenkamer en Noordelijke Rekenkamer 'Het Waddenfonds gemonitord'

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis. In onze vergadering d.d. 18 december 2018 hebben wij kennis genomen van de nota 'Contouren van interprovinciale Waddensamenwerking'.

De Randstedelijke Rekenkamer en de Noordelijke Rekenkamer hebben in januari van dit jaar het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' opgeleverd. Overeenkomstig de voordracht d.d. 7 februari 2018, nr. 2018-16 hebt u besloten het college op te dragen de aanbevelingen van de Rekenkamers uit te voeren.

Bij dezen informeren wij u over de realisatie ervan. Allereerst merken wij op dat wij d.d. 18 mei jl. een toelichtend gesprek hebben gevoerd met enkele leden van de Rekenkamers. Het verslag hiervan heeft u eerder met een brief van het Waddenfonds d.d. 29 juni ontvangen.

Waar het gaat om de aanbevelingen die aan het Waddenfonds waren gericht is het algemeen bestuur van het Waddenfonds onlangs geïnformeerd bij brief van 2 november jl. Deze is besproken en voor kennisgeving aangenomen in de vergadering van het algemeen bestuur van 23 november. Betreffende brief van het Waddenfonds met overzicht van de realisatie van de aanbevelingen is voor u bijgevoegd.

Over de aanbevelingen aan het adres van de provincies informeren wij u hieronder. Het betreft de aanbevelingen m.b.t. de governance en onafhankelijke besluitvorming. Daartoe is een juridisch-bestuurlijke analyse gemaakt van samenwerkingsvormen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, het rapport 'Contouren van interprovinciale waddensamenwerking'. Dit rapport is bijgevoegd. Wij mogen u hiernaar verwijzen, in het bijzonder naar de samenvatting in hoofdstuk 1 en hoofdstuk 8 'afronding'.

Uit de analyse kan geconcludeerd kan worden dat een gemeenschappelijke regeling de meest voor de hand liggende samenwerkingsvorm is, die in lijn is met de voorkeur van de (Provincie)wetgever en die het meest aansluit bij het bestuursakkoord Waddenfonds, nl. dat de provincies in gezamenlijkheid besluiten over de aanwending van Waddenfondsmiddelen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Wij onderschrijven deze conclusie. Het rapport geeft ons dan ook geen aanleiding om de keuze voor een gemeenschappelijke regeling te herzien.

Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling is altijd samengesteld door en uit de deelnemers. In die zin is een gemeenschappelijke regeling niet-onafhankelijk van de deelnemers. Dat is met de keuze voor de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds ook juist beoogd. De politieke en financiële ambitie van het Investeringskader en het Waddenfonds vragen immers bestuurlijke regie en (bij)sturing met voor het Waddenfonds kaderstelling door provinciale staten: Waddenfondsdoelen zijn leidend.

Binnen de publiekrechtelijke samenwerking bestaan er naast de democratische sturing en verantwoording de nodige instrumenten om na te gaan of subsidieverstrekking zich binnen die kaderstelling beweegt. In dat licht geeft opvolging van de rekenkamer aanbevelingen 3 (Monitor- en evaluatiesystematiek) en 7 (actieve(re) informatieverstrekking aan provinciale staten) aangrijpingspunten om de Staten in hun kader stellende en controlerende rol (meer) te faciliteren. Wij willen ons daar graag voor inzetten. In eerste instantie loopt dit via het Waddenfondsbestuur, omdat zij (primair) beschikt over relevante informatie rond subsidieverstrekking, incl. evaluatieve informatie ten behoeve van beleidsvoering etc.

Waar het gaat om besluitvorming door en binnen het bestuur van het Waddenfonds wordt in het rapport gewezen op:

a. de mogelijkheid om het dagelijks bestuur uit te breiden met externe deskundigen en
b. voor subsidieverstrekking ten behoeve van het Investeringskader Waddengebied extern advies in te winnen.

Indien gewenst is het aan het algemeen bestuur om te besluiten over het al dan niet uitbreiden van het dagelijks bestuur met externe leden. In dat geval moet de gemeenschappelijke regeling hierop aangepast worden.

Zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur van het Waddenfonds kunnen besluiten om adviescommissies ten behoeve van de subsidieverstrekking in te stellen. Ook hier is het aan het Waddenfondsbestuur om daarover een beslissing te nemen. Dat kan binnen de bestaande gemeenschappelijke regeling.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

2 bijlagen:

1. Aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer en de Noordelijke Rekenkamer in het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord'
2. Contouren van interprovinciale Waddensamenwerking

Aan : **Algemeen bestuur Waddenfonds**
Van : **Dagelijks bestuur Waddenfonds**
Datum : **2 november 2018**
Betreft : **Realisatie aanbevelingen rekenkamers**

Geachte leden van het algemeen bestuur Waddenfonds,

Bij deze brief treft u ter kennisname een overzicht aan dat ingaat op de realisatie van de aanbevelingen die de Randstedelijke en Noordelijke Rekenkamers in haar rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' hebben opgenomen.

Voor zover de aanbevelingen van de Rekenkamers nog niet waren gerealiseerd ten tijde van het geven van de bestuurlijke reacties en zij aanleiding gaven tot het overnemen van de aanbevelingen, geven wij u middels het bijgevoegde overzicht inzicht in de realisatie ervan. Met dien verstande dat het hier gaat om de aanbevelingen die aan het Waddenfonds gericht waren. Over aanbevelingen die aan het adres van de provincies waren gericht, wordt separaat dan wel in een later stadium aan u bericht vanwege provinciezijde.

Dit realisatieoverzicht zullen wij ook aan Provinciale Staten van Noord-Holland, Fryslãn en Groningen zenden.

Voorzitter,

H. Staghouwer

P/V. secretaris / directeur,

M.E. Walter

Aanbevelingen N&R-rekenkamers t.a.v. DB/AB Waddenfonds	*Reactie bestuur Waddenfonds in brief aan N&R-rekenkamers 12 december 2017 (opgenomen in rapportage N&R-rekenkamers)*	Realisatie per november 2018
Aanbeveling 2 Stel als kader voor het Waddenfonds dat op de inhoud van voortgangsrapportages van subsidieontvangers moet worden gereageerd. Voorts is het wenselijk dat vertegenwoordigers van het Waddenfonds frequent in contact treden met de subsidieontvangers en de gesubsidieerde projecten bezoeken. In beide gevallen dienen gemaakte afspraken te worden vastgelegd en gearchiveerd, zodat daar later op kan worden teruggekomen.	Het algemeen bestuur van het Waddenfonds heeft in 2014 besloten om aan te sluiten bij het zgn. Rijkssubsidiekader. Een belangrijk uitgangspunt in dat kader is verantwoord vertrouwen en risicoacceptatie. Aan dit vertrouwensprincipe wordt in de dagelijkse praktijk vormgegeven door subsidieontvangers niet in alle gevallen te belasten met verantwoordingen, rapportages en controles. Deze lijn is verankerd in de door het algemeen bestuur vastgestelde Algemene subsidieverordening van het Waddenfonds. We onderschrijven uw aanbeveling dat het wenselijk is dat vertegenwoordigers van het Waddenfonds frequent contact onderhouden met subsidieontvangers en projecten bezoeken. Daarnaast moeten we vaststellen dat de personele capaciteit van de Uitvoeringsorganisatie zijn beperkingen kent en er dus keuzes moeten worden gemaakt. Op dit moment wordt een door ons bestuur vast te stellen beleidslijn Toezicht en handhaving voorbereid, waarin die keuzes (meer) inzichtelijk worden gemaakt. De aanbeveling over dossiervorming met betrekking tot toezicht en handhaving nemen we graag ter harte, waarbij tevens zal worden geregeld dat te allen tijde wordt gereageerd op voortgangsrapportages.	In de Algemene Subsidieverordening Waddenfonds 2017 (hierna: ASV) is aangesloten bij het zgn. Rijkssubsidiekader. Met dat kader is een vereenvoudiging in de verantwoording van subsidies bewerkstelligd. Het subsidiekader is voor een belangrijk deel gebaseerd op het werken vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen. Aan dit vertrouwensprincipe is vormgegeven door niet meer alle subsidieontvangers in alle gevallen te belasten met verantwoording, rapportages en controles. Het complement van verantwoord vertrouwen is adequaat toezicht en een strikte en consequente handhaving. In lijn hiermee is in de ASV bepaald dat het dagelijks bestuur een actief en consistent toezichts- en handhavingsbeleid voert. De beleidsregel Voorbereiding, toezicht en handhaving subsidieverstrekking Waddenfonds geeft hier invulling aan en is van toepassing op alle door het dagelijks bestuur te verstrekken subsidies. Ten aanzien van subsidieverstrekking waarop mede Europeesrechtelijke voorschriften van toepassing zijn, is deze beleidsregel van toepassing, voor zover zij niet strijdig is met deze voorschriften. De beleidsregel is op 29 juni 2018 door het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds vastgesteld. De admistratieve organisatie is inmiddels geactualiseerd met onder andere aandacht voor onderhavig proces en rapportages in het bijzonder.
Aanbeveling 3 Neem het besluit dat voor 1 mei 2018 er een monitoring- en evaluatiesysteem moet zijn vastgesteld, dat inzicht geeft in de mate waarin gesubsidieerde projecten (zowel majeure als thematische projecten) bijdragen aan de Waddenfondsdoelen. Het ligt dan voor de hand dat AB en DB van het Waddenfonds de opdracht aan de Waddenacademie verstrekken om zo'n monitoring- en evaluatiesysteem te ontwikkelen en te onderhouden. In de subsidieafspraken dient dit te worden opgenomen.	In reactie tot uw aanbeveling 3 kunnen wij u melden dat wij voor de zomer van 2018 een besluit willen nemen tot vaststelling van het monitorings- en evaluatiesysteem. Ter toelichting hierop merken wij op dat in de afgelopen jaren is gewerkt aan vergroting van de inzichtelijkheid van de voortgang van projecten en de daarvoor gereserveerde en daaraan bestede middelen, in relatie tot het realiseren van de hoofddoelen en themadoelen (monitoring). Ten aanzien van de evaluatie van de 'outcome' heeft het bestuur geconstateerd dat voor het kunnen inschatten van de effectiviteit van de WF-projecten in afstemming met diverse partijen meetreeksen en modellen moeten worden bepaald en gegenereerd en dat metingen moeten worden verricht (gebiedsmonitoring). Dit sluit aan bij uw constatering dat het tot stand brengen van tussentijdse evaluaties over de doelrealisatie van het Waddenfonds gebaseerd moet zijn op het in beeld hebben van de trends en ontwikkelingen in het Waddengebied om de effectiviteit van interventies zichtbaar te maken. Het tot stand brengen van gebiedsmonitoring voor meerdere doeleinden is een bredere taak dan de opdracht om de effectiviteit van Waddenfondsprojecten te evalueren. Derhalve heeft het Waddenfondsbestuur de Waddenprovincies verzocht hier een rol in te nemen. De Waddenprovincies nemen deel aan het programmeren van de 'basismonitoring' voor beheer en beleid. Ook de Waddenacademie is aangesloten bij die programmering opdat met – wetenschappelijk verantwoord – beleidsmatig relevante indicatoren periodieke rapportages van de stand van het waddengebied kunnen worden gegenereerd (Stand van het Wad en Waddenbarometer). Een dergelijk project is complex en veelomvattend en behoeft derhalve tijd. De Waddenprovincies en het Waddenfonds zetten zich in om de Basismonitoring en de daaruit af te leiden (effect)rapportages tot een succes te maken.	Bij brief van 19 juli 2018 heeft het dagelijks bestuur van het Waddenfonds het algemeen bestuur nader geïnformeerd over de realisatie met betrekking tot een monitorings- en evaluatiesysteem. Het dagelijks bestuur Waddenfonds had namelijk al eerder een taskforce ingesteld om uitwerking te geven aan een systeem van monitoring en evaluatie. Dit systeem moet het mogelijk maken te bepalen in welke mate de projecten bijdragen aan de Waddenfondsdoelen. Het dagelijks bestuur Waddenfonds liep met het instellen van de taskforce feitelijk vooruit op de aanbeveling van de Rekenkamers. Voor de zomer heeft de taskforce het monitorings- en evaluatiesysteem aan het dagelijks bestuur gepresenteerd. Het systeem maakt het mogelijk de resultaten en effecten van de projecten die door het Waddenfonds gesubsidieerd worden, gestructureerd te monitoren en periodiek te evalueren. Op 7 september 2018 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het nieuwe syteem. Inmiddels is de implementatie ervan ter hand genomen.
Aanbeveling 4 Neem het besluit dat subsidieaanvragen die bijdragen aan de Waddenfondsdoelen op gelijke wijze dienen te worden behandeld. Het verschil in beoordelingsregime tussen de zogenoemde majeure projecten uit het Investeringskader van de provincies en de aanvragen van thematische projecten van derden en gemeenten dient te verdwijnen.	Het beoordelingsregime van subsidieaanvragen ligt vast in de Algemene Subsidieverordening Waddenfonds 2017 dat voorziet in gelijke beoordeling van alle aanvragen. Er is geen verschil in beoordeling van majeure projecten (die tevens bijdragen aan het realiseren van het Investeringskader Waddengebied) en subsidieaanvragen van thematische projecten. De inhoudelijke grondslag voor de toets op doeltreffendheid en de toepassing van uitgangspunten ligt in het Uitvoeringskader 2017-2026. Dit kader is eveneens identiek voor de beoordeling van aanvragen van majeure als van thematische projecten. Ook hierover treden wij graag met u in overleg om te onderzoeken waar de discrepantie ligt tussen uw conclusie en aanbeveling op dit punt en onze waarneming.	In het gesprek dat het dagelijk bestuur van het Waddenfonds met het bestuur van de Rekenkamers heeft gevoerd op 18 mei jl. is duidelijk geworden dat de tabel op pag. 9 van het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 aanleiding heeft gegeven tot deze aanbeveling. Deze tabel geeft indicatief weer welke verschillen er kunnen zijn in projectaanvragen . Aangezien bij majeure projecten / programma's er voor meerdere jaren aanspraak wordt gemaakt, kan het zijn dat er voor de eerste jaren een concrete beschikking kan worden afgegeven maar voor de latere jaren nog een uitwerking moet plaatsvinden, terwijl er wel voor het geheel een toezegging (reservering) aan de orde is. In het gesprek op 18 mei bleek er overeenstemming te zijn dat er geen verschil is in beoordelingregime (in alle gevallen wordt bij het afgeven van beschikkingen getoetst aan de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening). De Rekenkamers hebben gevraagd hoe bij majeure projecten kan worden geborgd dat de bijdrage aan Waddenfondsdoelen (output/outcome) bij majeure projecten wordt gerealiseerd. Het Waddenfondsbestuur heeft enerzijds verwezen naar de monitoringssystematiek en anderzijds aangegeven dat er bij majeure projecten – na een toezegging over het gehele meerjarige programma/project – de werkwijze met beschikkingen voor onderdelen van het majeure project borgt dat de output/outcome bepalend is voor het verstrekken van de subsidie 'tijdens' de rit.
Aanbeveling 5 Heroverweeg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm). Ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten van het Waddenfonds uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkzaamheden. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het is dus niet wenselijk om vooraf de organisatiekosten te maximeren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.*) *) De Rekenkamers hebben in het onderhavige onderzoek vastgesteld dat organisatiekosten sterk afhankelijk zijn van het type organisatie en de uit te voeren taken en werkzaamheden. Daarmee is het maatwerk. Een vooraf gesteld maximumpercentage, zoals eerder aanbevolen (aanbeveling 3) in de beleidsbrief van 1 augustus 2012, is bij nader inzien daarom geen goed uitgangspunt om tot een professionele uitvoeringsorganisatie te komen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De directeur zal uitwerking geven aan de benodigde functies en taken voor een doelmatige uitvoering van onze verantwoordelijkheden.	Inmiddels heeft het Waddenfonds mede vanwege intensivering van werkzaamheden met betrekking tot onder meer de realisatie van het Investeringskader Waddengebied de procedure in gang gezet voor een wijziging van de begroting 2018 en 2019 tot tijdelijke verhoging van de organisatiekosten. Anticiperend daarop zijn tijdelijk 4 fte extra aangetrokken. In het voorjaar van 2019 zal de organisatie in beeld gebracht hebben in hoeverre de taken binnen de huidige norm van 5% kunnen worden gerealiseerd.
Aanbeveling 6 Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur hecht er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en doeltreffende projecten. Reservevorming is een bewuste keuze om – mede in verband met aanstaande majeure projecten – in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rond de aangekondigde midterm-review in 2021 zicht zal zijn op een forse aanwending van de gevormde reserves. De in 2021 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm-review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen; zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Mede met het oog op de intensivering van werkzaamheden rondom het realiseren van het Investeringskader Waddengebied, hebben de staten inmiddels hun zienswijze gegeven op de wijziging van de begroting 2018 om € 30 miljoen uit de algemene reserve beschikbaar te hebben voor majeure projecten (overheveling naar bestemmingsreserve voor majeure projecten). Het Algemeen Bestuur heeft in haar vergadering van 29 juni besloten tot begrotingswijziging 2018 Waddenfonds mutatie reserves.
Aanbeveling 7 Laat vastleggen op welke momenten de Staten inhoudelijk worden geïnformeerd over de voortgang van projecten (output) en de realisatie van de Waddenfondsdoelen (outcome). Dit laatste kan bijvoorbeeld door te bepalen dat vanaf 1 januari 2019 inhoudelijke tussentijdse evaluaties van de bijdrage van gesubsidieerde projecten aan de Waddenfondsdoelen zullen plaatsvinden. Stel de Staten op de hoogte van samenvattingen en overzichten van deze inhoudelijke evaluaties.	Naar aanleiding van uw aanbeveling constateren wij dat in de Jaarstukken (Jaarrekening/Jaarverslag) jaarlijks openbaar inzicht wordt gegeven in de voortgang van projecten (ex art. 18 van het Bestuursakkoord).	Via de website maar ook in het Jaarverslag zal hierover inzicht volgen. Het inmiddels vastgestelde monitorings- en evaluatisysteem is hiervoor een belangrijke bron van gegevens.
Aanbeveling 8 Voorts geeft het rekenkameronderzoek aanleiding tot de volgende verbeterpunten: a. Zorg ervoor dat uiterlijk 1 maart 2018 het sanctiebeleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidie is vastgesteld.**)	In aanbeveling 8a wordt in dat licht gesproken over sanctiebeleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidie. We willen erop wijzen dat het Waddenfonds met regelmaat handhavend optreedt, door bijvoorbeeld de subsidieverlening in te trekken of de subsidie lager vast te stellen. De Algemene wet bestuursrecht biedt hiervoor het instrumentarium. We zullen voormelde beleidslijn zo spoedig mogelijk vaststellen.	Hiervoor is inmiddels een beleidsregel vastgesteld door het algemeen bestuur; zie ad 2.
b. Laat in de Jaarverslagen voor zowel de geweigerde subsidieaanvragen als voor projecten die niet tot uitvoering komen aangeven, wat de reden van afwijzing was en welk (type) projecten het betreft, zodat dit inzicht kan bijdragen aan betere subsidieverzoeken.	Wij zullen nagaan in hoeverre in de Jaarverslagen een meer gedetailleerd beeld mogelijk is van de weigeringsgronden van subsidieaanvragen en van de projecten die niet tot uitvoering komen.	In Jaarverslag 2017 is een meer gedetailleerd beeld gegeven van weigeringsgronden. Daarnaast is bij de subsidieregeling 2018/02 (voor acht thema's) een subsidiemogelijkheid geïntroduceerd waarmee aanvragers zich kunnen laten bij staan door een professioneel adviseur bij het opstellen van subsidieaanvragen en projectplannen. Inmiddels blijkt dat 37 potentiële subsidieaanvragers bij de komende zogenoemde brede openstelling hiervan gebruik willen maken. Deze openstelling kent een subsidieplafond van € 8 miljoen. Uiteindelijk zullen de ingediende projecten door een commissie van deskundigen beoordeeld en gerangschikt worden.
c. Indien de Staten een motie aannemen over het functioneren van het Waddenfonds die ook de beide andere provincie betreft, adresseer in die motie dan ook expliciet het AB van het Waddenfonds. **)De Rekenkamers hebben naar aanleiding van het onderhavige onderzoek voortschrijdend inzicht bij hun eerdere aanbeveling 2 uit de beleidsbrief van 1 augustus 2012 waarin nog sanctiebeleid om verwijtbare vertraging tegen te gaan werd aanbevolen. De Rekenkamers verwachten dat het vaker in contact treden met de subsidieontvangers een maatregel zal zijn die positiever en effectiever zal uitpakken dan het opleggen van sancties (zie aanbeveling 2 van dit rapport).		

INHOUD

Samenvatting

1. Inleiding
2. Bestuursakkoord decentralisatie Waddenfonds
3. Interprovinciale waddensamenwerking
   - 3.1 Het Waddenfonds
   - 3.2 Beleids- en uitvoeringskaders interprovinciale waddensamenwerking
   - 3.2.1 Investeringskader Waddengebied
   - 3.2.2 Uitvoeringskader Waddenfonds
4. Het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord'
   - 4.1 Onafhankelijke besluitvorming onder druk
   - 4.2 Belangen
   - 4.3 Doelen
   - 4.4 Bestuurlijke verwevenheid: onafhankelijke besluitvorming in perspectief
5. Bestuurlijke samenwerking, een keuzemenu
6. Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds
   - 6.1 Inleiding
   - 6.2 Externe advisering over subsidieverstrekking
   - 6.3 Verbreding samenstelling dagelijks bestuur Waddenfonds
   - 6.4 Bestuurscommissie
   - 6.5 Versterken actieve informatieverstrekking
7. Publiek- en privaatrechtelijke verzelfstandiging
   - 7.1 Verzelfstandiging en regelgeving
   - 7.2 Samenwerkingsvormen
8. Afronding

Bijlagen:

1. Deelconclusie 1a van het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord'
2. Overzicht van samenwerkingsvormen

Samenvatting

Het Bestuursakkoord decentralisatie Waddenfonds, de beleidsnota Wadden van Allure en het Investeringskader Waddengebied vormen samen het fundament voor interprovinciale waddensamenwerking vanuit een gemeenschappelijk publiek belang: versterking van ecologie en economie in een ongedeeld Waddengebied. Het bestuursakkoord en het Investeringskader kennen van die belangen afgeleide publieke doelen.
De wetgever heeft een voorkeur voor bestuurlijke samenwerking die op publiekrechtelijke leest is geschoeid. Het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' van de Randstedelijke en Noordelijke rekenkamers adresseert in dat verband de 'bestuurlijke verwevenheid' binnen de samenwerking. In deze nota is dat begrip onderscheiden in organisatorische en kaderstellende verwevenheid.

Organisatorische verwevenheid doet zich voor binnen de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds. Dat is een wezenskenmerk van verlengd lokaal bestuur: het bestuur van een GR is altijd samengesteld door en uit de deelnemers. In die zin is een GR niet-onafhankelijk van de deelnemers. Het is een beoogd kenmerk van publiekrechtelijke samenwerking en zeker geen synoniem voor 'onzuivere besluitvorming'. Onzuivere besluitvorming zou zich voordoen als de besteding van Waddenfondsmiddelen zich bewust buiten de door provinciale staten voorgeschreven kaders beweegt. Daartoe behoren ook de Waddenfondsdoelen.

Gegeven de congruente publieke belangen en publieke hoofddoelen hebben provinciale staten 2/3 van de resterende Waddenfondsmiddelen gereserveerd voor de realisatie van de majeure opgaven in het Waddengebied en daarmee uitdrukkelijk besloten tot kaderstellende verwevenheid. De kaderstelling door provinciale staten is op dat punt volstrekt duidelijk: Waddenfondsdoelen zijn leidend.

Het realiseren van publieke doelen verlangt een zekere mate van publieke sturing. Die sturing beweegt zich binnen een bandbreedte die correspondeert met een zekere mate van democratische controle. De enorme (politieke en financiële) ambitie binnen het unieke Waddengebied vraagt juist een voortdurende politiek-bestuurlijke sturing. Binnen de publiekrechtelijke samenwerking bestaan voldoende politieke controlemechanismen in de sfeer van inlichtingen en verantwoording om na te gaan of subsidieverstrekking zich binnen de kaderstelling beweegt. Die instrumenten worden overigens niet ten volle benut. Bovendien kan in het proces van subsidieverstrekking externe advisering worden betrokken, als extra waarborg voor een doelmatige besteding.

Om publieke taken uit te kunnen voeren zijn publiekrechtelijke bevoegdheden nodig. De Provinciewet kent een gesloten systeem van bevoegdheidsverdeling, dat zich verzet tegen overdracht van publiekrechtelijke bevoegdheden aan private partijen. Dat leidt ertoe dat organen van private rechtspersonen niet als bestuursorgaan kwalificeren. Daarmee blijven bestuursrechtelijke rechtsbescherming (bezwaar en beroep), de Wet openbaarheid van bestuur, de Wet nationale ombudsman (klachtrecht) en de Archiefwet buiten de deur en dat is, gezien de inhoud van de publieke taak, onwenselijk. Om organen van private rechtspersonen als bestuursorgaan aan te merken is inhoudelijke en financiële sturing van provinciale bestuursorganen een vereiste. Het opdragen van bevoegdheden aan privaatrechtelijke rechtspersonen kan wel, maar ook dan geldt een instructiekader waarbinnen bevoegdheidsuitoefening zich beweegt, onder verantwoordelijkheid van provinciale bestuursorganen.

1. Inleiding

De Randstedelijke en Noordelijke rekenkamers (hierna: rekenkamers) hebben de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds onder de loep genomen. In januari 2018 is het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' (hierna: het Rapport) verschenen. Deelconclusie 1a van het Rapport (bijlage 1) plaatst in zijn algemeenheid vraagtekens bij de 'onafhankelijke besluitvorming' over de besteding van Waddenfondsmiddelen. Het Rapport spreekt in dat verband over 'bestuurlijke verwevenheid', zonder dat overigens verder uit te werken. In het licht van het door provinciale staten vastgestelde Investeringskader Waddengebied gaat het rapport een stap verder en luidt de conclusie dat er een toegenomen risico is op belangenverstrengeling en in dat verband een risico dat de Waddenfondsdoelen ondergeschikt worden gemaakt aan de doelen van het Investeringskader. De 'onafhankelijke besluitvorming' komt hierdoor verder onder druk te staan, aldus het Rapport.
Op basis van de deelconclusie is in het Rapport de volgende aanbeveling opgenomen:

Aanbeveling 1
Start op korte termijn een discussie over de gewenste onafhankelijke besluitvorming over de Waddenfondsmiddelen. Dit kan bijvoorbeeld binnen het huidige model van verlengd provinciaal bestuur door de Kwaliteitscommissie een bindend advies te laten uitbrengen over subsidieaanvragen die betrekking hebben op majeure projecten, waarvan AB en DB alleen met zwaarwegende argumenten mogen afwijken. Ook denkbaar is dat de huidige bestuurlijke constructie ter discussie wordt gesteld. Onderzocht kan dan worden hoe het Waddenfonds op een andere manier dan de huidige gemeenschappelijke regeling vorm gegeven kan worden. Hierbij is onder meer te denken aan een stichting of een provinciale verordening die het mogelijk maakt om externe onafhankelijke bestuurders te benoemen.

Provinciale staten hebben deze aanbeveling overgenomen. In deze nota is interprovinciale waddensamenwerking en besluitvorming in het licht van het Rapport in perspectief geplaatst en staat de taakorganisatie centraal. Hierbij is 'bestuurlijke verwevenheid', zoals het Rapport dat noemt, onderscheiden in (a) organisatorische verwevenheid en (b) kaderstellende verwevenheid. Dat onderscheid is nodig om kenmerken van samenwerking en politieke sturing hierop een plaats in de discussie te geven. De begrippen komen nog uitvoerig aan bod. Vanzelfsprekend komen ook maatregelen die passen binnen de bestaande structuur en alternatieve samenwerkingsvormen voor het voetlicht. De nota begint echter met de statutaire bron van het Waddenfonds: het bestuursakkoord.

2. Bestuursakkoord decentralisatie Waddenfonds

In 2011 hebben het Rijk en de Waddenprovincies het Bestuursakkoord decentralisatie Waddenfonds ondertekend, op grond waarvan het Waddenfonds per 1 januari 2012 is gedecentraliseerd. De decentralisatie heeft de oorspronkelijke hoofddoelstellingen van het Waddenfonds ongemoeid gelaten. De hoofddoelen zijn niet de enige begrenzing die aan subsidieverstrekking is gesteld. Zo kent het bestuursakkoord een territoriale begrenzing, mag geen subsidie worden verstrekt voor reguliere investeringen en reguliere beheer- of onderhoudswerken, geldt er een fifty-fifty verhouding voor economie en ecologie, kunnen rijkspartijen geen aanspraak maken op het fonds en is altijd cofinanciering vereist.

In het bestuursakkoord is uitdrukkelijk bepaald dat de Waddenprovincies in gezamenlijkheid beschikken over de gelden van het Waddenfonds[1]. Het fonds is aldus niet opgesplitst over de Waddenprovincies. In de decentralisatie ligt juist de opdracht aan deze provincies besloten om met gebruikmaking van het fonds gezamenlijk de belangen van het Waddengebied te behartigen. Een ongedeeld fonds voor een ongedeeld Waddengebied.
Het bestuursakkoord bepaalt ook dat de provincies voorzien in een professionele uitvoeringsorganisatie[2], maar schrijft verder geen samenwerkingsvorm voor.

3. Interprovinciale waddensamenwerking

3.1 Het Waddenfonds

Om het bestuursakkoord handen en voeten te geven hebben de Waddenprovincies in 2012 gekozen voor een publiekrechtelijke samenwerkingsovereenkomst op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr): gemeenschappelijke regeling Waddenfonds. Voor de bestuurs- en financieringsstructuur van het Waddenfonds wordt kortheidshalve verwezen naar deze regeling.
De keuze voor een GR is blijkens de voordracht aan provinciale staten gestoeld op twee gedachten:

- ☞ de Wgr is bij uitstek bedoeld voor publiekrechtelijke samenwerking; *en*
- ☞ via de weg van de Wgr kan in één gezamenlijk bestuur worden voorzien, waarmee recht

wordt gedaan aan het bestuursakkoord, waarin staat dat de Waddenprovincies gezamenlijk besluiten over de besteding van de Waddenfondsmiddelen. Hiermee is aangesloten bij de voorkeur van de wetgever voor publiekrechtelijke samenwerking, gegeven het bestuursakkoord dat stuurt op interprovinciale besluitvorming over Waddenfondsmiddelen[3].

Binnen het Waddenfonds is subsidieverstrekking het overheersende beleidsinstrument[4]. Het subsidiegebouw van het Waddenfonds kent inmiddels drie verdiepingen[5], waarbij het dagelijks bestuur mag besluiten over subsidieverstrekking. Het voornemen van het dagelijks bestuur om een subsidie voor een majeur project te verstrekken wordt steeds per geval aan het algemeen bestuur van het Waddenfonds voorgelegd[6].

3.2 Beleids- en uitvoeringskaders interprovinciale waddensamenwerking

3.2.1 Investeringskader Waddengebied: parallelle samenwerking

In 2013 hebben provinciale staten de interprovinciale Waddenvisie ‘Wadden van Allure’ vastgesteld. Het in 2016 door provinciale staten vastgestelde Investeringskader Waddengebied is een concretisering van de Waddenvisie, gericht op een gecoördineerde interprovinciale inzet voor het Waddengebied. Het Investeringskader kent zes majeure opgaven en een beschrijving van

[1] Art. 9 Bestuursakkoord
[2] Art. 12 Bestuursakkoord
[3] Art. 158 Provinciewet: Gedeputeerde staten besluiten slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van gedeputeerde staten te brengen.
[4] Het Waddenfonds kan ook het beleidsinstrument ‘voorlichting’ inzetten.
[5] (1) het Budget lokale innovaties, voor activiteiten die de vitaliteit en de sociaaleconomische duurzaamheid van lokale gemeenschappen verbeteren (max. € 50.000); (2) thematische subsidieverstrekking, voor activiteiten die passen binnen de in het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds genoemde thema’s en themalijnen (max. € 750.000); en (3) subsidieverstrekking voor majeure projecten, die passen binnen het Investeringskader Waddengebied.
[6] Deze verplichting is opgenomen in de door het algemeen bestuur vastgestelde Financiële verordening Waddenfonds.

maatregelen om die opgaven te realiseren. Daarbij hebben de staten ten behoeve van de realisering van het Investeringskader 2/3 van de resterende Waddenfondsmiddelen gereserveerd, voor zover te subsidiëren activiteiten passen binnen de hoofddoelen van het Waddenfonds. Waar binnen het Waddenfonds subsidieverstrekking het overheersende beleidsinstrument is, staat de provincies ter uitvoering van het Investeringskader een veel ruimer palet aan beleidsinstrumenten ter beschikking. Naast subsidieverstrekking - al dan niet via het Waddenfonds - zijn dat m.n. bevoegdheden op het terrein van ruimtelijke ontwikkeling, water, landbouw, natuur en landschap.

Het door de colleges vastgestelde Uitvoeringsprogramma Waddengebied beschrijft het proces om besluitvorming omtrent het Investeringskader voor te bereiden. Bestuurlijk speelt de Stuurgroep Waddenprovincies (hierna: SWP) een centrale rol: een interprovinciaal bestuurlijk afstemmingsplatform. De SWP heeft geen zelfstandig besluitvormende bevoegdheden, maar acteert onder de collegiale bestuurlijke verantwoordelijkheid van de betreffende colleges. De betrokkenheid van die colleges concentreert zich rondom een zgn. programmeringslijst, die periodiek aan hen wordt voorgelegd. De SWP beslist - onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de colleges - of een projectinitiatief in voldoende mate past binnen het Investeringskader. Op basis van die beslissing kan een subsidieaanvraag bij het Waddenfonds worden ingediend. Overigens staat het een initiatiefnemer vrij om ook zonder positieve beslissing van de SWP een subsidieaanvraag in te dienen. In zoverre kan de beslissing van de SWP als aanbeveling of advies worden gekwalificeerd. Het programmeringsproces wordt periodiek geëvalueerd.

3.2.2 Uitvoeringskader Waddenfonds

In de GR Waddenfonds is vastgelegd dat provinciale staten het Uitvoeringskader Waddenfonds vaststellen. Daarmee bepalen de staten de hoofdlijnen van de bestedingsrichting van Waddenfondsmiddelen. Het Uitvoeringskader Waddenfonds kent een uitwerkingsspoor voor majeure projecten en een uitwerkingsspoor voor thematische openstellingen. Dat laatste is door het algemeen bestuur uitgewerkt in het Investeringsprogramma Waddenfonds. Voor majeure projecten is nadrukkelijk bepaald dat deze moeten passen binnen het Investeringskader Waddengebied en de hoofddoelen en uitgangspunten van het Waddenfonds.

Provinciale staten van de Waddenprovincies, elk als hoogste bestuursorgaan van de provincie, zijn de gezamenlijke eigenaren van het Waddenfonds. Dat zien we ook terug in de stempel die provinciale staten drukken op de beleids- en uitvoeringskaders die het Waddenfonds heeft te hanteren. Hieronder een overzicht.

Interprovinciale waddensamenwerking	
autonoom	**bestuursakkoord: GR Waddenfonds**
beleids- en uitvoeringskaders	
Wadden van Allure (PS) Investeringskader Waddengebied (PS) Investeringsprogramma Waddengebied (GS)	Uitvoeringskader Waddenfonds (PS) Uitvoeringsprogramma Waddenfonds (AB)

tabel 1

4. Het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord'

4.1 Onafhankelijke besluitvorming onder druk

Een nota over de samenwerkingsstructuur van het Waddenfonds kan niet zonder een nadere beschouwing en analyse van aanbeveling 1. Wijzigingen van deze structuur beogen immers voldoende tegemoet te komen aan de door de rekenkamers gevoelde bezwaren. Dat veronderstelt dat begrippen als 'onafhankelijke besluitvorming' en 'belangenverstrengeling', die de basis vormen voor aanbeveling 1, voldoende scherp zijn geduid.
Deelconclusie 1a van het Rapport stelt de onafhankelijke besluitvorming binnen het Waddenfonds ter discussie op basis van de volgende twee samenhangende observaties:

1) de bestuurlijke verwevenheid tussen enerzijds het DB en AB van het Waddenfonds en de GS-en en PS-en van de drie provincies anderzijds[7]; en
2) de betrokkenheid en sturing van de Waddenprovincies t.a.v. het Investeringskader Waddengebied, in die gevallen waarin (tevens) een beroep wordt gedaan op Waddenfondsmiddelen. Het rapport spreekt in dit verband over een toegenomen risico op belangenverstrengeling en het risico dat de doelen van het Investeringskader leidend zullen zijn in plaats van de Waddenfondsdoelen.

Het Rapport noemt twee opties om hieraan tegemoet te komen:

a) het binnen het vehikel van de GR beschouwen van het besluitvormingsmodel; *en*
b) samenwerking anders dan op basis van een GR.

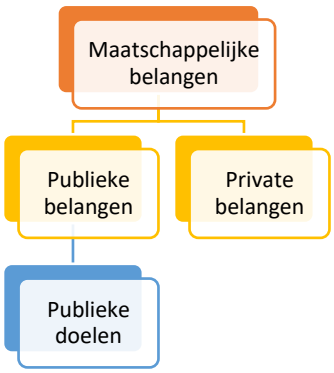
Als oplossingsrichting noemt het rapport bij sub a. een 'zware' adviesrol voor de Commissie kwaliteitstoetsing Waddenfonds[8] bij subsidieaanvragen voor majeure projecten en bij sub b. een stichting of een provinciale verordening die het mogelijk maakt om externe onafhankelijke bestuurders te benoemen. (Samenwerkings)structuren kunnen worden onderscheiden in (1) organisatiestructuur en (2) processtructuur. De in het Rapport onder sub a. genoemde oplossingsrichting lijkt vooral te sturen op het aanpassen van de processtructuur. De onder sub b. genoemde optie gaat (veel) verder en ziet op beide. Om oplossingsrichtingen te kunnen waarderen wordt eerst stilgestaan bij de begrippen 'belangen', 'doelen' en 'onafhankelijke besluitvorming', die kernbegrippen vormen van aanbeveling 1.

4.2 Belangen

Hoofdstuk 5 van deze notitie gaat in op het afwegingskader om te besluiten over publiek- en privaatrechtelijke samenwerking. Dat afwegingskader start per definitie met het in kaart brengen van de in de samenwerking te behartigen publieke belangen. Publieke belangen zijn de uiteindelijke doelen van overheidsbeleid[9].

[7] Het Rapport wijst naast bestuurlijke verwevenheid ook op het feit dat de uitvoeringsorganisatie van het Waddenfonds zwaar leunt op één van de deelnemende provincies (Fryslân). Die ambtelijke verwevenheid is in deze notitie buiten beschouwing gelaten. De ambtelijke organisatie bereidt uitsluitend besluiten van het provinciebestuur respectievelijk Waddenfondsbestuur voor en voert deze uit. N.a.v. de bestuurlijke reactie op dit punt benadrukken de Rekenkamers in het nawoord dat zij de integriteit van de ambtelijke organisatie van het Waddenfonds niet ter discussie stellen.
[8] In de GR Waddenfonds is vastgelegd dat het AB deze adviescommissie instelt.
[9] Sociaal Economische Raad; advies nr. 2010/01; Commissie Marktwerking en Publieke Belangen. Het benoemen van deze publieke belangen is een taak van de politiek.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

De publieke belangen van interprovinciale waddensamenwerking, zowel voor wat betreft het Investeringskader als voor het Waddenfonds, betreffen de versterking van ecologie en economie van het Waddengebied.
Het Rapport wijst, onder verwijzing naar het Investeringskader Waddengebied, op het risico van belangenverstrengeling, waarmee niet anders kan zijn bedoeld dan verstrengeling van de door de samenwerkende provincies te behartigen publieke belangen.
Echter, gemeenschappelijke regelingen kennen naar hun aard geen zelfstandig belangen[10]. De binnen het Waddenfonds te behartigen belangen zijn per definitie de door de Waddenprovincies gezamenlijk te behartigen belangen. Anders gezegd: de belangenbehartiging die binnen het Waddenfonds wordt nagestreefd valt altijd samen met de belangen van de samenwerkende provincies. Dat kan niet anders. Alleen al hierom kan van belangenverstrengeling op zich geen sprake zijn.
Dit betekent ook dat de belangen die de provincies binnen de samenwerking ter uitvoering van het Investeringskader Waddengebied behartigen samenvallen met de belangen die in Waddenfondsverband worden nagestreefd. Een andere lezing zou er op neerkomen dat de Waddenprovincies binnen het Waddengebied op het terrein van ecologie en economie tegenstrijdige belangen nastreven. Een dergelijke tegenstelling strookt ook niet met de kaderstellende verwevenheid, waartoe provinciale staten met het vaststellen van de visie Wadden van Allure, het Investeringskader Waddengebied en het Uitvoeringskader Waddenfonds hebben besloten.

4.3 Doelen

Voor het Waddenfonds zijn de publieke doelen een gegeven[11]. De (autonome) interprovinciale Waddenvisie kent eveneens een doelomschrijving, die in het Investeringskader is bevestigd[12].

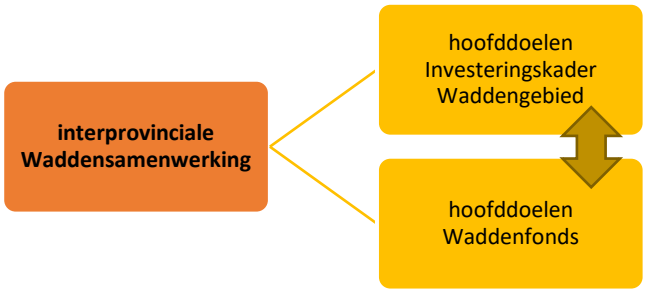
---

[10] Anders dan sommige privaatrechtelijke samenwerkingsvormen, waarin in bepaalde gevallen het vennootschapsbelang zwaarder moet wegen.

[11] De hoofdoelen van het Waddenfonds staan in art. 1 bestuursakkoord: De subsidiëring van activiteiten, anders dan reguliere investeringen of beheers- of onderhoudswerken, die gericht zijn op of bijdragen aan:
a. het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied;
b. het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
c. een duurzame economische ontwikkeling in het waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;
d. het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied.

[12] (a) het versterken en optimaal kunnen beleven van de fysieke en ecologische kwaliteiten van het Waddengebied en (b) het stimuleren van, en ruimte bieden voor, (sociaal-)economische ontwikkeling, wonen, werken, recreëren en innovatie.

Het Rapport wijst op het risico dat de Waddenfondsdoelen vanwege niet-onafhankelijke besluitvorming ondergeschikt worden gemaakt aan de doelen van het Investeringskader. In het Investeringskader hebben provinciale staten juist nadrukkelijk bepaald dat de Waddenfondsdoelen leidend zijn bij het aanspreken van Waddenfondsmiddelen. Binnen de kaderstelling is van ondergeschiktheid van Waddenfondsdoelen dus geen sprake. Integendeel. De hoofddoelen van het Investeringskader en Waddenfonds beogen elk, zij het in andere bewoordingen, ecologische en economische versterking van het Waddengebied. Dat zijn immers de belangen die de grondslag voor de publieke doelen van interprovinciale Waddensamenwerking vormen. De hoofddoelen zijn dan ook in hoge mate congruent.

4.4 Bestuurlijke verwevenheid: onafhankelijke besluitvorming in perspectief

Het Rapport spreekt over 'bestuurlijke verwevenheid tussen bestuursorganen'. De verwevenheid is niet verder ingekleurd. Het is belangrijk om hier bij stil te staan, omdat het Rapport een directe relatie legt tussen bestuurlijke verwevenheid enerzijds en 'niet-onafhankelijke besluitvorming' en 'risico op belangenverstrengeling' anderzijds. Bestuurlijke verwevenheid kan zowel kaderstellend als organisatorisch worden geduid.

<u>Kaderstellende verwevenheid</u>

Binnen de beleids- en uitvoeringskaders met betrekking tot het Waddengebied is sprake van kaderstellende verwevenheid. Die verwevenheid is door provinciale staten ook gewenst. In de GR staat dat het Waddenfonds de taakbehartiging - de realisatie van de Waddenfondsdoelen - uitoefent met inachtneming van door provinciale staten vastgestelde beleidskaders met betrekking tot het werkingsgebied van het Waddenfonds. Dat sluit naadloos aan bij de rol van provinciale staten, als eigenaren van het Waddenfonds. Met het Investeringskader hebben provinciale staten hier concreet invulling aangegeven, door te bepalen dat een substantieel deel van de Waddenfondsmiddelen wordt aangewend voor de realisering van de majeure opgaven van het Investeringskader. Feitelijk hebben provinciale staten hiermee het Waddenfonds ingepast in het beleidsinstrumentarium van het Investeringskader. Dat kan probleemloos, want de publieke belangen die binnen de interprovinciale waddensamenwerking worden behartigd, hetzij binnen het Waddenfonds, hetzij binnen het Investeringskader, komen overeen. Met het door provinciale staten vastgestelde Uitvoeringskader Waddenfonds is de cirkel rond gemaakt, door te bepalen dat subsidieverstrekking door het Waddenfonds ten behoeve van majeure opgaven moet passen binnen het Investeringskader.

Organisatorische verwevenheid

Nu het Waddenfonds door provinciale staten is ingepast in het beleidsinstrumentarium van het Investeringskader, moet de besluitvormingsstructuur van het fonds voldoende waarborgen bieden voor een afweging waarin - vanzelfsprekend binnen het kader van de Waddenfondsdoelen en de overige in het bestuursakkoord opgenomen begrenzing - ook de doelen van het Investeringskader zijn betrokken. De na te streven belangen zijn immers identiek. Met andere woorden: een besluitvormingsstructuur van het Waddenfonds die (te veel) is losgezongen van het Investeringskader kan doelrealisatie van dit kader in de wielen rijden.
Organisatorische verwevenheid op bestuursniveau is een wezenskenmerk van verlengd lokaal bestuur. Het bestuur van een GR is altijd samengesteld door en uit de deelnemers[13]. In die zin is besluitvorming binnen een GR niet onafhankelijk van de deelnemers[14]. Het is een beoogd kenmerk van de publiekrechtelijke samenwerking en geen synoniem voor 'onzuivere besluitvorming', zelfs niet als provinciebesturen zouden optreden als subsidieaanvrager[15]. Onzuivere besluitvorming zou zich voordoen als de besteding van Waddenfondsmiddelen zich bewust buiten de door provinciale staten voorgeschreven kaders beweegt. Daartoe behoren ook de Waddenfondsdoelen. Juist hiervoor bestaan politieke controlemechanismen op het terrein van inlichtingen en verantwoording.

5. Bestuurlijke samenwerking, een keuzemenu

De afweging om te komen tot enige vorm van bestuurlijke samenwerking kent in hoofdlijnen vier stappen:

Stap 1: belangen

De afweging begint per definitie met het in kaart brengen van de gezamenlijke publieke belangen: waarom willen de provincies samenwerken? In hoofdstuk 4 is hier uitvoerig bij stilgestaan. Er is sprake van een publiek belang: versterking van ecologie en economie in het ongedeelde Waddengebied, dat de provinciebesturen zich hebben aangetrokken.

Stap 2: taken en bevoegdheden

Taken

Stap 2 is het in kaart brengen van de taken en bijbehorende bevoegdheden. Wat is er nodig om de publieke taak te kunnen uitvoeren? Bij taken valt een onderscheid te maken in 'doe-taken'en 'publieke taken'. In het bestuursakkoord ligt nadrukkelijk een publieke taak besloten op het terrein van financiële overdrachten. Meer concrete taken zitten in de sfeer van beleids- en uitvoeringskaders, financiële kaders, regelgeving t.b.v. subsidieverstrekking en besluiten omtrent

[13] De Wgr biedt mogelijkheden voor deelname van externen aan het dagelijks bestuur van een GR. In het Rapport is dit buiten beschouwing gebleven, maar in hoofdstuk 6 van deze nota is die mogelijkheid toegelicht.
[14] De exponent hiervan is het gegeven dat leden van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam Waddenfonds niet zonder last of ruggenspraak zitting hebben, maar nadrukkelijk representant zijn van de deelnemer die hen heeft aangewezen.
[15] Zie ook hoofdstuk 4 van het advies van Proof adviseurs aan de rekenkamers over de rechtmatigheid van een dergelijke subsidieaanvraag.

subsidieverstrekking, bezwaarschriften en openbaarheid. Deze (deel)taken moeten een plaats krijgen in de betreffende samenwerkingsvorm.

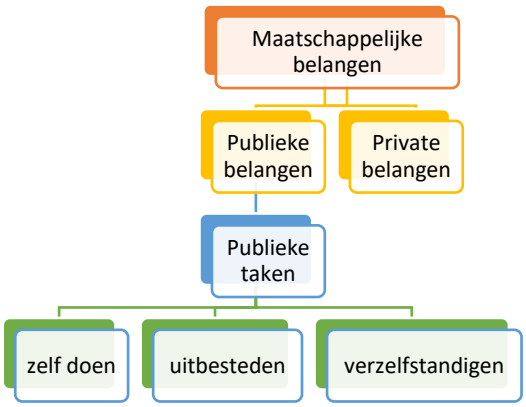
Bevoegdheden

Om publieke taken te kunnen uitoefenen zijn publiekrechtelijke bevoegdheden nodig, zoals regelgevende bevoegdheid, de bevoegdheid om subsidie te verstrekken en te besluiten op verzoeken o.g.v. de Wet openbaarheid van bestuur. De Provinciewet kent een zgn. gesloten systeem van bevoegdheidsverdeling. Dat betekent dat het provinciebestuur geen bevoegdheden kan overdragen aan een private rechtspersoon. Opdragen kan wel, maar de uitoefening van die bevoegdheid vindt dan steeds plaats namens en onder verantwoordelijkheid van het betreffende provinciale bestuursorgaan, met inachtneming van het door dat bestuursorgaan vastgestelde (instructie)kader[16]. Dat plaatst 'onafhankelijke besluitvorming buiten de deur' in enig perspectief.

Publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen alleen worden uitgeoefend door bestuursorganen. Uit de wet volgt dat organen van een gemeenschappelijke regeling (AB en DB) altijd bestuursorgaan zijn. Organen van privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen alleen in bepaalde gevallen worden aangemerkt als bestuursorgaan. Voor de keuze van enige samenwerkingsvorm is dat van belang. Zo zijn alleen besluiten van bestuursorgaan vatbaar voor bezwaar en beroep en is het kwalificeren als bestuursorgaan ook bepalend voor de toepasselijkheid van een aantal andere wetten: de Wet openbaarheid van bestuur, de Wet Nationale ombudsman en de Archiefwet.

Stap 3: taakbehartiging

In stap 3 staan drie vragen centraal: zelf doen, uitbesteden of verzelfstandigen?

Zelf doen

Een eerste en voor de hand liggende keuze bij het uitvoeren van publieke taken is het zelf uitvoeren binnen de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie. Voor het Waddenfonds gaat dit niet op. In het bestuursakkoord ligt besloten dat de Waddenprovincies in gezamenlijkheid beschikken over de gelden van het Waddenfonds. Het fonds is niet opgesplitst over de Waddenprovincies. De decentralisatie van het Waddenfonds stuurt als het ware op bestuurlijke samenwerking tussen de Waddenprovincies binnen het Waddengebied. Dat gebied wordt als ongedeeld beschouwd. Die

[16] Delegatie is de meest vergaande vorm van bevoegdheids(her)verdeling. Met delegatie verschuift ook de politieke verantwoordelijkheid. Delegatie aan ambtenaren is uitgesloten. Mandaat is de bevoegdheid om namens een bestuursorgaan besluiten te nemen. Deze figuur komt met name in ondergeschiktheidsrelaties veel voor.

benadering ligt overigens ook aan het Investeringskader Waddengebied ten grondslag, waarin provinciale staten nadrukkelijk voor interprovinciale waddensamenwerking hebben gekozen.

Uitbesteden
Uitbesteden betekent dat de feitelijke uitvoering - veelal door middel van een aanbesteding - wordt opgedragen aan een marktpartij of een ander overheidslichaam. Binnen de contouren van het bestuursakkoord zou dit betekenen dat de Waddenprovincies gezamenlijk de feitelijke uitvoering van het Waddenfonds aanbesteden. Het betreft de inkoop van een dienst, waarbij de inhoud van de dienstverlening door de contractuele verhouding wordt bepaald. Binnen subsidieverhoudingen betreft het met name het voorbereiden van besluiten, met inbegrip van externe advisering over het te nemen besluit. Door middel van een mandaatbesluit kan worden bewerkstelligd dat de dienstverlener namens het provinciebestuur besluit. Een dergelijk mandaatbesluit zal, naast een inhoudelijk instructiekader, ook voldoende waarborgen moeten bevatten om de democratische controle op de uitvoering mogelijk te maken.
Uitbesteden van feitelijke taakuitvoering laat onverlet dat de samenwerkende provincies de interprovinciale politiek-bestuurlijke afstemming moeten waarborgen.

Verzelfstandigen
Verzelfstandiging betekent dat de Waddenprovincies gezamenlijk een publieke taak door een andere zelfstandige organisatie laten doen. Gedacht kan worden aan een gemeenschappelijke regeling[17], een bestuurscommissie[18], een stichting, een vereniging en de besloten en naamloze vennootschap.

6. Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

6.1 Inleiding

Het Rapport formuleert twee aanvliegroutes om het Waddenfonds te evalueren: (a) het binnen het vehikel van de GR beschouwen van de besluitvorming en (b) samenwerking anders dan op basis van een GR. In dit hoofdstuk staat onderdeel (a) centraal en de suggestie van de Rekenkamers omtrent externe advisering over subsidieverstrekking. In hoofdstuk 7 is ingegaan op onderdeel (b) en zijn publiek- en privaatrechtelijke vormen van samenwerking in ogenschouw genomen.

6.2 Externe advisering over subsidieverstrekking

Bij het proces van thematische subsidieverstrekking, zoals genoemd in hoofdstuk 3, wordt standaard een adviescommissie t.b.v. het dagelijks bestuur ingesteld. Bij subsidieverstrekking voor majeure projecten kan eveneens een externe deskundigencommissie worden ingesteld.
Een voornemen tot subsidiëring van majeure projecten wordt altijd voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan het algemeen bestuur, dat moet besluiten over het (meerjarig) beschikbaar stellen van middelen. Een externe toets omtrent subsidieverstrekking voor majeure projecten zou zo moeten worden ingericht, dat deze tevens bruikbaar is voor het algemeen bestuur.
Het Rapport doet in dit verband de suggestie om de door het algemeen bestuur ingestelde Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds een bindend advies te laten uitbrengen over

[17] De Wgr kent verschillen typen gemeenschappelijke regelingen: openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie en gemeenschappelijke orgaan. Er is in 2012 gekozen voor een openbaar lichaam, omdat deze vorm rechtspersoonlijkheid kent. De mogelijkheid van een bedrijfsvoeringsorganisatie bestond in 2012 nog niet.
[18] De Provinciewet staat geen interprovinciale bestuurscommissie toe.

subsidieverstrekking, waarvan alleen op grond van zwaarwegende argumenten mag worden afgeweken[19]. De Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds heeft een meer algemene taakstelling en kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over alle aangelegenheden die het Waddenfonds betreffen. Dat moet worden onderscheiden van de advisering over concrete subsidieverstrekking.

6.3 Verbreding samenstelling dagelijks bestuur Waddenfonds

Het algemeen bestuur van een GR wordt samengesteld uit leden van de deelnemende bestuursorganen. Uit het midden van het algemeen bestuur wordt het dagelijks bestuur samengesteld. De Wgr kent echter de mogelijkheid dat aan het dagelijks bestuur leden worden toegevoegd van buiten de kring van het algemeen bestuur[20]. Er kunnen dus externe - van het provinciebestuur onafhankelijke - leden aan het dagelijks bestuur worden toegevoegd, bv. vanwege bijzondere deskundigheid[21]. De aanwijzing in het dagelijks bestuur leidt er niet toe dat deze personen ook lid worden van het algemeen bestuur.

6.4 Bestuurscommissie

De gemeenschappelijke regeling Waddenfonds voorziet in de instelling van een bestuurscommissie door het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur mag pas beslissen tot instelling van een bestuurscommissie, nadat provinciale staten gelegenheid hebben gehad hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling van de bestuurscommissie en kan aan een dergelijke commissie bevoegdheden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur overdragen[22]. Bevoegdheden van het dagelijks bestuur kunnen alleen op voorstel van het dagelijks bestuur worden overgedragen.

6.5 Versterken van actieve informatieverstrekking

De Wgr biedt een voldoende basis voor het verstrekken van inlichtingen door het bestuur van het Waddenfonds aan de besturen van de deelnemende provincies of door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur. Die inlichtingenplicht kan explicieter worden gemaakt en (aanmerkelijk) actiever worden ingevuld, door afspraken te maken over het periodiek en actief inzicht verschaffen aan provinciale staten over de besteding van Waddenfondsmiddelen. De recent door het algemeen bestuur vastgestelde monitorsystematiek omtrent subsidieverstrekking is een prima aangrijpingspunt om hier invulling aan te geven.

---

[19] Bindende advisering en afwijken van die advisering gaan niet samen. Dat zou er immers op neer komen dat het dagelijks bestuur bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen voor een besluit waaraan een 'bindend' advies ten grondslag ligt, waarvan zij wellicht op goede gronden gemotiveerd wenst af te wijken, maar afwijken vanwege het bindend karakter niet is toegestaan. Bindende advisering maakt ook democratische controle diffuus, nu het dagelijks bestuur immers niet kan worden verweten dat zij het bindend advies heeft gevolgd. Bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen impliceert een zelfstandige afweging van alle betrokken belangen en daarmee de mogelijkheid om altijd gemotiveerd af te wijken van een advies.

[20] art. 14, tweede lid, Wgr:

2. Wanneer de aard van de regeling daartoe aanleiding geeft, kunnen één of meer leden van het dagelijks bestuur, niet zijnde de voorzitter, worden aangewezen van buiten de kring van het algemeen bestuur, met dien verstande dat op deze wijze aangewezen leden nimmer de meerderheid van het dagelijks bestuur mogen uitmaken.

[21] MvT Wet gemeenschappelijke regelingen; Tweede Kamer, zitting 1980-1981, 16538, A-D; pag. 38

[22] Uitgezonderd zijn de bevoegdheid tot het vaststellen van de begroting en de jaarrekening , het heffen van rechten en het vaststellen van verordeningen door strafbepaling of bestuursdwang te handhaven. Overdracht kan slechts plaatsvinden wanneer de aard van de bevoegdheid zich hier niet tegen verzet.

7. Publiek- en privaatrechtelijke verzelfstandiging

Provincies kunnen op publiekrechtelijke basis samenwerken, maar kunnen ook privaatrechtelijke rechtspersonen oprichten of in privaatrechtelijke rechtspersonen deelnemen. Publiekrechtelijke samenwerking kan in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Privaatrechtelijke verzelfstandiging kan worden vormgegeven binnen een vereniging, een stichting en een vennootschap[23].

7.1 Verzelfstandiging en regelgeving

Ten behoeve van enige samenwerkingsvorm moet worden nagegaan of in wet- en regelgeving beperkingen zijn opgenomen voor verzelfstandigde samenwerkingsvormen. In art. 158 Provinciewet heeft de wetgever een nadrukkelijke voorkeur voor publiekrechtelijke samenwerking opgenomen. Privaatrechtelijke samenwerking mag alleen als dat bijzonder is aangewezen voor het te behartigen openbaar (publiek) belang. In een recent wetsvoorstel is dit standpunt (her)bevestigd[24]. Art. 152 Provinciewet formuleert een gesloten systeem van bevoegdheidsverdeling. Op grond hiervan kan het provinciebestuur geen bevoegdheden overdragen aan een privaatrechtelijke rechtspersoon.

7.2 Samenwerkingsvormen

In bijlage 2 zijn diverse samenwerkingsvormen omschreven. Om samenwerkingsvormen te kunnen vergelijken zijn de volgende vier kenmerken benoemd:

bestuurlijke regie: democratische sturing

Bestuurlijke regie beweegt zich op een schaal van volledige zeggenschap tot het volledig overlaten van een uit te voeren taak. In dat laatste geval verdwijnt de taak uit het publieke domein. Bestuurlijke regie is enerzijds kaderstellend, anderzijds uitvoerend van aard. De gewenste mate van overheidssturing hangt sterk af van (het karakter van) de te realiseren beleidsdoelen.

In termen van de Algemene Rekenkamer:

> *Het is essentieel dat bij de organisatie van publieke taken duidelijk is in welke mate de overheid aan het roer wil staan. Als onduidelijk is waar de minister (nog) over gaat, is ook onduidelijk waarop de controle van het parlement is gericht en hoe het parlement invloed kan uitoefenen. Bovendien kan het de uitvoering van publieke taken belemmeren[25].*

bevoegdheidstoekenning en rechtsbescherming

Zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke rechtspersonen beschikken over privaatrechtelijke bevoegdheden. Om publieke taken te kunnen uitoefenen zijn publiekrechtelijke bevoegdheden nodig. De mogelijkheden om die bevoegdheden over te dragen of op te dragen aan publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen verschillen. Alleen bestuursorganen kunnen publiekrechtelijke bevoegdheden uitoefenen.

Het begrip rechtsbescherming wordt hier in ruime zin gebruikt. Het betreft de mogelijkheid van belanghebbenden om bezwaar te maken of beroep in te stellen tegen besluiten van de overheid, maar ook met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur informatie te vragen.

---

[23] Zgn. personenvennootschappen blijven hier buiten beschouwing

[24] Wijziging institutionele bepalingen diverse wetten; Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 691, nr. 3

[25] Brief Algemene rekenkamer aan Tweede Kamer; Aandachtspunten bij de Organisatie van op afstand geplaatste publieke taken; sept. 2015

democratische controle

De besteding van overheidsmiddelen en het in dat kader uitoefenen van publiek- en privaatrechtelijke bevoegdheden moeten voortdurend onderwerp kunnen zijn van democratische controle. Provinciale staten behoren steeds (eenvoudig) te kunnen nagaan of de uitvoering van publieke taken plaatsvindt binnen beleids- en budgettaire kaders. De gewenste mate van overheidssturing en de mate van democratische controle zijn logisch aan elkaar verbonden. In termen van de Algemene Rekenkamer:

> *Het is belangrijk dat de minister alle informatie krijgt die hij nodig heeft om bij te sturen en dat tevens de informatiepositie van het parlement is gewaarborgd. Daarom moeten de inrichting van verantwoording, toezicht en controle, en de gekozen sturing en bekostiging op elkaar aansluiten*[26]*.*

Bestuurlijke regie wordt bepaald door en beperkt tot de mate waarin de diverse overheden zijn vertegenwoordigd in de organen van de rechtspersoon en invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming. Een gemeenschappelijke regeling kent maximale bestuurlijke regie. Het is immers een verlengstuk van de betrokken overheden. Bij stichtingen en vennootschappen zal het bestuur geheel of gedeeltelijk uit externen bestaan, die zich bovendien in voorkomende gevallen hebben te richten naar het belang van de private rechtspersoon. De democratische sturing is in dat geval beperkter.

Aan privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen, anders dan het bestuur van een gemeenschappelijke regeling, geen bevoegdheden worden overgedragen. Mandaatverlening is wel mogelijk, waarbij de rechtspersoon zich heeft te richten naar het instructiekader van het betreffende provinciaal bestuursorgaan. Organen van een privaatrechtelijke rechtspersoon zijn geen bestuursorgaan. Daardoor vallen die rechtspersonen niet onder de Algemene wet bestuursrecht (rechtsbescherming), Wet openbaarheid van bestuur, de Wet nationale ombudsman (klachtrecht) en de Archiefwet. Wel is in de rechtspraak bepaald dat er omstandigheden zijn waaronder een private rechtspersoon die geldelijke uitkeringen of op geld waardeerbare voorzieningen aan derden verstrekt toch als bestuursorgaan kan worden aangemerkt. Hiervoor moet aan twee criteria zijn voldaan. Het eerste vereiste is dat de inhoudelijke criteria voor het verstrekken van geldelijke uitkeringen of voorzieningen in beslissende mate worden bepaald door een of meer bestuursorganen. Het tweede vereiste is dat de verstrekking van deze uitkeringen of voorzieningen in overwegende mate, dat wil zeggen in beginsel voor twee derden of meer, wordt gefinancierd door een of meer bestuursorganen. Deze vereisten komen er op neer dat er altijd sprake moet zijn van inhoudelijke en financiële sturing door – in dit geval – de provinciebesturen.

De Wgr kent uitdrukkelijk bepalingen die zien op het verstrekken van inlichten aan het provinciebestuur en het afleggen van verantwoording. Bij private rechtspersonen moet de democratische controle statutair worden verankerd.

8. Afronding

Het bestuursakkoord en de door provinciale staten vastgestelde bestuurlijke visie ‘Wadden van Allure’ vormen de basis voor intensieve samenwerking van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland binnen het ongedeelde Waddengebied. Er is een gemeenschappelijk publiek belang en hier van afgeleide gemeenschappelijke publieke doelen, voor een belangrijk deel geconcretiseerd in het door provinciale staten vastgestelde Investeringskader Waddengebied. Voor de realisering van

[26] Brief Algemene rekenkamer aan Tweede Kamer; Aandachtspunten bij de Organisatie van op afstand geplaatste publieke taken; sept. 2015

de majeure opgaven van het Investeringskader hebben de staten 2/3 van de resterende Waddenfondsmiddelen gereserveerd. Die middelen zijn eindig. Na 2026 moet de (politieke) balans worden opgemaakt om te bezien in hoeverre de ambities zijn bewaarheid en wellicht een vervolg krijgen.
Uit het Investeringskader en het Waddenfonds spreken een enorme (politieke en financiële) ambitie voor een uniek gebied, die langjarig de nodige bestuurlijke regie en (bij)sturing vergt.
De bestuurlijke samenwerking is op publiekrechtelijke leest geschoeid: een gemeenschappelijke regeling. Dat is in lijn met de voorkeur van de (Provincie)wetgever en blijft (heel) dicht bij het bestuursakkoord: de provincies besluiten in gezamenlijkheid over de aanwending van Waddenfondsmiddelen. Het bestuur van een GR is altijd samengesteld door en uit de deelnemers. In die zin is een GR niet-onafhankelijk van de deelnemers. Dat is ook beoogd, juiste vanwege de omvangrijke politieke en financiële ambitie in het Waddengebied, die een voortdurende bestuurlijke vinger aan de pols verlangt, met voor het Waddenfonds een volstrekt duidelijke kaderstelling door provinciale staten: Waddenfondsdoelen zijn leidend. Binnen publiekrechtelijke samenwerking bestaan voldoende politieke instrumenten om na te gaan of subsidieverstrekking zich binnen die kaderstelling beweegt. Die instrumenten kunnen overigens beter worden benut. Ook externe deskundigenadvisering is relatief eenvoudig te organiseren, om doelmatige besteding van middelen te waarborgen.

Bijlage 1

Deelconclusie 1a: Onafhankelijke besluitvorming besteding Waddenfondsmiddelen onder druk
(…).
De bestuurlijke verwevenheid tussen de bestuursorganen (DB en AB) van het Waddenfonds en de bestuursorganen van de drie provincies (GS en PS) is duidelijk. De uitvoeringsorganisatie van het Waddenfonds leunt zwaar op één der deelnemende provincies (Fryslân). Bij de huidige constellatie kunnen daarom vraagtekens worden geplaatst bij de nagestreefde onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid komt verder onder druk te staan wanneer de Waddenprovincies zelf gaan optreden als subsidieaanvrager. (…). Met de invoering van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 is namelijk tweederde (…) van de nog resterende Waddenfondsmiddelen (…) gereserveerd voor majeure projecten die een bijdrage moeten leveren aan zowel de opgaven van dat Investeringskader als aan de Waddenfondsdoelen. De Waddenprovincies sturen de ontwikkeling van majeure projecten zelf aan, waarbij de uitvoeringsorganisatie van het Waddenfonds een adviserende rol heeft. Vervolgens toetst het Waddenfonds subsidieaanvragen voor majeure projecten waar eerder door de Waddenprovincies over is besloten. Hiermee is niet alleen het risico van belangenverstrengeling toegenomen, maar ook is er nu het risico dat de doelen van het Investeringskader leidend zullen zijn in plaats van de Waddenfondsdoelen.

Bijlage 2 Samenwerkingsvormen

Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam

besturingsmodel

Het gemeenschappelijk openbaar lichaam is de meest voorkomende vorm van publiekrechtelijke samenwerking[27]. Het bestuur van openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam en is eindverantwoordelijk voor wat binnen het openbaar lichaam gebeurt. Het algemeen bestuur is een vertegenwoordigend orgaan. Ieder lid van het algemeen bestuur vertegenwoordigt het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen. Het dagelijks bestuur is een collegiaal bestuursorgaan. De voorzitter is lid en voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.

bevoegdheden

Het gemeenschappelijk openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten en personeel in dienst nemen. Aan het bestuur van een openbaar lichaam kunnen de deelnemers publiekrechtelijke bevoegdheden overdragen (delegatie) en opdragen (mandateren). Het AB, DB en de voorzitter zijn van rechtswege bestuursorgaan.

democratische controle

De Wgr bevat een kader voor het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording. Het dagelijks bestuur moet het algemeen bestuur actief alle inlichtingen geven die het algemeen bestuur voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Bet bestuur van het openbaar lichaam moet provinciale staten de door een of meer leden van gevraagde inlichtingen verstrekken. Het dagelijks bestuur en zijn leden leggen verantwoording af aan het algemeen bestuur. Een lid van het algemeen bestuur kan door het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen ter verantwoording worden geroepen.

Vereniging

besturingsmodel

Een vereniging is een privaatrechtelijke rechtspersoon met leden en een meervoudige bestuursstructuur: een Algemene ledenvergadering (ALV) en een bestuur. In de ALV hebben alle leden (provincies) zitting. De algemene ledenvergadering heeft alle bevoegdheden die niet wettelijk of statutair aan een ander orgaan zijn opgedragen. Het bestuur wordt uit de leden door de ALV benoemd. Het bestuur bestaat ten minste uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester en is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de vereniging.
Vergelijk de vereniging IPO, waar de ALV wordt gevormd door 24 leden die zijn voorgedragen door provinciale staten: twee statenleden per provincie en een bestuur dat wordt gevormd door gedeputeerden: uit elke provincie één.

[27] Het Rapport stelt het type gemeenschappelijke regeling: een openbaar lichaam, niet ter discussie. Naast het 'openbaar lichaam' kent de Wgr nog twee typen gemeenschappelijke regelingen die zich lenen voor bestuurlijke samenwerking: het gemeenschappelijk orgaan (GO) en de bedrijfsvoeringsorganisatie (BO). Het GO is een vorm die weinig wordt gebruikt. Het GO heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan daarom geen privaatrechtelijke rechtshandelingen op eigen titel verrichten. Het GO kan dus ook geen personeel in dienst hebben. De BO is betrekkelijk nieuw in Wgr-land. De BO kan uitsluitend worden getroffen door colleges ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken van de deelnemers. De BO heeft in tegenstelling tot het GO wel rechtspersoonlijkheid.

De vereniging is qua structuur de privaatrechtelijke tegenhanger van een (publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam, zoals het Waddenfonds (ALV versus AB en bestuur versus dagelijks bestuur).

bevoegdheden
De vereniging heeft rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten en personeel in dienst nemen. Er kunnen geen publiekrechtelijke bevoegdheden aan het bestuur van een vereniging worden overgedragen. Organen van de vereniging zijn daarom geen bestuursorgaan. Het opdragen van bevoegdheden (mandaat) is wel mogelijk.

democratische controle
Het bestuur legt verantwoording af aan de ALV. Elk lid van de ALV informeert zijn eigen achterban. Het BW kent geen specifieke informatie- of verantwoordingsverplichtingen jegens provinciale of gedeputeerde staten, zoals de Wet gemeenschappelijke regelingen die wel kent. Het zijn vooral de statuten die bepalen welke toezichts- en controle-instrumenten van toepassing zijn.

Stichting
besturingsmodel
Een stichting is een privaatrechtelijke rechtspersoon die geen leden kent met een enkelvoudige bestuursstructuur: een bestuur. Desgewenst kan een raad van toezicht of een commissie worden ingesteld. Een overheidsstichting is een rechtspersoon die door de overheid is opgericht of waarvan de overheid de bestuursleden of de leden van de raad van toezicht in meerderheid benoemt dan wel op een andere grond de bevoegdheid heeft om overwegende invloed uit te oefenen. Daarbij valt in het bijzonder te denken aan de situatie dat in de statuten van de stichting aan de overheid de bevoegdheid is toegekend om de algemene inhoudelijke criteria voor het bestuursbeleid te bepalen[28]. De betrokkenheid kan op verschillende manieren vorm krijgen, zoals het benoemen van het bestuur en het goedkeuren van de belangrijkste beslissingen van het bestuur; het benoemen van toezichthouders en het bestuur of zitting nemen in de raad van toezicht, die op zijn beurt het bestuur benoemt en de belangrijkste beslissingen van het bestuur moet goedkeuren.

bevoegdheden
De stichting heeft rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten en personeel in dienst nemen. Er kunnen geen publiekrechtelijke bevoegdheden aan het bestuur van een stichting worden overgedragen. Organen van de stichting zijn daarom geen bestuursorgaan. Het opdragen van bevoegdheden (mandaat) is wel mogelijk.

democratische controle
Het Burgerlijk Wetboek kent geen specifieke informatie- of verantwoordingsverplichtingen jegens provinciale of gedeputeerde staten, zoals de Wet gemeenschappelijke regelingen die wel kent. Het zijn vooral de statuten die bepalen welke toezichts- en controle-instrumenten van toepassing zijn.

[28] Van de overheidsvennootschap en de overheidsstichting; de publiekbelangbenadering; prof. mr. F.J. van Ommeren

Vennootschap

besturingsmodel

De vennootschap is een privaatrechtelijke rechtspersoon met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, met een meervoudig bestuur: een Algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en een bestuur. Desgewenst kan een raad van commissarissen worden ingesteld. Het bestuur is belast met het besturen van de vennootschap, hetgeen onder meer inhoudt dat het verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling

bevoegdheden

Alle bevoegdheden die niet toekomen aan het bestuur of de raad van commissarissen komen toe aan de AVA. Daarnaast zijn in het BW specifieke bevoegdheden toegekend aan de AVA.
De vennootschap heeft rechtspersoonlijkheid. Dit betekent dat het op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen kan verrichten. Het kan bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten en personeel in dienst nemen. Er kunnen geen publiekrechtelijke bevoegdheden aan het bestuur van een vennootschap worden overgedragen. Organen van de vennootschap zijn daarom geen bestuursorgaan. Het opdragen van bevoegdheden (mandaat) is wel mogelijk.

democratische controle

Het bestuur legt verantwoording af aan de raad van commissarissen en aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Elk lid van de AVA informeert zijn eigen achterban. Het bestuur verschaft de raad van commissarissen tijdig alle informatie die nodig is voor de uitoefening van de taak van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. Het Burgerlijk Wetboek kent geen specifieke informatie- of verantwoordingsverplichtingen jegens provinciale of gedeputeerde staten, zoals de Wet gemeenschappelijke regelingen die wel kent.
Zowel het bestuur als de raad van commissarissen moeten zich bij de vervulling van hun taak richten naar het belang van de rechtspersoon en de daaraan verbonden onderneming of organisatie. In de nabije toekomst zal deze norm naar verwachting niet alleen voor vennootschappen, maar voor rechtspersonen gaan gelden, dus ook voor de stichting en de vereniging[29].
Deze norm verzet zich ertegen dat een bestuurder of commissaris slechts bepaalde specifieke belangen in acht neemt of zonder meer doorslaggevend laat zijn[30].

[29] MvT Wet bestuur en toezicht rechtspersonen; Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 34 491, nr. 3

[30] Een voorbeeld biedt de weigering van de president-commissaris van ProRail in 2015 om twee interne documenten over de financiële situatie van ProRail met de staatssecretaris van I&M te delen. Hij achtte het (blijkbaar) niet in het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming om deze informatie ter kennis te stellen aan de bewindspersoon. De president-commissaris was geen ambtenaar of ambtsdrager maar een oud-politicus. De betrokken staatssecretaris werd naar de Tweede Kamer geroepen om hierover verantwoording af te leggen. Het blijkt niet gemakkelijk voor een bewindspersoon om uit te leggen dat het gebrek aan kennis van de interne stukken van een overheidsvennootschap een (logisch) gevolg is van de verzelfstandigde positie van het bedrijf. Bron: Van de overheidsvennootschap en de overheidsstichting; de publiekbelangbenadering; prof. mr. F.J. van Ommeren.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

INGEKOMEN - 9 JAN. 2019

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. S.Y. Langeveld
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144982
langevelds@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 9 JAN. 2019

Kenmerk
1157543/1157539

Uw kenmerk

Betreft: Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u ter kennis dat wij 8 januari jl. de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019 hebben vastgesteld. Daarnaast hebben wij voor deze regeling het subsidieplafond en de indieningstermijn voor 2019 vastgesteld.

De subsidieregeling is bedoeld voor waterbeheerders en locatiebeheerders van, door ons aangewezen, zwemwater of van potentiële zwemlocaties.

De provincie wil de kwaliteit van het Noord-Hollandse zwemwater verbeteren. In de Watervisie 2021 (2015) is als ambitie opgenomen om uiterlijk in 2021 alle Noord-Hollandse zwemplekken minimaal in de waterkwaliteitsklasse[1] 'goed' te laten vallen. Deze kwaliteitsindeling geeft aan in hoeverre er sprake is van bacteriologische problemen (E.coli en intestinale enterococcen). Daarnaast wil de provincie stimuleren dat verbetering optreedt bij zwemlocaties met regelmatig terugkerende blauwalgenoverlast. Met deze subsidieregeling zal een bijdrage kunnen worden geleverd aan het realiseren van de genoemde ambitie, zowel t.a.v. bacteriologische kwaliteitsproblemen als de regelmatig terugkerende blauwalgenoverlast.

Van 1 februari 2018 tot en met 26 april 2018 is Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2018 (1003174/1003186) opengesteld geweest, waarbij zowel locatiebeheerders als waterbeheerders subsidie konden aanvragen. De waterbeheerders en locatiebeheerders zijn erg blij met de subsidie. Alleen is het, met name voor de locatiebeheerders, lastig om de eigen bijdrage rond te krijgen in de begroting bij deze subsidiepercentages. De regeling is daarom aangepast. Het subsidiabele percentage voor beheermaatregelen en investeringsmaatregelen is verhoogd van 60% naar 75% en het plafond is verhoogd van €150.000 naar €250.000. Ook

[1] O.b.v. de Europese Zwemwaterrichtlijn worden zwemlocaties elk jaar ingedeeld in vier kwaliteitsklassen: uitstekend, goed, aanvaardbaar en slecht.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

informeren wij de waterbeheerders en locatiebeheerders dit jaar eerder over de openstelling. Zo kunnen de aanvragers in hun begroting rekening houden met cofinanciering.

De regeling wordt ruimer opengesteld dan in 2018: van 5 februari 2019 tot en met 1 oktober 2019. Ook locaties komen in aanmerking die nog geen officiële zwemplek zijn, mits zij na de subsidiabele activiteiten door Gedeputeerde Staten als officiële zwemplek kunnen worden aangewezen. Dit past bij de doelstelling uit de Watervisie 2021, die door Provinciale Staten is vastgesteld, om het aantal zwemplekken in Noord-Holland uit te breiden.

Het genomen besluit houdt alleen openstelling in 2019 in. Als de regeling succesvol blijkt te zijn en voldoende financiële middelen beschikbaar zullen wij overwegen de openstelling na 2019 te continueren.

Wij gaan ervan uit u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

- Uitvoeringsregeling verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019
- Besluit tot vaststelling subsidieplafond en de indieningstermijn voor 2019 op grond van de Uitvoeringsregeling verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 8 januari 2019, nr. ....., tot vaststelling van de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2011;

Overwegende:
- de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden;
- dat in Watervisie 2021 is vastgelegd dat de Provincie Noord-Holland streeft naar verbetering van de waterkwaliteit en daarbij waterbeheerders en locatiehouders wil ondersteunen;
- dat in Watervisie 2021 is vastgelegd dat de Provincie Noord-Holland streeft naar uitbreiding van het aantal zwemwaterlocaties

Besluiten vast te stellen:

Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019

Artikel 1
In deze regeling wordt verstaan onder:
a. beheermaatregel: werkzaamheid die een of meerdere malen per jaar wordt uitgevoerd;
b. investeringsmaatregel: eenmalige maatregel met een meerjarig effect;
c. zwemwaterlocatie: door Gedeputeerde Staten aangewezen locatie als bedoeld in artikel 10b van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden;
d. potentiële zwemwaterlocatie: locatie die nog niet is aangewezen maar waarvan uit gebiedsonderzoek blijkt dat deze, na het treffen van beheer- of investeringsmaatregelen, door Gedeputeerden Staten kan worden aangewezen als zwemwaterlocatie;
e. gebiedsonderzoek: onderzoek gericht op het vinden van oorzaken van vóórkomen van blauwalgen of bacteriën in een specifiek gebied en het nemen van maatregelen hiertegen.

Artikel 2
Subsidie wordt verstrekt aan waterbeheerders en locatiehouders van zwemwaterlocaties of potentiële zwemwaterlocaties in Noord-Holland.

Artikel 3
1. Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende activiteiten, gericht op het duurzaam verbeteren van de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater of potentieel zwemwater of op de structurele vermindering van de blauwalgenproblematiek:
   a. gebiedsonderzoek;
   b. beheermaatregelen;
   c. investeringsmaatregelen.
2. Subsidie voor beheermaatregelen wordt voor maximaal één zwemseizoen verstrekt, en uitsluitend indien en voor zover de beheermaatregelen additioneel zijn ten opzichte van de reguliere eerdere jaarlijkse beheerinspanningen.

Artikel 4

1. Een aanvraag om subsidie bevat tenminste:
   a. een begroting van de kosten van de activiteit;
   b. een financieringsplan van de kosten van de activiteit;
   c. een inhoudelijke beschrijving van de activiteit;
   d. indien het betreft een aanvraag door een waterbeheerder om een subsidie voor beheer- of investeringsmaatregelen, een brief van de locatiehouder, waaruit blijkt dat zij instemt met de voorgenomen maatregelen;
   e. indien het betreft een aanvraag door een locatiehouder om een subsidie voor beheer- of investeringsmaatregelen, een brief van de waterbeheerder, waaruit blijkt dat zij instemt met de voorgenomen maatregelen;
   f. voor zover het betreft een aanvraag om een subsidie voor beheermaatregelen, een onderbouwing waaruit blijkt dat de beheermaatregelen additioneel zijn ten opzichte van de reguliere eerdere jaarlijkse beheerinspanningen;
   g. voor zover het betreft een aanvraag om een subsidie voor de structurele vermindering van de blauwalgenproblematiek gegevens (metingen en visuele waarnemingen) die aantonen dat er sprake is van een dergelijke problematiek.
2. Een aanvraag om subsidie wordt ingediend door middel van het voor deze uitvoeringsregeling op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies beschikbaar gesteld formulier.

Artikel 5

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieplafond en de periode waarbinnen de aanvragen kunnen worden ingediend, vast.

Artikel 6

1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag is ontvangen binnen de periode, bedoeld in artikel 5.
2. Een aanvraag om subsidie die buiten de in het vorige lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt niet in behandeling genomen.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 16 weken na ontvangst van de aanvraag om subsidie.

Artikel 7

Aanvragen om subsidie worden behandeld op volgorde van ontvangst.

1. Wanneer een aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag, de datum waarop de aanvraag is aangevuld.
2. Indien meerdere aanvragen op dezelfde dag worden ontvangen en door honorering van deze aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden, wordt de aanvraag met de laagste projectkosten als eerste in behandeling genomen.
3. Indien toepassing van het vorige lid er toe leidt dat aanvragen gelijk eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.

Artikel 8

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

a. de activiteit financieel niet haalbaar is;
b. de uitvoering van de activiteit is gestart voordat de aanvraag is ontvangen;

c. voor de desbetreffende zwemwaterlocatie of potentiële zwemwaterlocatie en hetzelfde type onderzoek, beheer- of investeringsmaatregel al een subsidie op grond van deze regeling of op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2018 is verstrekt.

Artikel 9

1. Subsidie wordt verstrekt voor de rechtstreeks aan de activiteit toe te rekenen kosten.
2. Er wordt uitsluitend subsidie verstrekt voor kosten die zijn gemaakt na het indienen van de aanvraag om subsidie.

Artikel 10

1. De subsidie voor onderzoek, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 15.000,-.
2. De subsidie voor beheermaatregelen, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b, bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 75.000,-.
3. De subsidie voor investeringsmaatregelen, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder c, bedraagt 75% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 75.000,-.
4. Indien dezelfde activiteit uit andere hoofde wordt gesubsidieerd, wordt een zodanig subsidiebedrag verstrekt dat het totaal van alle subsidies ten hoogste 100% van de subsidiabele kosten bedraagt.
5. Indien toepassing van voorgaande leden zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wordt het subsidiebedrag in afwijking van het eerste lid zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteit niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de van toepassing zijnde vrijstellingsverordeningen van de Europese Commissie verstrekt mag worden.
6. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 5.000,-.
7. Bij subsidies van minder dan € 10.000,- gaat geen beschikking omtrent subsidieverlening aan de subsidievaststelling vooraf.

Artikel 11

In de subsidieverlening kunnen Gedeputeerden Staten een verplichting opnemen omtrent de datum waarop de gesubsidieerde activiteiten zijn afgerond.

Artikel 12

1. Een aanvraag tot vaststelling wordt ingediend binnen 13 weken na voltooiing van de activiteit.
2. Indien de subsidieontvanger een gemeente, of een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van hoofdstuk I, II of IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is, wordt de aanvraag tot vaststelling van de subsidie ingediend uiterlijk 1 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de activiteit is voltooid.
3. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag tot vaststelling een formulier beschikbaar op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies.
4. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 13

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2022.
3. Deze regeling wordt aangehaald als Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019.
4. De Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2018 wordt ingetrokken.

Haarlem, 8 januari 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 8 januari 2019, tot vaststelling van het subsidieplafond en indieningstermijn voor 2019 op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 5 van de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019;

Besluiten:

Artikel 1
Gedeputeerde Staten stellen voor 2019 een subsidieplafond van € 250.000,- vast.

Artikel 2
Het subsidieplafond wordt verdeeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 van de Uitvoeringsregeling subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Noord-Holland 2019.

Artikel 3
De periode voor het indienen van een aanvraag loopt van 5 februari 2019 tot en met 1 oktober 2019, 24:00 uur.

Artikel 4
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum 29-11-2018
Ons kenmerk UIT18.0341
Onderwerp Verwilderde kattenafschot
Behandeld door dr. Femmie Smit

Geachte heer/mevrouw,

Binnen uw provincie laait de discussie rondom het afschieten van katten in het buitengebied weer stevig op. Deze rovers zouden een enorme bedreiging zijn voor de dieren in de natuur en het aantal slachtoffers zou in de miljoenen lopen. Dat katten prooidieren doden, is een gegeven, maar dat het doden van de kat dan een oplossing zou zijn, bestrijden wij.

De Dierenbescherming is tegen het afschieten van verwilderde katten in het buitengebied en heeft daarvoor sterke argumenten. Graag delen wij deze onderbouwing met u in de hoop dat u de argumenten deelt en uitdraagt waardoor wordt afgezien van het toestaan van afschot in uw provincie. Onze argumenten luiden als volgt:

1. Er is een gedegen kans dat de geschoten kat iemands huiskat is. Huiskatten in het buitengebied zijn lang niet altijd van verwilderde katten te onderscheiden en worden daardoor met enige regelmaat dood- of aangeschoten[1].
2. Katten rondom bebouwing, of zij nu verwilderd zijn of niet, dragen bij aan natuurlijke dierplaagbeheersing (zie ook 3b).
3. Het afschot heeft totaal geen effect op de beoogde natuurbeschermingsdoelstellingen omdat:

a. het de populatieomvang van verwilderde katten niet omlaag brengt;

Natuurmonumenten heeft er sinds 1994 voor gekozen om op Schiermonnikoog geen jacht toe te staan. In de tijd dat jacht wel plaatsvond telde men 39 katten (1988). In 2011 zijn er 41 katten geteld. De kattenpopulatie is dus nog net zo groot als toen jacht op katten wel plaatsvond[2],[3]. Tijdens de presentatie van de onderzoeksresultaten stelde Natuurmonumenten dat het jagen op de verwilderde katten in het natuurgebied schadelijker is dan de mogelijke schade die deze dieren aan de fauna kunnen aanrichten: "*Het onderzoek toont niet aan dat de natuur er met jacht op vooruit gaat. Wel blijkt dat toen de jagers nog regelmatig katten afschoten, het aantal verwilderde katten even groot was.*"

b. andere predatoren de lege plekken invullen;

Uit internationaal onderzoek blijkt dat het doden van predatoren niet altijd het gewenste effect heeft, namelijk een kleinere populatie roofdieren en minder gedode prooidieren. Beja et al. (2009)[4] deed een

[1] https://drachtstercourant.nl/2011/11/29/dierenbescherming-waarschuwt-voor-jagers-na-schieten-katten-nij-beets
[2] Op de Hoek (2012). Estimating population size and ecosystem effects of feral cats at the Schiermonnikoog nature reserve. Msc Thesis University of Groningen.
[3] Op de Hoek (2013) Verwilderde katten op Schiermonnikoog. De Levende Natuur (114-1), 4-8). http://www.jagersvereniging.nl/content/uploads/2015/10/De-Levende-Natuur-2013-kat-predatie-schiermonnikoog.pdf
[4] Beja et al. (2009). Predator abundance in relation to small game management in southern Portugal: conservation implications. Eur J Wildl Res, (55), 227–238.

vergelijkend onderzoek naar het aantal roofdieren in controlegebieden en gebieden waar een aantal roofdiersoorten werd gedood. Daaruit bleek dat het aantal roofdieren niet significant minder was in gebieden waar deze gedood werden ten behoeve van de wildstand. Ook een modelstudie van Courchamp et al. (1999) voorspelt dat het verwijderen van een geïntroduceerd roofdier zoals de kat, ook al is dat heel counter-intuïtief, juist kan zorgen voor een negatief effect op inheemse prooisoorten, omdat dit ruimte geeft voor kleinere roofdieren, zoals ratten[5].

c. de dichtheid verwilderde katten dusdanig laag is dat predatie geen meetbaar effect heeft op de prooipopulaties (prooipopulaties zijn aangepast aan roofdieren);

Het is niet voor niets dat koolmeesjes, merels en andere kleine tot middelgrote vogelsoorten, zoals wilde eenden, hele grote legsels produceren. Dit is om predatie te compenseren. Een groot deel fungeert als voedsel voor roofdieren, terwijl een heel klein aandeel overleeft en zich ook weer gaat voortplanten. Dat de dichtheden katten in het buitengebied laag zijn, blijkt o.a. uit onderzoek van Niewold (1985)[6]. Drie groepen boerderijkatten werden gedurende een aantal maanden radiotelemetrisch gevolgd. Enerzijds kregen deze katten wel dagelijks voedsel ter beschikking, maar anderzijds leidden zij grotendeels een 'vrij bestaan'. Als gevolg van de onderlinge sociale verhoudingen bleek alleen de onmiddellijke omgeving van de boerderij door meer dan één kat bezet. Daarbuiten nam dit aantal snel af, waarbij grote gebieden doorgaans door slechts één dominant dier gelijktijdig werd bezet. Ook recenter onderzoek uit Limburg en Zuid-Holland met gezenderde katten en cameravallen laten zien dat katten de voorkeur hebben voor bebouwing. In Limburg spenderen gezenderde katten 54% van hun tijd rond bebouwing, 25% in grasland, 9% in bosgebied en 12% in overig. In bosgebieden komen zij wel voor, maar de dichtheden zijn zeer laag (2-5 katten/km^2 in het bos, terwijl dit in het aangrenzend landbouwgebied en bebouwde kom geschat wordt op 17-50 katten/km^2)[7]. In Zuid-Holland trof men op wildcamera's in tuinen in 1 maand tijd gemiddeld 5,9 katten aan, terwijl dit in natuur/recreatiegebied gemiddeld kwam op 1,8 katten[5]. Ook op Schiermonnikoog zijn de dichtheden laag, maar rond bebouwing (6,8 katten per km^2) wel hoger dan in de afgelegenere gebieden aan de oostkant (2,6 katten per km^2)[18].

d. de verwilderde kat nauwelijks die soorten eet die men voor ogen heeft te beschermen.

Provincies die afschot toestaan, doen dit in het buitengebied met name om weidevogels, zoals kieviten en grutto's, te beschermen. Maar het feit is dat katten deze niet of nauwelijks eten. Er zijn diverse dieetstudies gedaan en allen laten zien dat het dieet van katten niet of nauwelijks bestaat uit (weide)vogels, maar voornamelijk uit zoogdieren zoals muizen. Eén voorbeeld lichten wij hier uit en dat betreft het onderzoek van Teunissen et al. (2015), waarbij van alle 316 gruttokuikens en 227 kievitkuikens, die dood waren gegaan, slechts één keer de kat aan te wijzen was als doodsoorzaak voor een gruttokuiken (pag. 92) [8].

[5] Courchamp et al. (1999). Cats protecting birds : modelling the mesopredator release effect. Journal of Animal Ecology (68), 282-292. (https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1046/j.1365-2656.1999.00285.x)
[6]Niewold, F.J.J. (1986). Voedselkeuze, terreingebruik en aantalsregulatie van in het veld opererende huiskatten *Felis catus* L., 1758. Lutra (29), 145-187.
[7]? Lammertsma et al. (2011). Huiskatten in natuurgebieden; Kan TNR hybridisatie met de Wilde kat voorkomen? Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2263. http://edepot.wur.nl/282333
[8] Teunissen et al. (2005). Predatie bij weidevogels. Op zoek naar de mogelijke effecten van predatie op de weidevogelstand. Sovon-onderzoeksrapport 2005/11. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek–Ubbergen. Alterra-Document 1292, Alterra, Wageningen.

Effecten van wel of geen afschot in de provincies

Naast dat rapporten en wetenschappelijke literatuur laten zien dat afschot weinig tot geen effect heeft op het beschermen van diersoorten, blijkt dit ook in de provincies waar afschot nu wel plaatsvindt. In Friesland vindt, volgens het Faunabeheerplan 2014-2019, afschot plaats om een nulstand te bereiken om schade aan fauna te voorkomen[9]. De onderliggende aanwijzing is al sinds 2003 van kracht. Uit een rapport van 2015 schat men dat er 32.902 verwilderde katten in Friesland voorkomen[10]. Ook worden er blijkbaar nog steeds verwilderde katten geschoten[11]. Met andere woorden, het afschot is niet effectief in het behalen van de nulstand. Er is geen enkel inzicht in het verloop van de populatie, noch welk effect het afschot heeft gehad op het reduceren van faunaschade. De enige simpele gedachte die er achter het afschot lijkt te liggen is: elke dode kat is er één minder die een vogel opeet. Het feit dat dit voor opengevallen plekken kan zorgen, waardoor er snel weer nieuwe roofdieren het gebied intrekken, en het afschot derhalve totaal zinloos is om fauna te beschermen, en soms zelfs de situatie verergerd, wordt volledig genegeerd[12]. Dat vinden wij niet uitlegbaar.

In de provincie Utrecht heeft men sinds 2005 een aanwijzingsbesluit om verwilderde katten te beperken door deze te schieten. Het doel is fauna te beschermen. In de beleidsnota uit 2014 blijkt dat men geen gegevens heeft over de aantallen, noch de trend[13]. In 2012 zijn er 463 verwilderde katten geteld tijdens de jaarlijkse telling[14]. Uit schattingen komt naar voren dat er zo'n 27.530 zouden rondlopen[6]. Of de genomen maatregelen effectief zijn, is niet vast te stellen omdat monitoring van de effecten van het afschot op de te beschermen fauna ontbreekt. Uit de schattingen zou je op kunnen maken dat het afschot in elk geval niet bijdraagt aan het verlagen van het aantal verwilderde katten.

Kort gezegd, uit de gegevens die er zijn, kan niet worden gehaald dat afschot enig effect heeft. Deze conclusie wordt gesterkt door het feit dat er diverse provincies zijn waar afschot van verwilderde katten, sinds heel wat jaren, sowieso niet heeft plaatsgevonden, zoals Overijssel, Gelderland, Groningen en Drenthe. En voor die provincies (net als op Schiermonnikoog) zijn er geen aanwijzingen dat er een explosie van verwilderde katten in het buitengebied is en ook geen geluiden dat daar sterke(re) reducties in vogelpopulaties optreden doordat katten ze opeten.

Geen breed draagvlak voor afschot

Uit onze petitie tegen kattenafschot uit 2013 blijkt dat er veel weerstand is tegen het afschieten van katten. Maar liefst 137.123 mensen ondertekenden de petitie en lieten op die manier weten fel tegenstander van het afschot van zwerfkatten te zijn[15]. Dit leidde zelfs tot een aangenomen motie in de Tweede Kamer, waarin verzocht werd het afschot landelijk te stoppen.

---

[9] https://friesland.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/6/2016/06/Aanwijzing.pdf
[10] Knol (2015). Verwilderde huiskatten: effecten op de natuur in Nederland. Nederlandse Jagersvereniging. Rapport nr. 15-1. (https://www.jagersvereniging.nl/downloads/onderzoeken/verwilderde-katten-effecten-op-natuur-nederland/)
[11] https://www.nrc.nl/nieuws/2018/07/27/moet-de-verwilderde-kat-worden-afgeschoten-a1611415
[12] Van der Wal en Teunissen (2018). Boerenlandvogels en predatie: een update van de huidige kennis. Sovon-rapport 2018/31 (https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/effect-predatie-op-boerenlandvogels-nader-bekeken)
[13] Beleidsnota Utrecht (2014). https://www.provincie-utrecht.nl/publish/library/681/beleidsnota_flora-_en_faunawet_2014.pdf
[14] Faunabeheerplan Utrecht (2014-2019). https://utrecht.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/7/2016/06/FBP-Utrecht-2014-2019.pdf
[15] https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/actueel/nieuws/nieuws-overzicht/motie-pvdd-aangenomen-afschot-zwerfkatten-verbieden

Concluderend
Het aandeel verwilderde katten in het buitengebied is dusdanig laag en het effect van het afschot op het verminderen van verwilderde katten dusdanig klein, dat het nemen van afschotmaatregelen zinloos is. Het zorgt niet voor een structureel betere bescherming van vogels en andere wilde dieren. Deze maatregel kan bovendien niet rekenen op draagvlak onder een groot deel van de bevolking.
Mensen worden benadeeld als hun huiskat wordt aan- of afgeschoten, en het dierenwelzijn wordt aangetast door aan- en afschot.

Voor vragen over dit onderwerp kunt u terecht bij regiolobbyist Marije Smeenk, marije.smeenk@dierenbescherming.nl.

Hoogachtend,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Co'tje Admiraal
Algemeen directeur/bestuurder Dierenbescherming

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. P. Graven
BEL/REE
Telefoonnummer +31235144606
gravenp@noord-holland.nl

INGEKOMEN 19 DEC. 2018

Verzenddatum
19 DEC. 2018

Kenmerk
1141340/1141343

Uw kenmerk

Betreft: Besluitvorming inzake Gebiedsakkoord Alton

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis:

Besluit

In onze vergadering van 18 december 2018 hebben wij besloten het Gebiedsakkoord Alton met gemeenten Heerhugowaard en Koggenland, HVC Groep, Ondernemersvereniging Alton (OVAL), Rabobank Alkmaar e.o., Greenport Noord-Holland Noord en Ontwikkelingsbedrijf NHN te sluiten.

Toelichting

De provincie Noord-Holland, gemeenten Heerhugowaard en Koggenland, HVC Groep, Ondernemersvereniging Alton (OVAL), Rabobank Alkmaar e.o., Greenport Noord-Holland Noord en Ontwikkelingsbedrijf NHN hebben gezamenlijk het gebiedsakkoord Alton opgesteld (zie bijlage). Dit gebiedsakkoord heeft, na ondertekening, de juridische status van een intentieovereenkomst met inspanningsverplichtingen.

Doel van het gebiedsakkoord is om glastuinbouwgebied Alton toekomstbestendig te maken. Verregaande verduurzaming is daarbij een belangrijk speerpunt; in 2030 dient de CO_2-uitstoot in Alton met 75% gereduceerd te zijn ten opzichte van 1990. Voorwaarde is dat dit niet ten koste mag gaan van de bedrijfszekerheid en dat maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de concurrentiepositie van de glastuinbouwbedrijven in Alton.

Om de doelstelling te bereiken bevat het akkoord een set van afspraken. Deze variëren van het creëren van ruimte voor de glastuinbouw, bedrijfsverplaatsingen uit het buitengebied, een toekomstbestendige warmtevoorziening en aanleg van glasvezel tot het optimaliseren van de ontsluiting van het gebied. De provincie verkent samen met de regionale partijen op welke wijze provinciale

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

instrumenten kunnen worden ingezet ten behoeve van de regionale opgaven uit dit gebiedsakkoord.

De gezamenlijke ondertekening van het gebiedsakkoord vormt het startschot voor het gebiedsakkoord. Daarna volgt verdere uitwerking van de afspraken alsook uitvoering van die afspraken.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
J.W. Remkes

Bijlage:

Gebiedsakkoord Alton

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 11 december 2018, nr: 1099471/1157763, tot wijziging van de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Overwegende dat aanleiding bestaat de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied als genoemd in artikel 26c van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) te wijzigen;

Gelet op artikel 26c van de Provinciale Ruimtelijke Verordening;

Besluiten

Artikel 1
De begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied, op de locaties

a. tussen Poelweg en Noorddammerweg in gemeente Uithoorn, en;
b. Altongebied, aan de zijde van dopskern De Noord in gemeente Heerhugowaard,

bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening wordt gewijzigd door vervanging van de kaart 7 door de bij dit besluit behorende bijlage kaart 7.

Artikel 2
Een digitale verbeelding van kaart 7 behorende bij de Provinciale Ruimtelijke Verordening te publiceren op ruimtelijkeplannen.nl conform de Wet ruimtelijke ordening.

Artikel 3
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem, * december 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Toelichting wijziging begrenzing glastuinbouwconcentratiegebied (ex artikel 26c lid 8 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening)

1. Inleiding

Burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn (brief van 23 april 2018) en burgemeester en wethouders van de gemeente Heerhugowaard (brief van 20 maart 2018) vragen om wijziging van de begrenzing van de aanduiding glastuinbouwconcentratiegebied.

2. Aanvraag gemeente Uithoorn

Inleiding
In de Uitvoeringsagenda van Greenport Aalsmeer is opgenomen dat de gemeenten gebiedsvisies voor verschillende gebieden opstellen. Deze visies moeten bijdragen aan een verdere versterking van de sierteeltsector in deze regio, onder andere door clustering van glastuinbouw in sterke gebieden, waarmee mogelijkheden ontstaan voor rendabele investeringen in onder andere duurzaamheid en modernisering. Binnen de gemeente Uithoorn moeten voor de gebieden waar de glastuinbouw geen toekomst meer heeft andere oplossingen worden gevonden. Dit geldt voor het gebied tussen Poelweg en Noorddammerweg dat in de ruimtelijke visie van de Greenport Aalsmeer is aangewezen als transformatiegebied.

Feitelijke situatie
In dit gebied zijn er nog vier (glas)tuinbouwbedrijven aanwezig. Uit de ondernemingsverkenning en de gesprekken van de gemeente met ondernemers is gebleken dat er nog één of twee bedrijven hun activiteiten hier (voorlopig) willen doorzetten. Er is vooralsnog geen sprake van verplaatsing van bedrijven. De uitkomsten van de verkenningen en gesprekken bevestigen dat het gebied geen toekomst meer heeft voor glastuinbouw (totale omvang 65 ha, waarvan bedrijven 47 ha; voorlopig blijvend glastuinbouw 9,5 ha; vertrekkend glastuinbouw 8,5 ha).

Reden wijziging
Dit is een glastuinbouwgebied voor de sierteelt. Het overgrote deel van het gebied heeft de glastuinbouwfunctie al lang verloren door functiewijzigingen. In het bestemmingsplan ‘Landelijk Gebied’ is al een wijzigingsbevoegdheid voor het college opgenomen om de bestemming glastuinbouw te wijzigen naar ‘Bedrijf – Agrarisch verwant’. Op vele locaties is er gebruik van gemaakt. Alleen in het middengebied zijn nog enkele glastuinbouwbedrijven aanwezig. Het toekomstperspectief van deze bedrijven staat onder druk. Er kan daarom geconcludeerd worden dat het gebied voor de glastuinbouw geen toekomst meer heeft.

Visie
De gemeente heeft een zorgvuldig proces doorlopen wat heeft geresulteerd in een gebiedsvisie. Kern van de visie is dat het gebied als bedrijventerrein wordt bestemd. Na de vaststelling van deze visie door de gemeenteraad zal een bestemmingsplantraject van start gaan.
Op basis van de huidige wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan kan op dit moment het laatste gedeelte van het gebied worden getransformeerd.
Deze visie is uitvoerig besproken met alle betrokken partijen. De belangen van de bedrijven die hun activiteiten willen doorzetten, worden niet uit het oog verloren. De huidige rechten blijven onverminderd bestaan. Het gemeentebestuur heeft de visie voorgelegd aan de stuurgroep van de Greenport Aalsmeer. Vanuit de Greenport worden gesprekken gevoerd met actieve glastuinbouwbedrijven in het gebied om te kijken naar de toekomstbestendigheid.
Er is gebleken dat er geen ruimte is voor het groeien van de bedrijven boven 2 ha.

Verzoek
Burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn verzoeken om de begrenzing van het gebied tussen Poelweg en Noorddammerweg dat is aangeduid als “glastuinbouwconcentratie” te wijzigen.

De honorering van dit verzoek brengt een vergroting van het areaal bedrijventerrein met zich mee. Dit is toegevoegd aan de voorraad van bedrijventerreinen in de MRA en zodanig opgenomen in de Plabeka afspraken/monitor (47 ha als bestaand gebied – 18 ha. nieuw planaanbod). En in Plabeka is met de partij(en) afgesproken dat het gebied, indien de wijziging glastuinbouwconcentratiegebied uitgevoerd is, als kleinschalige bedrijfsterrein kan worden bestemd.

3. Aanvraag gemeente Heerhugowaard

Inleiding
Gemeente Heerhugowaard heeft in 2012 een proces gestart om het bestemmingsplan Buitengebied te herzien. Het glastuinbouwconcentratiegebied Alton is er een onderdeel van. De gemeente constateerde dat de aanwijzing tot glastuinbouwconcentratiegebied niet overeenkomt met de feitelijke situatie, maar ook niet met de wens tot uitbreiding van het glastuinbouwconcentratiegebied richting De Vaandel Noord.

Reden wijziging
Uit de Toekomstvisie voor Alton (gemaakt in opdracht van de Stuurgroep Alton) blijkt dat er gebrek is aan vestigingslocaties voor glastuinbouwbedrijven op Alton.
De gemeente heeft zowel de ondernemers van Alton als de omwonenden gevraagd naar hun inzichten ten aanzien van de glasgrens en dan voornamelijk gericht op de oostkant van Alton, aan de zijde van dorpskern De Noord. Er zit een discrepantie in wensen van de omwonenden en de glastuinbouwsector. Aan de hand van gesprekken is ervoor gekozen om vast te houden aan een afstand tussen woningen in het lint en de glastuinbouwgebouwen. Voor het overige gaat het om correcties van de aanwijzing tot glastuinbouwconcentratiegebied over wegen, over (toekomstige) woonbebouwing en over het industrieterrein in de Zandhorst.

Verzoek
De gemeente verzoekt om correctie en uitbreiding van de contouren van het glastuinbouwconcentratiegebied op basis van de in de stuurgroep vastgestelde gebiedsvisie Alton en zoals in het voorstel is aangegeven. Op de bij het verzoek behorende kaart staan twee gebieden. Het met de stippellijn aangegeven gebied is totaal 385 hectare. De gekleurde vakken die nieuwe glasgrens gaan vormen is totaal 240 hectare groot. Inclusief het gebied Vaandel Noord (het oranje vlakje rechtsonder dat nu nog buiten de glasgrens ligt) dat 21 ha. is.

4. Beoordeling

In de structuurvisie (§ 6.5.1 e.v.) is het beleid omtrent aanwijzing van glastuinbouwconcentratiegebied opgenomen. De aanwijzing van (grote) gebieden leidt tot clustering van deze landbouwsector met landschappelijke en economische voordelen. Dit beleid is verankerd in art 26c van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). In art. 26 c lid 8 van de PRV is bepaald dat Gedeputeerde Staten (GS), gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, kunnen wijzigen.

In het continue proces van modernisering van de glastuinbouw zijn er gebieden of delen van de glastuinbouwconcentratiegebieden aan te wijzen waarvan gemeenten, provincie en ondernemers constateren dat er geen toekomst ligt voor de glastuinbouw dan wel overcapaciteit is in een regio. Dat geldt bijvoorbeeld voor gebieden waar alle partijen in een regionale visie (bijv Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer) hebben geconstateerd dat er geen toekomst meer voor is in tegenstelling tot andere gebieden waar grote duurzame investeringen plaatsvinden. In dergelijke gevallen kan de aanwijzing tot glastuinbouwgebied komen te vervallen. In dat geval zullen de begrenzingen in de kaarten van de PRV ook gewijzigd moeten worden. Om snel in te kunnen spelen op de actualiteit en dynamiek is bevoegdheid tot wijziging van de contouren van het glastuinbouwgebied bij GS neergelegd zodat de moderniseringsprocessen in de Greenports geen vertraging oplopen.

In ons beleid is bepaald dat ‘er ruimte is voor schaalvergroting, structuurverbetering en het uitplaatsen van groeiende bedrijven uit stedelijk of kwetsbaar gebied. Voor glastuinbouw wijst de Provincie Noord-Holland clustergebieden aan. Deze gebieden zorgen voor ruimtelijke clustering van bepaalde landbouwsectoren, wat leidt tot economische, landschappelijke en met name duurzame voordelen. De trend naar schaalvergroting en specialisatie zal zich voortzetten vanuit een economisch perspectief.’ Daarnaast liggen er grote maatschappelijk opgaven als het verduurzamen van glastuinbouwsector wat met name leidt tot collectieve investeringen in warmte en CO2.

De aanvragen zijn conform artikel 26c lid 8 van de PRV en regionaal afgestemd in respectievelijk de stuurgroep Greenport Aalsmeer en de stuurgroep Alton met de Greenport NHN.

Gelet op hierboven genoemde motivering van de verzoekers en de ruimte die ons ruimtelijk economisch beleid voor de wijziging van glastuinbouw biedt, zijn wij van oordeel dat de wijziging van de aanduiding glastuinbouwconcentratiegebied doorgevoerd kan worden. Deze wijzigingen leiden tot duurzame, economische en landschappelijke voordelen binnen ons beleid.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 12 DEC. 2018

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw M. Ebrahimi Poer
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143745
ebrahimim@noord-holland.nl

Verzenddatum
12 DEC. 2018
Kenmerk
1099471/1157768

Uw kenmerk
-

Betreft: besluit wijziging begrenzing glastuinbouwconcentratiegebied ex artikel 26c Provinciale Ruimtelijke Verordening

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167 lid 2 van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) informeren wij u over het besluit van ons college tot wijziging kaart 7 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) ten aanzien van aanpassing glastuinbouwconcentratiegebied.

Het college heeft op 11 december 2018 besloten:
1. de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied in de gebieden:
   - tussen Poelweg en Noorddammerweg in gemeente Uithoorn, en;
   - Altongebied aan de zijde van dorpskern De Noord in gemeente Heerhugowaard,

   op grond van artikel 26c lid 8 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vast te stellen en de wijzigingen op te nemen op kaart 7 van de PRV;
2. Provinciale Staten te informeren door middel van bijgevoegde brief.

Wat wordt er gewijzigd?

1. *Wijziging begrenzing tussen Poelweg en Noorddammerweg in Uithoorn*

   Burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn verzoeken om het gebied tussen Poelweg en Noorddammerweg dat aangeduid is als "glastuinbouwconcentratie" te ontgrenzen. Binnen de gemeente Uithoorn worden voor de gebieden waar de glastuinbouw geen toekomst meer heeft andere oplossingen gevonden. Dit geldt voor het gebied tussen Poelweg en Noorddammerweg dat in de ruimtelijke visie van de Greenport Aalsmeer is aangewezen als transformatiegebied. Deze visie moet bijdragen aan een verdere versterking van de sierteeltsector in deze regio, onder andere door clustering van glastuinbouw in sterke gebieden, waarmee mogelijkheden ontstaan voor rendabele investeringen in onder andere duurzaamheid en modernisering.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

2. *Wijziging glastuinbouwconcentratiegebied Alton in Heerhugowaard*

Burgemeester en wethouders van de gemeente Heerhugowaard verzoeken om correctie en uitbreiding van de contouren van het glastuinbouwconcentratiegebied Alton.
In 2012 heeft de gemeente een proces gestart om het bestemmingsplan Buitengebied te herzien. Het glastuinbouwconcentratiegebied Alton is er een onderdeel van. De gemeente constateerde dat de aanwijzing tot glastuinbouwconcentratiegebied niet overeenkomt met de feitelijke situatie, maar ook niet met de wens tot uitbreiding van het glastuinbouwconcentratiegebied richting De Vaandel Noord.
Uit de Toekomstvisie voor Alton (gemaakt in opdracht van Stuurgroep Alton) blijkt dat er een ruimtegebrek is aan vestigingslocaties voor glastuinbouwbedrijven op Alton.

Beoordeling
In de structuurvisie (§ 6.5.1 e.v.) is het beleid omtrent aanwijzing van glastuinbouwconcentratiegebied opgenomen. De aanwijzing van (grote) gebieden leidt tot clustering van deze landbouwsector met landschappelijke en economische voordelen. Dit beleid is verankerd in art 26c van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). In art. 26 c lid 8 van de PRV is bepaald dat Gedeputeerde Staten (GS), gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied zoals aangegeven op kaart 7 en de verbeelding ervan, kunnen wijzigen.
In ons beleid is bepaald dat 'er ruimte is voor schaalvergroting, structuurverbetering en het uitplaatsen van groeiende bedrijven uit stedelijk of kwetsbaar gebied. Voor glastuinbouw wijst de Provincie Noord-Holland clustergebieden aan. Deze gebieden zorgen voor ruimtelijke clustering van bepaalde landbouwsectoren, wat leidt tot economische, landschappelijke en met name duurzame voordelen. De trend naar schaalvergroting en specialisatie zal zich voortzetten vanuit een economisch perspectief.' Daarnaast liggen er grote maatschappelijk opgaven als het verduurzamen van glastuinbouwsector wat met name leidt tot collectieve investeringen in warmte en CO2.

De aanvragen zijn conform artikel 26c lid 8 van de PRV en regionaal afgestemd in respectievelijk de stuurgroep Greenport Aalsmeer en de stuurgroep Alton met de Greenport NHN. Deze wijzigingen leiden tot duurzame, economische en landschappelijke voordelen binnen ons beleid.

Vervolgprocedure
De wijzigingen worden op ruimtelijkeplannen.nl gepubliceerd en beschikbaar gemaakt in viewer op de website.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes

Bijlage:
- besluit wijziging kaart 7 (Landbouwclusters)